

ክፍል አምስት

የአስፈጻሚ አካላትን የሚመለከቱ ህጎች

ሀ/ የሚኒስቴር መስሪያ ቤቶች

አዋጅ ቁጥር 916/2008

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ አስፈጻሚ አካላትን ስልጣንና

ተግባር ለመወሰን የወጣ አዋጅ

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ አስፈጻሚ አካላትን አደረጃጀት ስልጣንና ተግባር እንደገና መወሰን አስፈላጊ ሆኖ በመገኘቱ፤

በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ህገመንግስት አንቀጽ 55(1) መሰረት የሚከተለው ታውጧል፡፡

ክፍል አንድ

ጠቅላላ

1. አጭር ርዕስ

ይህ አዋጅ "የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ አስፈጻሚ አካላትን ስልጣንና ተግባር መወሰኛ አዋጅ ቁጥር 916/2008" ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል፡፡

2. ትርጓሜ

በዚህ አዋጅ ውስጥ የቃሉ አገባብ ሌላ ትርጉም የሚያሰጠው ካልሆነ በስተቀር፦

1. "ክልል" ማለት በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ህገ መንግስት አንቀጽ 47 የተመለከተው ማንኛውም ክልል ሲሆን የአዲስ አበባና ድሬዳዋ ከተሞች አስተዳደሮችን ይጨምራል፡፡
2. ማንኛውም በወንድ ፆታ የተገለጸው የሴትንም ፆታ ይጨምራል፡፡

ክፍል ሁለት

ስለጠቅላይ ሚኒስትሩ፣ ስለምክትል ጠቅላይ ሚኒስትሩና

ስለሚኒስትሮች ምክር ቤት

3. ስለጠቅላይ ሚኒስትሩ ስልጣንና ተግባር

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ጠቅላይ ሚኒስትር ስልጣንና ተግባር በሕገ መንግስቱ አንቀጽ 74 የተመለከተው ይሆናል፡፡

4. ስለምክትል ጠቅላይ ሚኒስትሩ ስልጣንና ተግባር

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ምክትል ጠቅላይ ሚኒስትር ስልጣንና ተግባር በሕገ መንግሥቱ አንቀጽ 75 የተመለከተው ይሆናል።

5. ስለሚኒስትሮች ምክር ቤት

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ የሚኒስትሮች ምክርቤት ስልጣንና ተግባር በሕገ መንግሥቱ አንቀጽ 77 የተመለከተው ይሆናል።

6. የሚኒስትሮች ምክር ቤት አባላት

1. የሚኒስትሮች ምክር ቤት የሚከለተሉት አባላት ይኖሩታል፦

ሀ/ ጠቅላይ ሚኒስትር፤

ለ/ ምክትል ጠቅላይ ሚኒስትር፤

ሐ/ በዚህ አዋጅ አንቀጽ 9 የተመለከቱትን ሚኒስቴሮች የሚመሩ ሚኒስትሮች፤ እና መ/ በጠቅላይ ሚኒስትሩ የሚሰየሙ ሌሎች ባለስልጣኖች።

2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1(ሐ) የተመለከተው ማንኛውም ሚኒስትር በምክር ቤቱ ስብሰባ ላይ ሊገኝ በማይችልበት ጊዜ የሚኒስቴሩ ሚኒስትር ዴኤታዎች በምክር ቤቱ ስብሰባ ላይ ይሳተፋሉ።

ከአንድ በላይ ሚኒስትር ዴኤታዎች ካሉና ሚኒስትሩ በተለይ ካልወከለ በሹመት ቅድሚያ ያለው ሚኒስትር ዴኤታ በምክር ቤቱ ስብሰባ ላይ ይሳተፋል።

7. የሚኒስትሮች ምክር ቤት የስብሰባ ስነ ስርዓት

1. የሚኒስትሮች ምክር ቤት፦

ሀ/ የራሱ የውስጥ ደንብ ይኖረዋል፤

ለ/ በውስጥ ደንቡ በሚወሰነው መሰረት መደበኛ እና አስቸኳይ ስብሰባዎች ያደርጋል፤

ሐ/ ምልዓተ ጉባኤ የሚኖረው ከአባሎቹ ከግማሽ በላይ ሲገኙ ይሆናል፤

መ/ የሚያስተላልፈው ውሳኔ በተባበረ ድምፅ ይሆናል፤ በተባበረ ድምፅ መወሰን ካልተቻለ በድምፅ ብልጫ ይወሰናል።

2. ጠቅላይ ሚኒስትሩ፦

ሀ/ የሚኒስትሮች ምክር ቤት አባላት አጀንዳ የማስያዝ መብታቸው

እንደተጠበቀ ሆኖ ለምክር ቤቱ በአጀንዳ የሚቀርቡ ጉዳዮችን ይወስናል፤

ለ/ የምክር ቤቱን ስብሰባ ይመራል፤

ሐ/ ለምክር ቤቱ በአጀንዳ የቀረበ ጉዳይ በሚመለከተው የምክር ቤቱ ኮሚቴ

መታየት የሚያስፈልገው ሆኖ ካገኘው ስብሰባውን ለሌላ ጊዜ ያስተላልፋል።

3. ጠቅላይ ሚኒስትሩ በማይኖርበት ጊዜ ምክትል ጠቅላይ ሚኒስትሩ የምክር ቤቱን ስብሰባ ይመራል።

8. የምክር ቤቱ ቋሚ ኮሚቴዎች

1. የሚኒስትሮች ምክር ቤት ስልጣንና ተግባሩን ለመወጣት ይረዳው ዘንድ የምክር ቤቱ አባላት የሚገኙባቸው ልዩ ልዩ ቋሚ ኮሚቴዎች ሊኖሩት ይችላል።

2. የቋሚ ኮሚቴዎች ስልጣንና ተግባር በምክር ቤቱ የውስጥ ደንብ ይወሰናል።

ክፍል ሶስት

ስለሚኒስቴሮች

9. መቋቋም

የሚከተሉት ሚኒስቴሮች በዚህ አዋጅ ተቋቁመዋል፡-

1. የአገር መከላከያ ሚኒስቴር፤
2. የፌደራልና የአርብቶ አደር ልማት ጉዳዮች ሚኒስቴር፤
3. የውጭ ጉዳይ ሚኒስቴር፤
4. ¹
5. የፕብሊክ ሰርቪስና የሰው ሀብት ልማት ሚኒስቴር፤
6. የገንዘብና ኢኮኖሚ ትብብር ሚኒስቴር፤
7. የእርሻና የተፈጥሮ ሀብት ሚኒስቴር፤
8. የእንስሳትና ዓላ ሀብት ሚኒስቴር፤
9. የኢንዱስትሪ ሚኒስቴር፤
10. የንግድ ሚኒስቴር፤
11. የሳይንስና ቴክኖሎጂ ሚኒስቴር፤
12. የትራንስፖርት ሚኒስቴር፤
13. የመገናኛና ኢንፎርሜሽን ቴክኖሎጂ ሚኒስቴር፤
14. የከተማ ልማትና ቤቶች ሚኒስቴር፤
15. የኮንስትራክሽን ሚኒስቴር፤

¹ የፍትህ ሚኒስቴር በ22/63(2008) አ.943 መሰረት በፌዴራል ጠቅላይ አቃቤ ህግ ስለተተካ ከዝርዝሩ ወጥቷል።

- 16. የውሃ፣ መስኖና ኤሌክትሪክ ማኒስቴር፤
- 17. የማዕድን፣ የነዳጅና የተፈጥሮ ጋዝ ማኒስቴር፤
- 18. የአካባቢ፣ ደንና የአየር ንብረት ለውጥ ማኒስቴር፤
- 19. የመንግስት የልማት ድርጅቶች ማኒስቴር፤
- 20. የትምህርት ማኒስቴር፤
- 21. የጤና ጥበቃ ማኒስቴር፤
- 22. የሠራተኛና ማህበራዊ ጉዳይ ማኒስቴር፤
- 23. የባህላና ቱሪዝም ማኒስቴር፤
- 24. የሴቶችና ሕፃናት ጉዳይ ማኒስቴር፤
- 25. የወጣቶችና ስፖርት ማኒስቴር፡፡

10. የሚኒስትሮች የወል ሥልጣንና ተግባር

እያንዳንዱ ማኒስቴር፡-

1. በሥራው መስክ፡-

ሀ/ ፖሊሲዎችንና ሕጎችን ያመነጫል፤ ዕቅድና በጀት ያዘጋጃል፤ ሲፈቀድም በሥራ ላይ ያውላል፤

ለ/ የፌደራል መንግሥቱ ሕጎች በሥራ ላይ መዋላቸውን ያረጋግጣል፤

ሐ/ የጥናትና ምርምር ተግባሮችን ያከናውናል፤ መረጃዎችን ይሰበስባል፤ ያቀነባብራል፤ ያሰራጫል፤

መ/ የአቅም ግንባታ ሥራዎችን ያከናውናል፤ የለውጥና የመልካም አስተዳደር ሥራዎችን ይፈጽማል፤ ያስፈጽማል፤ ዉጤታማነታቸውን ያረጋግጣል፤

ሠ/ ለክልሎች እንዳስፈላጊነቱ ድጋፍና ምክር ይሰጣል፤ እንዲሁም ልዩ ድጋፍ ለሚሹ ክልሎች በፌደራል ጉዳዮችና የአርብቶ አደር ልማት ማኒስቴር አስተባባሪነት የተቀናጀ ድጋፍ ያደርጋል፤

ረ/ በሕግ መሠረት ውሎችንና ዓለም አቀፍ ስምምነቶችን ያደርጋል፤

2. በማቋቋሚያ ሕጎቻቸው ወይም በዚህ አዋጅ አንቀጽ 38 ተጠሪ የተደረጉለትን አስፈጻሚ አካላት አፈጻጸም በበላይነት ይመራል፤ ያስተባብራል አደረጃጀቶቻቸውን እንዲሁም የሥራ ፕሮግራሞቻቸውንና በጀቶቻቸውን መርምሮ ለሚመለከተው የመንግሥት አካል እንዲቀርቡ ይወስናል፤

3. የሚያዘጋጃቸው ፖሊሲዎች፣ ሕጎች፣ የልማት ፕሮግራሞችና ፕሮጀክቶች የሴቶችንና የወጣቶችን ጉዳይ እንዲያካትቱ መደረጋቸውን ያረጋግጣል፤
4. የአካል ጉዳተኞች፣ አረጋውያን፣ የማኅበራዊና ኢኮኖሚያዊ ችግሮች ተጋላጭ የህብረተሰብ ክፍሎች እና በደማቸው ውስጥ የኤች.አይ.ቪ. ኤድስ ያለባቸው ሰዎች በኃላፊነቱ ክልል የእኩል ዕድል ተጠቃሚና ሙሉ ተሳታፊ የሚሆኑበትን ሁኔታ ያመቻቻል፤
5. በዚህ አዋጅና በሌሎች ሕጎች የተሰጡትን ሥልጣንና ተግባሮች በሥራ ላይ ያውላል፤
6. አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ ከሥልጣንና ተግባሩ በክፍል ለሌላ የፌደራል ወይም የክልል አካል በውክልና ሊሰጥ ይችላል፤
7. ስለሥራው ክንዋኔ በየወቅቱ ለጠቅላይ ሚኒስትሩና ለሚኒስትሮች ምክር ቤት ሪፖርት ያቀርባል፡፡

11. የሚኒስትሮች ተጠሪነትና ኃላፊነት

እያንዳንዱ ሚኒስትር፡-

1. ተጠሪነቱ ለጠቅላይ ሚኒስትሩና ለሚኒስትሮች ምክር ቤት ይሆናል፤
2. የሚመራውን ሚኒስቴር ይወክላል፤ ሥልጣንና ተግባሩን ሥራ ላይ ያውላል፤
3. ለሚኒስቴሩ በተፈቀደው በጀትና የሥራ ፕሮግራም መሠረት ገንዘብ ወጪ ያደርጋል፤
4. በሚኒስቴሩ ውስጥ የአፈጻጸም አመራር ሥርዓት ተግባራዊ መደረጉን ያረጋግጣል፡፡

12. የሚኒስትር ዴኤታዎች ተጠሪነትና ኃላፊነት

1. የእያንዳንዱ ሚኒስቴር ሚኒስትር ዴኤታ ተጠሪነቱ ለሚኒስትሩ ሆኖ ተለይተው የሚሰጡትን ተግባሮች ያከናውናል፤
2. ሚኒስትሩ በማይኖርበት ጊዜ ሚኒስትር ዴኤታው ተክቶት ይሠራል፡፡ ከአንድ በላይ ሚኒስትር ዴኤታዎች ካሉ ሚኒስትሩ በተለይ ካልወከለ በሹመት ቅድሚያ ያለው ሚኒስትር ዴኤታ ተክቶት ይሠራል፡፡

13. የሀገር መከላከያ ሚኒስቴር

የሀገር መከላከያ ሚኒስቴር የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባሮች ይኖሩታል፡-

1. አግባብ ካላቸው አካላት ጋር በመተባበር የሀገሪቱን የግዛት ለ-ዓላዊነት ያስከብራል፤
2. መከላከያ ሠራዊት ያቋቁማል፤ ያስታጥቃል፤ ይቆጣጠራል፤ የውጊያ ብቃቱን ያረጋግጣል፤
3. የሀገሪቱ የመከላከያ ሠራዊት የብሔሮች፣ የብሔረሰቦችና የሕዝቦችን ሚዛናዊ ተዋጽኦ ያካተተ መሆኑንና ተግባሩንም ከፖለቲካ ድርጅት ወገናዊነት ነፃ በሆነ አኳኋን ማከናወኑን ያረጋግጣል፤
4. የመከላከያ ሠራዊት ማሠልጠኛ ተቋማት እንዲደራጁ ያደርጋል፤
5. ከክልል አቅም በላይ የሆነ የሀገር መደፍረስ ሲያጋጥም ወይም ማናቸውም ክልል ሕገ መንግሥቱን በመጣስ ሕገ መንግሥታዊ ሥርዓቱን አደጋ ላይ ሲጥል በሕገ መንግሥቱ በተደነገገው መሠረት ሲታዘዝ ፀጥታንና ሕገ መንግሥታዊ ሥርዓቱን ያስከብራል፤
6. የሽምቅ ውጊያንና ሽብርተኝነትን ይከላከላል፤
7. የሥር ሠፈሮችንና ለሠራዊቱ የሚያስፈልጉትን የመኖሪያ ሠፈሮች ይሠራል፤ ያሠራል፤
8. በክተት ጊዜ በአገር ውስጥ የሚገኝ ሀብት በተቀናጀ ሁኔታ ጥቅም ላይ የሚውልበትን ዘዴ እያጠና ያስወስናል፤
9. የክተት አዋጅ በሚታወጅበት ጊዜ ኅብረተሰቡ ከጠላት ጥቃት ራሱን የሚከላከልበትን ዕቅድ ያወጣል፤ ሲፈቀድም ከሚመለከታቸው አካላት ጋር በመተባበር ሥራ ላይ እንዲውል ያደርጋል፤
10. በሥርዓት ወይም በአስቸኳይ ጊዜ አዋጅ የመከላከያ ሠራዊትን የሚቀላቀል፤ እንዲሁም ሰው ሠራሽም ሆነ የተፈጥሮ አደጋዎች ሲከሰቱ ዕገዛ የሚያደርግ ብሔራዊ ተጠባባቂ ኃይል ይመለምላል፤ ያሰለጥናል፤ ያደራጃል፤
11. ሀገር መከላከልን በሚመለከት አግባብ ያላቸውን የፌደራልና የክልል አካላት ያስተባብራል፤ በመተባበርም ይሠራል፤
12. ሀገሪቱ የሚቀርብላትን ዓለም አቀፍ የሠላም ማስከበር ጥሪ በአግባቡ ለመወጣት የሚያስችል የሠላም አስከባሪ ኃይል ያደራጃል፤ ያሰማራል፤
13. ከሚከተሉት ምንጮች የሚገኘውን ገቢ የሚኒስትሮች ምክር ቤትን እያስፈቀደ ለሀገር መከላከያ አቅም ግንባታ እንዲውል ያደርጋል፡-
  - ሀ/ የመከላከያ ተቋማት በሠላም ጊዜ የሚኖራቸውን የማምረትና አገልግሎት

የመስጠት ትርፍ አቅም ለገቢ ማስገኛ ተግባር እንዲውል በማድረግ የሚገኘውን ገቢ፤

ለ/ ለመከላከያ ጠቀሜታ የማያስፈልጉ ንብረቶችን በማስወገድ የሚገኘውን ገቢ፤ እና

ሐ/ በተቆጣጣሪ ባለሥልጣንነት ከሚመራቸው ድርጅቶች የሚገኘውን የትርፍ ድርሻ፤

14. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (13) የተመለከተው ገንዘብ አስተዳደር በፋይናንስ አስተዳደር አዋጅ ቁጥር 648/2001 እና በአዋጁ መሠረት በወጡ ደንቦችና መመሪያዎች የተደነገጉትን ሥርዓቶችና መመዘኛዎች ተከትሎ መፈጸሙን ያረጋግጣል፤ በዋናው አዲተርም እንዲመረመር ያደርጋል፤

15. የሠራዊቱ አባላት በሰላም ጊዜ በአገሪቱ የልማት ሥራዎች እንዲሳተፉ ያደርጋል፡፡

14. የፌደራልና የአርብቶ አደር ልማት ጉዳዮች ሚኒስቴር²

1. የፌደራልና የአርብቶ አደር ልማት ጉዳዮች ሚኒስቴር የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባሮች ይኖሩታል፡-

ሀ/ የሕዝቡ ሰላም መጠበቁን በማረጋገጥ ረገድ አግባብ ካላቸው የፌደራልና የክልል መንግሥት አካላት ጋር በመተባበር ይሰራል፤

ለ/ የኢትዮጵያ ፌደራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ሕገ መንግሥት አንቀጽ 48 እና 62 (6) ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆነው፤ በክልሎች መካከል የሚነሱ አለመግባባቶች የሚፈቱባቸውን ሁኔታዎች ያመቻቻል፤

ሐ/ አግባብ ያላቸው ሕጎች እንደተጠበቁ ሆነው፤ ከክልሎች ጥያቄ ሲቀርብ በክልሎች ውስጥ የሚፈጠሩ አለመግባባቶችና ግጭቶች በዘላቂነት የሚፈቱበትን ፖለቲካዊ መፍትሔ ይቀይሳል፤ ተግባራዊ ያደርጋል፤

መ/ ፌደራል መንግሥቱ በክልሎች ጉዳይ ጣልቃ እንዲገባ ሲወሰን አፈጻጸሙን ያስተባብራል፤

ሠ/ በፌደራል መንግሥትና በክልሎች መካከል በመግባባትና በአጋርነት ላይ የተመሠረተ መልካም ግንኙነትና ትብብር እንዲኖር በማድረግ የፌደራል ሥርዓቱ እንዲጠናከር የግንኙነቱ ማዕከል ሆኖ ያገለግላል፤

²በ22/65(2008) አ.942 አንቀጽ 2(1) መሰረት የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) (በ) እና (ተ) ተሠርዘው (ቸ)፣ (ገ) እና (ነ) አንደቅደም ተከተላቸው (በ)፣ (ተ) እና (ቸ) ሆነው ተሸጋሽገዋል፡፡

ረ/ ለክልሎች በተለይም ልዩ ድጋፍ ለሚሹ ክልሎች ትኩረት በመስጠት ድጋፍ ያደርጋል፤

ሰ/ ሌሎች የፌደራል መንግሥት አካላት ለአርብቶ አደሩና ልዩ ድጋፍ ለሚሹ ክልሎች የሚያደርጓቸውን ድጋፎች ያስተባብራል፤ ያቀናጃል፤ አፈጻጸሙን ይከታተላል፤

ሸ/ በተለያዩ ሃይማኖቶችና እምነቶች ተከታዮች መካከል ሠላምና መከባበር እንዲሰፍን ለማድረግና ግጭትንም ለመከላከል እንዲቻል አግባብ ካላቸው የመንግሥት አካላት፣ የሃይማኖት ተቋማትና ከሌሎች ማናቸውም አካላት ጋር በመተባበር ይሠራል፤ የሃይማኖት ድርጅቶችንና ማኅበራትን ይመዘግባል፤

ቀ/ በኃይማኖት ሽፋን የሚደረግ አክራሪነትና ጽንፈኛነትን ለመከላከል የሚያስችሉ ስልቶችን ይቀይሳል፤ ያስፈጽማል፤

በ/ በፌደራል ደረጃ የሚከናወኑ የበጎ አድራጎት ድርጅቶችና የማኅበራት ምዝገባ ሥራዎች በአግባቡ እንዲከናወኑ መደረጋቸውን ያረጋጋጣል፤

ተ/ በአርብቶ አደር አካባቢዎች ድህነትን ለመቀነስ እንዲሁም የድርቅ ተጋላጭነትን ለማስወገድ የሚያስችሉ ተግባራትን ከሚመለከታቸው አካላት ጋር በመሆን ያስተባብራል፤

ቸ/ አርብቶ አደሮችን የማህበራዊና ኢኮኖሚያዊ ልማት ተጠቃሚ ለማድረግ የሚያስችሉ ተግባራትን ከሚመለከታቸው አካላት ጋር በመሆን ያስተባብራል፡፡

2. በሥራ ላይ ባሉ የሌሎች ሕጎች ድንጋጌዎች ለፌደራል ጉዳዮች ሚኒስቴር ተሰጥተው የነበሩ ሥልጣንና ተግባሮች በዚህ አዋጅ ለፌደራልና የአርብቶ አደር ልማት ጉዳዮች ሚኒስቴር ተሰጥተዋል፡፡

15. የውጭ ጉዳይ ሚኒስቴር

የውጭ ጉዳይ ሚኒስቴር የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባሮች ይኖሩታል፡-

1. ሀገሪቱ በሚኖራት የውጭ ግንኙነት ጥቅሟና መብቷ እንዲጠበቅና በሌሎች መንግሥታት እንዲከበር ያደርጋል፤
2. ሀገሪቱ ከጎረቤት ሀገሮች ጋር ያላት መልካም ጉርብትና እንዲጠናከር ያደርጋል፤
3. ሥልጣኑ በተለይ ለሌላ አካል በሕግ ካልተሰጠ በስተቀር፣ ኢትዮጵያ ከሌሎች መንግሥታትና ዓለም ዓቀፍ ድርጅቶች ጋር የምታደርጋቸውን በመንግሥት

የተፈቀዱ ዓለም አቀፍ ውሎች ጉዳዩ ከሚመለከታቸው አካላት ጋር በመመካከር ይደራደራል፤ ይፈርማል፤ እንዲሁም ዓለም አቀፍ ውሎች እንዲጸድቁ ለማድረግ የሚያስፈልጉትን ፎርማሊቲዎች ሁሉ ያከናውናል፤

4. ሥልጣኑ በተለይ ለሌላ አካል ካልተሰጠ በስተቀር፤ የኢትዮጵያ መንግሥት የፈረማቸው ዓለም አቀፍ ውሎች የሚያስከትሏቸው መብቶችና ግዴታዎች መከበራቸውን ያረጋግጣል፤

5. ኢትዮጵያ ከሌሎች መንግሥታትና ዓለም አቀፍ ድርጅቶች ጋር የምታደርጋቸውን ዓለም አቀፍ ውሎች ሁሉንም የተመሰከረላቸውን ዋናዎቹን ቅጂዎች መዝግቦ ይጠብቃል፤

6. የኢትዮጵያ መንግሥት በብዙ መንግሥታት መካከል የሚደረጉ ዓለም አቀፍ ውሎችን አስቀማጭ በሚሆንበት ጊዜ ይኸው ባለአደራነት የሚጠይቀውን ተግባር ያከናውናል፤

7. በውጭ ሀገር የኢትዮጵያ የዲፕሎማቲክና የቆንሰላ ሚስዮኖችን እንዲሁም በዓለም አቀፍ ድርጅቶች የኢትዮጵያ ቋሚ መልእክተኞች ጽሕፈት ቤቶችን ተግባራት ያስተባብራል፤ ሥራቸውንም ይቆጣጠራል፤

8. ሌሎች የመንግሥት አካላት ከውጭ ሀገር መንግስታትና ከዓለም አቀፍ ድርጅቶች ጋር የሚያደርጓቸውን ሁሉንም ግንኙነቶች ያስተባብራል፤

9. በኢትዮጵያ ከሚገኙ የውጭ ሃገራት መንግሥታት እንደራሴዎች፣ ቆንሰሎችና የዓለም አቀፍ ድርጅቶች ወኪሎች ጋር እንደአስፈላጊነቱ በመገናኘት የጋራ ጥቅሞች የሚጠበቁበትን ሁኔታ ያመቻቻል፤

10. በዓለም አቀፍ ሕግና ኢትዮጵያ በተቀበለቻቸው ዓለም አቀፍ ውሎች ለውጭ አገር መንግሥታት እንደራሴዎችና ለዓለም አቀፍ ድርጅቶች ወኪሎች የተሰጡ መብቶች እንዲከበሩ ያደርጋል፤

11. አግባብ ባለው ሕግ መሠረት የዲፕሎማቲክና ሰርቪስ ፓስፖርቶች እና የዲፕሎማቲክና ሰርቪስ መግቢያ ቪዛዎች ይሰጣል፡፡

12. የኢኮኖሚ ዲፕሎማሲ በማካሄድ፡-

ሀ/ የሀገሪቱን የውጭ ንግድና ቱሪዝም በማስፋፋት፤

ለ/ የውጭ ኢንቨስትሎችን በመለየትና በመሳብ፤

ሐ/ ቴክኖሎጂን በማፈላለግ፣ በመምረጥ እና በማስገባት፤

መ/ የውጭ የልማት ፋይናንስና የቴክኒክ ተራድኦ የሚገኝበትን ሁኔታ በማመቻቸት ረገድ፣ ከሚመለከታቸው አካላት ጋር ይተባበራል፤

13. በውጭ ሀገር የሚኖሩ ኢትዮጵያውያን መብትና ጥቅም እንዲጠበቅ ያደርጋል፤ በኢትዮጵያውያን ማገበረሰብና በኢትዮጵያ ወዳጆች የተመሠረቱ ማገበራትን ያበረታታል፤ ድጋፍ ይሰጣል፤

14. የዲያስፖራ ተሳትፎን በማረጋገጥ ዲያስፖራው በአገር ልማት እንዲሳተፍ ሁኔታዎችን ያመቻቻል፤

15. በፕሮቶኮል ጉዳዮች ላይ መረጃዎችንና የምክር አገልግሎቶችን ይሰጣል፤

16. በፕብሊክ ዲፕሎማሲና ኮሙኒኬሽን ተግባራት የአገር ገጽታን የመገንባትና ደጋፊዎችን የማበራከት ስልቶችን ይነድፋል፤ ተግባራዊነታቸውን ይከታተላል፡፡

16. የፕብሊክ ሰርቪስና የሰው ሀብት ልማት ሚኒስቴር

1. የፕብሊክ ሰርቪስና የሰው ሀብት ልማት ሚኒስቴር የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባሮች ይኖሩታል፡-

ሀ/ በአገር አቀፍ ደረጃ በመንግሥት መሥሪያ ቤቶች፣ በልማት ድርጅቶችና በግለ-ዘርፍ የሰው ሀብት ልማት በቀጣይነት የሚለማበትንና ጥቅም ላይ የሚውልበትን ስልት ይቀይሳል፤

ለ/ ብቃት ያለው፣ ውጤታማና ልማታዊ አመለካከት ያለው አመራርና ፕብሊክ ሰርቪስ እንዲገነባ ስልት ይቀይሳል፤ የብቃት ማረጋገጫ ሥርዓት ይዘረጋል፤ ተግባራዊነቱንም ይከታተላል፤

ሐ/ በሰው ሀብት ልማት ላይ ትኩረት የሚያደርጉ የትምህርትና ሥልጠና ተቋማትን በክትትልና ድጋፍ አግባብ ያስተባብራል፤

መ/ ልማታዊ መልካም አስተዳደርን ለማረጋገጥ መንግስትን ሕዝብንና ልማታዊውን ባለሀብት አቀናጅቶ በሠራዊት አግባብ ያስተባብራል፤

ሠ/ የፌደራል ፕብሊክ ሰርቪስ ሠራተኞች ምልመላና መረጣ በብቃት ላይ የተመሠረተ እንዲሆን ያደርጋል፤

ረ/ የፕብሊክ ሰርቪሱ በብቃትና በአፈጻጸም ላይ የተመሠረተ የክፍያና

³የቀድሞው አንቀጽ 16 በ22/12(2008) አ.942 አንቀጽ 2(3) ተሰርዞ ከአንቀጽ 17 እስከ 42 የነበሩት አንቀጾች እንደቅደምተከተላቸው ከአንቀጽ 16 እስከ 41 ሆነው ተሸጋሽገዋል፡፡

የማበረታቻ ሥርዓት እንዲዘረጋ ያደርጋል፤ ውጤታማነቱን ይገመግማል፤
አስፈላጊውን የማሻሻያ እርምጃ ይወስዳል፤

ሰ/ የፌደራል ፕብሊክ ሰርቪስ ሠራተኞች ስነ ምግባር መከታተያ ሥርዓት
እንዲዘረጋ ያደርጋል፤ አፈጻጸሙን ይከታተላል፤

ሸ/ የፌደራል ፕብሊክ ሰርቪስ ሠራተኞች አስተዳደር ሕጎች በአግባቡ ሥራ
ላይ መዋላቸውን ይከታተላል፤ ያረጋግጣል፤

ቀ/ የመንግሥት ዘርፍ አቅም ግንባታ ሥራዎችን ያስተባብራል፤ የመንግሥት
ዘርፍ አገልግሎት አሰጣጥ በቀጣይነት የሚሻሻልበትን ስልት ይቀይሳል፤
ተግባራዊነቱንም ይከታተላል፤ ይገመግማል፤

በ/ የፌደራል መንግሥት መሥሪያ ቤቶችን የውስጥ አደረጃጀት አግባብነት
መርምሮ ውሳኔ ይሰጣል፤ በአደረጃጀት ማሻሻያ ጥናት ላይ አስፈላጊውን
ድጋፍ ይሰጣል፤

ተ/ የፌደራል መንግስት መስሪያ ቤት እንዲታጠፍ፤ ከሌላ አስፈጻሚ አካል
ጋር እንዲዋሃድ ወይም እንዲከፋፈል ለማድረግ፤ ተጠሪነቱ ወይም
ሥልጣንና ተግባሩ እንዲለወጥ ለማድረግ ወይም አዲስ የመንግስት
መሥሪያ ቤት እንዲቋቋም ለማድረግ ወይም እንደገና ለማደራጀት ጥናት
በማካሄድ ለመንግስት የውሳኔ ሃሳብ ያቀርባል፤

ቸ/ በፌደራል መንግሥት መሥሪያ ቤቶች የአገልግሎት አሰጣጥ ስታንዳርድ፤
የቅሬታ አቀራረብና አፈታት ሥርዓት መዘርጋቱንና ተግባራዊ መደረጉን
ያረጋግጣል፤

ኀ/ የፕብሊክ ሰርቪሱ የሰው ሃብት አመራር መረጃዎች ሥርዓት በወጥነት
እንዲጸብርና እንዲተገበር ያደርጋል፤ ማዕከላዊ የመረጃ ምንጭ ሆኖ
ያገለግላል፤

ነ/ በሕግ መሠረት የፌደራል ፕብሊክ ሰርቪስ ሠራተኞችን ከጡረታ ዕድሜ
ክልል በላይ በአገልግሎት ላይ ስለማቆየት በሚቀርቡ ጥያቄዎች ላይ
ውሳኔ ይሰጣል፤

ኘ/ በመንግሥት ሠራተኞች ሕግ መሠረት በፌደራል ፕብሊክ ሰርቪስ
ሠራተኞች በሚቀርብ ይግባኝ ላይ የፍሬ ነገር የመጨረሻ ውሳኔ ይሰጣል፤

አ/ በፌደራል ደረጃ የሚከናወኑ የካይዘን አመራር የለውጥ ሥራዎች

በአግባቡ መከናወናቸውን ይከታተላል፤ ይቆጣጠራል።

2. በስራ ላይ ባሉ የሌሎች ህጎች ድንጋጌዎች ለሲቪል ሰርቪስ ሚኒስቴር ተሰጥተው የነበሩ ሥልጣንና ተግባሮች በዚህ አዋጅ ለፕብሊክ ሰርቪስና የሰው ሃብት ልማት ሚኒስቴር ተሰጥተዋል።

17. የገንዘብና የኢኮኖሚ ትብብር ሚኒስቴር

1. የገንዘብና የኢኮኖሚ ትብብር ሚኒስቴር የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባሮች ይኖሩታል፡-

ሀ/ የኢኮኖሚ ትብብርና የፊስካል ፖሊሲዎችን በተለይም ለታክስና ለቀረጥ ሕጎች መሠረት የሚሆኑ ፖሊሲዎችን ያመነጫል፤ በትክክል ሥራ ላይ መዋላቸውን ይከታተላል፤

ለ/ የፌደራል መንግሥትን የበጀት፣ የሂሳብ አያያዝ፣ የክፍያና የውስጥ አዲት ሥርዓት ይዘረጋል፤ በሥራ ላይ መዋሉን ይከታተላል፤ በፌደራልና በክልል መንግሥታት ደረጃ የሚዘረጉ የበጀት፣ የሂሳብ አያያዝ፣ የክፍያና የውስጥ አዲት ሥርዓቶች የተጣጣሙ መሆናቸውን ያረጋግጣል፤

ሐ/ የፌደራል መንግሥቱን በጀት ያዘጋጃል፤ በተፈቀደው በጀት መሠረት ክፍያ ይፈጽማል፤ የበጀቱን አፈጻጸም ይገመግማል፤

መ/ የፌደራል መንግሥቱን የግዢና የንብረት አስተዳደር ሥርዓት ይዘረጋል፤ በሥራ ላይ መዋሉን ይቆጣጠራል፤

ሠ/ የውጭ ዕርዳታና ብድር ያሰባሰባል፤ ይደራደራል፤ ይፈርማል፤ አፈጻጸሙን ይከታተላል፤

ረ/ ከተለያዩ መንግሥታት ጋር የሚደረገውን የሁለትዮሽ ኢኮኖሚ ትብብር እንዲሁም የኢኮኖሚ ትስስር ለመፍጠር ከተቋቋሙ ዓለም አቀፍና አህጉራዊ ድርጅቶች ጋር የሚደረገውን ግንኙነት ይመራል፤ ያስተባብራል፤ የዚህ ዓይነቱ ትስስር በሀገሪቱ የኢኮኖሚ አፈጻጸም ላይ የሚኖረውን ጡጤት ይከታተላል፤

ሰ/ የፌደራል መንግሥት አክሲዮኖችን፣ የሚተላለፉና የማይተላለፉ የገንዘብ ሰነዶችንና ሌሎች ተመሳሳይ ተቀማጭ የገንዘብ ሀብቶችን ይይዛል፤ ይጠብቃል፤

2. በሥራ ላይ ባሉ የሌሎች ሕጎች ድንጋጌዎች ለገንዘብና ኢኮኖሚ ልማት ሚኒስቴር ተሰጥተው የነበሩ ሥልጣንና ተግባሮች (ከብሔራዊ ፕላን ኮሚሽን ሥልጣንና

ተግባር ጋር የተያያዙትን ሳይጨምር) በዚህ አዋጅ ለገንዘብና የኢኮኖሚ ትብብር ሚኒስቴር ተሰጥተዋል።

18. የእርሻና የተፈጥሮ ሀብት ሚኒስቴር

1. የእርሻና የተፈጥሮ ሀብት ሚኒስቴር የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባሮች ይኖሩታል፡-

ሀ/ የሰብል ምርትና ምርታማነት ለማሻሻል ለአርሶ አደሩ፣ ለአርብቶ አደሩ፣

ለግል ባለሀብቱ እና በከተማ የእርሻ ሥራ ላይ ለተሰማሩ የሀብረተሰብ ክፍሎች የሚሰጡ የኤክስቴንሽንና የሥልጠና አገልግሎቶች እንዲስፋፉ ያደርጋል፤

ለ/ ለገበያ የሚቀርብ የሰብል ምርት የጥራት ደረጃውን የጠበቀ እንዲሆን የሚያስችል ሥርዓት ይዘረጋል፤ ተግባራዊነቱን ይከታተላል፤

ሐ/ ወደ ሀገር በሚገቡትም ሆነ ከሀገር በሚወጡት ዕጽዋትና አዝርዕት ላይ የኳራንቲን ቁጥጥር ያደርጋል፤

መ/ የዕጽዋት በሽታዎች ወረርሽኝንና ተዛማጅ ተባዮችን ለመከላከል የሚያስችል ሥርዓት ይዘረጋል፤

ሠ/ የተፈጥሮ ሀብት በዘላቂነት እንዲለማና እንዲጠበቅ፣ የጥምር እርሻ ቴክኖሎጂ እንዲስፋፉ ያደርጋል፤

ረ/ የሰብል ምርት ግብዓት አቅርቦት፣ ሥርጭትና ግብይት አቅምን በመገንባት አስተማማኝ አቅርቦትን ያረጋግጣል፤ የጥራት ቁጥጥር ሥርዓት ይዘረጋል፤ ተግባራዊነቱን ይከታተላል፤

ሰ/ የፀረ-ተባይ ኬሚካሎች አስተዳደርና ቁጥጥር ሥራዎች በአግባቡ መከናወናቸውን ያረጋግጣል፤

ሸ/ የሰብል ምርታማነትና ጥራትን የሚያረጋግጡ ውጤታማ ቴክኖሎጂዎችን እንዲስፋፉ ያደርጋል፤ በአገር ውስጥ የሚባዙበትን ሁኔታም ያመቻቻል፤

ቀ/ የሆርቲካልቸር ልማትን ያስፋፋል፤

በ/ የቡና እና የሻይ ልማት እና ግብይት የሚመለከቱ ሥራዎችን በአግባቡ መተግበራቸውን ያረጋግጣል፤

ተ/ የሀብረት ሥራ ማህበራት እንዲስፋፉ ያደርጋል፤

ቸ/ የአፈር ለምነት የሚሻሻልበትን የአፈር ጤና የሚጠበቅበትን እና አገራዊ የአፈር መረጃ ሥርዓት የሚዘረጋበትን ስልት ይነድፋል፤

ሃ/ የገጠር ፋይናንስ ሥርዓት እንዲዘረጋ እና ለአርሶ አደሮች አገልግሎት ተደራሽ እንዲሆን ያመቻቻል፤

ሄ/ የሰብል ምርት ምርምር ባለድርሻ አካላት በቅንጅትና በትብብር የሚሰሩበትን ሥርዓት ይዘረጋል፤

ህ/ ለግብርና ልማት አጋዥ የሆኑ የአነስተኛ መስኖ ልማቶች እንዲስፋፉ ያደርጋል፤

አ/ የገጠር መሬት አስተዳደርና አጠቃቀም ሥርዓት መዘርጋቱን ይከታተላል፤ ድጋፍ ይሰጣል፤ አገራዊ መረጃ ያደራጃል፤

ከ/ የግብርና ልማትን ለማፋጠንና የገጠር ቴክኖሎጂን ለማሻሻል የሚረዱ የማሰልጠኛ ማዕከሎችን ያቋቁማል፤ ይመራል፤

ኸ/ የግብርና ምርምር እና የግብርና ኢንቨስትመንትን የሚመለከቱ ሥራዎች በአግባቡ እንዲከናወኑ መደረጋቸውን ያረጋግጣል፤

ወ/ የምግብ ዋስትና እና የገጠር የሥራ ዕድል ፈጠራን የሚመለከቱ ተግባራትን ያስተባብራል፡፡

2. በስራ ላይ ባሉ የሌሎች ህጎች ድንጋጌዎች እርሻና የተፈጥሮ ሀብትን በሚመለከት ለግብርና ሚኒስቴር ተሰጥተው የነበሩ ሥልጣንና ተግባሮች በዚህ አዋጅ ለእርሻና የተፈጥሮ ሀብት ሚኒስቴር ተሰጥተዋል፡፡

19. የእንስሳትና ዓሣ ሀብት ሚኒስቴር

1. የእንስሳትና ዓሣ ሀብት ሚኒስቴር የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባሮች ይኖሩታል፡-

ሀ/ የእንስሳትና ዓሣ ሀብት ዘርፍን ምርታማነት ለማሻሻል ለአርሶ አደሩ፣ ለአርብቶ አደሩ ለግል ባለሀብቱ እና በከተማ እንስሳት ልማት ለተሰማሩ የሀብረተሰብ ክፍሎች የሚሰጡ የኤክስቴንሽንና የስልጠና አገልግሎቶችን ያስፋፋል፤

ለ/ ለገበያ የሚቀርብ ማንኛውም እንስሳት፣ የእንስሳት ምርትና ተዋጽኦ የጥራት ደረጃውን የጠበቀ እንዲሆን የሚያስችል ሥርዓት ይዘረጋል፤ ተግባራዊነቱን ይከታተላል፤

ሐ/ ለእንስሳትና ዓሣ ሀብት ልማት የግብአት አቅርቦት፣ ሥርጭትና ግብይት አቅምን በመገንባት አስተማማኝ አቅርቦትን ያረጋግጣል፤ የጥራት ቁጥጥር ሥርአት ይዘረጋል፤ ተግባራዊነቱን ይከታተላል፤

መ/ የእንስሳት ጤና አገልግሎትን ጥራትና ተደራሽነት ለማሻሻል በሽታን ለመከላከልና ወቅታዊ እርምጃ ለመውሰድ የሚያስችሉ ሥርዓቶችን ይዘረጋል፤

ሠ/ ወደ ሃገር በሚገቡትም ሆነ ከአገር በሚወጡት እንስሳትና ዓሣ እንዲሁም የእንስሳትና ዓሣ ተዋጽኦ ላይ የኋራንታይን አገልግሎት ይሰጣል፤ ተላላፊ የእንስሳት በሽታዎችና በወረርሽኝ መልክ የሚከሰቱ ተህዋሶያን ተጽዕኖዎችን ይከላከላል፤

ረ/ የእንስሳትና የዓሣ እንዲሁም የእንስሳትና ዓሣ ተዋጽኦ ግብይት ሥርዓት ይዘረጋል፤ አፈጻጸሙን ይከታተላል፤

ሰ/ የእንስሳት መድሃኒቶችና መኖ ጥራት እንዲሁም የእንስሳት ህክምና አስተዳደርና ቁጥጥር ሥራዎች በአግባቡ መፈጸማቸውን ያረጋግጣል፤

ሸ/ የእንስሳትና የዓሣ ሀብት ልማት ምርምሮች ባለድርሻ አካላት በቅንጅትና በትብብር የሚሠሩበትን ሥርዓት ይዘረጋል፤

ቀ/ በአርብቶ አደር አካባቢ ለእንስሳት ሀብት ልማት አስፈላጊ የሆኑ ውሃ፣ መሠረተ ልማትና የመኖ ባንኮች መስፋፋታቸውን ይከታተላል፤ የተፈጥሮ እና የመስኖ ግጦሽ መሬት ልማት እና አጠቃቀም ሥርዓት ይዘረጋል፤ አገራዊ መረጃ ያደራጃል፤

በ/ የዓሣ ምርትና አቅርቦትን ያስፋፋል፤

ተ/ በዓሣ ልማት ዘርፍ ዘመናዊ አመራረት እንዲካለብትና የገበያ ትስስር እንዲፈጠር የቴክኒክ ድጋፎችን ይሰጣል፡፡

2. በሥራ ላይ ባሉ የሌሎች ሕጎች ድንጋጌዎች የእንስሳትና ዓሣ ሀብትን በሚመለከት ለግብርና ሚኒስቴር ተሰጥተው የነበሩ ሥልጣንና ተግባሮች በዚህ አዋጅ ለእንስሳትና ሃሳ ሀብት ሚኒስቴር ተሰጥተዋል፡፡

20. የኢንዱስትሪ ሚኒስቴር

የኢንዱስትሪ ሚኒስቴር የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባሮች ይኖሩታል፡-

1. የኢንዱስትሪ ልማትን ለማፋጠን የሚረዱ ፖሊሲዎች፣ ስትራቴጂዎችንና መርሃ ግብሮችን ያዘጋጃል፤ በመንግስት ሲፈቀዱም ተግባራዊ ያደርጋል፤
2. ኢንዱስትሪና ኢንቨስትመንት እንዲስፋፋ ያደርጋል፤

3. በአገልግሎት፣ በግብርናና በኮንስትራክሽን ዘርፍ የተሰማሩ የሀገር ውስጥ ባለሀብቶች በኢንዱስትሪ ኢንቨስትመንት የሚሳተፉበትን ሁኔታዎች ያመቻቻል፤ ተገቢውን ድጋፍ እንዲያገኙ ስርዓት ይዘረጋል፤ ይከታተላል፤
4. የኢንዱስትሪ ዘርፍ ልማትን ለማሳደግ የሚያስችል የቴክኖሎጂ መረጣ፣ ማላመድና ማስረጽ ተግባራትን፤ የምርጥ ተሞክሮ መቀመር፣ የቴክኖሎጂ ሽግግር እና የክህሎት ልማት እና በአጠቃላይ የኢንዱስትሪ ልማት አቅም ግንባታ ሥራዎችን ያመቻቻል፤
5. የኢንዱስትሪ ምርቶች የጥራት ደረጃቸውን የጠበቁ፤ በዓለም አቀፍ ተወዳዳሪ እንዲሆኑ የአቅም ግንባታ፣ የምርምርና ስርጸት ሥራዎች እንዲከናወኑ ሥርዓት ይዘረጋል፤ ተግባራዊነቱን ይከታተላል፤
6. የኢንዱስትሪውን የሰው ኃይል ፍላጎት ለማሟላት የሚያስችል ጥናት እንዲጠና ያደርጋል፤ ለተግባራዊነቱ ከትምህርትና ምርምር ተቋማት ጋር በቅንጅትና በትብብር የሚሰራበትን ሁኔታ ያመቻቻል፤
7. ለኢንዱስትሪዎች አስተማማኝ ግብዓት የሚቀርብበትን ስልት ይቀይሳል፤ የግብአት አቅርቦት ትስስር ሥርዓት እንዲዘረጋ ሁኔታዎችን ያመቻቻል፤
8. ስትራቴጂካዊነት ኩረት የሚሰጣቸውን እና ከባድ ኢንዱስትሪዎችን እውን የሚሆኑበትን መንገድ ያጠናል፤ ያመቻቻል፤ ተግባራዊነታቸውን ይከታተላል፤
9. የኢንዱስትሪውን ዘርፍ በዓለም ዓቀፍ ደረጃ ተወዳዳሪ ሊያደርጉ የሚችሉ ማበረታቻዎች እንዲጠኑ ያደርጋል፤ ውሳኔ ከተሰጠባቸው በኋላ አተገባበራቸውን ይከታተላል፤
10. በአነስተኛ፣ በመካከለኛና በከፍተኛ ኢንዱስትሪዎች መካከል የተቀናጀ ትስስር እንዲፈጠር የሚያስችሉ የአሠራር ሥርዓቶችን ይዘረጋል፤ አነስተኛ ኢንዱስትሪዎች ወደ መካከለኛ እና ከፍተኛ ኢንዱስትሪዎች እንዲሸጋገሩ አስፈላጊውን ድጋፍ ይሰጣል፤
11. የኢንዱስትሪ ዘርፍ ልማትና ምርታማነትን ለማሳደግ ኢንዱስትሪዎች የኤክስቴንሽን አገልግሎት፣ የቴክኖሎጂ፣ የግብዓትና የግብይት እንዲሁም በአመራረት ረገድ ድጋፍ እንዲያገኙ ያደርጋል፤ ውጤታማነታቸውንም ያረጋግጣል፤

12. ክልሎች ወይም ከተማ አስተዳደሮች የኢንዱስትሪ ፓርኮችን፣ ዞኖችን ወይም ክላስተሮችን በሚመሠርቱበት ወቅት ተገቢውን እገዛና የአቅም ግንባታ ድጋፍ ይሰጣል፤
13. የኢንዱስትሪ መረጃዎች አሰባሰብን፣ አደረጃጀትን እና አጠቃቀምን የሚያቀላጥፍ የመረጃ ሥርዓት ይዘረጋል፤ ተግባራዊነቱን ያረጋግጣል፤
14. ኢንዱስትሪዎች በአካባቢ ጥበቃ የተቀመጡ መስፈርቶችን እንዲያሟሉ በኢንቨስትመንትና በምርት ሂደት ተገቢውን ድጋፍ እንዲያገኙ ያደርጋል፤
15. የኢንዱስትሪ መስፋፋትን ለማፋጠን በሚያስፈልጉ የአቅም ግንባታ ተግባራት፣ በሰው ሃብት ልማትና በቴክኖሎጂ ሽግግር ከተለያዩ የውጭ ሃገራት እና ከልማት አጋር ድርጅቶች ጋር የትብብር ሥርዓቶችን ይዘረጋል፤ ተግባራዊነታቸውን ይከታተላል፤
16. የኢንዱስትሪ ልማትን ለማፋጠን የሚያስችሉ የቴክኖሎጂና የምርምር ተቋማት የሚቋቋሙበትን ሁኔታ አጥንቶ ለመንግሥት ውሳኔ ያቀርባል፤ ሲፈቀድም አፈፃፀማቸውን ይመራል፤ ይቆጣጠራል፤
17. የኢንዱስትሪ፣ የዘርፍና የሙያ ማህበራት እንዲቋቋሙ ያበረታታል፤ የተቋቋሙትንም እንዲጠናከሩ ያደርጋል፤
18. በሌሎች ሕግጋት የተሰጡትን ሥልጣንና ተግባራት ያስፈጽማል፡፡

21. የንግድ ሚኒስቴር

የንግድ ሚኒስቴር የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባሮች ይኖሩታል፡-

1. የአገር ውስጥ ንግድ እንዲስፋፋና ሕጋዊ አሠራር እንዲሰፍን ተገቢነት ያላቸውን እርምጃዎች ይወስዳል፤
2. የአገሪቱ የወጪ ንግድ የሚስፋፋበትና የሚጠናከርበትን ሁኔታ ያመቻቻል፤ ለላኪዎች ድጋፍ ይሰጣል፤
3. የወጪና ገቢ ዕቃዎች በትክክለኛ ዋጋ ስለመሸጣቸው ወይም ስለመገዛታቸው ለማረጋገጥ የሚያስችል ሥርዓት ይዘረጋል፤ ከሚመለከታቸው አካላት ጋር በመተባበር ክትትል ያደርጋል፤ ዋጋ አሳንሰው የሚልኩ እንዲሁም አሳንሰው ወይም አስበልጠው በሚያስመጡ ላይ በሕግ አግባብ እርምጃ ይወስዳል፤
4. የውጭ ንግድ ግንኙነቶችን ይመሠርታል፤ ድርድሮችን ያስተባብራል፤ የንግድ ስምምነቶችን በሕግ መሠረት ይፈራረማል፤ ያስፈጽማል፤

5. ፀረ ውድድር ተግባራትን ለመከላከል የሚያስችል የተሟላ ሥርዓት ይዘረጋል፤ አፈጻጸሙን ይከታተላል፤ በሕግ አግባብ ለሸማቾች ጥበቃ ያደርጋል፤
6. አግባብ ባላቸው ሕጎች መሠረት የንግድ ምዝገባና ፈቃድ አገልግሎቶችን ይሰጣል፤ የተሰጡ የንግድ ሥራ ፈቃዶች ለተሰጠባቸው ዓላማዎች መዋላቸውን ይቆጣጠራል፤
7. የአክሲዮን ማኅበራት የባለአክሲዮኖችንና የኅብረተሰቡን ጥቅም በሚያስከብር ደረጃ እንዲቋቋሙና እንዲሠሩ ድጋፍ ይሰጣል፤ ክትትል ያደርጋል፤
8. የዋጋ ቁጥጥር ሊደረግባቸው የሚገቡ መሠረታዊ የንግድ ዕቃዎችንና አገልግሎቶችን ዋጋ እያጠና ለሚኒስትሮች ምክር ቤት ያቀርባል፤ ሲፈቀድም ተግባራዊነታቸውን ይከታተላል፤
9. የሀገሪቱን ሕጋዊ ሥነ-ልቦና ሥርዓት ይዘረጋል፤ መተግበሩን ይቆጣጠራል፤ አስፈጻሚ አካላትን ያስተባብራል፤
10. የወጪና ገቢ ንግድ ዕቃዎችን ጥራት ይቆጣጠራል፤ ተፈላጊውን የደረጃ መሥፈርት የማያሟሉ የንግድ ዕቃዎች ወደ ሀገር ውስጥ እንዳይገቡ ወይም ከሀገር እንዳይወጡ ያግዳል፤ ጉዳዩ ከሚመለከታቸው አካላት ጋር በትብብር ይሠራል፤
11. አስገዳጅ የኢትዮጵያ ደረጃ ያላቸው የንግድ ዕቃዎችና አገልግሎቶች የደረጃውን መስፈርት ማሟላታቸውን ይቆጣጠራል፤ ከተዘጋጀላቸው ደረጃ በታች ሆነው በተገኙበት ላይ እርምጃ ይወስዳል፤
12. በሌሎች አስፈጻሚ መሥሪያ ቤቶች የሚሠራባቸው አስገዳጅ ደረጃዎች በተቀናጀ መልኩ እንዲተገበሩ ያደርጋል፤ በአፈጻጸም ላይ የሚወያይ ጉባኤ ይጠራል፤ መድረኩንም ይመራል፤
13. የአገሪቱን የንግድ መረጃዎች ያደራጃል፤ ለሚመለከታቸው አካላት ያሰራጫል፤
14. የሸማቾችን ጨምሮ የንግድና የዘርፍ ማህበራት ምክር ቤቶችን እንዲቋቋሙ ያበረታታል፤ የተቋቋሙትንም እንዲጠናከሩ ያደርጋል፡፡

22. የሳይንስና ቴክኖሎጂ ሚኒስቴር

የሳይንስና ቴክኖሎጂ ሚኒስቴር የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባሮች ይኖሩታል፡-

1. የሀገሪቱን የልማት አቅጣጫ መሠረት ያደረገ የሳይንስና ቴክኖሎጂ ምርምርና ልማት ፕሮግራም ያዘጋጃል፤ በመንግሥት ሲፀድቁም ተግባራዊ እንዲደረጉ አስፈላጊውን ድጋፍ ይሰጣል፤ አፈጻጸማቸውን ይከታተላል፤ ይገመግማል፤

2. ከሚመለከታቸው አካላት ጋር በመተባበር የቴክኖሎጂ ፍላጎት ለመዳሰስ፣ ቴክኖሎጂዎችን ለማፈላለግ፣ ለመምረጥ፣ ለማስገባት፣ ለመቀመር፣ ለመጠቀም እና ለማስወገድ የሚያስችል ሥርዓት ይዘረጋል፤ አፈፃፀሙን ይከታተላል፤
3. በየዘርፉ በሽግግር የሚመጡ ቴክኖሎጂዎችን መረጃ ይመዘግባል፤ ሞዲፋይ የማድረግና የማቀብ ሥራዎችን ያስተባብራል፤ ለቀጣዩ ሥራ እንቅስቃሴም እንዲውሉ ያደርጋል፤
4. የሣይንስና ቴክኖሎጂ ልማት እንቅስቃሴዎችንና ሀገራዊ የምርምር ፕሮግራሞችን ያስተባብራል፤ የሚካሄዱ የምርምር ሥራዎች ከሀገሪቱ የልማት ፍላጎት ጋር የተጣጣሙ መሆናቸውን ያረጋጋጣል፤
5. የሣይንስ፣ ቴክኖሎጂና ኢኖቬሽን መረጃ ቋት ያደራጃል፤ መረጃዎችን ያጠናቅራል፤ አገራዊ የመረጃ አያያዝ ደረጃ ያወጣል፤ የሣይንስና ቴክኖሎጂ ኢኖቬሽን አመልካቾችንም ያዘጋጃል፤ ለአገልግሎት እንዲውሉ ያደርጋል፤
6. በመንግሥትና በግል የከፍተኛ ትምህርትና የምርምር ተቋማት እና በኢንዱስትሪው ዘርፍ መካከል ለምርምርና ቴክኖሎጂ ልማት እንቅስቃሴ የሚያግዝ ምቹ የርስ በርስ ትስስርና ቅንጅታዊ አሠራር እንዲፈጠር ሁኔታዎችን ያመቻቻል፤
7. የሀገሪቱን የረዥም ጊዜ የሣይንስ፣ የቴክኖሎጂ፣ የኢኖቬሽንና የጥራት መሠረተ ልማት የሰው ኃይል ልማት ያቅዳል፤ ተግባራዊነቱንም ይከታተላል፤ የሀገሪቱ ሥርዓተ ትምህርት ከሳይንስና ቴክኖሎጂ ልማት አንፃር መቃኘቱን ለማረጋገጥ ከሚመለከታቸው አካላት ጋር ይተባበራል፤
8. በመንግሥትና በግሉ ዘርፍ በሣይንስና ቴክኖሎጂ እንቅስቃሴ ውስጥ ተሳታፊ የሆኑ ተቋማትና ባለሙያዎች አቅም የሚገነባበትን ሁኔታ በማመቻቸት ረገድ ድጋፍ ይሰጣል፤
9. ለሣይንስና ቴክኖሎጂ ልማትና ለፈጠራ ሥራዎች እድገት አስተዋጽኦ ላበረከቱ ግለሰቦችና ተቋማት ሽልማትና ማበረታቻ የሚሰጥበትን ሥርዓት ይዘረጋል፤ ተግባራዊም ያደርጋል፤
10. የምርምር ሥራዎችን ለማስተባበር የሚያግዙ ምክር ቤቶችንም ያቋቁማል፤ ያስተባብራል፤ ይደግፋል፤

11. ለሣይንስና ቴክኖሎጂ መዳበር የበለጠ አስተዋጽኦ ሊያደርጉ የሚችሉ የሙያ ማህበራትንና አካዳሚያዎችን ያበረታታል፤ ይደግፋል፤
12. የቴክኖሎጂ ሽግግርና ልማትን ለማሳደግ ከባለድርሻ አካላት ጋር በመቀናጀት የቴክኖሎጂ ፍላጎትን ይለያል፤ አግባብነት ያላቸውና ዕሴት የሚጨምሩ የቴክኖሎጂ መረጃዎችን አደራጅቶና ተንትኖ ለተጠቃሚዎች ያቀርባል፤
13. የብሔራዊ የጥራት መሠረተ ልማትና የጨረራ መከላከያ አገልግሎቶች፣ የደረጃዎች ምደባ፣ የተስማሚነት ምዘና፣ የአክሲዮኖችን ሥራዎች እና የሥነ-ልቦና አገልግሎቶች እንዲሁም የአዕምሯዊ ንብረት ምዝገባና ኮሚሽን ሥራዎች በአግባቡ መከናወናቸውን ያረጋግጣል፤
14. የሣይንስና ቴክኖሎጂ ነክ ተቋማትን ይመራል፤ ለአገሪቱ የኢኮኖሚ ዕድገት ያላቸውን አስተዋጽኦ ያረጋግጣል፡፡

23. የትራንስፖርት ሚኒስቴር

የትራንስፖርት ሚኒስቴር የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባሮች ይኖሩታል፡-

1. የትራንስፖርት መሠረተ ልማቶች መዘር ጋታቸውን፣ መስፋፋታቸውንና መጠናቸውን ያረጋግጣል፤
2. የትራንስፖርት መሠረተ ልማቶችን ስታንዳርድ ያወጣል፤ የአጠቃቀም፣ የአያያዝና የአስተዳደር ሥርዓቶችን ይወስናል፤ ተግባራዊነታቸውንም ያረጋግጣል፤
3. የየብስ፣ የአየርና የባህር ትራንስፖርት አገልግሎቶች የተቀናጁ፣ ቀልጣፋና ተደራሽ መሆናቸውን እንዲሁም የሀገሪቱን የልማት ስትራቴጂዎች በተሟላ ሁኔታ የሚያገለግሉ መሆናቸውን ያረጋግጣል፤
4. የአየር፣ የባህርና የየብስ ትራንስፖርት አገልግሎቶች አስተማማኝና ደህንነታቸው የተረጋገጠ እንዲሆኑ የሚያስችሉ የቁጥጥር ሥርዓቶችን እንዲዘረጉና ሥራ ላይ እንዲውሉ ያደርጋል፤
5. የትራንስፖርት መሠረተ-ልማቶችና አገልግሎቶች በአካባቢ አየር ፀባይ ለውጥ ላይ የሚኖራቸውን ተፅዕኖ ለመቀነስ የሚያስችሉ ስልቶችን በመለየት ሥራ ላይ መዋላቸውን ያረጋግጣል፤
6. የወጪና ገቢ ዕቃዎችን የተመለከቱ የትራንዚት ሥራዎችን ይቆጣጠራል፤ የሀገሪቷን የሎጂስቲክስ ሥርዓት ቀልጣፋና ተወዳዳሪ መሆኑን ያረጋግጣል

7. የአውሮፕላን ትራንስፖርት አደጋ ምርመራ ተቀባይነት ባለው ደረጃ መሠረት መከናወኑን ያረጋግጣል፤
8. የሀገሪቷን የትራንስፖርት መረጃዎች ያደራጃል፤ ለሚመለከታቸው አካላት ያሰራጫል፤
9. የመሬት ውስጥ ለውስጥ ትራንስፖርት መሠረተ ልማቶችንና አገልግሎቶችን ስታንዳርድ ያወጣል፤ ተግባራዊነታቸውን ይቆጣጠራል፤
10. የትራንስፖርት መሠረተ ልማቶችና አገልግሎቶችን የተመለከቱ አዳዲስ ቴክኖሎጂዎችና አሠራሮች በሀገር ውስጥ ጥቅም ላይ እንዲውሉ፣ እንዲስፋፉና እንዲዳብሩ ያደርጋል፤
11. የኢትዮጵያና ጅቡቲ ምድር ባቡር ድርጅትን የሥራ እንቅስቃሴዎች በሁለቱ አገሮች መካከል በተደረገው ስምምነት መሠረት ይከታተላል፡፡

24. የመገናኛና ኢንፎርሜሽን ቴክኖሎጂ ሚኒስቴር

የመገናኛና ኢንፎርሜሽን ቴክኖሎጂ ሚኒስቴር የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባሮች ይኖሩታል፡-

1. የመገናኛ አገልግሎቶችና የኢንፎርሜሽን ቴክኖሎጂ ልማት እንዲስፋፋ ያደርጋል፤
2. የመገናኛና ኢንፎርሜሽን ቴክኖሎጂ ልማት ፖሊሲን በብቃት ለማስፈጸም የሚያስችል ተቋማዊ አቅም እንዲገነባ ሁኔታዎችን ያመቻቻል፤
3. የመገናኛና የኢንፎርሜሽን ቴክኖሎጂ አገልግሎቶች ጥራታቸው፣ ደህንነታቸውና አስተማማኝነታቸው የተጠበቀ እንዲሆን የሚያስችሉ ደረጃዎችን ይወስናል፤ ተግባራዊ መደረጋቸውን ይቆጣጠራል፤
4. ለቴሌኮሙኒኬሽን አገልግሎቶች የሚጠየቀውን ክፍያ ይቆጣጠራል፤
5. የቴሌኮሙኒኬሽንና የፖስታ አገልግሎቶች በመስጠት ሥራ ላይ ለሚሰማሩ ፈቃድ ይሰጣል፤ ይቆጣጠራል፤
6. ለቴሌኮሙኒኬሽን አገልግሎት የሚውሉ መሣሪያዎችን የቴክኒክ ብቃት ያረጋጋግጣል
7. በመንግሥታዊ ተቋማት የመረጃ ሥርዓትን ከመገንባትና ከማቀናጀት አንጻር የመንግሥት የዶሜይን ስም ይደለድላል፤ አድራሻ ይመዘግባል፤ ይቆጣጠራል፤

8. የአገሪቱን የከፍተኛውን ደረጃ መለያ ደሜይን ስም ሀገራዊ የኮሚሽን ሥርዓት እንዲፈጠርና በአግባቡ ጥቅም ላይ እንዲውል የሚመለከታቸውን ያስተባብራል፤ ለአፈፃፀሙም እገዛ ያደርጋል፤
9. መረጃ በተፋጠነ መልክና በተመጣጠነ ወጪ ማግኘት የሚቻልበትን ሁኔታ ያመቻቻል፤
10. በፌደራልና በክልል መንግሥታት ተቋማት መካከል እንዲሁም በፌደራልም ሆነ በክልል ተቋማት ውስጥ ዘመናዊ የኢንፎርሜሽን መረብ መዘርጋቱን ይከታተላል፤ ተገቢውን ድጋፍ ይሰጣል፤
11. ለሕዝብ አልግሎት በመስጠት ላይ ያተኮሩ መሠረታዊ ሲስተሞችና አልግሎቶች በኮምፒዩተር የተደገፉ እንዲሆኑና ደረጃ በደረጃም ለተጠቃሚዎች በቀጥታ አገልግሎት ሊሰጡ በሚችሉበት ሁኔታ መመቻቸታቸውን ያረጋግጣል፤
12. በሥራ ላይ የሚውሉ የኮምፒዩተር መረቦችና አፕሊኬሽኖች ከቴክኒክና አሠራር አኳያ መቀናጀትና መናበብ መቻላቸውን ያረጋግጣል፤
13. በመንግሥታዊ ተቋማት መካከል የተቀናጀና ደህንነቱ የተጠበቀ የመረጃ ፍሰትና ልውውጥ እንዲኖር ድጋፍ ይሰጣል፤ በአግባቡ ጥቅም ላይ ስለመዋሉ ይከታተላል፤
14. በሌሎች የመንግሥት አካላት ብቃታቸው ለማይረጋገጥ የኢንፎርሜሽን ቴክኖሎጂ ባለሙያዎችና ተቋማት የብቃት ማረጋገጫ የምስክር ወረቀት ይሰጣል፤
15. የቴሌኮሙኒኬሽን፣ የፖስታ እና የኢንፎርሜሽን ቴክኖሎጂ አገልግሎቶችን ለመቆጣጠር አስፈላጊ የሆኑ መመሪያዎችን ያወጣል፤
16. በመገናኛና ኢንፎርሜሽን ቴክኖሎጂ ዘርፍ አዳዲስ ቴክኖሎጂዎችና አገልግሎቶች እንዲስፋፉ ጥናትና ምርምር ያካሂዳል፤
17. በመገናኛና ኢንፎርሜሽን ቴክኖሎጂ ዘርፍ የሚሰጥ ትምህርት እንዲስፋፋ ከትምህርት ተቋሞች ጋር ይተባበራል፤
18. በመንግስታዊ መሥሪያ ቤቶች ውስጥ የመገናኛና ኢንፎርሜሽን ቴክኖሎጂ ልማትን ጥቅም ላይ ለማዋል እንዲቻል የሥልጠና እና የፕሮጀክት ኮሚሽንና አፈጻጸም ምክር ይሰጣል፤ መመሪያ ያወጣል ስለአፈጻጸሙም ክትትል ያደርጋል፤
19. የመገናኛና ኢንፎርሜሽን ቴክኖሎጂ ኢንዱስትሪ እንዲያድግ ምቹ ሁኔታዎችን ይቀይሳል፤ ተግባራዊ እንዲሆኑ ያደርጋል፤

20. ለኢትዮጵያ የተመደበውን የሬዲዮ ፍሪኩዌንሲ አጠቃቀም ይፈቅዳል፤
ይቆጣጠራል፤

21. ብሔራዊ የቴሌኮሙኒኬሽን ቁጥር ፕላን ያወጣል፤ ቁጥሮችን
ይመድባል፤ ያስተዳድራል፤ አጠቃቀማቸውን ይቆጣጠራል፤

22. ለሚሰጣቸው አገልግሎቶች የሚኒስትሮች ምክር ቤት በሚያጸድቀው ተመን
መሠረት የአገልግሎት ክፍያዎችን ያስከፍላል፡፡

25. የከተማ ልማትና ቤቶች ሚኒስቴር

1. የከተማ ልማትና ቤቶች ሚኒስቴር የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባሮች ይኖሩታል፡-

ሀ/ አገራዊ ሲፓሻል ፕላን በመስራት የተቀናጀ የአከታተም ሥርዓት
ይዘረጋል፤ አፈጻጸሙን ይከታተላል፤ ለክልሎች የአቅም ግንባታ ድጋፍ
ይሰጣል፤

ለ/ አከታተምን በሚመለከት ጥናት ያካሂዳል፤ የከተሞችን ፈርጅ እና ሚና
መወሰኛ መመዘኛ ያወጣል፤

ሐ/ ከተሞች የልማት ማዕከል ሆነው በአካባቢያቸው ላይ በጎ ተጽዕኖ
የሚያሳድሩ እንዲሆኑ ሁለገብና የተቀናጀ ድጋፍ ይሰጣል፤

መ/ ከተሞች የአገልግሎት አሰጣጣቸውን እንዲያሻሽሉ እና መልካም
ልማታዊ አስተዳደር እንዲያሰፍኑ የአቅም ግንባታ እገዛ ያደርጋል
አሰፈላጊ ሆኖ ሲገኝ በከተሞች ልማት መስክ የማሠልጠኛና የምርምር
ማዕከሎችን ያደራጃል፤

ሠ/ ከክልሎች ጋር በመተባበር የከተሞች ልማት ከገጠር ልማት ጋር
በተቀናጀ መንገድ የሚከናወንበትን ሁኔታ በሚመለከት ጥናቶችን
ያደርጋል፤ በሚመለከታቸው አካላት እንዲጸድቁ ያደርጋል፤ ተግባራዊ
እንዲሆኑ ያግዛል፤ አፈጻጸማቸውንም ይከታተላል፤

ረ/ ለፌዴራል መንግሥት ተጠሪ የሆኑ የከተማ አስተዳደሮችን የሥራ
እንቅስቃሴዎች ይከታተላል፤

ሰ/ ዜጎች ከአቅማቸው ጋር የተመጣጠነ መኖሪያ ቤት እንዲኖራቸው
አጠቃላይ አቅጣጫ ለመቀየስ የሚያስችሉ ጥናቶችን ያካሂዳል፤
በሚመለከታቸው አካላት እንዲጸድቁ ያደርጋል፤ ለተግባራዊነታቸውም
ለክልሎች የአቅም ግንባታ ድጋፍ ይሰጣል፤

- ሸ/ የከተማ ልማት ሥራ ከድህነት ቅነሳ ጋር የተቀናጀ እንዲሆን ጥናቶችን ያካሂዳል፤ ለተግባራዊነታቸውም ድጋፍ ይሰጣል፤
- ቀ/ የከተማ የምግብ ዋስትና እና የሥራ ዕድል ፈጠራ እንዲረጋገጥ ያደርጋል፤
- በ/ ከተሞች በጥላን እንዲመሩ እገዛ እና ክትትል ያደርጋል፤
- ተ/ አዳዲስ የከተማ ክፍሎች በነባር ከተሞች ውስጥ እና በዙሪያቸው የሚፈጠሩበትን ስትራቴጂ ይቀይሳል፤ በሚመለከተው አካል እንዲጸድቅ ያደርጋል፤ አፈጻጸሙን ይደግፋል፤
- ቸ/ በአገር አቀፍና በክልል የከተማ መሬትን በማሰባሰብና በማልማት በቀጣይነት፣ በግልጽነትና በተጠያቂነት መርህ ለማቅረብ የሚችሉ ተቋማት እንዲደራጁ ያጠናል፤ በሚመለከታቸው አካላት እንዲጸድቁ ያደርጋል፤ አፈጻጸማቸውን ይከታተላል፤
- ኀ/ በከተሞች ፍላጎትን መሠረት ያደረገ የለማ መሬት አቅርቦት ለማረጋገጥ ድጋፍ ይሰጣል፤
- ነ/ የነፃ ገበያ ሥርዓት ለማረጋገጥ የሚያስችል ግልፅነትና ተጠያቂነት የሚያሰፍን የካዳስተር እና የማይንቀሳቀስ ንብረት ግብይት ሥርዓት እንዲገነባ ያደርጋል፤
- ኘ/ በከተሞች የመሠረተ ልማት አቅርቦትና አገልግሎት አሰጣጥ የተቀናጀ እንዲሆን ያደርጋል፤
- አ/ የከተማ ሞቢሊቲ ከመሬት አጠቃቀም ጋር ተሳስሮ በስልጠነት እንዲመራ ጥናት ያደርጋል፤ ይደግፋል፤ አፈጻጸሙን ይከታተላል፤
- ከ/ የከተሞችን ፅዳት፣ ውበትና አረንጓዴ ልማት ስታንዳርድ ያወጣል፤ የትግበራ ድጋፍና ክትትል ያደርጋል፤
- ኸ/ የከተሞች ልማት ፋይናንስ ማጠናከሪያ ሥርዓት ያጠናል፤ በሚመለከተው አካል እንዲጸድቅ ያደርጋል፤ ፈንድ ያሰባስባል፤ ለአፈጻጸሙም ተቋማዊ አቅም እንዲፈጠር ድጋፍና ክትትል ያደርጋል፤
- ወ/ በተልዕኮ ለሌሎች ዘርፎች የተሰጡና በከተማ ምህዳር የሚተገበሩ እና ለከተሞች ልማት ፍጥነትና ውጤታማነት ፋይዳ ያላቸው ተግባራትን ይዘትና ሂደት የከተማ ቅኝት ለማስያዝ የማስተባበር ሥራ ያከናውናል፤

ዘ/ ለሌላ የመንግሥት አካል በሕግ የተሰጠ ሥልጣን እንደተጠበቀ ሆኖ፣ በፌዴራል መንግሥት ባለቤትነት ሥር የሚገኙ ቤቶች አስተዳደር በአግባቡ እንዲከናወን መደረጉን ያረጋጋጣል።

2. በሥራ ላይ ባሉ የሌሎች ሕጎች ድንጋጌዎች የከተማ ልማትና ቤቶችን በሚመለከት ለከተማ ልማት፣ቤቶችና ኮንስትራክሽን ሚኒስቴር ተሰጥተው የነበሩ ሥልጣንና ተግባሮች በዚህ አዋጅ ለከተማ ልማትና ቤቶች ሚኒስቴር ተሰጥተዋል።

26. የኮንስትራክሽን ሚኒስቴር

1. የኮንስትራክሽን ሚኒስቴር የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባሮች ይኖሩታል፡-

ሀ/ ለሌሎች አካላት በሕግ የተሰጠው ሥልጣን እንደተጠበቀ ሆኖ የኮንስትራክሽን ሥራዎችን ደረጃ ያወጣል፤ መከበራቸውን ይከታተላል፤

ለ/ በዓለም አቀፍ ደረጃ የተወዳዳሪነት ብቃት ያለው የኮንስትራክሽን አንዱስትሪ ለመገንባት የሚያስችሉ የተመቻቹ ሁኔታዎች እንዲፈጠሩ ያደርጋል፤

ሐ/ በፌዴራል መንግሥት በጀት ለሚሠሩ ሕንፃዎች ዲዛይኖችና የግንባታ ውሎች እንዲዘጋጁ በማድረግና የግንባታ ሥራዎችን በመቆጣጠር ረገድ አስፈላጊውን ድጋፍ ይሰጣል፤

መ/ በኮንስትራክሽን ዘርፍ የሚሰማሩ መሐንዲሶችና አርክቴክቶችን ይመዘግባል፤ የሙያ ችሎታ ማረጋገጫ የምስክር ወረቀት ይሰጣል፤ የሥራ ተቋራጮችንና የአማካሪዎችን ደረጃ ይወስናል፤ ከአንድ በላይ በሆኑ ክልሎች ውስጥ መሥራት ለሚችሉ የሥራ ተቋራጮችና አማካሪዎች የብቃት ማረጋገጫ የምስክር ወረቀት ይሰጣል፤

ሠ/ አገር በቀል የኮንስትራክሽን ድርጅቶችን ብቃትና ቀጣይነት ለማረጋገጥ የሚያስችል ስትራቴጂ ይቀይሳል፤ አፈጻጸሙን ይከታተላል፤

ረ/ በአገር ውስጥ የሚመረቱ የኮንስትራክሽን ዕቃዎችን ዓይነትና ጥራት ለማሻሻል የሚረዳ ምርምር ያካሂዳል፤

ሰ/ የህንጻ ኮድና ስታንዳርዶች በከተሞች ተፈጻሚ እንዲሆኑ ተገቢው አደረጃጀት፣ አሠራርና የሰው ሃይል አቅም እንዲፈጠር ያደርጋል፤ አፈጻጸሙን ይደግፋል፤ ይከታተላል።

2. በሥራ ላይ ባሉ የሌሎች ሕጎች ድንጋጌዎች ኮንትራክሽንን በሚመለከት ለከተማ ልማት፣ ቤቶችና ኮንትራክሽን ሚኒስቴር ተሰጥተው የነበሩ ሥልጣንና ተግባሮች በዚህ አዋጅ ለኮንትራክሽን ሚኒስቴር ተሰጥተዋል።

27. የውሃ መስኖና ኤሌክትሪክ ሚኒስቴር

1. የውሃ፣ መስኖና ኤሌክትሪክ ሚኒስቴር የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባሮች ይኖሩታል፡-

ሀ/ የውሃ ሀብትና የኤሌክትሪክ ልማት እንዲሰፋፋ ያደርጋል፤

ለ/ የተፋሰስ ጥናት በማካሄድ የሀገሪቱን የከርሰ ምድርና ገጸምድር የውሃ ሀብት አለኝታ በመጠንና በጥራት ይለያል፣ ጥቅም ላይ የሚውልበትን ሁኔታ ያመቻቻል፤

ሐ/ ከአንድ በላይ የሆኑ ክልሎችን አቋርጦ የሚፈስ ወይም የሚያዋስን ውሃ በልዩ ልዩ የአገልግሎት ዓይነቶችና በክልሎች መካከል ሚዛናዊ በሆነ መንገድ የሚከፋፈልበትንና ጥቅም ላይ የሚውልበትን ሁኔታ ይወስናል፤

መ/ በወሰንና ወሰን ተሻጋሪ የውሃ አካላት አጠቃቀም ላይ ጥናት ያካሂዳል፤ አለም አቀፍ ውሎችን ይደራደራል፤ አፈጻጸማቸውን ይከታተላል፤

ሠ/ የመካከለኛና የከፍተኛ መስኖ ልማት ሥራዎችን ለማስፋፋት የሚያስችሉ የጥናት፣ የዲዛይንና የግንባታ ሥራዎች እንዲካሄዱ ያደርጋል፤

ረ/ ለሚመለከታቸው ሌሎች አካላት እንዲተላለፉ ካልተደረገ በስተቀር፣ በፌደራል መንግሥት በጀት የተገነቡ ግድቦችንና የውሃ ውቅሮችን ያስተዳድራል፤

ሰ/ አግባብ ካላቸው አካላት ጋር በመተባበር ለልዩ ልዩ አገልግሎቶች የሚውል ውሃ ሊኖረው የሚገባውን የጥራት ደረጃ ይወስናል፤

ሸ/ የንፁህ መጠጥ ውሃ አቅርቦት ሽፋን እንዲያድግ እገዛ ያደርጋል፤ ከውጭ በሚገኝ እርዳታና ብድር የሚከናወኑ ፕሮጀክቶችን አፈጻጸም ይከታተላል፤ ያስተባብራል፤

ቀ/ የሀገሪቱ ኤሌክትሪክ ኃይል አቅርቦት እንዲያድግና እንዲሰፋፋ ያደርጋል፤

በ/ በዚህ ንዑስ አንቀጽ ፊደል ተራ (ሐ) እና (መ) በተጠቀሱት የውሃ አካሎች

ላይ የውሃ ሥራዎች ለመሥራትና በጥቅም ላይ ለማዋል ፈቃድ ይሰጣል፤
ይቆጣጠራል፤

ተ/ የሜቲዎሮሎጂ አገልግሎት ሥራ በአግባቡ እንዲከናወን መደረጉን
ያረጋግጣል፡፡

2. በሥራ ላይ ባሉ የሌሎች ሕጎች ድንጋጌዎች የውሃ ሀብትንና ኤሌክትሪክን
በሚመለከት ለውሃ፣መስኖና ኢነርጂ ሚኒስቴር ተሰጥተው የነበሩ ሥልጣንና
ተግባሮች በዚህ አዋጅ ለውሃ፣ መስኖና ኤሌክትሪክ ሚኒስቴር ተሰጥተዋል፡፡

28. የማዕድን፣ የነዳጅና የተፈጥሮ ጋዝ ሚኒስቴር

1. የማዕድን፣ የነዳጅና የተፈጥሮ ጋዝ ሚኒስቴር የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባሮች
ይኖሩታል፡-

ሀ/ የማዕድን፣ የነዳጅና የተፈጥሮ ጋዝ ልማት እንዲስፋፋ ያደርጋል፤

ለ/ የማዕድን፣ የነዳጅና የተፈጥሮ ጋዝ መረጃዎች በአግባቡ እንዲሰበሰቡ፣
እንዲጠበቁና ለተጠቃሚዎች እንዲቀርቡ ያደርጋል፤

ሐ/ ለማዕድን፣ ለነዳጅና ለተፈጥሮ ጋዝ ፍለጋና ልማት ምቹ ሁኔታ
በመፍጠር ኢንቨስትመንት ያበረታታል፤

መ/ ከሚመለከታቸው ጋር በመተባበር በባህላዊና በአነስተኛ ደረጃ የሚመረቱ
የከበሩና የጌጣጌጥ ማዕድናት ግብይት ሕጋዊ መስመር እንዲይዝ
ያደርጋል፤

ሠ/ የማዕድን፣ የነዳጅና የተፈጥሮ ጋዝ ልማትን ለማፋጠን የሚረዱ
የምርምርና የማሠልጠኛ ተቋሞችን እንዳስፈላጊነቱ ያደራጃል፤

ረ/ በማዕድን፣ በነዳጅና በተፈጥሮ ጋዝ ፍለጋና ልማት ለሚሠማሩ የግል
ባለሀብቶች ፈቃድ ይሰጣል፤ በገቡት ውል መሠረትም ሥራቸውን
ማካሄዳቸውንና የክፍያ ግዴታቸውን መፈጸማቸውን ይቆጣጠራል፤

ሰ/ የተፈጥሮ ጋዝና የነዳጅ ምርቶችን የጥራት ደረጃ ያረጋግጣል፤ ማከማቻና
ማከፋፈያ ተቋሞችን ደረጃ ይወስናል፤ ተፈጻሚነቱን ይከታተላል፤

ሸ/ አግባብ ካላቸው አካላት ጋር በመተባበር የነዳጅና መጠባበቂያ ክምችትን
መጠን ይወስናል፤ ክምችቱ እንዲኖር መደረጉን ያረጋግጣል፤

ቀ/ በባህላዊ መንገድ ማዕድን ማምረት ሥራ ላይ የተሰማሩ ግለሰቦችን
ከሚመለከታቸው አካላት ጋር በመተባበር ያደራጃል፤ አቅማቸውን ይገነባል፤

- 2. በሥራ ላይ ባሉ የሌሎች ሕጎች ድንጋጌዎች ማዕድንን፣ ነጻጅንና የተፈጥሮ ጋዝን በሚመለከት ለማዕድን ሚኒስቴር ተሰጥተው የነበሩ ሥልጣንና ተግባሮች በዚህ አዋጅ ለማዕድን፣ ነጻጅና የተፈጥሮ ጋዝ ሚኒስቴር ተሰጥተዋል።

29. የአካባቢ፣ የደንና የአየር ንብረት ለውጥ ሚኒስቴር

- 1. የአካባቢ፣ የደንና የአየር ንብረት ለውጥ ሚኒስቴር የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባሮች ይኖሩታል፡-

ሀ/ በሕገ መንግሥቱ የተደነገጉት የአካባቢ ደህንነት ዓላማዎችና በአገሪቱ የአካባቢ ፖሊሲ የተመለከቱት መሠረታዊ መርሆዎች ከግብ መድረሻቸውን ለማረጋገጥ የሚያስችሉ ተግባራትን ያስተባብራል፤

ለ/ በመንግሥትም ሆነ በግል የሚወጡ ማህበራዊና ኢኮኖሚያዊ የልማት ፖሊሲዎች፣ ሥልጣኖች፣ ሕጎች መርሐ ግብሮች እና ፕሮጀክቶች ላይ የአካባቢ ተጽእኖ ግምገማ ወይም ስልታዊ የአካባቢ ግምገማ ለማካሄድ የሚያስችል ሥርዓት ይዘረጋል፤ ሥርዓቱ በተግባር ላይ መዋሉንም ይከታተላል፤

ሐ/ ማህበራዊ፣ ኢኮኖሚያዊና አካባቢያዊ ፍትህን በሚያራምድና ከሚገኘው ጥቅም ትልቁን ድርሻ በእርምጃው ለሚነኩ ማህበረሰቦች በሚያሰገኝ የሰርየት እርምጃ ከደን ምንጣሮና ጉስቁልና ሊከተል ይችላል የነበረውን የሙቀት አማቂ ጋዞች ልቀት የመቀነሻ ሥርዓት ያዘጋጃል፤

መ/ ለአየር ንብረት የማይበገር አረንጓዴ ኢኮኖሚን በየዘርፉና በየክልሉ ለመገንቢያ የሚውል ሃብት የሚያሰገኙ ተግባራት ዝግጅትን ያስተባብራል፤ የአቅም ግንባታ ድጋፍና የምክር አገልግሎት ይሰጣል፤

ሠ/ በአካባቢ ተፅዕኖ ግምገማ አዋጅ መሠረት ለልማት ፕሮጀክት እና ፕሮግራም የይሁንታ ፈቃድ ከመሰጠቱ በፊት የፕሮጀክቱ እና ፕሮግራሙ ትግበራ በአካባቢ ላይ የሚያስከተለው አሉታዊ ተፅዕኖ በሚመለከተው የዘርፍ የፈቃድ ሰጪ አካል ወይም በሚመለከተው የክልል አካል ተገምግሞ ውሳኔ የሚሰጥበትን ሥርዓት ይዘረጋል፤ ትግበራውንም ያረጋግጣል፤

ረ/ ኢትዮጵያ ከተፈጥሮ ሃብቶች መሠረት፣ ከበረሀማነት፣ ከደን፣ ከአደገኛ ኬሚካሎች፣ ከኢንዱስትሪ ቆሻሻዎች እና ከሰው ሰራሽ የአካባቢ አደገኛ

ንጥረ ነገሮች ጋር በተያያዘ ያፀደቀቻቸው አህጉራዊና ዓለም አቀፋዊ የአካባቢ ስምምነቶችን በየዘርፉና በየአስተዳደር እርከኑ በመተግበር ወቅት የድግግሞሽ፣ የሃብት ብክነትንና ክፍተትን ለማስቀረት የሚያስችሉ መርሐ ግብሮችን እና መመሪያዎችን ያዘጋጃል፤ መተግበራቸውንም ይከታተላል፤ ሰ/ በዓለም አቀፍ የአካባቢ እና የአየር ንብረት ለውጥ ስምምነቶች ድርድር ላይ ይሳተፋል፤ በዘርፉ አገራዊ ምላሽን በማስተባበሩ በኩል ቁልፍ ሚና ይጫወታል፤ እንደአግባቡ ስምምነቶቹ እንዲፀድቁ ሃሳብ ያቀርባል፤

ሸ/ አ.ት.ዮ.ጵ.ያ አባል የሆኑትን የሆኑ ፖሊሲዎችን፣ ስልቶችን፣ ሕጎችንና መርሐ ግብሮችን እንዲሁኔታው ያዘጋጃል፤ ወይም እንዲዘጋጁ ሃሳብ ያመነጫል፤ አዘገጃጀታቸውን ያስተባብራል፤ ሲፈቀዱም በሥራ ላይ መዋላቸውን ያረጋግጣል፤

ቀ/ አደገኛ ንጥረ ነገሮችን ወይም ዝቃጮችን ማምረትን፣ ወደ ሀገር ማስገባትን፣ አያያዝንና አጠቃቀምን፣ እንዲሁም ሕያዋንን በዘረመል ምሕንድስና መለወጥን፣ ልውጥ ወይም ባዕድ ሕያዋንን ወደ አገር ማስገባትን፣ አያያዝንና አጠቃቀምን የሚመለከቱ የአካባቢ ደህንነት ፖሊሲዎችንና ሕጎችን ያዘጋጃል፤ በሥራ ላይ መዋላቸውን ያረጋግጣል፤

በ/ በልማት ዕቅዶችና በኢንቨስትመንት መርሐ ግብሮች ውስጥ የሚካተቱ የአካባቢ የአዋጪነት ማስሊያ ቀመሮችንና የስሌት ሥርዓቶችን ያዘጋጃል ወይም እንዲዘጋጁ ያደርጋል፤ እንደሁኔታውም በጥቅም ላይ የመዋላቸውን ሂደት ይከታተላል፤

ተ/ ዘላቂነት የጎደለው የተፈጥሮ ሀብቶች አጠቃቀም ልምድን፣ የአካባቢ ጉስቁልናን ወይም ብክለትን ለመከላከል በሚያስችሉ የመግቻ እርምጃዎች ወይም የማበረታቻ ዘዴዎች መጠቀምን በተመለከተ ሃሳብ ያቀርባል፤

ቸ/ የአካባቢ መረጃ አሰባሰብን፣ አደረጃጀትን እና አጠቃቀምን የሚያቀላጥፍ የአካባቢ መረጃ ሥርዓትን ይዘረጋል፤

ኀ/ የአካባቢና የደን አያያዝን፣ በጥቅም ማዋልንና ፍትሃዊ የጥቅም ተጋሪነትን የሚያራምድ እንዲሁም አረንጓዴ የሥራ ዕድልን የሚፈጥር ምርምርንና የቴክኖሎጂ ሽግግርን ያስተባብራል፤ እንደአስፈላጊነቱ ራሱ

ያካሄዳል፤

ነ/ አግባብነት ባላቸው የሕግ ድንጋጌዎች መሠረት የአካባቢና የደን ጥበቃ ግዴታዎች መከበራቸውን ለማረጋገጥ በፌዴራሉ ሥልጣን ሥር ወደሚገኝ ማንኛውም መሬት፣ ቅጥር ግቢ ወይም ሌላ ቦታ ይገባል፤ ኃላፊነቱን ለመወጣት ተገቢ ሆኖ ያገኘውን ማንኛውንም ነገር ይፈትሻል፤ ናሙናዎችን ይወስዳል፤

ኘ/ የሀገሪቱን የአካባቢና የደን እንዲሁም ለአየር ንብረት የማይበገር አረንጓዴ ኢኮኖሚን በሚመለከት ዘገባን በየወቅቱ እያዘጋጀ ያሰራጫል፤

አ/ መደበኛ ያልሆኑ የአካባቢ ትምህርት መርሃ ግብሮችን ያስፋፋል፤ ትምህርቱን ይሰጣል፤ አካባቢያዊ ጉዳዮችን በመደበኛ ትምህርት ሥርዓተ ትምህርት ውስጥ ለማካተት አግባብ ካላቸው መሥሪያ ቤቶች ጋር ትብብር ያደርጋል፤

ከ/ አነስተኛና ሰፋፊ የደን ልማት፣ ቀርከህን ጨምሮ በግል፣ በወል ይዞታ እና በተፋሰስ ውስጥ እንዲለማና ጥቅም ላይ እንዲዉል ሥርዓት ይዘረጋል፤ ትግበራውንም ያረጋግጣል፤

ከ/ የሀገሪቱ የተፈጥሮ ደን እንዲጠበቅና እንደአስፈላጊነቱ ዘላቂ ጥቅም ላይ እንዲዉል ሥርዓት ይዘረጋል፤ ትግበራውንም ያረጋግጣል፤

ወ/ የተጎዱና የተራቆቱ የደን መሬቶች እንዲያገግሙና የአካባቢያዊና ኢኮኖሚያዊ ጠቀሜታቸው እንዲሻሻል ሥርዓት ይዘረጋል፤ ትግበራውንም ያረጋግጣል፡፡

2. በሥራ ላይ ባሉ የሌሎች ሕጎች ድንጋጌዎች አካባቢንና ደንን በሚመለከት ለአካባቢና ደን ሚኒስቴር ተሰጥተው የነበሩ ሥልጣንና ተግባሮች በዚህ አዋጅ ለአካባቢ፣ ደንና የአየር ንብረት ለውጥ ሚኒስቴር ተሰጥተዋል፡፡

30. የመንግስት የልማት ድርጅቶች ሚኒስቴር

1. የመንግሥት የልማት ድርጅቶች ሚኒስቴር የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባሮች ይኖሩታል፡-

ሀ/ ተጠሪነታቸው ለሌላ ተቆጣጣሪ አካል የሆኑ የመንግሥት የልማት ድርጅቶችን የኮርፖሬት አስተዳደር እና የፋይናንስ አፈጻጸማቸውን ይከታተላል፤ ይደግፋል፤

ለ/ ተጠሪነታቸው ለሚኒስቴሩ እንዲሆን የተወሰነ የመንግሥት የልማት ድርጅቶች፡-

- 1) መንግሥት ከነደፋቸው ፖሊሲዎች፣ ስትራቴጂዎች እንዲሁም የኢኮኖሚ ግቦች አንፃር የተቃኘ ስትራቴጂክ እና ዓመታዊ ዕቅድ እንዲያዘጋጁ ያደርጋል፤ ያፀድቃል፤ አፈፃፀማቸውንም ይከታተላል፤
- 2) በኢኮኖሚ ውስጥ ተገቢ ድርሻቸውን ለመወጣት ሊመሩ የሚችሉበትን ዘመናዊ የኮርፖሬት አስተዳደር አሠራር ይዘረጋል፤ ለግብ ስኬታቸውም መሠረታዊ አቅጣጫዎችን ይነድፋል፤ ሥራ ላይ እንዲውልም ያደርጋል፤
- 3) የትርፍ ድርሻ ክፍያ ፖሊሲ ከሚመለከታቸው መሥሪያ ቤቶች ጋር ይነድፋል፤ ሥራ ላይ እንዲውልም ያደርጋል፤
- 4) በሀገር ውስጥና በውጭ ሀገር ያላቸውን ተወዳዳሪነት ከጊዜ ወደ ጊዜ እንዲያሻሽሉ ሁኔታዎችን ያመቻቻል፤ የመረጃ ድጋፍ ይሰጣል፤ በገንዘብና የኢኮኖሚ ትብብር ሚኒስቴር በሚወጣው መመሪያና የፖሊሲ አቅጣጫ ላይ በመመሥረት የልማት ድርጅቶች ቦንድ የሚያወጡበትንና የሚገዙበትን እንዲሁም ከውጭና ከሀገር ውስጥ ብድር የሚወስዱበትን ሁኔታ ያመቻቻል፤
- 5) ግልፅ የአሠራር ሥርዓት እንዲከተሉ ያግዛል፤ ወቅታቸውን የጠበቁ ትክክለኛ የፋይናንስና የሥራ አፈፃፀም ሪፖርቶች የሚያቀርቡበትን ሥርዓት ይዘረጋል፤
- 6) የፋይናንስ አጠቃቀም እና የብድር ሁኔታዎችን በቅርብ ይከታተላል፤ ስለፋይናንስ አፈፃፀማቸውም ተገቢውን ሪፖርት በማዘጋጀት፣ ለሚመለከታቸው ያሠራጫል፤
- 7) ካረታል ለማሳደግ የሚያቀርቡትን ጥያቄ ይመረምራል፤ ለመንግሥት የውሳኔ ሃሳብ አቅርቦ ያስወስናል፤ አፈፃፀሙንም በቅርብ ይከታተላል፤
- 8) የቦርድ አባላትን ይመድባል፤ ያነሳል፤ ሊከፈላቸው የሚገባውንም አበል ይወስናል፤ የቦርድ አሰያዦምና አነሳስ መመሪያዎችን ያዘጋጃል፤ የልማት

ድርጅቶች ሙያው ከሀሎቱና መልካም ስብዕና ባላቸው ኃላፊዎች የሚመሩበትን ሥርዓት ይዘረጋል፤

9) እንዲፈርሱ፣ ከሌላ ድርጅት ጋር እንዲዋሃዱ ወይም እንዲከፋፈሉ ወይም እንዲሸጡ ለመንግሥት የውሳኔ ሀሳብ ያቀርባል፤ ይህንን የተመለከተ ግልፅ መመሪያም ያዘጋጃል፤

10) ለትርፍ ብቻ የማይሰሩ ሲሆንና እጅግ አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ ከመንግሥት የፋይናንስ ድጋፍ ሊደረግላቸው እንዲችሉ ሁኔታዎችን ያመቻቻል፤

11) ለምርምር እና ለፈጠራ በቂ በጀት እንዲመድቡ ሁኔታዎችን ያመቻቻል፤ የተገኘው የምርምር ውጤት እንዲስፋፋ ያደርጋል፤

12) የሚማማሩበትን መድረክ አዘጋጅቶ ልምድ እንዲለዋወጡ ያደርጋል፤ ራሱም የድርጅቶቹን አቅም የሚያሳድጉ የተለያዩ ሥልጠናዎችን ይሰጣል፤

ሐ/ ለኢኮኖሚና ማህበራዊ እንቅስቃሴ አጋዥ ሊሆኑ የሚችሉ ፕሮጀክቶችን እያጠና በመንግሥት ልማት ድርጅትነት እንዲቋቋሙ የውሳኔ ሀሳብ ያቀርባል፤ ሲፈቀድም ሥራ ላይ ያውላል፤ መስፋፋት የሚኖርባቸውን ነባር የልማት ድርጅቶች በጥናት ላይ ተመስርቶ እንዲስፋፉ ያደርጋል፤

መ/ በመንግሥት የልማት ድርጅቶች ውስጥ መንግሥት ያለውን የባለቤትነት መብት ለማስከበር የሚያስፈልጉ ሌሎች ተግባሮችን ያከናውናል፡፡

2. ለሚኒስቴሩ ተጠሪ የተደረጉትን የመንግሥት የልማት ድርጅቶች በሚመለከት በአዋጅ ቁጥር 25/1984 ለመንግሥት የልማት ድርጅቶች

ተቆጣጣሪ ባለሥልጣን ተሰጥተው የነበሩ ሥልጣንና ተግባራት እንዲሁም ወደ ግል ይዞታ የሚዛወሩ የመንግሥት የልማት ድርጅቶችንና የአክሲዮን ድርሻዎችን በሚመለከት በአዋጅ ቁጥር 412/1996 ለፕራይቪታይዜሽን ቦርድ ተሰጥተው የነበሩ ሥልጣንና ተግባራት በዚህ አዋጅ ለመንግሥት የልማት ድርጅቶች ሚኒስቴር ተሰጥተዋል፡፡

31. የትምህርት ሚኒስቴር

የትምህርት ሚኒስቴር የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባሮች ይኖሩታል፡-

1. የትምህርትና ሥልጠና ስታንዳርድ ያወጣል፤ በሥራ ላይ መዋሉንም ያረጋግጣል፤
2. የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) አጠቃላይ አነጋገር እንደተጠበቀ ሆኖ፡-
  - ሀ/ ሀገራዊ የብቃት ማዕቀፍ ያዘጋጃል፤
  - ለ/ አጠቃላይ የሥርዓተ ትምህርት ማዕቀፍ ያዘጋጃል፤
  - ሐ/ የመምህራንን አነስተኛውን የትምህርት ብቃት መለኪያ ያወጣል፤
  - መ/ የትምህርትና ሥልጠና ተቋማት ሊያሟሉ የሚገባቸውን አነስተኛውን ደረጃ ያወጣል፤
3. የከፍተኛ ትምህርት እንዲስፋፋ ያደርጋል፤ በበላይነት ይመራል፤
4. በየደረጃው ባሉ የትምህርትና ሥልጠና ተቋማት ጥራትና አግባብነት ያለው ትምህርትና ሥልጠና መሰጠቱን ያረጋግጣል፤
5. የሀገሪቱን የትምህርትና ሥልጠና ፖሊሲና ሥርዓተ ትምህርት መሠረት ያደረጉ ሀገር አቀፍ ፈተናዎች ያዘጋጃል፤ ያስተዳድራል፤ የውጤት ሪከርዶች ይይዛል፤ የውጤት ማረጋገጫ የምስክር ወረቀት ይሰጣል፤
6. የሀገሪቱን የቴክኒክና ሙያ ትምህርትና ሥልጠና ስትራቴጂን ይቀርጻል፤ በሥራ ላይ መዋሉን ያረጋግጣል፤
7. የመንግሥት ከፍተኛ ትምህርት ተማሪዎች ቅበላና ምደባ አፈጻጸም ፍትሃዊ መሆኑን ያረጋግጣል፤
8. ትምህርትና ሥልጠናን በተመለከተ ሀገራዊ የአህዝቦት ተግባሮችን ያከናውናል፡፡

32. የጤና ጥበቃ ሚኒስቴር

የጤና ጥበቃ ሚኒስቴር የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባሮች ይኖሩታል፡-

1. የጤናውን ዘርፍ ልማት ሀገራዊ ፕሮግራም ይነድፋል፤ አፈጻጸሙን ይከታተላል፤ ይገመግማል፤
2. የጤና አልግሎት ሽፋን እንዲያድግ እገዛ ያደርጋል፤ ከውጭ በሚገኝ እርዳታ ብድር የሚከናወኑ የጤና ፕሮግራሞችን አፈጻጸም ይከታተላል፤ ያስተባብራል፤
3. አገራዊ የጤና መረጃ ሥርዓቱን ይመራል፤ ያስተባብራል፤ አፈፃፀሙን ይከታተላል፤
4. ወረርሽኝና ተላላፊ በሽታዎችን ለመከላከል የሚያስችሉ ስልቶችን ይቀይሳል፤ ተግባራዊነታቸውን ይከታተላል፤
5. ሀገራዊ የአመጋገብ ሥርዓት ስትራቴጂን አፈጻጸም ይከታተላል፤ ያስተባብራል፤

6. የሕብረተሰቡን ጤና ሊጎዱ የሚችሉ ድንገተኛ ሁኔታዎች ሲፈጠሩ የመከላከል እርምጃ ይወስዳል፤ የሌሎችንም እርምጃዎች ያስተባብራል፤
7. በሀገሪቱ ውስጥ የአስፈላጊ መድሃኒቶችና የሕክምና መሣሪያዎች በቂ አቅርቦት መኖሩንና በአግባቡ ጥቅም ላይ መዋላቸውን ያረጋግጣል፤
8. የጤና ሥርዓቱን ካርታ ያዘጋጃል፤ የጤና መሠረተ ልማቶች እንዲስፋፉ ድጋፍ ያደርጋል፤
9. የፌደራል ሆስፒታሎችን አስተዳደር በበላይነት ይቆጣጠራል፤ የፌደራል ዩኒቨርሲቲዎች ሆስፒታሎችን አቅም በማጎልበት ረገድ ተባብሮ ይሠራል፤
10. በሀገሪቱ ውስጥ የሚሰጠው የጤና ባለሙያዎች ሥልጠና ጥራትና አግባብነት ባለው ሁኔታ እንዲካሄድ ከሚመለከታቸው አካላት ጋር ይተባበራል፤
11. የሀገሪቱን የጤና ችግር ለመፍታትና የጤና አገልግሎት አሰጣጥን ለማሻሻል የሚረዱ ምርምሮች እንዲካሄዱ ተገቢውን ድጋፍ ይሰጣል፤
12. አግባብነት ያላቸውን የተለያዩ ዘዴዎች በመጠቀም የጤና አጠባበቅ ትምህርት እንዲስፋፋ ያደርጋል፤
13. የምግብ፣ የመድኃኒትና ጤና እንክብካቤ አስተዳደርና ቁጥጥር ሥራዎች በአግባቡ መፈጸማቸውን ያረጋግጣል፤
14. ሀገራዊ የጤና መድሀን ሥርዓቱን ይመራል፤ አፈፃፀሙንም ይቆጣጠራል፡፡

33. የሠራተኛና ማጎበራዊ ጉዳይ ሚኒስቴር

የሠራተኛና ማጎበራዊ ጉዳይ ሚኒስቴር የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባሮች ይኖሩታል፡-

1. የኢንዱስትሪ ሰላም እንዲጠበቅ፡
  - ሀ/ የአሠሪና ሠራተኛ ጉዳይ ሕጎች በትክክል ሥራ ላይ መዋላቸውን ይቆጣጠራል፤ ያረጋግጣል፤
  - ለ/ የኢንዱስትሪ ሰላም ለማስጠበቅ የሚያስችል ሥርዓት ይዘረጋል፤ ተግባራዊነቱንም ያረጋግጣል፤
  - ሐ/ አሠሪዎችና ሠራተኞች በማጎበር የመደራጀትና የሕብረት ድርድር የማድረግ መብቶቻቸውን እንዲጠቀሙ ያበረታታል፤ ይደግፋል፤
  - መ/ በአሠሪዎችና በሠራተኞች መካከል የሁለትዮሽ፣ እንዲሁም የመንግሥት ወገንን ጨምሮ የሶስትዮሽ የውይይት መድረኮች እንዲለመዱ ያደርጋል፤

ሠ/ የሥራ ክርክሮችን ክስተት ለመቀነስ የሚያስችሉ ስልቶችን ይቀይሳል፤
ሲከሰቱም መፍትሄ የሚያገኙበት የተቀላጠፈ የአሠራር ሥርዓት
ይዘረጋል፤

2. በሥራ ላይ የሚከሰቱ አደጋዎችና በሥራ ምክንያት የሚመጡ በሽታዎችን ለመከላከል የሚያስችል የአሠራር ሥርዓት ይዘረጋል፤ የሙያ ጤንነትና ደህንነት ደረጃዎች ያወጣል፤ ሥራ ላይ መዋላቸውን ይቆጣጠራል፤
3. በአሠሪና ሠራተኛ ጉዳይ ዘርፍ ብሔራዊ የመረጃ ሥርዓት ይዘረጋል፤ ተግባራዊ ያደርጋል፤
4. በሀገር አቀፍ ደረጃ የሚደራጁትን የሠራተኛና የአሠሪ ማኅበራት ይመዘግባል፤
5. ለፌደራል መንግሥት ተጠሪ በሆኑ ከተሞች ውስጥ የሚገኙ የፌደራል መንግሥት የልማት ድርጅቶችን የሚመለከቱ የሠራተኛ ማኅበራትንና የሕብረት ስምምነቶችን ይመዘግባል፤ በነዚህ ድርጅቶች ውስጥ የሥራ ሁኔታ ቁጥጥር አገልግሎት ተግባሮችን ያከናውናል፤ በአሠሪዎችና በሠራተኞች መካከል የሚነሱ የሥራ ክርክሮችን በስምምነት ለመጨረስ የማስማማት አገልግሎት ይሰጣል፤
6. ተቀማጭነታቸው ከአንድ ክልል በላይ የሆኑ ድርጅቶች የአሠሪና ሠራተኛ ጉዳይ ይከታተላል፤ ድጋፍ ይሰጣል፤ የአሠሪና ሠራተኛ ጉዳይ ሕጎችን ተፈጻሚነት ያረጋግጣል፤
7. ከሚመለከታቸው አካላት ጋር በተመባበር መደበኛ ያልሆነውን የኢኮኖሚ ዘርፍ ወደ መደበኛ ኢኮኖሚ ለማሸጋገር የሚያስችል የአሠራር ሥርዓት በአሠሪና ሠራተኛ አስተዳዳሪ ግንኙነት ዙሪያ ይዘረጋል፤
8. ቀልጣፋና ፍትሐዊ የሥራ ስምሪት አገልግሎቶች ተደራሽነት እንዲስፋፋ ያደርጋል፤
9. ለውጭ አገር ዜጎች የሥራ ፈቃድ ይሰጣል፤ ከሚመለከታቸው አካላት ጋር በመተባበር አፈጻጸሙን ይቆጣጠራል፤
10. ከሚመለከታቸው አካላት ጋር በመተባበር የኢትዮጵያውያን የውጭ አገር የሥራ ስምሪትን ይቆጣጠራል፤
11. አገራዊ የሥራ ገበያ መረጃ ሥርዓት ይዘረጋል፤ ተግባራዊ ያደርጋል፤

12. የአገሪቱን የሠው ኃይልና የሥራ ስምሪት እንዲሁም የሙያ አመዳደብ ጥናት ያደርጋል፤

13. የማኅበራዊ ጥበቃ ሥርዓትን በማጠናከር የዜጎች ማኅበራዊና ኢኮኖሚያዊ ደህንነት እና ዋስትና የሚሻሻሉባቸውና የሚጠበቁባቸው ዘዴዎችን በሚመለከት በተለይም፡-
ሀ/ የአካል ጉዳተኞች እኩል ዕድል ተጠቃሚና ሙሉ ተሳታፊ እንዲሆኑ፤
ለ/ አረጋዊያን እንክብካቤና ድጋፍ እንዲያገኙ ተሳትፎአቸው እንዲጎለብት፤
ሐ/ የማኅበራዊና ኢኮኖሚያዊ ችግሮችን ለመከላከልና በችግሩ ውስጥ የሚገኙ የኅብረተሰብ ክፍሎች የተለያዩ አገልግሎት እንዲያገኙ፤
ከሚመለከታቸው አካላት ጋር በመተባበር ይሰራል፡፡

34. የባህልና ቱሪዝም ሚኒስቴር

የባህልና ቱሪዝም ሚኒስቴር የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባሮች ይኖሩታል፡-

1. የኢትዮጵያ ብሔር፣ ብሔረሰቦችና ሕዝቦች ታሪክ፣ ባህላዊ ቅርሶችና እሴቶች እንዲጠኑ እንዲጠበቁ ለሳይንስና ቴክኖሎጂ አገልግሎት እንዲውሉ ያደርጋል፤
2. የኢትዮጵያ ብሔር፣ ብሔረሰቦችና ሕዝቦች ቋንቋዎች እንዲጠኑና ሥነ ጽሑፎቻቸው እንዲዳብሩና እንዲስፋፋ ያደርጋል፤
3. የትርጉም አገልግሎትና የአስተርጓሚነት ሙያ ዕውቀት እንዲዳብርና እንዲስፋፋ የሚያደርጉ ተግባሮችን ያከናውናል፤ ደረጃውን የጠበቀ የሥራ ቋንቋ አጠቃቀም እና የትርጉም አገልግሎት እንዲኖር ይደግፋል፤ ክትትል ያደርጋል፤
4. በባህል ተፅእኖ ላቢያ ማኅበራዊ እድገትን የሚያጓትቱ አመለካከቶችን፣ እምነቶችንና ልማዳዊ አሰራሮችን የመለወጥ ተግባሮች ያከናውናል፤
5. የባህል ዘርፉ ልማታዊ አስተዋጽኦ እንዲስፋፋ ያደርጋል፤
6. በባህል ዘርፍ የሕዝቡን ተሳትፎ ተቋማዊ መሠረት ለማስያዝ የባህል ተቋማት እንዲስፋፋ ያደርጋል፤
7. የዕድ ጥበብ፣ ኪነ ጥበብና የሥነ-ጥበብ ሥራዎች እንዲስፋፋ ያደርጋል፤
8. በዘርፉ ውጤታማ የፈጠራ ሥራዎችን ላበረከቱ ግለሰቦችና ተቋማት ሽልጣትና ማበረታቻ የሚሰጥበት ሥርዓት ይዘረጋል፤ ተግባራዊም ያደርጋል፤
9. የሀገሪቱ የፊልም ተውኔት ጥበብ ሥራዎች የሚያድጉበትን አግባብ ያመቻቸዋል፤
10. የሀገሪቱን የቱሪዝም መስሕቦችና መልካም ገፅታ በዓለም የቱሪዝም ገበያ በስፋት ያስተዋውቃል፤ የአገር ውስጥ ቱሪዝም እንዲስፋፋ ያበረታታል፤

11. የሀገሪቱ ቱሪስት መስሕቦች ተለይተው እንዲታወቁና ለቱሪዝም አመቺ ሆነው እንዲለሙና እንዲደራጁ፤ የቱሪስት አገልግሎት ሰጪ ድርጅቶች እንዲስፋፉ፤ የየአካባቢው ማጎበረሰብም ከቱሪዝም ጥቅሞች ተካፋይ እንዲሆን የሚደረግበትን አግባብ ያመቻቸል፤
12. የሀገሪቱ የተፈጥሮ ቅርሶች እንዲጠኑ፤ እንዲጠበቁና ለቱሪዝም አመቺ ሆነው እንዲለሙና ጥቅም ላይ እንዲውሉ የሚደረጉበትን ሁኔታ ያመቻቻል፤ በፌደራል መንግስት እንዲተዳደሩ የተሰየሙ የዱርእንስሳት ጥበቃ ቦታዎች አስተዳደር በአግባቡ መመራቱን ያረጋግጣል፤
13. የባህልና የቱሪስት አገልግሎት ሰጪ ተቋማትን ደረጃዎች ይወስናል፤ ተፈጻሚነቱን ይቆጣጠራል፤
14. በቱሪዝም የሠመረ አገልግሎት እንዲኖር የቱሪስቶችም ደህንንት እንዲረጋገጥ የሚያስፈልገው የብዙ ወገኖች የሥራ ቅንጅት እውን እንዲሆን ለሚፈጠሩ የጋራ መድረኮች በማዕከልነት ያገለግላል፤
15. በሰው ኃይል ሥልጠናና በሙያ ምክር አገልግሎት አማካይነት የባህልና የቱሪዝም ሴክተርን የማስፈጸም አቅም ይገነባል፤
16. የባህልና ቱሪዝም መረጃዎችን ያሰባስባል፤ ያጠናቅራል፤ ያሰራጫል፡፡

35. የሴቶችና ሕፃናት ጉዳይ ሚኒስቴር

1. የሴቶችና ሕፃናት ጉዳይ ሚኒስቴር የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባሮች ይኖሩታል፡-
  - ሀ/ የሴቶችና ሕፃናትን መብትና ጥቅሞች ማስከበር ዙሪያ ግንዛቤና ንቅናቄ እንዲፈጠር ያደርጋል፤
  - ለ/ የሴቶችንና የሕፃናትን ሁኔታ የሚያመለክቱ ዝርዝር መረጃዎች ይሰበስባል፤ ያደራጃል፤ በሚመለከታቸው ሁሉ እንዲታወቁ ያደርጋል፤
  - ሐ/ ሴቶች በሀገሪቱ የፖለቲካ፣ የኢኮኖሚና የማጎበራጭ እንቅስቃሴዎች ውስጥ በንቃት ለመሳተፍ የሚያስችሏቸው ዕድሎች የተመቻቸላቸው መሆኑን ያረጋግጣል፤
  - መ/ ሴቶች እንደፍላጎቶቻቸውና እንደ ችግሮቻቸው ተደራጅተው ለመብቶቻቸው እንዲታገሉና ችግሮቻቸውን ማስወገድ እንዲችሉ ያበረታታል፤ ሁኔታዎችን ያመቻቻል፤ አቅማቸውን ይገነባል፤
  - ሠ/ በፌደራል መንግሥት አካላት የሚዘጋጁ ፖሊሲዎች፣ ሕጎች፣ የልማት

ፕሮግራሞችና ፕሮጀክቶች የሴቶችንና የህጻናትን ጉዳይ እንዲያካትቱ ስልት ይነድፋል፤ ይገመግማል፤ ተገቢውን ክትትል ያደርጋል፤

ረ/ በሴቶች ላይ የሚቃጠው መድሎዎችን በጥናት በመለየት መድሎዎቹ የሚወገዱባቸውን ሁኔታዎች ያመቻቻል፤ አፈጻጸሙን ይከታተላል፤

ሰ/ በሀገር አቀፍ ደረጃ የሴቶች ልዩ ድጋፍ መብት በአግባቡ ሥራ ላይ እንዲውል ስልት ይቀይሳል፤ አፈጻጸሙንም ይከታተላል፤

ሸ/ ሴቶች በተለያዩ የመንግሥት አካላት በውሳኔ ሰጪ የሥራ ቦታዎች ለመመደብ በቂ ትኩረት የተሰጣቸው መሆኑን ያረጋግጣል፤

ቀ/ የህፃናት መብትና ደህንነት እንዲጠበቅ የሚመለከታቸውን አካላት ሁሉ ያስተባብራል፤

በ/ ሴቶችንና ሕጻናትን የሚመለከቱ ዓለም አቀፍ ውሎችን በሕግ መሠረት ይዋዋላል፤ አፈጻጸማቸውን ይከታተላል፤ ለሚመለከታቸው አካላትም ሪፖርት ያቀርባል፤

2. በሥራ ላይ ባሉ የሌሎች ሕጎች ድንጋጌዎች ሴቶችንና ሕጻናትን በሚመለከት ለሴቶች፣ ሕጻናትና ወጣቶች ጉዳይ ሚኒስቴር ተሰጥተው የነበሩ ሥልጣንና ተግባሮች በዚህ አዋጅ ለሴቶችና ሕጻናት ጉዳይ ሚኒስቴር ተሰጥተዋል፡፡

36. የወጣቶችና ስፖርት ማኒስቴር

1. የወጣቶችና ስፖርት ማኒስቴር የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባሮች ይኖሩታል፡

ሀ/ የወጣቶች መብትና ጥቅሞችን በማስከበር ዙሪያ ግንዛቤና ንቅናቄ እንዲፈጠር ያደርጋል፤

ለ/ የወጣቶችን ሁኔታ የሚያመለክቱ ዝርዝር መረጃዎች ይሰበስባል፤ ያደራጃል፤ በሚመለከታቸው ሁሉ እንዲታወቁ ያደርጋል፤

ሐ/ ወጣቶች በሀገሪቱ የፖለቲካ፣ የኢኮኖሚና የማኅበራዊ እንቅስቃሴዎች ውስጥ በንቃት ለመሳተፍ የሚያስችሏቸው ዕድሎች የተመቻቹላቸው መሆኑን ያረጋግጣል፤

መ/ ወጣቶች እንደፍላጎቶቻቸውና እንደችግሮቻቸው ተደራጅው ለመብቶቻቸው እንዲታገሉና ችግሮቻቸውን ማስወገድ እንዲችሉ ያበረታታል፤ ሁኔታዎችን ያመቻቻል፤ አቅማቸውንም ይገነባል፤

ሠ/ በፌደራል መንግሥት አካላት የሚዘጋጁ ፖሊሲዎች፣ ሕጎች፣ የልማት ፕሮግራሞችና ፕሮጀክቶች የወጣቶችን ጉዳይ እንዲያካትቱ ስልት ይነድፋል፤ ይገመግማል፤ ተገቢውን ክትትል ያደርጋል፤

ረ/ ህዝቡን በስፖርት ለሁሉምና ባህላዊ ስፖርት ተሳታፊና ተጠቃሚ ያደርጋል፤

ሰ/ የሰለጠነ የሰው ሃይል ማፍራትና ብቃትን ለማሳደግ የስፖርት ትምህርት፣ ሥልጠናና ምርምር ተቋሞች የሚቋቋሙበትን ሥልት በመቀየስ ተግባራዊ እንዲሆን ያደርጋል፤

ሸ/ የስፖርት ማዘውተሪያ ሥፍራዎችንና የስፖርት ማበልጸጊያ ማዕከላትን ያሰፋፋል፤

ቀ/ ከሚመለከታቸው አካላት ጋር በመተባበር የስፖርት ህክምና አገልግሎት ያደራጃል፤ በስፖርት አበረታች መድሃኒቶችና ዕቃዎች መጠቀምን ለመላክል የሚያስችል ሥርዓት ይዘረጋል፤

በ/ የስፖርት ማህበራት ስለሚቋቋሙበት ሁኔታ መመሪያ ያወጣል፤ በፌደራል ደረጃ የሚቋቋሙ የስፖርት ማህበራትን ይመዘግባል፤ አስፈላጊውን ድጋፍ ይሰጣል፡፡

2. በሥራ ላይ ባሉ የሌሎች ሕጎች ድንጋጌዎች ወጣቶችን በሚመለከት ለሴቶች፣ ሕጻናትና ወጣቶች ጉዳይ ሚኒስቴር እንዲሁም ስፖርትን በሚመለከት ለስፖርት ኮሚሽን ተሰጥተው የነበሩ ሥልጣንና ተግባሮች በዚህ አዋጅ ለወጣቶችና ስፖርት ሚኒስቴር ተሰጥተዋል፡፡

37. ስለሌሎች የፌደራል አስፈጻሚ አካላት

1. በሚከተሉት ንዑስ አንቀጾች የተደረጉት የተጠሪነት ማሻሻያዎች እንደተጠበቁ ሆነው፣ የፌደራል መንግሥቱ ሌሎች አስፈጻሚ አካላት በተቋቋሙባቸው ሕጎች በተደነገገው መሠረት ሥራቸውን ይቀጥላሉ፡፡

2. የሚከተሉት አስፈጻሚ አካላት ተጠሪነት ለጠቅላይ ሚኒስትር ይሆናል፡-

ሀ/ የኢትዮጵያ የብሮድካስት ባለሥልጣን፤

ለ/ የኢትዮጵያ ምርት ገበያ ባለሥልጣን፡፡

3. የበጎ አድራጎት ድርጅቶችና ማኅበራት ኤጀንሲ ተጠሪነት ለፌዴራልና አርብቶ አደር ልማት ጉዳዮች ማኒስቴር ይሆናል።⁴
4. የሚከተሉት አስፈጻሚ አካላት ተጠሪነት ለፌዴራል ጠቅላይ ዐቃቤ ሕግ ይሆናል፡-
  - ሀ/ የፍትሕና የሕግ ሥርዓት ምርምር ኢንስቲትዩት፤
  - ለ/ የፌዴራል ማረሚያ ቤቶች ኮሚሽን።⁵
5. የሚከተሉት አስፈጻሚ አካላት ተጠሪነት ለፕብሊክ ሰርቪስና የሰው ሀብት ልማት ማኒስቴር ይሆናል፤
  - ሀ/ ሲቪል ሰርቪስ ዩኒቨርሲቲ፤
  - ለ/ የኢትዮጵያ ሥራ አመራር ኢንስቲትዩት፤
  - ሐ/ የኢትዮጵያ ካይዘን ኢንስቲትዩት፡፡
6. የሚከተሉት አስፈጻሚ አካላት ተጠሪነት ለገንዘብና የኢኮኖሚ ትብብር ማኒስቴር ይሆናል፡-
  - ሀ/ የመንግሥት ግዥ ኤጀንሲ፤
  - ለ/ የመንግሥት የልማት ድርጅቶች ባለአደራ ቦርድ፤
  - ሐ/ የኢትዮጵያ የሂሳብ አያያዝና የኦዲት ቦርድ፤
  - መ/ የመንግሥት ግዥና የንብረት ማስወገድ አገልግሎት፡፡
7. የሚከተሉት አስፈጻሚ አካላት ተጠሪነት ለእርሻና የተፈጥሮ ሃብት ማኒስቴር ይሆናል፤
  - ሀ/ የኢትዮጵያ ግብርና ምርምር ኢንስቲትዩት፤
  - ለ/ የሀብረት ሥራ ኤጀንሲ፤
  - ሐ/ የኢትዮጵያ ሆርቲካልቸር ልማት ኤጀንሲ፤
  - መ/ የስትራቴጂክ መጠባበቂያ ምግብ ክምችት ኤጀንሲ፤
  - ሠ/ የኢትዮጵያ የግብርና ኢንቨስትመንት መሬት ኮሚሽን ኤጀንሲ፤
  - ረ/ የግብርና ትራንስፎርሜሽን ኤጀንሲ፡፡
8. የሚከተሉት አስፈጻሚ አካላት ተጠሪነት ለእንስሳትና ዓሣ ሀብት ማኒስቴር ይሆናል፡
  - ሀ/ የእንስሳት መድኅኒትና መኖ ኮሚሽንና ቁጥጥር ባለሥልጣን፤

⁴ በ22/61(2008) አ.942 አንቀጽ 2(4) ተሻሻለ፡፡
⁵ በ22/61(2008) አ.942 አንቀጽ 2(4) ተሻሻለ፡፡

ለ/ ብሔራዊ የእንስሳት ጤና ኢንስቲትዩት፤

ሐ/ ብሔራዊ የቆላ ዝንብና የገንዲ በሽታ መቆጣጠሪያና ማጥፊያ ኢንስቲትዩት፤

መ/ ብሔራዊ የእንስሳት ጤና ምርመራ ማዕከል፤

ሠ/ የብሔራዊ ሰው ሠራሽ እንስሳት ማራቢያ ዘዴ ማዕከል፤

9. የሚከተሉት አስፈጻሚ አካላት ተጠሪነት ለኢንዱስትሪ ሚኒስቴር ይሆናል፡-

ሀ/ የጨርቃ ጨርቅ ኢንዱስትሪ ልማት ኢንስቲትዩት፤

ለ/ የቆዳ ኢንዱስትሪ ልማት ኢንስቲትዩት፤

ሐ/ የብረታብረት ኢንዱስትሪ ልማት ኢንስቲትዩት

መ/ የምግብ፣ የመጠጥና ፋርማሲዩቲካል ኢንዱስትሪ ልማት ኢንስቲትዩት፤

ሠ/ የኬሚካልና የኮንስትራክሽን ግብዓቶች ኢንዱስትሪ ልማት ኢንስቲትዩት፤

ረ/ የኢትዮጵያ የሥጋና ወተት ኢንዱስትሪ ልማት ኢንስቲትዩት፡፡

10. የሚከተለው ተቋም ተጠሪነት ለንግድ ሚኒስቴር ይሆናል፡-

የኢትዮጵያ የንግድ ውድድር የሸማቾች ጥበቃ ባለሥልጣን።

11. የሚከተሉት አስፈጻሚ አካላት ተጠሪነት ለሳይንስና ቴክኖሎጂ ሚኒስቴር ይሆናል፡-

ሀ/ የኢትዮጵያ ጨረር መከላከያ ባለሥልጣን፤

ለ/ የኢትዮጵያ አዕምሯዊ ንብረት ጽሕፈት ቤት፡፡

12. የሚከተሉት አስፈጻሚ አካላት ተጠሪነት ለትራንስፖርት ሚኒስቴር ይሆናል፡-

ሀ/ የፌደራል ትንበሯርት ባለሥልጣን፤

ለ/ የኢትዮጵያ ሲቪል አቪዬሽን ባለሥልጣን፤

ሐ/ የማሪታይም ጉዳይ ባለሥልጣን፤

መ/ የመንገድ ፈንድ ጽሕፈት ቤት፡፡

13. የሚከተሉት አስፈጻሚ አካላት ተጠሪነት ለከተማ ልማትና ቤቶች ሚኒስቴር ይሆናል፡-

ሀ/ የመንግሥት ቤቶች ኤጀንሲ፤

ለ/ የፌደራል የከተማ መሬትና መሬት ነክ ንብረቶች ምዝገባና መረጃ ኤጀንሲ፡፡

14. የኢትዮጵያ ኮንስትራክሽን ፕሮጀክት ማኔጅመንት ኢንስቲትዩት ተጠሪነት ለኮንስትራክሽን ሚኒስቴር ይሆናል፡፡

15. የሚከተሉት አስፈጻሚ አካላት ተጠሪነት ለውሃ፣ መስኖና ኤሌክትሪክ ሚኒስቴር ይሆናል፡-

- ሀ/ የአዋሽ ተፋሰስ ባለሥልጣን፤
- ለ/ የዓባይ ተፋሰስ ባለሥልጣን፤
- ሐ/ የሰምጥ ሸለቆ ሐይቆች ተፋሰስ ባለሥልጣን፤
- መ/ ብሔራዊ የሚቲዎሮሎጂ ኤጀንሲ፤
- ሠ/ የውሃ ልማት ፈንድ ጽሕፈት ቤት፤
- ረ/ የኢትዮጵያ ኤነርጂ ባለሥልጣን፤
- ሰ/ የኢትዮጵያ ውሃ ቴክኖሎጂ ኢንስቲትዩት፡፡

16. የሚከተሉት አስፈጻሚ አካላት ተጠሪነት ለማዕድን፣ነጻጅና የተፈጥሮ ጋዝ ሚኒስቴር ይሆናል፡-

- ሀ/ የኢትዮጵያ ጂኦሎጂካል ሰርቪዬ፤
- ለ/ የአዶላ ወርቅ ልማት ድርጅት።

17. የብዝሐ ሕይወት ጥበቃ ኢንስቲትዩት ተጠሪነት ለአካባቢ፣ ደንና የአየር ንብረት ለውጥ ሚኒስቴር ይሆናል፡፡

18. የሚከተሉት ተቋማት ተጠሪነት ለመንግስት ልማት ድርጅቶች ሚኒስቴር ይሆናል፡-

- ሀ/ የኢትዮጵያ የባህር ትራንስፖርትና ሎጅስቲክ አገልግሎት ድርጅት፤
- ለ/ የሰኳር ኮርፖሬሽን፤
- ሐ/ የኢትዮጵያ የምድር ባቡር ኮርፖሬሽን፤
- መ/ ኬሚካል ኮርፖሬሽን፤
- ሠ/ የብርሃንና ሰላም ማተሚያ ድርጅት።

19. የትምህርት መሣሪያዎች ማምረቻና ማከፋፈያ ድርጅቶች ተጠሪነት ለትምህርት ሚኒስቴር ይሆናል።

20. የኤች.አይ.ቪ/ኤድስ መከላከያና መቆጣጠሪያ ጽሕፈት ቤት ተጠሪነት ለጤና ጥበቃ ሚኒስቴር ይሆናል፡፡

21. የሚከተሉት አስፈጻሚ አካላት ተጠሪነት ለባህልና ቱሪዝም ሚኒስቴር ይሆናል፡-

- ሀ/ የቅርስ ጥናትና ጥበቃ ባለሥልጣን፤
- ለ/ የብሔራዊ ቤተ-መዛግብትና ቤተ-መጻሕፍት ኤጀንሲ፤
- ሐ/ ብሔራዊ ቲያትር፤
- መ/ የኢትዮጵያ ብሔራዊ የባህል ማዕከል፡፡

38. የፌዴራል አስፈጻሚ አካላትን እንደገና ስለማደራጀት

የሚኒስትሮች ምክር ቤት አስፈላጊ ሆኖ ሲያገኘው ደንብ በማውጣት፣ ማንኛውም አስፈጻሚ አካል እንዲታጠፍ፣ ከሌላ አስፈጻሚ አካል ጋር እንዲዋሃድ ወይም እንዲከፋፈል በማድረግ፣ ተጠሪነቱ ወይም ሥልጣንና ተግባሩ እንዲለወጥ በማድረግ ወይም አዲስ አስፈጻሚ አካል እንዲቋቋም በማድረግ የፌዴራል አስፈጻሚ አካላትን እንደገና የማደራጀት ሥልጣን በዚህ አዋጅ ተሰጥቶታል፡፡

ክፍል አራት

ልዩ ልዩ ድንጋጌዎች

39. የተሻሩ ሕጎች

1. የሚከተሉት ሕጎች በዚህ አዋጅ ተሻረዋል፤

ሀ/ የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ አስፈጻሚ አካላትን ሥልጣንና ተግባር ለመወሰን የወጣው አዋጅ ቁጥር 691/2003 (እንደተሻሻለ)፤

ለ/ የስፖርት ኮሚሽን ማቋቋሚያ አዋጅ ቁጥር 692/2003 ፤

ሐ/ የፕራይቪታይዜሽንና የመንግሥት የልማት ድርጅቶች ኤጀንሲ ማቋቋሚያ አዋጅ ቁጥር 412/1996 የኢንዱስትሪ ልማት ፈንድን ከሚመለከተው አንቀጽ 13 (በአዋጅ ቁጥር 730/2004 እንደተሻሻለው) በስተቀር፡፡

2. ከዚህ አዋጅ ጋር የሚቃረን ሕግ ወይም የአሠራር ልምድ በዚህ አዋጅ የተሸፈኑ ጉዳዮችን በሚመለከት ተፈጻሚ አይሆንም፡፡

40. መብትና ግዴታዎች ስለማስተላለፍ

1. የፌዴራል ጉዳዮች ሚኒስቴር መብትና ግዴታዎች በዚህ አዋጅ ለፌዴራልና የአርብቶ አደር ልማት ጉዳዮች ሚኒስቴር ተላልፏል፡፡

2. የሲቪል ሰርቪስ ሚኒስቴር መብትና ግዴታዎች በዚህ አዋጅ ለፕብሊክ ሰርቪስና የሰው ሀብት ልማት ሚኒስቴር ተላልፏል፡፡

3. የገንዘብና የኢኮኖሚ ልማት ሚኒስቴር መብትና ግዴታዎች በዚህ አዋጅ ለገንዘብና የኢኮኖሚ ትብብር ሚኒስቴር ተላልፏል፡፡

4. የእንስሳትና ዓሳ ሃብት ልማት ዘርፍን ከሚመለከቱት በስተቀር የግብርና ሚኒስቴር መብትና ግዴታዎች በዚህ አዋጅ ለእርሻና የተፈጥሮ ሃብት ሚኒስቴር ተላልፏል።
5. የእንስሳትና ዓሳ ሀብት ልማት ዘርፍን የሚመለከቱ የግብርና ሚኒስቴር መብትና ግዴታዎች በዚህ አዋጅ ለእንስሳትና ዓሳ ሀብት ሚኒስቴር ተላልፏል።
6. የከተማ ልማትና ቤቶች ዘርፍን የሚመለከቱ የከተማ ልማት፣ ቤቶችና ኮንስትራክሽን ሚኒስቴር መብትና ግዴታዎች በዚህ አዋጅ ለከተማ ልማትና ቤቶች ሚኒስቴር ተላልፏል።
7. የከተማ ልማትና ቤቶች ዘርፍን ከሚመለከቱት በስተቀር የከተማ ልማት፣ቤቶችና ኮንስትራክሽን ሚኒስቴር መብትና ግዴታዎች በዚህ አዋጅ ለኮንስትራክሽን ሚኒስቴር ተላልፏል።
8. የውሃ፣ መስኖና ኢነርጂ ሚኒስቴር መብትና ግዴታዎች በዚህ አዋጅ ለውሃ፣መስኖና ኤሌክትሪክ ሚኒስቴር ተላልፏል።
9. የማዕድን ሚኒስቴር መብትና ግዴታዎች በዚህ አዋጅ ለማዕድን፣ ነዳጅና የተፈጥሮ ጋዝ ሚኒስቴር ተላልፏል።
10. የአካባቢና የደን ሚኒስቴር መብትና ግዴታዎች በዚህ አዋጅ ለአካባቢ፣ ደንና የአየር ንብረት ለውጥ ሚኒስቴር ተላልፏል።
11. የፕራይቪታይዜሽንና የመንግስት የልማት ድርጅቶች ተቆጣጣሪ ኤጀንሲ መብትና ግዴታዎች በዚህ አዋጅ ለመንግስት የልማት ድርጅቶች ሚኒስቴር ተላልፏል።
12. የወጣቶች ጉዳይን ከሚመለከቱት በስተቀር የሴቶች ሕጻናትና ወጣቶች ጉዳይ ሚኒስቴር መብትና ግዴታዎች በዚህ አዋጅ ለሴቶችና ህጻናት ጉዳይ ሚኒስቴር ተላልፏል።
13. የስፖርት ኮሚሽን እና የወጣቶች ጉዳይን የሚመለከቱት የሴቶች ህጻናትና ወጣቶች ጉዳይ ሚኒስቴር መብትና ግዴታዎች በዚህ አዋጅ ለወጣቶችና ስፖርት ሚኒስቴር ተላልፏል።

41. አዋጁ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ አዋጅ ከመስከረም 5 ቀን 2008 ዓ.ም ጀምሮ የፀና ይሆናል።

አዲስ አበባ መስከረም 5ቀን 2008 ዓ.ም

ዶ/ር ሙላቱ ተሾመ

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ፕሬዚዳንት

አዋጅ ቁጥር 943/2008

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ጠቅላይ ዓቃቤ

ሕግን ለማቋቋም የወጣ አዋጅ

ወጥነት ያለው፣ ውጤታማና ቀልጣፋ አገልግሎት የሚሰጥ፣ የሕዝብንና የመንግስትን ጥቅም በተሟላ ሁኔታ የሚያስጠብቅ አንድ ጠንካራ ሕግ አስከባሪ የዓቃቤ ሕግ ተቋም ማቋቋም አስፈላጊ ሆኖ በመገኘቱ፤

ሕጎች በሚገባ መደራጀታቸውንና የመንግስት ሥራዎች በሕግ መሠረት መመራታቸውን የሚያረጋግጥ እንዲሁም የሕግ የበላይነትን የሚያስከብር ተቋም እንደገና ማደራጀት አስፈላጊ መሆኑን በመገንዘብ፤

የሕዝብ ተአማኒነት ያለው፣ በተሟላ ተቋማዊና ሙያዊ ነፃነት የሚያገለግል እንዲሁም ለሙያዊ፣ ተቋማዊና ሕዝባዊ ተጠያቂነት የሚገዛ፣ በግልጽነትና አሳታፊነት የሚሰራ የዓቃቤ ሕግ ተቋም ማደራጀት በማስፈለጉ፤

በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ሕገ መንግስት አንቀጽ 55 (1) መሠረት የሚከተለው ታውጇል፡፡

ክፍል አንድ

ጠቅላላ

1. አጭር ርዕስ

ይህ አዋጅ “የፌዴራል ጠቅላይ ዓቃቤ ሕግ ማቋቋሚያ አዋጅ ቁጥር 943/2008” ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል፡፡

2. ትርጓሜ

በዚህ አዋጅ ውስጥ የቃላት አገባብ የተለየ ትርጉም የሚያሰጥ ካልሆነ በስተቀር፡-

1. “ሕገ መንግስት” ማለት የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ሕገ መንግስት ነው፤
2. “የፌዴራል መንግስት መስሪያ ቤቶች” ማለት ሕጋዊ ሰውነት ያላቸው ሙሉ በሙሉ ወይም በከፊል በፌዴራል መንግስቱ በጀት የሚተዳደሩ አካላት ሲሆኑ በአዲስ አበባ ከተማ እና በድሬዳዋ ከተማ አስተዳደር በጀት የሚተዳደሩ ተቋማትን እንዲሁም የፌዴራል መንግስት የልማት ድርጅቶችን ይጨምራል፤

3. “የፌዴራል መንግስት ሕጎች” ማለት አዋጆች፣ ደንቦች እና ሥልጣን በተሰጣቸው የፌዴራል መንግስት አካላት የወጡ መመሪያዎች እና ኢትዮጵያ ያፀደቀቻቸው ወይም የተቀበለቻቸው አለምአቀፍ ስምምነቶችን ያጠቃልላል፤
4. “የወንጀል ሕግ” ማለት በሕዝብ ተወካዮች ምክር ቤት በወጣ አዋጅ መሠረት የተደነገገ የወንጀል ሕግ ነው፤
5. “ክልል” ማለት በሕገ መንግስቱ አንቀጽ 47 (1) የተመለከተው ማንኛውም ክልላዊ መንግስት ሲሆን የአዲስ አበባና የድሬደዋ ከተማ አስተዳደሮችን ይጨምራል፤
6. “ጠቅላይ ዓቃቤ ሕግ” ማለት በሕዝብ ተወካዮች ምክር ቤት የተሾመ የፌዴራል ጠቅላይ ዓቃቤ ሕግ ኃላፊ ነው፤
7. “ምክትል ጠቅላይ ዓቃቤ ሕግ” ማለት በጠቅላይ ሚኒስትሩ የተሾመ የፌዴራል ጠቅላይ ዓቃቤ ሕግ ምክትል ሀላፊ ነው፤
8. “ዓቃቤ ሕግ” ማለት በጠቅላይ ዓቃቤ ሕጉ ተሹሞ በዓቃቤያነ ሕግ መተዳደሪያ ደንብ መሰረት የሚተዳደር የሕግ ባለሙያ ሲሆን በዚህ አዋጅ አንቀጽ 7 (1) መሠረት የተሾሙ ጠቅላይ ዓቃቤ ሕጉንና ምክትል ጠቅላይ ዓቃቤያነ ሕግን ይጨምራል፤
9. “ዓለም አቀፍ ስምምነት” ማለት በኢትዮጵያ እና በሌላ መንግስት፣ መንግስተሰት እንዲሁም ዓለም ዓቀፍ ድርጅቶች መካከል የተፈጸመና በአንድ ወይም ከዚያ በላይ በሆኑ ተዛማጅ ሰነዶች በጽሁፍ የሰፈረ ማንኛውም ስያሜ የተሰጠው በዓለም አቀፍ ሕግ የሚገዛ ስምምነት ሲሆን ስምምነቶች፣ ኮንቪንሽኖች እና ፕሮቶኮሎችን ይጨምራል፤
10. “ፖሊስ” ማለት ስልጣን ያለው የፌዴራል ወይም የክልል ፖሊስ ማለት ነው፤
11. “ሰው” ማለት የተፈጥሮ ሰው ወይም በሕግ የሰውነት መብት የተሰጠው አካል ነው፤
12. ማንኛውም በወንድ ያታ የተገለፀው አነጋገር ሴትንም ይጨምራል፡፡

ክፍል ሁለት

አደረጃጀት፣ ሥልጣንና ተግባር

3. መቋቋም

1. የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ጠቅላይ ዓቃቤ ሕግ (ከዚህ በኋላ “ፌዴራል ጠቅላይ ዓቃቤ ሕግ”) እየተባለ የሚጠራ፤ ራሱን የቻለ የሕግ ሰውነት ያለው የፌዴራል መንግስት ሚኒስቴር መስሪያ ቤት ሆኖ በዚህ አዋጅ ተቋቁሟል።
2. የፌዴራል ጠቅላይ ዓቃቤ ሕግ ተጠሪነት ለጠቅላይ ሚኒስትሩና ለሚኒስትሮች ምክር ቤት ይሆናል።

4. ዋና መስሪያ ቤት

የፌዴራል ጠቅላይ ዓቃቤ ሕግ ዋና መስሪያ ቤት በአዲስ አበባ ከተማ ሆኖ እንደ አስፈላጊነቱ በክልሎች ቅርንጫፍ ጽሕፈት ቤቶች ሊኖሩት ይችላል።

5. ዓላማዎች

የፌዴራል ጠቅላይ ዓቃቤ ሕግ የሚከተሉት ዓላማዎች ይኖሩታል፦

1. ሕገ መንግስቱን እና ሕገ መንግስታዊ ሥርዓቱን ማክበርና ማስከበር፤
2. የሕግ የበላይነትን ማረጋገጥ፤
3. የወንጀል ሕግን ማስከበር፤
4. የፌዴራል መንግስቱን እና የሕዝብን የፍትሕ ብሔር ጥቅም ማስከበር።

6. ሥልጣንና ተግባራት

የፌዴራል ጠቅላይ ዓቃቤ ሕግ የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፦

1. የወንጀል ፍትህ ፖሊሲ የሚመለከታቸውን አካላት በማስተባበር ያዘጋጃል፤ ሲፀድቅም ተግባራዊነቱን ያስተባብራል፤ ይከታተላል፤ ያረጋግጣል፤
2. በሕግ ጉዳዮች የፌዴራል መንግስት ዋና አማካሪ እና ተወካይ ሆኖ ይሰራል፤
3. የወንጀል ጉዳይን በተመለከተ፦

ሀ/ በሌሎች ህጎች ለፖሊስ የተሰጠው ስልጣን እንደተጠበቀ ሆኖ በፌዴራል ፍርድ ቤት ስልጣን ስር የሚወድቅ የወንጀል ምርመራ እንዲጀመር ያደርጋል፤ የተጀመረ የወንጀል ምርመራ ላይ የክትትል ሪፖርት እንዲቀርብ እንዲሁም ምርመራው በአግባቡ ተከናውኖ እንዲጠናቀቅ፤ በሕዝብ ጥቅም መነሻ ወይም በወንጀል የማያስጠይቅ ሁኔታ መኖሩ በግልፅ ሲታወቅ የወንጀል ምርመራ እንዲቋረጥ ወይም የተቋረጠው የወንጀል ምርመራ እንዲቀጥል ያደርጋል፤ ምርመራው በሕግ መሰረት መከናወኑን ያረጋግጣል፤ አስፈላጊውን ትእዛዝ ይሰጣል፤

ለ/ በፖሊስ የተጀመረ የወንጀል ምርመራ እንዲያውቀው መደረግ አለበት፤ የምርመራ አካሄዱን በተመለከተ አስፈላጊውን ክትትል ያደርጋል፤ በምርመራ መዝገብ ውሳኔ አሰጣጥ ሂደት ላይ ከፖሊስ ድጋፍ ሊጠይቅ ይችላል፤ እንዲሁም በወንጀል መዝገብ ላይ የተሰጠ የዓቃቤ ሕግና የፍርድ ቤት ውሳኔዎችን ለሚመለከተው ፖሊስ ያሳውቃል፤ የወንጀል ምርመራ መዝገቦችን አስመልክቶ በየደረጃው ባሉ ዓቃቤያን ሕግ በተሰጡ ውሳኔዎች ላይ በፖሊስ የሚቀርቡ ይግባኞችን ተቀብሎ ውሳኔ ይሰጣል፤

ሐ/ የተጠናቀቁ የምርመራ መዝገቦችን ከሕግና ከማስረጃ አንፃር መርምሮ በወንጀል ሥነ-ሥርዓት ሕግ መሰረት የተቀመጡ መመዘኛዎች ሲሟሉ የአያስከስስም ወይም የተዘግቷል ውሳኔ ይሰጣል፤

መ/ የጥፋተኝነት ድርድር ይወስናል፤ ድርድር ያደርጋል፤ አማራጭ የመፍትሄ እርምጃ እንዲወሰድ ይወስናል፤ ተግባራዊነቱን ይከታተላል፤

ሠ/ የፌዴራል መንግስትን በመወከል የወንጀል ጉዳዮች ክስ ይመሰርታል፤ ይከራከራል፤ ለህዝብ ጥቅም አስፈላጊ ሆኖ ሲያገኘው ክስ ያነሳል፤ የተነሳ ክስ እንዲቀጥል ያደርጋል። ሆኖም ጉዳዩ ሀገራዊ ይዘት የሚኖረው ሲሆን ጠቅላይ ሚኒስትሩን በማማከር ክስ ስለሚያነሳበት አግባብ መመሪያ ያወጣል፤

ረ/ ፍርድ ቤቶች በወንጀል ጉዳይ የሚሰጡዋቸው ውሳኔዎችና ትእዛዞች መፈፀምና መከበራቸውን ይከታተላል፤ ሳይፈፀሙ ከቀሩ ወይም አፈፀማቸው ሕግን ያልተከተለ ከሆነ በጉዳዩ ላይ ውሳኔ ለሰጠው ፍርድ ቤት በማመልከት የእርምት እርምጃ እንዲወሰድ ያደርጋል፤

ሰ/ በፍርድ ቤት የሚወሰኑ የወንጀል ቅጣቶች በአግባቡ እንዲፈፀሙ ለማድረግ የሚያስችሉ ሥርዓቶችን ያደራጃል ወይም መደራጀታቸውን ያረጋግጣል፤

ሸ/ የሞት ቅጣት ውሳኔዎችን ለኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ፕሬዚዳንት ያቀርባል፤ አፈፀሙን ይከታተላል።

4. የፍትሐ ብሔር ጉዳዮችን በተመለከተ፦

ሀ/ በፌዴራል የመንግስት መሥሪያ ቤቶች የሕዝብ እና የፌዴራል መንግስት መብትና ጥቅም ወኪል ሆኖ ይከራከራል፤ ያስከብራል፤ እንዲከበሩ ያደርጋል፤ የሚከበሩበትን ሂደት ይከታተላል፤ ይቆጣጠራል፤

ለ/ በግዙፍ የመንግስት ፕሮጀክቶች የውል ዝግጅት እና ድርድር ከሚመለከታቸው አካላት ጋር በመሆን ያደርጋል፤ የሕዝብና የፌዴራል መንግስት መስሪያ ቤቶች ጥቅም ይጎዳል ብሎ ሲያምን በሌሎች ጉዳዮች ውል ዝግጅትና ድርድር ያደርጋል ወይም የሚመለከታቸውን አካላት ያማክራል፤

ሐ/ የፌዴራል መንግስት መስሪያ ቤትን በመወከል የፍትሐ-ብሔር ክስ ይመሰርታል፤ በክሰሱበት ወይም በተከሰሱበት የፍትሐ ብሔር ጉዳዮች ላይ ክርክር ያደርጋል፤ በተጀመረ ክርክር ተቋማትን ተክቶ በተናጠል ወይም በጋራ ይከራከራል፤ ወይም በክርክር አመራር ላይ ለመሥሪያ ቤቶች አቅጣጫ ይሰጣል፤ በሕግ መሠረት ፍርድን ያስፈፅማል፤

መ/ የፌዴራል መንግስት መስሪያ ቤቶች እርስ በርሳቸው ያልተግባቡባቸው የፍታሐ-ብሔር ጉዳዮች በፍርድ ቤት ወይም ከፍርድ ቤት ውጭ ባለ አማራጭ የክርክር መፍቻ መንገድ እንዲወሰን ውሳኔ ይሰጣል፤ በውሳኔው መሰረት መፈፀሙን ያረጋግጣል፤

ሠ/ በፌዴራል ፍርድ ቤቶች የፍትሐ-ብሔር ክስ ለመመሥረት የገንዘብ አቅም የሌላቸውን ዜጎች በተለይም ሴቶችን፣ ሕፃናትን፣ አካል ጉዳተኞችን እና አረጋውያንን ወክሎ ይከራከራል፤

ረ/ የገንዘብ አቅም የሌላቸው የወንጀል ተጎጂ የሆኑ ተበዳዪዎች እንዲካሱ መልሰው እንዲቋቋሙ እንዲሁም ከጉዳቱ የተያያዙ የፍትሐ ብሔር ጥቅማቸውን ለማስጠበቅ እነሱን በመወከል የፍትሐ-ብሔር ክስ ያቀርባል ወይም ይደራደራል፤

ሰ/ የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ መንግስት በዓለምአቀፍ የዳኝነትና ክፍል ዳኝነት አካላት በሚከሰሱበት ወይም በሚከሰሱበት ጉዳይ መንግስትን በመወከል እና ከሚመለከታቸው አካላት ጋር በመመካከር ክርክር ያደርጋል፤ ድርድር ያካሂዳል፤ ውሳኔውንም ያስፈፅማል፤

5. የሕግ ማርቀቅ ሥራን በተመለከተ፡-

ሀ/ በፌዴራል መንግሥት የሚወጡ ሕጎች የሕግ ረቂቅ ዝግጅት ይሰራል፤ የመንግስት አካላት የሚያዘጋጁት ረቂቅ ሕግ ከሕገ መንግስቱና ከፌዴራል ሕጎች ጋር የተጣጣመ መሆኑን ያረጋግጣል፤ ለሚመለከታቸው ክፍሎችም

አስተያየት ያቀርባል፤ በክልሎች ጥያቄ ሲቀርብለት የሕግ ረቂቆችን በማዘጋጀት ይረዳል፤

ለ/ የሕግ ማሻሻያ ጥናቶችን እንዲሁም የኮዲፊኬሽንና የፌዴራል ሕጎችን የማሰባሰብና ማጠቃለል ሥራ ይሰራል፤ የክልል ሕጎችን ያሰባሰባል፤ እንደአስፈላጊነቱም እንዲጠቃለሉ ያደርጋል፤

ሐ/ ኢትዮጵያ የምትፈርመው ወይም የምትቀበለው ዓለም አቀፍ ስምምነት ሕገ መንግስቱን እና የአገሪቱን ሌሎች ሕጎች ያገናዘበና ከብሔራዊ ጥቅም አንጻር ተቀባይነት ያለው መሆኑን ያረጋግጣል፤

6. የፌዴራል መንግስቱ ሕጎች ተግባራዊ መደረጋቸውን እና አተገባብራቸውም ወጥነትያለው መሆኑን ያረጋግጣል፤ እንዲሁም አስፈጻሚ የፌዴራል መንግስት መስሪያ ቤቶች ሥራቸውን በሕግ መሰረት ማከናወናቸውን ያረጋግጣል፤

7. የሕግ የበላይነትን ለማረጋገጥ ለፌዴራል መንግስት ባለስልጣናት፣ ሹመኞች፣ ተመራጮች፣ ሰራተኞች እንዲሁም የግሉ ዘርፍ ተሳታፊዎች እንደየአስፈላጊነቱ የሕግ ሥልጠና ይሰጣል ወይም እንዲሰጥ ያደርጋል፤

8. ሰብአዊ መብትን በተመለከተ፦

ሀ/ ነፃ የሕግ ድጋፍን አሰጣጥ ስትራቴጂዎችን ይቀርጻል፤ አፈፃፀሙን ይከታተላል፤ በመስኩ የሚሰማሩ አካላትን ያስተባብራል፤

ለ/ ብሔራዊ የሰብአዊ መብት የድርጊት መርህ ግብርን ከሚመለከታቸው አካላት ጋር በመሆን ያዘጋጃል፤ አፈፃፀሙን ይከታተላል፤ በአገር አቀፍ ደረጃ የሚመለከታቸውን አካላት ያስተባብራል፤ ለሚመለከታቸው አካላት ሪፖርት ያቀርባል፤

ሐ/ በፖሊስ ጣቢያና በማረሚያ ቤት ቁጥጥር ሥር ያሉ ሰዎችን ይጎበኛል፤ አያያዛቸው እና ቆይታቸው በሕግ መሰረት መፈጸሙን ያረጋግጣል፤ ሕገ ወጥ ተግባር እንዲታረም እንዲሁም ሕግን ተላልፈዋል በተባሉ ሰዎች ላይ በሕግ መሰረት እርምጃ ይወስዳል ወይም እንዲወሰድ ያደርጋል፤

መ/የሰብአዊ መብት ትምህርት እና የንቃተ ሕግ ለማዳበር በተለያዩ ዘዴዎች ትምህርት ይሰጣል፤ በዘርፉ የተሰማሩ የሚመለከታቸውን አካላት ያስተባብራል፤

ሠ/ ኢትዮጵያ ያፀደቀቻቸውን ወይም የተቀበለቻቸውን ዓለም አቀፍና አህጉራዊ የሰብአዊ መብት ስምምነቶች አፈፃፀማቸውን ይከታተላል፤ ለሚነሱ ጉዳዮች እንደ አግባብነታቸው ከሚመለከታቸው አካላት ጋር በመመካከር ምላሽ ይሰጣል፤ የስምምነቶቹን ብሔራዊ የአፈፃፀም ሪፖርት ከሚመለከታቸው አካላት ጋር በመተባበር ያዘጋጃል፤

9. ስለ ሕግ ጥናትና ስልጠና፡-

ሀ/ አሰራሩን ውጤታማ እና ቀልጣፋ ለማድረግ ጥናትና ምርምር ያደርጋል፤

ለ/ የወንጀል ፍትሕ መረጃዎችን መሰብሰብ፤ ማደራጀት፤ መተንተንና ማሰራጨት የሚያስችል ሥርዓት ይዘረጋል፤ ያስፈልጋል፤

ሐ/ ዓቃቤያነ ሕግ ስለ ስራቸው ያላቸውን አመለካከት፤ እውቀትና ክህሎት በተከታታይ እና በየደረጃው ለማሳደግ ሥልጠና ይሰጣል ወይም ስልጠና እና ትምህርት እንዲሰጣቸው ያደርጋል፤

10. የዓቃቤ ሕግ የውሳኔ አሰጣጥ እና የፍቅድ ሥልጣን አጠቃቀም ወጥነትን ለማረጋገጥ በጠቅላይ ዓቃቤ ሕግ የፀደቀ መመሪያ ተግባራዊ መደረጉን ያረጋግጣል፤

11. በፌዴራል ፍርድ ቤቶች ደረጃ የጥብቅና አገልግሎት ለሚሰጡ ጠበቆች በሕግ መሠረት ፈቃድ ይሰጣል፤ ያድሳል፤ ያግዳል፤ ይሰርዛል፤ ጠበቆችንና የጥብቅና አገልግሎትን ያስተዳድራል፤ ይቆጣጠራል፤

12. በፀረ ሽብርተኝነት አዋጅ ቁጥር 652/2001 እና የውጭ ጉዳይ ሚኒስቴር ስልጣንና ተግባር ስር የተመለከተው እንደተጠበቀ ሆኖ በወንጀልና ፍትሐብሔር ጉዳዮች ዓለም አቀፍ ግንኙነትና ትብብር ያደርጋል፤

13. በዓቃቤያነ ሕግ የሚሰጡ ውሳኔዎች በሕግ መሰረት መከናወናቸውን የሚያረጋግጥ የኢንሰፔክሽን ክፍል ያደራጃል፤ ጉድለቶችን በጥናት አስደግፎ ይለያል፤ በግኝቱ መሠረትም እንዲታረሙ ያደርጋል፤ አስፈላጊ ሲሆን እርምጃ ይወስዳል ወይም እንዲወሰድ ያደርጋል፤ መልካም ተሞክሮዎችን ያስፋፋል፤

14. የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ አስፈጻሚ አካላትን ሥልጣንና ተግባር መወሰኛ አዋጅ ቁጥር 916/2008 የተመለከተውን የሚኒስትሮች የወል ሥልጣንና ተግባር ሥራ ላይ ያውላል፤

15. የንብረት ባለቤትና የይዞታ ባለሙብት ይሆናል፤ ውል ይዋዋላል፤ በራሱ ስም ይከላል፤ ይከሰላል፤

16. በሕግ የተሰጡትን ሥልጣንና ተግባራት ወይም ዓላማውን ለማስፈጸም የሚረዱ ሌሎች ተግባራትን ያከናውናል፡፡

7. የፌዴራል ጠቅላይ ዓቃቤ ሕግ አቋም

ፌዴራል ጠቅላይ ዓቃቤ ሕግ፡-

1. በጠቅላይ ሚኒስትሩ አቅራቢነት በሕዝብ ተወካዮች ምክር ቤት የሚሾም አንድ ጠቅላይ ዓቃቤ ሕግ እና በጠቅላይ ሚኒስትሩ የሚሾም ምክትል ጠቅላይ ዓቃቤ ዓቃቤ ሕግ፤
2. የሥራ ዘርፎች፤
3. የማኔጅመንት ኮሚቴ፤
4. የፌዴራል ዓቃቤ ዓቃቤ ሕግ አስተዳደር ጉባኤ፤
5. በዓቃቤ ሕግ አስተዳደር ጉባኤ አቅራቢነት በጠቅላይ ዓቃቤ ሕግ የሚሾሙ ዓቃቤ ሕጎች፤ እና
6. አስፈላጊ ሰራተኞች፤ ይኖሩታል፡፡

8. የጠቅላይ ዓቃቤ ሕግ ሥልጣንና ተግባር

1. ጠቅላይ ዓቃቤ ሕግ የፌዴራል ጠቅላይ ዓቃቤ ሕግ የበላይ ኃላፊ በመሆን፤ በሙያውና በሕግ መሠረት የፌዴራል ጠቅላይ ዓቃቤ ሕግን ይመራል፤ ያስተዳድራል፡፡

2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) የተመለከተው አጠቃላይ አነጋገር እንደተጠበቀ ሆኖ ጠቅላይ ዓቃቤ ሕግ የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፡-

ሀ/ በዚህ አዋጅ አንቀጽ 6 የተመለከቱትን የፌዴራል ጠቅላይ ዓቃቤ ሕግ ሥልጣንና ተግባራት በሥራ ላይ ያውላል፤

ለ/ በፌዴራል የሥነ-ምግባርና የፀረ-ሙስና ኮሚሽን ማቋቋሚያ አዋጅ ቁጥር 433/1997 (በአዋጅ ቁጥር 883/2007 እንደተሻሻለ/ እና የተሻሻለው የፀረ-ሙስና ልዩ የሥነ-ሥርዓትና የማስረጃ አዋጅ ቁጥር 434/1997 (በአዋጅ ቁጥር 882/2007 እንደተሻሻለ/ እንዲሁም በሌሎች ሕጎች ለኮሚሽኑ ተሰጥተው የነበሩ እና በኢትዮጵያ ገቢዎችና ጉምሩክ ባለሥልጣን ማቋቋሚያ አዋጅ ቁጥር

587/2000 እና በጉምሩክ አዋጅ ቁጥር 859/2006 ለዋና ዳይሬክቶሩ ተሰጥተው የነበሩ የወንጀል ክስና ምርመራን የተመለከቱ ሥልጣንና ተግባራትን ሥራ ላይ ያውላል፤

ሐ/ የፌዴራል ዓቃቤያን ሕግ አስተዳደርን በተመለከተ በፌዴራል ዓቃቤያን ሕግ አስተዳደር ጉባኤ የተዘጋጀውን ረቂቅ ደንብ ለሚኒስትሮች ምክር ቤት ያቀርባል፤ ሲፀድቅም ተግባራዊ ያደርጋል፤

መ/ ዓቃቤያን ሕግን በሚኒስትሮች ምክር ቤት በሚወጣ ደንብ መሰረት ይሾማል፤ ያስተዳድራል፤ ያሰናብታል፤

ሠ/ በምክትል ጠቅላይ ዓቃቤያን ሕግ የተሰጡ ውሳኔዎችን ይሸራል፤ ይለውጣል፤ ያሻሽላል፤ ወይም ጉዳዩ እንዲጣራ ወይም ውሳኔውን በሰጠው አካል እንደገና እንዲታይ ያደርጋል፤

ረ/ የፌዴራል ጠቅላይ ዓቃቤ ሕግ ድጋፍ ሰጪ ሠራተኞችን በፌዴራል ሲቪል ሰርቪስ ሕጎች መሠረት ይቀጥራል፤ ያስተዳድራል፤ ያሰናብታል፤

ሰ/ የፌዴራል ጠቅላይ ዓቃቤ ሕግ ዓላማዎችን ለማሳካት የሚረዱ በቂ ዕውቀትና ልምድ ያላቸው ያለክፍያ የሚሰሩ አማካሪዎችን በሚያወጣው መመሪያ መሰረት እንዲሳተፉ ያደርጋል፤

ሸ/ የፌዴራል ጠቅላይ ዓቃቤ ሕግን ስትራቴጂክ ዕቅድና በጀት ያዘጋጃል፤ ሲፈቀድም በስራ ላይ ያውላል፤

ቀ/ ለፌዴራል ጠቅላይ ዓቃቤ ሕግ በተፈቀደለት በጀት እና የሥራ ፕሮግራም መሰረት ገንዘብ ወጪ ያደርጋል፤

በ/ ከሶስተኛ ወገኖች ጋር በሚደረጉ ግንኙነቶች የፌዴራል ጠቅላይ ዓቃቤ ሕግን ይወክላል፤

ተ/ የፌዴራል ጠቅላይ ዓቃቤ ሕግን የሥራ አፈጻጸም እና የሂሳብ ሪፖርት አዘጋጅቶ ለመንግስት ያቀርባል፤

ቸ/ በሕግ የሚሰጡትን ሌሎች ተግባራት ያከናውናል፡፡

3. ጠቅላይ ዓቃቤ ሕጉ፦

ሀ/ ለሥራ ቅልጥፍናና ውጤታማነት በሚያስፈልግ መጠን ከሥልጣንና ተግባሩ በክፊል ለምክትል ጠቅላይ ዓቃቤና ሕግ፣ ዓቃቤያን ሕግና ሠራተኞች በውክልና ሊያስተላልፍ፤

ለ/ አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ ከሥልጣንና ተግባሩ ለሌሎች አካላት አስቀድሞ በሚዘረጋ የአፈፃፀም፣ የክትትልና ድጋፍ ሥርዓት መሠረት በውክልና ሊያስተላልፍ፤ ይችላል።

9. የምክትል ጠቅላይ ዓቃቤያን ሕግ ሥልጣንና ተግባር

ምክትል ጠቅላይ ዓቃቤያን ሕግ፦

1. ለጠቅላይ ዓቃቤ ሕግ የተሰጡትን ሥልጣንና ተግባራት በማቀድ፣ በማደራጀት፣ በመምራትና በማስተባበር ጠቅላይ ዓቃቤ ሕግን ያግዛሉ፤
2. የሚመደቡባቸውን ዘርፎች ይመራሉ፣ ያስተዳድራሉ፤
3. በጠቅላይ ዓቃቤ ሕግ ተለይተው የሚሰጡባቸውን ተግባራት ያከናውናሉ፤
4. ጠቅላይ ዓቃቤ ሕግ በማይኖርበት ጊዜ ውክልና ያልተሰጠ እንደሆነ በሹመት ቅድሚያ ያለው ምክትል ጠቅላይ ዓቃቤ ሕግ የጠቅላይ ዓቃቤ ሕግነት ሥራን ተክቶ ይሰራል፤
5. ለሥራ ቅልጥፍናና ውጤታማነት በሚያስፈልግ መጠን ከሥልጣንና ተግባራቸው በክፍል ለዓቃቤያን ሕግና ሠራተኞች በውክልና ሊያስተላልፉ ይችላሉ።

10. ከሹመት ስለመነሳት

ጠቅላይ ዓቃቤ ሕግ እና ምክትል ጠቅላይ ዓቃቤያን ሕግ በጠቅላይ ሚኒስትሩ ውሳኔ ከሹመታቸው ሊነሱ ይችላሉ።

11. የዓቃቤያን ሕግ አስተዳደር

1. የዓቃቤያን ሕግ አስተዳደር በሚኒስትሮች ምክር ቤት በሚወጣ ደንብ ይወሰናል።
2. የዓቃቤያን ሕግ ሹመት በሚከተሉት መሠረታዊ መርሆዎች ላይ የተመሠረተ ይሆናል፦

ሀ/ ለሕገ መንግስቱ እና ለሕገ መንግስታዊ ሥርዓቱ እንዲሁም ለሕግ የበላይነት ያለው ተገዢነት እና እምነት፤

ለ/ ሕዝባዊ አገልጋይነት፤

ሐ/ የብሔር፣ ብሔረሰቦችና ሕዝቦች ሚዛናዊ ተዋዕኔ፤

መ/ አ.ት.ዮ.ጵ.ያዊ ዜግነት፤

ሠ/ ጥብቅ የሥነ ምግባር ሀ.ኔታ፤

ረ/ ለዓቃቤ ሕግ ሥራ አስፈላጊ የሆነ የህግ የትምህርት ዝግጅትንና ክህሎት፤

ሰ/ በዘርፉ የሚሰጠውን የቅድመ ሥራ ሥልጠና ተከታትሎ በስኬት ማጠናቀቁ፤

ሸ/ የዓቃቤ ሕግ አገልግሎት የሚጠይቀውን ኃላፊነት የመወጣት ቁርጠኝነት፤

ቀ/ ዓቃቤ ሕግ በሚሰጣቸው ውሳኔዎች ላይ ተጽዕኖ ከሚያሳድሩ ሁኔታዎች ገለልተኛ መሆን፡፡

3. የዓቃቤያነ ሕግ ውስጣዊ አስተዳደር በሚከተሉት መርሆዎች ላይ የተመሠረተ ይሆናል፦

ሀ/ ዓቃቤያነ ሕግነት የሚመደቡበት የስራ መደብ፤ የሥራውን ዓይነት፤ ሥራው የሚመራበት ሥርዓት እና የሚያስፈልገው አደረጃጀት፤ የሚጠበቀውን ውጤት በግልጽ ባስቀመጠና ለሕዝብ ተጠያቂ መሆንን መሠረት አድርገው በተዘረጉ ሥርዓቶች ላይ የተመሠረተ፤

ለ/ የዓቃቤያነ ሕግ የሥራ አፈፃፀም፤ ተለክቶ የተሰጠ ተግባር መኖርን፤ የሥራ ቅልጥፍን እና ውጤታማነትን፤ እንዲሁም በጎ ተዕዕኖ ፈጣሪነት እና በሕዝብ ዘንድ ተአማኒነት እና ሌሎች በዓቃቤያነ ሕግ አስተዳደር ጉባኤ የሚወሰኑ መመዘኛዎችን መሠረት አድርገው የሚዘረጉ ሥርዓቶች ላይ የተመሠረተ፤

ሐ/ የዓቃቤያነ ሕግ የሥነ ምግባር ሁኔታ፤ ሕገ-መንግስታዊነትን፤ ሕግ አክባሪነትን፤ ገለልተኝነትን፤ ተጠያቂነትን ታሳቢ አድርጎ የተዘረጉ ሥርዓቶችን የተከተለ፤

መ/ በበታችና በበላይ ዓቃቤያነ ሕግ መካከል ያለው የሥራ ግኑኝነት፤ ትብብርንና መተጋገዝን፤ የሥራው ሕጋዊነትን፤ ቅልጥፍና ማረጋገጥን፤ እንዲሁም የዕውቀትና ክህሎት ሽግግርን ታሳቢ አድርገው የተዘረጉ ሥርዓቶችን የተከተለ፤

ሠ/ የዓቃቤያነ ሕግ ዕድገት፤ ከደረጃ ዘቅ ማድረግ እንዲሁም የደመወዝና ጥቅማ ጥቅም አሰጣጥ፤ በሥራ አፈፃፀማቸው፤ በውጤታማነታቸው እና በሥነ-ምግባራቸው ሁኔታ ላይ የተመሠረተ፤

ረ/ የዓቃቤያነ ሕግ የውስጥ ዝውውር፤ ሥራን፤ የአቃቤ ሕጉን የግል ሁኔታዎች፤ ገለልተኝነቱን፤ እንዲሁም የግል ምርጫን ታሳቢ አድርገው በተዘረጉ ሥርዓቶች ላይ የተመሰረተ፤

ሰ/ የዓቃቤያነ ሕግ የሕግ ትምህርት እና ሥልጠና ዕድል እንዲሁም የስብሰባ ተሳታፊነት፤ ዓቃቤ ሕጉ የተመደበበት እና የሚሰራው ሥራ ከጉዳዩ ጋር ያለውን ቅርበት፤ የሥራ አፈፃፀም፤ የብሔር፤ የፆታ እና የአካል ጉዳተኞችን ተዋጽኦ፤ የፌዴራል ጠቅላይ ዓቃቤ ሕግን ሥልጣንና ተግባር ለማስፈጸም

የሚኖረው አስተዋጽኦ፣ ውጤታማና ፈጣን አገልግሎት ለመስጠት የሚያስችሉ፣ ለሠልጣኙ ዕውቀትን ወይም ክህሎትን የሚጨምሩ መሆናቸው እንዲሁም ሌሎች አግባብነት ያላቸው ሁኔታዎች ግምት በማስገባት የተዘረጉ ሥርዓቶች ላይ የተከተለ፤

ሸ/ ዓቃቤያነ ሕግ ነፃነት፤ ሥራቸውን በማከናወናቸው ምክንያት ሊደርስባቸው ከሚችሉ ቀጥተኛና ቀጥተኛ ካልሆነ ጥቃት በቂ ጥበቃ መስጠቱን በሚያረጋግጡ ሥርዓቶች ላይ የተመሰረተ፤

ቀ/ የዓቃቤ ሕግ ስንብት፤ የሥራ አፈፃፀም ዝቅተኛነትን፣ የሥነ ምግባር ጉድለትን፣ የጤና ሁኔታን እና ፈቃደኝነትን እንዲሁም ጡረታን ታሳቢ አድርጎ በተዘረጋ ሥርዓት ላይ የተመሠረተ፡፡

12. የፌዴራል ዓቃቤያነ ሕግ አስተዳደር ጉባኤ

1. ተጠሪነቱ ለጠቅላይ ዓቃቤ ሕግ የሆነ የፌዴራል ዓቃቤያነ ሕግ አስተዳደር ጉባኤ በዚህ አዋጅ መሰረት ተቋቁሟል፤ የጉባኤውን አባላት፣ የአሠራር ሥነ-ሥርዓትና ሌሎች ዝርዝር ጉዳዮች የሚኒስትሮች ምክር ቤት በሚያወጣው ደንብ ይወሰናል፡
2. የፌዴራል ዓቃቤያነ ሕግ አስተዳደር ጉባኤ የዓቃቤያነ ሕግ ሹመት፣ ዝውውር፣ የዕረፍት ጊዜ፣ የአገልግሎት ዘመን፣ ደረጃ፣ ሥነ-ምግባር፣ አደረጃጀት፣ መዋቅር፣ ደመወዝ፣ ጥቅማ ጥቅም እና የመሳሰሉ ጉዳዮችን ያካተተ ረቂቅ ደንብ አዘጋጅቶ ለጠቅላይ ዓቃቤ ሕግ የማቅረብ ኃላፊነት ይኖርበታል፡፡

13. ሕዝባዊ ተጠያቂነት

1. የፌዴራል ጠቅላይ ዓቃቤ ሕግ ሥልጣንና ተግባሩን በሚያከናውንበት ወቅት ሕዝባዊ ተጠያቂነት እና የሕዝብ ተሳትፎን ማረጋገጥ አለበት፡፡
2. የፌዴራል ጠቅላይ ዓቃቤ ሕግ የሚከተሉት የኅብረተሰብ ክፍሎች የሚሳተፉበት የሕዝብ መድረክ በየሩብ ዓመቱ ያመቻቻል፡-
  - ሀ/ በጠቅላይ ዓቃቤ ሕግ የተመረጡ ሕዝባዊ አደረጃጀቶች፤
  - ለ/ በጠቅላይ ዓቃቤ ሕግ የተመረጡ የንግድ ማኅበራትና የበጎ አድራጎት ድርጅቶችና ማህበራት፤
  - ሐ/ በጠቅላይ ዓቃቤ ሕግ የተመረጡ ከፍተኛ የትምህርት ተቋማት የሕግ ትምህርት ቤቶች፤
  - መ/ ከባለድርሻ አካላት፤

ሠ/ሌሎች አስፈላጊነታቸው በፌዴራል ጠቅላይ ዓቃቤ ሕግ የታመነባቸው ግለሰቦች ወይም ሕጋዊ ሰውነት ያላቸውን አካላት የሚወክሉ ግለሰቦች።

3. ሕዝባዊ መድረኩ በፌዴራል ጠቅላይ ዓቃቤ ሕግ የሥራ አፈፃፀም ላይ የሚታዩ ችግሮች እና ክፍተቶች፣ የሥነ-ምግባር ጉድለቶች፣ ስትራቴጂካዊና ዓመታዊ ዕቅዶች እንዲሁም የዕቅድ አፈፃፀም ሪፖርቶች ላይ ውይይት ይደረጋል።
4. የፌዴራል ጠቅላይ ዓቃቤ ሕግ ከሕዝባዊ መድረኩ በሚሰጡ አስተያየቶች እና ግብአቶች መሠረት ማጣራት ያደርጋል፤ የእርምጃ ወይም የማስተካከያ እርምጃዎችን ይወስዳል፤ የደረሰበትን ደረጃ ለሕዝባዊ መድረኩ ያሳውቃል።

14. በጀት

የፌዴራል ጠቅላይ ዓቃቤ ሕግ ከመንግስት በሚመደብለት በጀት ይተዳደራል።

15. የሂሳብ መዛግብት

1. የፌዴራል ጠቅላይ ዓቃቤ ሕግ የተሟላና ትክክለኛ የሂሳብ መዛግብት ይይዛል።
2. የፌዴራል ጠቅላይ ዓቃቤ ሕግ የሂሳብ መዛግብትና ገንዘብ ነክ ሰነዶች በፌዴራል ዋና አዲተር ወይም በዋና አዲተር በሚሰየም አዲተር በየዓመቱ ይመረመራሉ።

ክፍል ሶስት

ነፃነትና ተጠያቂነት

16. የዓቃቤያነት ሕግ የሙያ ነፃነት

1. የፌዴራል ጠቅላይ ዓቃቤ ሕግ ሥልጣኑንና ተግባሩን ሲያከናውን ከማንኛውም ሰው ወይም አካል ጣልቃ ገብነት ነፃ ሆኖ በሕግ መሠረት ይፈፀማል።
2. የፌዴራል ጠቅላይ ዓቃቤ ሕግ የሚያወጣው የአሠራር መመሪያ እንደተጠበቀ ሆኖ ዓቃቤያነት ሕግ ሥራቸውን በሕግ መሠረት በነፃነት ያከናውናሉ።
3. በዚህ አዋጅ ወይም በሌላ ሕግ የዓቃቤ ሕግ ተጠያቂነትን አስመልክቶ የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ የፌዴራል ጠቅላይ ዓቃቤ ሕግ እንዲሁም ዓቃቢያነት ሕግ በሕግ መሠረት የተሰጣቸውን ሥልጣንና ተግባር በማከናወናቸው ምክንያት ለሚደርስ ጉዳት የሕግ ተጠያቂነት አይኖርባቸውም።

17. ተጠሪነትና ተጠያቂነት

1. የዓቃቤያነት ሕግ የበላይ ኃላፊ ጠቅላይ ዓቃቤ ሕግ ይሆናል።
2. ዓቃቤያነት ሕግ ለበላይ ኃላፊያቸውና ለዘርፍ ኃላፊዎቻቸው ተጠሪ ይሆናሉ።

3. ዓቃቤያነ ሕግ በሥራ አፈፃፀማቸውና በሥነ-ምግባራቸው ለሚታየው ጉድለት በሕግ ተጠያቂ ይሆናሉ።

18. አቤቱታ የማቅረብ መብት

1. ዓቃቤ ሕግ በሚሰጠው ውሳኔ ላይ ቅሬታ ያለው ማንኛውም ሰው በየደረጃው ለሚገኙ የዓቃቤ ሕግ ኃላፊዎች አቤቱታ የማቅረብ መብት ይኖረዋል፤ አቤቱታ የቀረበለት ኃላፊ ጉዳዩን በአፋጣኝ አጣርቶ ውሳኔ መስጠት አለበት።
2. አቤቱታ የቀረበለት ኃላፊ ጉዳዩን ለማጣራት አግባብ ያላቸውን ባለሙያዎች የሚያካትት ኮሚቴ ሊያቋቁም ይችላል።
3. አቤቱታውን የመረመረው ኃላፊ የሕግና የማስረጃ ምክንያቱን በመጥቀስ በቦታች ዓቃቤ ሕግ የተሰጠውን ውሳኔ ለማገድ፣ ለመለወጥ፣ ለማሻሻል፣ ለመሻር፣ ለማጽደቅ ወይም ጉዳዩን አስቀድሞ ወዳየው ክፍል ለመመለስ ይችላል።

19. ጥቆማ ወይም አስተያየት የማቅረብ መብት

1. ማንኛውም ሰው በፌዴራል ጠቅላይ ዓቃቤ ሕግ ሥልጣንና ተግባር ውስጥ የሚወድቅ ማንኛውም መታረምና መስተካከል አለበት የሚለውን ጉዳይ ወይም ተፈጽሟል የሚለውን የሥነ-ምግባርና የሕግ ጥሰት በማናቸውም መንገድ ለፌዴራል ጠቅላይ ዓቃቤ ሕግ ጥቆማ ወይም አስተያየት ለማቅረብ ይችላል።
2. የፌዴራል ጠቅላይ ዓቃቤ ሕግ ጥቆማ፣ አስተያየትና ቅሬታዎችን የሚቀበልበት፣ የሚያጣራበትና የመፍትሄ እርምጃ የሚወስድበት እና ለሕብረተሰቡ የሚገለጽበትን የአሠራር ሥርዓት ይዘረጋል።

ክፍል አራት

ልዩ ልዩ ድንጋጌዎች

20. የጠቅላይ ዓቃቤያነ ሕግ የጋራ ምክር ቤት

1. የጠቅላይ ዓቃቤያነ ሕግ የጋራ ምክር ቤት (ከዚህ በኋላ “የጋራ ምክር ቤት” እየተባለ የሚጠራ) የፌዴራል ጠቅላይ ዓቃቤ ሕግ እና የክልል ዓቃቤ ሕግ ተቋማት የበላይ አመራሮች በትብብርና በቅንጅት የሚሰሩበት በዚህ አዋጅ መሠረት ተቋቁሟል።

2. የጋራ ምክር ቤቱ በፍትሕ ዘርፍ የጋራ እና ተመሳሳይነት ባላቸው ጉዳዮች ላይ አሰራራቸውን እና አፈፃፀማቸውን ውጤታማ፣ ቀልጣፋ እና ወጥነት ያለው ለማድረግ የሚያስችል የጋራ ዕቅድ ያወጣል።
3. የጋራ ምክር ቤቱ ሰብሳቢ ጠቅላይ ዓቃቤ ሕገ ሆኖ የክልል የዓቃቤ ሕግ ተቋማት ጋላፊዎች በአባልነት ይሳተፋሉ።
4. የጋራ ምክር ቤቱ የራሱን የሰብሰባና የአሠራር ሥነ-ሥርዓት ይወስናል።
5. ጠቅላይ ዓቃቤ ሕገ የምክር ቤቱን ሥራዎችና ስብሰባዎች ያመቻቻል።

21. ደንብና መመሪያ የማውጣት ስልጣን

1. የሚኒስትሮች ምክር ቤት ይህን አዋጅ ለማስፈጸም የሚያስፈልጉ ደንቦችን ሊያወጣ ይችላል።
2. የፌዴራል ጠቅላይ ዓቃቤ ሕግ ይህን አዋጅ እና በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) መሠረት የወጡ ደንቦችን ለማስፈፀም የሚያስፈልጉ መመሪያዎችን ሊያወጣ ይችላል።
3. የፌዴራል ጠቅላይ ዓቃቤ ሕግ የሚያወጣቸውን መመሪያዎች ሰፊ ስርዓት ባላቸው ማናቸውም መገናኛ ዘዴዎች እንዲታተሙ እና እንዲሰራጩ ይደረጋል።

22. መብትና ግዴታን ስለማስተላለፍ

1. በአ.ት.ዮ.ጵ.ያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ አስፈፃሚ አካላት ሥልጣንና ተግባር ለመወሰን በወጣው አዋጅ ቁጥር 916/2008 እና በሌሎች ሕጎች ለፍትሕ ሚኒስቴር ተሰጥተው የነበሩ ሥልጣንና ተግባራት በዚህ አዋጅ መሠረት ለፌዴራል ጠቅላይ ዓቃቤ ሕግ ተላልፈዋል።
2. በፌዴራል የሥነ ምግባርና የፀረ-ሙስና ኮሚሽን ማቋቋሚያ አዋጅ 433/1997 (በአዋጅ ቁጥር 883/2007 እንደተሻሻለ/ እና የተሻሻለው የፀረ-ሙስና ልዩ የሥነ-ሥርዓትና የማስረጃ አዋጅ 434/1997 (በአዋጅ ቁጥር 882/2007 እንደተሻሻለ/ እንዲሁም በሌሎች ሕጎች ለፌዴራል ሥነ-ምግባርና ፀረ-ሙስና ኮሚሽን ተሰጥተው የነበሩ የዓቃቤ ሕግነት ሥልጣን ለፌዴራል ጠቅላይ ዓቃቤ ሕግ ተላልፏል።
3. በፌዴራል የሥነ-ምግባርና ፀረ-ሙስና ኮሚሽን ማቋቋሚያ አዋጅ ቁጥር 433/1997 (በአዋጅ ቁጥር 883/2007 እንደተሻሻለ/ እና የተሻሻለው የፀረ-ሙስና ልዩ የሥነ-ሥርዓትና የማስረጃ አዋጅ 434/1997 (በአዋጅ ቁጥር 882/2007 እንደተሻሻለ/

እንዲሁም በሌሎች ሕጎች ለኮሚሽኑ ተሰጥቶ የነበረው የወንጀል ምርመራ የማድረግ ሥልጣን ለፌዴራል ፖሊስ ኮሚሽን ተላልፏል።

- 4. በአ.ት.ዮ.ጵ.ያ ገቢዎችና ጉምሩክ ባለሥልጣን ማቋቋሚያ አዋጅ ቁጥር 587/2000 እንዲሁም በሌሎች ሕጎች ለባለስልጣኑ ተሰጥቶ የነበረው የዓቃቤ ሕግነት ሥልጣን ለፌዴራል ጠቅላይ ዓቃቤ ሕግ ተላልፏል።
- 5. በአ.ት.ዮ.ጵ.ያ ገቢዎችና ጉምሩክ ባለሥልጣን ማቋቋሚያ አዋጅ ቁጥር 587/2000 እንዲሁም በሌሎች ሕጎች ለባለሥልጣኑ ተሰጥቶ የነበረው የታክስና የጉምሩክ ወንጀል ምርመራ የማድረግ ሥልጣን ለፌዴራል ፖሊስ ኮሚሽን ተላልፏል።
- 6. በንግድ ውድድር እና የሽማግሌ ጥበቃ አዋጅ ቁጥር 813/2006 እንዲሁም በሌሎች ሕጎች ለንግድ ውድድርና ሽማግሌ ጥበቃ ባለሥልጣን ተሰጥቶ የነበረው የዓቃቤ ሕግነት ሥልጣን ለፌዴራል ጠቅላይ ዓቃቤ ሕግ ተላልፏል።
- 7. በንግድ ውድድር እና የሽማግሌ ጥበቃ አዋጅ ቁጥር 813/2006 እንዲሁም በሌሎች ሕጎች ለንግድ ውድድርና ሽማግሌ ጥበቃ ባለሥልጣን ተሰጥቶ የነበረው የወንጀል ምርመራ የማድረግ ሥልጣን ለፌዴራል ፖሊስ ኮሚሽን ተላልፏል።
- 8. በልዩ ዓቃቤ ሕግ ማቋቋሚያ አዋጅ 22/1985 ለልዩ ዓቃቤ ሕግ ጽሕፈት ቤት ተሰጥቶ የነበረው ሥልጣን፣ መብትና ግዴታዎች ለፌዴራል ጠቅላይ ዓቃቤ ሕግ ተላልፏል።

23. የመተባበር እና የመፈጸም ግዴታ

- 1. የፌዴራል ጠቅላይ ዓቃቤ ሕግና ዓቃቤያነ ሕግ በሕግ የተሰጣቸውን ሥልጣንና ተግባር ለመወጣት ትብብር የተጠየቀ ማንኛውም ሰው ከአቅም በላይ ያልሆነ እና አደጋ የማያስከትልበት ከሆነ የመተባበር ግዴታ አለበት።
- 2. ይህ አዋጅ ከመውጣቱ በፊት በሥራ ላይ የነበሩ የዓቃቤ ሕግ ተቋማት አመራር እና ሠራተኞች በዚህ አዋጅ መሠረት የሚደረገውን ሽግግር የመተባበርና የመደገፍ ግዴታ አለባቸው።
- 3. ማንኛውም የፖሊስ አባል የዓቃቤ ሕግን የመጨረሻ እና ሕጋዊ ውሳኔ የማክበር እና የመፈጸም ግዴታ አለበት።

24. የወንጀል ተጠያቂነት

1. የፌዴራል ጠቅላይ ዓቃቤ ሕግ እና ዓቃቤያን ሕግ ሥራቸውን በነፃነት እንዲያከናውኑ ጣልቃ የሚገባ ማንኛውም ሰው ከአንድ ዓመት እስከ አምስት ዓመት በሚደርስ ጽኑ እስራት ይቀጣል።
2. የፌዴራል ጠቅላይ ዓቃቤ ሕግ እና ዓቃቤያን ሕግ የሚሰጡትን ውሳኔ የማያከብርና የማያስፈጽም እንዲሁም የመተባበር ግዴታውን የማይወጣ ማንኛውም ሰው ከአንድ ዓመት በማይበልጥ ቀላል እስራት ወይም ከብር ፫ሺ በማይበልጥ መቀጮ ይቀጣል።
3. ማንኛውም የፖሊስ አባል የዓቃቤ ሕግን የመጨረሻ እና ሕጋዊ ውሳኔ በመቃወም ያልታዘዘ እንደሆነ አግባብ ባለው ሕግ ይጠየቃል።

25. የመሸጋገሪያ ድንጋጌዎች

1. በሚኒስትሮች ምክር ቤት የወጡ ደንቦች፣ በፍትሕ ሚኒስቴር፣ በኢትዮጵያ ገቢዎችና ጉምሩክ ባለሥልጣን፣ በፌዴራል የሥነ-ምግባርና ፀረ-ሙስና ኮሚሽን እና በንግድ ውድድርና ሸማቾች ጥበቃ ባለሥልጣን የወጡ የጠቅላይ ዓቃቤ ሕግ ሥልጣንና ተግባር ለማስፈፀም አግባብነት ያላቸው መመሪያዎች እና ማኑዋሎች በሌሎች ደንቦች፣ መመሪያዎች ወይም ማኑዋሎች እስከሚተኩ ድረስ ተፈፃሚነታቸው ይቀጥላል።
2. በፌዴራል የሥነ ምግባርና የፀረ-ሙስና ኮሚሽን፣ በኢትዮጵያ ገቢዎችና ጉምሩክ ባለሥልጣን፣ በፍትህ ሚኒስቴር እና በንግድ ውድድርና ሸማቾች ጥበቃ ባለሥልጣን ተቀጥረው በሥራ ላይ የሚገኙና መሥሪያቱን አሟልተው ወደ ፌዴራል ጠቅላይ ዓቃቤ ሕግ የሚዛወሩ ዓቃቤያን ሕግ በዚህ አዋጅ መሠረት በዓቃቤ ሕግነት እንደተሾሙ ተቆጥረው ሥራቸውን ይቀጥላሉ።
3. በፌዴራል የሥነ ምግባርና የፀረ-ሙስና ኮሚሽን፣ በኢትዮጵያ ገቢዎችና ጉምሩክ ባለሥልጣን፣ በፍትህ ሚኒስቴር እና በንግድ ውድድርና ሸማቾች ጥበቃ ባለሥልጣን ለዓቃቤ ሕግ የሥራ ክፍሎች በድጋፍ ሰጪነት ሥራ ላይ የሚገኙና በፌዴራል ጠቅላይ ዓቃቤ ሕግ ውሳኔ ወደ ፌዴራል ጠቅላይ ዓቃቤ ሕግ የሚዛወሩ የመንግስት ሠራተኞች በዚህ አዋጅ መሠረት የፌዴራል ጠቅላይ ዓቃቤ ሕግ ሠራተኞች ሆነው ሥራቸውን ይቀጥላሉ።
4. በፌዴራል ጠቅላይ ዓቃቤ ሕግ ሥልጣን ሥር የሚወድቁ ሆነው ነገር ግን በተለያዩ የፌዴራል መንግሥት መሥሪያ ቤቶች ወይም በክልል ዓቃቤ ህግ ተይዘው

በመታየት ላይ የሚገኙ የወንጀልና የፍትህ ብሔር ጉዳዮች የፌዴራል ጠቅላይ ዓቃቤ ሕግ በስድስት ወር ውስጥ እስኪረከባቸው ድረስ በተጀመሩበት አኳኋን መታየት ይቀጥላሉ፤ እንዲሁም የዓቃቤያነ ሕግ አስተዳደር በነበረበት ሁኔታ ይቀጥላል፡፡

5. በዲስፕሊን ኮሚቴዎች ወይም በሌሎች የዓቃቤ ሕግ አስተዳደር ጉባኤዎች በመታየት ላይ ያሉ የዓቃቤ ሕግ ጉዳዮች በዚህ አዋጅ መሠረት ለተቋቋመው የዓቃቤያነ ሕግ አስተዳደር ጉባኤ ተላልፏል፡፡

6. ሌሎች በፌዴራል የሥነ ምግባርና የፀረ-ሙስና ኮሚሽን፣ በኢትዮጵያ ገቢዎችና ጉምሩክ ባለሥልጣን እና በንግድ ውድድርና ሽማግሌ ጥበቃ ባለሥልጣን የሚገኙ የዓቃቤ ሕግ መዛግብትና ሰነዶች እንዲሁም የተያዙና በክርክር ላይ ያሉ ንብረቶች ወደ ፌዴራል ጠቅላይ ዓቃቤ ሕግ ይዛወራሉ፡፡

26. የተሻሩና ተፈጻሚነት የማይኖራቸው ሕጎች

1. ስለዓቃቤያነ ሕግ የወጣው አዋጅ ቁጥር 74/1986 በዚህ አዋጅ ተሸሯል፡፡
2. ከዚህ አዋጅ ጋር የሚቃረኑ ማናቸውም ሕጎች በዚህ አዋጅ ውስጥ በተሸፈኑ ጉዳዮች ላይ ተፈጻሚነት አይኖራቸውም፡፡

27. አዋጁ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ አዋጅ በፌዴራል ነጋሪት ጋዜጣ ታትሞ ከወጣበት ቀን ጀምሮ የፀና ይሆናል፡፡

አዲስ አበባ ሚያዝያ 24 ቀን 2008 ዓ.ም
ዶ/ር ሙላቱ ተሾመ
የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ፕሬዚዳንት

ለ/ ጠቅላይ ሚኒስትር

አዋጅ ቁጥር 257/1994

የኢትዮጵያ ብሔራዊ ደህንነት ምክር ቤት ማቋቋሚያ አዋጅ

የሀገሪቱን ብሔራዊ ደህንነት ባልተጠበቀ ሁኔታ ከሚከሰቱም ሆነ አመጣጣቸው ሊታይ ከሚችል አደጋዎችና ፈተናዎች በመጠበቅ ረገድ ተጨማሪ ዋስትና ሊያስገኝ የሚችል አሠራር መቀየስ አስፈላጊ ሆኖ በመገኘቱ፤

በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ሕገ መንግሥት አንቀጽ 55(1) መሠረት የሚከተለው ታውጧል፡፡

1. አጭር ርዕስ

ይህ አዋጅ “የኢትዮጵያ ብሔራዊ ደህንነት ምክር ቤት ማቋቋሚያ አዋጅ ቁጥር 257/1994” ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል፡፡

2. መቋቋም

- 1. የኢትዮጵያ ብሔራዊ ደህንነት ምክር ቤት ከዚህ በኋላ (ምክር ቤቱ) እየተባለ የሚጠራ በዚህ አዋጅ ተቋቋሟል፡፡
- 2. ምክር ቤቱ እንዳስፈላጊነቱ ልዩ ልዩ ኮሚቴዎች ሊኖሩት ይችላል፡፡

3. የምክር ቤቱ አባላት

- 1. ምክር ቤቱ የሚከተሉት ቋሚ አባላት ይኖሩታል፡
  - ሀ/ ጠቅላይ ሚኒስትሩ ..... ሰብሳቢ
  - ለ/ ምክትል ጠቅላይ ሚኒስትሩ ..... ም/ሰብሳቢ
  - ሐ/ የውጭ ጉዳይ ሚኒስትሩ ..... አባል
  - መ/ የመከላከያ ሚኒስትሩ ..... ”
  - ሠ/ የደህንነት ፤ አ.ሚ.ግ.ሬ.ሸንና ስደተኞች ጉዳይ ..... ”
  - ባለሥልጣን ዋና ሥራ አስኪያጅ
  - ረ/ የጦር ኃይሎች ጠቅላይ ኤታማነር ሹም ..... ”
  - ሰ/ የጠቅላይ ሚኒስትሩ ጽ/ቤት ኃላፊ ..... አባልና ፀሐፊ፡፡
- 2. የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) ድንጋጌ ቢኖርም፤
  - ጠቅላይ ሚኒስትሩ፡-
  - ሀ/ ተጨማሪ የምክር ቤት አባላትን ለመሰየም፣ እና

ለ/ ማንኛውም ሰው ሙያዊ ምክር ለመስጠት በምክር ቤቱ ስብሰባ ላይ በአስረጅነት እንዲገኝ ለመፍቀድ ይችላል።

4. የምክር ቤቱ ተግባር

1. ምክር ቤቱ የሀገሪቱን ብሔራዊ ደህንነት የሚመለከቱ የውጭና የመከላከያ ፖሊሲዎች እንዲጣጣሙ በማድረግና በሚገባ ተግባራዊ መደረጋቸውን በመከታተል ረገድ ጠቅላይ ሚኒስትሩን ያማክራል።

2. የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) አጠቃላይ አነጋገር እንደተጠበቀ ሆኖ፣ ምክር ቤቱ፡

ሀ/ ለሀገሪቱ ብሔራዊ ደህንነት የሥጋት ምንጭ የሆኑ ሁኔታዎችን በመገምገም ሊወሰዱ ስለሚገባቸው እርምጃዎች ሃሳብ ያቀርባል፤

ለ/ የሀገሪቱን ብሔራዊ ደህንነት ለማስጠበቅ የሚወሰዱ እርምጃዎችን የሚመለከቱ የአፈጻጸም መመሪያዎች ያመነጫል፤

ሐ/ የሀገሪቱን ብሔራዊ ደህንነት በሚነካ ማናቸውም ጉዳይ ላይ ይመክራል።

3. ምክር ቤቱ በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ሕገ መንግሥት አንቀጽ 93 መሠረት የአስቸኳይ ጊዜ አዋጅ ሲደነገግም የሚኒስትሮች ምክር ቤት በሚያወጣው ደንብ የሚወሰኑ ተግባሮችን ያከናውናል።

5. የምክር ቤቱ ስብሰባዎች

1. ምክር ቤቱ በጠቅላይ ሚኒስትሩ ሲጠራ በማናቸውም ጊዜ ሊሰበሰብ ይችላል።

2. በምክር ቤቱ ስብሰባ ላይ ከግማሽ በላይ የሚሆኑት አባላት ከተገኙ ምልአተ ጉባዔ ይኖራል።

3. ምክር ቤቱ የራሱን የስብሰባ ሥነ ሥርዓት መመሪያ ሊያወጣ ይችላል።

6. የምክር ቤቱ ኮሚቴዎች

በዚህ አዋጅ አንቀጽ 2 ንዑስ አንቀጽ (2) መሠረት የሚቋቋሙ ኮሚቴዎች የሚኖሩባቸው አባላትና ዝርዝር ተግባራቸው በምክር ቤቱ ይወሰናል።

7. አዋጁ የሚጸናበት ጊዜ

ይህ አዋጅ ከጥቅምት 2 ቀን 1994 ዓ.ም ጀምሮ የፀና ይሆናል።

አዲስ አበባ ጥቅምት 2 ቀን 1994 ዓ.ም
ግርማ ወልደ ጊዮርጊስ

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ፕሬዚዳንት

ደንብ ቁጥር 277/2005

ብሔራዊ የኢኮኖሚ ምክር ቤት ማቋቋሚያ የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ

የሚኒስትሮች ምክር ቤት የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ አስፈጻሚ አካላትን ሥልጣንና ተግባር ለመወሰን በወጣው አዋጅ ቁጥር 691/2003 አንቀጽ 5 መሠረት ይህን ደንብ አውጥቷል፡፡

1. አጭር ርዕስ

ይህ ደንብ “ብሔራዊ የኢኮኖሚ ምክር ቤት ማቋቋሚያ የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ ቁጥር 277/2005” ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል፡፡

2. መቋቋም

1. ብሔራዊ የኢኮኖሚ ምክር ቤት (በኋላ “ምክር ቤት” እየተባለ የሚጠራ) በዚህ ደንብ ተቋቋሟል፡፡

2. የጠቅላይ ሚኒስትር ጽሕፈት ቤት ለምክር ቤቱ የሴክሬታሪያት አገልግሎት ይሰጣል፡፡

3. የምክር ቤቱ ዓላማ

የምክር ቤቱ ዓላማ የኢትዮጵያን የኢኮኖሚ እድገት እንዲሁም የሕዳሴውን ጉዞ ቀጣይነት ለማረጋገጥ በሚያስችሉ ጉዳዮች ላይ ጠቅላይ ሚኒስትሩን ማማከር ይሆናል፡፡

4. ተግባርና ኃላፊነት

ምክር ቤቱ የኢትዮጵያን የኢኮኖሚ ዕድገት እንዲሁም የሕዳሴውን ጉዞ ቀጣይነት ለማረጋገጥ፡-

1. የኢኮኖሚ ነክ ዕቅዶችና ስትራቴጂዎች ውስጣዊ መስተጋብራቸው ተጠብቆ ለፈጣንና ቀጣይነት ላለው የኢኮኖሚ ዕድገት አስተዋጾ ማድረግ እንዲችሉ የተቀናጀ የአሠራር ሥርዓት መዘርጋትና ይህንኑ ማስተባበርን፤
2. የኢኮኖሚ ፖሊሲና ዕቅድ በታቀደው መጠንና ጊዜ እንዲላካ አስፈላጊ የሆነውን እገዛና ክትትል ማድረግን፤
3. ከኢኮኖሚ ነክ የመንግስት ተቋማት በሚቀርቡ ወቅታዊ ሪፖርቶች ላይ በመመስረት አጠቃላይ የአፈፃፀም ግምገማ በማድረግ ለቀጣይ ተግባር የሚያግዝ አመራር መሰጠትን፤ እና

4. ሌሎች የአገር ውስጥና ዓለም ዓቀፍ የኢኮኖሚ ጉዳዮችን፤ በሚመለከት ጠቅላይ ሚኒስትሩን ያማክራል።

5. የምክር ቤቱ አባላት

- 1. ምክር ቤቱ በጠቅላይ ሚኒስትሩ የሚሰየሙ አባላት ይኖሩታል።
- 2. ምክር ቤቱ በጠቅላይ ሚኒስትሩ ሰብሳቢነት የሚመራ ይሆናል።

6. የምክር ቤቱ ስብሰባ

- 1. ምክር ቤቱ በሦስት ወር አንድ ጊዜ ይሰበሰባል፤ ሆኖም አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ በማናቸውም ጊዜ ሊሰበሰብ ይችላል።
- 2. ለምክር ቤቱ አባላት ከግማሽ በላይ የሚሆኑት በስብሰባው ላይ ከተገኙ ምልዓተ ጉባዔ ይሆናል።
- 3. የዚህ አንቀጽ ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆነው ምክር ቤቱ የራሱን የስብሰባ ሥነ-ሥርዓት ደንብ ሊያወጣ ይችላል።

7. ከመንግሥት የኢኮኖሚ ነክ ተቋማት ጋር ስለሚኖር ግንኙነት

- 1. የመንግሥት የኢኮኖሚ ነክ ተቋማት ምክር ቤቱ ተግባርና ኃላፊነቱን በሚገባ እንዲወጣ ለማድረግ የሚያስችሉ መረጃዎችንና ሪፖርቶችን በገንዘብና ኢኮኖሚ ልማት ሚኒስቴር⁶ በኩል ያቀርባሉ።
- 2. የገንዘብና ኢኮኖሚ ልማት ሚኒስቴር በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) መሠረት ከመንግሥት ኢኮኖሚ ነክ ተቋማት የሚቀርበውን ሪፖርትና መረጃ በማሰባሰብ የተጠቃለለ ሪፖርት ለምክር ቤቱ ያቀርባል።
- 3. የመንግሥት የኢኮኖሚ ነክ ተቋማት በምክር ቤቱ ተመክሮባቸው የሚሰጡ አጠቃላይ አቅጣጫዎችን መሠረት በማድረግ በሕግ የተጣለባቸውን ኃላፊነት ይወጣሉ።

8. ደንቡ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ ደንብ በፌዴራል ነጋሪት ጋዜጣ ታትሞ ከወጣበት ቀን ጀምሮ የፀና ይሆናል።

አዲስ አበባ ታህሳስ 17 ቀን 2005 ዓ.ም

ኃይለማርያም ደሳለኝ

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ጠቅላይ ሚኒስትር

⁶ በ22/12(2008) አ.916 አንቀጽ 9(6) መሰረት የገንዘብና ኢኮኖሚ ትብብር ሚኒስቴር በሚል ይነበብ።

ሐ/ ለጠቅላይ ሚኒስትሩ ተጠሪ የሆኑ አስፈጻሚ አካላት ማቋቋሚያ ሀገች

ደንብ ቁጥር 54/1991

የኢትዮጵያ ልማት ምርምር ኢንስቲትዩት ማቋቋሚያ የሚኒስትሮች

ምክር ቤት ደንብ

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ አስፈጻሚ አካላትን ሥልጣንና ተግባር ለመወሰን በወጣው አዋጅ ቁጥር 4/1987 ዓ.ም አንቀጽ 5 መሠረት ይህን ደንብ አውጥቷል፡፡

1. አጭር ርዕስ

ይህ ደንብ “የኢትዮጵያ ልማት ምርምር ኢንስቲትዩት ማቋቋሚያ የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ ቁጥር 54/1991” ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል፡፡

2. መቋቋም

1. የኢትዮጵያ ልማት ምርምር ኢንስቲትዩት (ከዚህ በኋላ “ኢንስቲትዩቱ” እየተባለ የሚጠራ) የሕግ ሰውነት ያለው ራሱን የቻለ ተቋም ሆኖ በዚህ ደንብ ተቋቋሟል
2. ኢንስቲትዩቱ ተጠሪነቱ ለጠቅላይ ሚኒስትሩ ይሆናል፡፡

3. ዋና መሥሪያ ቤት

የኢንስቲትዩቱ ዋና መሥሪያ ቤት በአዲስ አበባ ሆኖ በማናቸውም ሥፍራ ቅርንጫፍ ሊኖረው ይችላል፡፡

4. ዓላማ

የኢንስቲትዩቱ ዓላማ በአገሪቱ ልማት ላይ ጥናትና ምርምር ማካሄድ ይሆናል፡፡

5. ሥልጣንና ተግባር

ኢንስቲትዩቱ የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባሮች ይኖሩታል፡

1. የልማት ፖሊሲዎችን ለመቅረጽ የሚረዱ ጥናቶችና ምርምሮችን የማካሄድ፤
2. መንግሥት ሥራ ላይ ያዋላቸው የልማት ፖሊሲዎች ያስከተሉትን ውጤት የመገምገም፤
3. ለሚያካሂደው ጥናትና ምርምር የሚያስፈልጉትን መረጃዎች የመሰብሰብና በሌሎች አካላት የተሰበሰቡትንም የመጠቀም፤
4. የምርምር ውጤቶችን የማሳተምና የማስራጨት፤
5. በልማት መስክ የምክር አገልግሎት የመስጠት፤
6. ለዓላማው መሳካት አስተዋጽኦ ሊያደርጉ ከሚችሉ የአገር ውስጥም ሆኑ የውጭ አገር ተቋሞች ጋር ግንኙነት የመመሥረት፤

- 7. የንብረት ባለቤት የመሆን፣ ውል የመዋዋልና በስሙ የመክሰስና የመክሰስ
- 8. ዓላማውን ለማሳካት የሚረዱ ሌሎች ተግባሮችን የማከናወን፡፡

6. የኢንስቲትዩቱ አቋም

ኢንስቲትዩቱ፤

- 1. በመንግሥት የሚሾም አንድ ዲሬክተር፤ እና
- 2. አስፈላጊው ሠራተኞች፤

ይኖሩታል

7. የዲሬክተሩ ሥልጣንና ተግባር

- 1. የኢንስቲትዩቱ ዲሬክተር የኢንስቲትዩቱ ዋና ሥራ አስፈጻሚ ሆኖ የኢንስቲትዩቱን ሥራዎች ይመራል ያስተዳድራል፡፡

- 2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) የተመለከተው አጠቃላይ አነጋገር እንደተጠበቀ ሆኖ ዲሬክተሩ፤

ሀ/ በዚህ ደንብ አንቀጽ 5 የተመለከቱትን የኢንስቲትዩቱን ሥልጣንና ተግባሮች በሥራ ላይ ያውላል፤

ለ/ የፌዴራል ሲቪል ሰርቪስ ሕጎችን መሠረታዊ ዓላማዎች በመከተል የኢንስቲትዩቱን ሠራተኞች ይቀጥራል፤ ያስተዳድራል፤

ሐ/ የኢንስቲትዩቱን የሥራ ፕሮግራሞችና በጀት አዘጋጅቶ ለጠቅላይ ሚኒስትሩ ጽ/ቤት ያቀርባል፤ ሲፈቀድም በሥራ ላይ ያውላል

መ/ ለኢንስቲትዩቱ በተፈቀደለት በጀትና የሥራ ፕሮግራም መሠረት ገንዘብ ወጪ ያደርጋል፤

ሠ/ ከሦስተኛ ወገኖች ጋር በሚደረጉ ግንኙነቶች ሁሉ ኢንስቲትዩቱን ይወክላል፤

ረ/ የኢንስቲትዩቱን የሥራ አፈጻጸምና የሂሳብ ሪፖርት አዘጋጅቶ ለጠቅላይ ሚኒስትሩ ጽ/ቤት ያቀርባል።

- 3. ዲሬክተሩ ለኢንስቲትዩቱ የሥራ ቅልጥፍና ባስፈለገ መጠን ከሥልጣንና ተግባሩ በከፊል ለኢንስቲትዩቱ ሠራተኞች በውክልና ሊያስተላልፍ ይችላል፤ ሆኖም ዲሬክተሩ በማይኖርበት ጊዜ እርሱን ተክቶ የሚሠራው ሰው ከ፴ ቀናት በላይ የሚሠራ ከሆነ ውክልናው አስቀድሞ ለጠቅላይ ሚኒስትር ጽ/ቤት ቀርቦ መፈቀድ አለበት።

8. በጀት

1. የኢ.ንስቲትዩቱ በጀት ከሚከተሉት ምንጮች የተውጣጣ ይሆናል፡

ሀ/ በመንግሥት ከሚመደብለት በጀት፤

ለ/ ከምክር አገልግሎት ክፍያዎችና ከሕትመቶች ሽያጭ ገቢ፤

ሐ/ ከሚያገኘው ማናቸውም ስጦታና ዕርዳታ።

2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1(ለ) እና (ሐ) ላይ የተመለከተው ገንዘብ በኢ.ንስቲትዩቱ ስም በሚከፈት የባንክ ሂሳብ ተቀማጭ ሆኖ ለኢ.ንስቲትዩቱ በተፈቀደው በጀት መሠረት ወጪ ይደረጋል፡፡

9. የሂሳብ መዛግብት

1. ኢ.ንስቲትዩቱ የተሟሉና ትክክለኛ የሆኑ የሂሳብ መዛግብት ይይዛል፡፡

2. የኢ.ንስቲትዩቱ የሂሳብ መዛግብትና ገንዘብ ነክ ሰነዶች በዋናው አዲተር ወይም እርሱ በሚሰይመው አዲተር በየዓመቱ ይመረመራሉ።

10. ደንቡ የሚጻፍበት ጊዜ

ይህ ደንብ በፌዴራል ነጋሪት ጋዜጣ ታትሞ ከወጣበት ቀን ጀምሮ የጻፍ ይሆናል

አዲስ አበባ ነሐሴ 21 ቀን 1991 ዓ.ም

መለስ ዜናዊ

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ጠቅላይ ሚኒስትር

ደንብ ቁጥር 158/2001

የመንግሥት ኮሙዩኒኬሽን ጉዳዮች ጽሕፈት ቤት ማቋቋሚያ የሚኒስትሮች

ምክር ቤት ደንብ

የሚኒስትሮች ምክር ቤት የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ አስፈጻሚ አካላትን ሥልጣንና ተግባር ለመወሰን በወጣው አዋጅ ቁጥር 471/1998 (በአዋጅ ቁጥር 603/2001 እንደተሻሻለ) አንቀጽ 5 እና አንቀጽ 34 መሠረት ይህን ደንብ አውጥቷል፡፡

1. አጭር ርዕስ

ይህ ደንብ “የመንግሥት ኮሙዩኒኬሽን ጉዳዮች ጽሕፈት ቤት ማቋቋሚያ የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ ቁጥር 158/2001” ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል፡፡

2. መቋቋም

1. የመንግሥት ኮሚዩኒኬሽን ጉዳዮች ጽሕፈት ቤት (ከዚህ በኋላ “ጽሕፈት ቤቱ ” እየተባለ የሚጠራ) የሕግ ሰውነት ያለው ራሱን የቻለ የፌዴራል መንግሥት አስፈጻሚ አካል ሆኖ በዚህ ደንብ ተቋቋሟል፡፡

2. የጽሕፈት ቤቱ ተጠሪነት ለጠቅላይ ሚኒስትሩ ይሆናል፡፡

3. ዋና መሥሪያ ቤት

የጽሕፈት ቤቱ ዋና መሥሪያ ቤት በአዲስ አበባ ሆኖ በማናቸውም ሥፍራ ቅርንጫፍ ሊኖረው ይችላል፡፡

4. አላማ

የጽሕፈት ቤቱ ዓላማ በመንግሥት ኢንፎርሜሽንና ኮሙዩኒኬሽን ሥርዓት ውስጥ መሪ ሚና በመጫወት፤

1. በመንግሥትና በህዝቡ መካከል ቀልጣፋና ውጤታማ የመረጃ ፍሰት እንዲኖር ማድረግና በመረጃ የበለፀገና በአገሩ ጉዳይ ንቁ ተሳትፎ የሚያደርግ ኅብረተሰብ የመገንባቱን ሂደት ማጎልበት፤ በተለይም ልዩ ድጋፍ የሚሹ አካባቢ ሕዝቦችና የኅብረተሰብ ክፍሎች ከመንግሥት መረጃ እኩል ተጠቃሚ የሚሆኑበትን ሁኔታ ማመቻቸት፤

2. በሁሉም የመንግሥት አካላትና ዘርፎች መካከል ቀልጣፋና ውጤታማ የመረጃና ኮሙዩኒኬሽን ሥርዓት እንዲኖር ማድረግና መንግሥት ለሕዝብ ጥያቄዎች ፈጣን ምላሽ ለመስጠት ያለውን ብቃት ማጠናከር፤

3. በአገሪቱ በመስፋፋት ላይ ያለው ልማታዊ ዲሞክራሲያዊ ሥርዓት የፈጠራቸውን እድሎችና በእነዚህ እንዴት በሰፊው መጠቀም እንደሚቻል ማስተዋወቅ
4. በሕገመንግሥታዊ ሥርዓቱ ዓቢይ መርሆችና እሴቶች እንዲሁም በአገራዊ ጥቅሞች ላይ ብሔራዊ መግባባትን ማጠናከር፤
5. ዓለም አቀፉ ማኅበረሰብ የአገሪቱን ታሪካዊ ቅርሶችና ባህላዊ እሴቶች እንዲሁም በመካሄድ ላይ ባለው ለውጥ እየተፈጠረ ያለውን አዲስ እውነታ በትክክል እንዲገነዘብ መርዳትና ለአገሪቱ ያለውን በጎ አመለካከት ማዳበር፤
6. በጋራ ጥቅም ላይ በተመሠረቱ አህጉራዊና ክፍለ አህጉራዊ ድርጅቶችና ተቋማት አገሪቱ ያላትን ተሳትፎና ድርጅቶቹ የአፍሪካን ትንሳኤ እውን ለማድረግ የሚያድርጉትን እንቅስቃሴና የተገኙ ውጤቶችን ማስተዋወቅ፤ እና
7. በአገሪቱ ዘመናዊ፣ ተደራሽና ፈርጆ ብዙ ሚዲያ እንዲስፋፋ ማድረግ፤ ይሆናል።

5. ሥልጣንና ተግባር

ጽሕፈት ቤቱ የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባሮች ይኖሩታል፤

1. ለመንግሥት የኮሙዩኒኬሽን ሥራ አመራር መስጠትና በመስኩ መልካም አፈጻጸም የሚኖርበትን ሥርዓት መፍጠር፤
2. ለፌዴራል መንግሥት መሥሪያ ቤቶች የሕዝብ ግንኙነት ሥራ አቅጣጫ ማስቀመጥና ማስተባበር፤
3. የፌዴራል መንግሥት መሥሪያ ቤቶች የሕዝብ ግንኙነት ሠራተኞችን የአቅም ግንባታ ተግባሮች ማከናወን፤ አጠቃላይ የሥምሪትና የእድገት አቅጣጫን መወሰን፤
4. የመንግሥት ቃል አቀባይነት ሥራዎችን ጨምሮ የመንግሥት ኢንፎርሜሽን ዋና ምንጭ በመሆን ማገልገል፤ የመንግሥትን መልእክቶች መቅረጽና በልዩ ልዩ መንገዶች ማሰራጨት፤ በሃገራዊና ዓለም አቀፍ ጉዳዮች ላይ የመንግሥትን አቋም መግለጽ፤
5. የመንግሥት የኮሙዩኒኬሽን ፕሮግራሞችን ይዘትና አፈጻጸም ማቀናጀት፤
6. የሀገር ውስጥና የውጭ ሚዲያ የዕለት ተዕለት ዘገባ ቅኝት ሥራዎችን በማከናወንና የሕዝብ አስተያየት በማሰባሰብ መተንተንና ለሚመለከታቸው አካላት ማሰራጨት፤
7. በመንግሥት ፖሊሲዎችና በተለያዩ ሃገራዊ ጉዳዮች ላይ ግንዛቤ ለመስጠትና ግልጽነትን ለመፍጠር ሕዝባዊ የውይይት መድረኮችን ማዘጋጀትና ማስተባበር

8. ከፍተኛ የመንግሥት ባለሥልጣናት ህብረተሰቡን በአካል አግኝተው እንዲያነጋግሩና ተቋማትን በመጎብኘት የሥራ ክንውኖችንና ሁኔታዎችን እንዲገነዘቡ ሁኔታዎችን ማመቻቸት፤
9. በክልሎች ውስጥ ከሚገኙ ኮሙዩኒኬተሮች ጋር ጠንካራ የግንኙነት ሥርዓት መፍጠር፤ እንዲሁም የአቅም ገንባታ ድጋፍ መስጠት፤
10. የመንግሥት የዌብሳይት ሥራዎች መሥራት፤
11. ልዩ ልዩ የሕትመትና አዲዎች ሽያጭ ምርቶችን ማምረት፤ የመንግሥት መሥሪያ ቤቶች የፎቶግራፍና የአዲዎች ሽያጭ ቀረጻና የአርማና የህትመት ዲዛይን እንዲሠራላቸው ሲጠይቁ የማዘጋጀትና የማማከር አገልግሎት መስጠት፤
12. ለአገር ውስጥና ለውጭ ጋዜጠኞች በየወቅቱ መግለጫ መስጠት፤ ለጊዜያዊ ሥራ ለሚመጡም ሆነ ተቀማጭነታቸው አይቀርም ውስጥ ለሆኑ የውጭ አገር ዜና ወኪሎች ፈቃድ መስጠት፤
13. ከውጭ ጉዳይ ሚኒስቴር ጋር በመተባበር በአገር ውስጥ ለሚገኙ የውጭ ዲፕሎማቲክ ሚሲዮኖች በየጊዜው መግለጫ መስጠት፤
14. አገሪቱ በውጭው ዓለም ልትታወቅበት በሚገባት ትክክለኛ ገጽታ እንድትታወቅ ሰፊ መረጃ መስጠት፤ በኢትዮጵያ ላይ የሚነኩ የተሳሳቱ መረጃዎችን መመከት፤
15. በኮሙዩኒኬሽን ሥራ ዙሪያ በሚመለከታቸው መንግሥታዊና መንግሥታዊ ያልሆኑ ባለድርሻ ወገኖች መካከል በጋራ ፍላጎት ላይ የተመሰረተ የአጋርነት ስርዓት መዘርጋት፤
16. የሚዲያ መሠረተ ልማት የሚያድግበትንና ብቃት ባለው ባለሙያ የታገዘና በኢትዮጵያ ብዙሀነት ላይ የተመሠረተ ሚዲያ እንዲገነባ ምቹ ሁኔታ መፍጠር
17. በኮሙዩኒኬሽን፣ ኢንፎርሜሽንና ሚዲያ ጉዳዮች ላይ ጥናትና ምርምር ማካሄድ፤
18. ለሚሰጠው አገልግሎት እንዳስፈላጊነቱ በሕግ መሠረት ክፍያ መሰብሰብ፤
19. የንብረት ባለቤት መሆን፣ ውል መዋዋልና በስሙ መክሰስና መክሰስ፤
20. ዓላማውን ለማስፈጸም የሚረዱ ሌሎች ተግባሮችን ማከናወን፡፡

6. አመራር

ጽሕፈት ቤቱ በአንድ ሚኒስትር የሚመራ ሆኖ አስፈላጊው አደረጃጀትና ሠራተኞች ይኖሩታል።

7. የሚኒስትሩ ሥልጣንና ተግባር

1. ሚኒስትሩ የጽሕፈት ቤቱን ሥራዎች በባላይነት ይመራል፤ ያስተባብራል።
2. የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) አጠቃላይ አነጋገር እንደተጠበቀ ሆኖ ሚኒስትሩ ሀ/ በዚህ ደንብ አንቀጽ 5 የተመለከቱትን የጽሕፈት ቤቱን ሥልጣንና ተግባሮች በሥራ ላይ ያውላል፤
  - ለ/ የጽሕፈት ቤቱ ሠራተኞች እንዲሁም የፌዴራል መንግሥት መሥሪያ ቤቶች የሕዝብ ግንኙነት ሠራተኞች ቅጥርና አስተዳደር የፌደራል ሲቪል ሰርቪስ ሕግን መሠረታዊ መርሆች በመከተል መንግሥት በሚያጸድቀው መመሪያ መሠረት እንዲፈጸም ያደርጋል፤
  - ሐ/ የጽሕፈት ቤቱ የሥራ ዕቅድና በጀት እንዲዘጋጅና ሲፈቀድም በሥራ ላይ እንዲውል ያደርጋል፤
  - መ/ ከሦስተኛ ወገኖች ጋር በሚደረጉ ግንኙነቶች ሁሉ ጽሕፈት ቤቱን ይወክላል፤
  - ሠ/ የጽሕፈት ቤቱን የሥራ እንቅስቃሴ የሚገልጽ ሪፖርት እንዲዘጋጅና ለሚመለከታቸው አካላት እንዲቀርብ ያደረጋል።
3. ሚኒስትሩ ለጽሕፈት ቤቱ የሥራ ቅልጥፍና በሚያስፈልግ መጠን ከሥልጣንና ከተግባሩ በከፊል ለጽሕፈት ቤቱ ኃላፊዎችና ሠራተኞች በውክልና ሊያስተላልፍ ይችላል።

8. በጀት

የጽሕፈት ቤቱ በጀት በመንግሥት ይመደባል።

9. የሂሳብ መዛግብት

1. ጽሕፈት ቤቱ የተግባሩና ትክክለኛ የሆኑ የሂሳብ መዛግብት ይይዛል።
2. የጽሕፈት ቤቱ የሂሳብ መዛግብትና ገንዘብ ነክ ሰነዶች በየዓመቱ በዋናው አዲተር ወይም እርሱ በሚሰይመው አዲተር ይመረመራሉ።

10. ስለመብትና ግዴታ መተላለፍ

የማስታወቂያ ሚኒስቴር መብትና ግዴታዎች በዚህ ደንብ ለጽሕፈት ቤቱ ተላልፈዋል።

11. የመሸጋገሪያ ድንጋጌ

1. የዚህ ደንብ አንቀጽ 5 ንዑስ አንቀጽ (12) እንደተጠበቀ ሆኖ፣ ፕሬስን በሚመለከት ለማስታወቂያ ሚኒስቴር ተሰጥቶ የነበረ ሬጉላቶሪ ሥልጣን በዚህ ደንብ ለአ.ት.ዮ.ጽ.ያ የብሮድካስት ባለሥልጣን ተሰጥቷል።

2. የኢትዮጵያ የብሮድካስት ባለሥልጣን ተጠሪነት ለጠቅላይ ሚኒስትሩ ይሆናል።

12.ደንቡ የሚጻፍበት ጊዜ

ይህ ደንብ ከታህሳስ 10 ቀን 2001 ዓ.ም ጀምሮ የጻፍ ይሆናል።

አዲስ አበባ ታኅሣሥ 23 ቀን 2001 ዓ.ም

መለስ ዜናዊ

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ጠቅላይ ሚኒስትር

ደንብ ቁጥር 98/1996

የመንግሥት የፋይናንስ ድርጅቶች ኤጀንሲ ማቋቋሚያ የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ
የሚኒስትሮች ምክር ቤት የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ አስፈጻሚ አካላትን
ሥልጣንና ተግባር ለመወሰን በወጣው አዋጅ ቁጥር 4/1987 አንቀጽ 5 እና በመንግሥት
የልማት ድርጅቶች አዋጅ ቁጥር 25/1984 አንቀጽ 2(2) መሠረት ይህን ደንብ አውጥቷል።

1. አጭር ርዕስ

ይህ ደንብ የመንግሥት የፋይናንስ ድርጅቶች ኤጀንሲ ማቋቋሚያ የሚኒስትሮች
ምክር ቤት ደንብ ቁጥር 98/1996 ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

2. ትርጓሜ

በዚህ ደንብ ውስጥ የመንግሥት የፋይናንስ ድርጅት ማለት በባንክ ወይም
በኢንሹራንስ አገልግሎት ሥራ መስክ የተሠማራ የመንግሥት የልማት ድርጅት
ነው።

3. መቋቋም

- 1. የመንግሥት የፋይናንስ ድርጅቶች ኤጀንሲ /ከዚህ በኋላ “ኤጀንሲ” እየተባለ
የሚጠራ/ ራሱን የቻለ የሕግ ሰውነት ያለው የመንግሥት መሥሪያ ቤት ሆኖ
በዚህ ደንብ ተቋቋሟል።
- 2. ኤጀንሲው ተጠሪነቱ ለጠቅላይ ሚኒስትሩ ይሆናል።

4. ዋና መሥሪያ ቤት

የኤጀንሲው ዋና መሥሪያ ቤት በአዲስ አበባ ይሆናል።

5. ዓላማ

የኤጀንሲው ዓላማ የመንግሥት የፋይናንስ ድርጅቶች ቀልጣፋ፣ ተወዳዳሪ እና
ዘመናዊ ሆነው የመንግሥትን የልማት ፖሊሲዎች ለማስፈጸም እንዲረዱ ማስቻል
ይሆናል።

6. ሥልጣንና ተግባር

ኤጀንሲው የመንግሥት የፋይናንስ ድርጅቶችን በመንግስት የልማት ድርጅቶች
አዋጅ ቁጥር 25/1984 አንቀጽ 11 እና ሌሎች አግባብነት ባላቸው አንቀጾች መሰረት
የመቆጣጠር ስልጣንና ተግባሮች ይኖሩታል።

7. የኤጀንሲው አቋም

ኤጀንሲው፡-

1. በመንግሥት የሚሾም አንድ ዋና ዳይሬክተር⁷፣ እና
2. አስፈላጊው ሠራተኞች፤

ይኖሩታል።

8. የዋና ዳይሬክተሩ ሥልጣንና ተግባር

1. ዋና ዳይሬክተሩ የኤጀንሲው ዋና ሥራ አስፈጻሚ በመሆን የኤጀንሲውን ሥራዎች ይመራል፤ ያስተዳድራል።
2. የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) አጠቃላይ አነጋገር እንደተጠበቀ ሆኖ ዋና ዳይሬክተሩ፤
  - ሀ/ በዚህ ደንብ አንቀጽ 6 የተጠቀሱትን የኤጀንሲውን ሥልጣንና ተግባሮች በሥራ ላይ ያውላል፤
  - ለ/ በፌዴራል መንግሥት ሠራተኞች ሕግና በጠቅላይ ሚኒስትሩ በሚጸድቅ የደመወዝና ጥቅማጥቅሞች አወሳሰን መመሪያ መሠረት የኤጀንሲውን ሠራተኞች ይቀጥራል፤ ያስተዳድራል፤
  - ሐ/ የኤጀንሲውን የሥራ ፕሮግራምና በጀት ያዘጋጃል ሲፈቀድም በስራ ላይ ያውላል፤
  - መ/ ለኤጀንሲው በተፈቀደው በጀት መሠረት ገንዘብ ወጭ ያደርጋል፤
  - ሠ/ ኤጀንሲው ከሦስተኛ ወገኖች ጋር በሚያደርጋቸው ግንኙነቶች ሁሉ ኤጀንሲውን ይወክላል
  - ረ/ የኤጀንሲውን የሥራ አፈጻጸምና የፋይናንስ ሪፖርት አዘጋጅቶ ለጠቅላይ ሚኒስትር ጽ/ቤት ያቀርባል።
3. ዋናው ዳይሬክተሩ ለኤጀንሲው ሥራ ቅልጥፍና በሚያስፈልገው መጠን ሥልጣንና ተግባሩን በከፊል ለኤጀንሲው ሃላፊዎች እና ሌሎች ሰራተኞች በውክልና ሊያስተላልፍ ይችላል።

9. በጀት

የኤጀንሲው በጀት በመንግሥት ይመደባል።

10. የሂሳብ መዛግብት

1. ኤጀንሲው የተሟሉና ትክክለኛ የሆኑ የሂሳብ መዛግብት ይይዛል።

⁷ በ12/1(1998) አ.471 አንቀጽ 33(2) መሰረት "ዋና ሥራ አስኪያጅ" የሚለው "ዋና ዳይሬክተር" በሚል ተተክቷል።

2. የኤጀንሲው የሂሳብ መዛግብትና ገንዘብ ነክ ሰነዶች በፌዴራል ዋና አዲተር ወይም እርሱ በሚሰይመው አዲተር በየዓመቱ ይመረመራሉ።

11. ደንብ የሚጸናበት ጊዜ

ይህ ደንብ ከጥር 21 ቀን 1996 ዓ.ም ጀምሮ የፀና ይሆናል።

አዲስ አበባ ጥር 21 ቀን 1996 ዓ.ም

መለስ ዜናዊ

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ጠቅላይ ሚኒስትር

አዋጅ ቁጥር 433/1997

የተሻሻለው የፌዴራል የሥነ-ምግባርና የጸረ ሙስና ኮሚሽን ማቋቋሚያ አዋጅ

የኢትዮጵያ መንግሥትና ሕዝቦች ሙስና እና ብልሹ አሠራር የአንድን አገር ማህበራዊ፣ ኢኮኖሚያዊ እና ፖለቲካዊ እድገት የሚገታ ተግባር መሆኑን የተገነዘቡ በመሆናቸው፤

አገሪቱ የተያያዘችውን የእድገት ጎዳና እና የዲሞክራሲያዊ ሥርዓት ግንባታ ለማፋጠንና ቀጣይነት ያለው እንዲሆን ሙስናን እና ብልሹ አሠራርን በቁጥጥር ሥር ማዋል አስፈላጊ በመሆኑ፤ ለዚህም ሙስናንና ብልሹ አሰራርን ለመሸከም የማይፈልግ እና ይህንኑ በብቃት ለመዋጋት ዝግጁ የሆነ ሕብረተሰብ መፍጠር አስፈላጊ በመሆኑ፤

ሙስናንና ብልሹ አሠራርን ለመመርመር፣ ለመከሰስ ለመቆጣጠርና ለመከላከል መልካም ሥነ ምግባር በጎብረተሰቡ ውስጥ እንዲስፋፋ በማድረግ ሙስናንና ብልሹ አሠራርን በብቃት መዋጋት እንዲቻል፣ የኮሚሽኑን አሰራርና እንቅስቃሴ የግልጽነትና የተጠያቂነት መርሆዎችን በሚገልጽ መልኩ እንዲሁም ኮሚሽኑ ሀላፊነቱን በተሻለ ብቃት እንዲወጣ በሚያስችለው መልኩ የኮሚሽኑን ማቋቋሚያ አዋጅ ለማሻሻል በማስፈለጉ፤

የኮሚሽኑን ስልጣንና ተግባር ከኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ የወንጀል ህግ ጋር በተጣጣመ ሁኔታ ማሻሻል በማስፈለጉ፤

ኮሚሽኑ በከባድ የሙስና ወንጀሎች ላይ ትኩረት አድርጎ እንዲንቀሳቀስ ማድረግ አስፈላጊ ሆኖ በመገኘቱ፤

ኮሚሽኑ ከሌሎች አግባብነት ካላቸው የምርመራና የአቃቤ ህግ ተቋማት ጋር ስለሚሰራበት ሁኔታ ዝርዝር ድንጋጌዎችን መደንገግ በማስፈለጉ፤

በሌሎችም ግልጽነት በሚያንሳቸው አንዳንድ የአዋጅ ድንጋጌዎች ላይ ማሻሻያዎችን ማድረግ በማስፈለጉ፤

በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ህገ መንግሥት አንቀጽ 55 (1) መሰረት የሚከተለው ታውጆአል።

ክፍል አንድ

ጠቅላላ

1. አጭር ርዕስ

ይህ አዋጅ “የተሻሻለው የፌዴራል የሥነ-ምግባርና የጸረ ሙስና ኮሚሽን ማቋቋሚያ አዋጅ ቁጥር 433/1997” ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

2. ትርጓሜ

የቃሉ አገባብ ሌላ ትርጉም የሚያሰጠው ካልሆነ በስተቀር በዚህ አዋጅ ውስጥ፡

1. “ኮሚሽን” ማለት የፈ.ዴ.ራ.ል የሥነምግባር እና የፀረ-ሙስና ኮሚሽን ነው።
2. “ኮሚሽነር” እና “ምክትል ኮሚሽነር” ማለት እንደቅደም ተከተሉ የኮሚሽኑ ኮሚሽነር ወይም ምክትል ኮሚሽነር ነው።
3. “የመንግስት መስሪያ ቤት” ማለት ሙሉ በሙሉ ወይም በከፊል በመንግስት በጀት የሚተዳደር እና የፈ.ዴ.ራ.ል መንግስቱ ሥራዎች የሚከናወኑበት ማናቸውም መስሪያ ቤት ነው።
4. “የመንግስት የልማት ድርጅት” ማለት የመንግስት ባለቤትነት ድርሻ በሙሉ ወይም በከፊል ያለበት ማናቸውም የፈ.ዴ.ራ.ል መንግስት የልማት ድርጅት ወይም የአክሲዮን ኩባንያ ነው።
5. “የመንግሥት ባለሥልጣን” ማለት የህዝብ ተወካዮች ምክር ቤትና የፈ.ዴ.ሬ.ሽን ምክር ቤት አባሎች፣ ከሚኒስትር ደረጃ በላይ የሆኑ የፈ.ዴ.ራ.ል መንግሥት ባለሥልጣኖች፣ ሚኒስትሮች፣ ሚኒስቴር ዴኤታዎች፣ ምክትል ሚኒስትሮች፣ ኮሚሽነሮች፣ ምክትል ኮሚሽነሮች፣ የፈ.ዴ.ራ.ል ጠቅላይ ፍርድ ቤት ዳኞች፣ የብሔራዊ ክልላዊ መንግሥት ም/ቤት አባሎች፣ ከክልል ቢሮ ኃላፊዎች በላይ ያሉ ባለሥልጣኖች፣ የክልል መንግሥት ቢሮ ኃላፊዎች፣ የክልል ጠቅላይ ፍርድ ቤት ዳኞች፣ የአዲስ አበባ መስተዳድርና የድሬዳዋ መስተዳድር የምክር ቤት አባሎች፣ ከመስተዳድሮቹ ቢሮ ኃላፊዎች በላይ ያሉ ባለሥልጣኖች፣ የመስተዳድሮቹ ቢሮ ኃላፊዎች እና በተመሳሳይ ደረጃ ላይ የሚገኙ የፈ.ዴ.ራ.ል፣ የክልል እንዲሁም የአዲስ አበባና የድሬዳዋ መስተዳድሮች ባለሥልጣኖችን ይጨምራል።
6. “የመንግስት ሰራተኛ” ማለት በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 5 ውስጥ ከተጠቀሱት ውጭ ያለ በፈ.ዴ.ራ.ል ወይም በክልል ወይም በአዲስ አበባ መስተዳድር ወይም በድሬዳዋ መስተዳድር የመንግሥት መሥሪያ ቤት ወይም የልማት ድርጅት ውስጥ ተሸላሚ፣ ተመድቦ፣ ተቀጥሮ፣ በህዝብ ተመርጦ የሚሰራ ሰው ነው።
7. “የስነ ምግባር አውታሮች” ማለት በመንግሥት አስተዳደር ውስጥ ምግባረ ብልሹ ባህርያትን በከፍተኛ ደረጃ ለመቀነስ እና ሙያዊ ብቃትን እና መልካም ሥነ ምግባርን ለማበረታታት የሚያገለግሉ ዘዴዎች፣ አካላት፣ ሥርዓቶች ወይም አስፈላጊ ሁኔታዎች እና የመሳሰሉት ናቸው።

8. “ከባድ የሥነ ምግባር መጣስ” ማለት አግባብ ባለው የሥነ ምግባር ደንብ መሰረት ከሥራ ሊያሰናብት የሚችል ጥፋት ነው።
9. “ከባድ የሙስና ወንጀል” ማለት፡
  - ሀ/ ከፍተኛ ስትራቴጂካዊ ጠቀሜታ ባላቸው የመንግስት መስሪያ ቤቶች፣ የመንግስት የልማት ድርጅቶች፣ ህዝባዊ ድርጅቶች ላይ እና ከአንድ በላይ በሆኑ ክልሎች የሚንቀሳቀሱ ህዝባዊ ድርጅቶች ላይ የሚፈጸሙ ከፍተኛ የገንዘብ መጠንን ያካተቱ የሙስና ወንጀሎች ወይም፤
  - ለ/ የመንግስት ባለሥልጣንን የሚመለከቱ የሙስና ወንጀሎች ወይም፤
  - ሐ/ በአገር ለአላዊነት፣ ኢኮኖሚ፣ ጸጥታ እንዲሁም በሕብረተሰቡ ኑሮ ላይ ከፍተኛ ጉዳት የሚያደርሱ ወይም ሊያደርሱ የሚችሉ የሙስና ወንጀሎች ናቸው።
10. “የባንክ ሂሳብ” “ማለት በባንክ የተቀመጠ ገንዘብ፣ ወርቅና የመሳሰሉት ውድ እቃዎች እንዲሁም አንድ ደንበኛ ከባንኩ ጋር የሚያደርጋቸውን ማናቸውንም ግንኙነቶች (ትራንዛክሽኖች) የሚያጠቃልል ነው።
11. “አዋጅ” ማለት የተሻሻለው የፌዴራል የሥነ-ምግባርና የፀረ-ሙስና ኮሚሽን ማቋቋሚያ አዋጅ ቁጥር 433/1997 ነው፤⁸
12. “ሕዝባዊ ድርጅት” እና “የህዝባዊ ድርጅት ሠራተኛ” ማለት በሙስና ወንጀሎች አዋጅ ቁጥር 881/2007 አንቀጽ 2 የተሰጣቸው ትርጓሜ ይኖራቸዋል፤
13. “ጠቋሚ” ማለት የተሻሻለው የፀረ-ሙስና ልዩ የሥነ-ስርዓትና የማሰረጃ ሕግ አዋጅን ለማሻሻል በወጣው አዋጅ ቁጥር 434/1997 የተሰጠው ትርጓሜ ይኖረዋል።
14. “ሰው” ማለት የተፈጥሮ ሰው ወይም በሕግ የሰውነት መብት የተሰጠው አካል ነው።

ክፍል ሁለት

ስለኮሚሽኑ መቋቋም እና ሥልጣንና ተግባር¹⁰

3. የኮሚሽኑ መቋቋም

⁸ በ21/38(2007) አ.883 አንቀጽ 2(1) ተሻሻለ።

⁹ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 11፣ 12 እና 13 በ21/38(2007) አ.883 አንቀጽ 2(2) መሰረት አዲስ የተጨማሪ ሲሆኑ የቀድሞው ንዑስ አንቀጽ 11 ንዑስ አንቀጽ 14 ሆኗል።

¹⁰ በ22/63(2008) አ.943 አንቀጽ 22 መሰረት የመመርመርና የመከሰስ ስልጣን እንደቅደምተከተላቸው ለፌዴራል ፖሊስ ኮሚሽንና ለፌዴራል ተቅላይ ሀገራዊ ሀገራዊ ጥራት ማረጋገጫ ተቋማት ላይ ተሰጥቷል።

1. የፈ.ዴ.ራ.ል የሥነምግባር እና የጸረ ሙስና ኮሚሽን(ከዚህ በኋላ “ኮሚሽን” እየተባለ የሚጠራ) ራሱን የቻለ የፈ.ዴ.ራ.ል መንግሥት መሥሪያ ቤት ሆኖ በዚህ አዋጅ መሠረት ተቋቁሟል።

2. የኮሚሽን ተጠሪነት ለጠቅላይ ሚኒስትሩ ይሆናል።

4. ስለኮሚሽን የአሠራር ነፃነት

በዚህ አዋጅ አንቀጽ 3 ንዑስ አንቀጽ (2) የተደነገገው ቢኖርም ኮሚሽን በሚመረምራቸው ወይም ክስ በሚመሰርትባቸው ወይም ክስ በመሰረተባቸው ጉዳዮች ላይ ከማንኛውም ሰው ወይም አካል ጣልቃ ገብነትና አመራር ነፃ ነው።

5. ዋና መስሪያ ቤት

የኮሚሽን ዋና መስሪያ ቤት አዲስ አበባ ይሆናል። ሆኖም አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ በየክልሉ ቅርንጫፍ ጽሕፈት ቤቶችን ሊያቋቁም ይችላል።

6. የኮሚሽን ዓላማዎች

ኮሚሽን የሚከተሉት ዓላማዎች ይኖሩታል።

- 1. አግባብነት ካላቸው አካላት ጋር በመተባበር የሥነ ምግባር እና የጸረ ሙስና ትምህርቶችን በማስፋፋት የነቃ እና ሙስናን ሊሸክም የማይችል ሕብረተሰብ እንዲፈጠር ጥረት ማድረግ፤
- 2. አግባብነት ካላቸው አካላት ጋር በመተባበር የሙስና ወንጀልን እና ብልሹ አሠራርን መከላከል፤
- 3. የሙስና ወንጀልን እና ብልሹ አሠራርን መከታተል¹¹፤ መመርመር እና መክሰስ፤

7. የኮሚሽን ስልጣንና ተግባር

በሌሎች ሕጎች ለኮሚሽን የተሰጡ ስልጣንና እንደተጠበቁ ሆነው ኮሚሽን የሚከተሉት ስልጣንና ተግባራት ይኖሩታል¹²፡-

- 1. አግባብነት ካላቸው አካላት ጋር በመተባበር ስለሙስና ኅጂነት የህዝቡ ንቃተ ህሊና እንዲጎለብት በማስተማር እና መልካም ሥነ ምግባር በሕዝብ አገልግሎት እና በኅብረተሰቡ ውስጥ እንዲስፋፋ በማድረግ ሙስናንና ብልሹ አሰራርን መዋጋት፤

¹¹ በ21/38(2007) አ.883 አንቀጽ 2(3) ተሻሻለ።

¹² በ21/38(2007) አ.883 አንቀጽ 2(4) ተሻሻለ።

2. አግባብነት ካላቸው አካላት ጋር በሙተባበር በመንግስት መ/ቤቶች፣ በመንግስት የልማት ድርጅቶች እንዲሁም በህዝባዊ ድርጅቶች¹³ ውስጥ ለሙስና ለብልሹ አሰራር የተጋለጡና ሊጋለጡ የሚችሉ የአሰራር ሥርዓቶችን በማጥናት ወይም እንዲጠኑ በማድረግ እንዲሻሻሉ ማማከርና ማሳሰብ፤ የአሰራር ስርዓቶቹ የተሻሻሉ መሆናቸውን መከታተል እና አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝም ተገቢ የሆነው እርምጃ እንዲወሰድ ወይም ውሳኔ እንዲሰጥ አግባብ ላለው አካል በማሳወቅ ወይም በማሳሰብ ሙስናን የመከላከል፣ በሌሎች ሰዎች ሲጠየቅ ተመሳሳይ ምክርና ድጋፍ የመስጠት፤
3. በመንግስት መ/ቤቶች፣ በመንግስት የልማት ድርጅቶች እንዲሁም በህዝባዊ ድርጅቶች ውስጥ ከባድ የሥነ ምግባር መጣስ ስለመፈጸሙ ጥቆማ ሲደርሰው ወይም በቂ ጥርጣሬ ሲኖረው የማጣራት ወይም እንዲጣራ የማድረግ እና ተገቢው እርምጃ እንዲወሰድ የመከታተል፤¹⁴
4. ከምርመራና ክስ ጋር በተያያዘ፡-¹⁵

ሀ/ በመንግስት መሥሪያ ቤቶች፣ በመንግስት የልማት ድርጅቶች ወይም በህዝባዊ ድርጅቶች ውስጥ ወይም የፌደራል መንግስት ለክልሎች ከሚሰጠው ድጎማ ጋር በተያያዘ በክልል መሥሪያ ቤቶች በሙስና ወንጀሎች አዋጅና በሌሎች ሕጎች ውስጥ የተመለከቱት የሙስና ወንጀሎች በመንግስት መሥሪያ ቤቶች፣ በልማት ድርጅቶች ወይም ከአንድ በላይ በሆኑ ክልሎች በሚንቀሳቀሱ ህዝባዊ ድርጅቶች ባለሥልጣናት ወይም ሠራተኞች ወይም በሌሎች ሰዎች ስለመፈጸማቸው፤ ወይም

ለ/ በአዋጁ አንቀጽ 27 እና በአዋጅ ቁጥር 434/1997 (እንደተሸሻለ) በተለያዩ አንቀጾች የተደነገጉ ወንጀሎች፣ ከኮሚሽኑ ሥልጣንና ተግባራት አንጻር የሙስና ወንጀል ምርመራን፣ ክስና የፍርድ ሂደትን ከማደናቀፍ ጋር የተያያዙ ወንጀሎች እና በሌሎች ሕጎች የተደነገጉ ወንጀሎች በማንኛውም ሰው ስለመፈጸማቸው፤

ጥቆማ ሲደርሰው ወይም በቂ ጥርጣሬ ሲኖረው የመመርመርና የመክሰስ ወይም እንዲመረመሩ ወይም እንዲከሰሱ የማድረግ

¹³ በ21/38(2007) ኢ.883 አንቀጽ 2 (5) ተሻሻለ፡፡
¹⁴ በ21/38(2007) ኢ.883 አንቀጽ 2 (5) ተሻሻለ፡፡
¹⁵ በ21/38(2007) ኢ.883 አንቀጽ 2 (6) ተሻሻለ፡፡

5. ከሙስና ወንጀል ጋር በተያያዘ በቂ ጥርጣሬ ሲኖረው በማናቸውም ባንክ የሚገኝ የተጠርጣሪዎች የባንክ ሂሳብ በኮሚሽነሩ ትእዛዝ እንዲመረመር የማድረግ፣ መረጃ የማግኘት እና አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ በፍርድ ቤት ትእዛዝ እንዲከበር የማድረግ፣
6. ከሙስና ወንጀል ጋር በተያያዘ በምርመራ ላይ ያሉ ሰዎች ሀብት በፍርድ ቤት ትእዛዝ እንዳይንቀሳቀስ ማድረግ፣ በሙስና ወንጀል የተገኘ ለመሆኑ የተረጋገጠን ወይም በሙስና ወንጀል ከተገኘው ጥቅም ጋር ተመጣጣኝ የሆነ ማናቸውንም ንብረት ወይም ሀብት በፍርድ ቤት ትእዛዝ እንዲወረስና በሐራጅ ተሸጦ ወይም ሳይሸጥ ለመንግሥት ገቢ እንዲሆን የማድረግ፣
7. አግባብነት ካላቸው አካላት ጋር በህግ በሚደነገገው መሠረት የመንግሥት ባለስልጣኖችን እና በህግ ሀብታቸውንና የገንዘብ ጥቅማቸውን እንዲያስመዘገቡ ግዴታ ያለባቸውን የመንግሥት ሰራተኞች ሀብትና የገንዘብ ጥቅሞች መዝገብ የመያዝ ወይም ተመዝግበው እንዲያዙ የማድረግ፣
8. አግባብነት ካላቸው አካላት ጋር በመተባበር ለሙስና ወንጀል ጠቋሚዎችና ምስክሮች የአካልና የሥራ ዋስትና ጥበቃ የሚሰጥበትን ሁኔታ ማመቻቸት፣ በህግ በሚወሰን መሰረት ጥበቃ የመስጠት፣
9. ሙስናን በመታገል እና በመከላከል ረገድ ጥሩ ውጤት ያስገኙ ሰዎችን፣ መ/ቤቶችን እና ድርጅቶችን አወዳደሮ ለሽልማት የሚበቁበትን ሥርአትና መለኪያ የመዘርጋት፣ ሲፀድቅም ተግባራዊ የማድረግ፣¹⁶
10. የሕግ አውጪና የዳኝነት አካላትን ሳይጨምር በመንግስት መ/ቤቶች፣ በመንግስት የልማት ድርጅቶች እንዲሁም በህዝባዊ ድርጅቶች የሚያገለግሉ የሥነ ምግባር ደንቦች መዘጋጀታቸውን ማረጋገጥ ወይም ማዘጋጀት እና አፈጻጸማቸውን የመከታተል፣ ከሕግ አውጭ እና ከዳኝነት አካላት ጥያቄ ሲቀርብለት በሥነምግባር ደንብ አዘገጃጀት ረገድ ምክር የመስጠት፣¹⁷
11. አግባብነት ካላቸው አካላት ጋር በመተባበር የሥነ ምግባር አውታሮችን የማስተባበር፣ የሥነ-ምግባር አውታሮችን የማስተባበር፣ ለዚህ ዓላማ የሚያስፈልጉ የተለያዩ የፀረ-ሙስና አደረጃጀቶች እንዲቋቋሙ የማድረግ።¹⁸

¹⁶ በ21/38(2007) አ.883 አንቀፅ 2(7) ተሻሻለ።
¹⁷ በ21/38(2007) አ.883 አንቀፅ 2(5) ተሻሻለ።
¹⁸ በ21/38(2007) አ.883 አንቀፅ 2(8) ተሻሻለ።

12. አግባብነት ካላቸው አካላት ጋር በመተባበር የሥነ ምግባርን እና ሙስናን በተመለከተ ጥናትና ምርምር የማድረግ እና ተመሳሳይ ሥራዎችን የመደገፍ፣ የኮሚሽኑን አላማዎች ለማራመድ የሚረዱ ሪፖርቶችን እና ቴክኒካዊ ጥናቶችን አላትሞ የማሰራጨት፤
13. አግባብነት ካላቸው አካላት ጋር በመተባበር የፀረ-ሙስና ህጎች መከበራቸውን የመከታተል እና የማረጋገጥ ስለአፈጸጸላቸው የምክር አገልግሎት የመስጠት፤
14. የሙስና ወንጀል ምርመራና ክስን እንዲሁም በፍርድ ሂደት ያለን የሙስና ወንጀል ክስን በሕግ መሠረት የማንሳት፤¹⁹
15. በወንጀሉ የተገኘ ጥቅም እንዲመለስ በማድረግ በሙስና ወንጀል ክስ የተመሠረተባቸው ወይም በምርመራ ሂደት ላይ ያሉ የሙስና ወንጀሎችን ከክስ በመለስ እንዲቋቋሙ የማድረግ፤
16. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (14) እና (15) ሥልጣን እና ተግባራት ዝርዝር አፈፃፀም በደንብ ይወሰናል፡፡
17. በመንግስት መስሪያ ቤቶችና የልማት ድርጅቶች ውስጥ የስነ ምግባር መከታተያ ክፍሎች እንዲቋቋም ድጋፍ የማድረግ፤
18. ለክልሎች አስፈላጊውን የምክርና የድጋፍ አገልግሎት የመስጠት፣ ተመሳሳይ አላማ ካላቸው አገራዊ፣ አህጉራዊና ዓለም አቀፋዊ አካላት ጋር ግንኙነትና ትብብር የመፍጠር፣ በአገሪቱ ሕግና ፖሊሲ መሠረትም ዓለም አቀፍ ትብብርን የማስፈፀም፤²⁰
19. የንብረት ባለቤት የመሆን፣ ውል የመዋዋል፣ በራሱ ስም የመክሰስና የመክሰስ፤
20. በሕግ የሚሰጡትን እና ዓላማውን ከግብ ለማድረስ የሚረዱ ሌሎች ተግባራትን የማከናወን፡፡

8. በሌሎች አካላት ስለሚደረግ የሙስና ወንጀል ምርመራ

1. ኮሚሽኑ በዚህ አዋጅ አንቀጽ 7 ንዑስ አንቀጽ 4 ከተሰጠው ሥልጣን ውስጥ ከባድ ያልሆነ የሙስና ወንጀልን የመመርመር ጠቅላላ ውክልና በሙሉ ወይም በክፍል

¹⁹ ንዑስ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (14)፣ (15) እና (16) በ21/38(2007) አ.883 አንቀጽ 2(9) መሰረት ተጨምረው የቀድሞዎቹ ንዑስ አንቀጽ ከ(14) እስከ (17) እንደቅደም ተከተላቸው ከ(17) እስከ (21) ሆነው ተሽጋሽገዋል፡፡
²⁰ በ21/38(2007) አ.883 አንቀጽ 2 (10) ተሻሻለ፡፡

እንደሁኔታው ለፌዴራል ወይም ለክልል የወንጀል መርማሪ አካላት ሊሰጥ ይችላል።

2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 መሠረት ውክልና ያልተሰጠው ማንኛውም ወንጀልን ለመመርመር ስልጣን ያለው የፌዴራል ወይም የክልል መንግስታዊ አካል በዚህ አዋጅ በአንቀጽ 7 ንዑስ አንቀጽ 4 በኮሚሽኑ የስልጣን ክልል ስር የሚወድቅ የሙስና ወንጀል ለመፈጸሙ ጥቆማ ሲደርስው ወይም በቁጥር ጥርጣሬ ሲኖረው ምርመራ መጀመር ይኖርበታል። ሆኖም ስለተጀመረው ምርመራ ለኮሚሽኑ ሳይዘገይ ያሳውቃል።

3. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 2 በተመለከተው መሰረት ኮሚሽኑ ሪፖርት ሲደርሰው፦

ሀ/ ጉዳዩን እራሱ ወስዶ ይመረምራል ወይም

ለ/ ከባድ የሙስና ወንጀልን ጨምሮ ምርመራው ሪፖርት ባደረገው የምርመራ አካል ወይም በሌላ አካል አንዲከናወን ሊያደርግ ይችላል። ዝርዝሩ ኮሚሽኑ በሚያወጣው መመሪያ ይወሰናል።

4. ኮሚሽኑ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 2 መሰረት በሚቀርብለት ሪፖርት መሰረት መልስ ሳይሰጥ ከቀረ ምርመራውን የጀመረው አካል የተጀመረውን ምርመራ በማጠናቀቅ የምርመራ ፋይልን ክስ ለመመስረት ስልጣን ላለው አካል ያስተላልፋል።

5. ኮሚሽኑ በቀጥታ በሚደረሰው ጥቆማ ወይም በሌላ መልኩ በሚያገኘው መረጃ መሰረት የጀመራቸውን የሙስና ወንጀል ምርመራዎች በሌሎች የምርመራ አካላት እንዲመረመር ሊያደርግ ይችላል። ማንኛውም በዚህ ንዑስ አንቀጽ መሰረት የምርመራ ፋይል የተላለፈለት አካል ምርመራውን ማክናወን ይኖርበታል።

6. በዚህ አንቀጽ ከንዑስ አንቀጽ 2 እስከ 5 በተመለከተው መሠረት በሌሎች የምርመራ አካላት ስለሚከናወኑ የሙስና ወንጀል ምርመራዎች ሪፖርት ስለሚደረግበት ሁኔታ ኮሚሽኑ ዝርዝር መመሪያ ያወጣል፤ ለሚመለከታቸው የምርመራ አካላት ያሳውቃል።

9. በሌሎች የፍትህ አካላት የሙስና ወንጀል ክስ ስለመመስረት

1. ኮሚሽኑ ከአቃቤ ህግነት ስልጣን ውስጥ አግባብነት ላለው የፈጠራ ወይም የክልል አቃቤ ህግ ወይም የሰነድ ምግባርና የጸረ-ሙስና ተቋም በሙሉ ወይም በከፊል ውክልና ሊሰጥ ይችላል።
2. ከፈጠራ መንግስት ለክልል መንግስታት ከተሰጠ የበጀት ድገማ ጋር በተያያዘ የክልል የሰነድ ምግባርና ጸረ-ሙስና ተቋም ወይም ስልጣን ያለው አቃቤ ክስ መመሰረት ይችላል። ሆኖም ኮሚሽኑ አስፈላጊ ሆኖ ካገኘው በማንኛውም ጊዜ የክልሉን የሥነ ምግባርና ፀረ-ሙስና ተቋም ወይም አቃቤ ህግ በመተካት በክርክሩ ውስጥ ሊገባ ይችላል።
3. በአዋጁ አንቀጽ 8 ንዑስ አንቀጽ (2) እና በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (2) የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ ከኮሚሽኑ ውክልና ካልተሰጠው በስተቀር ሌላ ማንኛውም የመክሰስ ሥልጣን ያለው ተቋም በፌዴራል መንግስት የሥልጣን ክልል ሥር የሚወድቁ የሙስና ወንጀሎችን መክሰስ አይችልም።²¹

10. የኮሚሽኑ አቋም

ኮሚሽኑ፡

1. በጠቅላይ ሚኒስትሩ አቅራቢነት በተወካዮች ምክር ቤት የሚሾም አንድ ኮሚሽነር፤
2. በጠቅላይ ሚኒስትሩ የሚሾም አንድ ወይም ከአንድ በላይ የሆኑ ምክትል ኮሚሽነሮች፤ እና²²
3. ለሥራው አስፈላጊ የሆኑ ሠራተኞች ይኖሩታል።

11.²³

12. የኮሚሽነሩ ሥልጣንና ተግባር

1. ኮሚሽነሩ የኮሚሽኑ ዋና ሥራ አስፈጻሚ በመሆን የኮሚሽኑን ሥራዎች ያደራጃል፤ ይመራል፤ ያስተዳድራል፤
2. የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) አነጋገር እንደተጠበቀ ሆኖ ኮሚሽነሩ፤ ሀ/ በዚህ አዋጅ አንቀጽ 7 የተዘረዘሩትን የኮሚሽኑን ሥልጣንና ተግባራት በሥራ ላይ ያውላል፤

²¹ በ21/38(2007) አ.883 አንቀጽ 2(11) አዲስ የገባ ነው።
²² በ21/38(2007) አ.883 አንቀጽ 2(12) ተሻሻለ።
²³ በ22/63(2008) አ.943 በግልፅ ሳይነገር ተሻረ።

ለ/ በዚህ አዋጅ በተመለከተው መሰረት አና የፌዴራል ሲቪል ሰርቪስ ሕግ አጠቃላይ መርሆዎችን መሠረት በማድረግ በሚወጣው የአስተዳደር ደንብ መሠረት የኮሚሽኑን ሠራተኞች ይቀጥራል፣ ያስተዳድራል፣ ያሰናብታል።

ሐ/ ኮሚሽኑ በዚህ ህግ የተመለከቱትን ድንጋጌዎች የፌዴራል ሲቪል ሰርቪስ ሕግ አጠቃላይ መርሆዎችን መሠረት በማድረግ የኮሚሽኑን የአስተዳደር ደንብ አዘጋጅቶ ለጠቅላይ ሚኒስትሩ ያቀርባል። ሲፈቀድም በሥራ ላይ ያወጣል።

መ/ የኮሚሽኑን ዓመታዊ የሥራ ፕሮግራም እና በጀት አዘጋጅቶ ለጠቅላይ ሚኒስትሩ ያቀርባል፣ ሲፈቀድም በሥራ ላይ ያውላል።

ሠ/ ለኮሚሽኑ በተፈቀደለት በጀት እና ባዘጋጀው የሥራ ፕሮግራም መሰረት የፋይናንስ ሕግን ተከትሎ ገንዘብ ወጪ ያደርጋል።

ረ/ ²⁴

ሰ/ ²⁵

ሸ/ ኮሚሽኑ ከሦስተኛ ወገኖች ጋር በሚያደርጋቸው ግንኙነቶች ኮሚሽኑን ይወክላል።

ቀ/ የኮሚሽኑን ጠቅላላ የሥራ አፈጻጸምና የሂሳብ ሪፖርት አዘጋጅቶ ለጠቅላይ ሚኒስትሩ ያቀርባል።

3. ኮሚሽኑ ለኮሚሽኑ ሥራ ቅልጥፍና በሚያስፈልግ መጠን ሥልጣንና ተግባሩን በክፍል ለኮሚሽኑ ኃላፊዎች እና ሠራተኞች በውክልና ሊያስተላልፍ ይችላል።

13. የምክትል ኮሚሽኑ ሥልጣንና ተግባር

1. ምክትል ኮሚሽኑ፡

ሀ/ የኮሚሽኑን ተግባሮች በማቀድ፣ በማደራጀት፣ በመምራትና በማስተባበር ኮሚሽኑን ይረዳል።

ለ/ በኮሚሽኑ መዋቅር መሰረት የሥራ ክፍፍል በማድረግ ከኮሚሽኑ ዘርፎች ከፊሉን ይከታተላል።

ሐ/ ኮሚሽኑ በማይኖርበት ጊዜ በኮሚሽኑ በሌላ ሀኔታ ካልተወከለ በስተቀር የሹመት ቅድሚያ ያለው ምክትል ኮሚሽኑ ኮሚሽኑን ተክቶ ይሰራል²⁶።

²⁴ በ22/63(2008) አ.943 በግልፅ ሳይነገር ተሻረ።

²⁵ በ22/63(2008) አ.943 በግልፅ ሳይነገር ተሻረ።

²⁶ በ21/38(2007) አ.883 አንቀፅ 2(14) ተሻሻለ።

መ/ ከኮሚሽነሩ ተለይተው የሚሰጡትን ሌሎች ተግባሮች ያከናውናል።

2. ምክትል ኮሚሽነሩ ተጠሪነቱ ለኮሚሽነሩ ይሆናል።

14. የኮሚሽነሩና የምክትል ኮሚሽነሩ የሥራ ዘመንና ከሥራ መነሳት

1. የኮሚሽነሩና የምክትል ኮሚሽነሩ የሽ.መት ዘመን ለስድስት ዓመት ይሆናል፤ ሆኖም አስፈላጊ ሲሆን እንደገና ሊሾም ይችላል።

2. ኮሚሽነሩ ወይም ምክትል ኮሚሽነሩ ከዚህ በታች በተመለከቱት ሁኔታዎች ካልሆኑ በስተቀር የተሾመበት የሥራ ዘመን ከማለቁ በፊት ከፊ.ቃ.ዱ ውጭ ከሥራው አይነሳም፤

ሀ/ አግባብነት ባለው የስነ ምግባር ደንብ የተመለከቱትን ድንጋጌዎች ተላልፎ ሲገኝ፤

ለ/ ጉልህ የሆነ የሥራ ችሎታና ቅልጥፍና የሌለው ሲሆን፤

ሐ/ በህመም ምክንያት ተግባሩን በተገቢው ሁኔታ ማከናወን የማይችል ሆኖ ሲገኝ፤

15. ስለኮሚሽኑ ሰራተኞች የቅጥር ሁኔታ

የኮሚሽኑ ሠራተኞች የቅጥር አስተዳደርና የሰንበት ሁኔታ በዚህ አዋጅ ተመለከቱትን ድንጋጌዎች እና የፌደራል ሲቪል ሰርቪስ ህግ አጠቃላይ መርሆች መሰረት በማድረግ በሚወጣው የአስተዳደሩ ደንብ መሰረት ይሆናል።

16. ቃለ መጻላ ስለመፈጸም

በኮሚሽኑ የተቀጠረ ማንኛውም ሰራተኛ ለፈደራሉ ህገመንግስት ታማኝ በመሆን የተጣለበትን ሕዝባዊ አደራና ሙያዊ ኃላፊነት ለመወጣት ቃለመጻላ ይፈጽማል። የቃለመሃላው ዝርዝር ይዘት በአስተዳደር ደንቡ ይወሰናል።

17. የኮሚሽኑ ሰራተኛ መብት

1. ማንኛውም የኮሚሽኑ ሠራተኛ በመንግስት በሚፀድቅ የደመውዝ ስኬል መሰረት ደመወዝ ያገኛል።

2. የማንኛውም ሠራተኛ ደመወዝ፤

ሀ/ በሠራተኛው ስምምነት፤

ለ/ በፍርድ ቤት ትእዛዝ

ሐ/ በህግ በተደነገገው

መሰረት ካልሆነ በስተቀር ሊያዝ ወይም ሊቆረጥ አይችልም።

3. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 2/ለ/ ወይም /ሐ/ መሰረት ከሰራተኛ ደመወዝ በየወሩ የሚቆረጠው ከደመወዙ አንድ ሶስተኛ አይበልጥም፡፡

4. ማንኛውም የኮሚሽኑ ቋሚ ሠራተኛ በጡረታ ሕግ መሰረት የጡረታ ሙብት ይኖረዋል።

5. የኮሚሽኑ ሰራተኛ፦

ሀ/ ስራውን በተገቢው መንገድ በመወጣት ላይ እያለ ለሚደርስበት ተጠያቂነት በመሰሪያ ቤቱ ወጪ ድጋፍና የጥብቅና አገልግሎት ያገኛል፡፡ ዝርዝር አፈፃፀሙ በደንብ ይወሰናል፡፡

ለ/ በማንኛውም አጋጣሚ የበላይ ሀላፊዎችን በአግባቡ የመጠየቅ፣ ስህተት ሲያይ የመጠቆም በውይይት ችግሮችን የመፍታት እንዲሁም የስልጣን ተዋረድን ጠብቆ አቤቱታ ማቅረብ ይችላል፡፡

ሐ/ በአስተዳደር ደንቡ በሚወሰን መሠረት ይግባኝ የማቅረብ ሙብት ይኖረዋል።

መ/ ከሥራው ጋር በተያያዘ ሁኔታ በሚደርስበት ጉዳት ዘላቂ ሙሉ ወይም ከፊል የመስራት ችሎታውን ያጣ የኮሚሽኑ ሠራተኛ አግባብ ባለው የጡረታ ህግ የተሰጠው ሙብት ይከበርለታል፡፡ ሠራተኛው ጊዜያዊ የመንግስት ሠራተኛ ከሆነና ዘላቂ ሙሉ የመስራት ችሎታውን ያጣ ከሆነ የሚከፈለው የጉዳት ካላ መጠን የአንድ ዓመት ደመወዙ በአምስት ተባዘቶ የሚገኘው የክፍያ መጠን ይሆናል፡፡

ሠ/ “ጊዜያዊ ሠራተኛ ከሆነና የደረሰው ጉዳት ዘላቂ ከፊል የመስራት ችሎታ ማጣት ከሆነ የሚከፈለው የጉዳት ካላ መጠን በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 5 /መ/ በተመለከተው ክፍያ ላይ የተመሠረተ ሆኖ ከመስራት ችሎታ ማጣቱ ደረጃ ጋር ተመጣጣኝ ይሆናል”

ረ/ “የደረሰበት ጉዳት ከባድ የአካል ወይም የመልክ መበላሸትን ያደረሰ ከሆነ የመስራት ችሎታ ማጣትን ባያስከትልም በዚህ አንቀጽ ድንጋጌዎች አፈፃፀም እንደዘላቂ ከፊል የመስራት ችሎታ ማጣት ይቆጠራል”

ሰ/ በትርፍ ጊዜው ከሥራው ጋር የጥቅም ግጭት በማይፈጥር ሥራ ላይ መሰሪያ ቤቱን በማሳወቅ ለመስራት ይችላል፡፡ ዝርዝሩ ኮሚሽኑ በሚያወጣው መመሪያ መሠረት ይወሰናል፡፡

18. ከግብር ነፃ ስለመሆን

በዚህ አዋጅ መሠረት የሚከፈል የጡረታ አበል ወይም የጉዳት ካሳ ክፍያ ከግብር ነፃ ይሆናል። እንዲሁም በእዳ ሊከበር ወይም በማቻቻያነት ሊቀነስ ወይም ባለሙብቱ ሊያስተሳልፈው አይችልም።

19. ከስራ ስለማገድ

1. የኮሚሽኑ ሠራተኛ ከሥራ ታግዶ መቆየት ለሥራው አፈፃፀም ጠቃሚ ሆኖ ከተገኘ ሠራተኛውን ከአንድ ወር ለማይበልጥ ጊዜ ከሥራና ደወመዝ አግዶ ለማቆየት ይቻላል።
2. የኮሚሽኑ ሠራተኛ በወንጀል ወይም በዲሲፕሊን ጥፋት በሀግ የተከሰሰ እንደሆነና ሲመሰክርበት ጥፋቱ ከስራው የሚያስወጣው መሆኑ ሲገመት ከስራ ታግዶ መቆየት አለበት።

20. ስለይርጋ ጊዜ

1. ቀላል የዲሲፕሊን ቅጣት የሚያስከትል ጥፋት የፈፀመ የመንግሥት ሠራተኛ የምርመራውን ጊዜ ሳይጨምር የፈፀመው ጥፋት ከታወቀበት ቀን ጀምሮ እስከ ስድስት ወር እርምጃ ካልተወሰደበት በዲሲፕሊን ተጠያቂ አይሆንም።
2. ከባድ የዲሲፕሊን ቅጣት የሚያስከትል ጥፋት የፈፀመ የኮሚሽኑ ሠራተኛ የፈጸመው ጥፋት ከታወቀበት ቀን ጀምሮ በአንድ ዓመት ጊዜ ውስጥ በጥፋቱ ካልተከሰሰ በዲሲፕሊን ተጠያቂ አይሆንም።
3. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) ወይም (2) በተመለከተው የጊዜ ገደብ ወረስጥ መወሰድ የሚገባውን የዲሲፕሊን እርምጃ ሳይወስድ የቀረው ኃላፊ ተጠያቂ ይሆናል።

21. በጀት

የኮሚሽኑ በጀት በመንግስት ይመደባል።

22. የሂሳብ መዛግብት

1. ኮሚሽኑ የተሟሉ እና ትክክለኛ የሂሳብ መዛግብት ይይዛል።
2. የኮሚሽኑ የሂሳብ መዛግብት እና ገንዘብ ነክ ሰነዶች በፈዴራሉ ዋና አዲተር በየዓመቱ ይመረመራል።

ክፍል ሶስት
ልዩ ልዩ ድንጋጌዎች

23.²⁷

24. የሥነ ምግባር መከታተያ ክፍሎች መቋቋም

1. በየደረጃው በሚገኙ የመንግስት መሥሪያ ቤቶች እና ልማት ድርጅቶች ውስጥ የሥነ ምግባር ሁኔታን የሚያስተባብሩ እና ለየመስሪያ ቤቶቹ የበላይ ኃላፊዎች የሚያማክሩ የሥነ ምግባር መከታተያ ክፍሎች ይቋቋማሉ፡፡
2. የሥነ ምግባር መከታተያ ክፍል ተጠሪነቱ ለመንግሥት መሥሪያ ቤቱ ወይም ለልማት ድርጅቱ የበላይ ኃላፊ ይሆናል፡፡
3. የሥነ ምግባር መከታተያ ክፍል ኃላፊ ወይም ሠራተኛን የመስሪያ ቤቱ የበላይ ኃላፊ በቅጥር፣ በእድገት ወይም በዝውውር ይመድባል፣ ለሥራ መደቡ የሚያስፈልገውን የትምህርትና የሥራ ልምድ እንዲሁም የሥነ ምግባር ሁኔታ በሚመለከት ከኮሚሽኑ ጋር በመመካከር ይወሰናል፡፡
4. የሥነ ምግባር መከታተያ ክፍሉ ከኮሚሽኑ ጋር የሚኖረውን የሥራ ግንኙነት በሚመለከት በዝርዝር በደንብ ይወሰናል፡፡

25. ኮሚሽኑ ከክልል ተመሳሳይ ተቋማት ጋር ስለሚኖረው የሥራ ግንኙነት

ኮሚሽኑ ሙስናን የማይሸከም ህብረተሰብ ለመፍጠር በሚደረገው ጥረት የሥነ-ምግባር ትምህርቶችን በማስፋፋት፣ የሙስና ወንጀልን በመከላከል፣ በመመርመር እና በመክሰስ ረገድ ከክልል የሥነ-ምግባርና የፀረ-ሙስና ተቋማት ጋር በትብብርና በቅንጅት ይሠራል፤²⁸

26. የሙስና ወንጀልን የማስታወቅና የመተባበር ግዴታ²⁹

1. የመንግስት መሥሪያ ቤት፣ የመንግስት ልማት ድርጅት ወይም የህዝባዊ ድርጅት በራሱ የሚወስደው የአስተዳደር ወይም የዲሲፕሊን እርምጃ እንደተጠበቀ ሆኖ ከባድ የሥነ-ምግባር መጣስ እና የሙስና ወንጀል የተፈጸመ ለመሆኑ ጥርጣሬ ሲኖረው ወዲያውኑ ለኮሚሽኑ ወይም ስልጣን ላለው የምርመራ አካል ሪፖርት የማድረግ ግዴታ አለበት፡፡
2. ማንኛውም የመንግስት መሥሪያ ቤት፣ የመንግሥት ልማት ድርጅት ወይም የህዝባዊ ድርጅት ባለስልጣን ወይም ሠራተኛ በመስሪያ ቤቱ ወይም በድርጅቱ

²⁷ በ22/63(2008) አ.943 በግልፅ ሳይነገር ተሻረ ነው፡፡
²⁸ በ21/38(2007) አ.883 አንቀጽ 2(15) ተሻሻለ፡፡
²⁹ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) እና (2) በ21/38(2007) አ.883 አንቀጽ 2(16) ተሻሻሉ፡፡

ውስጥ ሙስና ተፈጽሞአል ወይም ሊፈፀም በዝግጅት ላይ ነው ብሎ በሚጠረጥርበት ጊዜ ለኮሚሽኑ ወይም ስልጣን ላለው የምርመራ አካል የማስታወቅ ግዴታ አለበት።

3. ማንኛውም ሰው ከኮሚሽኑ ሥልጣንና ተግባር ጋር በተያያዘ ለሚጠየቀው ትብብርና ድጋፍ የመተባበር ግዴታ አለበት። በተለይም ኮሚሽኑ የሙያ ድጋፍን በሚመለከት ለሚያቀርባቸው ጥያቄዎች አግባብነት ያላቸው የመንግሥት መስሪያ ቤቶችና የልማት ድርጅቶች አስፈላጊውን ድጋፍ መስጠት ይኖርባቸዋል።

4. በዚህ አዋጅ መሰረት የሙስና ወንጀልን ለመመርመር ሥልጣን ያለው ማንኛውም መርማሪ በማንኛውም ጊዜ በፈዴራል ሆነ በክልል የመንግስት መስሪያ ቤቶች፣ በመንግስት የልማት ድርጅቶች እንዲሁም ህዝባዊ ድርጅቶች በመገኘት ለምርመራ ሥራው አግባብነት ያላቸውን መረጃዎች እንዲሰጠው ወይም እንዲመለከት መጠየቅ ይችላል። በማንኛውም በፈዴራልም ሆነ በክልል የመንግሥት መሥሪያ ቤቶች፣ በመንግስት የልማት ድርጅት እንዲሁም ህዝባዊ ድርጅቶች ያለ ኃላፊ ወይም ሠራተኛ የሙስና ወንጀልን ለመመርመር ሥልጣን ባለው መርማሪ ሲጠየቅ አስፈላጊውን መረጃ የማሳየት ወይም የማቅረብ ግዴታ አለበት።³⁰

27. ቅጣት

በሌላ ህግ የበለጠ የሚያስቀጣ ካልሆነ በስተቀር፡

- 1. ማንኛውም ሰው በማንኛውም ጠቋሚ ላይ ተፅእኖ ለማድረግ ወይም ጉዳት ለማድረስ የሞከረ ወይም ያደረሰ ወይም ይህንኑ ሰው ለመቅጣት የሞከረ ወይም የቀጣ እንደሆነ፣ ከሦስት ዓመት በማያንስ ከአሥራ አምስት ዓመት በማይበልጥ ጽኑ እስራትና ከስድስት ሺህ ብር በማያንስ ከሃያ አምስት ሺህ ብር በማይበልጥ መቀሪያ ይቀጣል።³¹
- 2. ማንኛውም የኮሚሽኑ ኃላፊ ወይም ሠራተኛ በሕግ የተሰጠውን ሥልጣንና ኃላፊነት ያለአግባብ የተገለገለበት እንደሆነ፣ በዚያም የተነሳ ያገኘው ጥቅም መወረሱ እንደተጠበቀ ሆኖ፣ ከአምስት ዓመት በማያንስ፣ ከአሥራ አምስት ዓመት

---

³⁰ በ21/38(2007) አ.883 አንቀፅ 2(17) ተሻሻለ።
³¹ በ21/38(2007) አ.883 አንቀፅ 2(18) ተሻሻለ።

በማይበልጥ ጽኑ እሥራት እና ከሦስት ሺህ ብር በማያንስ፣ ከአሥር ሺህ ብር በማይበልጥ የገንዘብ መቀጮ ይቀጣል።

3. ማንኛውም ሰው ሆን ብሎ ኮሚሽኑን ለማሳሳት ወይም ሌላውን ሰው ለመጉዳት ሐሰተኛ ሪፖርት ጥቆማ ወይም መረጃ ለኮሚሽኑ ያቀረበ እንደሆነ ከአንድ ዓመት በማያንስ ከአምስት ዓመት በማይበልጥ ጽኑ እስራትና ከሦስት ሺህ ብር በማያንስ ከአስር ሺህ ብር በማይበልጥ የገንዘብ መቀጮ ይቀጣል።
4. ማንኛውም ሰው የኮሚሽኑ ሠራተኛ መስሎ በመቅረብ የማታለል ሥራ የፈጸመ እንደሆነ ከሦስት ዓመት በማያንስ ከአስር ዓመት በማይበልጥ ጽኑ እስራት እና ከአምስት ሺህ ብር በማያንስ ከአስራ አምስት ሺህ ብር በማይበልጥ የገንዘብ መቀጮ ይቀጣል።
5. ማንኛውም ሰው በዚህ አዋጅ በአንቀጽ 26 ንዑስ አንቀጽ 3 ወይም 4 በተደነገገው መሠረት ኮሚሽኑን ለመተባበር እምቢተኛ የሆነ እንደሆነ ከሰድስት ወር በማያንስ ከአራት ዓመት በማይበልጥ እስራት እና ከአንድ ሺህ ብር በማያንስ ከአምስት ሺህ ብር በማይበልጥ የገንዘብ መቀጮ ይቀጣል።
6. ማንኛውም ሰው የኮሚሽኑን ሥራ ያደናቀፈ ወይም ለማደናቀፍ የሞከረ እንደሆነ ከሁለት ዓመት በማያንስ ከአስር ዓመት በማይበልጥ ጽኑ እስራት እና ከአምስት ሺህ ብር በማያንስ ከሃያ ሺህ ብር በማይበልጥ የገንዘብ መቀጮ ይቀጣል። ወንጀሉ የተፈጸመው ኃይል በመጠቀም የሆነ እንደሆነ ቅጣቱ በዚህ ንዑስ አንቀጽ የተደነገገው ከፍተኛ ቅጣት ይሆናል።
7. የሙስና ወንጀል ምርመራ ሊጀመር ስለመሆኑ ወይም በምርመራ ላይ ስለመሆኑ ወይም ጉዳዩ በምርመራ ላይ መሆኑን እያወቀ ስለተፈጸመው ድርጊት ምርመራውን ከያዘው ክፍል ፈቃድ ውጭ መግለጽ፣ መጻፍ፣ ማሰራጨት ከሰድስት ወር በማያንስ ከአራት ዓመት በማይበልጥ እስራት እና ከአንድ ሺህ ብር በማያንስ ከአምስት ሺህ ብር በማይበልጥ የገንዘብ መቀጮ ያስቀጣል።
8. ማንኛውም የመንግስት መሥሪያ ቤት፣ የመንግሥት የልማት ድርጅት ወይም የሕዝባዊ ድርጅት ባለሥልጣን ወይም ሠራተኛ በማሠራበት መሥሪያ ቤት ወይም ድርጅት የሙስና ወንጀል ስለመፈፀሙ እያወቀ የሙስና ወንጀልን ለመመርመር

ሰልጣን ላለው አካል ሳያሳውቅ የቀረ እንደሆነ እስከ አምስት ዓመት በሚደርስ ቀላል አሰራት እና እስከ አሥር ሺህ ብር በሚደርስ መቀጮ ይቀጣል።³²

- 9. በዚህ አንቀጽ በንዑስ አንቀጽ 1፣ 3፣ 4፣ 5 እና 6 የተመለከቱት ወንጀሎች በወንጀል ህግ መሠረት ተጠያቂ በሚሆን የህግ ሰውነት ባለው ድርጅት በተፈጸሙ ጊዜ የገንዘብ ቅጣቱ አምስት እጥፍ ይሆናል።

28. መሸጋገሪያ ድንጋጌ

በአዋጅ ቁጥር 235/1993 በሥራ ላይ ከመዋሉ በፊት ተፈጽመው ምርመራቸው በሌሎች አካላት በጅምር ወይም በሂደት ላይ ያለም ሆነ የተጠናቀቀ ወይም በፍርድ ቤት በመታየት ላይ ያሉ የሙስና እና ከሙስና ጋር የተያያዙ የወንጀል ጉዳዮች በነበሩበት ሁኔታ ቀጥለው ውሳኔ ያገኛሉ።

29. የተሻሩና ተፈጻሚነት ስለማይኖራቸው ህጎች

- 1. የፈ.ዴ.ራል የሥነመግባርና የጸረሙስና ኮሚሽን ማቋቋሚያ አዋጅ ቁጥር 235/1993 በዚህ አዋጅ ተሸሯል።
- 2. ከዚህ አዋጅ ጋር የሚቃረኑ ማናቸውም ሌሎች ህጎች በዚህ አዋጅ ውስጥ በተሸፈኑ ጉዳዮች ላይ ተፈጻሚነት አይኖራቸውም።

30. ደንብና መመሪያ የማውጣት ሥልጣን

- 1. የሚኒስትሮች ምክር ቤት ለዚህ አዋጅ አፈጻጸም ደንብ ሊያወጣ ይችላል።
- 2. ኮሚሽኑ ይህንን አዋጅና በዚህ አዋጅ መሠረት የሚወጣውን ደንብ ለማስፈጸም መመሪያ ሊያወጣ ይችላል።

31. አዋጁ የማፀናበት ጊዜ

ይህ አዋጅ ከጥር 25 ቀን 1997 ዓ.ም ጀምሮ የፀና ይሆናል።

አዲስ አበባ ጥር 25 ቀን 1997 ዓ.ም

ግርማ ወልደጊዮርጊስ

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ፕሬዚዳንት

³² በ21/38(2007) ኣ.883 አንቀፅ 2(18) ተሻሻለ።

አዋጅ ቁጥር 459/1997 ዓ.ም

የቤተመንግሥት አስተዳደርን ለማቋቋም የወጣ አዋጅ

የቤተመንግሥት አስተዳደርን ራሱን የቻለ የሕግ ሰውነት ያለው የመንግሥት መሥሪያ ቤት ሆኖ እንዲቋቋም ማድረግ አስፈላጊ ሆኖ በመገኘቱ፤

በአ.ት.ዮ.ጽ.ያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ሕገ መንግሥት አንቀጽ 55(1) መሠረት የሚከተለው ታውጧል፡፡

1. አጭር ርዕስ

ይህ አዋጅ “የቤተመንግሥት አስተዳደር ማቋቋሚያ አዋጅ ቁጥር 459/1997” ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል፡፡

2. መቋቋም

- 1. የቤተመንግሥት አስተዳደር (ከዚህ በኋላ “አስተዳደር” እየተባለ የሚጠራ) የሕግ ሰውነት ያለው ራሱን የቻለ የመንግሥት መሥሪያ ቤት ሆኖ በዚህ አዋጅ ተቋቁሟል፡፡
- 2. የአስተዳደሩ ተጠሪነት ለጠቅላይ ሚኒስትሩ ይሆናል፡፡

3. የአስተዳደሩ ዋና መስሪያ ቤት

የአስተዳደሩ ዋና መሥሪያ ቤት በአዲስ አበባ ሆኖ ቤተመንግሥት ባለበት በማናቸውም ስፍራ ቅርንጫፍ ይኖረዋል፡፡

4. የአስተዳደሩ ዓላማ

የአስተዳደሩ ዓላማ ቤተመንግሥቶችን የማስተዳደርና የቤተመንግሥት ቅርሶችን የመጠበቅ ይሆናል፡፡

5. የአስተዳደሩ ሥልጣንና ተግባር

አስተዳደሩ የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል ፤

- 1. ብሔራዊ ቤተመንግሥትንና ይህ አዋጅ እስከፀናበት ድረስ በሥሩ የቆዩትን ቤተመንግሥቶችና ሌሎች በፌደራል መንግሥት የሚቋቋሙ ቤተመንግሥቶችን ያስተዳድራል፤
- 2. የቤተመንግሥት ቅርሶችን ይንከባከባል፤ እንዳስፈላጊነቱ እንዲጠገኑ ያደርጋል፤
- 3. የቤተመንግሥት ተቋሞችና ቅርሶች ደህንነታቸው በማይጎዳ ሁኔታ የቱሪስት መስህብ ሆነው እንዲያገለግሉ ያደርጋል፤
- 4. በቤተመንግሥት የሚደረጉ የመንግሥት መስተንግዶዎችን ያስተባብራል፤ ያስፈጽማል፤

- 5. የንብረት ባለቤት ይሆናል፣ ጡል ይዋዋላል፣ በስሙ ይከሳል፣ ይከሰሳል፣
- 6. ዓላማውን ለማስፈጸም የሚያስፈልጉ ሌሎች ሕጋዊ ተግባሮችን ያከናውናል።

6. የአስተዳደሩ አቋም

ኮሚሽኑ፡

- 1. በመንግሥት የሚሾሙ ዋና ዳይሬክተርና ምክትል ዳይሬክተር³³፣ እና
- 2. አስፈላጊው ሠራተኞች፣
ይኖሩታል።

7. የዋና ዳይሬክተሩ ሥልጣንና ተግባር

- 1. ዋና ዳይሬክተሩ የአስተዳደሩ ዋና ሥራ አስፈጻሚ በመሆን የአስተዳደሩን ሥራዎች ይመራል፣ ያስተዳድራል።
- 2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) የተመለከተው አጠቃላይ አነጋገር አንድተጠበቀ ሆኖ ዋና ዳይሬክተሩ፡
  - ሀ/ በዚህ አዋጅ አንቀጽ 5 ለአስተዳደሩ የተሰጡትን ሥልጣንና ተግባሮች በሥራ ላይ ያውላል፣
  - ለ/ በፌዴራል መንግሥት ሠራተኞች ሕግና በመንግሥት በሚፈቀድ የደመወዝ ስኬል መሠረት የአስተዳደሩን ሠራተኞች ይቀጥራል፣ ያስተዳድራል፣
  - ሐ/ የአስተዳደሩን የሥራ ፕሮግራምና በጀት እንዲሁም የሥራ አፈጻጸም ሪፖርት እያዘጋጀ ለመንግሥት ያቀርባል፣
  - መ/ በተፈቀደው የአስተዳደሩ በጀትና የሥራ ፕሮግራም መሠረት ገንዘብ ወጪ ያደርጋል፣
  - ሠ/ ከሦስተኛ ወገኖች ጋር በሚደረጉ ግንኙነቶች ሁሉ አስተዳደሩን ይወክላል።
- 3. ዋና ዳይሬክተር ለአስተዳደሩ የሥራ ቅልጥፍና ባስፈለገ መጠን ሥልጣንና ተግባሩን በከፊል ለምክትል ዋና ዳይሬክተሩ፣ ለአስተዳደሩ ሌሎች ኃላፊዎችና ሠራተኞች በውክልና ሊያስተላልፍ ይችላል።

8. የምክትል ዋና ዳይሬክተሩ ሥልጣንና ተግባር

ምክትል አስተዳዳሪው፡

- 1. ዋና ዳይሬክተሩ በሌለ ጊዜ ተክቶ ይሠራል፣

³³ በ1/17(1998) አ.471 አንቀጽ 33(2) መሠረት "ዋና አስተዳዳሪ" እና "ምክትል አስተዳዳሪ" በ"ዋና ዳይሬክተር" እና በ"ምክትል ዋና ዳይሬክተር" ተተክተዋል።

2. በዋና ዳይሬክተር የሚሰጡትን ሌሎች ተግባሮች ያከናውናል።

9. የአስተዳደሩ በጀት

የአስተዳደሩ በጀት ከሚከተሉት ምንጮች የተውጣጣ ይሆናል፤

1. በፌዴራሉ መንግሥት ከሚመደብ በጀት፤
2. የቤተመንግሥት ተቋሞችንና ቅርሶችን ከማስጎጠኛነት የሚገኝ ገቢ፤ እና
3. በቤተመንግሥት ይዞታ ሥር የሚገኝን መሬት በመጠቀም ከሚካሄድ የገቢ ማስገኛ እንቅስቃሴ የሚገኝ ገቢ።

10. የሂሳብ መዛግብት

1. አስተዳደር የተሟሉና ትክክለኛ የሆኑ የሂሳብ መዛግብትና ሠነዶች ይይዛል።
2. የአስተዳደሩ የሂሳብ መዛግብትና ሠነዶች በዋናው አዲተር ወይም እርሱ በሚሰይማቸው ሌሎች አዲተሮች በየዓመቱ ይመረመራሉ።

11. ስለሌሎች ሕጎች ተፈጻሚነት

የቅርስ ጥናትና ጥበቃ ባለሥልጣን ሥልጣን እና ተግባር እንደተጠበቀ ሆኖ አስተዳደሩ የቤተመንግሥት ቅርሶችን የመጠበቅና የማስተዳደር ሥልጣንና ተግባሩን በሥራ ላይ የሚያውለው ስለቅርስ ጥናትና አጠባበቅ በወጣው አዋጅ ቁጥር 209/1992 የተመለከቱትን አግባብነት ያላቸው ድንጋጌዎች በመከተል ይሆናል።

12. ደንብ የማውጣት ስልጣን

የሚኒስትሮች ምክር ቤት ለዚህ አዋጅ አፈጻጸም ደንብ የማውጣት ሥልጣን አለው።

13. አዋጅ የሚጸናበት ጊዜ

ይህ አዋጅ ከሰኔ 23 ቀን 1997 ዓ.ም ጀምሮ የፀና ይሆናል።

አዲስ አበባ ከሰኔ 23 ቀን 1997 ዓ.ም
ግርማ ወልደጊዮርጊስ
የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ፕሬዚዳንት

አዋጅ ቁጥር 587/2000

የኢትዮጵያ ገቢዎችና ጉምሩክ ባለሥልጣንን ለማቋቋም የወጣ አዋጅ

አብዛኛው በወጪና ገቢ ንግድ የተሰማራው ባለሃብት ታክስ የሚከፍለው ለፌዴራል መንግሥት በሆንም ከታክስ እንዲሁም ከወጪና ከገቢ ንግድ ጋር የተያያዙ የመንግሥት አገልግሎቶች በተለያዩ ተቋማት እንዲሰጡ መደረጋቸው በአገልግሎት አሰጣጥ፣ በመረጃ አያያዝና አጠቃቀም እንዲሁም ህግና ስርዓትን በማስክበር ረገድ ችግር ያስከተለ በመሆኑ፣ የገቢዎች ሚኒስቴር፣ የኢትዮጵያ ጉምሩክ ባለሥልጣን እና የፌዴራል አገር ውስጥ ገቢ ባለሥልጣን በተመሳሳይ ዓላማ ላይ ያተኮሩ ከመሆናቸውም በላይ ተመሳሳይ የሃብት አጠቃቀምና የአደረጃጀት ስልት የሚከተሉ በመሆናቸው የሦስቱ ተቋማት መዋሃድ ዘመናዊ የታክስና የጉምሩክ ኮሚሽን ሥርዓትን ለመዘርጋት፣ የሃብት አጠቃቀምና የአገልግሎት አሰጣጥ ሥርዓቱን ቀልጣፋና ውጤታማ ለማድረግ ስለሚረዳ፤ ተቋማቱን በማዋሃድ የገቢውን ዘርፍ ውጤታማነት ወደ ላቀ ደረጃ ማሸጋገር አስፈላጊ ሆኖ በመገኘቱ፣ በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ሕገ መንግሥት አንቀጽ 55(1) መሠረት የሚከተለው ታውጇል።

ክፍል አንድ

ጠቅላላ

1. **አጭር ርዕስ**
ይህ አዋጅ “የኢትዮጵያ ገቢዎችና ጉምሩክ ባለሥልጣንን ለማቋቋም የወጣ አዋጅ ቁጥር 587/2000” ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።
2. **ትርጓሜ**
የቃሉ አገባብ ሌላ ትርጉም የሚያሰጠው ካልሆነ በስተቀር በዚህ አዋጅ ውስጥ፡
  1. “ታክስ” ማለት በፌዴራል መንግሥት እንዲሰበሰቡ የተመደቡ የታክስና ቀረጥ ገቢዎች ሲሆኑ በፌዴራል መንግሥቱና በክልል መስተዳድሮች መካከል የሚከፋፈሉ የጋራ ታክስ ገቢዎችን ይጨምራል፤
  2. “ቅርንጫፍ ጽሕፈት ቤት” ማለት በክልል ወይም በከተማ ኮሚሽን የሚገኝ የባለሥልጣኑ ተጠሪ ጽሕፈት ቤት ነው፤
  3. “የታክስ ማዕከል” ማለት ታክስ ከፋይ በሚገኝበት አካባቢ የሚገኝና በቅርንጫፍ ጽሕፈት ቤት ሥር የሚተዳደር የታክስና ቀረጥ መሰብሰቢያ ጣቢያ ነው፤

4. “የጉምሩክ መቆጣጠሪያ” ማለት በገቢና ዕቃ ላይ የጉምሩክ ሥነ-ሥርዓት የሚፈጸምበትና ታክስ የሚሰበሰብበት በቅርንጫፍ ጽሕፈት ቤት ሥር የሚተዳደር ጣቢያ ነው፤
5. ³⁴
6. ³⁵
7. “ክልል” ማለት በሕገ-መንግሥቱ አንቀጽ 47 የተመለከተው ማንኛውም ክልል ሲሆን የአዲስ አበባና የድሬይቆ ከተማ አስተዳደሮችን ይጨምራል።

ክፍል ሁለት

ስለኢትዮጵያ ገቢዎችና ጉምሩክ ባለሥልጣን

3. መቋቋም

1. የኢትዮጵያ ገቢዎችና ጉምሩክ ባለሥልጣን (ከዚህ በኋላ “ባለሥልጣን” እየተባለ የሚጠራ) ራሱን የቻለ የሕግ ሰውነት ያለው የፌዴራል መንግሥት መሥሪያ ቤት ሆኖ በዚህ አዋጅ ተቋቁሟል።
2. የባለሥልጣኑ ተጠሪነት ለጠቅላይ ሚኒስትሩ ይሆናል።

4. ዋና መሥሪያ ቤት

የባለሥልጣኑ ዋና መሥሪያ ቤት በአዲስ አበባ ሆኖ እንደአስፈላጊነቱ ቅርንጫፍ ጽሕፈት ቤቶች፣ የታክስ ማዕከላትና የጉምሩክ መቆጣጠሪያ ጣቢያዎች ይኖሩታል።

5. የባለሥልጣኑ ዓላማዎች

ባለሥልጣኑ የሚከተሉት ዓላማዎች ይኖሩታል፤

1. ዘመናዊ የገቢ አወሳሰንና አሰባሰብ ሥርዓት በመዘርጋት ለተገልጋዮች ፍትሐዊ፣ ቀልጣፋና ጥራት ያለው አገልግሎት መስጠት፤
2. ታክስ ከፋዩ ግዴታውን በፍቃደኝነት እንዲወጣ ማስቻል፤
3. ኮንትሮባንድንና የታክስ ማዕከላትና ሰውራን በመከላከልና በመቆጣጠር የታክስና የጉምሩክ ሕግጋትን ማሰከበር፤
4. አኮኖሚው የሚያመንጨውን የታክስ ገቢ በብቃትና በወቅቱ መሰብሰብ፤
5. የፌዴራልና የክልል ታክስ ኮሚሽን ሥርዓቶች የተጣጣሙ እንዲሆኑ ለማድረግ ለክልሎች አስፈላጊውን ድጋፍ ማድረግ።

³⁴ በ22/63(2008) እ.943 በግልፅ ሳይነገር ተሻረ።

³⁵ በ22/63(2008) እ.943 በግልፅ ሳይነገር ተሻረ።

6. የባለሥልጣት ሥልጣንና ተግባር³⁶

ባለሥልጣት የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፤

1. ዘመናዊ የገቢ አወሳሰንና አሰባሰብ ሥርዓት በመዘርጋት ተግባራዊ ያደርጋል፤
2. በመስኩ ግልጽነትንና ተጠያቂነትን መሠረት በማድረግ ፍትሐዊ፣ ቀልጣፋና ጥራት ያለው አገልግሎት ይሰጣል፤ ኢንቨስትመንትን ለማበረታታት ለባለሀብቶች የተሰጡ የታክስና የቀረጥ ነፃ መብቶች በአግባቡ እንዲፈፀሙ ያደርጋል፤ ለታሰበው ዓላማ መዋላቸውን ይከታተላል፤
3. ታክስ ከፋዮች በፈቃደኝነት ታክስ የመክፈል ባሕልን እንዲያዳብሩ የግንዛቤ ማስጨበጫ ፕሮግራሞች ተግባራዊ ያደርጋል፤
4. የታክስ ማስክፈያ ዋጋ ይተምናል፤ ተከፋይ የሚሆነውን የታክስ መጠን ይወስናል፤ ይሰበስባል፤
5. የጉምሩክና የታክስ ሕጎችን፣ ደንቦችንና መመሪያዎችን አፈፃፀም ለማሻሻል የበለጠ አጽንኦት በመስጠትና ሌሎች ገቢዎች በአግባቡ እንዲሰበሰቡ ለማድረግ የጥናትና የምርምር ሥራዎችን ያካሂዳል፤ በጥናትና ምርምሩ ውጤት መሠረት ፖሊሲዎችንና ህጎችን ያመነጫል፤ ሲፈቀድም በሥራ ላይ ያውላል፤
6. ለገቢና ወጪ ዕቃዎች ቁጥጥርና ለታክስ አወሳሰን የሚያስፈልጉ መረጃዎችን ይሰበስባል፤ ይተነትናል፤ በመስኩ ስለሚፈጸሙ ወንጀሎች የተሟላ የእስታትስቲክስ መረጃ ያጠናቅራል፤ እንደ አስፈላጊነቱም ለሌሎች አካላት ያሰራጫል፤
7. የሠራተኞችን አቅም ለመገንባት የሚያስችለውን ማዕከል አንዲደራጅ ያደርጋል የሥልጠናና የሙያ ማሻሻያ ሥርዓቶችን ይዘረጋል፤
8. በጉምሩክ ወደቦች፣ በወሰን አካባቢዎች እንዲሁም በሌሎች የጉምሩክ መቆጣጠሪያ ጣቢያዎችና ማቋረጫ መሥመሮች በኩል የሚገቡና የሚወጡ ዕቃዎችንና ማጓጓዣዎችን ይፈትሻል፤ የጉምሩክ ሥነ ሥርዓት ተፈጽሞባቸው መግባታቸውንና መውጣታቸውን ያረጋግጣል፤
9. ህጋዊ ባልሆነ መንገድ ወደ አገር የሚገቡትን ወይም ከአገር የሚወጡትን ዕቃዎች እንቅስቃሴ የመቆጣጠርና ኮንትሮባንድን የመከላከል ሥራ በፌዴራል ፖሊስ

³⁶ በ22/63(2008) እ. 943 አንቀጽ 22 መሠረት የመመሪያና የመከሰስ ሥልጣን እንደቅደም ተከተላቸው ለፌዴራል ፖሊስ ኮሚሽንና ለፌዴራል ጠቅላይ ሀገራዊ ተላልፊዎች፡፡

አማካኝነት እንዲካሄድ የመረጃ ልውውጥ ያደርጋል፤ ተገቢውን ድጋፍ ይሰጣል፤ ሕገ-
በሚፈቅደው መሠረት ተገቢው እርምጃ እንዲወሰድ ያደርጋል፤

10.³⁷

11. የጉምሩክና የታክስ ሕጎችን ለማስፈጸም የሚያስፈልጉ በማናቸውም ሰው እጅ የሚገኙ
ሠነዶችን ይመረምራል፤ ይይዛል፤ ዘመናዊ የዕቃዎችና የሰነዶች ምርመራ አገልግሎት
ላቦራቶሪ ያደራጃል፤ በጥቅም ላይ ያውላል፤

12. ወደ አገር የሚገቡ ወይም ወደ ውጭ አገር የሚላኩ ዕቃዎች የሚከማቹበትን ሥፍራ
ይወስናል፤ መጋዘን ያቋቁማል፤ የመጋዘን ፈቃድ ይሰጣል፤ የቀረጥ ነፃ ዕቃዎች መሸጫ
መደብሮችን ይቆጣጠራል፤ ስለዕቃዎች አያያዝና ጥበቃ ቁጥጥር ያደርጋል፤ የሰጠውን
የመጋዘን ፈቃድ ያግዳል፤ ይሰርዛል፤ የአገልግሎት ክፍያ ይሰበስባል፤

13. በተወሰኑ ጉዳዮች ላይ የጉምሩክና የታክስ ወንጀሎችን የመመርመር፤ የመክሰስና
ኮንትሮባንድን የመቆጣጠር እንዲሁም ታክስ የመወሰንና የመሰብሰብ ሥልጣኑን
በሙሉ ወይም በከፊል ለክልል የፍትህ አካላትና ገቢ ሰብሳቢ አካላት በውክልና
ሊሰጥ ይችላል፤ ለአፈፃፀሙ ተገቢውን ድጋፍና ክትትል ያደርጋል፤

14. የብሔራዊ ሎተሪ አስተዳደር ሥራዎችን በበላይነት ይመራል፤ ይቆጣጠራል፤

15. ለክልል ገቢ ሰብሳቢ አካላት ተገቢውን የአቅም ግንባታ ድጋፍ በመስጠት
የፌዴራልና የክልል ታክስ አስተዳደር ሥርዓቶች የሚጣጣሙበትን ሁኔታ
ይፈጥራል፤

16. የታክስና የጉምሩክ አስተዳደርን በሚመለከት ውሎችንና ዓለም አቀፍ ስምምነቶችን
ያደርጋል፤

17. በሥራ ላይ ባሉ ሌሎች ሕጎች ለፌዴራል አገር ውስጥ ገቢ ባለሥልጣንና ለጉምሩክ
ባለሥልጣን ተሰጥተው የነበሩ ሥልጣንና ተግባራት በሥራ ላይ ያውላል፤

18. የንብረት ባለቤት ለመሆን፤ ውል ለመዋዋልና በስሙ ለመክሰስና ለመክሰስ ይችላል፤

19. ዓላማውን ተግባራዊ ለማድረግ የሚያስፈልጉ ሌሎች ተዛማጅ ተግባሮችን
ያከናውናል።

7. የባለሥልጣኑ አቋም

ባለሥልጣኑ፤

³⁷ በ22/63(2008) አ.943 በግልፅ ሳይነገር ተሻራ።

1. በጠቅላይ ሚኒስትሩ የሚሾሙ ዋና ዳይሬክተርና ምክትል ዋና ዳይሬክተሮች፤
2. ³⁸
3. አስፈላጊው ሠራተኞች፤

ይኖሩታል።

8. የዋና ዳይሬክተሩ ሥልጣንና ተግባር

1. ዋና ዳይሬክተሩ የባለሥልጣኑ ዋና ሥራ አስፈጻሚ በመሆን የባለሥልጣኑን ሥራዎች ይመራል፤ ያስተዳድራል።
2. የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) አጠቃላይ አነጋገር እንደተጠበቀ ሆኖ ዋና ዳይሬክተሩ፤

ሀ/ በዚህ አዋጅ አንቀጽ 6 የተመለከቱትን የባለሥልጣኑን ሥልጣንና ተግባሮች በሥራ ላይ ያውላል፤

ለ/ በዚህ አዋጅ አንቀጽ 19/1/ መሠረት በሚወጣው ደንብና በመንግሥት በሚጸድቀው የደመወዝ ስኬልና የጥቅማ ጥቅም ሥርዓት መሠረት የባለሥልጣኑን ሠራተኞች ይቀጥራል፤ ያስተዳድራል፤

ሐ/ ³⁹

መ/ የባለሥልጣኑን ስትራቴጂክ አቅድና ዓመታዊ የሥራ ፕሮግራምና በጀት ያዘጋጃል፤ ሲፈቀድም በሥራ ላይ ያውላል፤

ሠ/ ለባለሥልጣኑ በተፈቀደለት በጀትና የሥራ ፕሮግራም መሠረት ገንዘብ ወጪ ይደርጋል፤

ረ/ ባለሥልጣኑ ክሦስተኛ ወገኖች ጋር በሚያደርጋቸው ግንኙነቶች ሁሉ ባለሥልጣኑን ይወክላል፤

ሰ/ የባለሥልጣኑን የሥራ እንቅስቃሴና የሂሳብ ሪፖርት አዘጋጅቶ ለመንግሥት ያቀርባል።

3. ዋና ዳይሬክተሩ ለባለሥልጣኑ የሥራ ቅልጥፍና በሚያስፈልግ መጠን ከሥልጣንና ተግባሩ በከፊል ለባለሥልጣኑ ሌሎች ኃላፊዎችና ሠራተኞች በውክልና ሊያስተላልፍ ይችላል።

9. የምክትል ዋና ዳይሬክተሮች ሥልጣንና ተግባር

³⁸ በ22/63(2008) ኢ.943 በግልፅ ሳይነገር ተሻረ።

³⁹ በ22/63(2008) ኢ.943 በግልፅ ሳይነገር ተሻረ።

1. ምክትል ዋና ዳይሬክተሮች ከዋና ዳይሬክተሩ በሚሰጥ መመሪያ መሠረት፤
  - ሀ/ የባለሥልጣኑን ተግባራት በማቀድ፤ በማደራጀት፤ በመምራትና በማስተባበር ዋና ዳይሬክተሩን ያግዛሉ፤
  - ለ/ የዘርፋቸውን ዕቅድ በማዘጋጀትና በማጸደቅ ተግባራዊ ያደርጋሉ፤
  - ሐ/ በዋና ዳይሬክተሩ የሚሰጣቸውን ሌሎች ሥራዎች ያከናውናሉ።
2. ዋና ዳይሬክተሩ በማይኖርበት ጊዜ ተለይቶ ውክልና የተሰጠው ምክትል ዋና ዳይሬክተር ለዋና ዳይሬክተሩ የተሰጡትን ተግባራት ያከናውናል።

10. በጀት

ባለሥልጣኑ ከመንግሥት በሚመደብለት በጀት ይተዳደራል።

11. የሂሳብ መዛግብት

1. ባለሥልጣኑ የተሟሉና ትክክለኛ የሆኑ የሂሳብ መዛግብት ይይዛል።
2. የባለሥልጣኑ የሂሳብ መዛግብትና ገንዘብ ነክ ሠነዶች በፌዴራል ዋና ኦዲተር ወይም በዋና ኦዲተሩ በሚሰየም ኦዲተር በየዓመቱ ይመረመራሉ።

ክፍል ሦስት

አማካሪ ቦርድ

12. መቋቋም

ብቁ ባለሙያዎችን ያቀፈ ክዚህ በኋላ “ቦርድ” እየተባለ የሚጠራ የባለሥልጣኑ አማካሪ ቦርድ ይቋቋማል።

13. የቦርዱ አባላት አሰያየም

1. ዋና ዳይሬክተሩ ችሎታና ብቃትን መሠረት በማድረግ የቦርድ አባላትን ይመድባል።
2. የቦርዱ ሊቀመንበር ዋና ዳይሬክተሩ ይሆናል።
3. ዋና ዳይሬክተሩ የቦርዱን ፀሐፊ ይመድባል ።

14. የቦርዱ ተግባርና ሃላፊነት

1. ቦርዱ በዕለት ተዕለት ተግባሮች ላይ ሳይገባ ባለሥልጣኑን በሚከተሉት ፖሊሲና ስትራቴጂ ነክ ጉዳዮች ላይ ያማክራል።
  - ሀ/ የታክስና የቀረጥ አወሳሰንና አሰባሰብ ሥርዓቱ በአጠቃላይ ኢኮኖሚው ላይ ስለሚኖረው አንድምታና ከፊሊካል ፖሊሲው ጋር ስለሚጣጣምበት ሁኔታ
  - ለ/ የመንግሥትን ገቢ ለማሳደግና የታክስና የቀረጥ አወሳሰንና አሰባሰብ ሥርዓቱን ዘመናዊ ለማድረግ በየጊዜው ሊወሰዱ ስለሚገባቸው እርምጃዎች፤

ሐ/ ግብርን በፈቃደኝነት የመክፈል ባህልን ለማዳበር ስለሚረዱ ሥርዓቶች፤
 መ/ የታክስ ማጭበርበርና ሥወራን እንዲሁም ሕገ-ወጥ የንግድ እንቅስቃሴንና
 ኮንትራባንድን ለመከላከልና ለመቆጣጠር በመንግሥትና በሌሎች አካላት
 በቅንጅት ሊከናወኑ ስለሚገባቸው ተግባራት፡፡

2. ቦርዱ እንደአስፈላጊነቱ ንዑሳን ኮሚቴዎችን ሊያቋቁም ይችላል።

15. የቦርዱ ስብሰባዎች

1. ቦርዱ በሦስት ወር አንድ ጊዜ መደበኛ ስብሰባ ይኖረዋል፤ እንዳስፈላጊነቱም የቦርዱ ስብሰባ በማንኛውም ጊዜ አስቸኳይ ስብሰባ ሊጠራ ይችላል።
2. የቦርዱ የስብሰባ ቦታ በባለሥልጣኑ ዋና መሥሪያ ቤት ይሆናል።
3. የዚህ አንቀጽ ደንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆነው ቦርዱ የራሱን የስብሰባ ሥነ-ሥርዓትና የአሠራር ደንብ ሊያወጣ ይችላል።

አራት

ልዩ ልዩ ደንጋጌዎች

16.⁴⁰

17. የፌዴራል ፍርድ ቤቶች ኃላፊነት

የፌዴራል ፍርድ ቤቶች የታክስና ጉምሩክ ሕግ ማስከበር ሥራን ለማቀጠፍ እንዲቻል የታክስና ጉምሩክ ጉዳዮች የሚታዩባቸው ችሎቶችን ያደራጃሉ።

18. የፌዴራል ፖሊስ ኃላፊነት

1. የፌዴራል ፖሊስ የጉምሩክና ታክስ ሕጎችን በመተላለፍ የሚፈጸሙ ወንጀሎችን ለመከላከል የሚያስችል የፖሊስ ኃይል የማደራጀትና የማሰማራት ኃላፊነት አለበት።
2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ /1/ መሠረት የሚደራጀውና የሚሰማራው የፌዴራል ፖሊስ ኃይል፤
  - ሀ/ የኮንትራባንድ እንቅስቃሴን ይቆጣጠራል፤
  - ለ/ ተጠርጣሪዎችን አድኖ በመያዝ ለሕግ ያቀርባል፤
  - ሐ/ የዐቃቤ ሕግ ምስክሮችን ለፍርድ ቤት ያቀርባል፤
  - መ/ የኮንትራባንድ ዕቃዎችን በመያዝ ለባለሥልጣኑ ያስረክባል፤
  - ሠ/ ተላላፊ የጉምሩክ ዕቃዎችንና ተሽከርካሪዎችን ያጅባል፤

⁴⁰ በ22/63(2008) አ.943 በግልፅ ሳይነገር ተሻራ።

ረ/ ጥበቃ በሚያስፈልጋቸው የባለሥልጣኑ ተቋማት፣ መቆጣጠሪያ ጣቢያዎችና የጉምሩክ መጋዘኖች ጥበቃ ያደርጋል፤

ሰ/ በጉምሩክ ኬላዎችና ሕገ ወጥ ዕቃዎች ሊተላለፉባቸው በሚችሉ የሀገሪቱ ድንበሮች ላይ ተገቢውን ጥበቃ ያደርጋል፤

ሸ/ የታክስ ባስዕዳዎችን ንብረት የመያዝና የመሸጥ ሥርዓት በሕግ መሠረት ሲከናወን ፀጥታና ሥነ-ሥርዓት ያስከበራል፤ የባለዕዳዎችን ንብረት የመያዝና የመሸጥ አሰራርን በሚያደናቅፉት ወይም በማንኛውም ሁኔታ ሁከት በሚፈጠርበት ወቅት ሕግን ያስከብራል።

19. የባለሥልጣኑ ሠራተኞችና አስተዳደር ⁴¹

1. የመንግሥት ሠራተኞች አዋጅ ቁጥር 515/1999 ቢኖርም፤

ሀ/ ባለሥልጣኑ ለሥራው አመቺ የሆነ አደረጃጀትና መዋቅር እያጠና በሥራ ላይ ሊያውል ይችላል፤

ለ/ የባለሥልጣኑ ሠራተኞች አስተዳደር የሚኒስትሮች ምክር ቤት በሚያወጣው ደንብ መሠረት ይመራል፤

ሐ/ ባለስልጣኑ የሠራተኞች ልዩ ደመወዝ እና የጥቅማ ጥቅም ክፍያ ሥርዓት አጥንቶ ለመንግሥት ያቀርባል፤ ሲፈቀድም ተግባራዊ ያደርጋል፤

2. ⁴²

20. ደንብና መመሪያ የማውጣት ሥልጣን

1. የሚኒስትሮች ምክር ቤት ለዚህ አዋጅ አፈፃፀም የሚያስፈልጉ ደንቦችን ሊያወጣ ይችላል፤

2. ባለስልጣኑ ይህንን አዋጅና በዚህ አዋጅ መሰረት የወጡ ደንቦችን ለማስፈጸም የሚያስፈልጉ መመሪያዎችን ሊያወጣ ይችላል።

21. የተሻሻሉና ተፈፃሚነት የማይኖራቸው ሕጎች

1. የሚከተሉት ሕጎች በዚህ አዋጅ ተሻሻለዋል፤

ሀ/ የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ አስፈፃሚ አካላትን ሥልጣንና ተግባር ለመወሰን የወጣው አዋጅ ቁጥር 471/1998 አንቀጽ 9(8)፣ 20 እና 33(9)፤ ለ/የፌዴራል አገር ሙስጥ ገቢ ባለሥልጣንን እንደገና ለማቋቋም የወጣው አዋጅ

⁴¹ በ22/63(2008) ኢ943 በግልፅ ሳይነገር ተሻሻለ።
⁴² በ22/63(2008) ኢ943 በግልፅ ሳይነገር ተሻሻለ።

ቁጥር 367/1995፤ እና

ሐ/ የጉምሩክ ባለሥልጣንን እንደገና ለማቋቋምና አሠራሩን ለመወሰን የወጣው አዋጅ ቁጥር 60/1989/አንደተሻሻለ/ ከአንቀጽ 3 እስከ አንቀጽ 11 ያሉት ድንጋጌዎች፡፡

2. ከዚህ አዋጅ ጋር የሚቃረን ማናቸውም ሕግ፣ ደንብ፣ መመሪያ ወይም የአሠራር ልምድ በዚህ አዋጅ በተመለከቱ ጉዳዮች ላይ ተፈጻሚነት አይኖረውም።

22. መብትና ግዴታን ስለማስተላለፍ

ይህ አዋጅ ከመውጣቱ በፊት የገቢዎች ሚኒስቴር፣ የኢትዮጵያ ጉምሩክ ባለሥልጣን እና የፌዴራል አገር ውስጥ ገቢ ባለሥልጣን የነበሯቸው መብትና ግዴታዎች በዚህ አዋጅ ለባለሥልጣኑ ተላልፏል፡፡

23. የመሸጋገሪያ ድንጋጌ

ይህ አዋጅ በሥራ ላይ ከመዋሉ በፊት ምርመራቸው በጅምር ወይም በሂደት ላይ ያሉም ሆነ በፍርድ ቤት በመታየት ላይ ያሉ ከጉምሩክና ከታክስ ሕጎች ጋር የተያያዙ የወንጀል ጉዳዮች በነበሩበት ሁኔታ ቀጥለው ውሳኔ ያገኛሉ።

24. አዋጁ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ አዋጅ በፌዴራል ነጋሪት ጋዜጣ ታትሞ ከወጣበት ቀን ጀምሮ የፀና ይሆናል።

አዲስ አበባ ሐምሌ 6 ቀን 2000 ዓ.ም

ግርማ ወልደጊዮርጊስ

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ፕሬዚዳንት

ደንብ ቁጥር 160/2001

የብሔራዊ ሎተሪ አስተዳደርን እንደገና ለማቋቋም የወጣ የሚኒስትሮች

ምክር ቤት ደንብ

በተካሄደው የመሠረታዊ የአሠራር ሥርዓት ለውጥ ጥናት ግኝት መሠረት የብሔራዊ ሎተሪ አስተዳደር እንደገና ማቋቋሚያ ደንብ የሚያስፈልገው ሆኖ በመገኘቱ፤

የሚኒስትሮች ምክር ቤት የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ የአስፈጻሚ አካላትን ስልጣንና ተግባር ለመወሰን የወጣውን አዋጅ ለማሻሻል በወጣው አዋጅ ቁጥር 603/2001 አንቀጽ 2 ንዑስ አንቀጽ 8 በተሰጠው ሥልጣን መሠረት ይህን ደንብ አውጥቷል፡፡

ክፍል አንድ

ጠቅላላ

1. አጭር ርዕስ

ይህ ደንብ “የብሔራዊ ሎተሪ አስተዳደርን እንደገና ለማቋቋም የወጣ የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ ቁጥር 160/2001” ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል፡፡

2. ትርጓሜ

የቃሉ አግባብ ሌላ ትርጉም የሚያሰጠው ካልሆነ በስተቀር በዚህ ደንብ ውስጥ፤

1. “ሎተሪ” ማለት የሽልማት አሸናፊው በዕድል፤ በዕጣ አወጣጥ ወይም በማናቸውም ሌላ ዘዴ የሚታወቅበት ጨዋታ ወይም ድርጊት ሲሆን ቶምቦላን ወይም ራፍልን፤ ሎቶን፤ ቶቶን፤ ፊጣን ሎተሪን፤ የቁጥር ሎተሪን፤ የተደራራቢ ሽልማት ሎተሪን፤ የፕሮሞሽን ሎተሪን፤ ቢንጎን፤ የስፖርት ውርርድ ሎተሪንና ሌሎች ተመሳሳይ ድርጊቶችን ይጨምራል፤
2. “የገንዘብ ሎተሪ” ማለት ሽልማቱ በገንዘብ የሚሰጥ ሎተሪ ነው፤
3. “ቶምቦላ ወይም ራፍል” ማለት የሎተሪ ቲኬቶች ቅድሚያ ተከታታይ ቁጥር ተሰጥቷቸው የሚታተሙ፤ አሸናፊው በሕዝብ ፊት በሚወጣ ዕጣ የሚለይና ሽልማቱ በዓይነት የሚሰጥ ሎተሪ ነው፤
4. “የስፖርት ውርርድ ሎተሪ” ማለት በቤት ውስጥ ወይም ከቤት ውጭ የሚከናወኑ የስፖርት ውድድሮችን መሠረት በማድረግ የሚደረግ ውርርድና ሽልማቱ በገንዘብ ወይም በዓይነት የሚሰጥ ሎተሪ ነው፤

5. “ሎቶ” ማለት አስቀድሞ ከተለዩ ተከታታይነት ካላቸው ቁጥሮች መካከል ተጨማሪ የሚፈልጋቸውን የተወሰኑ ቁጥሮች በመምረጥ አሸናፊ መሆን አለመሆኑ በሕዝብ ፊት በሚወጣ ዕጣ የሚወሰንበት የገንዘብ ሎተሪ ነው፤
6. “ቶቶ” ማለት በዋናነት በእግር ኳስ ጨዋታ ወቅት በሚደረግ ውርርድ ሽልማቱ በገንዘብ የሚሰጥ፣ እና
  - ሀ/ ከተወራረዱት መካከል ብዙ አሸናፊዎች የሚኖሩ ከሆነ ለሽልማቱ የተመደበው ገንዘብ ለአሸናፊዎቹ እኩል የሚካፈል፣ ወይም
  - ለ/ ውድድሩ በተባለው ሰዓት ባይካሄድ፣ ውጤቱ ቢሰረዝ ወይም የጨዋታው ዓይነት ቢለወጥ አሸናፊዎቹ በሕዝብ ፊት በሚወጣ ዕጣ የሚለዩበት፣ ሎተሪ ነው፡፡
7. “ፈጣን ሎተሪ” ማለት ተሳታፊዎች የሎተሪውን ቴኬት በመፋቅ ሽልማቱን ማግኘት ወይም ማጣታቸውን ወዲያውኑ የማያውቁበት የገንዘብ ሎተሪ ነው፤
8. “የቁጥር ሎተሪ” ማለት የሎተሪ ቴኬቶቹ በቅድሚያ ተከታታይ ቁጥር ተሰጥቷቸው የሚታተሙና አሸናፊው በሕዝብ ፊት በሚወጣ ዕጣ የሚለይ የገንዘብ ሎተሪ ነው፤
9. “የተደራራቢ ሽልማት ሎተሪ” ማለት ተሳታፊው በአንድ የሎተሪ ቴኬት ከዋናው ሽልማት ሌላ ተጨማሪ ሽልማት የሚያገኝበት የገንዘብ ሎተሪ ነው፤
10. “ኮንቬንሽናል ቢንጎ” ማለት በቢንጎ ማጫወቻ ክብብ በመገኘትና በቅድሚያ ካርድ በመግዛት ተሳታፊዎች ከአጫወቻ የሚሰጡ ትዕዛዞችን ከራሳቸው የመጫወቻ ቁጥሮች ጋር እያመሳከሩ አሸናፊ መሆን አለመሆናቸው የሚታወቅበት የገንዘብ ሎተሪ ነው፤
11. “ዘመናዊ ቢንጎ” ማለት ተሳታፊዎች በሎተሪ ቴኬቶች ላይ የሚሰጡ ትዕዛዞች መሰረት በማድረግ የዕድል ቁጥሮችን ከመጫወቻ ቁጥሮች ጋር እያመሳከሩ አሸናፊ መሆን አለመሆናቸው የሚታወቅበት የገንዘብ ሎተሪ ነው፤
12. “የፕሮሞሽን ሎተሪ” ማለት የምርት ወይም የአገልግሎት ሽያጭን ለማስፋት በምርት መጠቅለያ ወይም ክዳን ውስጥ ተደብቀው የሚገኙ ዕጣዎችን፣ ከምርቱ ወይም ከአገልግሎቱ ግዢ ጋር በተያያዘ ሁኔታ የሚታደሉና ባለዕድል የሚያደርጉ ኩሯኖችንና ካርዶችን ወይም ሌሎች ዘዴዎችን በመጠቀም የሚከናወንና ሽልማቱ በዓይነት የሚሰጥ ሎተሪ ነው፤

13. “የሎተሪ ሥራ” ማለት በአገር ውስጥም ሆነ በውጭ አገር ማናቸውንም ዓይነት ሎተሪ በማዘጋጀት በአገር ውስጥ መሸጥ፣ ማከፋፈል፣ ማጫወትና ዕጣ ማውጣት ወይም ማናቸውንም ተመሳሳይ ተግባር ማከናወን ነው።
14. “ሰው” ማለት ማናቸውም የተፈጥሮ ሰው ወይም በሕግ የሰውነት መብት የተሰጠው አካል ነው፤
15. “ባለሥልጣን” እና “የባለሥልጣኑ ዋና ዳይሬክተር” ማለት አንደ ቅደም ተከተሉ ኢትዮጵያ ገቢዎችና ጉምሩክ ባለሥልጣን እና የባለሥልጣኑ ዋና ዳይሬክተር ነው።

ክፍል ሁለት

የብሔራዊ ሎተሪ አስተዳደር

3. እንደገና መቋቋም

1. የብሔራዊ ሎተሪ አስተዳደር (ከዚህ በኋላ “አስተዳደር” እየተባለ የሚጠራ) የሕግ ሰውነት ያለው ራሱን የቻለ የፌዴራል መንግሥት መሥሪያ ቤት ሆኖ በዚህ ደንብ እንደገና ተቋቁሟል።
2. የአስተዳደሩ ተጠሪነት ለባለሥልጣኑ ይሆናል።

4. ዋና መስሪያ ቤት

የአስተዳደሩ ዋና መሥሪያ ቤት በአዲስ አበባ ሆኖ ቅርንጫፍ መሥሪያ ቤቶችን እንደ አስፈላጊነቱ በአገሪቱ ውስጥ በማናቸውም ቦታ ሊያቋቁም ይችላል።

5. ዓላማ

የአስተዳደሩ ዓላማ ሎተሪን በማካሄድ ለኢኮኖሚና ማኅበራዊ ልማት እገዛ የሚያደርግ ገቢ ማመንጨትና የሎተሪ ሥራን መቆጣጠር ይሆናል።

6. የአስተዳደሩ ሥልጣንና ተግባር

አስተዳደሩ የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባሮች ይኖሩታል፤

1. የሎተሪ ሥራን ያካሂዳል፤ ዕጣ የሚወጣበትን ቀን፣ የሽልማቱን መጠንና ሁኔታ፣ ሽልማቱ የሚቆይበትን የጊዜ ገደብና ሌሎች አስፈላጊ መረጃዎችን በሎተሪ ትኩረት ላይ ያመለክታል፤ አሸናፊ የዕጣ ቁጥሮችንም ለሕዝብ ያስታውቃል፤
2. ባለሥልጣኑ በሚያወጣው መመሪያ መሠረት ከልዩ ልዩ የሎተሪ ዓይነቶች ከሚገኘው ገቢ ላይ ለዕድለኞች መክፈል ያለበት ድረጃ ተግባራዊ መደረጉን ያረጋግጣል፤

3. የአሸናፊ ዕጣ የተከፈለባቸውን ከሽያጭ የተረፉ የሎተሪ ቴኬቶች በውጭ አዲተር ከተመረመሩ በኋላ ባለስልጣኑ በሚያወጣው መመሪያ መሠረት እንዲወገዱ ያደርጋል፤
4. በዚህ ደንብ በተደነገገው መሠረት ለሎተሪ ሥራ ፈቃድ ይሰጣል፤ ይቆጣጠራል፤ ይሰርዛል፤
5. የሎተሪን ጨዋታ ለማካሄድ የሚያስፈልጉ የመሣሪያ ዓይነቶችንና መመዘኛዎችን ይወስናል፤ ወደ አገር ውስጥ የማስገቢያ ፈቃድ ይሰጣል፤ ይቆጣጠራል፤
6. የንብረት ባለቤት ይሆናል፤ ውል ይዋዋላል፤ በስሙ ይከላል፤ ይከሰሳል፤
7. ዓላማውን ተግባራዊ ለማድረግ የሚያስፈልጉ ሌሎች ሕጋዊ ተግባራትን ያከናውናል፤
8. ህገወጥ የሎተሪ ሥራዎችን ይቆጣጠራል።

7. የአስተዳደሩ አቋም

አስተዳደሩ፡

1. በባለሥልጣኑ ዋና ዳይሬክተር አቅራቢነት በመንግሥት የሚሾም ዋና ዳይሬክተር፤
2. በባለሥልጣኑ ዋና ዳይሬክተር የሚሾም ምክትል ዋና ዳይሬክተር እና
3. አስፈላጊው ሠራተኞች ይኖሩታል።

8. የዋና ዳይሬክተሩ እና የምክትል ዋና ዳይሬክተሩ ሥልጣንና ተግባር

1. ዋና ዳይሬክተሩ ከባለሥልጣኑ በሚሰጠው አጠቃላይ መመሪያ መሠረት የአስተዳደሩን ስራዎች ይመራል፤ ያስተዳድራል፤
2. የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) አጠቃላይ አነጋገር እንደተጠበቀ ሆኖ ዋናው ዳይሬክተር፤

ሀ/ በዚህ ደንብ አንቀጽ 6 የተመለከቱትን የአስተዳደሩን ስልጣንና ተግባሮች ሥራ ላይ ያውላል፤

ለ/ የአስተዳደሩን ድርጅታዊ መዋቅር፣ የሥራ ዕቅድና በጀት አዘጋጅቶ ለባለሥልጣኑ ያቀርባል፤ ሲፈቀድም ሥራ ላይ ይውላል፤

ሐ/ ለአስተዳደሩ በተፈቀደው በጀት መሠረት ገንዘብ ወጭ ያደርጋል፤

መ/ የመንግሥት ሠራተኞች አዋጅ ቁጥር 515/1999 ቢኖርም ከአስተዳደሩ የሥራ ባህሪ አንጻር በባለሥልጣኑ በሚፀድቅ መመሪያ መሠረት የአስተዳደሩን ሠራተኞች ይቀጥራል፤ ያስተዳድራል፤

ሠ/ የአስተዳደሩን ሠራተኞች ልዩ የደመወዝ ስኬልና የጥቅማጥቅም ክፍያ አጥንቶ

በባለሥልጣኑ በኩል ለመንግሥት ቀርቦ ሲፈቀድ ተግባራዊ ያደርጋል፤

ረ/ ከሦስተኛ ወገኖች ጋር በሚደረጉ ግንኙነቶች ሁሉ አስተዳደሩን ይወክላል፤

ሰ/ አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ ከፍርድ ቤት ውጭ ክርክሮችን በስምምነት ይጨርሳል፤

ሸ/ አዳዲስ የሎተሪ ጨዋታዎችን ሥራ ላይ ለማዋል የሚያስችሉ ጥናቶችን

ለባለሥልጣኑ እያቀረበ ያስወስናል፤

ቀ/ የአስተዳደሩን የሥራ አፈፃፀምና የሂሳብ ሪፖርት አዘጋጅቶ ለባለሥልጣኑ

ያቀርባል።

3. ዋናው ዳይሬክተር ለአስተዳደሩ ሥራ ቅልጥፍና ባስፈለገ መጠን ሥልጣንና ተግባሩን በከፊል ለአስተዳደሩ ሌሎች ኃላፊዎችና ሠራተኞች በውክልና ሊሰጥ ይችላል።

4. ምክትል ዋና ዳይሬክተሩ ከዋና ዳይሬክተሩ በሚሰጥ መመሪያ መሠረት፤

ሀ/ የአስተዳደሩን ተግባራት በማቀድ፣ በማደራጀት፣ በመምራትና በማስተባበር ዋና ዳይሬክተሩን ያግዛል፤

ለ/ ዋና ዳይሬክተሩ በማይኖርበት ጊዜ ለዋና ዳይሬክተሩ የተሰጡትን ተግባራት ያከናውናል፤

ሐ/ በዋና ዳይሬክተሩ የሚሰጡትን ሌሎች ሥራዎች ያከናውናል።

9. የገቢ ምንጭ

አስተዳደሩ የሚከተሉት የገቢ ምንጮች ይኖሩታል፤

- 1. የሎተሪ ቲኬት ሽያጭ
- 2. ከጋራ ሽርክና ሥራ የሚገኝ ገቢ እና፤
- 3. የፈቃድና የኮሚሽን ክፍያዎች።

10. የገቢ አጠቃቀም

1. ከአስተዳደሩ ገቢ ላይ ለሎተሪ ዕድለኞች የተከፈለውና ለሥራ ማስኬጃ የዋለው ከተቀነሰ በኋላ የሚቀረው የተጣራ ገቢ አስተዳደሩ የሚይዘው የመጠባበቂያ ሂሳብ ብር 1 ሚሊዮን (አንድ ሚሊዮን ብር) እስከሚሆን ድረስ ወደዚህ ሂሳብ ገቢ ይደረጋል።

2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) የተመለከተው የመጠባበቂያ ሂሳብ ጥቅም ላይ ሊውል የሚችለው ለሎተሪ ዕድለኞች ክፍያ ለመፈጸም የገንዘብ እጥረት ሲያጋጥም ብቻ ይሆናል።
3. የመጠባበቂያ ሂሳብ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (2) ለተመለከተው ዓላማ በመዋሉ ምክንያት የጐደለ አንደሆነ ከአስተዳደሩ የተጣራ ገቢ ላይ እየተቀነሰ እንዲተካ ይደረጋል።
4. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) ወይም (3) የተመለከተው ተቀናሽ ከተደረገ በኋላ ተራፊው ሂሳብ ወደ ማዕከላዊ ግምጃ ቤት ፈሰስ ያደርጋል።
5. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (4) መሠረት ፈሰስ የተደረገው ሂሳብ በአስተዳደሩ ስም በመንግሥት ለሚታቀዱ የኢኮኖሚና ማህበራዊ ልማት ፕሮጀክቶች ማስፈጸሚያ ይውላል።

11. ስለ ሂሳብ መዛግብት

1. አስተዳደሩ የጥንድ ሂሳብ አያያዝ ሥርዓትን በመከተል የተሟሉና ትክክለኛ የሆኑ የሂሳብ መዛግብትን ይይዛል።
2. አስተዳደሩ የሂሳብ መዛግብትና ገንዘብ ነክ ሠነዶች በየዓመቱ በዋናው አዲተር ወይም እርሱ በሚሰይማቸው የውጭ አዲተሮች ይመረመራሉ።

ክፍል ሶስት

የሎተሪ ስራ ስለማካሄድና ስለፍቃድ አሰጣጥ

12. የሎተሪ ስራ ስለማካሄድ

1. አስተዳደሩ በዚህ ደንብ አንቀጽ 2 ንዑስ አንቀጽ (5)፣ (6)፣ (7)፣ (8)፣ (9) እና (11) ላይ የተመለከቱትን የሎተሪ ዓይነቶች የማካሄድ ብቸኛ መብት ይኖረዋል
2. የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) ድንጋጌ ቢኖርም አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝና በባለሥልጣኑ ሲፈቀድ አስተዳደሩ በዚህ ደንብ አንቀጽ 2 ንዑስ አንቀጽ (5) እና (6) የተመለከቱትን የሎተሪ ሥራዎች የካፒታል፣ ቴክኖሎጂ፣ የዕውቀትና የሥራ አመራር ብቃቱ ካላቸው ተሳታፊዎች ጋር በጋራ ሽርክና ሊያካሄድ ይችላል።
3. በዚህ ደንብ አንቀጽ 2 ንዑስ አንቀጽ (3)፣ (4)፣ (10) እና (12) የተመለከቱት የሎተሪ ሥራዎች በማንኛውም ሰው በፈቃድ ሊካሄዱ ይችላሉ።

13. ለሎተሪ ሥራ ፈቃድ ስለመስጠት

1. ማንኛውም ሰው በዚህ ደንብ አንቀጽ 12 ንዑስ አንቀጽ (3) መሰረት የሎተሪ ሥራ ለማካሄድ ፈቃድ እንዲሰጠው ሲፈልግ ለዚህ ተግባር የተዘጋጀውን ቅጽ በመሙላትና አስፈላጊ ማስረጃዎችን በማያያዝ ማመልከቻውን ለአስተዳደሩ ያቀርባል።
2. አስተዳደሩ የቀረበለት የፈቃድ ማመልከቻ የተሟላ መሆኑንና ባለሥልጣኑ በመመሪያ ያወጣቸው ሁኔታዎችና ግዴታዎች መሟላታቸውን በማረጋገጥ የተጠየቀውን ፈቃድ ይሰጣል።

14.ፈቃድን ስለማገድና መሠረዝ

1. ማንኛውም ባለፈቃድ የዚህን ደንብ ወይም ይህን ደንብ ለማስፈጸም የወጡ መመሪያዎችን ድንጋጌዎች የጣሰ ወይም ከተፈቀደለት ውጭ የሠራ እንደሆነ አስፈላጊው የማስተካከያ እርምጃ እስኪወሰድ ድረስ አስተዳደሩ ፈቃዱን ሊያግድ ይችላል።
2. አስተዳደሩ ከሚከተሉት ምክንያቶች በአንዱ ማንኛውንም ፈቃድ ሊሰርዝ ይችላል፤
  - ሀ/ ፈቃዱ የተገኘው ሀሰተኛ ማስረጃ ወይም መግለጫ በመቅረቡ የሆነ እንደሆነ
  - ለ/ ፈቃዱ የአስተዳደሩ ስምምነት ሳይኖር ለሌላ ሰው ተላልፎ የተገኘ እንደሆነ
  - ሐ/ ፈቃዱ የሕዝቡን ሰላምና ፀጥታ ወይም የአገሪቱን ደህንነት የሚጎዳ የወንጀል ተግባር ሲሰራበት ወይም የማጭበርበር ተግባር ሲፈጸምበት ከተገኘ፤
 መ/ ፈቃዱ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) መሠረት ከታገደና ባለፈቃዱ በተሰጠው የጊዜ ገደብ ውስጥ አስፈላጊውን የማስተካከያ እርምጃ ሳይወስድ ከቀረ፤
  - ሠ/ ባለፈቃዱ የንግድ ሥራውን የተወ ወይም የከሰረ እንደሆነ፤
  - ረ/ በተሰጠው የጊዜ ገደብ ፍቃዱን ያላሳደሰ እንደሆነ።
3. አስተዳደሩ አንድን ፈቃድ ከማገዱ ወይም ከመሠረዙ በፊት እርምጃውን የሚወስድበትን ምክንያት ለባለፈቃዱ በጽሑፍ በመግለጽ ባለፈቃዱ ጽሁፉ በደረሰው በሰባት ቀናት ውስጥ የበኩሉን አስተያየት በጽሑፍ እንዲሰጥ ያደርጋል።
4. ባለፈቃዱ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (3) በተገለጸው መሠረት መልስ ካልሰጠ ወይም የሰጠው መልስ አጥጋቢ ሆኖ ካልተገኘ አስተዳደሩ ፈቃዱን የማገድ ወይም የመሠረዝ ውሳኔ ይሰጣል። በተሰጠው ውሳኔ ቅር የተሰኘ ቅሬታውን ለባለሥልጣኑ ማቅረብ ይችላል።

15. ስለፈቃድ እድሳት

1. ከአንድ ዓመት በላይ ለሚካሄድ የሎተሪ ሥራ የሚሰጥ ፈቃድ በየበጀት ዓመቱ መጀመሪያ ላይ መታደስ አለበት፡፡
2. ፈቃድ ለማሳደስ የሚቀርብ ማመልከቻ ፈቃዱ የሚያገለግልበት የበጀት ዓመት ከማለቁ ከአንድ ወር በፊት መቅረብ አለበት፡፡
3. አስተዳደሩ በዚህ ደንብ አንቀጽ 14 መሰረት ፈቃዱን ለማገድ ወይም ለመሠረዝ የሚያበቃ ምክንያት ካልኖረ በስተቀር ማመልከቻው በደረሰው በ30 ቀናት ውስጥ ፈቃዱን ያድሳል፡፡

16. ቁጥጥር ስለማድረግ

1. አስተዳደሩ፡
  - ሀ/ የዚህን ደንብና ደንቡን ለማስፈጸም የሚወጡ መመሪያዎች እንዲሁም ፈቃድ የተሰጠባቸው ግዴታዎች መከበራቸውን ለማረጋገጥ ተገቢውን ክትትልና ቁጥጥር ያደርጋል፤
  - ለ/ የኢንተርኔት ቴክኖሎጂን ወይም ማናቸውንም ሌላ ዘዴ በመጠቀም የዕድል ይዘት ያላቸው ድርጊቶች እንዳይፈጸሙ ይቆጣጠራል።
  - ሐ/ ያለፈቃድ የሚካሄድ የሎተሪ ሥራን የማስቆም ትዕዛዝ ይሰጣል፤ ጥፋተኛውም በሕግ መሠረት እንዲቀጣ ለሚመለከታቸው አካላት ያሳውቃል።
2. አስተዳደሩ የፍርድ ቤት ትዕዛዝ በማውጣት በማናቸውም አመቺ ሰዓት ወደ ማንኛውም የሕንጻ ይዘታ በመግባት ህገ ወጥ የሎተሪ ሥራዎችን ይቆጣጠራል።

17. ክልከላ

1. ማንኛውም ሰው ከአስተዳደሩ የተሰጠ ፈቃድ ሳይኖረው ማናቸውንም የሎተሪ ሥራ ማካሄድ አይችልም።
2. ማንኛውም ሰው የሎተሪ ሥራ ለማካሄድ የተሰጠውን ፈቃድ ያለአስተዳደሩ ስምምነት ለሌላ ሰው ማስተላለፍ አይችልም።

18. ስለፈቃድ ክፍያዎች

ለፈቃድ ማውጫና ማሳደሻ የሚጠየቀው ክፍያ ባለሥልጣኑ በሚያወጣው መመሪያ ይወሰናል፡፡

19. የኮሚሽን ክፍያ

1. አስተዳደሩ የሎተሪ ሥራ ለማካሄድ ፈቃድ ሲሰጥ ወይም ሲያድስ ከፈቃድ ክፍያው በተጨማሪ፦

ሀ/ ለቶምቦላ ወይም ለስፖርት ውርርድ ሎተሪ ሲሆን ሎተሪው ቲኬት ሽያጭ

ሊገኝ ይችላል ተብሎ በሚገመተው ጠቅላላ ገቢ ፤

ለ/ ለፕሮሞሽን ሎተሪ ሲሆን ለሽልማት ሊውል በታቀደው ምርት ወይም

አገልግሎት ጠቅላላ የመሸጫ ዋጋ የገቢ ግብርን ጨምሮ፤ ወይም

ሐ/ ለኮንቪንሽናል ቢንጎ ሲሆን ባለፈቃዱ በየጊዜው በሚያገኘው ጠቅላላ ገቢ፤

ላይ ተሰልቶ 15% የኮሚሽን ክፍያ ይሰበሰባል፡፡

2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1(ሐ) የተመለከተው ሥራ የኮሚሽን ክፍያ ባለሥልጣኑ በሚያወጣው መመሪያ በተመለከተው የጊዜ ገደብ ውስጥ ሳይከፈል ከቀረ በዚህ ደንብ አንቀጽ 14 መሠረት ሊወሰድ የሚችለው አስተዳደራዊ እርምጃ እንደተጠበቀ ሆኖ ክፍያው ለዘገየበት ለእያንዳንዱ ወር የ20% መቀጫ ያስከትላል፤ ሆኖም ጠቅላላ መቀጫው ከሚፈለገው የኮሚሽን ክፍያ 100% ሊበልጥ አይችልም፡፡

ክፍል አራት

ልዩ ልዩ ድንጋጌዎች

20.ቅጣት

ድርጊቱ በወንጀል ሕግ መሠረት የበለጠ የሚያስቀጣ ካልሆነ በስተቀር፤

1. ማንኛውም ሰው የጸና ፈቃድ ሳይኖረው የሎተሪ ሥራ ካካሄደ ከብር 50,000 እስከ 100,000 በሚደርስ የገንዘብ መቀጮና ከሦስት እስከ አምስት ዓመት በሚደርስ እሥራት ይቀጣል፤

2. ማንኛውም ሰው፤

ሀ/ የሀንፃ ይዞታውን ለሕገ-ወጥ ሎተሪ ሥራ ማካሄጃ እንዲውል ያከራየ ወይም በማናቸውም ሁኔታ የፈቀደ፤ ወይም

ለ/ በአስተዳደሩ ቁጥጥር እንዲያደርግ የተመደበን ሠራተኛ ቁጥጥር ወደ ሚደረግበት የሕንፃ ይዞታ እንዳይገባ የከለከለ ወይም የቁጥጥር ሥራው እንዳይካሄድ በማናቸውም መንገድ ያስናከለ፤

እንደሆነ ከብር 10,000 እስከ 20,000 በሚደርስ የገንዘብ መቀጮ እና ከአንድ ዓመት አስከ ሁለት ዓመት በሚደርስ እሥራት ይቀጣል፡፡

21. መመሪያ የማውጣት ሥልጣን

ባለሥልጣኑ ይህን ደንብ በሚገባ ለማስፈጸም የሚያስፈልጉ መመሪያዎችን ሊያወጣ ይችላል።

22. የመብትና ግዴታ መተላለፍ

1. የብሔራዊ ሎተሪ አስተዳደርን እንደገና ለማቋቋም በወጣው አዋጅ ቁጥር 535/1999 ይተዳደር የነበረው የብሔራዊ ሎተሪ አስተዳደር መብትና ግዴታዎች በዚህ ደንብ ለአስተዳደሩ ተላልፏል።
2. ይህን ደንብ የሚቃረኑ ሕጎች፣ ደንቦች፣ መመሪያዎችና የአሠራር ልምዶች በዚህ ደንብ የተሸፈኑ ጉዳዮችን በሚመለከት ተፈጻሚነት አይኖራቸውም።

23. ደንቡ የሚጸናበት ጊዜ

ይህ ደንብ በነገሪት ጋዜጣ ታትሞ ከወጣበት ቀን ጀምሮ የፀና ይሆናል።

አዲስ አበባ ጥር 27 ቀን 2001 ዓ.ም

መለስ ዜናዊ

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ

ጠቅላይ ሚኒስትር

አዋጅ ቁጥር 591/2000 ዓ.ም

የኢትዮጵያ ብሔራዊ ባንክ ማቋቋሚያ አዋጅን ለማሻሻል የወጣ አዋጅ

ለኢትዮጵያ ፈጣን የኢኮኖሚ ልማት የተረጋጋ የዋጋ፣ የውጭ ምንዛሬ ምጣኔና የጤና የፋይናንስ ሥርዓት አስፈላጊ በመሆኑ፤

የኢትዮጵያ ብሔራዊ ባንክ ለኢትዮጵያ ኢኮኖሚ የተመጣጠነ ዕድገት ተስማሚ የሆኑ ሌሎች አስፈላጊ ተግባራትን ማከናወን ስለአለበት፤

በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ሕገመንግሥት አንቀጽ 55(1) መሠረት የሚከተለው ታውጇል።

ክፍል አንድ

ጠቅላላ

1. አጭር ርዕስ

ይህ አዋጅ “የኢትዮጵያ ብሔራዊ ባንክ ማቋቋሚያ /አንደተሻሻለ/ አዋጅ ቁጥር 591/2000 ዓ.ም” ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

2. ትርጓሜ

የቃሉ አገባብ ሌላ ትርጉም የሚያሰጠው ካልሆነ በስተቀር በዚህ አዋጅ ውስጥ

1. “ሥልጣን የተሰጠው መንዛሬ” ማለት ከባንኮች በስተቀር በውጪ አገር ገንዘብ ግብይት ለመሠማራት ከብሔራዊ ባንክ ፈቃድ የተሰጠው ማንኛውም ሰው ነው

2. “የባንክ ሥራ” ማለት የሚከተሉትን ሥራዎች ያጠቃልላል፤

ሀ/ ብሔራዊ ባንክ ተቀባይነት አለው ብሎ በፈቀደው የገንዘብ መሰብሰቢያ ዘዴ ከሕዝብ ተቀማጭ ገንዘብ የመቀበል፤

ለ/ የባንክ ሥራ በሚሠራው ሰው ሂሳብና ኃላፊነት በዚህ ንዑስ አንቀጽ ተራ ፊደል (ሀ) የተመለከተውን ገንዘብ በሙሉ ወይም በክፍል በብሔራዊ ባንክ ተቀባይነት ባላቸው ብድሮች፣ ኢንቨስትመንቶችና ሌሎች ጉዳዮች የማዋል፤

ሐ/ በገንዘብ መልክ ያልተቀረፀ ወርቅና ብር እንዲሁም የውጭ ምንዛሬ የመግዛትና የመሸጥ፤

መ/ በራሳቸውም ሆነ በደንበኞቻቸው ስም ለሌሎች የሀገር ውስጥና የውጭ ሀገር ሰዎች ገንዘብ የማስተላለፍ፤

ሠ/ በገንዘብ ማስከፊያ፣ በሐዋላና በተስፋ ሰነዶች እንዲሁም በሌሎች በተረጋገጡ

የዕዳ ሰነዶች በቅናሽ የማበደርና የማስተላለፍ፤

ረ/ በዚህ ንዑስ አንቀጽ ከተራ ፊደል (ሀ) እስከ (ሠ) በተመለከቱት ተግባራት የተሠማራ ባንክ እንዲሠራቸው በብሔራዊ ባንክ ተቀባይነት ያገኙ በተለምዶ እንደባንክ ሥራ የሚታወቁ ሌሎችተግባሮችን የማከናወን፤

3. “ባንኮች” ማለት የባንክ ሥራ እንዲሠሩ በብሔራዊ ባንክ ፊቃድ የተሠጣቸው ኩባንያዎች ወይም የመንግሥት ባንኮች ናቸው፤
4. “የተቀማጭ ገንዘብ መድን ፈንድ” ማለት በሚኒስትሮች ምክር ቤት በሚወጣ ደንብ መሠረት የሚቋቋም ፈንድ ነው፤
5. “የውጭአገር ገንዘብ” ማለት ከኢትዮጵያ ገንዘብ በስተቀር ከኢትዮጵያ ውጭ፣ በማናቸውም ሃገር ሕጋዊ ገንዘብ የሆነና በኢትዮጵያ ውስጥ ለሚደረግ ክፍያ ተቀባይነት እንዳለው ብሔራዊ ባንክ ያሳወቀው ማናቸውም ገንዘብ ነው፤
6. “የውጭ ምንዛሪ” ማለት በብሔራዊ ባንክ ተቀባይነት ያላቸው የውጭ ሃገር ገንዘቦችና በውጭ ሃገር ገንዘብ የተዘጋጁ የክፍያ ማዘገፍ ጽኑዎች፣ የሐዋላ ሰነዶች፣ የተስፋ ሰነዶች፣ ድራፍቶች፣ ሴኪዩሪቲዎች፣ እንደዚሁም ሌሎች የሚተላለፉ ሰነዶችና በውጭ ሃገር ገንዘብ የተያዙ የባንክ ሂሳቦች ወይም የሚከፈሉ ወይም በውጭ ሃገር ሂሳብ ወይም የማቻቻል አሠራር የሚደረግባቸው ንብረቶች ማለት ነው፤
7. “መንግስት” ማለት የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ መንግሥት ነው፤
8. “መድን ሰጪዎች” ማለት አግባብ ባለው የኢትዮጵያ ሕግ መሠረት የተቋቋሙ የመድን ኩባንያዎች ናቸው፤
9. “ገንዘብ-አክል ንብረት” ማለት ከገንዘብ ተቋማት ጋር በተያያዘ የሚከተሉትን ያጠቃልላል፤

ሀ/ ጥሬ ገንዘብ፤

ለ/ በብሔራዊ ባንክ እና ሌሎች በብሔራዊ ባንክ ተቀባይነት ባላቸው በሀገር ውስጥና በውጭ ሀገር ባንኮች ያለ ተቀማጭ ገንዘብ፤

ሐ/ በብሔራዊ ባንክ ተቀባይነት ያላቸውና ያለገደብ ሊተላለፉ የሚችሉ በብር ወይም በውጭ ምንዛሪ ተከፋይ የሆኑ ንብረቶች፤

መ/ በብሔራዊ ባንክ በየጊዜው ገንዘብ-አክልተብለው ተቀባይነት ያገኙ ሌሎች

ንብረቶች፤

- 10. “ሌሎች የገንዘብ ተቋማት” ማለት አግባብ ባለው የኢትዮጵያ ሕግና ብሔራዊ ባንክ በሚወሰነው መሠረት የተቋቋሙ የአነስተኛ የፋይናንስ ተቋሞች፤ የፖስታ ቁጠባ፤ የገንዘብ አስተላላፊዎችና ሌሎች መሠል ተቋማት ማለት ነው፤
- 11. “ሰው” ማለት ማንኛውም የተፈጥሮ ሰው ወይም በሕግ የሰውነት መብት የተሰጠው አካል ነው፤
- 12. “ብሔራዊ ባንክ” ማለት የሀገሪቱ ማዕከላዊ ባንክ የሆነው የኢትዮጵያ ብሔራዊ ባንክ ነው፤
- 13. “በውጪ ምንዛሪ የሚፈፀም ግብይት” ማለት
  - ሀ/ የውጭ ምንዛሪ ማስተላለፍ፣ መበደር፣ ማበደር፣ ማዛወር፣ መመንዘር፣ መግዛት፣ መሸጥ፣መቀበል፣ መክፈል ወይም ሂሳብ ውስጥ ማስገባት፤ እና
  - ለ/ በኢትዮጵያ ውስጥም ሆነ በኢትዮጵያ ውጭ የውጭ ምንዛሪ ማስተላለፍን፣ መበደርንና ማበደርን፣ ማዛወርን፣ መመንዘርን፣ መግዛትን፣ መሸጥን መቀበልን፣ መክፈልን ወይም በሂሳብ ውስጥ ገቢ ማድረግን የሚያስከትል ውለታ፣ ስምምነት ወይም መግባባት ነው፤
- 14. “ዋጋ ያለው ዕቃ” ወይም “ዋጋ ያለው ነገር” ማለት ማናቸውም የገንዘብ ዋጋ ያለው ዕቃ ነው። ሆኖም በጉምሩክ ታሪፍ ደንብ ላይ የተመለከተውን የመንገደኛ ሻንጣና መንገደኛ ወደ ኢትዮጵያ ይዞት የሚመጣውን የውጭ ምንዛሪ አይጨምርም።
- 15. “ኩባንያ” ማለት በኢትዮጵያ የንግድ ህግ የተሰጠውን ትርጓሜ የያዘ ሆኖ አክሲዮኖቹ በሙሉ በኢትዮጵያዊያንና በኢትዮጵያዊያን ባለቤትነት በተቋቋሙ ድርጅቶች የተያዘ በኢትዮጵያ ህግ መሠረት የተመዘገበና ዋና መሥሪያ ቤቱ በኢትዮጵያ የሆነ የአክሲዮን ማህበር ነው።

ክፍል ሁለት

የብሔራዊ ባንክ አደረጃጀት⁴³፣ አመራርና ተግባራት

3. ሕጋዊ አቋም

- 1. በትዕዛዝ ቁጥር 30/1955 መሠረት የተቋቋመው የኢትዮጵያ ብሔራዊ ባንክ ራሱን ችሎ በዚህ አዋጅ መሠረት የሚተዳደር ተቋም ሆኖ ይቀጥላል።

⁴³ በ16/8(2002) ደ.172 የባንኩ አደረጃጀት ተለወጠ።

2. ብሔራዊ ባንክ ራሱን የቻለ ሕጋዊ ሰውነት ኖሮት፣ በተለይም

ሀ/ ውል የመዋዋል፣

ለ/ የመክሰስና የመክሰስ፣ እና

ሐ/ ንብረት የመያዝ፣ የማግኘት፣ ባለቤት የመሆንና ንብረቱን በሽያጭ ወይም

በሌላ መንገድ የማስወገድ፣

ችሎታ ይኖረዋል።

3. የብሔራዊ ባንክ ዋና መሠሪያ ቤት በአዲስ አበባ ይሆናል። ባንኩ፣

ሀ/ በአ.ት.ዮ.ጵ.ያ ውስጥ ቅርንጫፍ መሥሪያ ቤቶች ማቋቋምና መዝጋት፣ እና

ለ/ በአ.ት.ዮ.ጵ.ያ ውስጥ እና በውጭ አገር ወኪሎች እና አገናኝ ባንኮች መሰየምና

መሻር፣

ይችላል።

4. የብሔራዊ ባንክ ተጠሪነት ለአ.ት.ዮ.ጵ.ያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ጠቅላይ ሚኒስትር ይሆናል።

5. ብሔራዊ ባንክ፣

ሀ/ የዳይሬክተሮች ቦርድ፣

ለ/ በመንግሥት የሚሾሙ ገዥና ምክትል ገዥ፣እና

ሐ/ አስፈላጊ ሠራተኞች፣

ይኖሩታል።

6. የዳይሬክተሮች ቦርድ ሰባት አባላት ይኖሩታል። የብሔራዊ ባንክ ገዥ እና ምክትል ገዥ የቦርዱ ቋሚ አባላት ይሆናሉ። የቦርዱ ሊቀመንበር እና ቀሪዎቹ አባላት በመንግስት ይሾማሉ።

4. ብሔራዊ ባንክ ዓላማዎች

የብሔራዊ ባንክ ዓላማ የተረጋጋ የዋጋና የውጭ ምንዛሪ ተመን ማስፈን፣ ጤናማ የፋይናንስ ሥርዓት መገንባትና ለአ.ት.ዮ.ጵ.ያ ፈጣን ኢኮኖሚ ልማት አመቺ የሆኑ ሌሎች ተዛማጅ ተግባራትን ማከናወን ይሆናል።

5. የብሔራዊ ባንክ ሥልጣንና ተግባር

ብሔራዊ ባንክ ዓላማዎቹን ለማሳካት የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባሮች ይኖሩታል፤

1. ሕጋዊ ገንዘብን የመቅረጽ፣ የማተም ወይም የማስቀረጽ፣ የማሳተምና የማሠራጨት፤

2. በሕጋዊ መንገድ የወጡትን ሣንቲሞችና የገንዘብ ነጥቶችን ማስወገድ ወይም እንዲወገዱ የማድረግ፤
3. የራሱን የዕዳና ክፍያ ሰነዶችን የማውጣት፤
4. የገንዘብና ብድር አቅርቦት በተፈለገው መጠን መገኘትን፤ እንዲሁም የወለድ ተመንና ሌሎች ክፍያዎችን የመወሰንና የመቆጣጠር፤
5. የውጭ ምንዛሪ ተመን ፖሊሲ የመቅረጽና ተግባራዊ የማድረግ፤
6. የኢትዮጵያን የዓለም አቀፍ መጠባበቂያ ሂሳቦች የማስተዳደርና የመምራት
7. ለባንኮች፣ ለመድን ሰጪዎችና ለሌሎች የገንዘብ ተቋማት ፈቃድ የመስጠትና ሥራቸውን የመቆጣጠር፤
8. የባንክ፣ የመድንና ሌሎች የገንዘብ አገልግሎቶች እንዲሰፋፉ አመቺ የሆኑ ሁኔታዎችን የመፍጠር፤
9. ባንኮችና ፈቃድ የተሰጣቸው መንዛሪዎች ሊይዙት የሚችሉትን ያልተቀረፀ ወርቅና ብር እንዲሁም የውጭ ምንዛሪ ገደብ የመወሰን፤
10. ባንኮችና ሌሎች የገንዘብ ተቋማት የሚይዙትን የተጣራ የውጭ ምንዛሪ ልክ፣ እንዲሁም የውጭ ዕዳ ስምምነቶችና የዕዳውን ገደብ የመወሰን፤
11. ባንኮችና ሌሎች የገንዘብ ተቋማት የአጭርና የረጅም ጊዜ የብድር አገልግሎት እንደ አስፈላጊነቱ እንዲያገኙ የማድረግ፤
12. ማናቸውም ዓይነት ተቀማጭ ገንዘብ ከውጭ አገር ምንጮች የመቀበል
13. ከማንኛውም ሰው መረጃዎችን በመሰብሰብ የክፍያ ሚዛን፣ የገንዘብ አቅርቦትና የዋጋ ትንበያዎችን እንዲሁም ለትንተናና የገንዘብ፣ የቁጠባና የምንዛሪ ፖሊሲዎችን ለመቅረጽና ለመወሰን የሚረዱትን ሌሎች አግባብነት ያላቸውን ጠቋሚ ስታቲስቲካዊ መረጃዎችን የያዘ ለኢትዮጵያ ኢኮኖሚ ጠቃሚ የሆኑ ጥናቶችን በየጊዜው የማካሄድ፤
14. መንግሥትን በባንክ አገልግሎት፣ በገንዘብ ውክልናና በፋይናንስ አማካሪነት የማገልገል፤
15. የክፍያ፣ የማጣራትና የማወራረድ ሥርዓት የማቋቋም፣ ዘመናዊ የማድረግ፣ የማካሄድ፣ የመከታተልና የመቆጣጠር፤

- 16. አ.ት.ዮ.ጵ.ያ የተዋዋለቻቸውን ዓለም አቀፍ የገንዘብና የባንክ ስምምነቶች በማክበር የመሥራትና አገሪቱን በዓለም አቀፍ የገንዘብ ድርጅት እንዲሁም በሌሎች በማዕከላዊ ባንኮች በተቋቋሙ ዓለምአቀፍ የፋይናንስ ተቋማት ዘንድ የመወከል፤
- 17. ልዩ የመታሰቢያ ሣንቲሞች የመቅረጽ፤
- 18. የተቀማጭ ገንዘብ መድን ፈንድ የማቋቋምና የመምራት፤
- 19. ዓላማዎቹን ለማስፈጸም ማዕከላዊ ባንኮች በተለምዶ የሚኖራቸውን ሌሎች ሥልጣኖች መጠቀምና ሌሎች ተግባራትን የማከናወን።

6. ካፒታልና የመጠባበቂያ ሂሳቦች

- 1. የብሔራዊ ባንክ ካፒታል ሙሉ በሙሉ በመንግሥት ባለቤነት የተያዘ ይሆናል። የባንኩ የተከፈለ ካፒታል ብር 500 ሚሊዮን (አምስት መቶ ሚሊዮን ብር) ሲሆን አስፈላጊ ሆኖ በተገኘ ጊዜ በሚኒስትሮች ምክር ቤት በሚወጣ ደንብ ሊጨምር ይችላል።
- 2. ከተጣራ ትርፍ ውስጥ 20 በመቶ (ሃያ በመቶ) የባንኩ የመጠባበቂያ ሂሳብ የተከፈለው የካፒታል መጠን ጋር እስኪስተካከል ድረስ በየበጀት ዓመቱ ወደዚሁ ሂሳብ ገቢ ይሆናል፤ ቀሪው 80 በመቶ (ሰማንያ በመቶ) ወደ ገንዘብና አ.ኮኖሚ ልማት ሚኒስቴር ሂሳብ ገቢ ይሆናል።
- 3. ጠቅላላ የመጠባበቂያ ሂሳቡ ከተከፈለው ካፒታል ጋር እኩል ሲሆን፤ የተጣራው ትርፍ በሙሉ በየበጀት ዓመቱ ወደ ገንዘብና አ.ኮኖሚ ልማት ሚኒስቴር ሂሳብ ገቢ ይሆናል።
- 4. የተጣራ የብሔራዊ ባንክ ኪሣራ ከጠቅላላ የመጠባበቂያ ሂሳቡ ላይ ተቀናሽ ይሆናል።
- 5. ብሔራዊ ባንክ በማናቸውም ጊዜ በደረሰበት የተጣራ ኪሣራ የተነሣ ጠቅላላው የመጠባበቂያ ሂሳቡ ከካፒታሉ ያነሰ እንደሆነ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 2 የተመለከቱት ድንጋጌዎች ጠቅላላ የመጠባበቂያ ሂሳቡ ከባንኩ ካፒታል ጋር እንደገና እስኪስተካከል ድረስ ተፈጻሚ ይሆናል።
- 6. መንግሥት የብሔራዊ ባንክ ካፒታል በማናቸውም ጊዜ ሳይቀነስ እንደተጠበቀ መቆየቱን ያረጋግጣል።

7. የሂሳብ ዓመትና የሂሳብ መግለጫዎች

1. የብሔራዊ ባንክ የሂሳብ ዓመት እንደ አውሮፓውያን የዘመን አቆጣጠር ሐምሌ 1 ቀን ጀምሮ በሚቀጥለው ዓመት ሰኔ 30 ቀን ያበቃል።
2. የብሔራዊ ባንክ የትርፍና ኪሣራ መግለጫ፣ የሂሳብ ሚዛንና ከሂሳቦቹ ጋር የተያያዙ ማስታወሻዎች የሚሠሩት በዓለም አቀፍ የሂሳብ አያያዝ ሪፖርት አዘገጃጀት ደረጃ መሠረት ይሆናል።
3. የብሔራዊ ባንክ የሂሳብ ዓመት ባለቀ በሦስት ወርጊዜ ውስጥ ባንኩ አዲት ያልተደረገ የሂሳብ ሚዛን እንዲሁም የትርፍና የኪሣራውን መግለጫ አዘጋጅቶ ለመንግሥት ያቀርባል።

8. የውጭ አዲት

1. የባንኩ ዳይሬክተሮች ቦርድ በየዓመቱ የውጪ አዲተር ይሾማል። የአዲት ሪፖርቱ ከተጠናቀቀ በኋላ የባንኩ ቦርድ አዲት ኮሚቴ መርምሮ እንዲያፀድቀው መቅረብ አለበት። እያንዳንዱ የሂሳብ ዓመት ባለቀ በስድስት ወር ጊዜ ውስጥ በአዲት ኮሚቴ የፀደቀው የአዲት ሪፖርት ለመንግሥት መላክ ይኖርበታል
2. በአዲተር በሚገባ የተመረመረና የተፈረመ የሂሳብ ሚዛንና የዓመቱን ትርፍና ኪሣራ የሚያሳይ መግለጫ ብሔራዊ ባንክ በሚያወጣው ዓመታዊ ሪፖርት ውስጥ ይታተማሉ።

9. የዳይሬክተሮች ቦርድ ሥልጣን፣ ተግባር እና የስብሰባ ሥነ-ሥርዓት

1. በዚህ አዋጅ የተመለከቱት የብሔራዊ ባንክ ሥልጣኖች፣ ኃላፊነቶች እና ተግባሮች ለባንኩ የዳይሬክተሮች ቦርድ ተሰጥተዋል።
2. ከዳይሬክተሮች ቦርድ አባላት አራቱ ከተገኙ ምልዓተ ጉባዔ ይሆናል። ሆኖም ከተገኙት አባላት አንዱ የባንኩ ገዥ ወይም ምክትል ገዥ መሆን ይኖርበታል
3. የቦርዱ ስብሰባዎች በሊቀመንበሩ ወይም እርሱ ባልተገኘ ጊዜ በወከለው የቦርድ አባል ይጠራል።
4. የዳይሬክተሮች ቦርድ ስብሰባ ቢያንስ በሦስት ወር አንድ ጊዜ ይካሄዳል። ሆኖም ሊቀመንበሩ ወይም እርሱ ባልተገኘ ጊዜ በእርሱ የተወከለ ሰው ወይም ገዥው ወይም ከቦርዱ አባላት ሦስቱ ሲጠይቁ ስብሰባው በማናቸውም ጊዜ ሊጠራ ይችላል።
5. የዳይሬክተሮች ቦርድ የራሱ ፀሐፊ ይኖረዋል።
6. ለዳይሬክተሮች ቦርድ አባላት የሚከፈለው አበል መጠን በመንግሥት ይወሰናል

7. ማናቸውም የዳይሬክተሮች ቦርድ ውሳኔ በስብሰባው በተገኙት አባሎች አብላጫ ድምጽ ይወሰናል፤ ቦርዱ በድምጽ እኩል ለእኩል በተከፈለ ጊዜ ሊቀመንበሩ ወሳኝ ድምጽ ይኖረዋል።
8. የዳይሬክተሮች ቦርድ ስብሰባ ቃለ ጉባዔ ቦርዱ በሚወሰነው አኳኃንና በትክክል ይመዘገባል። ቦርዱ በይፋ እንዲታወቅ ካልፈቀደ በቀር ማናቸውም ቃለጉባኤ በሚሰጥር ይጠበቃል።
9. የዳይሬክተሮች ቦርድ የራሱን የአሠራር መመሪያ ሊያወጣ ይችላል።
10. የዳይሬክተሮች ቦርድ አስፈላጊ ሆኖ ሲያገኘው ሥልጣኑን ለገዥው በውክልና ሊያስተላልፍ ይችላል።
11. የዳይሬክተሮች ቦርድ ቢያንስ ሦስት የቦርድ አባላትን ያካተተ የአዲት ኮሚቴ ይኖረዋል። ኮሚቴው የውስጥና የውጭ አዲተሮችን ግኝትና የመፍትሄ ሃሳብ ተቀብሎ ይመረምራል፤ ለአፈጻጸሙም አስፈላጊውን መመሪያ ይሠጣል።

10. የብሔራዊ ባንክ ገዥ ሥልጣንና ተግባር

1. የብሔራዊ ባንክ ገዥ የባንኩ ዋና ሥራ አስፈጻሚ ሆኖ በዚህ አዋጅና በቦርዱ ውሳኔዎች መሠረት የባንኩን ኮሚሽንና ሥራ ይመራል፤ ይቆጣጠራል።
2. ገዥው የብሔራዊ ባንክን ዕቅድና አመታዊ በጀት ያዘጋጃል፤ በዳይሬክተሮች ቦርድ ሲጸድቅም በሥራላይ ያውላል።
3. ገዥው የብሔራዊ ባንክ ዋና ተጠሪ በመሆን ባንኩ፣
  - ሀ/ ከሌሎች ሰዎች፣ ከመንግሥት፣ ከዓለም አቀፍ የገንዘብ ድርጅትና ሌሎች አግባብነት ካላቸው ብሔራዊ ባንክ አባል ከሆነባቸው የገንዘብ ድርጅቶች ጋር በሚያደርገው ግንኙነት ሁሉ ባንኩን ይወክላል፤
  - ለ/ የሚያደርጋቸውን ውሎች፣ የሚያሳትግቸውን የገንዘብ ኖቶችና የዋስትና ሰነዶች፣ ዓመታዊ ሪፖርቶች፣ የሂሳብ ሚዛን ሰነዶች፣ የትርፍና የኪሣራ ማስታወቂያዎች፣ ደብዳቤዎችና ሌሎች የባንኩን ሰነዶች ብቻውን ወይም ከተፈቀደላቸው ሌሎች የባንኩ ሹማምንት ጋር በአንድነት ይፈርማል፤ እና
  - ሐ/ በሚከሰቡት ወይም በሚከሰሱት ማናቸውም ጉዳይ ራሱ ወይም በነገረፈጅ አማካይነት የባንኩ ወኪል ይሆናል።

4. ገዥው ለብሔራዊ ባንክ የሥራ ቅልጥፍና ባስፈለገ መጠን ተግባሩንና ሥልጣኑን በክፍል ለምክትል ገዥውና ለሌሎች የባንኩ ሹማምንት በውክልና ሊያስተላልፍ ይችላል።
5. ገዥው በማናቸውም ተግባሩ በአንቀጽ 4 ላይ በተመለከቱት የብሔራዊ ባንክ ዓላማዎች ይመራል።

11. የብሔራዊ ባንክ ምክትል ገዥ ስልጣን እና ተግባር

የብሔራዊ ባንክ ምክትል ገዥ የባንኩን ገዥ ይረዳል፤ ገዥው በሌለ ጊዜ ለገዥው የተሰጡትን ሥራዎች ሁሉ ያከናውናል።

ክፍል ሦስት

ብሔራዊ ባንክ ከመንግስት ጋር ስለሚኖረው ግንኙነት

12. የመንግሥት የገንዘብ አስተዳደር ተወካይና ባንክ መሆን

ብሔራዊ ባንክ ገንዘብ ነክ ጉዳዮችን በሚመለከት የመንግሥት ወኪልና ባንክ ሆኖ ይሠራል፤ በዚህም መሠረት በመንግሥት ስም እና ሂሳብ ለመንግሥት የሚከተሉትን ሥራዎች ያከናውናል፦

1. ተቀማጭ ገንዘብ ይቀበላል፤ በሀገር ውስጥም ሆነ በውጭ ያሉ የኢትዮጵያ መንግሥት ተቀማጭ ገንዘቦችን ይሰበስባል፤ በአደራ ያስቀምጣል፤ ክፍያም ይፈጽማል ወይም ያስተላልፋል፤ አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝም ሌሎች ባንኮች በብሔራዊ ባንክ ስም እነዚህን ተግባራት እንዲያከናውኑ ሊወክል ይችላል፤ በገንዘብና የኢኮኖሚ ልማት ሚኒስቴር⁴⁴ ሲጠየቅ በዚህ አኳኝን የተያዙ ሂሳቦችን በሚመለከት መረጃዎችን ያቀርባል፤
2. ቼኮች፣ የሐዋላ ሰነዶች፣ የተሰፋ ሰነዶችና የዋስትና ሰነዶችን ይገዛል፤ ይሸጣል፤ ያስተላልፋል ወይም በአደራ ተረክቦ ያስቀምጣል፤
3. እንደ ወርቅና ብር ያሉትን የከበሩ ማዕድናትና የውጭ አገር ገንዘብ ይገዛል፤ ይሸጣል፤ ያስተላልፋል ወይም በአደራ ተረክቦ ያስቀምጣል፤
4. ከገንዘብና ኢኮኖሚ ልማት ሚኒስቴር ጋር በሚደረግ ስምምነት መሠረት በተለይ የተዘረዘሩ የመንግሥት ሂሳቦችን ያስተዳድራል፤

⁴⁴ በአዋጁ ውስጥ “የገንዘብና ኢኮኖሚ ልማት ሚኒስቴር” ተብሎ የተጠቀሰው በ22/12(2008) አ.916 አንቀጽ 9(6) መሰረት “የገንዘብና ኢኮኖሚ ትብብር ሚኒስቴር” ተብሎ ይነበብ።

5. በገንዘብና ኢኮኖሚ ልማት ሚኒስቴር ሥልጣን ሲሰጠው የመንግሥት ዕዳን ያስተዳድራል፤ የመንግሥት የግምጃ ቤት ሰነዶችንና ቦንዶችን እንዲሁም ሌሎች የዋስትና ሰነዶችን ይሸጣል፤ ያስተዳድራል፤
6. ለመንግሥት ብድር ይሰጣል፤
7. በመንግሥት የወጡ ካለምንም ቅድመ ሁኔታ የሚተላለፉ የግምጃ ቤተ ሰነዶችና ቦንዶች ይገዛል፤ ይሸጣል።

13. ብድር

1. በአያንዳንዱ የበጀት ዓመት በብሔራዊ ባንክ ለመንግሥት የሚሰጠው የብድር መጠን ከባንኩ ጋር በሚደረግ ምክክር የሚወሰን ሆኖ የዋጋና የውጭ ምንዛሪ ምጣኔ መረጋጋትን ከማስፈን ዓላማ ጋር የተጣጣመ መሆን አለበት።
2. ባንኩ ለመንግሥት፣ ለባንኮችና ለሌሎች የገንዘብ ተቋማት ካልሆነ በስተቀር ለማንኛውም ሰው በቀጥታ ብድር አይሰጥም።

ክፍል አራት

ብሔራዊ ባንክ ለባንኮች፣ ለመድን ሰጭ ድርጅቶች ከሌሎች የገንዘብ ተቋማት ጋር

ስለሚኖረው ግንኙነት

14. ፍቃድ ስለመስጠትና መቆጣጠር

ብሔራዊ ባንክ ለባንኮች፣ ለመድን ሰጭ ኩባንያዎችና ሌሎች የገንዘብ ተቋማት አግባብነት ባላቸው ሕጎች መሠረተ ፈቃድ ይሰጣል፤ ሥራቸውንም ይቆጣጠራል።

15. የብድር አሰጣጥና አስተዳደር

1. ብሔራዊ ባንክ፡
  - ሀ/ ለኢትዮጵያ ኢኮኖሚ ሚኒስቴር ዕድገት ተስማሚ የሆነ የተረጋጋ የዋጋና የምንዛሪ ምጣኔ ለማስፈን፡
    - (1) ከባንኮችና ከሌሎች የገንዘብ ድርጅቶች ጋር ስላለው የብድር ግንኙነት፤ እና
    - (2) በባንኮችና በሌሎች የገንዘብ ድርጅቶች ስለሚሰጡ የብድር አገልግሎቶች፤ መመሪያ ሊያወጣ ይችላል፤
  - ለ/ እንደነገሩ ሁኔታ በአግባቡ የተፈረሙና በባለቤቱ በጀርባ በመፈረም የተረጋገጡ የሐዋላ ሰነዶች፣ የተስፋ ሰነዶች፣ አክሲዮኖችና ሌሎች የገንዘብ

መክፈያ ሰነዶች በቅናሽ ወይም ድጋሚ ቅናሽ በማድረግ የሚገዛበት ወይም የሚሸጥበት፣ ከባንኮችና ከሌሎች የገንዘብ ድርጅቶች ጋር የሚሠራበትን ሁኔታ በመመሪያ ይወስናል፤

ሐ/ ቅናሽ ወይም ድጋሚ ቅናሽ በማድረግ በሚቀበላቸው ሕጋዊ ሰነዶች ላይ የሚከፈለውን የወለድ መጠን ይወስናል፤

መ/ በሚያወጣጡ መመሪያ በሚወሰኑ ግዴታዎችና ሁኔታዎች መሠረት ለባንኮችና ለሌሎች የገንዘብ ተቋማት ብድር ሊሰጥ ይችላል፡፡

2. ብሔራዊ ባንክ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) መሠረት የሚወሰዳቸውን እርምጃዎች አስፈላጊ ሆኖ ሲያገኘው በሀገሪቱ ውስጥ በሰፊው በሚሠራጩ ጋዜጦች ታትመው እንዲወጡ ሊያደርግ ይችላል፡፡

16. ሌሎች ተግባሮችና አገልግሎቶች

1. ብሔራዊ ባንክ፡

ሀ/ ባንኮች፡ መድን ሰጪ ኩባንያዎችና ሌሎች የገንዘብ ተቋማት በተቀበሉት ተቀማጭ ገንዘብ ላይ ወይም በሌላ መለኪያ ላይ ተመሥርቶ በሚሠላ መጠን በጥሬ ገንዘብ፣ በሌላ ገንዘብ አክል ንብረቶችና በመንግሥት የዋስትና ሰነድ የሚይዙትን የሀብት መጠን ሊወስንና ይሄው ሀብት በባንኩ እንዲቀመጥ በየጊዜው ሊያዝ ይችላል፤

ለ/ በዚህ ንዑስ አንቀጽ ተራ ፊደል (ሀ) ከተገለጸው በተጨማሪ ከባንኮችና ከሌሎች የገንዘብ ተቋማት በአደራ ገንዘብ ተቀብሎ ሊያስቀምጥ አንዲሁም በባንኮችና በሌሎች የገንዘብ ድርጅቶች ስም ወይም ስለእነርሱ ሆኖ ገንዘብ ሊቀበል ይችላል፤

ሐ/ ለባንኮችና ለሌሎች የገንዘብ ተቋማት የክፍያና የክሊሪንግ አገልግሎት ሊሰጥ ይችላል፤

መ/ የባንኮችንና የሌሎችን የገንዘብ ተቋማት ሂሳብ ሊይዝና ወኪላቸው ወይም ተጠሪያቸው ሆኖ ሊሠራ ይችላል፡፡

2. ብሔራዊ ባንክ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ /1/ ለተጠቀሱት አገልግሎቶች ክፍያ ሊጠይቅ ይችላል፤ የክፍያውን መጠን ለባንኮቹ እና ለሌሎች የገንዘብ ተቋማት በቅድሚያ ያላውቃል፡፡

ክፍል አምስት

የገንዘብ መደብ ልክና ሕጋዊ ገንዘብ

17. የገንዘብ መደብ

1. የኢትዮጵያ የገንዘብ መደብ ብር ሲሆን የሀገሪቱ ሕጋዊ ገንዘብ ይሆናል። የብር አፈሴላዊ አድጎር ስያሜ “ብር” የሚል ይሆናል። “ኢትብ” የሚለው የብር ዓለም አቀፋዊ አድጎር ስያሜ ይሆናል።
2. የገንዘብ መደቡ “ሳንቲሞች” ተብለው በሚጠሩና እኩል በሆኑ አንድ መቶ ክፍልፋዮች ይከፈላል። የሳንቲም አድጎር ስያሜ “ሳ” ይሆናል።
3. በብሔራዊ ባንክ ፈቃድ የተደረገ ስምምነት እስካልሆነ ድረስ ኢትዮጵያ ውስጥ የተደረጉ ማናቸውም የገንዘብ ስምምነቶችና ውሎች በብር እንደተፈጸሙ ይቆጠራል።
4. ብሔራዊ ባንክ በሌላ አኳኝን ካልፈቀደ ወይም ኢትዮጵያ በፈረመቻቸው ዓለም አቀፍ ስምምነቶች ወይም የአገሪቷ ሕጎች ላይ በተለይ ካልተደነገገ በስተቀር ማናቸውም የገንዘብ ግንኙነቶች ሁሉ የሚመዘገቡትና የሚከፈሉት በብር ይሆናል።

18. ሕጋዊ ገንዘብ

1. በገንዘብ ናቶች ላይ የሚጻፈው ጽሑፍ፣ የናቶቹ ስፋት፣ ቅርጽና መደባቸው እንዲሁም ሌሎች ልዩልዩ ሁኔታዎች በብሔራዊ ባንክ ይወሰናል።
2. የቅንሰናሽ ገንዘቦች ክብደት፣ ጥራት፣ ጽሑፍ፣ ስፋት፣ ቅርጽ፣ መደብና ልዩ ልዩ ሁኔታዎች በብሔራዊ ባንክ ይወሰናሉ። በተመሳሳይ የመታሰቢያ ሳንቲሞች ሕጋዊ ተቀባይነት፣ ብዛት፣ ክብደት፣ ጥራት፣ ጽሑፍ፣ ስፋት፣ ቅርጽና ልዩ ልዩ ሁኔታዎች በብሔራዊ ባንክ ይወሰናል።
3. ኢትዮጵያ ውስጥ በዘውውር ላይ ያሉ ሕጋዊ የብርናቶች ሁሉ ማናቸውንም የመንግሥተም ሆነ የግል ዕዳ ያለገደብ ለመክፈል ሕጋዊ ገንዘብ ናቸው።
4. ኢትዮጵያ ውስጥ ሕጋዊ ሆነው በዘውውር ላይ ያሉ ቅንሰናሽ ገንዘቦች ማናቸውንም የመንግሥተም ሆነ የግል ዕዳ ለመክፈል ሕጋዊ ገንዘብ ናቸው። ተዋዋይ ወገኖቹ በሌላ አኳኝን ካልተስማሙ በስተቀር ዕዳ ለመክፈል የሚውለው የቅንሰናሽ ገንዘብ መጠን ከአሥር ብር አይበልጥም። ሆኖም ብሔራዊ ባንክም ሆነ ሌሎች ባንኮች በማንኛውም አምጪ ጥያቄ ቅንሰናሽ ገንዘቦቹን ወደ ናቶች መቀየር አለባቸው።

5. ብሔራዊ ባንክ በማናቸውም ጊዜ የብር ኖቶችን ወይም ሣንቲሞችን የአስመስሎ ሥራት መከላከያ ግልጽና ሰውር ምልክቶች የቀየረ እንደሆነ፤ ወይም በሥራ ላይ የነበረ ኖት ወይም የተለየ መደብ ያለው ኖት ወይም ሣንቲም ከተወሰነ ቀን በኋላ ሕጋዊ የመገበያያ ገንዘብነቱ መቅረቱን፤ መመሪያ በማውጣት ሊያሳውቅ ይችላል፤ የተደረገውን ለውጥ በሰፊው በሚሰራጩ ጋዜጦችና በሌሎች መገናኛ ዘዴዎች ይገልጻል፤ የሚለወጡትን ኖቶችና ሣንቲሞች የያዙ ሁሉ በአዲሶቹ ኖቶችና ሣንቲሞች የሚለውጡበት በቂ ጊዜ ይሰጣል።
6. ወደ ኢትዮጵያ የሚገባ ወይም ከኢትዮጵያ የሚወጣ ማንኛውም ሰው በባንኩ ከተወሰነው ወይም ከተፈቀደው በላይ የኢትዮጵያን ገንዘብ ይዞ ወደሃገር ውስጥ ለመግባት ወይም ለመውጣት አይችልም።

ክፍል ስድስት

ዓለም አቀፍ የመጠባበቂያ ሂሳብ እና የውጪ ምንዛሪ አስተዳደር

19. ዓለም አቀፍ የመጠባበቂያ ሂሳብ ስለመያዝ

1. ብሔራዊ ባንክ የውጭ አገር ገንዘብ፣ የግዴታ ሰነዶች፣ ወርቅ ወይም ሌሎች ዓለም አቀፍ መጠባበቂያ ንብረቶችን ያካተተ ሂሳብ ይኖረዋል።
2. ብሔራዊ ባንክ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) መሠረት የሚይዘው ዓለም አቀፍ መጠባበቂያ ሂሳብ በማናቸውም ጊዜ፡
  - ሀ/ በአስቸኳይና በአጭር ጊዜ ውስጥ ከውጭ ሀገር ወደኢትዮጵያ የሚገቡ ሸቀጦችና አገልግሎቶች ክፍያን፤
  - ለ/ የውጭ አገር ዕዳ ክፍያ ግዴታዎችን፤ እና
  - ሐ/ የመሠረታዊ አገልግሎቶች ክፍያን፤
 በበቂ ሁኔታ ለመሸፈን የሚያስችል እንዲሆን ጥረት ያደርጋል።
3. የዓለም አቀፍ መጠባበቂያ ገንዘብ ከሚያስፈልገው መጠን ያነሰ እንደሆነ ወይም ሊያንስ እንደሚችል ገዥው ካመነበት ወይም የመጠባበቂያ ገንዘቡ በቁነት የመቀነስ አዝማሚያ እያሳየ መሆኑን ሲገነዘብ የመጠባበቂያ ገንዘቡን ይዞታ፤ ለሁኔታው መንስኤ የሆኑትን ወይም ሊሆኑ የሚችሉትን ምክንያቶች እና ሁኔታውን ለማሻሻል አስፈላጊ የመሰለውን የመፍትሄ እርምጃ የያዘ የወሳኔ ሃሳብ ለባንኩ የዳይሬክተሮች ቦርድ ሪፖርት ያቀርባል። ችግሩ እየተባባሰ መሄዱን ከተገነዘበ ገዥው የውጭ ምንዛሪ ፈቃድ እንዳይሰጥ ሊያግድ ይችላል።

4. ብሔራዊ ባንክ ለባንኩና ለሃገሪቱ ጠቃሚ ሆነው የሚታዩትን የሁለት-ዮሽና ሌሎች ዓለም አቀፍ የገንዘብና የክፍያ እንዲሁም ተዛማጅ ስምምነቶች ሊዋዋል ይችላል።

20. የውጪ ምንዛሪ አስተዳደር

1. ማንኛውም ሰው ከባንኮች ወይም ፈቃድ ከተሰጣቸው መንዛሪዎች ጋር ካልሆነ ወይም ከብሔራዊ ባንክ የተለየ ፈቃድ ካላገኘ በቀር በውጭ ምንዛሪ ግብይት ለመሠማራት አይፈቀድለትም።
2. ኢትዮጵያ ውስጥ ነዋሪ የሆኑ፣ ነዋሪ ያልሆኑና ለጉብኝት የመጡ ሰዎች ወይም ሌላ ማንኛውም ሰው የውጭ ምንዛሪ የሚይዝበትን ወይም በውጭ ምንዛሪ ክፍያ የሚፈጽምበትን ወይም የክፍያ ማዘገፊያዎችን የሚይዝበትንና የሚጠቀምበትን ሁኔታዎችና ገደቦች ብሔራዊ ባንክ በሚያወጣው መመሪያ ይወሰናል።
3. ማንኛውም ወደ ኢትዮጵያ ወይም ከኢትዮጵያ ውጭ የሚተላለፍ የውጭ ምንዛሪ፣ በወጪ፣ ወይም በገቢ ንግድ አማካይነት ወደ ውጭ የሚላኩ ወይም ወደ ሀገር ውስጥ የሚገቡ ዋጋ ያላቸው ዕቃዎች ወይም ሌሎች ዋጋ ያላቸው ዕቃዎች በማናቸውም አኳኋን የኢትዮጵያን የጉምሩክ ድንበር አቋርጠው የሚወጡበት፣ እነዚህ ዕቃዎች ወደ ሀገር ውስጥ የሚመለሱበት፣ ወይም ከላይ የተመለከቱት ወደ ውጭ የተላኩ ወይም ወደ ሀገር ውስጥ የገቡ ወይም ከውጭ የተመለሱ ዕቃዎች በውጭ ምንዛሪ ክፍያ የሚያስከትሉት ወይም ሊያስከትሉ የሚችሉትን ውጤት የሚመለከቱ ግዴታዎችና ሁኔታዎች ብሔራዊ ባንክ በሚያወጣው መመሪያ ይወሰናል።
4. ብሔራዊ ባንክ የደነገጋቸው ሁኔታዎችና ግዴታዎች መሟላታቸውን ካላረጋገጠ በስተቀር የኢትዮጵያ ገቢዎችና ጉምሩክ ባለሥልጣን ማናቸውንም ዋጋ ያለው እቃ ወይም የውጭ ምንዛሪ ከኢትዮጵያ እንዲወጣ ወይም እንዲገባ አይፈቀድም።
5. ባንኮች፣ የመድን ሰጪ ኩባንያዎችና ሌሎች የገንዘብ ተቋማት በውጭ ምንዛሪ የሚያደርጉትን ልውውጥ ወይም ግብይት ብሔራዊ ባንክ በቦታው ተገኝቶ በመመርመር ወይም በሚቀርቡለት መረጃዎች መሠረት በመከታተል መቆጣጠር ይችላል።
6. ማንኛውም ባንክ፣ መድን ሰጪ ኩባንያ፣ ሥልጣን የተሰጠው ምንዛሪ ወይም ሌላ ማንኛውም ሰው በዚህ አዋጅና በብሔራዊ ባንክ መመሪያዎች የተደነገጉት መፈጸም ወይም አለመፈጸማቸውን ለማረጋገጥ እንዲቻል በእጅ የሚገኙትን ወይም

የሚያዘባቸውን ማናቸውንም መረጃዎች፣ የሂሳብ መዛግብትና ሌሎች ሰነዶች በብሔራዊ ባንክ ሲታዘዝ ለባንኩ ወይም ባንኩ ለመደበው ወኪል ማቅረብ አለበት፡፡

21. በዓለም አቀፍ የመጠባበቂያ ንብረቶች ስለሚደረግ ግብይት

1. ብሔራዊ ባንክ የውጭ ሃገር ገንዘብ ኖቶች እና ቅንስናሽ ገንዘቦች እንዲሁም በዓለም አቀፍ ክፍያ ወይም ለገንዘብ ማስተላለፊያነት በተለምዶ የሚሠራባቸውን የገንዘብ ማዘዋወሪያና ሌሎች ሰነዶች፣ ሐዋላዎች የተለያዩ የመገናኛ ዘዴዎችን በመጠቀም ለመግዛት፣ ለመሸጥና ለመያዝ ይችላል፡፡

2. ብሔራዊ ባንክ በውጭ ሃገር ማዕከላዊ ባንኮች፣ በራሱ ወኪሎች ወይም የውጭ ተጠሪ ባንኮች ዘንድ በውጭ ሃገር ገንዘብ ሂሳብ ሲኖረውና ይህንንም ገንዘብ እንደአስፈላጊነቱ በጊዜ ገደብ ተቀማጭ፣ በወርቅ፣ እንደልብ ሊተላለፉ በሚችሉ የውጭ ሃገር የዋስትና ሰነዶችና በሌሎች ኢንቨስትመንቶች ሊያውል ይችላል፡፡

3. ብሔራዊ ባንክ፡

ሀ/ አትዮጵያ ውስጥ ካሉ ባንኮችና ሌሎች የገንዘብ ተቋማት፡

ለ/ ከመንግሥት፣ ከመንግሥት መሥሪያ ቤቶችና ተቋሞች፡

ሐ/ ከውጭ ሃገር ማዕከላዊ ባንኮች፣ ከውጭ ሃገር ባንኮችና የገንዘብ ተቋሞች፡

መ/ ከውጭ መንግሥታትና መሥሪያ ቤቶቻቸው፣ እና

ሠ/ ከዓለም አቀፍ የገንዘብ ተቋማት፡

ጋር የውጭ ሃገር ገንዘብ ምንዛሪ ሥራ ሊሠራ ይችላል፡፡

4. ሌላ ተቃራኒ የሕግ ድንጋጌ ሳያግደው ብሔራዊ ባንክ በራሱ ውሳኔ ብቻ ወርቅና ብር የመሳሰሉ የክበፍ ማዕድናት ወደ ሀገር ውስጥ ለማስገባት፣ ወደ ውጭ ለመላክ፣ ለመግዛት፣ ለመሸጥ፣ ለማስቀመጥ ወይም በሌላ ሁኔታ ለመገበያየት ይችላል፡፡

5. ብሔራዊ ባንክ፡

ሀ/ የመድን ሰጪ ኩባንያዎች፣ ሌሎች የገንዘብ ተቋማትና ሥልጣን የተሰጣቸው መንዛሪዎች በውጭ ምንዛሪ፣ በወርቅ ወይም በብር ግብይት እንዲሳተፉ ሥልጣን ሊሰጣቸው ይችላል፤

ለ/ የውጭ ምንዛሪ ፣ የወርቅና የብር ግብይትን አስመልክቶ መመሪያዎችን ሊያወጣ ይችላል

ሐ/ ባንኮችና ሌሎች የገንዘብ ተቋማት የውጭ ምንዛሪ ፈቃድ እንዲሰጡ

ሊወክላቸው ይችላል

ክፍል ሰባት

ልዩ ልዩ ድንጋጌዎች

22. መረጃ ስለመሰብሰብና ስለመስጠት

1. ብሔራዊ ባንክ የተሰጡትን ሥልጣንና ተግባሩን በአግባቡ ለመወጣት የሚያስፈልገውን ማናቸውንም መረጃ ከባንኮች፣ ከመድን ሰጪዎች፣ ከአነስተኛ የፋይናንስ አገልግሎት ሰጭ ተቋማት እንዲሁም አስፈላጊ ሆኖ ሲያገኘው ከማንኛውም ሰው መጠየቅና መቀበል ይችላል።

2. መረጃው የሚሰጠው፡

ሀ/ በዚህ አዋጅ የተጠቀሱትን ግዴታዎች ለማስፈጸም፤

ለ/ የባንኮች፣ የመድን ሰጪዎችና የሌሎች የገንዘብ ተቋማት የፋይናንስ ጤናማነትን ለማረጋገጥ አስፈላጊ ሆኖ በመገኘቱ፤

ሐ/ መረጃውን ለመቀበል ሕጋዊ ሥልጣን ላላቸው፤

መ/ ባንኩ ተጠሪ ለሆነለት አካል፤ ወይም

ሠ/ በፍርድ ቤት የታዘዘ፤

ካልሆነ በስተቀር ብሔራዊ ባንክ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) በተሰጠው ሥልጣን መሠረት የተቀበለውን መረጃ ኢትዮጵያ ውስጥም ሆነ ከኢትዮጵያ ላለ ማንኛውም ሰው አሳልፎ አይሰጥም።

3. ማናቸውም ባንክ፣ መድን ሰጪ፣ ሌላ የፋይናንስ ተቋም ወይም በዚህ አዋጅ የተጠቀሱትን ማናቸውንም ተግባሮች የሚያከናውን ማንኛውም ሰው ከሥራው ጋር በተያያዘ ምክንያት ያወቀውን ወይም የያዘውን ማንኛውንም ሰው ወይም ድርጅት የሚመለከት መረጃ፤

ሀ/ ብሔራዊ ባንክ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) መሠረት ሲጠይቅ፤

ለ/ መረጃውን ለመቀበል ሕጋዊ ሥልጣን ያላቸው ሰዎች ሲጠይቁ፤ ወይም

ሐ/ በፍርድ ቤት ትሰዛዝ፣ ካልሆነ በስተቀር በኢትዮጵያ ውስጥም ሆነ ከኢትዮጵያ ውጭ ለሚገኝ ለማንኛውም ሰው መስጠት አይችልም።

23. ከግብርና ከቀረጥ ነጻ ስለመሆን

1. ብሔራዊ ባንክ ከገቢ ግብር እንዲሁም ከውጭ ሃገር በሚያስገባቸው የሃገር ውስጥና የውጭ ሃገር ገንዘብ ናቶችና ሣንቲሞች እንዲሁም የመንገደኞች ቼኮች ላይ ሊጣል

ከሚችሉው ተጨማሪ እሴት ታክስም ሆነ ከጉምሩክ ታክስ ወይም ቀረጥ ነጻ ይሆናል።

- 2. ብሔራዊ ባንክ ወርቅና ብር እንዲሁም የብርኖቶችንና ቅንስናሽ ሣንቲሞች በውጭ ምንዛሪም ሆነ በሃገር ወስጥ ገንዘብ ወደ ሃገር ውስጥ ሲያስገባም ሆነ ሲያስወጣ የጉምሩክ ዲክላራሲዮን የመሙላት ግዴታ የለበትም።

24. ስለሰራተኞች አስተዳደር

የብሔራዊ ባንክ ሠራተኞችና የሥራ አመራር አባላት አስተዳደር በሚኒስትሮች ምክር ቤት በሚወጣ ደንብ መሠረት ይሆናል።

25. ስለተቀማጭ መድን ፈንድ ተቋም

የሚኒስትሮች ምክር ቤት የተቀማጭ መድን ፈንድ ስለሚቋቋምበትና ስለሚተዳደርበት ሁኔታ ደንብ ሲያወጣይችላል።

26. ስለቅጣት

- 1. ማንኛውም ሰው፤

ሀ/ የዚህን አዋጅ ድንጋጌዎች ወይም በአዋጁ መሠረት የወጡ ደንቦች ወይም መመሪያዎችን በመተላለፍ፤

- (1) በውጭ ምንዛሪ ግብይት የተሳተፈ ወይም የውጭ ምንዛሪ ሲያገኝ ወይም ለማግኘት መብት እንዳለው ሲያወቅ ለባንክ ወይም ፈቃድ ለተሰጠው ምንዛሪ ያላሳወቀ እንደሆነ፤
- (2) የውጭ ምንዛሪ የተቀበለ ወይም በውጭ ምንዛሪ ክፍያ የፈጸመ እንደሆነ፤
- (3) የውጭ ምንዛሪ የሚቀበልበትን ጊዜ ያዘገየ ወይም የመቀበል መብቱን የተወ እንደሆነ፤
- (4) በብሔራዊ ባንክ ከተወሰነው ወይም ከተፈቀደው መጠን በላይ የኢትዮጵያ ገንዘብ ይዞ ከኢትዮጵያ የወጣ ወይም ለመውጣት የሞከረ ወይም የገባ ወይም ለመግባት የሞከረ እንደሆነ፤ ወይም
- (5) በብሔራዊ ባንክ ከተወሰነው ወይም ከተፈቀደው መጠን በላይ የውጭ ምንዛሪ ይዞ የተገኘ እንደሆነ፤

ለ/ የዚህ አዋጅ ድንጋጌዎች ወይም በአዋጁ መሠረት የወጡ ደንቦች ወይም መመሪያዎች ተፈጻሚ እንዳይሆኑ ወይም አተገባበራቸውን ለማዛባት በማሰብ

ማናቸውንም ሰነድ ያጠፋ፣ የቀደደ፣ ይዘቱን የቀየረ፣ የደለዘ ወይም የደበቀ ወይም ሀሰተኛ ማስረጃ ያቀረበ ወይም ሀሰተኛ መግለጫ የሰጠ እንደሆነ፤

ሐ/ በዚህ አዋጅ አንቀጽ 22 የተደነገገውን በመተላለፍ ማናቸውንም መረጃ ለማይገባቸው ሰዎች የሰጠ እንደሆነ፤ ወይም

መ/ ይህን አዋጅ ወይም በአዋጁ መሠረት የወጡ ደንቦችን ወይም መመሪያዎችን በማናቸውም ሌላ መንገድ የተላለፈ ወይም አተገባበራቸውን ያሰናከለ እንደሆነ፤

ወንጀል የሠራበት ሀብት መወረሱ እንደተጠበቀ ሆኖ በወንጀል ሕጉ መሠረት ይቀጣል፡

2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) በተደነገገው መሠረት በወንጀል ሕግ የበለጠ የሚያስቀጣ ካልሆነ በስተቀር፤

ሀ/ ወንጀሉ የተፈጸመው ሥልጣንን አለአግባብ በመጠቀም ወይም በመንግሥት ሥራ አጋጣሚ ወይም ተገቢ ባልሆነ መንገድ ሀብትን ለማካበት ወይም በተደጋጋሚ ሲሆን ወንጀል የተሠራበት ሀብት መወረሱ እንደተጠበቀ ሆኖ ቅጣቱ ከ15 ዓመት የማይበልጥ ጽኑ እሥራትና ከብር 50,000 እስከ ብር 100,000 የገንዘብ መቀጫ ይሆናል፤

ለ/ የወንጀል ድርጊቱ ከገንዘብ፣ ከወርቅ፣ ከዋስትና ሰነድ፣ ከዕቃ ወይም ከማናቸውም ሌላ ንብረት ጋር የተያያዘ ሲሆን ወንጀል የተሠራበት ሀብት መወረሱና የእሥራት ቅጣቱ እንደተጠበቀ ሆኖ የገንዘብ ቅጣቱ በዚህ ንዑስ አንቀጽ ተራ ፊደል(ሀ) መሠረት ሊወሰን ከሚችለው ቅጣት የሚያንስ ካልሆነ በስተቀር እስከ ንብረቱ ዋጋ ሦስት እጥፍ ድረስ ከፍ ሊደረግ ይችላል፤

ሐ/ ወንጀሉ የተፈጸመው የሕግ ሰውነት ባለው ድርጅት ሲሆን ወንጀሉ የተሠራበት ንብረት መወረሱ እንደተጠበቀ ሆኖ የገንዘብ ቅጣቱ በዚህ ንዑስ አንቀጽ ተራ ፊደል (ሀ) መሠረት ሊወሰን ከሚችለው ቅጣት የሚያንስ ካልሆነ በስተቀር ድርጊቱ ከተፈጸመበት ወርቅ፣ ገንዘብ፣ የዋስትና ሰነድ፣ ዕቃ ወይም ሌላ ንብረት ዋጋ እስከ ስድስት እጥፍ ድረስ ከፍ ሊደረግ ይችላል፤

3. የገቢ ወይም የወጪ ንግድ ዕቃዎችን ዋጋ ከተገዙበት ወይም ከተሸጡበት ትክክለኛ ዋጋ አስበልጦ ወይም አሣንሶ ያቀረበ ማንኛውም ሰው፣ ወንጀል የተሠራበት ሀብት መወረሱ እንደተጠበቀ ሆኖ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 2/ሀ/ ከተመለከተው

የገንዘብ ቅጣት የሚያንስ ካልሆነ በስተቀር ድርጊቱ ከተፈጸመበት ንብረት ዋጋ እስከ ሦስት እጥፍ በሚደርስ የገንዘብ ቅጣትና ከ15 እስከ 25 ዓመት በሚደርስ ጽኑ እሥራት ይቀጣል።

- 4. በዚህ አንቀጽ የተመለከተው ማንኛውም የወንጀል ድርጊት የተፈጸመው የሕግ ሰውነት ባለው ድርጅት ከሆነ ድርጅቱን ይመራ የነበረው ዳይሬክተር ወይም ባለሥልጣን ድርጅቱ ድርጊቱን መፈጸሙን እንደማያውቅና በተገቢው ጥረትም ሊያውቀው እንደማይችል በበቂ ሁኔታ ለፍርድ ቤቱ ካላስረዳ በስተቀር ከድርጅቱ ጋር ተጠያቂ በመሆን ከሰባት እስከ አሥር ዓመት በሚደርስ ጽኑ እሥራትና ከብር 50,000 እስከ ብር 100,000 በሚደርስ የገንዘብ መቀጫ ይቀጣል።
- 5. የወንጀሉ ድርጊት የተፈጸመው የሕግ ሰውነት ባለው ድርጅት ሠራተኛ ወይም ወኪል ከሆነና ሠራተኛው ወይም ወኪሉ የድርጊቱን መፈጸም የማያውቅና በተገቢው ጥረትም ሊያውቀው እንደማይችል በበቂ ሁኔታ ለፍርድ ቤቱ ካላስረዳ በስተቀር በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (4) መሠረት ይቀጣል።

27.ደንብና መመሪያ የማውጣት ስልጣን

- 1. የሚኒስትሮች ምክር ቤት ይህን አዋጅ ለማስፈጸም የሚያስፈልጉ ደንቦችን ሊያወጣ ይችላል።
- 2. ብሔራዊ ባንክ ይህን አዋጅና በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) መሠረት የሚወጡ ደንቦችን ለማስፈጸም የሚያስፈልጉ መመሪያዎችን ለማውጣት ይችላል።

28.ሰለተሻሩና ተፈፀሚነት ስለማይኖራቸው ህጎች

- 1. የገንዘብና የባንክ አዋጅ ቁጥር 83/1986 በዚህ አዋጅ ተሸሯል።
- 2. ይህን አዋጅ የሚቃረን ማንኛውም ሕግ፣ ደንብ ወይም መመሪያ በዚህ አዋጅ የተመለከቱት ጉዳዮች በሚመለከት ተፈፃሚነት አይኖረውም።

29.አዋጁ ተፈፃሚ የሚሆንበት ጊዜ

ይህ አዋጅ በነጋሪት ጋዜጣ ታትሞ ከወጣበት ቀን ጀምሮ ተፈፃሚ ይሆናል።

አዲስ አበባ ነሐሴ 5 ቀን 2000 ዓ.ም

ግርማ ወልደጊዮርጊስ

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ፕሬዝዳንት

ደንብ ቁጥር 172/2002

የኢትዮጵያ ብሔራዊ ባንክ አስተዳደርን እንደገና ለማደራጀት የወጣ

የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ

የሚኒስትሮች ምክር ቤት የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ አስፈጻሚ አካላትን ሥልጣንና ተግባር ለመወሰን በወጣው አዋጅ ቁጥር 471/1998 (አዋጅ ቁጥር 603/2001 እንደተሻሻለ/ አንቀጽ 5 እና 34 መሠረት ይህን ደንብ አውጥቷል፡፡

1. አጭር ርዕስ

ይህ ደንብ “የኢትዮጵያ ብሔራዊ ባንክ አስተዳደርን እንደገና ለማደራጀት የወጣ የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ ቁጥር 172/2002” ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል፡፡

2. ትርጓሜ

የቃሉ አገባብ ሌላ ትርጉም ካላሰጠው በስተቀር በዚህ ደንብ ውስጥ፡-

1. “አዋጅ” ማለት የኢትዮጵያ ብሔራዊ ባንክ ማቋቋሚያ (እንደተሻሻለ/ አዋጅ ቁጥር 591/2000 ነው፤
2. “ባንክ” ማለት በትዕዛዝ ቁጥር 30/1955 የተቋቋመውና በአዋጁ አንቀጽ 3(1) መሠረት ራሱን ችሎ የሚተዳደር ተቋም ሆኖ እንዲቀጥል የተደረገው የኢትዮጵያ ብሔራዊ ባንክ ነው፤
3. በአዋጁ አንቀጽ 2 የተመለከተው ትርጓሜ ተፈጻሚ ይሆናል፡፡

3. አቋም

ባንኩ፡-

1. የዳይሬክተሮች ቦርድ (ከዚህ በኋላ “ቦርድ” እየተባለ የሚጠራ)፤
  2. በመንግሥት የሚሾሙ ገዥና ምክትል ገዥዎች፤ እና
  3. አስፈላጊ ሠራተኞች፤
- ይኖሩታል፡፡

4. የቦርዱ አባላት

ቦርዱ ሰባት አባላት ይኖሩታል፡፡ የባንኩ ገዥ የቦርዱ ቋሚ አባል ይሆናል፡፡ የቦርዱ ሊቀመንበር እና ቀሪዎቹ አምስት አባላት በመንግሥት ይሾማሉ፤ ሆኖም ከምክትል ገዥዎቹ አንዱ ከሚሾሙት የቦርድ አባላት መካከል ይሆናል፡፡

5. የቦርዱ ሥልጣን፣ ተግባር እና ስብሰባ ስነ ስርዓት

1. በአዋጁ የተመለከቱት የባንክ ሥልጣኖች፣ ኃላፊነቶች እና ተግባሮች ለቦርዱ ተሰጥተዋል።
2. ከቦርዱ አባላት አራቱ ከተገኙ ምልዓተ ጉባዔ ይሆናል፤ ሆኖም ከተገኙት አባላት አንዱ የባንኩ ገዥ ወይም ምክትል ገዥ መሆን ይኖርበታል።
3. የቦርዱ ስብሰባዎች በሊቀመንበሩ ወይም እርሱ ባልተገኘ ጊዜ በወከለው የቦርድ አባል ይጠራል።
4. የቦርዱ ስብሰባ ቢያንስ በሦስት ወር አንድ ጊዜ ይካሄዳል፤ ሆኖም ሊቀመንበሩ ወይም እርሱ ባልተገኘ ጊዜ በእርሱ የተወከለ ሰው ወይም ገዥው ወይም ከቦርዱ አባላት ሦስቱ ሲጠይቁ ስብሰባው በማናቸውም ጊዜ ሊጠራ ይችላል።
5. ቦርዱ የራሱ ፀሐፊ ይኖረዋል።
6. ለቦርድ አባላት የሚከፈለው አበል መጠን በመንግሥት ይወሰናል።
7. ማናቸውም የቦርድ ውሳኔ በስብሰባው በተገኙት አባሎች አብላጫ ድምጽ ይወሰናል፤ ቦርዱ በድምጽ እኩል ለእኩል በተከፈለ ጊዜ ሊቀመንበሩ ወሳኝ ድምጽ ይኖረዋል።
8. የቦርዱ ስብሰባ ቃለ ጉባዔ ቦርዱ በሚወስነው አኳኋንና በትክክል ይመዘገባል። ቦርዱ በይፋ እንዲታወቅ ካልፈቀደ በቀር ማናቸውም ቃለጉባዔ በሚሰጥር ይጠበቃል።
9. ቦርዱ የራሱን የአሠራር መመሪያ ሊያወጣ ይችላል።
10. ቦርዱ አስፈላጊ ሆኖ ሊያገኘው ሥልጣኑን ተፈላጊ ሆኖ በተገኘ መጠን ለገዥው በውክልና ሊያስተላልፍ ይችላል።
11. ቦርዱ ቢያንስ ሦስት የቦርድ አባላትን ያካተተ የአዲት ኮሚቴ ይኖረዋል። ኮሚቴው የውስጥና የውጭ አዲተኞችን ግኝትና የመፍትሄ ሃሳብ ተቀብሎ ይመረምራል ፣ ለአፈጻጸሙም አስፈላጊውን መመሪያ ይሰጣል።

6. የባንኩ ገዥ ስልጣን እና ተግባር

1. የባንኩ ገዥ የባንኩ ዋና ሥራ አስፈጻሚ ሆኖ በአዋጁና በቦርዱ ውሳኔዎች መሠረት የባንኩን አስተዳደርና ሥራ ይመራል፤ ይቆጣጠራል።
2. ገዥው የባንኩን ዕቅድና ዓመታዊ በጀት ያዘጋጃል፤ በቦርዱ ሲጸድቅም በሥራ ላይ ያውላል።
3. ገዥው የባንኩ ዋና ተጠሪ በመሆን፡-

ሀ/ ባንኩ ከሌሎች ሰዎች፣ ከመንግሥት፣ ከዓለም አቀፍ የገንዘብ ድርጅትና አባል ከሆነባቸው ሌሎች የገንዘብ ድርጅቶች ጋር በሚያደርጋቸው ግንኙነቶች ሁሉ ባንኩን ይወክላል፤

ለ/ ባንኩ የሚያደርጋቸውን ውሎች፣ የሚያሳትማቸውን የገንዘብ ሞቶችና የዋስትና ሰነዶች፣ ዓመታዊ ሪፖርቶች፣ የሂሳብ ሚዛን ሰነዶች፣ የትርፍና የኪሣራ ማስታወቂያዎች፣ ደብዳቤዎችና የባንኩን ሌሎች ሰነዶች ብቻውን ወይም ከተፈቀደላቸው ሌሎች የባንኩ ሹማምንት ጋር በአንድነት ይፈርማል፤

ሐ/ ባንኩ በሚከሰበት ወይም በሚከሰበት ማናቸውም ጉዳይ ራሱ ወይም በነገረ ፈጅ አማካይነት የባንኩ ወኪል ይሆናል፡፡

4. ገዥው ለባንኩ የሥራ ቅልጥፍና ባስፈለገ መጠን ተግባሩንና ሥልጣኑን በከፊል ለምክትል ገዥዎች እና ለሌሎች የባንኩ ሹማምንት በውክልና ሊያስተላልፍ ይችላል፡፡

5. ገዥው በማናቸውም ተግባሩ በአዋጁ አንቀጽ 4 ላይ በተመለከቱት የባንኩ ዓላማዎች ይመራል፡፡

7. የባንኩ ምክትል ገዥዎች ስልጣን እና ተግባር

1. የባንኩ ምክትል ገዥዎች የባንኩን ገዥ ይረዳሉ፤ በባንኩ ገዥ ተለይተው የተሰጡ ሥራዎችን ያከናውናሉ፡፡

2. ገዥው በማይኖርበት ጊዜ ተለይቶ ውክልና የተሰጠው ምክትል ገዥ ለገዥው የተሰጡትን ተግባራት ያከናውናል፡፡

8. ደንቡ የሚጸናበት ጊዜ

ይህ ደንብ ከጎዳር 25 ቀን 2002 ዓ.ም ጀምሮ የፀና ይሆናል፡፡

አዲስ አበባ የካቲት 5 ቀን 2002 ዓ.ም

መለስ ዜናዊ

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ

ጠቅላይ ሚኒስትር

ደንብ ቁጥር 171/2002

የፋይናንስ ደህንነት መረጃ ማዕከልን ለማቋቋም የወጣ የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ የሚኒስትሮች ምክር ቤት የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ አስፈጻሚ አካላትን ሥልጣንና ተግባር ለመወሰን በወጣው አዋጅ ቁጥር 471/1998 (በአዋጅ ቁጥር 603/2001 እንደተሻሻለ/ አንቀጽ 5 እና 34 እና በወንጀል ድርጊት የተገኘ ገንዘብ ወይም ንብረት ሕጋዊ አስመስሎ ማቅረብን እና ሽብርተኝነትን በገንዘብ መርዳትን ለመከላከልና ለመቆጣጠር በወጣው አዋጅ ቁጥር 657/2002 አንቀጽ 21(1) መሠረት ይህን ደንብ አውጥቷል፡፡

1. አጭር ርዕስ

ይህ ደንብ “የፋይናንስ ደህንነት መረጃ ማዕከል ማቋቋሚያ የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ ቁጥር 171/2002” ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል፡፡

2. ትርጓሜ

የቃላት አገባብ ሌላ ትርጉም ካላሰጠው በስተቀር በዚህ ደንብ ውስጥ፡

- 1. “አዋጅ” ማለት በወንጀል ድርጊት የተገኘ ገንዘብ ወይም ንብረት ሕጋዊ አስመስሎ ማቅረብን እና ሽብርተኝነትን በገንዘብ መርዳትን ለመከላከልና ለመቆጣጠር የወጣው አዋጅ ቁጥር 657/2002⁴⁵ ነው፤
- 2. በአዋጁ አንቀጽ 2 የተመለከተው ትርጓሜ ተፈጻሚ ይሆናል፤⁴⁶

3. መቋቋም

- 1. የፋይናንስ ደህንነት መረጃ ማዕከል (ከዚህ በኋላ “ማዕከል” አየተባለ የሚጠራ) የሕግ ሰውነት ያለው ራሱን የቻለ የመንግሥት መሥሪያ ቤት ሆኖ በዚህ ደንብ ተቋቁሟል፡፡
- 2. ማዕከሉ ተጠሪነቱ ለጠቅላይ ሚኒስትሩ ይሆናል፡፡

4. ዋና መስሪያ ቤት

የማዕከሉ ዋና መሥሪያ ቤት በአዲስ አበባ ሆኖ በማናቸውም ሥፍራ ቅርንጫፍ ሊኖረው ይችላል፡፡

5. የማዕከሉ አላማ

ማዕከሉ በወንጀል ድርጊት የተገኘ ገንዘብ ወይም ንብረት ሕጋዊ አስመስሎ የማቅረብን ሽብርተኝነትን በገንዘብ የመርዳት ወንጀሎችን ለመከላከል በሚደረገው ጥረት

---

⁴⁵ በ19/25(2005) አ.780 ተሸሯል፡፡
⁴⁶ ለትርጓሜው 19/25(2005) አ.780ን ተመልከት፡፡

የሚመለከታቸውን ተቋማት የማስተባበር፣ የሚደርሱትን መረጃዎች የማደራጀት፣ የመተንተንና የማሰራጨት እና አዋጁን ተግባራዊ ማድረግ እንዲቻል ሌሎች ተዛማጅ ሥራዎችን የማከናወን ዓላማ ይኖረዋል።

6. የማዕከሉ ስልጣን እና ተግባር

ማዕከሉ የሚከተሉት ስልጣንና ተግባራት ይኖሩታል።

1. በአዋጁ አንቀጽ 21(2) የተሰጠውን ሥልጣንና ተግባር ሥራ ላይ ያውላል
2. የንብረት ባለቤት ይሆናል፣ ውል ይዋዋላል፣ በስሙ ይከሳል ይከሰሳል፤
3. ዓላማውን ከግብ ለማድረስ የሚያስፈልጉ ሌሎች ህጋዊ ተግባራትን ያከናውናል።

7. የማዕከሉ አቋም

ማዕከሉ

1. የዳይሬክተሮች ቦርድ፣
  2. ዋና ዳይሬክተር፣ እና
  3. አስፈላጊ ሠራተኞች፣
- ይኖሩታል።

8. የቦርድ አባላት

1. የዳይሬክተሮች ቦርድ ሰባት አባላት ይኖሩታል። የማዕከሉ ዋና ዳይሬክተር የቦርዱ ቋሚ አባል ይሆናል። የቦርዱ ሊቀመንበርና ቀሪዎቹ አምስት አባላት በመንግሥት ይሾማሉ።
2. ለዳይሬክተሮች ቦርድ አባላት የሚከፈለው አበል መጠን በመንግሥት ይወሰናል።

9. የቦርዱ ስልጣንና ተግባር

ቦርዱ፦

1. በዚህ ደንብ አንቀጽ 6 ንዑስ አንቀጽ (1) የተጠቀሱትን የማዕከሉን ሥልጣንና ተግባራት በሥራ እንዲውሉ ያደርጋል፤
2. የአዋጁን አፈጻጸምና የማዕከሉን ሥራዎች በበላይነት ይቆጣጠራል፣ ይከታተላል፣ ያስፈጽማል፤
3. በወንጀል ድርጊት የተገኘ ገንዘብ ወይም ንብረት ሕጋዊ አስመስሎ ማቅረብን እና ሽብርተኝነትን በገንዘብ መርዳትን በሚመለከቱ የሕግ፣ የቁጥጥርና የፖሊሲ ማሻሻያዎች ላይ መንግሥትን ያማክራል፤

4. አዋጁንና በአዋጁ መሠረት የሚወጡ ደንቦችን ለማስፈጸም የሚያስፈልጉ መመሪያዎችን ያወጣል፤ እና
5. የማዕከሉን የአሠራር ፖሊሲዎችና የሥራ ዕቅድ፣ መዋቅርና የሰው ኃይል አደረጃጀት ያጸድቃል፤ የሲቪል ሰርቪሱን ሕጎች መሠረታዊ ዓላምዎች ተከትሎ የተዘጋጀ የማዕከሉ ሠራተኞች የሚተዳደሩበት መመሪያ በመንግሥት እንዲጸድቅ ያቀርባል።

10. ስለ ቦርድ ስብሰባና የስብሰባ ሥነ ሥርዓት

1. ቦርዱ ኃላፊነቱን ለመወጣት ሥራው በሚጠይቀው መጠን በማናቸውም ጊዜ ሲሰበሰብ ይችላል፤ ሆኖም ቢያንስ በሦስት ወር አንድ ጊዜ መሰብሰብ ይኖርበታል።
2. ቦርዱ፡
  - ሀ/ የስብሰባ ሥነ-ሥርዓቱን ይወስናል፤
  - ለ/ ለሥራው አስፈላጊ ሆኖ እስካገኘው ድረስ ከማንኛውም ሰው ማናቸውም ምክር ወይም እርዳታ መጠየቅ ይችላል፤
  - ሐ/ ሥራውን ለማከናወን የሚረዱ ኮሚቴዎች ከአባላቱ ማቋቋም ይችላል።
3. በማናቸውም የቦርዱ ስብሰባ አብዛኛው አባላት ከተገኙ ምልዓተ ጉብዔ ይኖራል፤ ማናቸውም ውሳኔ ወይም እርምጃ በስብሰባ በተገኙት አባላት አብላጫ ድምፅ ይወሰናል።

11. ስለ ማዕከሉ ዋና ዳይሬክተር

1. የማዕከሉ ዋና ዳይሬክተር በመንግሥት ይሾማል።
2. ዋና ዳይሬክተሩ የማዕከሉ ዋና ሥራ አስፈጻሚ በመሆን የማዕከሉን ሥራዎች ይመራል፤ ያስተዳድራል።
3. የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (2) አጠቃላይ አነጋገር እንደተጠበቀ ሆኖ ዋና ዳይሬክተሩ፡
  - ሀ/ የማዕከሉን ሥልጣንና ተግባራት ከቦርዱ በሚሰጠው መመሪያ መሠረት በሥራ ላይ ያውላል፤
  - ለ/ በዚህ ደንብ አንቀጽ 9(5) በተጠቀሰው የሠራተኞች መተዳደሪያ መመሪያ መሠረት የማዕከሉን ሠራተኞች ይቀጥራል፤ ያስተዳድራል፤
  - ሐ/ የማዕከሉን ዓመታዊ የሥራ ዕቅድና በጀት አዘጋጅቶ ለቦርዱ ያቀርባል፤ ሲፈቀድም በሥራ ላይ ያውላል፤

- መ/ የማዕከሉን የሥራ አፈጻጸምና የሂሳብ ሪፖርት አዘጋጅቶ ለቦርድ ያቀርባል
- ሠ/ ማዕከሉን ከሦስተኛ ወገኖች ጋር በሚደረጉ ግንኙነቶች ይወክላል፤
- ረ/ ሥልጣንና ተግባሩን ለማዕከሉ የሥራ ቅልጥፍና እና ውጤታማነት አስፈላጊ በሆነ መጠን ለማዕከሉ ሠራተኞች በውክልና ይሰጣል፤
- ሰ/ በመንግሥት ፖሊሲ ወይም የማዕከሉ የስትራቴጂ አቅጣጫ ላይ ተፅዕኖ ሊያሳድሩ የሚችሉ ጉዳዮች ሲኖሩ ለቦርዱ ያሳውቃል፤
- ሸ/ ሌሎች ከቦርዱ የሚሰጡ ተግባራትን ያከናውናል።

12. ስለ ሪፖርት

1. ማዕከሉ በሚሰጥ የሚጠበቁትን ሳይጨምር የሚከተሉትን ያካተተ ዓመታዊ ሪፖርት አዘጋጅቶ ለሕዝብ ይፋ ያደርጋል፡-
  - ሀ/ በአዋጁ መሠረት የተቀበላቸውን ሪፖርቶች፣ ለሕግ አስፈጻሚ አካላት የተመሩ ጉዳዮች፣ ከተመሩት ውስጥ ክስ የተመሠረተባቸው የወንጀል ጉዳዮች፣ በዓለም አቀፍ ደረጃ የቀረቡ የእርዳታ ጥያቄዎችና የመሳሰሉ ስታትስቲካላዊ የቁጥር መረጃዎች፤ እና
  - ለ/ በቦርዱ ውሳኔ እንዲካተቱ የተወሰኑ ሌሎች መረጃዎች፡፡
2. ማዕከሉ ወቅታዊ የሆኑ በወንጀል ድርጊት የተገኘ ገንዘብ ወይም ንብረት ሕጋዊ አስመሰሎ ማቅረብን እና ሽብርተኝነትን በገንዘብ መርዳትን በተመለከተ የተከሰቱ የመፈጸሚያ ዘዴዎችንና ሌሎች ጥርጣሬ የሚፈጥሩ ግብይቶችን ለማወቅ የሚረዱ መረጃዎች ኃላፊነት ላለባቸው ሰዎች እንደአስፈላጊነቱ በየጊዜው ያሰራጫል፡፡

13. በጀት

ማዕከሉ በመንግሥት በሚመደብለት በጀት ይተዳደራል።

14. የሂሳብ መዛግብት

1. ማዕከሉ ትክክለኛና የተሟሉ የሂሳብ መዛግብት ይይዛል፡፡
2. የማዕከሉ የሂሳብ መዛግብትና ገንዘብ ነክ ሰነዶች በፌዴራል ዋና አዲተር ወይም በዋና አዲተሩ በሚሾም አዲተር በየዓመቱ ይመረመራሉ፡፡

15. ኢትዮጵያ ብሔራዊ ባንክ ጋር ስለሚኖረው ግንኙነት

ማዕከሉ በአዋጁ የተደነገጉትን የፋይናንስ ተቋማትን የሚመለከቱ ጉዳዮችን የኢትዮጵያ ብሔራዊ ባንክን በማግከር ይሠራል።

16. ደንቡ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ ደንብ ከህዳር 25 ቀን 2002 ዓ.ም ጀምሮ የፀና ይሆናል፡፡

አዲስ አበባ የካቲት 5 ቀን 2002 ዓ.ም

መለስ ዜናዊ

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ

ጠቅላይ ሚኒስትር

ደንብ ቁጥር 244/2003

የታላቁ የኢትዮጵያ ሕዳሴ ግድብ ግንባታ ሕዝባዊ ተሳትፎ አስተባባሪ ብሔራዊ ምክር

ቤት ለማቋቋም የወጣ የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ

የሚኒስትሮች ምክር ቤት የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ አስፈጻሚ አካላትን ሥልጣንና ተግባር ለመወሰን በወጣው አዋጅ ቁጥር 691/2003 አንቀጽ 5 እና 39 መሰረት ይህን ደንብ አውጥቷል፡፡

1. አጭር ርዕስ

ይህ ደንብ “የታላቁ የኢትዮጵያ ሕዳሴ ግድብ ግንባታ ሕዝባዊ ተሳትፎ አስተባባሪ ብሔራዊ ምክር ቤት ማቋቋሚያ የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ ቁጥር 244/2003” ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል፡፡

2. ትርጓሜ

በዚህ ደንብ ውስጥ “ሕዝባዊ ተሳትፎ” ማለት በዓባይ ወንዝ ላይ ለሚሠራው ታላቁ የኢትዮጵያ ሕዳሴ ግድብ ግንባታ ድጋፍ ለማሰባሰብ፣ የገንዘብ መዋጮ ለመሰብሰብ፣ ግንባታውን በስፋት ለማሳወቅ ወይም ለማበረታታት ታስበው በማናቸውም የህብረተሰብ አደረጃጀቶች፣ በሙያ ማህበሮች ወይም ቡድኖች የተዘጋጁ ሕዝባዊ ሰብሰባዎች፣ ሰልፎች፣ ኤግዚቢሽኖችና ባዛዮችን የመሰለጡ እንቅስቃሴዎችን ያካትታል፡፡

3. መቋቋም

- 1. የታላቁ የኢትዮጵያ ሕዳሴ ግድብ ግንባታ ሕዝባዊ ተሳትፎ አስተባባሪ ብሔራዊ ምክር ቤት (ከዚህ በኋላ “ምክር ቤት” እየተባለ የሚጠራ) በዚህ ደንብ ተቋቁሟል፡፡
- 2. የምክር ቤቱ ተጠሪነት ለጠቅላይ ሚኒስትሩ ይሆናል፡፡

4. የምክር ቤቱ ዓላማዎች

ምክር ቤቱ፦

- 1. ለታላቁ የኢትዮጵያ ሕዳሴ ግድብ ግንባታ ኅብረተሰቡ የሚያደርገው ሁለገብ ተሳትፎ ተጠናክሮ እንዲቀጥል ለማድረግና በሃይቱም የኅብረተሰቡን የቁጠባ ባህልና በራስ የመተማመን መንፈስ የሚዳብርበትን ሁኔታ የማመቻቸት፤
- 2. የታላቁ የኢትዮጵያ ሕዳሴ ግድብ መሠራት ለኢትዮጵያ ብቻ ሳይሆን ለታችኛው ተፋሰስ አገሮችም የሚያስገኘውን ጠቀሜታ በማስረዳት የዓለም አቀፉ ማህበረሰብ በተለይም አካራባችና የተፋሰሱ አገሮች ለልማቱ በጋራ ይቆሙ ዘንድ

መላ ኢትዮጵያውያንና የኢትዮጵያ ወዳጆች ሰፊ የማግባባት ሥራ የሚሠሩበትን ሁኔታ የማመቻቸት

ዓላማዎች ይኖሩታል።

5. የምክር ቤቱ አባላት

ብሔራዊ ምክር ቤቱ፦

1. ከፌዴራልና ከክልል መንግሥታት፤
2. ከሕዝቡና አግባብ ካላቸው ማኅበራትና ድርጅቶች፤ እና
3. በታላቁ የኢትዮጵያ ሕዳሴ ግድብ ግንባታ የሕዝብ ተሳትፎን ለማረጋገጥ አስተዋፆ ሊያደርጉ ከሚችሉ ሌሎች አካላት፤ የተውጣጡ አባላት ይኖሩታል።

6. የምክር ቤቱ ሥልጣንና ተግባር

ምክር ቤቱ የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት የኖሩታል፤

1. በዚህ ደንብ አንቀጽ 4 የተመለከቱትን ዓላማዎች ለማስፈጸም የሚረዱ መርሃ ግብሮችንና ፕሮጀክቶችን ለመንደፍ የሚያስችል ሃሳብ ያቀርባል፤ መንግሥትን ያማክራል፤ ሲፈቀድም በሥራ ላይ የሚውልበትን ሁኔታ ያመቻቻል፤
2. ከሚመለከታቸው የመንግሥት አካላት ጋር በመመካከርና በመቀናጀት መላው ጎብረተሰብ እንዲሁም በውጭ አገር የሚኖሩ ኢትዮጵያውያንና ትውልደ ኢትዮጵያውያን ለግድቡ ሥራ ገንዘብ በማሰባሰብ እና በገጽታ ግንባታ እንቅስቃሴዎች ገቢ ተሳትፎ እንዲኖራቸው ያበረታታል፤ ያስተባብራል፤
3. ከግድቡ ግንባታ ሕዝባዊ ተሳትፎ ልምድ በመነሳት መላ ኢትዮጵያውያን በሁሉም የአገር ግንባታ መስኮች ተሳትፏቸውን እንዲያጠናክሩ ያበረታታል፤
4. ከሚመለከታቸው የመንግሥት አካላት ጋር በመመካከር በዚህ ደንብ አንቀጽ 4 የተመለከቱትን ዓላማዎች ለማሳካት የሚያስፈልጉ የሕዝብ ዲፕሎማሲና የሕዝብ ግንኙነት ሥራዎችን ያበረታታል ፣ ያስተባብራል፤
5. ዓላማውን ከግብ ለማድረስ የሚረዱ ሌሎች ተግባራትን ያከናውናል።

7. የምክር ቤቱ አካላት

ምክር ቤቱ የሚከተሉት አካላት ይኖሩታል።

1. በክልልና እንደአስፈላጊነቱ በየደረጃው ባሉ የአስተዳደር እርከኖች የሚቋቋሙ ምክር ቤቶች፤
2. እንደአስፈላጊነቱ በውጪ የሚቋቋሙ ምክር ቤቶች፤

- 3. የሥራ አስፈጻሚ ኮሚቴ፤ እና
- 4. ብሔራዊ ጽሕፈት ቤት፡፡

8. ስለምክር ቤቱ ፕሬዝዳንትና ጸሐፊ እና የሥራ አስፈጻሚ ኮሚቴ አባላት

የምክር ቤቱ ፕሬዝዳንትና ጸሐፊ እና የሥራ አስፈጻሚ ኮሚቴ አባላት በመንግሥት ይሰየማሉ።

9. የምክር ቤቱ ፕሬዝዳንት ስልጣንና ተግባር

የምክር ቤቱ ፕሬዝዳንት፡-

- 1. በዚህ ደንብ አንቀጽ 6 መሰረት ለምክር ቤቱ የተሰጡት ሥልጣንና ተግባራት በአግባቡ መፈጸማቸውን በበላይነት ይቆጣጠራል፤
- 2. የምክር ቤቱንና የሥራ አስፈጻሚ ኮሚቴውን ስብሰባዎች ይመራል፤
- 3. የምክር ቤቱን ውሳኔዎች አፈጻጸም ይከታተላል፤
- 4. ለታላቁ የኢትዮጵያ ሕዳሴ ግድብ የሕዝብ ተሳትፎን ለማስፋት የሚያስፈልጉ ሌሎች ተግባራትን ያከናውናል።

10. የምክር ቤቱ ፀሐፊ ስልጣንና ተግባር

ፀሐፊው፡-

- 1. ምክር ቤቱንና የሥራ አስፈጻሚ ኮሚቴውን በፀሐፊነት ያገለግላል፤
- 2. የምክር ቤቱና የሥራ አስፈጻሚ ኮሚቴው ውሳኔዎች በሥራ ላይ መዋላቸውን ያረጋግጣል፤
- 3. የምክር ቤቱን ጽሕፈት ቤት የሥራ እንቅስቃሴ በበላይነት ይቆጣጠራል፤
- 4. በምክር ቤቱ የሚሰጡትን ሌሎች ተግባራት ያከናውናል።

11. የሥራ አስፈጻሚ ኮሚቴ ሥልጣንና ተግባር

የምክር ቤቱ ሥራ አስፈጻሚ ኮሚቴ፡-

- 1. የምክር ቤቱን አስተያየት መሰረት በማድረግ በዚህ ደንብ አንቀጽ 4 የተመለከቱትን ዓላማዎች ለማስፈጸም የሚረዱ መርህ ግብሮችን፣ ፕሮጀክቶችንና የአፈጻጸም ዕቅዶችን በመንደፍ ለመንግሥት ያቀርባል፤ ሲፈቀድም ተከታትሎ ያስፈጽማል፤
- 2. የታላቁ የኢትዮጵያ ሕዳሴ ሲጠናቀቅ በሥሩ በመከናወን ላይ ያሉትን የሕዝብ ተሳትፎ መርሃ ግብሮችና ፕሮጀክቶችን ለመንግሥት አቅርቦ በማስወሰን አግባብነት ላላቸው መንግሥታዊ አካላት ያስረክባል፤

3. ለታላቁ የኢትዮጵያ ሕዳሴ ግድብ የሕዝብ ተሳትፎ የሚያስፈልጉ ሌሎች ተግባራትን ያከናውናል።

12. ስለምክር ቤቱ ጽሕፈት ቤት

1. የምክር ቤቱ ጽሕፈት ቤት፦

ሀ/ ራሱን የቻለ የሕግ ሰውነት ይኖረዋል፤

ለ/ ዋና መመሪያ ቤቱ በአዲስ አበባ ሆኖ እንደአስፈላጊነቱ ከአገር ውጭ ቅርንጫፍ ሊኖረው ይችላል፤

ሐ/ በመንግሥት በሚሾም አንድ ዋና ዳይሬክተር የሚመራ ሆኖ እንደአስፈላጊነቱ በዋናው ዳይሬክተር የሚታጩና ምደባቸው አስፈጻሚ ኮሚቴው የሚጸድቅ ረዳት ዳይሬክተሮች ይኖሩታል፤

መ/ ከተለያዩ መንግስታዊና መንግስታዊ ካልሆኑ ተቋማት የሚውጣጡና ሌሎች ጊዜያዊ ሠራተኞች ይኖሩታል።

2. ጽሕፈት ቤቱ የምክር ቤቱን የዕለት ተዕለት እንቅስቃሴ ይከታተላል፤ ይፈጽማል።

13. የስብሰባና የውሳኔ አሰጣጥ ሥነ-ሥርዓት

1. ምክር ቤቱ የራሱን የስብሰባና የውሳኔ አሰጣጥ ሥርዓት መመሪያ ያወጣል፤

2. የሥራ አስፈጻሚ ኮሚቴ የራሱን የስብሰባ ሥርዓትና የምክር ቤቱን ጽሕፈት ቤት የአሠራር መመሪያ ያወጣል።

14. በጀት

የምክር ቤቱ ጽሕፈት ቤት በጀት በመንግሥት ይመደባል።

15. ስለሂሳብ መዛግብት

1. የምክር ቤቱ ጽሕፈት ቤት የተሟሉና ትክክለኛ የሆነ የሂሳብ መዛግብት ይይዛል

2. የጽሕፈት ቤቱ የሂሳብ መዛግብትና ገንዘብ ነክ ሰነዶች በዋናው አዲተር ወይም እርሱ በሚሰይማቸው አዲተሮች ይመረመራሉ።

16. መመሪያ የማውጣት ስልጠና

የምክር ቤቱ ሥራ አስፈጻሚ ኮሚቴ ይህን ደንብ ለማስፈጸም የሚያስፈልጉ መመሪያዎችን ሊያወጣ ይችላል።

17. ደንቡ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ ደንብ ከሚያዝያ 7 ቀን 2003 ዓ.ም ጀምሮ የፀና ይሆናል።

አዲስ አበባ ግንቦት 12 2003 ዓ.ም

መለስ ዜናዊ

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ጠቅላይ ሚኒስትር

አዋጅ ቁጥር 720/2004 ዓ.ም

የኢትዮጵያ ፌዴራል ፖሊስ ኮሚሽንን ለማቋቋም የወጣ አዋጅ

የፌዴራል ፖሊስ የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ሕገ መንግሥትንና ሕገመንግሥቱን መሠረት አድርገው የሚወጡ ሕጎችን የማስከበር ተልዕኮውን በብቃት በመወጣት የዲሞክራሲ ሥርዓትን ለመገንባት፣ ሠላምን ለማስፈንና ልማትን ለማፋጠን በሚደረገው ሀገራዊ እንቅስቃሴ የበኩሉን ድርሻ ለማበርከት እንዲችል በተሻለ ሁኔታ እንዲደራጅ ማድረግ አስፈላጊ ሆኖ በመገኘቱ፤

የፌዴራል ፖሊስ ተቋም ከማንኛውም የፖለቲካ ድርጅት ገለልተኛ የሆነ፣ ሕብረተሰቡን በእኩልነት የሚያገለግል፣ በፖሊሳዊ ሥነ-ምግባሩ የታነፀና ብቃትና ጥራት ያለው አገልግሎት ሊሰጥ የሚችል ተቋም መሆኑን ማረጋገጥ አስፈላጊ በመሆኑ፤

በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ሕገ መንግሥት አንቀጽ 55(1) መሠረት የሚከተለው ታውጧል፡፡

ክፍል አንድ

ጠቅላላ

1. አጭርርዕስ

ይህ አዋጅ “የኢትዮጵያ ፌዴራል ፖሊስ ኮሚሽን ማቋቋሚያ አዋጅ ቁጥር 720/2004” ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል፡፡

2. ትርጓሜ

የቃሉ አገባብ ሌላ ትርጉም የሚያሰጠው ካልሆነ በስተቀር በዚህ አዋጅ ውስጥ፡-

1. “የፖሊስ አባል” ማለት መሠረታዊ የሆነ የፖሊስ ሙያ ስልጠና ተሰጥቶት በኢትዮጵያ ፌዴራል ፖሊስ ኮሚሽን ተቀጥሮ የሚሠራ የፌዴራል ፖሊስ አባል ነው፤
2. ⁴⁷
3. “የጦር መሳሪያ” ማለት በሰው ሕይወት ወይም አካል ወይም ንብረት ላይ ጉዳት ሊያደርስ የሚችል በሚፈነዳ ኃይል አማካይነት ተተኩሶ ጥይት ወይም አረር የሚያወጣ ሽጉጥ ወይም ጠመንጃ ሲሆን ተያያዥነት ያላቸው ዕቃዎችን ይጨምራል፤
4. “የማዕረግ ቀደምትነት” ማለት የማዕረግ ብልጫ መኖር ወይም አቻ ማዕረግ ኖሮ የሹመት ቅድሚያ መኖር ወይም አቻ ማዕረግና ሹመት ኖሮ በሥራ ኃላፊነት ከፍ

⁴⁷ በ22/63(2008) አ.944 በግልፅ ሳይነገር ተሻረ፡፡

ያለ መሆን ወይም አቻ ማዕረግ፣ሹመትና የሥራ ኃላፊነት ኖሮ በቅጥር ዘመን መብለጥ ነው፤

5. “ሰው” ማለት የተፈጥሮ ሰው ወይም በሕግ የሰውነት መብት የተሰጠው አካል ነው፤

6. ማንኛውም በወንድ ሦታ የተገለፀው የሴትንም ያካትታል።

ክፍልሁለት

የኢትዮጵያ ፌዴራል ፖሊስ ኮሚሽን

3. መቋቋም

1. የኢትዮጵያ ፌዴራል ፖሊስ ኮሚሽን (ከዚህ በኋላ “ኮሚሽን” እየተባለ የሚጠራ) የሕግ ሰውነት ያለው ራሱን የቻለ የፌዴራል መንግሥት አካል ሆኖ በዚህ አዋጅ ተቋቁሟል።

2. የኮሚሽኑ ተጠሪነት ለጠቅላይ ሚኒስትሩ ይሆናል⁴⁸።

4. ዋና መስሪያ ቤት

የኮሚሽኑ ዋና መስሪያ ቤት በአዲስ አበባ ከተማ ሆኖ እንደአስፈላጊነቱ ቅርንጫፍ ጽሕፈት ቤቶችን በማናቸውም ሥፍራ ሊያቋቁም ይችላል።

5. የኮሚሽኑ ዓላማ

ኮሚሽኑ የሀገሪቱን ሕገ-መንግሥት፣ ሕገ-መንግስታዊ ሥርዓቱንና ሌሎች ሕጎችን በማክበርና በማስከበር እንዲሁም ሕብረተሰቡን በወንጀል መከላከልና ምርመራ በማሳተፍ የሕዝብንና የመንግሥትን ሰላምና ደህንነት የመጠበቅና የማረጋገጥ ዓላማ ይኖረዋል።

6. የኮሚሽኑ ሥልጣንና ተግባር

ኮሚሽኑ የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፡-

1. በሕገ-መንግሥቱና በሕገ-መንግሥታዊ ሥርዓቱ፣ በመንግሥትና በሀገር ፀጥታ እና በሰብዓዊ መብት ላይ የሚፈፀሙ ማናቸውም ዓይነት የወንጀል ስጋቶችና ድርጊቶችን ይከላከላል፣ ይመረምራል፤
2. የወንጀል ምርመራን በተመለከተ ከየፍትህ ሚኒስቴርና⁴⁹ ከሚመለከታቸው ሌሎች አካላት ጋር በጋራ ይሠራል፤
3. በፍርድ ቤቶች የሚሰጡትን ትእዛዞችና ውሳኔዎች ይፈፅማል፤
4. በሌሎች ህጎች ለሌሎች የፌዴራል መንግሥት አካላት የተሰጠ ስልጣንና ተግባር

⁴⁸ በ22/63(2008) አ.944 አንቀፅ 2 ተሻሻሎ።

⁴⁹ በ22/62(2008) አ.943 “የፌዴራል ጠቅላይ ዐቃቤ ህግ” በሚል ተተክቶ ይነበብ።

እንደተጠበቀ ሆኖ በፌዴራል ፍርድ ቤቶች የሥልጣን ክልል ስር የሚወድቁ ወንጀሎችን ይከላከላል፤ ይመረምራል፤

5. የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ(4)ድንጋጌ እንደተጠበቀ ሆኖ፡-

ሀ/ የሃሰት ገንዘብና የክፍያ ሰነዶችን በመሥራት የሚፈፀሙ ወንጀሎችን ይከላከላል፤ ይመረምራል፤

ለ/ ከመረጃ መረብና ከኮምፒዩተር ሥርዓት ጋር የተያያዙ ወንጀሎችን ይመረምራል፤

ሐ/ ሕገወጥ የሰዎች ዝውውርና እገታ፣ የአደገኛ ዕዎች ዝውውርና ስርጭት፣ የአውሮፕላን ወይም የመርከብ ጠለፋ፣ የተደራጀ ዘረፋ፣ ውንብድና፣ አሸባሪነት እና የፀጥታ ማደፍረስ ወንጀሎችን ይከላከላል፤ ይመረምራል፤

6. አስፈላጊ ሆኖ ሲያገኘው በፌዴራል ፍርድ ቤቶች ሥልጣን ሥር የሚወድቁ የወንጀል ጉዳዮችን እንዲከላከሉና እንዲመረምሩ ለክልል ፖሊስ ኮሚሽኖች የውክልና ስልጣን ይሰጣል፤ በውክልናው መሠረት ስለተፈጸሙ ጉዳዮች ሪፖርት ይቀበላል፤

7. በፖሊስ ምልመላና ቅጥር፣ በትምህርትና ሥልጠና፣ በማዕረግ አሰጣጥ፣ በደንብ ልብስ አለባበስ፣ በትጥቅና ሌሎች ተዛማጅ ጉዳዮች ሀገር አቀፍ ደረጃዎችን ያወጣል፤

8. የፖሊስ ማሰልጠኛ ማዕከላት ያቋቁማል፤ አባላቱ በሀገር ውስጥና በውጪ ሀገር ተከታታይነት ያለው ትምህርትና ሥልጠና እንዲያገኙ ያደርጋል፤

9. የፌዴራል መንግሥት ተቋማትን ይጠብቃል፤ ለከፍተኛ የፌዴራሉ መንግሥት ባለሥልጣናት፣ ለውጭ አገር የክብር እንግዶችና ዲፕሎማቶች ጥበቃ ያደርጋል

10. ወንጀልን ለመከላከልና ለመመርመር የሚረዱ የሲ.ሲ.ቲቪ ካሜራዎችን ተገቢ በሆኑ ቦታዎች ይተክላል፤

11. የጉምሩክና የታክስ ሕጎችን በመተላለፍ የሚፈጸሙ ወንጀሎችን በመከላከል ረገድ በአዋጅ ቁጥር 587/2000 አንቀጽ 18 የተመለከቱትን ኃላፊነቶች ይወጣል፤

12. የሀገሪቱን ጥቅሞች በሚነኩ ጉዳዮች ላይ በውጪ ሀገር የሚፈፀሙ ማናቸውንም ወንጀሎች ከየሀገሪቱ ጋር በማደረግ የጋራ ስምምነት መሠረት ይመረምራል፤

13. የተፈጥሮ ወይም ሰው ሰራሽ አደጋ ሲከሰትና አስቸኳይ ሁኔታ ሲፈጠር ሠላምና ፀጥታን በማስፈን የተጎዱ ሰዎችን ለመርዳት ከሚመለከታቸው የመንግሥት አካላት፣ የበጎ አድራጎት ድርጅቶችና ማህበራት ጋር በመቀናጀት ይሰራል፤

14. የግለሰቦችን የወንጀል ሪከርዶች በማዕከል አደራጅቶ ይይዛል፤ የወንጀል ሪከርድ

ለሌላባቸው ግለሰቦች ከወንጀል ነፃ ማስረጃ ይሰጣል፤

15. የፎረንሲክ ምርመራ ያደርጋል፤ ስለመረመረው ጉዳይ ማስረጃ ይሰጣል፤ ለፍርድ ቤት ወይም ለጠያቂው አካል የሙያ ምስክርነት ይሰጣል፤
16. በፎረንሲክ ምርመራ ጉዳዮች ከክልል ፖሊስ ኮሚሽኖች ጋር በቅንጅት ይሰራል፤
17. በማስረጃነት አገልግሎት ሊሰጡ የማይችሉ የወንጀል ምርመራ መዛግብቶችን፣ ሰነዶችን፣ አሻራዎችንና ተያያዥነት ያላቸው ሪከርዶች ከብሔራዊ ቤተ-መዛግብትና ቤተ-መጻሕፍት ኤጀንሲ ጋር በመተባበር እንዲወገዱ ያደርጋል፡፡
18. የሽብርተኝነት ድርጊት ሊፈፀም እንደሚችል ለመጠርጠር በቂ ምክንያት ሲኖርና ድርጊቱንም ለመከላከል ድንገተኛ ፍተሻ ማድረግ አስፈላጊ መሆኑ ሲታመንበት በተጠረጠረው አካባቢ የተገኙ ተሽከርካሪዎችና እግረኞችን በማስቆም ድንገተኛ ፍተሻ ያደርጋል፤ ተጠርጣሪ ሰዎችና ማስረጃዎችን በመያዝ ይመረምራል፤
19. ከሽብርተኝነት ድርጊት ጋር በተያያዘ የሀገርን ብሔራዊ ደህንነት አደጋ ላይ የሚጥሉ ወንጀሎችን ለመከላከልና ለመመርመር የሚረዳ መሆኑ የታመነበትን መረጃ ወይም ማስረጃ ከማንኛውም ሰው ጠይቆ ይወስዳል፤
20. ተልዕኮውን በአግባቡ ለመወጣት የሚያስችሉና የፖሊስ ሙያ ብቃትና አገልግሎትን ለማሻሻል የሚረዱ ጥናቶችን ያካሂዳል፤ በሥራ ላይ እንዲውሉ ያደርጋል፤
21. ከክልል የፖሊስ ኮሚሽኖች ጋር በመተባበር ስለወንጀል መከላከልና ምርመራ ሀገር አቀፍ ፖሊሲዎችን፣ ስትራቴጂዎችንና አንድ ወጥ የሆኑ የአሠራር ደረጃዎችን ያዘጋጃል፤ በመንግሥት ሲጸድቁም ተግባራዊ መደረጋቸውን ያረጋግጣል፤
22. በፌዴራሉ መንግሥት ጣልቃ እንዲገባ በሚሰጠው ትእዛዝ መሠረት በክልሎች ሕግና ሥርዓትን ያስከብራል፤
23. ስለወንጀልና ስለትራፊክ አደጋ መንስኤዎች ሀገር አቀፍ መረጃዎችን ይሰበስባል፤ ይተነትናል፤ ለሚመለከታቸው አካላት ያሰራጫል፤
24. ልዩ ድጋፍ ለሚሸኩ ክልሎች ትኩረት በመስጠት ለክልል ፖሊስ ኮሚሽኖች የትምህርት፣ የሙያ ሥልጠና፣ የቴክኒክ እና የምክር ድጋፍ ይሰጣል፤
25. ለአባላቱ የሚያገለግሉ የስፖርት ማዘውተሪያ ስፍራዎችንና የስፖርት ማበልፀጊያ ማዕከላትን ያደራጃል፤
26. የጦር መሳሪያ ወይም ፈንጂ ለመያዝ፣ ለመጠቀም፣ ወደ አገር ውስጥ ለማስገባት፡፡

- ለመሸጥ እና ለመጠገን ፈቃድ ይሰጣል፤ ዝውውራቸውን ይቆጣጠራል፤
27. መወገድ የሚገባውን ማናቸውንም የጦር መሣሪያ ወይም ፊንጂ ያስወግዳል፤
  28. የጥበቃ አገልግሎት በመስጠት ሥራ ላይ መሠማራት ለሚፈልጉ የግል ተቋማት የብቃት ማረጋገጫ የምስክር ወረቀት ይሰጣል፤
  29. የፎረንሲክ ምርመራ አገልግሎት በመስጠት ሥራ ላይ መሠማራት ለሚፈልጉ ሰዎች የብቃት ማረጋገጫ የምስክር ወረቀት ይሰጣል፤
  30. ከፀጥታ አካላት ጋር በጥናት፣ በሥልጠና እና በመረጃ ልውውጥ ረገድ በቅንጅት ይሠራል፤
  31. ለፖሊስ አባላት የሚያገለግሉ የደመወዝ ስኬል እና ልዩ ልዩ አበሎችን አጥንቶ ለመንግስት ያቀርባል፤ ሲፈቀዱም ተግባራዊ ያደርጋል፤
  32. ለሥራ ክፍሎቹና ለፖሊስ አባላት አገልግሎት ሊሰጡ የሚችሉ ቢሮዎችና የመኖሪያ ካምፖች እንዲሠሩ ያደርጋል፤
  33. በከተማ ውስጥ የሚሰሩ የወንጀልና የድንገተኛ አደጋ ስጋት ይፈጥራሉ ተብለው የሚገመቱ ግንባታዎችን የሚመለከቱ ፕላናች ለወንጀልና አደጋ መከላከል ተግባር አመችነታቸውን በማረጋገጥ ረገድ ከሚመለከታቸው አካላት ጋር በመተባበር ይሠራል፤
  34. ሀገሪቱ የሚቀርብላት ዓለም አቀፍ የሠላም ማስከበር ጥሪ በአግባቡ ለመወጣት የሚችል የሠላም አስከባሪ ፖሊስ ያዘጋጃል፤
  35. ባለሞተር ተሽከርካሪ መንዳት የሚያስችል ሥልጠና ለፖሊስ አባላት ይሰጣል፤ በአዋጅ ቁጥር 600/2000 አንቀጽ 5(2) መሠረት በትራንስፖርት ባለሥልጣን የብቃት ማረጋገጫ ሠርተፍኬት ሲሰጠውም መንጃ ፈቃድ ይሰጣል፤
  36. የኢትዮጵያ መንገዶች ባለሥልጣን በሚያስተዳድራቸው መንገዶች ላይ የመንገድ ትራፊክ ደንቦች መከበራቸውን ይቆጣጠራል፤ የትራፊክ አደጋዎችን ይመረምራል፤
  37. ፖሊስ ነክ በሆኑ ጉዳዮች ላይ አግባብ ካላቸው የውጭ ሀገር መንግስታት ፖሊስ ተቋማትና መንግሥታዊና መንግስታዊ ካልሆኑ ድርጅቶች ጋር ግንኙነት ይመሠርታል፤
  38. ከዓለም አቀፍ ፖሊስ ጋር ግንኙነት በመፍጠር የመረጃ ልውውጥ ያደርጋል፤ በዓለም አቀፍ ደረጃ ተፈላጊ የሆኑ ወንጀለኞችን መረጃ ለክልል ፖሊስ ኮሚሽኖች

ያሰራጫል፤ ተከታትሎ ይይዛል፤

39. በሌሎች ሕጎች ድንጋጌዎች ለፌዴራል ፖሊስ የተሰጡ ሥልጣንና ተግባራትን በሥራ ላይ ያውላል፤

40. ውል ይዋዋላል፤ የንብረት ባለቤት ይሆናል፤ በራሱ ስም ይከሰላል፤ ይከሰሳል።

7. የኮሚሽኑ አቋም

ኮሚሽኑ፡-

1. በሚኒስትሩ አቅራቢነት በመንግሥት የሚሾሙ አንድ ኮሚሽነር ጀነራልና ምክትል ኮሚሽነር ጀነራሎች፤
  2. የማኔጅመንት ኮሚቴ፤
  3. የፖሊስ አባላት፤ እና
  4. አስፈላጊ የሆኑ ድጋፍ ሰጪ ሠራተኞች፤
- ይኖሩታል።

8. የኮሚሽነር ጀነራሉ ሥልጣንና ተግባር

1. ኮሚሽነር ጀነራሉ የኮሚሽኑ ዋና ሥራ አስፈጻሚ በመሆን የኮሚሽኑ ሥራዎች ይመራል፤ ያስተዳድራል።

2. የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) አጠቃላይ አነጋገር እንደተጠበቀ ሆኖ ኮሚሽነር ጀነራሉ፡-

ሀ/ በዚህ አዋጅ አንቀጽ 6 የተመለከቱትን የኮሚሽኑን ሥልጣንና ተግባራት በሥራ ላይ ያውላል፤

ለ/የኮሚሽነሮችን፣ የምክትል ኮሚሽነሮችንና የረዳት ኮሚሽነሮችን ሹመት ለሚኒስትሩ አቅርቦ ያጸድቃል፤

ሐ/ የፖሊስ አባላትና የኮሚሽኑ ሌሎች ሠራተኞች ቅጥርና አስተዳደር የዚህን አዋጅ አንቀጽ 14 ድንጋጌዎች እና በዚህ አዋጅ አንቀጽ 27 መሠረት የወጡ ደንቦችን ተከትሎ መፈጸሙን ያረጋግጣል፤

መ/ የኮሚሽኑን ዓመታዊ የሥራ ዕቅድና በጀት ለሚኒስቴሩ ያቀርባል፤ ሲፈቀድም በሥራ ላይ ያውላል፤

ሠ/ ለኮሚሽኑ በተፈቀደው በጀት መሠረት ገንዘብ ወጪ ያደርጋል፤ በፌዴራል መንግሥት የፋይናንስ አስተዳደር ህግ መሠረት ያስተዳድራል፤

ረ/ ከሦስተኛ ወገኖች ጋር በሚደረጉ ግንኙነቶች ኮሚሽኑን ይወክላል፤

ሰ/ የኮሚሽኑን የሥራ እንቅስቃሴና የሂሳብ ሪፖርቶች ለሚኒስቴሩ ያቀርባል።

3. ኮሚሽነር ጀነራሉ ለኮሚሽኑ ሥራ ቅልጥፍና በሚያስፈልግ መጠን ከሥልጣንና ተግባሩ

በክፍል ለኮሚሽኑ ሌሎች ኃላፊዎችና ሠራተኞች በውክልና ሊያስተላልፍ ይችላል።

9. የምክትል ኮሚሽነር ጀነራሎች ስልጣን እና ተግባር

1. ምክትል ኮሚሽነር ጀነራሎች፡-

ሀ/ የኮሚሽኑን ሥራዎች በማቀድ፣ በማደራጀት፣ በመምራትና በማስተባበር

ኮሚሽነር ጀነራሉን ይረዳሉ፤

ለ/ በኮሚሽነር ጀነራሉ ተለይተው የሚሰጧቸውን ተግባራት ያከናውናሉ።

2. ኮሚሽነር ጀነራሉ በማይኖርበት ጊዜ በተለየ ሁኔታ ካልወከለ በስተቀር የማዕረግ

ቀደምትነት ያለው ምክትል ኮሚሽነር ጀነራል ኮሚሽነር ጀነራሉን ተክቶ ይሠራል።

10. የማኔጅመንት ኮሚቴ

1. የኮሚሽኑ ማኔጅመንት ኮሚቴ የሚከተሉት አባላት ይኖሩታል፡-

ሀ/ ኮሚሽነር ጀነራሉ ..... ሰብሳቢ

ለ/ ምክትል ኮሚሽነር ጀነራሎች ..... አባላት

ሐ/ እንደአስፈላጊነቱ በኮሚሽነር ጀነራሉ አቅራቢነት በሚኒስትሩ የሚሰየሙ ሌሎች

የኮሚሽኑ ኃላፊዎች ..... አባላት

2. የማኔጅመንት ኮሚቴው ሀሐፊ በኮሚሽነር ጀነራሉ ይመደባል።

3. የማኔጅመንት ኮሚቴው የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፡-

ሀ/ ለመንግሥት የሚቀርቡ የኮሚሽኑ የአደረጃጀት ጥናቶች፣ የበጀት ረቂቆች እና

የዕቅድ አፈጻጸም ሪፖርቶች ይገመግማል፤

ለ/ ኮሚሽኑ የሚመራባቸውን በሥራ ላይ ያሉ ሕጎችን አፈጻጸም ይገመግማል፤ አስፈላጊ

ሆኖ ሲገኝ የማሻሻያ ሃሳቦችን ያቀርባል፤

ሐ/ የኮሚሽኑን የሥራ መመሪያዎች ያፀድቃል፤ በሥራ ላይ እንዲውሉ መደረጋቸውን

ያረጋግጣል፤

መ/ የፖሊስ አባላት የከፍተኛ ትምህርትና ሥልጠና ዕቅዶችን በፍላጎት ግምገማ ጥናት

ላይ ተመሥርቶ ያጸድቃል፤

ሠ/ በኮሚሽኑና በክልል ፖሊስ ኮሚሽኖች መካከል መልካም የሥራ ግንኙነት እንዲኖር

ሁኔታዎችን ያመቻቻል፤

ረ/ በኮሚሽነር ጀነራሉ በሚመሩለት ሌሎች ጉዳዮች ላይ ይመክራል።

11. በጀት

የኮሚሽኑ በጀት በመንግሥት ይመደባል።

12. ስለሂሳብ መዛግብት

- 1. ኮሚሽኑ የተሟሉና ትክክለኛ የሆኑ የሂሳብ መዛግብት ይይዛል።
- 2. የኮሚሽኑ የሂሳብ መዛግብትና ገንዘብ ነክ ሰነዶች በዋናው አዲተር ወይም ዋናው አዲተር በሚሰይመው አዲተር በየዓመቱ ይመረመራሉ።

ክፍል ሦስት

የፌዴራል ፖሊስ አስተዳደር

13. የሰው ሃብት ዕቅድ

ኮሚሽኑ የሰት-ቴጂክ እቅዱን መሠረት በማድረግ የአጭር፣ የመካከለኛና የረጅም ጊዜ የሰው ኃይል እቅዶችን አዘጋጅቶ ተግባራዊ ያደርጋል።

14. የሰው ሃብት አስተዳደር

- 1. ኮሚሽኑ የፖሊስ አባላትን የሚኒስትሮች ምክር ቤት በሚያወጣው ደንብ መሠረት ይመለምላል፣ ያሰለጥናል፣ ይቀጥራል፣ ያስተዳድራል።
- 2. ኮሚሽኑ አስፈላጊ ድጋፍ ሰጪ ሠራተኞችን በፌዴራል ሲቪል ሰርቪስ ሕጎች መሠረት ይቀጥራል፣ ያስተዳድራል።

15. ስለፖሊስ ማዕረጎች

1. የፖሊስ አባላት ማዕረጎች የሚከተሉት ይሆናሉ፡-

- ሀ/ ኮንስታብል፤
- ለ/ ረዳት ሳጅን፤
- ሐ/ ምክትል ሳጅን፤
- መ/ ሳጅን፤
- ሠ/ ዋና ሳጅን፤
- ረ/ ረዳት ኢንስፔክተር፤
- ሰ/ ምክትል ኢንስፔክተር፤
- ሸ/ ኢንስፔክተር፤
- ቀ/ ዋና ኢንስፔክተር፤
- በ/ ምክትል ኮማንደር፤
- ተ/ ኮማንደር፤

- ቸ/ረዳት ኮሚሽነር፤
- ጎ/ምክትል ኮሚሽነር፤
- ነ/ ኮሚሽነር፤
- ኘ/ምክትል ኮሚሽነር ጀነራል፤እና
- አ/ ኮሚሽነር ጀነራል።

2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) የተመለከቱት የፖሊስ አባላት ማዕረጎች የየራሳቸው ምልክት ይኖራቸዋል።

16. ሜዳይ፣ ሪባንና የምስክር ወረቀት

ለፖሊስ አባላት በከፍተኛ የግዳጅ አፈጻጸም ውጤትና በሚያስመሰግን አገልግሎት አሰጣጥ ላይ ተመሥርተው የሚሰጡ ሜዳዮች፣ ሪባኖችና የምስክር ወረቀቶች በፌዴራል ፖሊስ መተዳደሪያ ደንብ ይወሰናሉ።

17. የጡረታ መውጫ ዕድሜ

1. የፖሊስ አባላት የጡረታ መውጫ ዕድሜ እንደሚከተለው ይሆናል፡-
  - ሀ/ ከኮንስታብል እስከ ዋና ሳጅን ማዕረግ ላላቸው 50 ዓመት፤
  - ለ/ ከረዳት ኢንስፔክተር እስከ ኢንስፔክተር ማዕረግ ላላቸው 52 ዓመት፤
  - ሐ/ የዋና ኢንስፔክተርና ከዚያ በላይ ማዕረግ ላላቸው 55 ዓመት።
2. ለኮሚሽኑ ሥራ አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ የማንኛውም ፖሊስ አባል አገልግሎት በፌዴራል ፖሊስ መተዳደሪያ ደንብ መሠረት ከጡረታ መውጫ እድሜ በኋላ ከ5 ዓመት ላልበለጠ ጊዜ ሊራዘም ይችላል።

ክፍል አራት

ልዩ ልዩ ድንጋጌዎች

18. ከክልል ፖሊስ ኮሚሽኖች ጋር ስለሚኖር ግንኙነት

1. ኮሚሽኑና የክልል ፖሊስ ኮሚሽኖች በየበኩላቸው የሚኖራቸው ነፃነት እንደተጠበቀ ሆኖ በመካከላቸው የሚኖረውን ግንኙነት ለማጠናከር የሚያስችል የጋራ ጉባኤ ያቋቁማሉ።
2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) መሠረት የሚቋቋመው የጋራ ጉባኤ በኮሚሽኑ ኮሚሽነር ጀነራል ሰብሳቢነት ይመራል።
3. የጋራ ጉባኤው የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፡-
  - ሀ/ በፖሊሳዊ ሙያና ሥነ-ምግባር የታነፁ አባላትን ያቀፈና በተገቢው ቴክኖሎጂ

- የተደገፈ ዘመናዊ የፖሊስ ተቋም በየክልሉ የሚገነባበትን ሁኔታ ያመቻቻል፤
- ለ/ በፖሊስ አባላት ምልመላ፣ ሥልጠና፣ ቅጥርና አስተዳደር ጉዳዮች ወጥነት ያለው አሠራር በየክልሉ እንዲኖር መደረጉን ይከታተላል፤
- ሐ/ ሀገራዊ እንድምታ ባላቸው ጉዳዮች ላይ በጋራ ለመስራት የሚያስችል ሁኔታ ይፈጥራል፤
- መ/ የወንጀል ስጋትንና የወንጀል ድርጊትን ለመቀነስ የሚያስችል ስልት ይቀይሳል፤ በወንጀል መከላከል የሀብረተሰቡ ተሳትፎ የሚጠናከርበትን ሁኔታ ያመቻቻል፤ አፈፃፀሙን ይገመግማል፤
- ሠ/ የወንጀል መከላከልና የምርመራ ሥራዎች በቅንጅትና በመደጋገፍ የሚሠሩበትን ሁኔታ ያመቻቻል፤
- ረ/ በኮሚሽኑና በክልል ፖሊስ ኮሚሽኖች መካከል የመረጃ ልውውጥ ሥርዓት የሚዘረጋበትንና የሚጠናከርበትን ሁኔታ ያመቻቻል፤
- ሰ/ የፖሊስ አባላትን ተቋማዊ አመለካከትና አንድነት ለማጠናከር የሰፖርት ውድድሮች እንዲካሄዱ ያበረታታል፤ ይደግፋል።

4. ከክልሎች አቅም በላይ በሆኑ ጉዳዮች ኮሚሽኑ በመንግሥት ውሳኔ መሠረት በክልሎች ውስጥ ጣልቃ ገብቶ በሚሠራበት ወቅት የሚመለከታቸው የክልል ፖሊስ ኮሚሽኖች ትብብር ማድረግ አለባቸው።

19. የጋራ ጉባዔው ስብሰባ

1. የጋራ ጉባዔው በዓመት አራት ጊዜ መደበኛ ስብሰባ ይኖረዋል፤ ሆኖም አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ በማናቸውም ጊዜ አስቸኳይ ይስብሰባ ሊያደርግ ይችላል።
2. ከግማሽ በላይ የሚሆኑት የጋራ ጉባዔው አባላት በስብሰባ ላይ ከተገኙ ምልዓተ ጉባኤ ይሆናል።
3. የጋራ ጉባዔው ውሳኔዎች በድምፅ ብልጫ ያልፋሉ፤ ሆኖም ድምፅ እኩል በእኩል የተከፈለ እንደሆነ ሰብሳቢው ወሳኝ ድምፅ ይኖረዋል።
4. የዚህ አንቀጽ ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆኖ የጋራ ጉባዔው የራሱን የስብሰባ ስነ ስርዓት ደንብ ሊያወጣ ይችላል።

20. ስለአዲስ አበባ እና ድሬዳዋ ከተሞች አስተዳደሮች ፖሊስ ኮሚሽኖች

1. የአዲስ አበባ እና ድሬዳዋ ከተሞች አስተዳደሮች ፖሊስ ኮሚሽኖች ተጠሪነት ለኮሚሽኑ ይሆናል፤ ሆኖም ኮሚሽኑ በሚሰጠው ውክልና መሠረት ተጠሪነታቸው

ለየከተሞቻቸው አስተዳደር እንዲሆን ሊደረግ ይችላል።

2. የአዲስ አበባ እና የድሬዳዋ ከተሞች አስተዳደሮች ፖሊስ ኮሚሽኖች ዓመታዊ ዕቅዳቸውንና የሥራ አፈፃፀማቸውን ሪፖርት ለኮሚሽኑና ለየከተሞቻቸው አስተዳደር ያቀርባሉ፤ ሆኖም በጀታቸው በየከተሞቻቸው አስተዳደር ምክር ቤቶች ይመደባል።

21. የአሠራር መርህ

1. በኮሚሽኑ መዋቅር በየደረጃው ባሉት ኃላፊዎችና ሠራተኞች የቡድን አሠራር ዋና የተግባር አፈፃፀም አቅጣጫ ይሆናል። የቡድን አሠራሮች የጋራና የግል ኃላፊነትን ያስከትላሉ።
2. በኮሚሽኑ መዋቅር በየደረጃው የሚገኙ ኃላፊዎች በተሰጣቸው ሥልጣን መሠረት የመወሰን ኃላፊነታቸውን የመወጣት ግዴታ አለባቸው።
3. የኮሚሽኑ አሠራር የተጠያቂነትና የግልጽነት መርህን የተከተለ መሆን ይኖርበታል።
4. የኮሚሽኑ አሠራር የሕዝብ ተሳትፎን መሠረት ያደረገ መሆን አለበት።
5. የኮሚሽኑ አሠራር የገለልተኝነት የአሠራር መርህን የተከተለ ይሆናል።

22. የመተባበር ግዴታ

ኮሚሽኑ በዚህ አዋጅ አንቀጽ 6 የተመለከቱትን ከወንጀል መከላከልና ምርመራ ጋር የተያያዙ ተግባራትን ሲወጣ የሚመለከታቸው ሁሉ የመተባበር ግዴታ አለባቸው።

23. የፖሊስ ስልጣንን በውክልና ስለመስጠት

1. ልዩ ሙያ ለሚጠይቁ ጉዳዮች በፌዴራል ሲቪል ሰርቪስ ሕጎችና አግባብ ባላቸው ሌሎች ሕጎች ለሚተዳደሩ የመንግሥት መሥሪያ ቤቶችና ሠራተኞች የፖሊስ ሥልጣን በውክልና ሊሰጥ ይችላል።
2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ(1) ድንጋጌ መሠረት የሚሰጠው የፖሊስ ሥልጣን ለጉዳዩ አስፈላጊ በሆነው መጠን ብቻ ይሆናል።

24. ክልከላዎች

የፖሊስ ተግባራትን በመፈጸም ረገድ፡-

1. አሰብአዊ ወይም ክብርን የሚነካ አያያዝ ወይም ድርጊት መፈጸም፤ ወይም
2. በዘር፣ በብሔር፣ በቀለም፣ በፆታ፣ በቋንቋ፣ በሃይማኖት፣ በፖለቲካ አመለካከት፣ በማኅበራዊ አመጣጥ፣ በሀብት፣ በትውልድ ወይም በሌላ አቋም ምክንያት ልዩነት ማድረግ፤
የተከለከለ ነው።

25. የተሻሩና ተፈጻሚነት የማይኖራቸው ሕጎች

1. የሚከተሉት በዚህ አዋጅ ተሸረዋል፡-

ሀ/ የፌዴራል ፖሊስ ኮሚሽን አዋጅ ቁጥር 313/1995

ለ/ የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ አስፈጻሚ አካላትን ሥልጣንና ተግባር ለመወሰን የወጣው አዋጅ ቁጥር 691/2003 አንቀጽ 14(1)(በ)፤

ሐ/ የደህንነት፣ የኢ.ምግሬሽንና የስደተኞች ጉዳይ ባለሥልጣን ማቋቋሚያ አዋጅ ቁጥር 6/1987 አንቀጽ 5(8)።

2. ከዚህ አዋጅ ጋር የሚቃረን ማናቸውም ሕግ በዚህ አዋጅ በተመለከቱ ጉዳዮች ላይ ተፈጻሚነት አይኖረውም።

26. የመብትና ግዴታዎች መተላለፍ

የፌዴራል ፖሊስ መብትና ግዴታዎች በዚህ አዋጅ ለኮሚሽኑ ተላልፏል።

27. ደንብና መመሪያ የማውጣት ሥልጣን

1. የሚኒስትሮች ምክር ቤት ይህን አዋጅ ለማስፈፀም የሚያስፈልጉ ደንቦችን ሊያወጣ ይችላል።

2. ኮሚሽኑ ይህን አዋጅና በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ(1) መሠረት የወጡ ደንቦችን ለማስፈፀም የሚያስፈልጉ መመሪያዎችን ሊያወጣ ይችላል።

28. አዋጁ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ አዋጅ በፌዴራል ነጋሪት ጋዜጣ ታትሞ ከወጣበት ቀን ጀምሮ የፀና ይሆናል።

አዲስ አበባ ህዳር 8 ቀን 2004 ዓ.ም

ግርማ ወልደ ጊዮርጊስ

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ፕሬዝዳንት

ደንብ ቁጥር 96/1996 ዓ.ም

የአዲስ አበባ ከተማ አስተዳደር ፖሊስ ኮሚሽን ማቋቋሚያ የሚኒስትሮች

ምክር ቤት ደንብ

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ አስፈፃሚ አካላትን ሥልጣንና ተግባር ለመወሰን በወጣው አዋጅ ቁጥር 4/1987 አንቀጽ 5 እና የፌዴራል ፖሊስ ኮሚሽን አዋጅ ቁጥር 313/1995 አንቀጽ 24(4) መሠረት የሚኒስትሮች ምክር ቤት ይህንን ደንብ አውጥቷል፡፡

ክፍል አንድ

ጠቅላላ

1. አጭር ርዕስ

ይህ ደንብ “የአዲስ አበባ ከተማ ፖሊስ ኮሚሽን ማቋቋሚያ የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ ቁጥር 96/1996 ዓ.ም” ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል፡፡

2. ትርጓሜ

በዚህ ደንብ ውስጥ፡

1. “ፖሊስ” ማለት መሠረታዊ የሆነ የፖሊስ ሙያ ሥልጠና ተሰጥቶት በአዲስ አበባ ከተማ አስተዳደር ኮሚሽን ፖሊስ ኮሚሽን ተቀጥሮ የሚሠራ ነው፡፡
2. “የአዲስ አበባ ፖሊስ ኮሚሽን” ማለት የአዲስ አበባ ከተማ አስተዳደር ኮሚሽን ፖሊስ ኮሚሽን ነው፡፡
3. “የከተማ አስተዳደር” ማለት የአዲስ አበባ ከተማ አስተዳደር ነው፡፡
4. “ኮሚሽነር” ማለት የአዲስ አበባ ፖሊስ ኮሚሽን ኮሚሽነር ነው፡፡

ክፍል ሁለት

ስለአዲስ አበባ ከተማ ፖሊስ ኮሚሽን መቋቋም

3. መቋቋም

1. የአዲስ አበባ ከተማ አስተዳደር ፖሊስ ኮሚሽን ከዚህ በኋላ “ኮሚሽን” እየተባለ የሚጠራ በዚህ ደንብ ህጋዊ ሰውነት ያለው አካል ተቋቋሟል፡፡
2. ኮሚሽኑ በሕግና በሙያ የሚኖረው ነፃነት እንደተጠበቀ ሆኖ ተጠሪነቱ ለፌዴራል ፖሊስ ኮሚሽን ይሆናል፡፡

3. የፌዴራል ፖሊስ ኮሚሽን የኮሚሽኑን አደረጃጀት፣ አሠራር፣ ሥልጠና ፤ ወንጀል መከላከልና ምርመራ ሥራ የሚመለከቱ የፖሊሲ፣ የስትራቴጂና የስታንዳርዳይዜሽን አቅጣጫዎችን ይወስናል፤ ተግባራዊነታቸውን ይከታተላል ።
4. የከተማው አስተዳደር የኮሚሽኑን ዕቅድና በጀት ይወስናል፤ የኮሚሽኑን ስምሪትና የዕለት ተዕለት ሥራ ይከታተላል።

4. ውክልና ስለመስጠት

ለፌዴራል ፖሊስ ኮሚሽን ከተሰጡት ሥልጣንና ተግባሮች መካከል በዚህ ደንብ በዝርዝር የተለዩት ተግባሮች በአዲስአበባ ከተማ ፖሊስ ኮሚሽን እንዲከናወኑ ለከተማው አስተዳደር ውክልና ተሰጥቷል

5. ዓላማ

የኮሚሽኑ ዓላማ በከተማው አስተዳደር ውስጥ የሀገሪቱን ሕገመንግሥትና ሌሎች ሕጎችን በማክበርና በማስከበር የሕዝብን ተሳትፎ መሠረት በማድረግ ወንጀል በመከላከል የከተማውን ነዋሪዎች ሰላምና ደህንነት ማስጠበቅ ነው ።

6. የኮሚሽኑ ሥልጣንና ተግባር

ኮሚሽኑ ፦

1. በፌዴራል ፍርድ ቤቶች ማቋቋሚያ አዋጅ ቁጥር 25/1988 (እንደተሻሻለ) በአንቀጽ 4 ለፌዴራል ፍርድ ቤቶች የተሰጡት የወንጀል የዳኝነት ሥልጣን ውጭ ባሉ በአዲስ አበባ ከተማ ውስጥ በሚነሱ ማናቸውም የወንጀል ጉዳዮች የመመርመርና የመከላከል ሥልጣን ይኖረዋል።
2. በአዲስ አበባ ከተማ ቻርተር በአንቀጽ 41 ንዑስ አንቀጽ 2 መሠረት በአዲስ አበባ ከተማ ነክ ፍርድ ቤት የወንጀል እና የደንብ መተላለፍ የዳኝነት ሥልጣን ሥር ያሉ ጉዳዮችን ይመረምራል፤ ይከላከላል ።
3. የከተማውን አስተዳደር ቻርተር በመጣስ አስተዳደሩን አደጋ ላይ ሊጥሉ የሚችሉ ማናቸውም እንቅስቃሴዎች ይከላከላል፤
4. በከተማው አስተዳደር ጥቅሞችና ተቋሞች ላይ የሚፈጸሙ ወንጀሎችን ይከላከላል
5. የከተማው አስተዳደር ተቋማትን ይጠብቃል፤
6. ለከተማው አስተዳደር ከፍተኛ ባለሥልጣናት ጥበቃ ያደርጋል፤
7. በፌዴራልና በከተማ ነክ ፍርድ ቤቶች የሚሰጠውን ትዕዛዝ ወይም ውሳኔ ይፈጽማል ፤

8. የወንጀል ምርመራን በተመለከተ ከፌዴራል ዐቃቤ ሕግና ከከተማ አስተዳደር ዐቃቤ ሕግ የሚሰጠውን ትዕዛዝ ይፈጽማል፤
9. በከተማው ደረጃ ለወንጀል መከላከልና ምርመራ ሥራ የሚረዱ ጥናቶችን ያከናውናል፤ ለፌዴራል ፖሊስ ኮሚሽንና ለከተማው አስተዳደር ያቀርባል፤
10. በኮሚሽኑ ሥልጣን ሥር የሚወድቁ የወንጀል መረጃዎችን ያሰባስባል፤ ያጠናቅራል፤ ለፌዴራል ፖሊስ ኮሚሽን እና ለከተማው አስተዳደር ያስተላልፋል፤
11. ከጸጥታ አካላት ጋር የመረጃ ልውውጥና የሥራ ቅንጅት ያደርጋል፤
12. የከተማውን የትራፊክ እንቅስቃሴ ሥርዓት ያስከብራል፤
13. በከተማው በሚደረጉ ሕዝባዊና ሃይማኖታዊ በዓላት፣ በስፖርትና በመሳሰሉት ዝግጅቶች የጥበቃ አገልግሎት ይሰጣል፤
14. ውል ይዋዋላል ፣ በራሱ ስም ይከላል ፣ ይከሰላል ፣

7. የኮሚሽኑ አቋም ፣

የአዲስ አበባ ከተማ አስተዳደር ፖሊስ ኮሚሽን፡-

1. በፌዴራል ፖሊስ ኮሚሽንና አቅራቢነት በፌዴራል ጉዳዮች ሚኒስትር የሚሾም አንድ ኮሚሽን እና ምክትል ኮሚሽን፤
2. ኮሚሽነሩን፣ ምክትል ኮሚሽነሩን እና የመምሪያ ኃላፊዎችን ያቀፈ የሥራ አመራር ጉባዔ፣ እና
3. ለሥራው አስፈላጊ የሆኑ ሌሎች ሠራተኞች፣ ይኖረዋል።

8. የኮሚሽኑ የሥራ አመራር ጉባዔ

የሥራ አመራር ጉባዔ፣

1. በከተማው ውስጥ ወንጀልን ለመከላከልና ለመመርመር የሚረዱ የፖሊሲና የስትራቴጂ ጥናቶችን በመመርመር ከአስተያየት ጋር ለከተማው ከንቲባ እና ለፌዴራል ፖሊስ ኮሚሽን እንዲቀርብ ያደርጋል፤
2. የኮሚሽኑን አደረጃጀት፣ አወቃቀርና አሠራር የሚመለከቱ ጥናቶችን ይመረምራል፤ በጥናቶቹ መሠረት ሊወሰዱ የሚገባቸውን እርምጃዎች ከአስተያየት ጋር ለፌዴራል ፖሊስ ኮሚሽን ያቀርባል ፣

3. በፌዴራል ፖሊስ ኮሚሽን በሚወሰነው የፖሊስ ሥልጠና ስትራቴጂና ስታንዳርድ መሠረት የኮሚሽኑን መሠረታዊ የፖሊስ ሥልጠና ዕቅድ ያዘጋጃል፤ እንዲጸድቅለትም ለከተማው አስተዳደር ያቀርባል፤
4. የኮሚሽኑን ዓመታዊ ዕቅድ ሪፖርትና የሥራ አፈጻጸም ይገመግማል፤ ከአስተያየት ጋር ለከተማው አስተዳደር ከንቲባ እና ለፌዴራል ፖሊስ ኮሚሽን ያቀርባል።

9. የከተማው አስተዳደር ከንቲባ ሥልጣንና ተግባር

የከተማው አስተዳደር ከንቲባ

1. የኮሚሽኑን ሥራ በበላይነት ይመራል፤ ይቆጣጠራል ፤
2. በኮሚሽኑ የቀረበለትን ዓመታዊ ዕቅድ፣ በጀት፣ ሪፖርትና የሥራ አፈጻጸም በሚመለከት ከፌዴራል ፖሊስ ኮሚሽን የሚሰጠውን አስተያየት በማካተት ተገቢው ጉዳይ እንዲሰጥ ለከተማው ምክር ቤት ያቀርባል፤
3. የኮሚሽኑ አደረጃጀት፣ የስታንዳርዳይዜሽን፣ የሥልጠና ጥናቶች በመመርመር ከአስተያየቱ ጋር ለፌዴራል ፖሊስ ኮሚሽን ያቀርባል ፤
4. በከተማው ውስጥ ሕግና ሥርዓትን ለማስከበር ኮሚሽኑ ለሚያደርገው እንቅስቃሴ የከተማው ነዋሪዎች ቅንጅትና ትብብር እንዲጠናከር ያደርጋል ።

10. የኮሚሽነሩ ሥልጣንና ተግባር

1. የአዲስ አበባ ከተማ አስተዳደር ፖሊስ ኮሚሽነር ተጠሪነቱ ለፌዴራል ፖሊስ ኮሚሽነር ሆኖ የኮሚሽኑን ሥራ በበላይነት ይመራል ፤ ያስተዳድራል ፤
2. የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) አነጋገር እንደተጠበቀሆኖ ኮሚሽነሩ ፡
  - ሀ/ የኮሚሽኑን መምሪያ ኃላፊዎች እንዲሾሙ ከከተማው አስተዳዳሪ ጋር በመመካከር ለፌዴራል ፖሊስ ኮሚሽነር ያቀርባል ፤
  - ለ/ የኮሚሽኑን የመተዳደሪያ ደንብ ያስፈጽማል ፤
  - ሐ/ በፖሊስነት ከተቀጠሩት ውጪ ያሉትን የድጋፍ ሰጪ ሠራተኞች በፌዴራል ሲቪል ሰርቪስ ሕግ መሠረት ይቀጥራል ፤ ያስተዳድራል፤
  - መ/ የኮሚሽኑን አደረጃጀት፣ አወቃቀር፣ አሠራር፣ የወንጀል መከላከልና ምርመራ ሥራዎች የሚመለከቱ ጥናቶች እንዲከናወኑ ያደርጋል፤
  - ሠ/ የኮሚሽኑን የሥራ ዕቅድ እና ረቂቅ በጀት በማዘጋጀት ለከተማው አስተዳደር ከንቲባ ያቀርባል ፤ በጀት ሲጸድቅም በሥራ ላይ እንዲውል ያደርጋል፤

ቀ/ ለኮሚሽኑ በተፈቀደው በጀት መሠረት ገንዘብ ወጪ ያደርጋል ፣ የአዲትና ኢንሰፔክሽን ሥራዎች እንዲሰሩ ያደርጋል ፣
ረ/ የኮሚሽኑን የሥራ አመራር ጉባዔ በሰብሳቢነት ይመራል።

11. የምክትል ኮሚሽነሩ ሥልጣንና ተግባር

1. ምክትል ኮሚሽነሩ፦

ሀ/ የኮሚሽኑን ተግባራት በማቀድ ፣ በማደራጀት፣ በማስተባበር ኮሚሽነሩን ይረዳል።

ለ/ በኮሚሽኑ መዋቅር መሠረት የሥራ ክፍፍል በማድረግ ከኮሚሽኑ ዘርፎች መካከል ከፊሉን ይከታተላል።

ሐ/ ኮሚሽነሩ በማይኖሩበት ጊዜ ተክቶት ይሠራል።

መ/ በኮሚሽነሩ ተለይተው የሚሰጡትን ሌሎች ተግባራት ያከናውናል።።

2. ምክትል ኮሚሽነሩ ተጠሪነቱ ለኮሚሽነር ይሆናል።።

12. በጀት

የኮሚሽኑ በጀት በከተማው አስተዳደር ምክር ቤት ይመደባል።።

13. ስለሂሳብ መዛግብት

1. ኮሚሽኑ የተሟላና ትክክለኛ የሂሳብ መዛግብት ይይዛል።።

2. የኮሚሽኑ የሂሳብ መዛግብት እና ገንዘብ ነክ ሰነዶች በዋናው አዲተር ወይም በሚስይማቸው አዲተሮች በየዓመቱ ይመረመራል ።።

ክፍል ሦስት

ልዩ ልዩ ድንጋጌዎች

14. የፌዴራል ፖሊስ አዋጅና ደንብ ተፈፃሚ ስለመሆናቸው

የፌዴራል ፖሊስ ኮሚሽን ማቋቋሚያ አዋጅ ቁጥር 313/1995 ዓ.ም⁵⁰ እንቀጽ 15፣ 16፣ 17፣ 18፣ 19፣ 20፣ 21፣ 24፣ 25፣ 26 እና 27 ላይ የተመለከቱ ድንጋጌዎች እና የፌዴራል ፖሊስ ኮሚሽን መተዳደሪያ ደንብ ቁጥር 86/1995⁵¹ በኮሚሽኑ ላይ ተፈፃሚነት ይኖራቸዋል ።።

15. መመሪያ ስለማውጣት

⁵⁰ በ18/2(2004) አ.720 ተሽሯል።።

⁵¹ በ19/1(2005) ደ.268 ተሽሯል።።

ኮሚሽኑ አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ ይህን ደንብ ለማስፈፀም መመሪያ ለማውጣት ይችላል፡

16. ደንቡ የሚፀና በት ጊዜ

ይህ ደንብ በነጋሪት ጋዜጣ ከወጣበት ዕለት ጀምሮ የፀና ይሆናል ።

አዲስ አበባ ጥቅምት 27 ቀን 1996 ዓ.ም

መለስ ዜናዊ

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ጠቅላይ ሚኒስትር

ደንብ ቁጥር 281/2005

ብሔራዊ የፕላን ምክር ቤት እና ብሔራዊ የፕላን ኮሚሽን

ማቋቋሚያ የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ

የሚኒስትሮች ምክር ቤት የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ አስፈጻሚ አካላትን ሥልጣንና ተግባር ለመወሰን በወጣው አዋጅ ቁጥር 691/2003 አንቀጽ 5 እና አንቀጽ 34 መሠረት ይህን ደንብ አውጥቷል፡፡

ክፍል አንድ

ጠቅላላ

1. አጭር ርዕስ

ይህ ደንብ “ብሔራዊ የፕላን ምክር ቤት እና ብሔራዊ የፕላን ኮሚሽን ማቋቋሚያ የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ ቁጥር 281/2005” ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል፡፡

2. ትርጓሜ

በዚህ ደንብ ውስጥ “ክልል” ማለት በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ህገ መንግሥት አንቀጽ 47/1/ የተመለከተው ማንኛውም ክልል ሲሆን የአዲስ አበባን እና የድሬዳዋ ከተሞች አስተዳደሮችን ይጨምራል፡፡

ክፍል ሁለት

ብሔራዊ የፕላን ምክር ቤት

3. መቋቋም

ብሔራዊ የፕላን ምክር ቤት (በኋላ “ምክር ቤት” እየተባለ የሚጠራ) በዚህ ደንብ ተቋቋሟል፡፡

4. የምክር ቤቱ አባላት

ምክር ቤቱ የሚከተሉት አባላት ይኖሩታል፡-

1. ጠቅላይ ሚኒስትር ..... ሰብሳቢ፤
2. የካቢኔ ሚኒስትሮች ..... አባላት፤
3. የክልል ርዕሰ መስተዳድሮች ..... አባላት፤
4. የክልል ምክትል ርዕሰ መስተዳድሮች ..... አባላት፤
5. የኢትዮጵያ ብሔራዊ ባንክ ገዢ ..... አባል፤
6. በጠቅላይ ሚኒስትሩ የሚሰየሙ ሌሎች አካላት ..... አባላት፡፡

5. ምክር ቤቱ ሥልጣንና ተግባር

ምክር ቤቱ የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፡-

1. የአሥራ አምስት ዓመት የረጅም ጊዜና የተከታታይ አምስት ዓመታት አጠቃላይ የአገራዊ የምርት እና አጠቃላይ የአገራዊ ምርት የነፍስ ወከፍ ድርሻ እድገት ግቦችን ይጥላል፤
2. በየአምስት ዓመቱ መጀመሪያ ላይ የፕላን አዘገጃጀትና የልማት የቅድሚያ ትኩረት አቅጣጫዎችን በሚመለከት መመሪያ ይሰጣል፤ በመጨረሻም የተዘጋጀውን ፕላን ያጸድቃል፤
3. በብሔራዊ ፕላን ኮሚሽን በየጊዜው በሚቀርብለት የፕላን አፈጻጸም ግምገማ ውጤት ላይ ይመክራል፤ ፕላኑ በፌደራልና በክልል አስፈጻሚ አካላት ተቀናጅቶ መተግበሩን ያረጋግጣል።

6. ምክር ቤቱ ስብሰባዎች

1. ምክር ቤቱ በዓመት አንድ ጊዜ መደበኛ ስብሰባውን ያደርጋል፤ ሆኖም አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ በማናቸውም ጊዜ አስቸኳይ ስብሰባ ሊያደርግ ይችላል።
2. ከምክር ቤቱ አባላት ከግማሽ በላይ የሚሆኑት በስብሰባ ላይ ከተገኙ ምልዓተ ጉባዔ ይሆናል።
3. ምክር ቤቱ ውሳኔ የሚያሳልፈው በድምፅ ብልጫ ይሆናል፤ ሆኖም ድምጽ እኩል በእኩል የተከፈለ እንደሆነ ስብሰባው የደገፈው ሐሳብ የምክር ቤቱ ውሳኔ ሆኖ ያልፋል።
4. የዚህ አንቀጽ ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆኖ ምክር ቤቱ የራሱን የስብሰባ ሥነ ሥርዓት ደንብ ሊያወጣ ይችላል።

ክፍል ሶስት

ብሔራዊ የፕላን ኮሚሽን

7. መቋቋም

1. ብሔራዊ የፕላን ኮሚሽን (ከዚህ በኋላ “ኮሚሽን” እየተባለ የሚጠራ) በህግ የሰውነት መብት ያለው ራሱን የቻለ የፌደራል መንግሥት መሥሪያ ቤት ሆኖ በዚህ ደንብ ተቋቁሟል።
2. ኮሚሽኑ ተጠሪነቱ ለጠቅላይ ሚኒስትሩ ይሆናል።

8. ዋና መሥሪያ ቤት

የኮሚሽኑ ዋና መሥሪያ ቤት በአዲስ አበባ ይሆናል።

9. ዓላማ

የኮሚሽኑ ዓላማ በተመጣጠነ አገር አቀፍ የዕድገት ማዕቀፍና በአሥራ አምስት ዓመታት የረጅም ጊዜ አመላካች ፕላን ላይ በመመሥረት የየአምስት ዓመት አገራዊ የልማት ፕላን ማዘጋጀትና አፈጻጸሙን በየጊዜው መገምገም ይሆናል።

10. ሥልጣንና ተግባር

ኮሚሽኑ የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፦

1. የምክር ቤቱ ሴክራታሪያት ሆኖ ያገለግላል፤ እንደ አስፈላጊነቱ ድጋፍ ይሰጣል
2. በፕላኑ የተቀመጠውን ዓመታዊ አጠቃላይ አገራዊ የምርት ዕድገትን ለማስገናኘት የሚያስፈልገውን የካፒታልና የምርታማነት እድገት መነሻዎችን ይገምታል
3. ከአጠቃላይ አገራዊ የምርት እድገት ግቦችና ከፖሊሲና ከህግ ሪፎርም እርምጃዎች ጋር የተጣጣሙ የቁጠባ፣ የኢንቨስትመንት እና የወጪና የገቢ ንግድ የማክሮ ኢኮኖሚ ግቦችን ያዘጋጃል፤
4. ከአጠቃላይ አገራዊ ምርት የግብርና፣ የኢንዱስትሪ እና የአገልግሎት ዘርፎችን የተናጠል ድርሻ ይለያል፤
5. ፕላኑ ትግበራውን ለመምራት እንዲያስችል በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (4) የተመለከቱትን የኢኮኖሚ ዘርፎች ከንዑስ ዘርፎቻቸው እስከምርት ዓይነቶቻቸው ወይም የኢንዱስትሪ ክፍሎቻቸው ድረስ ይተነትናል፤
6. የአገር ውስጥም ሆነ የውጭ ግብዓቶችን አቅርቦት ለመተመን በግብርናና በማኑፋክቸሪንግ ኢንዱስትሪ ዘርፎች መካከል የሚኖረውን የግብዓት አቅርቦት ፍላጎት ይተነትናል፤
7. ከሚመለከታቸው የፌደራልና የክልል አስፈጻሚ አካላት ጋር ተከታታይ ምክክር በማድረግ የሚተገበሩ ፕሮግራሞችንና ፕሮጀክቶችን እንዲሁም ሊወሰዱ የሚገባቸውን የፖሊሲና የህግ ሪፎርም እርምጃዎችን የሚዘረዝር የዘርፍ ፕላን ያዘጋጃል፤
8. የፌደራል ሚኒስቴር መሥሪያ ቤቶችና የክልል ቢሮዎች አንድን የዘርፍ አጠቃላይ ፕላን ተመጋጋቢ በሆነ መንገድ ተግባራዊ ለማድረግ በየበኩላቸው የሚፈጽሟቸውን ተግባራት የሚያሳይ የተቀናጀ የፕላን አፈጻጸም መርሐ ግብር ያዘጋጃል፤
9. የፕላን አፈጻጸሙን በየጊዜው ይከታተላል፤ ይገመገማል፤

10. ዓላማውን ከግብ ለማድረስ የሚያስችሉ ሌሎች ተግባራትን ያከናውናል።

11. የኮሚሽኑ አቋም

ኮሚሽኑ፡-

- 1. በመንግሥት የሚሾሙ ኮሚሽነርና ምክትል ኮሚሽነር፤ እና
  - 2. አስፈላጊው ሠራተኞች
- ይኖሩታል።

12. የኮሚሽነሩ ስልጣን እና ተግባር

- 1. ኮሚሽነሩ የኮሚሽኑ ዋና ሥራ አስፈጻሚ በመሆን የኮሚሽኑን ሥራ ይመራል፤ ያስተዳድራል።
- 2. የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) አጠቃላይ አገላለጽ እንደተጠበቀ ሆኖ ኮሚሽነሩ፡-
  - ሀ/ በዚህ ደንብ አንቀጽ 10 የተመለከቱትን የኮሚሽኑን ሥልጣንና ተግባራት በሥራ ላይ ያውላል፤
  - ለ/ የኮሚሽኑን ሠራተኞች በፌዴራል ሲቪል ሰርቪስ ሐጎች መሠረት ይቀጥራል፤ ያስተዳድራል፤
  - ሐ/ የኮሚሽኑን የሥራ ፕሮግራምና በጀት ያዘጋጃል፤ በመንግሥት ሲጸድቅም በሥራ ላይ ያውላል፤
  - መ/ ለኮሚሽኑ በተፈቀደው በጀት መሠረት ገንዘብ ወጪ ያደርጋል፤
  - ሠ/ ኮሚሽኑ ከሦስተኛ ወገኖች ጋር በሚያደርጋቸው ግንኙነቶች ኮሚሽኑን ይወክላል፤
  - ረ/ የኮሚሽኑን የሥራ አፈጻጸምና የሂሳብ ሪፖርቶች አዘጋጅቶ ለጠቅላይ ሚኒስትር ጽሕፈት ቤት ያቀርባል
- 3. ኮሚሽነሩ ለኮሚሽኑ የሥራ ቅልጥፍና ባስፈለገ መጠን ከሥልጣንና ተግባሩ በከፊል ለምክትል ኮሚሽነሩ እና ለኮሚሽኑ ሌሎች ኃላፊዎችና ሠራተኞች በውክልና ሊሰጥ ይችላል።

13. በጀት

የኮሚሽኑ በጀት በመንግሥት ይመደባል።

14. የሂሳብ መዛግብት

- 1. ኮሚሽኑ የተሟሉና ትክክለኛ የሆኑ የሂሳብ መዛግብት ይይዛል።
- 2. የኮሚሽኑ የሂሳብ መዛግብትና ገንዘብ ነክ ሰነዶች በዋናው አዲተር ወይም እርሱ

በሚሰይማቸው እዲተሮች በየዓመቱ ይመረመራሉ።

15. ደንብ የሚጸናበት ጊዜ

ይህ ደንብ በፌዴራል ነጋሪት ጋዜጣ ታትሞ ከወጣበት ቀን ጀምሮ የፀና ይሆናል።

አዲስ አበባ የካቲት 4 ቀን 2005 ዓ.ም

ኃይለማርያም ደሳለኝ

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ጠቅላይ ሚኒስትር

አዋጅ ቁጥር 804/2005 ዓ.ም

የብሔራዊ መረጃና ደህንነት አገልግሎትን እንደገና ለማቋቋም የወጣ አዋጅ

የብሔራዊ መረጃና ደህንነት አገልግሎት መጠናከር የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ለዓላዊነት፣ ሕገ መንግስትና የሕገ መንግስታዊ ስርዓትን ለመጠበቅና ለመከላከል አስፈላጊ በመሆኑ፣

የብሔራዊ መረጃና ደህንነት አገልግሎት የአገሪቱን የሰላም፣ የልማት፣ የዲሞክራሲ እና የመልካም አስተዳደር ሥርዓት ግንባታ ለመደገፍ እንዲችል ሥልጣኑን፣ ተገባሩን እና ተጠያቂነቱን መወሰን አስፈላጊ በመሆኑ፣

ለኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ሕገ መንግሥትና ሕገ መንግሥታዊ ሥርዓት በታማኝነትና በጽናት የቆመ፣ አገራዊና ዓለም አቀፋዊ ተጨባጭ ሁኔታዎችን ያገናዘበ፣ ዘመናዊና ጠንካራ ብሔራዊ የመረጃና ደህንነት አገልግሎት መገንባት በማስፈለጉ፣ በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ሕገ መንግሥት አንቀጽ 55(1) እና (7) መሠረት የሚከተለው ታውጇል፡፡

ክፍል አንድ

ጠቅላላ

1. አጭር ርዕስ

ይህ አዋጅ “የብሔራዊ መረጃና ደህንነት አገልግሎት እንደገና ማቋቋሚያ አዋጅ ቁጥር 804/2005” ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል፡፡

2. ትርጓሜ

በዚህ አዋጅ ውስጥ የቃሉ አገባብ ሌላ ትርጉም የሚያሰጠው ካልሆነ በስተቀር

1. “ሠራተኛ” ማለት በመደበኛ ወይም በኮንትራት ሠራተኛነት ተቀጥሮ ወይም በትውስት መነሻነት በብሔራዊ መረጃና ደህንነት አገልግሎት የሚሠራ ማንኛውም ሰው ነው፤
2. “የደህንነት ማረጋገጫ” ማለት አንድ ሰው ለታጨበት ወይም ለሚመደብበት የሥራ ኃላፊነት ታማኝነትና ተፈላጊ ስብዕና ያለው መሆኑን ልዩ ልዩ ዘዴዎችን በመጠቀም የሚደረግ የማጥናትና የማጣራት ሂደት ነው፤
3. “መረጃ” ማለት አግባብ ላላቸው የመንግስት አካላት የሚቀርብ የአገሪቷን ብሔራዊ ደህንነት ለመጠበቅና ከአደጋ ለመከላከል የሚረዳ በብሔራዊ መረጃና ደህንነት አገልግሎት የተሰበሰበ፣ የተተነተነና የተዘጋጀ መረጃ ነው፡፡

4. “የመረጃና የደህንነት እቃዎችና መሣሪያዎች” ማለት መረጃ ለማሰባሰብ ወይም መረጃ እንዳይወሰድ ለመከላከል ወይም የደህንነት ወይም የኮሚውኒኬሽን አገልግሎት ለመስጠት የሚያገለግሉ ቁሳቁሶችን ያጠቃልላል፤
5. “ፍርድ ቤት” ማለት እንደየሁኔታው የፌደራል የመጀመሪያ ደረጃ ፍርድ ቤት፣ የፌደራል ከፍተኛ ፍርድ ቤት ወይም የፌደራል ጠቅላይ ፍርድ ቤት ነው፤
6. “ሰው” ማለት የተፈጥሮ ሰው ወይም በሕግ የሰውነት መብት የተሰጠው አካል ነው፤
7. ማንኛውም በወንድ ያታ የተገለፀው የሴትንም ያካትታል።

3. የተፈጻሚነት ወስን

ይህ አዋጅ በመላ አገሪቱ ተፈጻሚ ይሆናል፡፡

ክፍል ሁለት

የብሔራዊ መረጃና ደህንነት አገልግሎት

4. መቋቋም

1. የብሔራዊ መረጃና ደህንነት አገልግሎት (ከዚህ በኋላ “አገልግሎት” እየተባለ የሚጠራ) በሕግ የሰውነት መብት ያለው ራሱን የቻለ የፌደራል መንግሥት መሥሪያ ቤት ሆኖ በሚኒስቴር ደረጃ በዚህ አዋጅ እንደገና ተቋቋሟል፡፡
2. አገልግሎቱ ተጠሪነቱ ለጠቅላይ ሚኒስትሩ ይሆናል፡፡
3. በፌዴራልም ሆነ በክልል መንግስታት ደረጃ ሌላ ተመሳሳይ አገልግሎት የሚሰጥ የመረጃና ደህንነት አገልግሎት ተቋም ማቋቋም አይቻልም።

5. ዋና መሥሪያ ቤት

የአገልግሎቱ ዋና መሥሪያ ቤት በአዲስ አበባ ሆኖ እንደአስፈላጊነቱ በማናቸውም ሥፍራ ቅርንጫፍ መሥሪያ ቤት ሊኖረው ይችላል፡፡

6. ዓላማ

የአገልግሎቱ ዓላማ ጥራት ያለው መረጃ በማቅረብና አስተማማኝ የደህንነት አገልግሎት በመስጠት የአገሪቱን ብሔራዊ ደህንነት መጠበቅ ይሆናል፡፡

7. አጠቃላይ ስልጣንና ተግባር

አገልግሎቱ የሚከተሉት አጠቃላይ ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፡-

1. በአገር ውስጥና በውጭ አገር የመረጃና የደህንነት አገልግሎት ስራን በሃላፊነት የመምራት፤

2. የብሔራዊ መረጃና የደህንነት አገልግሎት ፖሊሲዎችን የማዘጋጀት፤ ሲፀድቁም ተግባራዊ የሚሆኑበትን ስልት የመቀየስ፤
3. ሥልጣንና ተግባሩን ለመወጣት የሚያስችለውን አደረጃጀትና መዋቅር አዘጋጅቶ ለጠቅላይ ሚኒስትሩ የማቅረብና ሲፈቀድም ተግባራዊ የማድረግ፤
4. የመረጃና የደህንነት ሙያ የስልጠናና የምርምር ተቋም የማቋቋምና የማስተዳደር
5. በዚህ አዋጅ የተሰጠውን ሥልጣንና ተግባር ለመወጣት አግባብ ካላቸው አካላት ጋር ተባብሮ የመስራት፤ አስፈላጊውን መረጃና ማስረጃ ለሚመለከተው አካል የማቅረብ፤
6. አስፈላጊ ሆኖ ሲያገኘው ከውጭ አገር አቻ ተቋማት ጋር ትብብር የማድረግ፤ መረጃ የመቀበል ወይም የመስጠት እና በጋራ አፕሬሽን የማካሄድ፤
7. ሥልጣንና ተግባሩን በሚገባ ለመወጣት የሚያስችሉ ሌሎች ተዛማጅ ተግባራትን የማከናወን፡፡

8. የመረጃ ሥልጣንና ተግባራት

አገልግሎቱ የሚከተሉት የመረጃ ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፡፡

1. ሕገ መንግስቱንና ሕገ መንግሥታዊ ሥርዓቱን በሕገ ወጥ መንገድ ለማፍረስ የሚደረጉ ማናቸውንም የውስጥና የውጭ እንቅስቃሴዎችን፤ በአገሪቱ የኢኮኖሚ እድገትና የልማት እንቅስቃሴዎች ላይ ሊቃጠው የሚችሉ ጥቃቶችን፤ ከባድ የመልካም አስተዳደር ችግሮችን እና አሻጥሮችን የመከታተል፤ የማጣራት፤ መረጃና ማስረጃ የማሰባሰብና ለሚመለከተው አካል የማቅረብ፤
2. አገራዊ የፀረ-ሽብርተኝነት ትብብርን እና ቅንጅትን በሃላፊነት የማስተባበር፤ በዓለም አቀፋዊና አህጉራዊ የፀረ-ሽብርተኝነት ግንኙነትና ትብብር ሃላፊና ተጠሪ በመሆን አገሪቷን የመወከል፤
3. ሽብርተኝነትንና ጽንፈኝነትን የመከታተልና የማጣራት እንዲሁም መረጃና ማስረጃ የማሰባሰብ፤
4. የኢኮኖሚ ደህንነት ስጋቶችን ለመከላከል አስፈላጊውን መረጃ በማሰባሰብ ለሚመለከተው አካል የማቅረብ፤
5. በአገርና በህዝብ ጥቅም ላይ የሚፈጸም የስለላ ተግባር የመከታተልና የማጣራት፤ መረጃ የማሰባሰብና የፀረ- ስለላ ተግባር የማከናወን፤

6. የአገሪቱን ጥቅምና ደህንነት የሚጎዱ ሌሎች ከባድ ወንጀሎችን የመከታተል፣ መረጃና ማስረጃ የማሰባሰብ እና ከሚመለከታቸው አካላት ጋር ተቀናጅቶ የመሥራት፤
7. ብሔራዊ ደህንነትን ለመጠበቅና ከአደጋ ለመከላከል በፍርድ ቤት ትእዛዝ መሠረት በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1)፣ (3)፣ (4)፣ (5) ወይም (6) በተመለከተው የወንጀል ድርጊት የተጠረጠረን ማንኛውንም ሰው በማንኛውም ስፍራ በመግባትና የተለያዩ ዘዴዎችን በመጠቀም ክትትል የማድረግ፡፡

9. የደህንነት ሥልጣንና ተግባራት

አገልግሎቱ የሚከተሉት የደህንነት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፡፡

1. ለኢትዮጵያ እና ለውጭ አገር ዜጎች በኢ.ሚ.ግሬሽን እና በዜግነት አዋጅ መሠረት አገልግሎት የመስጠትና የመቆጣጠር፤ የአገልግሎቱን ክፍያ ተመን አጥንቶ ለጠቅላይ ሚኒስትሩ የማቅረብና ሲፀድቅም ተግባራዊ የማድረግ
2. ከሚመለከታቸው አካላት ጋር በመተባበር በስደተኞች ጉዳይ አዋጅ መሰረት ለስደተኞች አስፈላጊውን አገልግሎት የመስጠት፤
3. በኢትዮጵያ የአቭዬሽን ሴኩሪቲ አዋጅ መሰረት የአሼዬሽን ሴኩሪቲን በበላይነት የመምራት፤ የአቭዬሽን ሴኩሪቲ አገልግሎት የመስጠት እና ሌሎች የአሼዬሽን ሴኩሪቲ ባለድርሻ አካላትን የማስተባበር፤
4. አግባብ ካላቸው አካላት ጋር ተቀናጅቶ በመስራት ለአገሪቱ ፕሬዚዳንትና ጠቅላይ ሚኒስትር እንዲሁም ወደ አገር ውስጥ ለሚገቡ የውጭ አገር መሪዎች ጥበቃ የማድረግ፤
5. ለአገሪቱና ወደ አገር ውስጥ ለሚገቡ የውጭ ክፍተኛ ባለስልጣናት አጠባበቅ መመሪያና ስታንዳርድ የማውጣት እና የተሟላ ጥበቃ እየተደረገላቸው ስለመሆኑ የማረጋገጥ፤
6. የቁልፍ ተቋማትን የአጠባበቅ መመሪያና ስታንዳርድ የማውጣት፤
7. ፈንጂ ለማምረት፣ ለመያዝ፣ ለመጠቀም፣ ወደ አገር ውስጥ ለማስገባት፣ ለመሸጥ፣ ለመጠገን እና ለማስወገድ ፈቃድ የመስጠትና ዝውውራቸውን የመቆጣጠር
8. ለቁልፍ የመንግስት ሠራተኞች የደህንነት ማረጋገጫ አጣርቶ የመስጠት፤
9. ለግል የጥበቃ ድርጅቶች እና ሠራተኞቻቸው የደህንነት ማረጋገጫ ሰርተፊኬት አጣርቶ የመስጠት፡፡

- 10. የመረጃና የደህንነት እቃዎችንና መሳሪያዎችን ወደ አገር ውስጥ የማስገባት፣ ከአገር የማስወጣት፣ የመሸጥ፣ የማዘዋወር፣ የመያዝ የማምረትና የማስወገድ ፈቃድ አሰጣጥ እና አጠቃቀም የመወሰንና ቁጥጥር የማድረግ፣
- 11. ብሔራዊ መታወቂያ ካርድ የመስጠት ስራን በበላይነት የመምራት፣
- 12. የመረጃዎች ማስገባትና የደረጃ አመዳደብ መስፈርቶችን እና የጥበቃ ደረጃዎችን አዘጋጅቶ ለመንግስት የማቅረብና ሲፀድቅም ተግባራዊነቱን የመከታተል፡፡

10. ስለውክልና

አገልግሎቱ ለሥራው አስፈላጊ ሆኖ ሊያገኘው ሥልጣንና ተግባሩን አግባብነት ላላቸው የመንግሥት አካላት በከፊል በውክልና ሊሰጥዎቻቸዋል፡፡

11. አደረጃጀት

አገልግሎቱ፡-

- 1. በጠቅላይ ሚኒስትሩ የሚሾም ዳይሬክተር ጀነራል፣
- 2. የመረጃ አካላት፣
- 3. የደህንነት አካላት፣
- 4. ድጋፍ ሰጪ አካላት፣ እና
- 5. አስፈላጊ የሆኑ ሠራተኞች፤

ይኖሩታል፡፡

12. የዳይሬክተር ጀነራሉ ሥልጣንና ተግባር

1. ዳይሬክተር ጀነራሉ የአገልግሎቱ ዋና ሥራአስፈጻሚ በመሆን የአገልግሎቱን ሥራዎች ይመራል፣ ያስተዳድራል፡፡

2. የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) አጠቃላይ አነጋገር እንደተጠበቀ ሆኖ ዳይሬክተር ጀነራሉ፡-

ሀ/ በዚህ አዋጅ የተመለከቱትን የአገልግሎቱን ሥልጣንና ተግባራት በሥራ ላይ ያውላል፣

ለ/ የሚኒስትሮች ምክር ቤት በሚያወጣው የአገልግሎቱ ሠራተኞች መተዳደሪያ ደንብ መሠረት ሠራተኞች ይቀጥራል፣ ያስተዳድራል፣

ሐ/ የአገልግሎቱን ዓመታዊ የሥራ ፕሮግራምና በጀት ያዘጋጃል፣ ሲፈቀድም በሥራ ላይ ያውላል፣

መ/ ለአገልግሎቱ በተፈቀደው በጀትና የሥራ ፕሮግራም መሠረት ገንዘብ

ወጪ ያደርጋል፡

ሠ/ ብሔራዊ ጥቅምንና አገራዊ ደህንነትን ሊጎዳ የሚችል ሚስጥር ይባክናል የሚል ምክንያት ሲኖረው የአገልግሎቱን የሰው ኃይል ፕሮፋይል፤ የሂሳብ መዛግብትና ገንዘብ ነክ ሰነዶች፤ የክፍያ ማስረጃዎች፤ የሥራ መሣሪያዎች፤ የመረጃ ምንጮች፤ አሠራሮች እና መመሪያዎች እንዲሁም የሥራ ውጤቶች እጅግ ብርቱ ሚስጥር ብሎ በመሰየም ለማንኛውም አካል እንዳይገለፁ

ያደርጋል፡

ረ/ ከሦስተኛ ወገኖች ጋር በሚደረጉ ግንኙነቶች አገልግሎቱን ይወከላል፡

ሰ/ ስለአገልግሎቱ የሥራ እንቅስቃሴ ለጠቅላይ ሚኒስትሩ ሪፖርት ያቀርባል፡፡

- 3. ዳይሬክተር ጀነራሉ ለአገልግሎቱ የሥራ ቅልጥፍና አስፈላጊ ሆኖ ሲያገኘው ሥልጣንና ተግባሩን በከፊል ለአገልግሎቱ ሌሎች የሥራሃላፊዎችና ሠራተኞች በውክልና ሊያስተላልፍ ይችላል፡፡

13. በጀት

የአገልግሎቱ በጀት፡-

- 1. በመንግሥት ከሚመደብ ገንዘብ፤ እና
- 2. ጠቅላይ ሚኒስትሩን በማስፈቀድ ለተልዕኮው ማስፈፀሚያ እንዲውል ከሚደረግ፡-

ሀ/ የአገልግሎት ጊዜያቸው ያበቃ የተለያዩ ንብረቶችንና የሥራ መሣሪያዎችን በመሸጥ ከሚገኘው ገቢ፤

ለ/ ከኢሚግሬሽንና የዜግነት ጉዳይ አገልግሎት ከሚገኘው ገቢ 50 በመቶ እና

ሐ/ ከሌሎች የገቢ ምንጮች፤

ይሆናል፡፡

14. የሂሳብ መዛግብት

- 1. አገልግሎቱ የተሟሉና ትክክለኛ የሆኑ የሂሳብ መዛግብት ይይዛል፡፡
- 2. የአገልግሎቱ የሂሳብ መዛግብትና ገንዘብ ነክ ሰነዶች በውስጥ እዲተሮች ይመረመራሉ፡፡
- 3. በዚህ አዋጅ አንቀጽ 12(2)(ሠ) የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ የአገልግሎቱ የሂሳብ መዛግብትና ገንዘብ ነክ ሰነዶች በዋናው እዲተር ወይም እርሱ በሚሰይማቸው እዲተሮች በየዓመቱ ይመረመራሉ፡፡

15. ስለግዥና ንብረት አስተዳደር

1. አገልግሎቱ በመንግሥት የግዥና ንብረት አስተዳደር ሕግ መሠረት ግዥ በራሱ ይፈጸማል ፣ ንብረቱን ያስተዳድራል፣ ያስወግዳል።
2. አገልግሎቱ ከውጭ አገር ወደ አገር ውስጥ የሚያስገባቸውን የመረጃና የደህንነት እቃዎችና መሣሪያዎች ከጉምሩክ ቀረጥና ታክስ ነፃ ማስገባት ይችላል።
3. አገልግሎቱ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (2) የተመለከቱትን እቃዎችና መሣሪያዎች በሚመለከት የጉምሩክ ዲክላራሲዮንና አባሪ ሰነዶችን እንዲያቀርብ፣ ዕቃዎቹን እንዲያስፈትሽ እና ሰነዶችን እንዲያስመረምር አይገደድም።

ክፍል ሦስት

ስለአገልግሎቱ ሠራተኞች

16. ቃለ መሃላ ስለመፈጸም

በአገልግሎቱ ሠራተኛነት የተቀጠረ ማንኛውም ሰው ለኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ሕገ መንግስት እና ለሕገ መንግስታዊ ሥርዓቱ ታማኝ በመሆን የተጣለበትን ህዝባዊ አደራና ሙያዊ ሃላፊነት ለመወጣት ቃለ መሃላ ይፈጽማል።

17. ስለ ሠራተኞች መብት

ማንኛውም የአገልግሎቱ ሠራተኛ የሚከተሉት መብቶች ይኖሩታል፦

1. በመንግሥት በሚፀድቅ ስኬል መሰረት ደመወዝ የማግኘት፣
2. በአገልግሎቱ ሠራተኞች መተዳደሪያ ደንብ መሠረት ልዩ ልዩ ፈቃዶች፣ የህክምና አገልግሎትና አግባብነት ያላቸው ሌሎችጥቅማ ጥቅሞች የማግኘት፣
3. በመንግሥት ሠራተኞች የጡረታ አዋጅ መሠረት የአገልግሎትና የጉዳት ጡረታ መብት የማግኘት፣
4. በሕግ የተሰጠውን ሃላፊነት በአግባቡ ሲወጣ በወቅቱ በነበሩት አስገዳጅ ሁኔታዎች የፈፀመው መሆኑን አገልግሎቱ ሲያምንና ሲያረጋግጥ በቀረበበት የወንጀል ወይም የፍትሐ-በሔር ክስ በአገልግሎቱ ሠራተኞች መተዳደሪያ ደንብ መሠረት አስፈላጊውን የሕግ ድጋፍ የማግኘት።

18. ስለ ሠራተኞች ግዴታ

ማንኛውም የአገልግሎቱ ሠራተኛ የሚከተሉት ግዴታዎች ይኖሩበታል፦

1. ለሕገ መንግሥቱና ሕገ መንግስታዊ ሥርዓቱ ታማኝ የመሆን፣ የተቋሙን ሚስጥራዊነት በአግባቡ የመጠበቅ፣ የተሟላ ስብዕናን እና አብሮ የመሥራት መንፈስን የመላበስ እና ሙያዊ ብቃቱን በቀጣይነት የማሳደግ፣
2. አገልግሎቱ በሚመድበው ማንኛውም ቦታና ጊዜ የተሰጠውን ግዳጅ በአግባቡ የመወጣት፣
3. ከአገልግሎቱ የበላይ ወይም የቅርብ ሃላፊዎች እውቅናና ፈቃድ ውጪ ሌሎች ሥራዎችን ያለመስራት፣
4. በሥራ ላይ እያለም ሆነ ከሥራ ከተሰናበተ በኋላ ከአገልግሎቱ የበላይ ሃላፊ እውቅናና ፈቃድ ውጪ በሥራ ላይ እያለ ያወቃቸውን ሚስጥሮች፣ አሰራሮች፣ የሥራ እንቅስቃሴ፣ አደረጃጀት፣ ሰነዶች እና ሌሎች ተመሳሳይ ጉዳዮችን በተመለከተ ለማንኛውም አካል ወይም ግለሰብ ያለመግለጽ፤ ያለማተም፣ ያለማሳተም ወይም ያለማሰራጨት፤
5. በራሱና በቤተሰቡ ባለቤትነት ወይም ይዞታ ስር የሚገኝ ሀብት እና የራሱንና የቤተሰቡን የገቢ ምንጮች ለአገልግሎቱ የማሳወቅና የማስመዝገብ፤ እና
6. አገልግሎቱ በሚያወጣቸው መመሪያዎች ውስጥ የሚገለጹ ሌሎች ግዴታዎችን የመፈጸም፡፡

19. የግል ደህንነት ጥበቃ

1. በቁልፍ ሥራ ላይ የተመደበ ማንኛውም የአገልግሎቱ ሃላፊ ወይም ሠራተኛ በጠረታ ሲገለል ወይም ወደ ሌላ ሥራ ሲዛወር ጥበቃ ይደረግለታል፡፡
2. የጥበቃ ሃይሉ ስብጥርና መጠን ጥበቃውን በሚያካሂደው አካል ይወሰናል፡፡

20. ስለሕግ ከለላና ስላለመገደድ

1. ማንኛውም የአገልግሎቱ ሃላፊ ወይም ሠራተኛ ከሥራ ሲሰናበት ወይም ወደ ሌላ ቦታ ሥራ ሲዛወር በአገልግሎቱ ተመድቦ በሚሰራበት ወቅት ከተልዕኮው ጋር ተያይዞ ስላወቃቸው መረጃዎች ወይም በእጁ ስለገቡ ሰነዶች ለፍርድ ቤት ወይም ለአጣሪ ኮሚቴ ወይም ለሌላ አካል እንዲገልጹ ወይም እንዲያቀርቡ አይገደድም፡፡
2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) የተመለከተው የሕግ ከለላ ከአገልግሎቱ ተልዕኮ ጋር በቀጥታ ወይም በተዘዋዋሪ መልኩ ባለው ትስስር ምክንያት የመረጃና የሰነዶች እውቀት ባለው ማንኛውም ሰው ላይም ተፈፃሚነት ይኖረዋል።

21. ስለተጠያቂነት

1. ማንኛውም የአገልግሎት ሠራተኛ፡-

ሀ/ በዚህ አዋጅ ለአገልግሎት የተሰጠውን ሥልጣንና ተግባር ያለአግባብ

ከተገለገለ፡ ወይም

ለ/ አገልግሎት በሚያወጣው የሥነ-ምግባርና የዲስፕሊን መመሪያ የተመለከቱ

የሥነ-ምግባርና የሙያ ሃላፊነቶቹን ከተላለፈ፤

አግባብ ባለው ሕግ መሠረት ተጠያቂ ይሆናል፡፡

2. የአገልግሎት ሠራተኛ ያልሆነ ማንኛውም ሰው በአገልግሎት ወይም በሃላፊው ወይም በሠራተኛው ስም በቃል ወይም በድርጊት ለማታለልና ለማስመሰል የሞከረ ወይም በማታለልና በማስመሰል የማንኛውንም ዜጋ ወይም የተቋም ሰላማዊ እንቅስቃሴ ወይም ዕለታዊ ተግባር ያወክ እንደሆነ አግባብ ባላቸው የወንጀል ሕግ ድንጋጌዎች መሠረት ይቀጣል፡፡

ክፍል አራት

ሰለቁጥጥር

22. የሕግ አውጪ አካል ቁጥጥር

1. የሕዝብ ተወካዮች ምክር ቤት አግባብ ያለው ቋሚ ኮሚቴ የአገልግሎቱን አጠቃላይ የሥራ እንቅስቃሴ ይከታተላል፡፡

2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) መሠረት ኮሚቴው የሚያደርገው ክትትል የአገርን ብሔራዊ ደህንነት ለአደጋ በማያጋልጥ አግባብ መሆን አለበት፡፡

23. የአስፈፃሚ አካል ቁጥጥር

ጠቅላይ ሚኒስትሩ የአገልግሎቱን የሥራ እንቅስቃሴ አፈፃፀም ይከታተላል ይቆጣጠራል፡፡

24. የዳኝነት አካል ቁጥጥር

አገልግሎት በዚህ አዋጅ አንቀጽ 8(7) ላይ የተመለከቱትን ተግባራት ለመፈፀም የሚያስፈልገውን የፍርድ ቤት ፈቃድ ማግኘት አለበት፡፡

25. ዋና አዲተር

ዋናው አዲተር የአገልግሎቱን የሂሳብ መዛግብትና ገንዘብ ነክ ሰነዶች በዚህ አዋጅ አንቀጽ 14(3) መሠረት ይመረምራል፡፡

ክፍል አምስት

ልዩ ልዩ ድንጋጌዎች

26.ዓርማ

አገልግሎቱ ዓላማውንና ተልዕኮውን የሚያመለክት የራሱ ዓርማ ይኖረዋል።

27.የመተባበር ግዴታ

1. ለአገልግሎቱ ስራ አስፈላጊ የሆነ መረጃ ወይም ማስረጃ እንዲሰጥ የተጠየቀ ማንኛውም ሰው መረጃውን ወይም ማስረጃውን በመስጠት የመተባበር ግዴታ አለበት።
2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) መሠረት ለአገልግሎቱ መረጃ ወይም ማስረጃ እንዲሰጥ የተጠየቀ ማንኛውም ሰው መረጃ ወይም ማስረጃ መጠየቁን ወይም መስጠቱን በሚሰጥ የመጠበቅ ግዴታ አለበት።
3. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) ወይም (2) የተመለከቱ ግዴታዎችን ሆነ ብሎ ወይም በቸልተኝነት ሙሉ በሙሉ ወይም በከፊል ያልተወጣ ማንኛውም ሰው አግባብ ባለው የወንጀል ሕግ ድንጋጌዎች መሠረት ይቀጣል።

28.ደንበኛ መመሪያ የማውጣት ስልጣን

1. የሚኒስትሮች ምክር ቤት ይህንን አዋጅ ለማስፈጸም የሚያስፈልጉ ደንቦችን ሊያወጣ ይችላል።
2. አገልግሎቱ ይህን አዋጅና በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) መሰረት የወጣውን ደንብ ለማስፈጸም የሚያስፈልጉ መመሪያዎችን ሊያወጣ ይችላል።

29.ስለተሻሩና ተፈጻሚነት ስለማይኖራቸው ህጎች

1. የደህንነት፣ ኢሚግሬሽንና ሰደተኞች ጉዳይ ባለሥልጣን ማቋቋሚያ አዋጅ ቁጥር 6/1987 በዚህ አዋጅ ተሸሯል።
2. ከዚህ አዋጅ ጋር የሚቃረን ማንኛውም ሕግ በዚህ አዋጅ በተሸፈኑ ጉዳዮች ላይ ተፈጻሚነት አይኖረውም።

30.አዋጁ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ አዋጅ በፌዴራል ነጋሪት ጋዜጣ ታትሞ ከወጣበት ቀን ጀምሮ የፀና ያሆናል።

አዲስ አበባ ሐምሌ 17 ቀን 2005 ዓ.ም

ግርማ ወልደጊዮርጊስ

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ፕሬዚዳንት

አዋጅ ቁጥር 808/2006 ዓ.ም

የኢንፎርሜሽን መረብ ደህንነት ኤጀንሲን እንደገና ለማቋቋም የወጣ አዋጅ

በመስፋፋት ላይ ያሉ የአገሪቱ ቁልፍ መሰረተ ልማቶች እና ኢንዱስትሪዎች በኮምፒውተር ላይ የተመሰረቱ ከመሆናቸው ጋር ተያይዞ ለጥቃት በመጋለጣቸው እና ወደፊት ይበልጥ ተጋላጭ እየሆኑ የሚሄዱ በመሆናቸው ደህንነታቸውን ማረጋገጥ አስፈላጊ ሆኖ በመገኘቱ፡

በኮምፒውተሮች አገራዊ እና ዓለም አቀፋዊ ትስስር ምክንያት የተፈጠረው የሳይበር ምህዳር ለብሔራዊ ደህንነት ስጋት እንዳይሆን መከላከል አስፈላጊ ሆኖ በመገኘቱ፡ ኢንፎርሜሽን ቁልፍ ማህበራዊ ፖለቲካዊ እና ኢኮኖሚያዊ ሃብት በመሆኑ ለደህንነቱ ጥበቃ ማድረግ ወሳኝ ሆኖ በመገኘቱ፡

ብሔራዊ ጥቅምን እና የዜጎችን መብት ለማረጋገጥ ኢንፎርሜሽን እና ኮምፒውተርን መሰረት ያደረጉ ቁልፍ መሰረተ ልማቶች ደህንነትን ማረጋገጥ ወሳኝ ሆኖ በመገኘቱ፡

ኢንፎርሜሽን እና ኮምፒውተርን መሰረት ያደረገ ቁልፍ መሰረተ ልማት ደህንነት ለመጠበቅ የሚደረገውን አገራዊ ጥረት የሚያቀናጅ እና ብሔራዊ የሳይበር ደህንነት ፖሊሲ እና ስትራቴጂን በብቃት ማስፈጸም የሚችል ጠንካራ ተቋም መገንባት በማስፈለጉ፡ በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ህገ መንግስት አንቀጽ 55(1) መሰረት የሚከተለው ታውጧል፡፡

1. አጭር ርዕስ

ይህ አዋጅ “የኢንፎርሜሽን መረብ ደህንነት ኤጀንሲን እንደገና ማቋቋሚያ አዋጅ ቁጥር 808/2006” ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል፡

2. ትርጓሜ

የቃሉ አገባብ ሌላ ትርጉም ካላሰጠው በስተቀር በዚህ አዋጅ ውስጥ

1. “ኢንፎርሜሽን” ማለት ከማንኛውም ጥሬ ዳታ የሚመነጭ በድምፅ፣ በፊደል፣ በምስል፣ በካርታ ወይም በሌላ ማንኛውም መልኩ ተቀናባብሮ የሚገኝ ሀብት ሲሆን ማሸናፊን ለማዘዝ እና ለመምራት የሚያገለግሉ ኮዶችን እና ፕሮግራሞችን ያጠቃልላል፡

2. “ኮምፒውተር” ማለት በሶፍትዌር እና ማይክሮፕሮሰሰር ቴክኖሎጂ ላይ የተመሰረተ የዳታ ፕሮሰሲንግ፣ ክምችት፣ ትንተና፣ ስርዓት፣ ግንኙነት ወይም ሌሎች ሂሳባዊ ወይም አመክንዮአዊ ተግባራትን የሚያከናውን ማንኛውም መሳሪያ ነው
3. “ኮምፒውተርን መሰረት ያደረገ ቁልፍ መሰረተ ልማት” ማለት ኢንዱስትሪያዊ የቁጥጥር ስርዓቶችን፣ የኢንፎርሜሽን ማኔጅመንት ስርዓቶች እና መሰረተ ልማቶችን፣ የሳይበር እና የቴሌኮም መሰረተ ልማቶችን፣ ኤሌክትሮማግኔቲክ መሰረተ ልማቶች፣ የጂኦስፓሻል መሰረተ ልማቶች፣ ወታደራዊ የእዝ እና ቁጥጥር ስርዓቶች ወይም ኢንፎርሜሽንን ለመተንተን፣ ለማሰራጨት፣ ለማከማቸት እና መልሶ ለማግኘት የሚያስችሉ ሌሎች መሰረተ ልማቶችን ወይም ስርዓቶችን ያጠቃልላል፡፡
4. “ቁልፍ መሰረተ ልማት” ማለት ለጥቃት ከተጋለጠ በህዝብ ደህንነት እና ብሔራዊ ጥቅሞች ላይ ከፍተኛ ጉዳት ሊያስከትል የሚችል መሰረተ ልማት ነው
5. “ጥቃት” ማለት ኮምፒውተርን መሰረት ያደረገ ቁልፍ መሰረተ ልማት የተሟላ አገልግሎት እንዳይሰጥ ወይም እንዲወድም ማድረግን ወይም የኢንፎርሜሽንን ተግባራትን፣ ሚስጥራዊነት ወይም ተደራሽነት ማሳጣትን ወይም ኮምፒውተርን መሰረት አድርጎ በዜጎች ስነ ልቦና ላይ የሚሰነዘር ጥቃትን ወይም ልዩ ልዩ ዘዴዎችን በመጠቀም የሚፈጸም የማንነት ስርቆት ተግባርን ያጠቃልላል፡፡
6. “የደህንነት እዲት” ማለት ኮምፒውተርን መሰረት ባደረገ ቁልፍ መሰረተ ልማት ላይ ተጋላጭነትን ለማወቅ የዘልቆ ገብ ፍተሻ ተግባራትን ማከናወን እና አገራዊ የኢንፎርሜሽን ፖሊሲ እና ስታንዳርድን መሰረት በማድረግ የተቋማትን የኢንፎርሜሽን ደህንነት ስርዓት በመገምገም እንደአስፈላጊነቱ የእርምጃ እርምጃዎች እንዲወሰዱ ማድረግን ይጨምራል፡፡
7. “የደህንነት ፍተሻ እና ግምገማ” ማለት በአገራዊ የደህንነት ስታንዳርድ እና መመዘኛ መሰረት የኢንፎርሜሽን ቴክኖሎጂ ምርቶችን፣ ስርዓቶችን ወይም የስራ ሂደቶች የቅድመ ልማት፣ ቅድመግባር ወይም ቅድመ ትግበራ ፍተሻ እና ግምገማ የማድረግ ተግባር ነው፡፡
8. “የኮምፒውተር ድንገተኛ አደጋ ምላሽ መስጫ ማዕከል” ማለት በኢንፎርሜሽን እና ኮምፒውተርን መሰረት ባደረገ መሰረተ ልማት ላይ የሚሰነዘር ጥቃትን ለመከላከል እንዲቻል የጥቃት አደጋዎችን አስቀድሞ የመለየት የመተንተን፣

ዜጎችን የማስጠንቀቅ፣ መወሰድ ስለሚገባቸው እርምጃዎች ምክርን የማቅረብ፣ የማገገማያ መንገዶችን የመዘየድ እና በዚህ ዘርፍ አገራዊ እና ዓለም አቀፍ ቅንጅት እንዲፈጠር የማስቻል ተግባራትን የሚያከናውን ማዕከል ነው።

9. “ክሪፕቶግራፊ” ማለት ከታሰበው ተቀባይ ውጪ የኢንፎርሜሽን ልውውጥን ማንም ሰው ወይም ማሽን እንዳያነበው ወይም እንዳይቀይረው የሚያስችል የምስጢራዊ ወይም በኤሌክትሮኒክ ንግድ መተማመንን እና አለመካካድን ለማረጋገጥ የሚያስችል ሳይንስ ነው።

10. ማንኛውም በወንድ ያታ የተገለፀው የሴትንም ያካትታል፡፡

3. መቋቋም

1. የኢንፎርሜሽን መረብ ደህንነት ኤጀንሲ (ከዚህ በኋላ “ኤጀንሲ” እየተባለ የሚጠራ) የህግ ሰውነት ያለው ራሱን የቻለ የፌደራል መንግስት መስሪያ ቤት ሆኖ በዚህ አዋጅ እንደገና ተቋቁሟል።

2. ኤጀንሲው ተጠሪነቱ ለጠቅላይ ሚኒስትሩ ይሆናል።

4. ዋና መስሪያ ቤት

የኤጀንሲው ዋና መስሪያ ቤት በአዲስ አበባ ሆኖ እንደ አስፈላጊነቱ በማናቸውም ስፍራ ቅርንጫፍ መስሪያ ቤት ሊኖረው ይችላል።

5. ዓላማ

የኤጀንሲው ዓላማ የኢንፎርሜሽን እና ኮምፒውተርን መሰረት ያደረጉ ቁልፍ መሰረተ ልማቶች ደህንነትን በማረጋገጥ ለአገሪቱ የሰላም፣ የልማት እና የዲሞክራሲ መርገግብሮች ማስፈጸሚያ እንዲሆኑ ማስቻል ይሆናል።

6. የኤጀንሲው ስልጣንና ተግባር

ኤጀንሲው የሚከተሉት ስልጣንና ተመግባራት ይኖሩታል፦

1. በጥናትና ምርምር ላይ የተመሰረቱ የኢንፎርሜሽን እና ኮምፒውተርን መሰረት ያደረጉ ቁልፍ መሰረተ ልማቶች ደህንነት ምርቶችን እና አገልግሎቶችን የማበልጸግና ስራ ላይ እንዲውሉ የማድረግ፣
2. የኢንፎርሜሽን እና ኮምፒውተርን መሰረት ያደረጉ ቁልፍ መሰረተ ልማቶች ደህንነትን ለማረጋገጥ የሚያስችሉ ብሔራዊ የፖሊሲ፣ የህግ፣ የስታንዳርድ እና ስትራቴጂ ረቂቆችን የማዘጋጀትና ሲጸድቁም ተፈጻሚነታቸውን የመከታተል

3. መንግስታዊ እና የግል ተቋማት አገራዊ የኢንፎርሜሽን ደህንነት ፖሊሲ እና ስታንዳርድ ማዕቀፎችን ተከትለው የየራሳቸው ፖሊሲና ስታንዳርድ ቀርጸው ስራ ላይ እንዲያውሉ ድጋፍ የመስጠትና አፈጻጸማቸውን የመቆጣጠር ፡
4. ኢንፎርሜሽን እና ኮምፒውተርን መሰረት ባደረጉ ቁልፍ መሰረተ ልማቶች ወይም ስርዓቶች ላይ ወይም በዜጎች ስነልቦና ላይ የሚሰነዘሩትን የሳይበር እና ኤሌክትሮማግኔቲክ ጥቃቶችን ለመከላከል አስፈላጊ አጻፋዊ እርምጃ የመውሰድ
5. በማንኛውም ወቅት የኢንፎርሜሽን እና ኮምፒውተርን መሰረት ያደረጉ ቁልፍ መሰረተ ልማቶችን ደህንነት አዲት የማድረግ፣ መመዘኛውን አሟልተው ለተገኙ ተቋማትም የደህንነት ብቃት ማረጋገጫ ሰርተፍኬት የመስጠት ወይም እነዚህን ተግባራት እንዲያከናውኑ ለሌሎች ተቋማት ውክልና የመስጠት፡
6. አገራዊ የኮምፒውተር ድንገተኛ አደጋ ምላሽ መስጫ ማዕከልን የማደራጀትና በበላይነት የመጋምራት፡
7. የሳይበር ወንጀሎችን በመከላከልና በመመርመር ሂደት ለፖሊስና ሌሎች በህግ ስልጣን ለተሰጣቸው አካላት ትብብር የማድረግ፣ ድጋፍ የመስጠት፡
8. ጥቃትን ለመከላከልና ዜጎችን አስቀድሞ ለማስጠንቀቅ ሲባል የጥቃት ሰለባ ወይም መነሻ ናቸው ተብለው በተጠረጠሩ ኮምፒውተሮች ወይም መሰረተ ልማቶች ላይ በርቀት ወይም ከፍርድ ቤት ትዕዛዝ በማውጣት እና ከፖሊስ ጋር በመተባበር በአካል በመገኘት የዲጅታል ፎረንሲክ ምርመራ የማካሄድ፡
9. የክሪሞናል ምርትን እና ዝውውርን የመቆጣጠር አስፈላጊውን መስፈርት በማውጣት የአጠቃቀም ስርዓት የመዘርጋት የክሪሞናል መሰረተ ልማት የማበልጸግና የመዘርጋት፡
10. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (9) የተደነገጉትን ተግባራት ለማከናወን ብሔራዊ “ናት ሰርተፍኬት ባለስልጣን” በመሆን የማገልገል፡
11. ወደ አገር የሚገቡና ከአገር የሚወጡ የኢንፎርሜሽን ቴክኖሎጂዎች፣ የመረጃ አነፍፍፊዎች እና የጥቃት ቴክኖሎጂዎች በአገር ደህንነት ላይ ሊያስከትሉ የሚችሉትን አደጋ ከመከላከል አንጻር ከሚመለከታቸው አካላት ጋር በመቀናጀት የመቆጣጠር፡
12. ለኢንፎርሜሽን ቴክኖሎጂ የደህንነት ፍተሻ እና ግምገማ የሚያገለግል የላብራቶሪ ማዕከል የማቋቋም፡

13. አገራዊ የስፓሻል ዳታ መሰረተ ልማትን የማበልጸግና የማስተዳደር እንዲሁም የስፓሻል ዳታ ማሰባሰቢያ ቴክኖሎጂዎችን በመጠቀም፡-

ሀ/ ማናቸውም አይነት የጂኦስፓሻል መረጃዎችን የመሰብሰብ፣ የመተንተን፣ የማክማቸት እና የማሰራጨት

ለ/ ዳታ በሚሰበሰቡበት፣ በሚከማቸቡበት፣ በሚተነተንበት ወይም በሚሰራጩበት ወቅት ሊከሰቱ የሚችሉ የደህንነት ተጋላጭነቶችን እና ስጋቶችን ለመቀነስ አስፈላጊ እርምጃ የመወሰድ

14. በተመረጡ ድንበር ዘለል የብሔራዊ ደህንነት ስጋት እንቅስቃሴዎች ዙሪያ መረጃ የመሰብሰብ፣ የመተንተን፣ ለሚመለከተው አካል የማቅረብ እንዲሁም ለፀጥታ ሃይሎች ድጋፍ የመስጠት፡

15. አገራዊ አቅም ባልተፈጠረባቸው ክፍተቶች ደህንነታቸው የተጠበቁ የኢንፎርሜሽን ማኔጅመንት መሰረተ-ልማቶችን እና ስርዓቶችን የማበልጸግና የመዘርጋት፤ እንዲሁም ለሚያቀርበው ምርትና ለሚሰጠው አገልግሎት ተመጣጣኝ ክፍያ የማስከፈል፡

16. ኢንፎርሜሽን ወይም ኮምፒውተርን መሰረት ያደረጉ መሰረተ ልማቶች ደህንነት ዙሪያ የትምህርት እና ስልጠና ፕሮግራሞችን በመቅረጽ በራሱ ማሰልጠኛ ማዕከል ወይም ክሊሎች አካላት ጋር በመተባበር የመስጠት፡

17. በመንግስት ውሳኔ መሰረት ለውጭ አጋር አገራት የደህንነት ምርት እና አገልግሎት የማቅረብ

18. ተልዕኮውን ለማስፈጸም አስፈላጊ ሆኖሲገኝ ዓለም አቀፋዊ ቅንጅትን የመፍጠር

19. የንብረት ባለቤት የመሆን፣ ውል የመዋዋል በራሱ ስም የመክሰስና የመክሰስ፡

20. ዓላማውን ለማሳካት የሚረዱ ሌሎች-ተዛማጅ ተግባራትን የማከናወን፡፡

7. የኤጀንሲው አደረጃጀት

ኤጀንሲው፡-

1. በጠቅላይ ሚኒስትሩ የሚሾሙ አንድ ዋና ዳይሬክተርና እንደአስፈላጊነቱ ምክትል ዋና ዳይሬክተሮች፡ እና

2. አስፈላጊ ሰራተኞች ይኖሩታል።

8. የዋናው ዳይሬክተር ስልጣንና ተግባር

1. ዋና ዳይሬክተሩ የኤጀንሲው ዋና ስራ አስፈጻሚ ሆኖ የኤጀንሲውን ስራዎች በበላይነት ይመራል፤ ያስተዳድራል።
2. የዚህ አንቀጽ ንዑስ (1) አጠቃላይ ድንጋጌ እንደተጠበቀ ሆኖ ዋና ዳይሬክተሩ ሀ/ በዚህ አዋጅ አንቀጽ 6 የተመለከቱትን የኤጀንሲውን ስልጣን እና ተግባራት በስራ ላይ ያውላል፤
  - ለ/ የኤጀንሲውን ሰራተኞች በመንግስት በሚጸድቅ መመሪያ መሰረት ይቀጥራል፤ ያስተዳድራል፤
  - ሐ/ የኤጀንሲውን የስራ ፕሮግራም እና በጀት ያዘጋጃል በመንግስት ሲጸድቅም በስራ ላይ ያውላል፤
  - መ/ ለኤጀንሲው በተፈቀደለት በጀት መሠረት ገንዘብ ወጪ ያደርጋል፤
  - ሠ/ በደንብ የሚደነገጉ የአፈጻጸም ገደቦች እንደተጠበቁ ሆኖ ብሔራዊ ደህንነትን ሊጎዳ የሚችል ሚስጥር ሊባክን ይችላል ብሎ ለመገመት ምክንያት ሲኖረው የኤጀንሲው የሰው ሃይል ፕሮፋይል፣ የተወሰኑ የሂሳብ ሰነዶች፣ መሳሪያዎች፣ አሰራሮች፣ የስራ ውጤቶች እንዲሁም የእቅድና የስትራቴጂ ሰነዶች ጥብቅ ሚስጥር ብሎ በመሰየም ለማንኛውም አካል እንዳይገለጹ ያደርጋል፤
  - ረ/ ከሶስተኛ ወገኖች ጋር በሚደረጉ ግንኙነቶች ኤጀንሲውን ይወክላል፤
  - ሰ/ የኤጀንሲውን የስራ አፈጻጸም እና የሂሳብ ሪፖርቶችን ያዘጋጃል ለሚመለከተው አካል ያቀርባል።
3. ዋና ዳይሬክተሩ ለኤጀንሲው የስራ ቅልጥፍና ባስፈለገ መጠን ስልጣን እና ተግባሩን በከፊል ለኤጀንሲው ሌሎች ኃላፊዎች እና ሰራተኞች በውክልና ሊያስተላልፍ ይችላል።

9. በጀት

የኤጀንሲው በጀት፡-

1. በመንግስት ከሚመደብ ገንዘብ፤
2. በዚህ አዋጅ አንቀጽ 6(15) መሰረት ተሰብስቦ ጠቅላይ ሚኒስትሩን በማስፈቀድ ለተልዕኮው ማስፈጸሚያ እንዲውል ከሚደረግ የአገልግሎት ክፍያ እና ከሌሎች የገቢ ምንጮች የሚውጣጣ ይሆናል፡ ፡

10. የሂሳብ መዛግብት

1. ኤጀንሲው የተሟሉ እና ትክክለኛ የሆኑ የሂሳብ መዛግብት ይይዛል፡፡

2. በዚህ አዋጅ አንቀጽ 8(2)(ሠ) የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ የኤጀንሲው የሂሳብ መዛግብት እና ገንዘብ ነክ ሰነዶች በየዓመቱ በዋናው አዲተር ወይም እርሱ በሚሰይመው አዲተር ይመረመራሉ፡፡
3. የኤጀንሲው የሂሳብ መዛግብትና ገንዘብ ነክ ሰነዶች በውስጥ አዲተሮች ይመረመራሉ፡፡

11. ደንብና መመሪያ የማውጣት ስልጣን

1. የሚኒስትሮች ምክር ቤት ይህንን አዋጅ ለማስፈጸም የሚያስፈልግ ደንብ ሊያወጣ ይችላል፡፡
2. ኤጀንሲው ይህን አዋጅና በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) መሰረት የወጣውን ደንብ ለማስፈጸም የሚያስፈልጉ መመሪያዎችን ሊያወጣ ይችላል፡፡

12. የመተባበር ግዴታ

ኤጀንሲው ስልጣን እና ተግባሩን በዚህ አዋጅ መሰረት በሰራ ላይ ለማዋል እንዲችል የሚመለከታቸው አካላት የመተባበር ግዴታ ይኖርባቸዋል፡፡

13. የተሻሻረ ህግ

የአ.ንፎ.ር.ሚ.ሸን መረብ ደህንነት ኤጀንሲ እንደገና ማቋቋሚያ የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ ቁጥር 250/2003 በዚህ አዋጅ ተሻሯል፡፡

14. አዋጁ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ አዋጅ በፌደራል ነጋሪት ጋዜጣ ታትሞ ከወጣበት ቀን ጀምሮ የፀና ይሆናል፡፡

አዲስ አበባ ታህሣሥ 24 ቀን 2006 ዓ.ም

ዶ/ር ሙላቱ ተሾመ

የኢትዮጵያ ፌደራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ፕሬዚዳንት

ደንብ ቁጥር 320/2006

የኢንፎርሜሽን መረብ ደህንነት ኤጀንሲ እንደገና ማቋቋሚያ አዋጅ ማስፈጸሚያ

የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ

የሚኒስትሮች ምክር ቤት የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ አስፈጻሚ አካላትን ሥልጣንና ተግባር ለመወሰን በወጣው አዋጅ ቁጥር 691/2003 (በአዋጅ ቁጥር 803/2005 እንደተሻሻለው) አንቀጽ 5 እና አንቀጽ 35 እንዲሁም የኢንፎርሜሽን መረብ ደህንነት ኤጀንሲን እንደገና ለማቋቋም በወጣው አዋጅ ቁጥር 808/2006 አንቀጽ 11(1) መሠረት ይህን ደንብ አውጥቷል፡፡

ክፍል አንድ

ጠቅላላ

1. አጭር ርዕስ

ይህ ደንብ “የኢንፎርሜሽን መረብ ደህንነት ኤጀንሲ እንደገና ማቋቋሚያ አዋጅ ማስፈጸሚያ የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ ቁጥር 320/2006” ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል፡፡

2. ትርጓሜ

የቃላት አገላለጽ ሌላ ትርጉም የሚያሰጠው ካልሆነ በስተቀር በዚህ ደንብ ውስጥ፦

1. “አዋጅ” ማለት የኢንፎርሜሽን መረብ ደህንነት ኤጀንሲ እንደገና ማቋቋሚያ አዋጅ ቁጥር 808/2006 ነው፤
2. በአዋጁ አንቀጽ 2 ስር ለተመለከቱት ቃላት የተሰጡ ትርጓሜዎች ተፈፃሚ ይሆናሉ፤
3. “ኤጀንሲ” ማለት የኢንፎርሜሽን መረብ ደህንነት ኤጀንሲ ነው፤
4. “የአባልነት ምዝገባ” ማለት ኤጀንሲው በድረ-ገጽ አማካኝነት የአባልነት ክፍያ በመክፈል ከተለያዩ የደህንነት ተቋማት ጋር ስምምነት በመፈጸም ልዩ ልዩ አገልግሎቶች ለማግኘት የሚካሄድ ምዝገባ ነው፤
5. “የሳይበር አፕሬሽን” ማለት የሳይበር መረጃና ዲጂታል ፎረንሲክ ማስረጃን ለመሰብሰብ፣ ሀገራዊ ደህንነትንና የዜጎች ደህንነትን የሚጎዱ የሳይበር እንቅስቃሴዎችን ለመግታት ወይም በሌላዊነት ላይ የሚቃጠው የሳይበርና

ኤሌክትሮማግኔቲክ ቴክኖሎጂ ጥቃቶችን ለመከላከል በስራ ላይ የሚውል ዘዴ ነው፤

6. “ዋና ዳይሬክተር” ማለት የኤጀንሲው ዋና ዳይሬክተር ነው፡፡

ክፍል ሁለት

ስለኤጀንሲው መረጃዎች፣ ኦዲት እና ግምገማ

3. ስለሚስጥራዊ መረጃዎች

በሌሎች ሕጎች የተደነገገው ቢኖርም ዋና ዳይሬክተሩ፡-

1. የኤጀንሲውን የሰው ሃይል ፕሮፋይል፣ የተወሰኑ የሂሳብ ሰነዶች፣ መሳሪያዎች፣ አሰራሮች፣ የስራ ውጤቶች እና የእቅድና የስትራቴጂ ሰነዶችን እጅግ ጥብቅ ሚስጥር ብሎ በመሰየም ለማንኛውም አካል እንዳይገለፁ ያደርጋል፤
2. ለብሔራዊና ተቋማዊ ደህንነት፣ ለተቋሙ መወዳደር አቅም እና ለሠራተኞቹ ደህንነት አስፈላጊ መሆኑን ሲያምን የኤጀንሲውን ማንኛውም የሥራ ስፍራ፣ ቁሳዊና ኢ-ቁሳዊ የሀብት መረጃዎችና ሌሎች የቦታ ምልክታ መረጃዎች ጥብቅ ሚስጥር እና ሚስጥር ብሎ በመሰየም ለማንኛውም መቼ ተደራሽ መሆን እንዳለበት በመመሪያ ይወስናል።

4. ስለሂሳብና የክፍያ ኦዲት

1. በዚህ ደንብ አንቀጽ 3 የተደነገገው ቢኖርም ዋና ዳይሬክተሩ የኤጀንሲው ንብረት በዋና ኦዲተር ወይም እርሱ በሚሰይመው ኦዲተር ሙሉ በሙሉ እንዳይመረመር ወይም በከፊል እንዳይመረመር ለማድረግ የሚያስችል መመሪያ በማዘጋጀት ለጠቅላይ ሚኒስትሩ አቅርቦ ያህድቃል፡፡ ጠቅላይ ሚኒስትሩም በየጊዜው የመረጃውን ሚስጥራዊነት እየፈተሽ መመሪያውን እንዲሻሻል ያደርጋል፡፡
2. የኤጀንሲው የውስጥ ኦዲተር ዋና ዳይሬክተሩ በሚያወጣው መመሪያ መሰረት በዚህ ደንብ አንቀጽ 3 የተመለከቱ ሃብቶችን፣ ሰነዶችን እና ሌሎች አስፈላጊ መረጃዎችን ይመረምራል፤ የሂሳብና የክፍያ ኦዲት ያካሂዳል።
3. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (2) መሠረት በውስጥ ኦዲተር የሚደረገው የምርመራ ሪፖርት ለዋና ዳይሬክተሩ ብቻ የሚቀርብ ይሆናል፡፡

5. የደህንነት ኦዲት

1. ኤጀንሲው ኢንፎርሜሽንና ኮምፒውተርን መሰረት ያደረጉ ቁልፍ መሰረተ ልማቶች ደህንነት ለማረጋገጥ ሲባል በሚያደርገው የደህንነት ተጋላጭነት ኦዲት፡

ጥቅም ላይ ስለሚውሉ ስታንዳርዶች፣ መመዘኛዎች፣ አሰራር ስርዓቶች፣ የደህንነት እዲተሮች የሚመሩበት የአፈጻጸም መመሪያ እና የእዲት ሪፖርት አቀራረብ ስርዓት ይቀርጻል፤ ለእዲት ተደራጊ ተቋማት አስቀድሞ እንዲያውቁት ያደርጋል።

2. የእዲት ተደራጊ ተቋማት የደህንነት እዲት መርህ ግብር ተቋማቱ ያላቸውን ሀገራዊ ፋይዳና ስትራቴጂያዊ ጠቀሜታ ከግምት ውስጥ በማስገባት በዋና ዳይሬክተሩ በየጊዜው ይወሰናል።

3. እዲት ተደራጊ ተቋማት በደህንነት እዲት ሪፖርቱ ላይ ማብራሪያ የመጠየቅ መብታቸው እንደተጠበቀ ሆኖ በኤጀንሲው የሚሰጣቸውን ምክረ ሃሳብ መቀበልና የእርምጃ እርምጃ መውሰድ አለባቸው።

4. እዲት ተደራጊ ተቋማት በራሳቸው የደህንነት እዲት እንዲያደርጉ ለማድረግ እንዲችሉ ኤጀንሲው አስፈላጊውን የቴክኒክና ሌሎች ድጋፎችን ማድረግ ይኖርበታል።

6. ስለኢንፎርሜሽን ቴክኖሎጂ ደህንነት

1. ኤጀንሲው ሀገራዊ ፋይዳ ካላቸው ቁልፍ የኢንፎርሜሽን መሰረተ ልማቶች፣ የኢንፎርሜሽን ማኔጅመንት ስርዓቶችና የጂኦ ስፓሻል መረጃ ጋር ተያያዥነት ያላቸው ፕሮጀክቶች ሥራ ላይ ከመዋላቸውና ተያያዥነት ያላቸው ግዥዎች ከመፈጸማቸው በፊት፡-

ሀ/ የፕሮጀክት ጥንስስ ወይም የግዥ ፍላጎት ሂደቱ የደህንነት መመዘኛ ማሟላቱን የማረጋገጥ፤

ለ/ ለፕሮጀክቱ ግብአት የሚውሉ ምርቶችና አገልግሎቶች ወይም ሥርዓቶች የደህንነት መመዘኛዎችን አሟልተው መመረታቸውንና በአምራቾቹ ወይም በአገልግሎት ሰጪዎቹ የደህንነት ደረጃውን የጠበቀ የስጋት አመራር የሥራ ሂደት መኖሩን የማረጋገጥ፤

ሐ/ ምርቱ፣ አገልግሎቱ ወይም ሥርአቱ ሥራ ላይ ከመዋሉ በፊት አስፈላጊ መመዘኛዎችን ማሟላቱን የማረጋገጥ፤

መ/ የትግበራና ኮንፌግራሽን ሂደቱ በደህንነት መስፈርቱ መሰረት መከናወኑን የማረጋገጥ፤ እና

ሠ/ ቀጣይ የድህረ ትግበራ ሥርዓት ደህንነትና የስጋት አመራር መኖሩን የማረጋገጥ፤

ኃላፊነት አለበት።

- 2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) የተመለከቱትን ድንጋጌዎች ተፈጻሚ ለማድረግ የሚመለከታቸው ተቋማት የፕሮጀክት ትግበራ እቅዳቸውንና ተያያዥ ግዥዎችን አስቀድመው ለኤጀንሲው የማሳወቅና የመተባበር ግዴታ አለባቸው።

7. ስለደህንነት ፍተሻና ግምገማ

- 1. ኤጀንሲው በዚህ ደንብ አንቀጽ 5(1) የተመለከቱትን ተግባራት የሚያከናውነው ሀገራዊ ደህንነትንና ብሔራዊ የኢንፎርሜሽን ደህንነት ስታንዳርድን መሰረት በማድረግ፣ ሳይንስ፣ የፈጠራ እድሎች፣ የቴክኖሎጂ እድገት፣ የጋራ ተጠቃሚነትን በሚያበረታታ ሁኔታ እና የተደራጁ ላቦራቶሪዎችን በመጠቀም ይሆናል።
- 2. ኤጀንሲው በዚህ ደንብ አንቀጽ 5(1) የተመለከቱትን ተግባራት ለማከናወን የሚያስችለው መሰረተ ልማት፣ ቴክኖሎጂ፣ የስራ ሂደትና አስፈላጊ ሙያተኞች መኖራቸውን ማረጋገጥ ይኖርበታል።

8. ከሀገር ስለሚወጡና ወደ ሀገር ስለሚገቡ እቃዎች እና ቴክኖሎጂዎች ደህንነት

- 1. ኤጀንሲው የኢንፎርሜሽንና ኮምፒዩተርን መሰረት ያደረገ ቁልፍ መሠረተ ልማት ደህንነትን ለማረጋገጥ ሲባል ወደ ሀገር ውስጥ መግባትና ጥቅም ላይ መዋል ያለባቸው እና ከሀገር የሚወጡ የኢንፎርሜሽን ደህንነት ቴክኖሎጂዎችን አስመልክቶ ስታንዳርድና መመዘኛ ያወጣል፤ ከሚመለከታቸው አካላት ጋር በመቀናጀትም ያስፈጽማል።
- 2. ዋና ዳይሬክተሩ ብሔራዊ ደህንነትን ሊጎዳ የሚችል ወይም በፍተሻና ሌሎች ተያያዥ ሂደቶች ምክንያት የኢንፎርሜሽን ቴክኖሎጂ ወይም ተያያዥ እቃዎች ወይም ሰነዶች ሚስጥር ሊባክን ይችላል ብሎ ሲያምን ለሚመለከተው አካል በማሳወቅ ከሀገር የሚወጡና ወደ ሀገር የሚገቡ የኤጀንሲው እቃዎችና ተያያዥ ሰነዶች እንዳይፈተሹ ሊያደርግ ይችላል።
- 3. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (2) የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ ኤጀንሲው በሀገር ውስጥ የተመረቱ ወይም የተሻሻሉ የኢንፎርሜሽንና ሳይበር ደህንነት ቴክኖሎጂዎች፣ የክሪፕቶግራፊክና ኤሌክትሮማግኔቲክ ቴክኖሎጂዎች ለሀገራዊ ደህንነት ካላቸው ፋይዳ አንጻር ወደ ውጭ እንዳይወጡ የሚከለክል መመሪያ ሊያወጣ ይችላል።

9. የሳይበር አፕሬሽን

1. በሌሎች ሕጎች ለሌሎች አካላት የተሰጠው ስልጣንና ተግባር እንደተጠበቀ ሆኖ ኤጀንሲው ሀገራዊ የሳይበር ደህንነት አፕሬሽንን በበላይነት ይመራል፤ ያስተባብራል።
2. የሳይበር አፕሬሽን፡-
  - ሀ/ የሳይበር መረጃና የዲጂታል ፎረንሲክ ማስረጃን ለመስብሰብ፤
  - ለ/ በአገር ሉዓላዊነት ላይ የሚቃወሙ የሳይበርና የኤሌክትሮ ማግኔቲክ ቴክኖሎጂ ጥቃቶችን ለመከላከል፤ ወይም
  - ሐ/ ብሔራዊ ደህንነትን ወይም የዜጎችን ደህንነት የሚጎዱ የሳይበር እንቅስቃሴዎችን ለመግታት አስፈላጊ መሆኑ ሲታመን፤ በማናቸውም ጊዜ ሊካሄድ ይችላል።
3. የሳይበር አፕሬሽን፡-
  - ሀ/ በፌዴራል መንግስት ትዕዛዝ ወይም በክልል መንግስታት ጥያቄ፤
  - ለ/ በጠቅላይ አቃቤ ህግ ወይም በአቃቤ ህግ ተቋም የበላይ ሃላፊ በሚቀርብ ጥያቄ መሰረት በፍርድ ቤት በሚሰጥ ትእዛዝ፤ ወይም
  - ሐ/ በኤጀንሲው በራሱ ተነሳሽነት፤ ሊካሄድ ይችላል፤ ሆኖም ኤጀንሲው ለጠያቂው አካል አፕሬሽኑ የሚካሄድበትን የጊዜ ገደብ እና ሌሎች ተያያዥ መረጃዎች አስቀድሞ ያሳውቃል።
4. ኤጀንሲው በሳይበር አፕሬሽን ሂደት የሚገኙ መረጃዎች ከጠያቂው አካል ውጭ በሌላ አካል እጅ እንዳይገኙ በሚስጥራዊነት እንዲያዙ ይደረጋል።
5. ኤጀንሲው የሀገሪቱን የሳይበር አፕሬሽን ተግባራት የሚፈጽምበት እና የሚያስፈጽምበት ስርዓት ይቀርባል።

10. ስለዲጂታል ፎረንሲክ

- በዚህ ደንብ አንቀጽ 9 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ ኤጀንሲው፡-
1. በአዋጁ አንቀጽ 6(8) በተደነገገው መሠረት እና በፍርድ ቤት በሚሰጥ ትዕዛዝ መሰረት ከመርማሪ አካላት ጋር በመተባበር የዲጂታል ፎረንሲክ ምርመራ ያካሂዳል፤
  2. የፍትህ አካላት በራሳቸው የዲጂታል ፎረንሲክ ምርመራ አቅም እንዲፈጥሩ እና እንዲያገለብቱ አስፈላጊውን ድጋፍ ያደርጋል።

11. ስለመረጃ

1. ኤጀንሲው በአዋጁ አንቀጽ 6 (14) ወይም በዚህ ደንብ አንቀጽ 9 (3) መሰረት ከሚሰበሰበው መረጃ መካከል ለወንጀል ምርመራ መነሻ የሚሆን መረጃ ካለው ለመርማሪ አካላት ሊሰጥ ወይም በፍርድ ቤት በማስረጃነት ሊቀርብ የሚችል ማስረጃ ካለና በፍርድ ቤት ትዕዛዝ ወይም በአቃቤ ጥያቄ ሲቀርብ መረጃውን ወይም ማስረጃውን ሊሰጥ ይችላል፤ ሆኖም የመረጃ ምንጮቹና መረጃዎቹ የተገኙባቸውን ዘዴዎች እንዲገልጽ አይገደድም፡፡
2. ዋና ዳይሬክተሩ የመረጃ አሰባሰብ፣ ክምችትና ስርጭት እንዲሁም የመረጃ አፈሰሮች የሚመሩበት የአሰራር ስርዓት ይቀርባል፤ የሙያ ስነ ምግባር መመሪያ ይወጣል፡፡

12. ስለየኮምፒውተር ድንገተኛ አደጋ ምላሽ መስጫ ማዕከል

ኤጀንሲው ቁልፍ ተቋማት ከብሔራዊ የኮምፒውተር ድንገተኛ አደጋ ምላሽ መስጫ ማእከል ጋር ስለሚኖራቸው ግንኙነት፣ ልዩ ልዩ ጥቃቶች ሪፖርት ስለሚደረጉበት ዘዴና ስርዓት እንዲሁም ትስስር በመመሪያ ይወስናል፡፡

13. ስለስታንዳርድ

1. ኤጀንሲው ኢንፎርሜሽንና ኮምፒውተርን መሰረት ያደረጉ ቁልፍ መሰረተ ልማት ደህንነት ለማረጋገጥ የሚያስችሉ ስታንዳርዶችን የማውጣትና አፈጻጸማቸውን የመከታተል ስልጣን ይኖረዋል፡፡
2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ በተደነገገው መሰረት የሚወጡ የደህንነት ስታንዳርዶች አስገዳጅ መሆናቸው ወይም አለመሆናቸውን በግልጽ የሚያሳይ ድንጋጌ ማካተት ይኖርባቸዋል፡፡

ክፍል ሦስት

ስለፕሮጀክት አስተዳደር፣ ስለክፍያዎች እና ልዩ ግዢ

14. ስለፕሮጀክት አስተዳደር

1. ኤጀንሲው የራሱ የፕሮጀክት የሂሳብ አወቃቀር ስርዓት ይኖረዋል፡፡
2. ኤጀንሲው በሀገር ውስጥ በጨረታ ተወዳድሮ ምርት ወይም አገልግሎት አያቀርብም ወይም ፕሮጀክት አይወስድም፡፡

3. የመንግሥት መስሪያ ቤቶች ኤጀንሲው የሚያከናውንላቸውን ፕሮጀክቶች ወጭዎች በሙሉ መሸፈን አለባቸው፤ እንደአስፈላጊነቱም ሙሉውን ወጭ በቅድሚያ ሊከፍሉ ይችላሉ።
4. በሌላ ደንብ ወይም መመሪያ የተደነገገው ቢኖርም ወይም በሌላ አኳኋን በአሰራር ተፈጻሚ የሚደረግ የአሠራር ሥርዓት ቢኖርም የመንግስት የልማት ድርጅቶች በኤጀንሲው የሚሰሩላቸውን ፕሮጀክቶች ወጭዎች በሙሉ ወይም በክፍል በቅድሚያ ሊከፍሉ ይችላሉ።
5. የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (3) ድንጋጌን ተፈጻሚ ለማድረግ የገንዘብና ኢኮኖሚ ልማት ሚኒስቴር⁵² ኤጀንሲውን በመወከል በደብዳቤ ዋስትና ሊሰጥ ይችላል።
6. ኤጀንሲው የውል ማስከበሪያና የቅድመ ክፍያ ዋስትናዎችን አይጠየቅም።

15. ስለተመጣጣኝ ክፍያ

ኤጀንሲው፡-

1. በዚህ ደንብ አንቀጽ 18(2) መሰረት የሚሰጡ አገልግሎቶችን እና ምርቶችን ያለምንም የአገልግሎት ክፍያ ለሀብረተሰቡ በነፃ ያቀርባል፤
2. ለባለ በጀት መስሪያ ቤቶች ለሚሰራቸው ፕሮጀክቶችና ለሚሰጣቸው ምርቶችና አገልግሎቶች ሙሉ ወጭውን የሚሸፍን ክፍያ ያስከፍላል፤
3. ለመንግስት የልማት ድርጅቶች እና ለግል ቁልፍ መሠረተ ልማቶች ለሚያከናውናቸው ፕሮጀክቶችና ለሚያቀርበው ምርቶችና አገልግሎቶች ሙሉውን ወጪ የሚሸፍንና ከመደበኛ የገበያ ዋጋ አንጻር ዝቅ ያለ የትርፍ ሀዳግን የሚያካትት ክፍያ ያስከፍላል፤
4. ለሌሎች ሀገራት ተቋማት የሚሰጡ ምርቶችና አገልግሎቶች ክፍያን በተመለከተ የመንግስትን የዲፕሎማሲ አቅጣጫና ሌሎች ዓላማዎችን ታላቢ በማድረግ ይወስናል።

16. ልዩ ግዢ

1. ኤጀንሲው ከኢንፎርሜሽንና ሳይበር ደህንነት ጋር ቀጥተኛ ግንኙነት ያላቸውንና ለደህንነት ስጋት ምንጭ ይሆናሉ ብሎ ያመነባቸውን ምርቶችና አገልግሎቶች

⁵² በ22/12(2008) እ.ክ.ም አንቀጽ 9(6) መሰረት የገንዘብና ኢኮኖሚ ትብብር ሚኒስቴር በሚል ይነበብ።

ከአንድ አቅራቢ በቀጥታ ወይም ውስን አቅራቢዎችን በማወዳደር ግዥ ሊፈጽም ይችላል።

2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) የተደነገገው ቢኖርም ኤጀንሲው፦

ሀ/ የመረጃ ትንተናዎችና ሪፖርቶች እንዲሁም የደህንነት ሥልጠና አገልግሎቶች ከአንድ አቅራቢ በቀጥታ ይገዛል፤

ለ/ የኢንፎርሜሽንና የሳይበር ደህንነት ተቋማት የአባልነት ክፍያ በቀጥታ ይፈጽማል።

3. ዋና ዳይሬክተሩ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) እና (2) የተመለከቱት ግዥዎች የመንግስትን ጥቅም በሚያስጠብቅና ተጠያቂነትን በሚያረጋገጥ መንገድ መፈጸም የሚያስችል መመሪያ ያወጣል።

ክፍል አራት

ልዩ ልዩ ድንጋጌዎች

17. ስለቅንጅትና ትብብር

ኤጀንሲው፦

1. ከአገር ውስጥ ልዩ ልዩ የደህንነት፣ የሕግ አስከባሪና ሌሎች አጋር ተቋማት ጋር የሚያደርገው ትብብር ኤጀንሲው የተቋቋመበትን ዓላማ በሚያሳካ እና የጋራ ጥቅምን በሚያስከብር መልክ ይሆናል፤

2. ከአቻ የውጭ አገር መንግስት ተቋማት የደህንነት ተቋማት ወይም ማህበራት ጋር የሚያደርገው ግንኙነት የአገሪቱን ብሔራዊ ጥቅም በሚያስጠብቅና ለአላዊ የግንኙነት መርሆችን መሰረት ባደረገ መልኩ ይሆናል።

18. ስለማህበራዊ ኃላፊነትና ግዴታ

ኤጀንሲው፦

1. በሰው ሰራሽም ሆነ በተፈጥሮ አደጋዎች ምክንያት ለሚኖሩ የመልሶ ማልማትና ግንባታ ስራዎችና ሌሎች ማህበራዊ ጉዳዮች ላይ በመሳተፍ አቅሙ በፈቀደለት መጠን ኃላፊነቱን ይወጣል፤

2. ልዩ ልዩ ፕሮግራሞችን በመቅረጽ የህዝቡን የኢንፎርሜሽንና የሳይበር ደህንነት ንቃተ ህሊና ያዳብራል፤ ፀረ ሻይረስና መሰል ምርቶችንና አገልግሎቶችን ለህብረተሰቡ እንዲደርስ ያደርጋል፤

3. ለስራ የሚጠቀሟቸው ጨረራ አመንጪ ቴክኖሎጂዎች በአካባቢና በሠራተኞች ደህንነት ላይ ጉዳት እንዳያደርሱ አቅም በፈቀደ መጠን አስፈላጊ እርምጃዎችን ይወስዳል፤
4. ዝርዝር አፈጻጸሙ በመመሪያ የሚወሰን ሆኖ፣ በሕግ የተሰጠውን ኃላፊነት ለመወጣት እና ለሠራተኞቹ ደህንነት ሲባል የሚያስፈልጉ መመሪያዎችን ወይም ካምፖችን በሁሉም አፕራክሽን ጣቢያዎች ሊገነባ ይችላል፡፡

19. ስለሠራተኞች ግዴታ

1. በዚህ ደንብ ከአንቀጽ 4 እስከ 10 በተመለከተ ተግባራት የሚሳተፉ ሠራተኞች የአሰራር ስርዓትና አፈጻጸም እና የሙያ ሥነ-ምግባር መመሪያዎችን ተላልፈው የተገኙ እንደሆነ በዲሲፒሲን ተጠያቂ ይሆናሉ፡፡
2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) የተመለከተው የዲሲፒሲን ቅጣት የወንጀልና ፍትሐ ብሔር ተጠያቂነትን አያስቀርም፡፡

20. የመተባበር ግዴታ

ማንኛውም አግባብ ያለው አካል ይህንን ደንብ በማስፈጸም ረገድ ከኤጀንሲው ጋር የመተባበር ግዴታ አለበት፡፡

21. ተፈጻሚነት ስለማይኖራቸው ሕጎች

ይህን ደንብ የሚቃረን ማንኛውም ደንብ ወይም መመሪያ በዚህ ደንብ በተሸፈኑ ጉዳዮች ላይ ተፈጻሚነት አይኖረውም፡፡

22. መመሪያ የማውጣት ሥልጣን

ኤጀንሲው ይህን ደንብ ለማስፈጸም የሚያስፈልጉ መመሪያዎችን ሊያወጣ ይችላል፡፡

23. ደንቡ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ ደንብ በፌደራል ነጋሪት ጋዜጣ ታትሞ ከወጣበት ቀን ጀምሮ የፀና ይሆናል፡፡

አዲስ አበባ ጥቅምት 12 ቀን 2007 ዓ.ም
 ኃይለማርያም ደሳለኝ
 የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ጠቅላይ ሚኒስትር

ደንብ ቁጥር 311/2006 ዓ.ም

የፖሊሲ ጥናትና ምርምር ማዕከልን ለማቋቋም የወጣ የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ

የሚኒስትሮች ምክር ቤት የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ አስፈፃሚ አካላትን ሥልጣንና ተግባር ለመወሰን አዋጅ ቁጥር 691/2003 (በአዋጅ ቁጥር 803/2005 እንደተሻሻለው) አንቀጽ 5 እና 35 መሠረት ይህን ደንብ አውጥቷል።

1. አጭር ርዕስ

ይህ ደንብ “የፖሊሲ ጥናትና ምርምር ማዕከል ማቋቋሚያ የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ ቁጥር 311/2006” ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

2. መቋቋም

1. የፖሊሲ ጥናትና ምርምር ማዕከል (ከዚህ በኋላ “ማዕከል” እየተባለ የሚጠራ) የሕግ ሰውነት ያለው ራሱን የቻለ ተቋም ሆኖ በዚህ ደንብ ተቋቋሟል።
2. ማዕከሉ ተጠሪነቱ ለጠቅላይ ሚኒስትሩ ይሆናል።

3. ዋና መስሪያ ቤት

የማዕከሉ ዋና መስሪያ ቤት በአዲስ አበባ ይሆናል።

4. ዓላማ

የማዕከሉ ዓላማ ጥናትና ምርምር በማካሄድ የፖሊሲና ስትራቴጂ ሀሳቦችን ማመንጨት ይሆናል።

5. ሥልጣንና ተግባር

ማዕከሉ የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፤

1. በሥራ ላይ ባሉ ፖሊሲዎችና ስትራቴጂዎች ላይ ከውጪ ሀገርና ከአገር ውስጥ ልምዶች ጋር በማዛመድ ጥናትና ምርምር የማካሄድ፣ ጥልቀትና ወቅታዊነት እንዲኖራቸው የማድረግ፣ በየወቅቱ ያለውን እድገትና ተጨባጭ ሁኔታ ያገናዘበ የፖሊሲና ስትራቴጂ ሀሳቦችን የማመንጨት፣
2. የዲሞክራሲያዊ ልማታዊ መንግስት ተልዕኮን የሚያሳኩ የጥናትና ምርምር እና የቴክኖሎጂ ሽግግር ተቋማት ዓይነትና ተልዕኮ እንዲሁም ትስስር ምን መሆን እንዳለበት የውጭ ሀገር ልምድ የመቀመር፣ የሥርዓቱን ፖለቲካዊ ኢኮኖሚ በተቀመጠው ልማታዊ አቅጣጫ መገንባት የሚያስችሉ የመንግስት ድጋፍና አመራር የሚያጠናክሩና የኢኮኖሚውን ዓለም አቀፍ ተወዳዳሪነት የሚያረጋግጡ

ተቋማት ግንባታ በተመለከተ ጥናትና ምርምር የማካሄድ እና መነሻ ሀሳብ የማቅረብ፤

3. የተለያዩ ፖሊሲዎችና ስትራቴጂዎች በአፈጻጸም ወቅት የሚያጋጥሟቸውን ችግሮች ለመፍታት ጥናትና ምርምር በማካሄድ የመፍትሔ ሀሳብ የማውጣት፤
4. የአገሪቷን ፖሊሲና ስትራቴጂዎች ተግባራዊ ለማድረግ ቁርጠኝነት፣ ዘግጁነት፣ እውቀትና ፍላጎት ያላቸው ተመራማሪዎች በስፋት ለማፍራት የሚያስችል ጥናትና ምርምር ማካሄድ፤
5. እንዳስፈላጊነቱ ከዩኒቨርሲቲዎች ጋር በመተባበር የፖሊሲ ጥናትና ምርምር የማካሄድ፤
6. የፖሊሲ ጥናትና ምርምር ሥራዎች የሚዳብሩበትን መድረኮች፣ ሴሚናሮች እና ወርክ ሾፖችን የማዘጋጀት፣ አግባብ ካላቸው አካላት ጋር በመተባበር አጫጭር ስልጠናዎችን የማዘጋጀትና የመስጠት፣ የፀደቁ የምርምር ውጤቶችን የማሳተምና የማሰራጨት፤
7. ለፖሊሲ ጥናትና ምርምር ጠቃሚ የሆነ ግብአት ካላቸው የግል ተቋማትና ታዋቂ ምሁራን ጋር ትስስር የመፍጠር፤
8. ከውጭ ሀገር የመንግስት አካላት እና የፖሊሲ ጥናትና ምርምር ተቋማት ጋር ምርጥ ተሞክሮዎችን የመለዋወጥ፣ የጋራ ጥናትና ምርምር የማካሄድ፤ የምርምር ሥራዎችን የማሰራጨት፤
9. የንብረት ባለቤት የመሆን፣ ውል የመዋዋል፣ በራሱ ስም የመክሰስና፣ የመክሰስ፤
10. ዓላማዎቹን ከግብ ለማድረስ የሚያስፈልጉ ሌሎች ተዛማጅ ተግባራትን የማከናወን፡፡

6. የማዕከሉ አቋም

ማዕከሉ፡-

1. በጠቅላይ ሚኒስትሩ የሚሾሙ አባላትን የያዘ የአመራር ኮሚቴ (ከዚህ በኋላ “ኮሚቴ” እየተባለ የሚጠራ)
2. በጠቅላይ ሚኒስትሩ የሚሾም ዋና ዳይሬክተር፣ እና
3. አስፈላጊው ሠራተኞች፣ ይኖሩታል።

7. የኮሚቴው ሥልጣንና ተግባር

ኮሚቴው

1. የማዕከሉን ሥራዎች በበላይነት ይመራል፤
2. የራሱን የአሠራር ሥርዓት መመሪያ ያወጣል።

8. የዋና ዳይሬክተሩ ሥልጣንና ተግባር

1. ዋና ዳይሬክተሩ የኮሚቴው ሰብሳቢና የማዕከሉ ዋና ሥራ አስፈጻሚ በመሆን ከጠቅላይ ሚኒስትሩ በሚሰጠው አጠቃላይ መመሪያ መሠረት የማዕከሉን ሥራዎች ይመራል፤ ያስተዳድራል።

2. የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) አጠቃላይ አገላለጽ እንደተጠበቀ ሆኖ፦

ሀ/ በዚህ ደንብ አንቀጽ 5 የተመለከቱትን የማዕከሉን ሥልጣንና ተግባሮች በሥራ ላይ ያውላል፤

ለ/ የማዕከሉን ድጋፍ ሰጪ ሠራተኞች በፌዴራል ሲቪል ሰርቪስ ሕጎች መሠረት እንዲሁም የማዕከሉን ዓላማ በማስፈጸም ሥራ ላይ የሚስማሩ ባለሙያዎችን የፌዴራል ሲቪል ሰርቪስ ሕጎችን መሠረናታዊ መርሆዎች ተከትሎ በመንግስት በሚፀድቅ መመሪያ መሠረት ይቀጥራል፤ ያስተዳድራል፤

ሐ/ የማዕከሉን የሥራ ንግግራምና በጀት አዘጋጅቶ ለኮሚቴው ያቀርባል፤ በመንግሥት ሲፀድቅም ተግባራዊ ያደርጋል፤

መ/ ለማዕከሉ በተፈቀደው በጀትና የሥራ ንግግራም መሠረት ገንዘብ ወጪ ያደርጋል፤

ሠ/ ማዕከሉ ከሶስተኛ ወገኖች ጋር በሚያደርጋቸው ግንኙነቶች ማዕከሉን ይወክላል።

ረ/ የማዕከሉን የሥራ አፈጻጸምና የሂሳብ ሪፖርቶች አዘጋጅቶ ለኮሚቴው ያቀርባል።

3. ዋና ዳይሬክተሩ ለማዕከሉ ሥራ ቅልጥፍና ባስፈለገ መጠን ከሥልጣንና ተግባሩ በከፊል ለማዕከሉ ሌሎች ኃላፊዎችና ሠራተኞች በውክልና ሊሰጥ ይችላል።

9. በጀት

የማዕከሉ በጀት በመንግስት ይመደባል።

10. ስለሂሳብ መዛግብት

1. ማዕከሉ የተሟሉና ትክክለኛ የሆኑ የሂሳብ መዛግብት ይይዛል።
2. የማዕከሉ የሂሳብ መዛግብትና ገንዘብ ነክ ሰነዶች በዋናው አዲተር ወይም ዋናው አዲተር በሚሰይማቸው አዲተሮች በየዓመቱ ይመረመራሉ።

11.ደንቡ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ ደንብ የካቲት 14 ቀን 2006 ዓ.ም ጀምሮ የፀና ይሆናል፡፡

አዲስ አበባ ነሐሴ 2 ቀን 2006 ዓ.ም

ኃይለማርያም ደሳለኝ

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ጠቅላይ ሚኒስትር

ደንብ ቁጥር 313/2006

የኢትዮጵያ ኢንቨስትመንት ቦርድን እና የኢትዮጵያ ኢንቨስትመንት ኮሚሽንን ለማቋቋም

የወጣ የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ

የሚኒስትሮች ምክር ቤት የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ አስፈጻሚ አካላትን ሥልጣንና ተግባር ለመወሰን በወጣው አዋጅ ቁጥር 691/2003 (በአዋጅ ቁጥር 803/2005 እንደተሻሻለው) አንቀጽ 5 እና 35 መሠረት ይህን ደንብ አውጥቷል።

ክፍል አንድ

ጠቅላላ

1. አጭር ርዕስ

ይህ ደንብ “የኢትዮጵያ ኢንቨስትመንት ቦርድ እና የኢትዮጵያ ኢንቨስትመንት ኮሚሽን ማቋቋሚያ የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ ቁጥር 313/2006” ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

2. ትርጓሜ

የቃሉ አገባብ ሌላ ትርጉም የሚያሰጠው ካልሆነ በስተቀር በዚህ ደንብ ውስጥ

1. “አዋጅ” ማለት የኢንቨስትመንት አዋጅ-ቁጥር 769/2004 (በአዋጅ ቁጥር 849/2006 እንደተሻሻለ) ነው፤
2. “የኢንቨስትመንት ደንብ” ማለት የኢንቨስትመንት ማበረታቻዎችና ለአገር ውስጥ ባለሀብቶች የተከለሉ የሥራ መስኮች የሚኒስትሮች ምክርቤት ደንብ ቁጥር 270/2005 (በደንብ ቁጥር 312/2006 እንደተሻሻለ) ነው፤
3. ማንኛውም በወንድ ጾታ የተገለጸው የሴትንም ይጨምራል።

ክፍል ሁለት

የኢትዮጵያ ኢንቨስትመንት ቦርድ

3. መቋቋም

የኢትዮጵያ ኢንቨስትመንት ቦርድ (ከዚህ በኋላ “ቦርድ” እየተባለ የሚጠራ) በዚህ ደንብ ተቋቋሟል።

4. የቦርዱ አባላት

1. ቦርዱ የሚከተሉት አባላት ይኖሩታል።
  - ሀ/ጠቅላይ ሚኒስትሩ..... ሰብሳቢ፤

ለ/ በጠቅላይ ሚኒስትሩ የሚሰየም የመንግሥት ኃላፊ..... ምክትል ሰብሳቢ
ለ/ በጠቅላይ ሚኒስትሩ የሚሰየሙ የመንግሥት ኃላፊዎች..... አባላት፤

2. ኮሚሽኑ የቦርዱ ጽሕፈት ቤት ሆኖ ያገለግላል።

5. የቦርዱ ስልጣንና ተግባር

ቦርዱ፡-

- 1. በአዋጁ አንቀጽ 29 እና አግባብ ባላቸው ሌሎች የአዋጅ ድንጋጌዎች እንዲሁም አግባብ ባላቸው የኢንቨስትመንት ደንብ ድንጋጌዎች የተሰጡትን ሥልጣንና ተግባሮች ሥራ ላይ ያውላል፤
- 2. እንዳስፈላጊነቱ የኢንቨስትመንት አማካሪ ኮሚቴዎችን ያቋቁማል፤ ኃላፊነታቸውን ይወስናል፤ ሰብሳቢዎቻቸውንና አባላቱን ይሰይማል።

6. የቦርዱ ስብሰባዎች

- 1. ቦርዱ በወር አንድ ጊዜ ይሰበሰባል፤ ሆኖም አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ በማናቸውም ጊዜ ሊሰበሰብ ይችላል።
- 2. ከግማሽ በላይ የሚሆነው የቦርዱ አባላት በስብሰባ ከተገኙ ምልአተ ጉባኤ ይሆናል።
- 3. የቦርዱ ውሳኔዎች በድምጽ ብልረጫ ያልፋሉ፤ ሆኖም ድምጽ እኩል በእኩል የተከፈለ እንደሆነ ሰብሳቢው የሚደግፈው ውሳኔ ያልፋል።
- 4. የዚህ አንቀጽ ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆነው ቦርዱ የራሱን የስብሰባ ሥነሥርዓት ደንብ ሊያወጣ ይችላል።

ክፍል ሦስት

የኢትዮጵያ ኢንቨስትመንት ኮሚሽን

7. መቋቋም

- 1. የኢትዮጵያ ኢንቨስትመንት ኮሚሽን (ከዚህ በኋላ “ኮሚሽን” እየተባለ የሚጠራ) የሕግ ሰውነት ያለው ራሱን የቻለ የፌዴራል የመንግስት መሥሪያ ቤት ሆኖ በዚህ ደንብ ተቋቁሟል።
- 2. ኮሚሽኑ ተጠሪነቱ ለጠቅላይ ሚኒስትሩ ይሆናል።

8. ዋና መሥሪያ ቤት

የኮሚሽኑ ዋና መሥሪያ ቤት በአዲስ አበባ ሆኖ እንዳስፈላጊነቱ በማናቸውም ሥፍራ ቅርንጫፍ ወይም ተጠሪ ጽሕፈት ቤት ሊኖረው ይችላል።

9. ዓላማ

የኮሚሽኑ ዓላማ ግልጽና ቀልጣፋ የኢንቨስትመንት አስተዳደር ሥርዓትን ተግባራዊ በማድረግ ኢንቨስትመንትን ማበረታታትና ማስፋፋት ይሆናል።

10. የኮሚሽኑ ስልጣንና ተግባር

ኮሚሽኑ፡-

1. በአዋጁ አንቀጽ 28 እና አግባብ ባላቸው የአዋጅ ሌሎች ድንጋጌዎች እንዲሁም በኢንቨስትመንት ደንብ አግባብ ባላቸው ድንጋጌዎች የተሰጡትን ሥልጣንና ተግባሮች ሥራ ላይ ያውላል፤
2. የኢንቨስትመንት ቦርዱን መመሪያዎችና ውሳኔዎች ያስፈጽማል በሚመለከታቸው ሌሎች አካላትም መተግበራቸውን ይከታተላል፤
3. የንብረት ባለቤት ይሆናል፣ ውል ይዋዋላል በስሙ ይከላል፣ ይከሰላል።
4. ዓላማውን ከግብ ለማድረስ የሚያስፈልጉ ሌሎች ተዛማጅ ተግባራትን ያከናውናል።

11. የኮሚሽኑ አቋም

ኮሚሽኑ፡-

1. በመንግሥት የሚሾመው አንድ ኮሚሽነርና እንደአስፈላጊነቱ ምክትል ኮሚሽነሮች፣ እና
2. አስፈላጊ ሰራዊቶች ይኖሩታል።

12. የኮሚሽነሩ ስልጣንና ተግባር

1. ኮሚሽነሩ የኮሚሽኑ ዋና ስራ አስፈጻሚ በመሆን ከቦርዱ በሚሰጠው አጠቃላይ መመሪያ መሠረት ሥራዎች ይመራል ያስተዳድራል።
2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) የተመለከተው አጠቃላይ አገላለጽ እንደተጠበቀ ሆኖ ኮሚሽነሩ፡-
  - ሀ/ በዚህ ደንብ አንቀጽ 10 የተመለከቱትን የኮሚሽኑን ሥልጣንና ተግባራት ላይ ያውላል።
  - ለ/ የኮሚሽኑን ድጋፍ ሰጪ ሠራተኞች በፌዴራል ሲቪል ሰርቪስ ሕጎች መሠረት እንዲሁም የኮሚሽኑን ዓላማ በማስፈጸም ሥራ ላይ የሚሠማሩ ባለሙያዎችን የፌዴራል ሲቪል ሰርቪስ ሕጎችን መሠረታዊ መርሆዎች ተከትሎ በመንግስት በሚጸድቅ መመሪያ መሠረት ይቀጥራል፣ ያስተዳድራል፤

ሐ/ የኮሚሽኑን የሥራ ፕሮግራምና በጀት አዘጋጅቶ ለጠቅላይ ሚኒስትር ጽሕፈት ቤት ያቀርባል፤ ሲጸድቅም ተግባራዊ ያደርጋል፤

መ/ ለኮሚሽኑ በተፈቀደው በጀትና የሥራ ፕሮግራም መሰረት ክፍያዎችን ይፈጽማል፤

ሠ/ ከሦስተኛ ወገኖች ጋር በሚደረጉ ግንኙነቶች ኮሚሽኑን ይወክላል፤

ረ/ የኮሚሽኑን የሥራ አፈጻጸምና የሂሳብ ሪፖርቶች አዘጋጅቶ ለጠቅላይ ሚኒስትር ጽሕፈት ቤት ያቀርባል።

3. ኮሚሽኑ ለኮሚሽኑ ሥራ ቅልጥፍና በሚያስፈልግ መጠን ሥልጣንና ተግባሩን በክፍል ለኮሚሽኑ ሌሎች ኃላፊዎችና ሠራተኞች በውክልና ሊሰጥ ይችላል።

13. በጀት

የኮሚሽኑ በጀት በመንግሥት ይመደባል።

14. ስለሂሳብ መዛግብት

1. ኮሚሽኑ የተሟሉና ትክክለኛ የሆኑ የሂሳብ መዛግብት ይይዛል።

2. የኮሚሽኑ የሂሳብ መዛግብትና ገንዘብ ነክ ሰነዶች በዋናው አዲተር ወይም ዋናው አዲተር በሚሰይመው አዲተር በየዓመቱ ይመሪመራሉ።

ክፍል አራት

ልዩ ልዩ ድንጋጌዎች

15. የተሻረ ደንብ

የኢትዮጵያ ኢንቨስትመንት ኤጀንሲን እንደገና ማቋቋሚያ የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ ቁጥር 269/2005 በዚህ አዋጅ ተሽሯል።

16. የመብቶችና ግዴታዎች መተላለፍ

በሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ ቁጥር 269/2005 እንደገና ተቋቁሞ የነበረው የኢትዮጵያ ኢንቨስትመንት ኤጀንሲ መብቶችና ግዴታዎች በዚህ ደንብ ለኮሚሽኑ ተላልፏል።

17. ደንቡ የሚጸናበት ጊዜ

ይህ ደንብ በፌደራል ነጋሪት ጋዜጣ ታትሞ ከወጣበት ቀን ጀምሮ የጸና ይሆናል።

አዲስ አበባ ነሐሴ 8 ቀን 2006 ዓ.ም

ኃይለማርያም ደሳለኝ

የኢትዮጵያ ፌደራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ጠቅላይ ሚኒስትር

አዋጅ ቁጥር 857/2006 ዓ.ም

የፌዴራል የተቀናጀ መሠረተ ልማቶች ማስተባበሪያ ኤጀንሲን ለማቋቋም የወጣ አዋጅ

የመሠረተ ልማት ሥራዎች ከሚለቀቁ የመሬት ይዘታዎች ከሚነሱ ንብረቶች ካሳ አተማመንና አፈፃፀም፣ ከመዋዕለ ንዋይ አጠቃቀም፣ ከመሠረተ ልማት ቀጣይነትና ተደራሽነት ጋር የተያያዙ በመሆናቸው፤

የመሠረተ ልማት ሥራዎች ሲካሄዱ አንዱ በሌላው ላይ በሚያደርሰው ጉዳት ምክንያት የሚያስከትለው የአገልግሎቶች መቋረጥና የአካባቢ ብክለት በተጠቃሚውና በመንግስት ላይ ከጊዜ ወደ ጊዜ ውስብስብ ኢኮኖሚያዊና ማህበራዊ ችግሮች እያስከተለ በመምጣቱ፤ በዚህ ምክንያት እየታዩ ያሉትን ችግሮች ለማስወገድ የመሠረተ ልማት ሥራዎችን በተቀናጀ ሁኔታ ለማስፈጸም የሚያስችል የማስተባበርና የመቆጣጠር ኃላፊነት ያለው ተቋም በአግ ማቋቋም አስፈላጊ በመሆኑ፤

በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ሕገ መንግስት አንቀጽ 55(1) መሠረት የሚከተለው ታውጧል፡፡

1. አጭር ርዕስ

ይህ አዋጅ “የፌዴራል የተቀናጀ መሠረተ ልማቶች ማስተባበሪያ ኤጀንሲ ማቋቋሚያ አዋጅ ቁጥር 857/2006” ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል፡፡

2. ትርጓሜ

በዚህ አዋጅ ውስጥ የቃሉ አገባብ ሌላ ትርጉም የሚያሰጠው ካልሆነ በስተቀር፡-

1. “መሠረተ ልማት” ማለት ከመሬት በላይ ወይም ከመሬት በታች ያለ መንገድ፣ የባቡር ሐዲድ፣ የአውሮፕላን ማረፊያ፣ ቴሌኮሚኒኬሽን፣ የኤሌክትሪክ ኃይል፣ መስኖ፣ የውሃ መስመር ወይም የፍላጎት ማስወገጃ መስመር ሲሆን ሌሎች ተያያዥ ግንባታዎችንም ይጨምራል፤
2. “የመሠረተ ልማት ሥራ” ማለት በሚመለከተው አስፈፃሚ አካል የሚካሄድ የመሠረተ ልማት ግምባታ፣ መስመር ዝርጋታ ፣ ጥገና፣ ማሻሻያ፣ መልሶ ግንባታ ወይም መሥመር ዝርጋታ ሲሆን ተያያዥነት ያላቸውን ሌሎች ሥራዎች ይጨምራል፤
3. “አስፈጻሚ አካል” ማለት የመሠረተ ልማት አቅርቦት የሚመለከተው አስፈፃሚ አካል ነው፡፡

4. “ድንገተኛ ሁኔታ” ማለት በመሠረተ ልማት ሥራ ምክንያት ወይም በመሠረተ ልማት ላይ በድንገት የሚደርስ አደጋ ወይም ከዚህ ጋር በተያያዘ በሶስተኛ ወገኖች ላይ የሚያጋጥም የአደጋ ክስተት ነው።
5. “ክልል” ማለት በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ሕገ መንግሥት አንቀጽ 47(1) የተመለከተው ማንኛውም ክልል ሲሆን የአዲስ አበባና የድሬዳዋ ከተማ አስተዳደሮችን ይጨምራል።
6. “ንብረት” ማለት መሰረተ ልማቱ በሚካሄድበት መሬት ላይ ያለ የማይንቀሳቀስ ንብረት ሲሆን ሰብልና ተክሎችን ይጨምራል።
7. “ሰው” ማለት ማንኛውም የተፈጥሮ ሰው ወይም በህግ የሰውነት መብት የተሰጠው አካል ነው።
8. ማንኛውም በወንድ ጾታ የተገለፀው የሴትንም ይጨምራል።

3. መቋቋም

1. የፌዴራል የተቀናጀ መሠረተ ልማቶች ማስተባበሪያ ኤጀንሲ (ከዚህ በኋላ “ኢጀንሲ” እየተባለ የሚጠራ) የሕግ ሰውነት ያለው ራሱን የቻለ የፌዴራል መንግሥት መሥሪያ ቤት ሆኖ በዚህ አዋጅ ተቋቁሟል።
2. ኤጀንሲው ተጠሪነቱ ለጠቅላይ ሚኒስትሩ ይሆናል።

4. ዋና መሥሪያ ቤት

የኤጀንሲው ዋና መስሪያ ቤት በአዲስ አበባ ሆኖ እንዳስፈላጊነቱ በማናቸውም ስፍራ ቅርንጫፍ መስሪያ ቤት ሊኖረው ይችላል።

5. የኤጀንሲው ዓላማ

የኤጀንሲው ዓላማ በመንገዶች ማስተር ነፃ ላይ የተመሠረተ፣ የተቀናጁ የመሠረተ ልማት ሥራዎች እንዲካሄዱ ማስተባበርና በተቀናጀ የመሠረተ ልማት ሥራ ምክንያት ለሚነሱ ንብረቶችና ለሚለቀቁ የመሬት ይዞታዎች የካሣ ግምት ቀመር ማዘጋጀት ይሆናል።

6. የኤጀንሲው ሥልጣንና ተግባር

ኤጀንሲው የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል ፡-

1. ሀገራዊ የተቀናጀ የመሠረተ ልማት ሥራዎች ዕቅድና ማስተር ነፃን ከሚመለከታቸው አስፈጻሚ አካላት ጋር በመተባበር ያዘጋጃል፤ አስፈጻሚ

አካላትም ተግባራዊ ማድረጋቸውን ይቆጣጠራል፤ እንደ አስፈላጊነቱም በክልሎች እንዲተገበሩ ያደርጋል።

2. በክልሎች ውስጥ ለሚካሄዱ የተቀናጁ የመሠረተ ልማት ሥራዎች አስፈላጊውን ድጋፍ ያደርጋል።
3. በመሠረተ ልማት ሥራዎች ምክንያት በሶስተኛ ወገኖች ላይ ለሚደርስ የይዞታ መፈናቀልና የንብረት ጉዳት በሕገ መሰረት ስለሚከፈለው ካህ አገማመት ቀመር ያዘጋጃል፤ መረጃ ይይዛል፤ አፈጻጸሙን ይከታተላል
4. በፀደቁ የአዎርና የረጅም ጊዜ የመሠረተ ልማት ዕቅዶች መሠረት የተዘጋጁ የሥራ ፕሮግራሞችን ይገመግማል፤ ይፈቅዳል፤
5. ከአስፈጻሚ አካላት የሚቀርቡ ፖሊሲዎችንና ሕጎችን የመሠረተ ልማት ሥራዎችን ከማቀናጀት አኳያ ይገመግማል፤ የበኩሉን አስተያየት ለሚመለከተው አካል ይሰጣል።
6. የመሠረተ ልማት መረጃዎችን ያደራጃል፤ ይይዛል፤ ሲጠየቅም ለሚመለከታቸው አካላት ይሰጣል።
7. የተገነቡ ወይም የተዘረጉ የመሠረተ ልማት ሥራዎችን የሚያሳዩ ምልክቶችን፣ የኮድ፣ የዲዛይንና የቀለም ዓይነቶች ይወስናል፤ የሚመለከታቸው አስፈጻሚ አካላትም በምልክቶቹ መሰረት ለመፈፀማቸው ይከታተላል፤
8. ለእያንዳንዱ የመሠረተ ልማት አስፈጻሚ አካል ተገቢውን ምልክት በአስፈላጊው ቦታ ላይ እንዲያደርግ መመሪያ ያስተላልፋል፤ ስለመፈጸሙም ይቆጣጠራል።
9. የተቀናጁ የመሠረተ ልማት ሥራዎች በሚካሄዱባቸው አካባቢዎች የተፈጥሮ የአካባቢ ሁኔታዎች እንዲጠበቁ ከሚመለከታቸው መሰሪያ ቤቶች ጋር በመተባበር መመሪያ ያወጣል፤ አፈፃፀሙንም ይከታተላል፤ ይቆጣጠራል።
10. ስለተቀናጁ የመሠረተ ልማት ስራዎች እንደአስፈላጊነቱ ለሚመለከታቸው አካላት ስልጠና ይሰጣል።
11. ድንገኛ ሁኔታ ሲያጋጥም ጉዳዩ ከሚመለከታቸው አካላት ጋር በመመካከር አስቸኳይ የመፍትሄ እርምጃ እንዲወሰድ ያደርጋል።
12. ሥራውን ለማካሄድ የሚያስችሉ እንደአስፈላጊነቱ የተለያዩ ባለሙያዎችን የያዙ የቴክኒክ ኮሚቴዎች ያቋቁማል፤

13. እያንዳንዱ አስፈፃሚ አካል የሚያወጣው ስታንዳርድ እንደተጠበቀ ሆኖ ኤጀንሲው የመሠረተ ልማት ሥራዎችን ለማቀናጀት የሚያስችል ስታንዳርድ በማዘጋጀት ለሚኒስትሮች ምክር ቤት አቅርቦ ያፀድቃል፤
14. ከመሰረተ ልማት ሥራዎች በተጨማሪ በተፈቀዱ የግንባታ ስራዎች ላይ ተመስርተው ለሚካሄዱ ግንባታዎች፣ መስመር ዝርጋታዎችና ተያያዥነት ላላቸው ሥራዎች ፈቃድ ይሰጣል፤
15. ከኤጀንሲው ፈቃድ ላያገኝ ወይም ኤጀንሲው ከፈቀደው ውጪ የተፈጸመ የመሠረተ ልማት ሥራዎችን በሚመለከት ይህን አዋጅ ለማስፈጸም በሚወጣው ደንብ መሠረት ተገቢው እርምጃ እንዲወሰድ ያደርጋል፤
16. በዚህ አዋጅ መሠረት ለተቀናጁ የመሠረተ ልማት ሥራዎች አፈጻጸም የሚያስፈልጉ መመሪያዎችን ያወጣል፣ ተግባራዊ ያደርጋል፣ አፈጻጸሙንም ይከታተላል፤
17. የንብረት ባለቤት ይሆናል፣ ውል ይዋዋላል በስሙ ይከሰሳል፣ ይከሰሳል፤
18. ዓላማውን ከግብ ለማድረስ የሚረዱ ሌሎች ተዛማጅ ተግባራትን ያከናውናል።

7. የኤጀንሲው አቋም

ኤጀንሲው፡-

1. የስራ አመራር ቦርድ በኋላ (“ቦርድ”) እየተባለ የሚጠራ፤
2. በመንግስት የሚሾሙ ዋና ዳይሬክተርና እንደአስፈላጊነቱ ምክትል ዋና ዳይሬክተሮች፣ እና
3. አስፈላጊው ሠራተኞች ይኖሩታል።

8. የቦርዱ አባላት

ሰብሳቢውን ጨምሮ የቦርዱ አባላት በመንግሥት ይሰየማሉ፣ ቁጥራቸውም እንደአስፈላጊነቱ ይወሰናል።

9. የቦርዱ ሥልጣንና ተግባር

ቦርዱ የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፡-

1. ኤጀንሲውን የሚመለከቱ ፖሊሲዎችንና ሐጎችን እንዲሁም የኤጀንሲውን የአጭርና የረጅም ጊዜ ዕቅዶችን፣ ዓመታዊ የሥራ ንጥግራምና በጀት ለመንግስት ከመቅረባቸው በፊት ይገመግማል፣ ሲፈቀዱም በየጊዜው አፈፃፀማቸውን ይከታተላል፤

2. በዚህ አዋጅ አንቀጽ 6 ንዑስ አንቀጽ (12) መሠረት ለሚቋቋሙ የቴክኒክ ኮሚቴዎች አባላት የሚከፈለውን አበል ይወስናል፤
3. በዚህ አዋጅ አንቀጽ 6 ንዑስ አንቀጽ (16) መሠረት የሚወጡ መመሪያዎችን ያፀድቃል፤
4. የኤጀንሲውን የአዲት ሪፖርት ይመለከታል፤ ተገቢውን መመሪያ ይሰጣል፤
5. የኤጀንሲው ዋና ዳይሬክተር በሚያቀርባቸው ሌሎች የፖሊሲ ጉዳዮች ላይ ይወስናል፡፡

10. የቦርዱ ስብሰባ

1. ቦርዱ በየሶስት ወሩ አንድ ጊዜ ይሰበሰባል፤ ሆኖም አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ በማናቸውም ጊዜ ሊሰበሰብ ይችላል፡፡
2. በቦርዱ ስብሰባ ላይ ከግማሽ በላይ አባላት ከተገኙ ምልዓተ ጉባዔ ይሆናል፡፡
3. የቦርዱ ውሳኔ የሚተላለፈው በስብሰባው በተገኙ አባላት በአብዛኛው ድምጽ ሲደገፍ ነው፤ ሆኖም ድምጽ እኩል በእኩል የተከፈለ እንደሆነ ሰብሳቢው ወሳኝ ድምጽ ይኖረዋል፡፡
4. የዚህ አንቀጽ ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆነው ቦርዱ የራሱን የስብሰባ ሥነ ሥርዓት ደንብ ሊያወጣ ይችላል፡፡

11. የዋና ዳይሬክተሩ ሥልጣንና ተግባር

1. ዋና ዳይሬክተሩ የኤጀንሲው ዋና ሥራ አስፈጻሚ ሆኖ የኤጀንሲውን ሥራዎች ይመራል፤ ያስተዳድራል፡፡
2. የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) አጠቃላይ ድንጋጌ እንደተጠበቀ ሆኖ ዋና ዳይሬክተሩ፦
  - ሀ/ በዚህ አዋጅ አንቀጽ 6 የተመለከቱትን የኤጀንሲውን ሥልጣንና ተግባራት ሥራ ላይ ያውላል፤
  - ለ/ በፌዴራል የመንግስት ሠራተኞች ህጎች መሠረት የኤጀንሲውን ሠራተኞች ይቀጥራል፤ ያስተዳድራል፤
  - ሐ/ የኤጀንሲውን የአዎጥሮና የረጅም ጊዜ ዕቅዶችን፣ ዓመታዊ የሥራ ነገሮችንና በጀት በማዘጋጀት ለቦርዱ ያቀርባል፤ በመንግሥት ሲፀድቁም በሥራ ላይ ያውላል፤

መ/ ኤጀንሲው በዚህ አዋጅ መሠረት የሚያወጣቸውን መመሪያዎች ያዘጋጃል፤

በቦርዱ ሲጸድቁም ሥራ ላይ ያውላል፤

ሠ/ በፀደቁ የኤጀንሲው ነገሮችና በጀት መሠረት ገንዘብ ወጪ ያደርጋል፤/

ከሶስተኛ ወገኖች ጋር በሚደረጉ ግንኙነቶች ሁሉ ኤጀንሲውን ይወክላል

ሰ/ በቦርዱ የፀደቁትን የኤጀንሲውን የሥራ አፈጻጸምና የሂሳብ ሪፖርቶች

ለጠቅላይ ሚኒስትር ጽሕፈት ቤት ያቀርባል።

- 3. ዋና ዳይሬክተሩ ለኤጀንሲው ሥራ ቅልጥፍና በሚያስፈልግ መጠን ሥልጣንና ተግባሩን በከፊል ለኤጀንሲው የሥራ ኃላፊዎችና ሌሎች ሠራተኞች በውክልና ሊሰጥ ይችላል።

12. በጀት

የኤጀንሲው በጀት በመንግስት ይመደባል።

13. የሂሳብ መዛግብት

- 1. ኤጀንሲው የተሟሉና ትክክለኛ የሆኑ የሂሳብ መዛግብት ይይዛል።
- 2. የኤጀንሲው የሂሳብ መዛግብትና ገንዘብ ነክ ሰነዶች በዋናው አዲተር ወይም እርሱ በሚሰይማቸው አዲተሮች በየዓመቱ ይመረመራሉ።

14. የአስፈጻሚ አካላት ኃላፊነት

- 1. እያንዳንዱ አስፈጻሚ አካል የመሠረተ ልማት ዕቅዱን ሲያዘጋጅ የመንገድ መሠረተ ልማት ዕቅድን እና ማስተር ነፃነን መሠረት በማድረግ ይሆናል።
- 2. አስፈጻሚው አካል የመሠረተ ልማትን ዕቅድ ለኤጀንሲው ሲያቀርብ ልማቱ በሚካሄድበት አካባቢ ያሉትን መረጃዎች አሟልቶ ማቅረብ ይኖርበታል።
- 3. ማንኛውም አስፈጻሚ አካል የመሰረተ ልማት ሥራ ለማካሄድ በሌሎች የመንግስት አካላት የሚሰጡት የመሠረተ ልማት ፈቃዶች እንደተጠበቁ ሆነው ሥራውን ከመጀመሩ በፊት የኤጀንሲውን ፈቃድ ማግኘት አለበት።
- 4. አስፈጻሚው አካል ሥራውን ሲያካሂድ ከሌሎች የመሠረተ ልማት ሥራዎች ጋር ያልተጣጣመ ሆኖ ካገኘው ይህንኑ በፍጥነት ለኤጀንሲው ማሳወቅ ይኖርበታል።

15. ቅሬታ አፈታት ሥነ ሥርዓት

- 1. በተቀናጀ የመሠረተ ልማት ሥራ ምክንያት የሚነሳ ማናቸውም ቅሬታ የአስፈጻሚው አካል ውሳኔ በደረሰው በአሥር የሥራ ቀናት ውስጥ ቅሬታውን በጽሑፍ ለኤጀንሲው ማቅረብ ይችላል።

2. ኤጀንሲው የቀረበለትን ቅሬታ መርምሮ ውሳኔውን በአንድ ወር ጊዜ ውስጥ ያሳውቃል።
3. ከካሣ ክፍያ ጋር በተያያዘ ኤጀንሲው በሰጠው ውሳኔ ቅሬታ ያለው ወገን ጉዳዩን ሥልጣን ላለው ፍርድ ቤት ሊያቀርብ ይችላል።

16. የመተባበር ግዴታ

ማንኛውም ሰው ይህንን አዋጅና ይህን አዋጅ ለማስፈጸም የወጡ ደንቦችንና መመሪያዎችን በማስፈጸም ረገድ የመተባበር ግዴታ አለበት።

17. ስለ ሌሎች ህጎች ተፈጻሚነት

1. ከዚህ አዋጅ ጋር የሚቃረን ማንኛውም ሕግ በዚህ አዋጅ በተመለከቱ ጉዳዮች ላይ ተፈጻሚነት አይኖረውም።
2. የክልል የመሠረተ ልማት ሥራዎችን የማቀናጀት ተግባር የዚህን አዋጅ መሰረታዊ መርሆዎች በመከተል በሚወጡ የየክልሉ ሕጎች መሠረት ይመራል።

18. ደንብ የማውጣት ሥልጣን

የሚኒስትሮች ምክር ቤት ይህን አዋጅ በሚገባ ለማስፈጸም የሚያስፈልጉ ደንቦችን ሊያወጣ ይችላል።

19. አዋጁ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ አዋጅ በፌዴራል ነጋሪት ጋዜጣ ታትሞ ከወጣበት ቀን ጀምሮ የፀና ይሆናል።

አዲስ አበባ ነሐሴ 16 ቀን 2006 ዓ.ም
ዶ/ር ሙላቱ ተሾመ
የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ፕሬዚዳንት

ደንብ ቁጥር 321/2006 ዓም

መለስ ዜናዊ አመራር አካዳሚ ለማቋቋም የወጣ የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ

በትምህርት፣ በሥልጠና፣ በምርምር፣ በምልክታ፣ በትንተና እና በሥርዓት ብቃትና ብሰለት ያላቸው ሳይንሳዊና ዘመን ተሻጋሪ ሀሳቦችን በማመንጨት የህዳሴውን መድረክ የአመራር ጥያቄ ሊመልስና የታላቁን መሪ ራዕይ በአስተማማኝ ሁኔታ በማሳካት የህዳሴውን ጉዞ ቀጣይነት ማረጋገጥ የሚያስችል የአመራር መገንቢያ ተቋም ማቋቋም አስፈላጊ በመሆኑ፤ የሚኒስትሮች ምክር ቤት የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ አስፈጻሚ አካላትን ሥልጣንና ተግባር ለመወሰን በወጣው አዋጅ ቁጥር 691/2003 (በአዋጅ ቁጥር 803/2005 እንደተሻሻለ) አንቀጽ 5 እና 35 መሠረት ይህን ደንብ አውጥቷል፡፡

ክፍል አንድ

ጠቅላላ

1. አጭር ርዕስ

ይህ ደንብ “መለስ ዜናዊ አመራር አካዳሚ ማቋቋሚያ የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ ቁጥር 321/2006” ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

2. ትርጓሜ

የቃሉ አገላለጽ ሌላ ትርጉም የሚያሰጠው ካልሆነ በስተቀር በዚህ ደንብ ውስጥ፦

1. “ጉባኤ” ማለት በዚህ ደንብ አንቀጽ 17 መሠረት የተቋቋመው የአካዳሚው ሴኔት ነው፤
2. “ሠልጣኝ” ማለት አካዳሚው በሚያወጣው መስፈርት መሠረት ተመልምሎ ሥልጠና ላይ ያለ ሰው ነው፤
3. “የአካዳሚው ዘርፍ” ማለት የአካዳሚው አካል የሆነ ዲፓርትመንት፣ ፋኩሊቲ ክፍል፣ ማዕከል ወይም ትምህርት ቤት ነው፤
4. “የአገልግሎት ክፍያ” ማለት አካዳሚው በእውቀት ላይ ተመስርቶ ለሚሰጠው የስልጠና የምርምርና ሌሎች አገልግሎቶች የሚያስከፍለው ክፍያ ነው፤
5. “ሰው” ማለት ማንኛውም የተፈጥሮ ሰው ወይም በሕግ የሰውነት መብት የተሰጠው አካል ነው፤
6. ማንኛውም በወንድ ጾታ የተገለጸው አነጋገር ሴትንም ያካትታል።

ክፍል ሁለት

መለስ ዜናዊ አመራር አካዳሚ

3. መቋቋም

1. መለስ ዜናዊ አመራር አካዳሚ (ከዚህ በኋላ “አካዳሚ” እየተባለ የሚጠራ) የሕግ ሰውነት ያለው ራሱን የቻለ የፌደራል መንግሥት መሥሪያ ቤት ሆኖ በዚህ ደንብ ተቋቁሟል።
2. የአካዳሚው ተጠሪነት ለጠቅላይ ሚኒስትሩ ይሆናል።

4. ዋና መስሪያ ቤት

የአካዳሚው ዋና መሥሪያ ቤት አዲስ አበባ ሆኖ እንደ አስፈላጊነቱ በማናቸውም ሥፍራ ቅርንጫፍ ጽሕፈት ቤቶች ሊኖሩት ይችላል።

5. የአካዳሚው መርሆዎች

አካዳሚው የተቋቋመበትን ዓላማ ለማሳካት በሚከተሉት መሠረታዊ መርሆዎች ይመራል፡-

1. ልማታዊና ዲሞክራሲያዊ አመለካከትና አስተሳሰብ መያዝ፤
2. ሁልጊዜ መማር፣ መማማር እና መመራመር፤
3. ሕገ መንግሥታዊ ሥርዓቱን ማክበርና ማስከበር፤
4. በብዝሃነት፣ በሕዝብ ወሳኝነትና ተጠቃሚነት ማመን፤
5. ግልጽነትንና ተጠያቂነትን ማስፈን፤
6. ለውጥን በቀዳሚነት ማራመድ።

6. የአካዳሚው ዓላማዎች

አካዳሚው የሚከተሉት ዋና ዋና ዓላማዎች ይኖሩታል፡-

1. በልማታዊና ዲሞክራሲያዊ አስተሳሰብ የታነፀ፣ የአመራር ጥበቦችን የተካነ፣ በፈጠራ ችሎታው የተመሰገነ፣ ለሕዝብ ጥያቄዎች ፈጣን ምላሽ የመስጠት ጥልቅ የአስተሳሰብ ክህሎት ያለው አመራር በየደረጃው ማፍራት የሚችል ጥልቀትና ምጥቀት ባላቸው የጥናትና ምርምር ሥራዎች ላይ የተመሠረተ አስተማማኝና ሁሉንአቀፍ የትምህርትና ሥልጠና ሥርዓት መዘርጋት፤
2. የልማታዊና ዲሞክራሲያዊ አስተሳሰብንና ፍልስፍናን ሳይንሳዊ በሆነ መንገድ የሚተገብርና አንድ የፖለቲካና የኢኮኖሚ ማህበረሰብን በፅኑ መሠረት ላይ

በመገንባት ዲሞክራሲያዊ አንድነት እንዲሰፍን የሚደረገውን ሁለንተናዊ ጥረት በበላይነት የሚመራ የህዳሴውን አመራር በየደረጃው መፍጠር፤

3. የልማታዊ ዲሞክራሲያዊ አስተሳሰብና ፍልስፍና ሳይንሳዊ በሆነ መንገድ ዓለም አቀፋዊ አሕጉራዊና አካባቢያዊ ሥልጠናዎችን በመስጠትና ፎረምችን በማዘጋጀት ማስፋት፤
4. አገሪቱ የጀመረችው የህዳሴ ጉዞ ግቡን እንዲመታ የሕዝቡን ንቅናቄ የሚመራና ከልማታዊ መንግሥት አጠቃላይ ዓላማዎችና መርሆዎች በሚፈልቁ ተልዕኮዎች ላይ በመመስረት የአመራር አቅም ግንባታ ማካሄድ፤
5. ለአገራችንና አካባቢያችን ሰላም፣ ልማትና ዲሞክራሲ ተጨባጭ አንድምታ ያላቸውን ስትራቴጂያዊ ጉዳዮች በመከታተልና በመተንተን የሰልጣኞችን ንድፈ ሃሳባዊና ተግባራዊ አመራር ማሳደግና የታላቁን መሪ አስተምህሮዎች በማስጨበጥ ወደፊት የማራመድ ችሎታቸውን ማሳደግ፤
6. ዕውቀትን በማዳበር፣ በማስፋፋትና በማስተላለፍ የሥራ ክቡርነትንና የሕብረተሰብ ብልፅግናን የሚያራምድ አስተሳሰብ እንዲሰርጽና የባህሪ፣ የሥራ ባህል ለውጥና ዕድገት እንዲመጣ የሚጠበቀውን ኃላፊነት መወጣት፤
7. ሠልጣኞች በኢትዮጵያ ፌደራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ሕገ መንግሥት መሠረት የብሔሮች፣ ብሔረሰቦችና ሕዝቦች መብቶች፣ እኩልነትና ዲሞክራሲያዊ አንድነት ላይ ያላቸውን ግንዛቤ ማጠናከር።

7. የአካዳሚው ተግባርና ሃላፊነት

አካዳሚው የሚከተሉት ተግባራትና ኃላፊነቶች ይኖሩታል፦

1. ለህዳሴው ጉዞ በንድፈ ሃሳብ ዕውቀት የዳበረ፣ በአመለካከትና ክህሎት የጎለበተ፣ የሥራ ተነሳሽነትና ቁርጠኝነት ያለው አመራር ማዘጋጀት፤
2. ለአካዳሚው ዓላማ መሳካት በአገራዊ፣ በአካባቢያዊ፣ በአህጉራዊ እና በዓለም አቀፋዊ ሁኔታዎች ላይ በቂ ዕውቀት ያላቸው፣ በሥነምግባር የታነጹ፣ የልማታዊ ዲሞክራሲያዊ አስተሳሰብ ያላቸው ብቁ መምህራን መልምሎ ማዘጋጀት፤
3. በልማታዊና ዲሞክራሲያዊ አስተሳሰብና ፍልስፍና ዙሪያ ለአገር ውስጥ ለውጭ ለተለያዩ የአመራር አካላትና ባለሙያዎች ሥልጠና መስጠት፤
4. የሠልጣኙን ግንዛቤ፣ ዕውቀትና ክህሎት የሚያሳድጉ ለችግሮች አፈታት የሚረዱ የተመረጡ ልምዶችን በመቀመር ሥልጠና መስጠት፤

5. የመንግሥት ፖሊሲዎችን አተገባበርና ውጤታማነት ማጥናት በቅድመ ሥልጠና፣ በሥልጠና ላይና ከሥልጠና በኋላ ክትትል ማድረግ፣ የብቃትና ጥራት ደረጃን መለካት፤ ያጋጠሙ ችግሮችን በጥናትና ምርምር በማስደገፍ ግኝቶችን ለሥልጠና በሚመጥን መልኩ በግብዓትነት ማቅረብ፤
6. ተመጋጋቢነትና ቀጣይነት ያለው የአመራር ግንባታ ሥርዓት በመዘርጋት በየደረጃው ያለውን አመራር አገራዊ፣ አካባቢያዊ፣ አህጉራዊና ዓለም አቀፋዊ አውድ ላይ አቅማቸውን መገንባት፤
7. ለሥልጠናው አግባብነት ያላቸው የስልጠና አሰጣጥ፣ የምዘናና ግምገማ ሥርዓቶችን ማደራጀት፤
8. የኢንፎርሜሽን ቴክኖሎጂን በስፋት በመጠቀም የትምህርት፣ የሥልጠና፣ የምርምር፣ የግንኙነትና የማስረጃ ሥራዎችን ቀልጣፋና ውጤታማ ማድረግ፤
9. በአገር ውስጥና በውጭ ካሊ አካዳሚዎች፣ የምርምር ተቋማትና ተመሳሳይ ዓላማ ካላቸው አቻ ተቋማት ጋር ግንኙነት መፍጠር፤
10. የጉባኤውን ውሳኔና የሚቀረጸውን ሥርዓተ ትምህርት መሠረት በማድረግ ትምህርቱን ወይም ሥልጠናውን በአግባቡ ላጠናቀቁ ሰልጣኞች የምስክር ወረቀት፣ ዲፕሎማ፣ የባችለር ዲግሪ፣ የማስተርስ ዲግሪ፣ የዶክተሬት (ፒ.ኤች.ዲ) ወይም ተመሳሳይ ደረጃ ያለው ሌላ ዲግሪ መስጠት፤
11. የትምህርትና ሥልጠና መጽሔቶች እና ጋዜጦች ማዘጋጀት፣ በልማታዊና ዲሞክራሲያዊ ፍልስፍና ላይ ተገቢውን የጥናት የምርምር የምልክታና ትንተና ሥራዎችን ማካሄድ፣ ማሳተፍና ማሠራጨት፤
12. ሌሎች ተመሳሳይ አካዳሚዎች ተልዕኮዎቻቸውን በአግባቡ እንዲወጡ ተቋማዊ አቅማቸውን በማጎልበትና የስልጠና ፕሮግራሞች ተመጋጋቢነት ባለው መንገድ እንዲፈጸሙ ድጋፍ ማድረግ፤
13. በቦርዱ በሚፀድቅ ተመን መሠረት ለሚሰጣቸው አገልግሎቶች የአገልግሎት ክፍያ መሰብሰብ፤
14. የንብረት ባለቤት መሆን፣ ውል መዋዋል፣ በስሙ መክሰስና መክሰስ፤
15. ዓላማውን ለማስፈጸም የሚረዱ ሌሎች ተግባራትን ማከናወን፡፡

8. የአካዳሚው አቋም

አካዳሚው፡-

1. መለስ ዜናዊ አመራር አካዳሚ ቦርድ (ከዚህ በኋላ “ቦርድ” እየተባለ የሚጠራ)፤
  2. ተጠሪነቱ ለቦርዱ የሆነ የትምህርትና ሥልጠና ምክር ቤት (ከዚህ በኋላ “ምክር ቤት” እየተባለ የሚጠራ)፤
  3. በመንግሥት የሚሾሙ ፕሬዚዳንትና ምክትል ፕሬዚዳንቶች፤
  4. የአካዳሚው ጉባኤ፤ እና
  5. አስፈላጊው ሠራተኞች፤
- ይኖሩታል።

9. የቦርዱ አባላት

ቦርዱ የሚከተሉት አባላት ይኖሩታል፦

1. ጠቅላይ ሚኒስትሩ ሰብሳቢ፤
2. በመንግሥት የሚሰየሙ አባላት፤
3. የአካዳሚው ፕሬዚዳንት፤
4. እንደ አስፈላጊነቱ በቦርዱ ወይም በአካዳሚው የሚመደብ ፀሐፊ፡፡

10. የቦርዱ ተግባርና ኃላፊነት

ቦርዱ የሚከተሉት ተግባራትና ኃላፊነቶች ይኖሩታል፦

1. የአካዳሚው ከፍተኛው የውሳኔ ሰጭ አካል በመሆን አካዳሚውን በበላይነት ይመራል፤ ይቆጣጠራል፤
2. የአካዳሚውን የትምህርት፣ የሥልጠና፣ የምርምርና የሥርዓት አጠቃላይ ፖሊሲ አቅጣጫ ይወስናል፤
3. የአካዳሚውን አደረጃጀት የሚወስን መመሪያ ያወጣል፤
4. አካዳሚው የልማታዊና ዲሞክራሲያዊ አስተሳሰብን የበላይነት በቁርጠኝነት የሚያረጋግጥ ወሳኝ የአመራር ኃይል መፍለቂያ እንዲሆን በበላይነት ይመራል፤
5. የአካዳሚውን ስትራቴጂያዊ ዕቅድ መርምሮ ያጸድቃል ተግባራዊነቱንም ይከታተላል፤
6. አካዳሚው ሊከተላቸው ስለሚገቡ ሌሎች ወሳኝና ስትራቴጂያዊ ጉዳዮች አቅጣጫ ይሰጣል።

11. የቦርዱ ስብሰባዎች

1. ቦርዱ በዓመት አራት ጊዜ ይሰበሰባል፤ ሆኖም በቦርዱ ሰብሳቢ ወይም አንድ ሦስተኛ በሆኑት የቦርድ አባላት ውሳኔ አስቸኳይ ስብሰባ ሊጠራ ይችላል፡፡

2. ከቦርዱ አባላት ውስጥ ከግማሽ በላይ በስብሰባው ከተገኙ ምልዓተ ጉባኤው ይሆናል፤
3. የቦርዱ ውሳኔዎች በድምጽ ብልጫ ያልፋሉ፤ ድምጽ እኩል ለእኩል በሚከፈልበት ጊዜ ሰብሳቢው ወሳኝ ድምጽ ይኖረዋል።
4. የዚህ አንቀጽ ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆነው ቦርዱ የራሱን የስብሰባ ሥነ ሥርዓት መመሪያ ሊያወጣ ይችላል።

12. የምክር ቤቱ አባላት

የምክር ቤቱ ሰብሳቢ የአካዳሚው ፕሬዚዳንት ሆኖ የአካዳሚው ምክትል ፕሬዚዳንቶች፣ የሌሎች ተመሳሳይ አካዳሚዎች ኃላፊዎች እና ቁጥራቸው እንደ አስፈላጊነቱ የሚወሰኑ ከአካዳሚው እና ከሌሎች ተመሳሳይ አካዳሚዎች ተውጣጥተው በመንግሥት የሚሰየሙ አባላት ይኖሩታል።

13. የምክር ቤቱ ተግባርና ኃላፊነት

ምክር ቤቱ የሚከተሉት ተግባራትና ኃላፊነቶች ይኖሩታል፦

1. በስትራቴጅያዊ ጉዳዮች እና ቦርዱ በጋራ መታየት አለባቸው ብሎ በሚወስናቸው ሌሎች ጉዳዮች ላይ ቦርዱን የማማከር፤
2. የአካዳሚውንና ሌሎች ተመሳሳይ አካዳሚዎች የትምህርትና ሥልጠና እንቅስቃሴዎች የመከታተያ፣ የማስተባበሪያና የመገምገሚያ መድረክ በመሆን የማገልገል፤
3. መንግሥት በየበጀት ዓመቱ በልማታዊና ዲሞክራሲያዊ ሥርዓት ግንባታ ሂደት በሚያስቀምጣቸው የትኩረት ነጥቦችና አቅጣጫዎች ላይ በመመስረት በየደረጃው ያለውን አመራር የንድፈ ሃሳባዊ ዕውቀት፣ ግንዛቤ፣ ክህሎት፣ ሥነ-ምግባርና ሌሎች ክፍተቶችን በዳሰሳ ጥናት በመለየት ለአካዳሚው ቦርድ መነሻ የውሳኔ ሃሳብ የማቅረብ፤
4. የአካዳሚውን የትምህርትና ሥልጠና ኘሮግራሞች ቀረፃና ትግበራ ተመጋጋቢነትና ቀጣይነት የማረጋገጥ፤
5. ሥርዓተ ትምህርቱን ለማጎልበት፣ ውጤታማ ሥልጠና ለማካሄድና የአካዳሚውን ተልዕኮ ለማሳካት የሚያስችሉ ልዩ ልዩ ልምዶችን በመቀመር ለሥልጠና ግብዓቶች እንዲያገለግሉ የማድረግ፣ ተፈጻሚነታቸውን የማረጋገጥ፤
6. የመስክ ምልክታ ቦታዎችን በመምረጥ ለሥልጠና ግብዓት የማዘጋጀት፤

7. በቦርዱ የሚወጡ ልዩ ልዩ የአሠራር መመሪያዎችና አቅጣጫዎች በአካዳሚያዎቹ በጥብቅ የሚፈጸሙበትን ሁኔታ የማመቻቸት፤
8. የሥልጠናና የምርምር ፍላጎትን መሠረት በማድረግ የሥርዓተ ትምህርት ዝግጅቱ የአካዳሚውን ተልዕኮና ራዕይ በሚያሳካ መልኩ መደራጀቱን የማረጋገጥ፤ በአፈፃፀም የሚታዩ ጉድለቶችን በማጥናትና የመፍትሄ ሃሳቦችን በማመንጨት መነሻ ውሳኔ ሃሳብ ለቦርድ የማቅረብ፤
9. የአካዳሚውን ዓመታዊ የስልጠና ዕቅዶች በመመርመርና በማደራጀት ለቦርዱ መነሻ የውሳኔ ሃሳብ የማቅረብ፤ ሲፀድቅም በተቀመጠው አቅጣጫ፣ የጊዜ ሰሌዳና አሰራር መሠረት መፈጸሙን የማረጋገጥ፤
10. በቦርዱ የሚሰጡ ሌሎች ተግባራትን የማከናወን፡፡

14. የምክር ቤቱ ስብሰባዎች

1. ምክር ቤቱ በዓመት አራት ጊዜ ይሰበሰባል፤ ሆኖም አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ በሰብሳቢው ጥሪ ወይም ከምክር ቤቱ አባላት በአንድ ሦስተኛ ሲደገፍ በማናቸውም ጊዜ ሊሰበሰብ ይችላል።
2. ከግማሽ በላይ የሚሆኑት የምክር ቤቱ አባላት በስብሰባ ከተገኙ ምልዓተ ጉባኤ ይሆናል።
3. የምክር ቤቱ ውሳኔዎች በድምጽ ብልጫ ያልፋሉ፤ ድምጽ እኩል ለእኩል የተከፈለ እንደሆነ ሰብሳቢው ወሳኝ ድምጽ ይኖረዋል።
4. የዚህ አንቀጽ ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆነው ምክር ቤቱ የራሱን የስብሰባ ሥነ-ሥርዓት መመሪያ ሊያወጣ ይችላል።

15. የፕሬዝዳንቱ ተግባርና ሃላፊነት

1. የአካዳሚው ፕሬዝዳንት የአካዳሚው ዋና ሥራ አስፈፃሚ በመሆን ከቦርዱ በሚሰጠው አጠቃላይ መመሪያ መሠረት የአካዳሚውን ሥራዎች ይመራል፤ ያስተዳድራል።
2. የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) አጠቃላይ ድንጋጌ እንደተጠበቀ ሆኖ ፕሬዝዳንቱ፡-
  - ሀ/ በዚህ ደንብ አንቀጽ (7) የተመለከቱትን የአካዳሚውን ተግባራትና ኃላፊነቶች በሥራ ላይ ያውላል፤
  - ለ/ አካዳሚው በብዛት፣ በዓይነት፣ በጥራት እና በብቃት የሚፈለገውን ያህል

አመራር ግፍራቱን ያረጋግጣል፤

ሐ/ መማር ማስተማርን፣ ምርምርንና ሥልጠናን የሚያበረታታ አመቺ ተቋማዊ ሁኔታን ይፈጥራል፤ ቀጣይነቱንም ይገነባል፤

መ/ የአካዳሚው የምርምርና የሥልጠና ተግባራት መንግሥት ቅድሚያ በሚሰጣቸው የሀገሪቱ ፖሊሲዎችና ስትራቴጂዎች ላይ ማተኮራቸውን ያረጋግጣል፤

ሠ/ የአካዳሚው የትኩረት አቅጣጫ፣ ደንብና መመሪያዎች እና የአሠራር ሥርዓቶች አግባብ ባለው የመንግሥት ፖሊሲና ሕግ መሠረት መቀረጻቸውን ያረጋግጣል፤

ረ/ የአካዳሚውን ተቋማዊ የደረጃ መለኪያዎች ያዘጋጃል፤ የአካዳሚው የኮሚሽን ሥራዎች በወጡት የደረጃ መለኪያዎች መሠረት መፈጸማቸውን ያረጋግጣል፤

ሰ/ የአካዳሚውን ሠራተኞች የፌደራል ሲቪል ሰርቪስ ሕጎችን መሠረታዊ መርሆዎች ተከትሎ በቦርዱ በሚጸድቅ መመሪያ መሠረት ይቀጥራል፤ ያስተዳድራል፤

ሸ/ የአካዳሚውን ዓመታዊ በጀትና የሥራ ፕሮግራም ያዘጋጃል፤ በቦርዱ ሲፈቀድ ሥራ ላይ ያውላል፤

ቀ/ ለአካዳሚው በተፈቀደው በጀትና የሥራ ፕሮግራም መሰረት ገንዘብ ወጪ ያደርጋል፤

በ/ አካዳሚው ከሦስተኛ ወገኖች ጋር በሚያደርጋቸው ግንኙነቶች ሁሉ አካዳሚውን ይወክላል፤

ተ/ የአካዳሚውን የሥራ አፈጻጸምና የሂሳብ ሪፖርት በማዘጋጀት ለቦርዱ ያቀርባል፤

ቸ/ በቦርዱ የሚሰጡትን ሊሎች ተዛማጅ ተግባሮች ያከናውናል።

3. ለአካዳሚው ሥራ ውጤታማነት አስፈላጊ በሆነ መጠን ለምክትል ፕሬዝዳንቶች እና አግባብነት ላላቸው ሊሎች የሥራ ኃላፊዎች ኃላፊነቱን በውክልና ሊሰጥ ይችላል።

16. የምክትል ፕሬዝዳንቶች ተግባርና ሃላፊነት

የአካዳሚው ምክትል ፕሬዚዳንቶች በኃላፊነት የተመደቡበትን ዘርፍ የመምራት፣ በአካዳሚው ውስጥ የማስተማርና የማሰልጠን ተግባርና ኃላፊነታቸው እንደተጠበቀ ሆኖ የሚከተሉት ተጓዳኝ ኃላፊነቶችና ተግባራት ይኖራቸዋል፡-

1. ፕሬዚዳንቱ ኃላፊነቱን በአግባቡ ይወጣ ዘንድ የማማከርና የማገዝ፤
2. በፕሬዚዳንቱ ተለይተው የሚሰጡትን ሌሎች ተግባራት የማከናወን፤
3. ፕሬዚዳንቱ በማይኖርበት ጊዜ በፕሬዚዳንቱ ውክልና የተሰጠው ምክትል ፕሬዚዳንት ፕሬዚዳንቱን ወክሎ የመሥራት፡፡

17. የጉባኤው አባላት

ጉባኤው፡-

1. በፕሬዚዳንቱ ሰብሳቢነት የሚመራ ሆኖ በፕሬዚዳንቱ የሚመደቡ አባላት ይኖሩታል፤
2. ተጠሪነቱ ለፕሬዚዳንቱ ይሆናል።

18. የጉባኤው ተግባርና ሃላፊነት

በቦርዱ የሚሰጡት ኃላፊነቶች እንደተጠበቁ ሆነው ጉባኤው የትምህርትና ሥልጠና ጉዳዮችን በሚመለከት የሚከተሉት ኃላፊነትና ተግባራት ይኖሩታል፡-

1. የአካዳሚውን የትምህርትና የሥልጠና ጊዜ ይወስናል፤
2. የአካዳሚውን የትምህርትና የሥልጠና ፕሮግራሞችንና ሥርዓተ ትምህርት ይወስናል፤ የትምህርትና የሥልጠና ዘርፎች የሚያካሂዷቸውን የጥናትና ምርምር ሥራዎች ጥራትና አግባብነት ለማረጋገጥ እንዲችሉ ያደርጋል፤ አቅጣጫ ያስይዛል፤
3. የሠልጣኞችን አቀባበል፣ የትምህርትና ሥልጠና ደረጃ አወሳሰንን እና የዲሲፕሊን ጉዳዮችን በሚመለከት የሚቀርቡ ቅሬታዎችን መርምሮ ይወስናል፤
4. የምስክር ወረቀት፣ ዲፕሎማ፣ የባችለር ዲግሪ፣ የማስተርስ ዲግሪ ወይም የዶክትሬት (ፒ.ኤች.ዲ) ወይም ተመሳሳይ ደረጃ ያለው ሌላ ዲግሪ የሚሰጥበትን አግባብ ይወስናል፤
5. የአካዳሚውን ልዩ ልዩ የትምህርትና የሥልጠና ፕሮግራሞችን ያጸድቃል፤
6. በአካዳሚው የሚሰጠውን የትምህርትና የሥልጠና አግባብነትና ጥራት ማረጋገጫና የሠልጣኞች ምዘና ሥርዓትን ያወጣል፤ አጠቃላይ የመውጫ ፈተና አሰጣጥንና ደረጃዎችን ይወስናል፤

7. በቦርዱ የሚወጡ ፖሊሲዎችን መሠረት በማድረግ የሰልጣኞች አስተዳደር፣ የአካዳሚው የትምህርትና ሥልጠና ነክ ጉዳዮች፣ የትምህርት ኃላፊዎች የምርጫ ሥነ-ሥርዓት፣ የመምህራን ቅጥር፣ ዕድገት፣ ጥቅማ ጥቅም፣ ዲሲፕሊን፣ ደመወዝ በሚመለከት መመሪያ ያወጣል፤ በቦርዱ ሲጸድቅም ተግባራዊ ያደርጋል፤
8. በፕሬዚዳንቱ የሚመሩለትን ሌሎች ተግባሮች ያከናውናል፤

19. የጉባኤው ሰብሰባዎች

1. ጉባኤው ለሥራው በሚያስፈልገው መጠን በማናቸውም ጊዜ ሊሰበሰብ ይችላል፡፡
2. ከጉባኤው አባላት ከግማሽ በላይ በሰብሰባው ከተገኙ ምልክተ ጉባኤ ይሆናል፡፡
3. የጉባኤው ውሳኔዎች በድምጽ ብልጫ ያልፋሉ፤ ድምጽ እኩል ለእኩል የተከፈለ ሲሆን ሰብሳቢው ያለበት ወገን ወሳኝ ይሆናል፡፡
4. የዚህ አንቀጽ ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆነው ጉባኤው የራሱን የሰብሰባ ሥነ-ሥርዓት ደንብ ሊያወጣ ይችላል፡፡

20. የአካዳሚው ሌሎች ዘርፎች

በዚህ ደንብ በአንቀጽ 8 ከንዑስ አንቀጽ (1) እስከ (4) የተመለከቱት አካላት እንደተጠበቁ ሆነው የአካዳሚው ልዩ ልዩ የትምህርትና ሥልጠናን የምርምርና ስርጸት እና ሌሎች ዘርፎች አመሰራረትና አሠራር በቦርዱ ይወሰናል፡፡

21. በጀት

የአካዳሚው በጀት፡-

1. በመንግሥት ከሚመደብ በጀት፤
2. ከሚሰጠው አገልግሎት ከሚሰበሰብ ክፍያ፤
3. ከውርስ፣ ከስጦታ እና ዕርዳታ፤ እና
4. ከሌሎች የገቢ ምንጮች፣ የተውጣጣ ይሆናል፡፡

22. የሂሳብ መዛግብት

1. አካዳሚው የተሟሉና ትክክለኛ የሆኑ የሂሳብ መዛግብት ይይዛል፡፡
2. የአካዳሚው የሂሳብ መዛግብትና ገንዘብ ነክ ሰነዶች በዋና እዲተር ወይም ዋና እዲተር በሚሰይመው እዲተር በየዓመቱ ይመረመራሉ፡፡

ከፍል ሶስት
ልዩ ልዩ ድንጋጌዎች

23. መመሪያ የማውጣት

1. ይህንን ደንብ በአግባቡ ለማስፈጸም ቦርዱ መመሪያ ሊያወጣ ይችላል።
2. አካዳሚው ይህን ደንብና በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) መሠረት የሚወጡ መመሪያዎችን ለማስፈጸም የሚያስፈልጉ ዝርዝር መመሪያዎችን ሊያወጣ ይችላል።

24. ደንቡ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ ደንብ ከዛሬ ነሐሴ 23 ቀን 2006 ዓ.ም ጀምሮ የፀና ይሆናል።

አዲስ አበባ ጥር 15 ቀን 2006 ዓ.ም

ኃይለማርያም ደሳለኝ

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ጠቅላይ ሚኒስትር

ደንብ ቁጥር 363/2008 ዓ.ም

ብሔራዊ የአደጋ ሥጋት ሥራ አመራር ኮሚሽን ለማቋቋም የወጣ

የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ

የተቀናጀ፣ በተጠያቂነት ላይ የተመሠረተና ያልተማከለ የአሠራር ሥርዓት በመዘርጋት በየደረጃው ከአደጋ በፊት፣ በአደጋ ጊዜና ከአደጋ በኋላ መወሰድ የሚገባቸውን ተገቢ እርምጃዎች በወቅቱና በየደረጃው በተሟላ ሁኔታ እንዲወሰዱ ማድረግ በማስፈለጉ፤ የአደጋ ሥጋት ሥራ አመራርን ተግባራዊ በማድረግ በአደጋ ምክንያት ሊደርስ የሚችለውን ጉዳት ለመቀነስ የሚመለከታቸውን አካላት ሁሉ ለማሳተፍ በሕግ ማዕቀፍ መደገፍ በማስፈለጉ፤

በዋናነት ድርቅ ተኮርና አደጋ ከተከሰተ በኋላ የአስቸኳይ ጊዜ የዕለት ዕርዳታ በማቅረብ ሕይወት ማዳን ሥራ ላይ ያተኩር የነበረውን የአደጋ ሥራ አመራር አሠራር ወደ ተሟላ የአደጋ ሥጋት ሥራ አመራር አሠራር ማሸጋገር በማስፈለጉ፤

የሚኒስትሮች ምክር ቤት የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ አስፈጻሚ አካላትን ሥልጣንና ተግባር ለመወሰን በወጣው አዋጅ ቁጥር 916/2008 አንቀፅ 5 እና 39 መሠረት ይህንን ደንብ አውጥቷል።

ክፍል አንድ

ጠቅላላ

1. አጭር ርዕስ

ይህ ደንብ “ብሔራዊ የአደጋ ሥጋት ሥራ አመራር ኮሚሽን ማቋቋሚያ የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ ቁጥር 363/2008” ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

2. ትርጓሜ

የቃሉ አግባብ ሌላ ትርጉም የሚያሰጠው ካልሆነ በስተቀር በዚህ ደንብ ውስጥ ፦

1. “አደጋ” ማለት የህብረተሰቡን የዕለት ተዕለት ኑሮ በክፍተኛ ሁኔታ የሚያስተጓጉል፣ በሰው፣ በንብረት በኢኮኖሚ ወይም በአካባቢ ላይ መጠነ ሰፊ ጉዳትና ተጽዕኖ የሚያስከትልና በአደጋው የተጠቃው ህብረተሰብ የራሱን አቅምና ጥሪት ተጠቅሞ ሊቋቋመው የማይችል ክስተት ነው፤

2. “የአደጋ ሥጋት” ማለት በተወሰነ ህብረተሰብ ወይም ህዝብ ሕይወት፣ አካባቢ፣ ጤና፣ መሠረታዊ የኑሮ ገቢ ምንጮች፣ ንብረትና መሠረታዊ አገልግሎቶች ላይ ወደፊት ጉዳት ሊያስከትል የሚችል ስጋት ነው።
3. “የአደጋ ስጋት ሥራ አመራር” ማለት የአደጋ ስጋትን ለመቀነስ እንዲቻል ስርዓት ባለው መልክ የአስተዳደር መመሪያዎችን፣ የተቋምችን፣ የአሠራር ክህሎቶችን እና አቅምችን የመጠቀም ሂደት ነው።
4. “ቅድሚያ ማስጠንቀቂያ ሥርዓት” ማለት በአደጋ መንስኤ እና በተያያዥ አደጋዎች ሊጠቁ የሚችሉ ግለሰቦች፣ ሕብረተሰብና ድርጅቶች እንዲዘጋጁ የማድረግና ተገቢውን እርምጃ በወቅቱ በመውሰድ ሊደርስ የሚችለውን ጥፋትና ጉዳት ለመቀነስ ወቅታዊ ማስጠንቀቂያን ለማስተላለፍ የሚያስችል የተደራጀ አቅም ነው።
5. “የአደጋ መንስኤ” ማለት ማንኛውም ተፈጥሯዊ ወይም ሰው ሰራሽ የሆነ ከፍተኛ አደጋ ሊያስከትል፣ የሰው ህይወት ሊያጠፋ፣ አካል ሊጎዳና ሊያቆስል ወይም ጤና ላይ ተፅዕኖ ሊያሳድር የሚችል ወይም በንብረት፣ በመሠረታዊ የኑሮ ገቢ ምንጮችና አገልግሎቶች ላይ ጉዳት ሊያደርስ፣ የማህበራዊና ኢኮኖሚ ልማት መስተጓጎል ሊያስከትል ወይም አካባቢ ላይ ጉዳት ሊያደርስ የሚችል አደገኛ ክስተት፣ ቁስ-አካል፣ የሰው እንቅስቃሴ ወይም ሁኔታ ነው።
6. “ፕሮፋይል” ማለት በአደጋ ተጋላጭነትና አደጋ የመቋቋም አቅም ላይ ትንተና በማድረግ የአደጋ ስጋት ሁኔታንና ክብደትን ለማወቅ የሚካሄድ የአደጋ ሥጋት አመላካች ጥናት ውጤት ነው።
7. “መሪ ሴክተር መሥሪያ ቤት” ማለት በአደጋ ስጋት ሥራ አመራር ፖሊሲና ስትራቴጂ ሰነድ ላይ መሪ ተብለው የተሰየሙ የፌደራልና የክልል አስፈጻሚ አካላትን ያካትታል።
8. “የአደጋ ሥጋትን መቀነስ” ማለት ለአደጋ መንስኤዎች ያለውን ተጋላጭነት መቀነስን፣ የህብረተሰቡንና የንብረትን ለአደጋ ተጋላጭነት ማቃለልን፣ መሪትና አካባቢን በአግባቡ ማስተዳደርንና አሉታዊ ተፅዕኖ የሚያሳድሩ ክስተቶችን ለመቀነስ የዝግጁነት አቅም ማጠናከርን ጨምሮ የአደጋ ሥራ-መንስኤዎችን ለመቆጣጠር ጥናት መከናወን የሚገባቸውን ተግባራት ሥርዓት ባለው መልክ በማከናወን የአደጋ ክስተት ስጋትን የመቀነስ ጽንሰ ሃሳብና ተግባር ነው።

9. “የአስቸኳይ ጊዜ አደጋ ማስተባበሪያ ማዕከል” ማለት የአስቸኳይ ጊዜ የአደጋ ምላሽ ሥራን የሚመለከታቸውን መሥሪያ ቤቶች በአንድ ላይ በማሰባሰብ በጋራ የምላሽ ሥራ የሚመራበት ሥፍራ ነው፤
10. “አደጋን ማሳወቅ” ማለት አደጋ በደረሰበት አካባቢ የሚገኝ ጉዳዩ የሚመለከተው አካል የአደጋው መጠን በአካባቢው ያለው አቅም አደጋውን በአጥጋቢ ሁኔታ ለመቋቋም የማያስችል በመሆኑ የሌሎች ድጋፍ አስፈላጊ መሆኑን ሲወስን በአደጋ ሥጋት ሥራ አመራር ምክር ቤት በይፋ ማሳወቅ ነው፤
11. “የአስቸኳይ ጊዜ ምላሽ” ማለት በአደጋ ጊዜ የተጎጂውን ህዝብ ህይወት ለማዳን፣ የኑሮው መሠረት የሆኑ የገቢ ምንጮችን ለመጠበቅና ቀጣይነት ባለው መልኩ ምግብና ምግብ ነክ ያልሆኑ ቁሳቁሶችና አገልግሎቶች ማቅረብና ማክፋፈል ነው፤
12. “መልሶ ማቋቋም” ማለት ጉዳት የደረሰበት አካባቢ፣ ሀብተሰብና የኢኮኖሚ ዘርፎችን ከጉዳቱ መታደግና ወደ መደበኛ ኑሯቸውና ተግባራቸው እንዲመለሱና ወደፊት ሊያጋጥሙ የሚችሉ አደጋዎችን መቋቋም የሚያስችላቸው አቅም እንዲገነቡ ማድረግ ነው፤
13. “የአደጋ ምላሽ ፈንድ” ማለት አደጋ በተከሰተበት ወቅት ለአደጋ ምላሽ ለመስጠት እንዲቻል በዝግጁነት የሚያዝ ጥሬ ገንዘብ ነው፤
14. “ክልል” ማለት በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ሕገ መንግሥት አንቀፅ 47(1) ተመለከተው ማንኛውም ክልል ሲሆን የአዲስ አበባንና የድሬዳዋ ከተማ አስተዳደሮችን ይጨምራል፤
15. “ሰው” ማለት በተፈጥሮ ወይም በህግ የሰውነት መብት የተሰጠው አካል ነው፤
16. ማንኛውም በወንድ ያታ የተገለፀው አነጋገር የሴትንም ያካትታል።

ክፍል ሁለት

ብሔራዊ የአደጋ ሥጋት ሥራ አመራር ኮሚሽን

3. መቋቋም

1. ብሔራዊ የአደጋ ሥጋት ሥራ አመራር ኮሚሽን (ከዚህ በኋላ “ኮሚሽን” እየተባለ የሚጠራ) የሕግ ሰውነት ያለው ራሱን የቻለ የፌዴራል መንግሥት መሥሪያ ቤት ሆኖ በዚህ ደንብ ተቋቁሟል።
2. የኮሚሽኑ ተጠሪነት ለጠቅላይ ሚኒስትር ጽሕፈት ቤት ይሆናል።

4. ዓላማ

የኮሚሽኑ ዓላማ፡-

1. ብሔራዊ የአደጋ ሥጋት ሥራ አመራር ፖሊሲና ስትራቴጂ በተሟላ መልኩ እንዲተገበርና ዓላማዎቹ እንዲሳኩ ለማስቻል አግባብ ያላቸውን ተግባራት ማከናወን፤ እና
2. በመሪ ሴክተር መሥሪያ ቤቶች የሚከናወኑ ተግባራትን በተመለከተ የማስተባበር ክትትል ማድረግና ተገቢውን ድጋፍ መስጠት ይሆናል፡፡

5. ዋና መሥሪያ ቤት

የኮሚሽኑ ዋና መሥሪያ ቤት አዲስ አበባ ሆኖ እንደአስፈላጊነቱ በማንኛውም ስፍራ ቅርንጫፍ ሊኖረው ይችላል፡፡

6. የኮሚሽኑ ስልጣንና ተግባር

ኮሚሽኑ የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፡-

1. የአደጋ ሥጋት ሥራ አመራር በመንግስት የልማት ፖሊሲዎች፣ ስትራቴጂዎች፣ የልማት ዕቅዶችና ፕሮግራሞች፣ በግል መሥሪያ ቤቶች ዕቅዶች እንዲሁም በሥርዓተ ትምህርት መካተቱን ያረጋግጣል ከዚህ ጋር በተያያዘም አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ ለሚመለከታቸው አካላት ድጋፍ ያደርጋል፤
2. በአደጋ ሥጋት ሥራ አመራር ፖሊሲና ስትራቴጂ ሰነድ ላይ መሪ ሴክተር መሥሪያ ቤቶች ተብለው የተሰየሙ የፌደራል መንግሥት የአስፈፃሚ አካላት በዕቅዳቸው ውስጥ የአደጋ ሥጋት ሥራ አመራር ማካተታቸውን ያረጋግጣል፤ አፈጻጸሙንም ይከታተላል፤
3. በአገር አቀፍ ደረጃ የሚዘጋጁ የአደጋ ሥጋት ስራ አመራር ፖሊሲ እና ስትራቴጂ የትግበራ ዕቅዶችን አሰባሰቦ ያደራጃል፤ አፈፃፀሙን በየጊዜው ይከታተላል፤ ይገመግማል፤ ለአደጋ ሥጋት ሥራ አመራር ምክር ቤት ስለሥራ አፈፃፀሙ ቢያንስ በበጀት ዓመቱ ሁለት ጊዜ ሪፖርት ያቀርባል፤
4. የአደጋ ሥጋት ቅንሳ፣ የአደጋ ምላሽ እና የአደጋ ተኅጋዎችን መልሶ የማቋቋም ፕሮግራሞችን ያስተባብራል፤ ይከታተላል፤ ይገመግማል፤
5. ማንኛውንም መሪ ሴክተር መሥሪያ ቤትን የማይመለከት ወይም ከመሪ ሴክተር መሥሪያ ቤት አቅም በላይ የሆነ ድንገተኛ አደጋ ሲያጋጥም የምላሽ ሥራውን ይሰራል፤ ይመራል፤ ያስተባብራል፤

6. ለአደጋ ምላሽ ሥራ የሚውል የአደጋ ጊዜ ፈንድ፣ ለዕለት ድጋፍ የሚውል ምግብ እና ምግብ ነክ ያልሆነ ቁሳቁስ ክምችት ይይዛል፤ ያስተዳድራል፤
7. የአስቸኳይ ጊዜ የዕለት ምግብ ዕርዳታ ማቅረብ አስፈላጊ ሆኖ በሚገኝበት ጊዜ ስትራቴጂክ የመጠባበቂያ ምግብ ክምችትን ከሚያስተዳድር የሚመለከተው የመንግስት መሥሪያ ቤት የዕርዳታ እህል በመውሰድ የዕርዳታ እህል ያሰራጫል፤
8. ከሚመለከታቸው ጋር በመተባበር በሀገር አቀፍ ደረጃ የአደጋ ሥጋት ፕሮፋይል ዝግጅትና ክለሳ ሥራን ይመራል፤ ያስተባብራል፤
9. የአደጋ ሥጋት ፕሮፋይሉን መሠረት በማድረግ የተሟላ የቅድሚያ ማስጠንቀቂያ ሥርዓት በየደረጃው ይዘረጋል፤ ሥራ ላይ እንዲውል ያደርጋል፤ የተዘረጋው ሥርዓት ተደራሽ፣ ለአደጋ ምላሽ ሰጪና ዝግጁ እንዲሁም ለድንገተኛ ደራሽ አደጋዎች የታቀዱ ዕቅዶች ተግባራዊ መሆን መቻላቸውን ለማረጋገጥ በየደረጃው በተከታታይ ወይም በዕቅድ ላይ ተመስርቶ የናሙና ልምምዶች እንዲከናወኑ ሁኔታዎችን ያመቻቻል፤ የማስተካከያ እርምጃዎችንም ይወስዳል፤
10. በቅድመ-አደጋ፣ በአደጋና በድህረ-አደጋ ወቅት የአደጋ ሥጋት ትንበያን ጨምሮ በሀገር አቀፍ ደረጃ የሚካሄዱ ጥናቶችንና ግምገማዎችን ይመራል፤ ያስተባብራል፤
11. የፌደራል የቅድሚያ ማስጠንቀቂያና የአስቸኳይ ጊዜ ምላሽ ማስተባበሪያ ማዕከልን ሥራ በዘመናዊ ቴክኖሎጂ የተደገፈ በማድረግ ይመራል፤ ያስተዳድራል፤ እንዳስፈላጊነቱም ተመሳሳይ ማዕከል በፌደራል፣ በክልል፣ በዞንና በወረዳ መስተዳድሮች በሚገኙ መሪ ሴክተር መሥሪያ ቤቶች እንዲመሰረት ድጋፍ ያደርጋል፤
12. የመረጃና ኢንፎርሜሽን ቴክኖሎጂ ለአደጋ ሥጋት ሥራ አመራር ሥራ በስፋት ጥቅም ላይ እንዲውል ሁኔታዎችን ያመቻቻል፤ ድጋፍ ያደርጋል፤ በብሔራዊ ደረጃ የአደጋ ሥጋት ሥራ አመራር የመረጃ ማዕከል ሆኖ ያገለግላል፤ እንዳስፈላጊነቱ የክልል መስተዳድሮች ተመሳሳይ የመረጃ ማዕከል እንዲያቋቁሙ ድጋፍ ያደርጋል፤
13. አደጋ በይፋ መገለፁን ተከትሎ የአደጋ ሥጋት ሥራ አመራር ምክር ቤት ሲወሰን በሀገር ውስጥና ከውጭ ሃገር ሀብት ያሰባስባል፤

14. የተገኘውን ሀብት በራሱና በሌሎች በሚመለከታቸው በፌደራልና ክልል መስተዳድሮች በሚገኙ መሪ የሴክተር መሥሪያ ቤቶች አማካኝነት ለአስቸኳይ ጊዜ ምላሽ ሥራ ጥቅም ላይ እንዲውል ያደርጋል፤
15. ከሚመለከታቸው አካላት ጋር በመተባበር የአደጋ ሥጋት ሥራ አመራር ሥርዓት በፍላጎት በተደራጁና በውጤት ላይ የተመሠረተ የአደጋ ሥጋት ሥራዎችን በሚሰሩና በበጎ ፈቃደኞች የሚታገዝበትን አሠራር ይዘረጋል፤ በተሟላ መልኩ ሥራ ላይ እንዲውል ያደርጋል፤
16. አግባብነት ባላቸው የሀገሪቱ ሕጎች መሠረት ለብሔራዊ የአደጋ ሥጋት ሥራ አመራር ፖሊሲና ስትራቴጂ ትግበራ አመች ሁኔታን ለመፍጠር አግባብነት ካላቸው ዓለም አቀፍ ድርጅቶች እና የመንግስትና የግል መሥሪያ ቤቶች ጋር የሥራ ግንኙነት ይፈጥራል፤ ይተባበራል፤
17. የንብረት ባለቤት ይሆናል፤ ውል ይዋዋላል፤ በስሙ ይከላል፤ ይከሰሳል፤
18. የተቋቋመበትን ዓላማ ከግብ ለማድረስ የሚረዱ ሌሎች አስፈላጊ ተግባሮችን ያከናውናል።

7. የኮሚሽኑ አቋም

ኮሚሽኑ፦

1. የአደጋ ሥጋት ሥራ አመራር ምክር ቤት (ከዚህ በኋላ “ምክር ቤት” እየተባለ የሚጠራ)፤
2. በመንግስት የሚሾሙ አንድ ኮሚሽነርና እንደአስፈላጊነቱ ምክትል ኮሚሽነሮች እና
3. አስፈላጊው ሠራተኞች፤ ይኖሩታል።

8. የምክር ቤት አባላት

1. ምክር ቤቱ በጠቅላይ ሚኒስትሩ ሰብሳቢነት የሚመራ ሆኖ መሪ ሴክተር መሥሪያ ቤቶች ኃላፊዎችን የሚያካትት በመንግስት የሚሰየሙ አባላት ይኖሩታል፤ ቁጥራቸውም እንዳስፈላጊነቱ ይወሰናል።
2. የኮሚሽኑ ኮሚሽነር የምክር ቤቱ ፀሐፊ ሆኖ ይሰራል።

9. የምክር ቤቱ ስልጣንና ተግባር

ምክር ቤቱ የሚከተሉት ስልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፦

1. ለብሔራዊ የአደጋ ሥጋት ሥራ አመራር ፖሊሲና ስትራቴጂ አጠቃላይ አመራር ይሰጣል፤ አፈጻጸሙን ይከታተላል፤ ይገመግማል፤ አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝም ፖሊሲውና ስትራቴጂው እንዲከለስ ያደርጋል፤
2. ፖሊሲውንና ስትራቴጂውን በአግባቡ ለመተግበር በየደረጃው መሪ ተብለው በተሰየሙ የሴክተር መሥሪያ ቤቶች ጭምር አግባብነት ያለው ሕግ፣መመሪያ፣ ስትራቴጂክ ፕሮግራም፣ ኢንቨስትመንት ማዕቀፍና ዕቅድ እንዲሁም በቁ የማስፈፀም አቅምና በጀት መኖሩንና አግባብ የሆነ ድርጅታዊ መዋቅር መዘርጋቱን ያረጋግጣል፤
3. በፖሊሲውና ስትራቴጂው መሠረት ያልተማከለ የአደጋ ሥጋት ሥራ አመራር ሥርዓት መዘርጋቱንና በቅድመ-አደጋ፣ በአደጋና በድህረ-አደጋ ጊዜ ምላሽ በየደረጃው ለመስጠት የዝግጁነት አቅም መገንባቱን ያረጋግጣል፤
4. በፖሊሲውና ስትራቴጂው መሠረት የአደጋ ሥጋት ሥራ አመራር በልማት ፖሊሲዎች፣ ስትራቴጂዎች፣ ዕቅዶችና ፕሮግራሞች ውስጥ መካተቱን እንዲሁም ከአየር ንብረት ለውጥ ተጽዕኖ መቋቋምና ከማህበራዊ ጥበቃ ሥራዎች ጋር በተናበበና በተቀናጀ መልኩ መሰራቱን ያረጋግጣል፤
5. አደጋ ስለመከሰቱ በይፋ ሕዝብ እንዲያውቅ ያደርጋል፤
6. የአደጋ ክስተት በይፋ እንደተገለፀም የምላሽ ሥራውን በበላይነት ይመራል፤
7. ለምላሽ ሥራ ተጨማሪ ሀብት ከመንግስት ግምጃ-ቤት እንዲመደብ ያደርጋል፤ እንዳስፈላጊነቱም ከሀገር ውስጥና ከውጭ ሀገር እንዲሰበሰብ ለኮሚሽኑ ትዕዛዝ ይሰጣል፤
8. የአስቸኳይ ጊዜ የዕለት ዕርዳታ አቅርቦት ድጋፍ ክልማት ፕሮግራሞች ጋር በተገናኘና ለዘላቂ ልማት አስተዋጽኦ በሚያበረከት መንገድ መከናወኑንና በማንኛውም ሁኔታ ለተረጋጅነት መንፈስ መፈጠር ወይም መስፋፋት አመች ሁኔታን የማይፈጥር መሆኑን ያረጋግጣል፤
9. የአደጋ ምላሽ ፈንድ፣ ምግብና ምግብ-ነክ ያልሆነ ቁሳቁስ እንዲሁም በተጨማሪ በመንግስት የሚመደብና በዕርዳታ ከሀገር ውስጥና ከውጭ ሀገር የሚሰበሰብ ሀብት ለአደጋምላሽ ሥራ በአግባቡ ጥቅም ላይ መዋሉን ያረጋግጣል፤

10. ሌሎች የብሔራዊ የአደጋ ሥጋት ሥራ አመራር ፖሊሲና ስትራቴጂ ዓላማን ለማሳካት አስፈላጊ የሆኑ የፖሊሲና ስትራቴጂክ ጉዳዮች ላይ ውሳኔና መመሪያ ይሰጣል።

10. የኮሚሽነሩ ስልጣንና ተግባር

1. ኮሚሽነሩ የኮሚሽኑ ዋና ሥራ አስፈጻሚ ሆኖ የኮሚሽኑን ሥራዎች ይመራል፤ ያስተዳድራል።

2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) የተመለከተው አጠቃላይ አገላለጽ እንደተጠበቀ ሆኖ ኮሚሽነሩ፦

ሀ/ በዚህ ደንብ በአንቀጽ (6) የተመለከተውን የኮሚሽኑን ሥልጣንና ተግባር ሥራ ላይ ያውላል፤

ለ/ ኮሚሽኑን ያደራጃል፤ የኮሚሽኑን ሠራተኞች በፌደራል ሲቪል ሰርቪስ ሕጎች መሠረት ይቀጥራል፤ ያስተዳድራል፤

ሐ/ የኮሚሽኑን የሥራ ዕቅድና በጀት ያዘጋጃል፤ ሲፈቀድም በሥራ ላይ ያውላል፤ መ/ ለኮሚሽኑ በተፈቀደው በጀትና የሥራ ዕቅድ መሠረት ገንዘብ ወጪ ያደርጋል፤

ሠ/ ኮሚሽኑ ከሶስተኛ ወገኖች ጋር በሚያደርጋቸው ግንኙነቶች ሁሉ ኮሚሽኑን ይወክላል፤

ረ/ የኮሚሽኑን የሥራ አፈጻጸምና የሂሳብ ሪፖርት አዘጋጅቶ በማጠቃለያው ኮሚቴ ምክክር ከተደረገ በኋላ ለምክር ቤቱ ያቀርባል፤

3. የኮሚሽኑ ኮሚሽነር ለኮሚሽኑ ሥራ ቅልጥፍና ባስፈለገ መጠን ከሥልጣንና ተግባሩ በክፊል ለኮሚሽኑ የሥራ ኃላፊዎችና ሠራተኞች በውክልና ሊያስተላልፍ ይችላል።

11. የምክትል ኮሚሽነሮች ሥልጣንና ተግባር

የኮሚሽኑ ምክትል ኮሚሽነሮች የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖራቸዋል፦

1. በኮሚሽኑ ኮሚሽነር ተለይተው የተሰጡትን ስልጣንና ተግባራት ያከናውናሉ፤

2. ኮሚሽነሩ በማይኖርበት ጊዜ በኮሚሽነሩ ውክልና የተሰጠው ምክትል ኮሚሽነር ኮሚሽነሩን ተክቶ ይሰራል።

12. በጀት

የኮሚሽኑ በጀት ከሚከተሉት የተውጣጣ ይሆናል፦

1. በመንግሥት ከሚመደብለት በጀት፤ እና

2. በመንግሥት ሲወሰን ከዕርዳታና ከሌሎች ምንጮች ከሚሰበሰቡ ገቢዎች፤

13. ስለሂሳብ መዛግብት አያያዝ

1. ኮሚሽኑ የተሟሉና ትክክለኛ የሆኑ የሂሳብ መዛግብትን ይይዛል።
2. የኮሚሽኑ የሂሳብ መዛግብትና የገንዘብ ነክ ሰነዶች እንዲሁም ኮሚሽኑ የሚያስተዳድረው የአደጋ ምላሽ ፈንድ እና ምግብ ነክ ያልሆነ ክምችት በየዓመቱ በዋና አዲተር ወይም እርሱ በሚሰይመው አዲተር ይመረመራል።

14. ስለግዥና ንብረት አስተዳደር

1. ኮሚሽኑ ለአስቸኳይ ጊዜ አደጋ ምላሽ አገልግሎት የሚያስፈልጉ ቁሳቁሶች በመንግስት የግዥና ንብረት ኮሚሽን ሕግ መሠረት በራሱ ግዥ ይፈጽማል።
2. ኮሚሽኑ ከውጭ በግዥ ወይም በዕርዳታ መልክ ወደ አገር ውስጥ የሚያስገባቸውን ለአደጋ ምላሽ ሥራ የሚውሉ የአስቸኳይ ጊዜ ምግብና ምግብ-ነክ ያልሆኑ ቁሳቁሶችና መሣሪያዎች በጉምሩክ አዋጅ ቁጥር 859/2006 አንቀጽ 47 እስከ 49 በተመለከተው መሠረት ወደ አገር ውስጥ ማስገባት ይችላል።

ክፍል ሶስት

ልዩ ልዩ ድንጋጌዎች

15. ተፈጻኝነት የማይኖራቸው ሀጎች

ይህን ደንብ የሚቃረን ማንኛውም ደንብ፣ መመሪያ ወይም የአሰራር ልምድ በዚህ ደንብ በተሸፈኑ ጉዳዮች ላይ ተፈጻሚነት አይኖረውም።

16. መብትና ግዴታዎች መተላለፍ

በአዋጅ ቁጥር 212/1992 ተቋቁሞ የነበረው የብሔራዊ የአደጋ መከላከልና ዝግጁነት ፈንድ መብትና ግዴታዎች በዚህ ደንብ ለኮሚሽኑ ተላልፏል።

17. ደንቡ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ ደንብ ከገዳር 15 ቀን 2008 ዓ.ም ጀምሮ የፀናይሆናል።

አዲስ አበባ ታህሳስ 4 ቀን 2008 ዓ.ም

ኃይለማርያም ደሳለኝ

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ጠቅላይ ሚኒስትር

ደንብ ቁጥር 383/2008

የኢትዮጵያ ግብርና ምርምር ምክር ቤት እና ሴክሬታሪያትን ለማቋቋም የወጣ

የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ

የኢትዮጵያ ፌደራላዊ ዴሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ አስፈጻሚ አካላትን ሥልጣንና ተግባር ለመወሰን በወጣው አዋጅ ቁጥር 916/2008 አንቀፅ 5 እና 39 መሰረት ይህንን ደንብ አውጥቷል።

ክፍል አንድ

ጠቅላላ

1. አጭር ርዕስ

ይህ ደንብ “የኢትዮጵያ ግብርና ምርምር ምክር ቤት እና ሴክሬታሪያት ማቋቋሚያ የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ ቁጥር 383/2008” ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

2. ትርጓሜ

በዚህ ደንብ ውስጥ፦

1. “አገራዊ የግብርና ምርምር ሥርዓት” ማለቅ በአገሪቱ ውስጥ በግብርና ምርምር ተግባር የተሰማሩ ተቋማት ስብስብ ነው፤
2. “ተቋም” ማለት ግብርና ምርምርን እንዲያካንድ በሕግ የተፈቀደለት የፌዴራል የክልል ወይም የከፍተኛ ትምህርት ተቋም፣ ወይም መንግስታዊ የልማት ወይም የግል ድርጅት ነው፤
3. “ግብርና ምርምር” ማለት በእንስሳት እና በተፈጥሮ ሀብት መስክ ምርትና ምርታማነትን ለማሳደግ የሚከናወን ምርምር ነው፤
4. “የተፈጥሮ ሀብት” ማለት አፈርን፣ ደንን እና ከግብርና ጋር የተዛመደ ውሃን የሚያጠቃልል ነው።

ክፍል ሁለት

የኢትዮጵያ ግብርና ምርምር ምክር ቤት

3. መቋቋም

1. የኢትዮጵያ ግብርና ምርምር ምክር ቤት (ከዚህ በኋላ “ምክር ቤት” እየተባለ የሚጠራ) በዚህ ደንብ ተቋቁሟል።
2. የምክር ቤቱ ተጠሪነት ለጠቅላይ ሚኒስትሩ ይሆናል።

4. ዓላማ

የምክር ቤቱ ዓላማ ቅንጅትና የምርምር ትብብር በመፍጠር የግብርና ምርምር ሥርዓቱ ቴክኖሎጂና ዕውቀት በማቅረብ ለሀገሪቱ ፈጣንና ተከታታይ የኢኮኖሚ ዕድገት አስተዋጽኦ ማድረግ እንዲችል አገራዊ የንብርና ምርምር ሥርዓትን ማስተባበር፣ መምራት፣ አቅጣጫ ማስያዝ እና አቅም መገንባት ይሆናል።

5. የምክር ቤቱ አባላት

ምክር ቤቱ የሚከተሉት አባላት ይኖሩታል።

1. በመንግሥት የሚሰየም ..... ሰብሳቢ ፣
2. የእርሻ እና የተፈጥሮ ሀብት ሚኒስቴር ሚኒስትር..... አባል፣
3. የእንስሳት እና የዓሳ ኃብት ልማት ሚኒስቴር ሚኒስትር ..... አባል፣
4. የአካባቢ፣ የደንና የአየር ንብረት ለውጥ ሚኒስቴር ሚኒስትር ..... አባል፣
5. የክልል የእርሻና ተፈጥሮ ሀብት ቢሮ ኃላፊዎች ..... አባል ፣
6. የክልል እንስሳትና ዓሳ ሀብት ቢሮ ኃላፊዎች..... አባል፣
7. የክልል አርብቶ አደር ልማት ኃላፊዎች ..... አባል፣
8. የኢትዮጵያ ግብርና ምርምር ኢንስቲትዩት ዋና ዳይሬክተር..... አባል
9. የክልል ምርምር ኢንስቲትዩቶች ዋና ዳይሬክተሮች..... አባል
10. የኢትዮጵያ የአካባቢና የደን ምርምር ኢንስቲትዩት ዋና ..... አባል
ዳይሬክተር
11. የግብርና ምርምር ኮሚሽኒዎች ከፍተኛ ትምህርት ተቋማት በክላስተር ደረጃ የሚወከሉ ሰባት የምርምር ምክትል ፕሬዝዳንቶች .....አባል፣
12. የኢትዮጵያ ስኳር ኮርፖሬሽን ዳይሬክተር ..... አባል
13. ሌሎች የግብርና ምርምርን የሚያከናውኑ የመንግስት የልማት ድርጅቶችና የግል ድርጅቶች አንድ ተወካይ ..... አባል።

6. የምክር ቤቱ ስልጣንና ተግባር

ምክር ቤቱ የሚከተሉት ስልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፦

1. የግብርና ምርምር በአገራዊ የልማት ፖሊሲና ስትራቴጂ ላይ በመመርኮዝ ሳይንሳዊ ይዘቱን ጠብቆ እንዲካሄድ አገራዊ የግብርና ምርምር ሥርዓቱን አቅጣጫ ማስያዝ፣ መደገፍ፣ ማስተባበር እና መምራት፤

2. የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) ድንጋጌ እንደተጠበቀ ሆኖ ምክር ቤቱ የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፡-

ሀ/ የግብርና ምርምርን የሚያካሂዱ ተቋማት ተቀናጅተውና ተናበው የግብርና ቴክኖሎጂ የማቅረብ ኃላፊነታቸውን እንዲወጡ ማስተባበርና መምራት፤

ለ/ የግብርና ምርምር ፖሊሲን በሚመለለቱ ጉዳዮች መንግስትን ማማከር፤

ሐ/ የአገራችንን የቴክኖሎጂ ፍላጎት መሠረት በማድረግ የምርምር ተቋማት ለምርምር አስፈላጊ የሆነ የሰለጠነ የሰው ኃይል እና ዘመናዊ የምርምር መሠረተ ልማት እንዲያደራጁ ድጋፍ ማድረግ፤ የማበረታቻና የሽልማት ሥርዓት መዘርጋት፤

መ/ የምርምር መሣሪያዎች የዓለም አቀፍ ሳይንሳዊ ደረጃን የጠበቁ እንዲሆኑ ለማድረግ ውጤታማና ብቃት ያለው የግዥ፣ የተክላ፣ የካሊብሬሽን፣ የፍተሻ፣ የጥገና እና የአወጋገድ ሥርዓት ማስፈን፤

ሠ/ የምርምር መሠረተ ልማቶችን ውጤታማነት ለማሳደግ አገራዊ የግብርና ምርምር ሥርዓቱ በቅንጅትና በጋራ የሚጠቀሙበትን ሥርዓት መዘርጋት፤

ረ/ የግብርና ምርምር ፕሮግራሞች ከአገራዊ የልማት ዕቅድና ስትራቴጂ ጋር ተገናዝበው እንዲዘጋጁ ማድረግ እና ቅደም ተከተልም ማስያዝ፤

ሰ/ የምርምር ፕሮግራሞች አና ፕሮጀክቶች የአገሪቱን የቴክኖሎጂ ፍላጎት በማማከል ሳይንሳዊ ይዘታቸውን ጠብቀው በቅንጅትና በትብብር እንዲተገበሩ ድጋፍ መስጠት፣ የተመረጡና በቅንጅት የሚተገበሩ የምርምር ፕሮግራሞችና ፕሮጀክቶችን በበጀት እንዲደገፉ ማድረግ፣ መከታተል፣ መገምገም፣ ማጽደቅ፤

ሸ/ በግብርና ምርምር ሥርዓቱ አካላት ለሚቀርቡ የተሻሻለ የሰብል እና የእንስሳት ዝርያዎች፣ ዕውቀቶች እና ሌሎች የግብርና ቴክኖሎጂ ውጤቶች የመነሻ ብዜትን እና የቴክኖሎጂ ፍላጎት የሚፈጠርበትን ሥርዓት መዘርጋት፤

ቀ/ በምርምር ሥርዓቱ ያለውን የሰው ኃይል ለስራ ለማነሳሳትና ጠብቆ ለማቆየት የሚያስችል በውጤት ላይ የተመረከዘ የማበረታቻና የማቆያ ሥርዓት መዘርጋት፤

በ/ የግብርና ምርምር ሥርዓቱ አካላትን የምርምር አቅም ለመገንባት የሚገኝ የፋይናንስ በውጤታማነት መጠቀም የሚያስችል ሥርዓት መዘርጋት፡፡

7. የምክር ቤቱ ሰብሳቢ ሰልጣንና ተግባር

1. የምክር ቤቱ ሰብሳቢ ሴክራታሪያቱን በበላይነት ይመራል።
2. የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) ድንጋጌ እንደተጠበቀ ሆኖ፣ የምክር ቤቱ ሰብሳቢ፤ ሀ/ የምክር ቤቱን መደበኛ እና አስቸኳይ ስብሰባዎች ይጠራል፤ በሰብሳቢነት ይመራል፤ ለ/ የሴክራታሪያቱን የምርምር ዘርፍ አስተባባሪ ዕጩዎችን ለምክር ቤቱ አቅርቦ ያፀድቃል።

8. የምክር ቤቱ ስብሰባ

1. ምክር ቤቱ በሰብሳቢው ሲጠራ በማናቸውም ጊዜ ሊሰበሰብ ይችላል።
2. የምክር ቤቱ አባላት ከግማሽ በላይ የሚሆኑት በምክር ቤቱ ስብሰባ ላይ ከተገኙ ምልአተ ጉባኤ ይሆናል።
3. የምክር ቤቱ ውሳኔዎች በድምጽ ብልጫ ያልፏሉ፤ ሆኖም ድምጽ እኩል በእኩል የተከፈለ እንደሆነ ሰብሳቢው ወሳኝ ድምጽ ይኖረዋል፤
4. የዚህ አንቀጽ ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆነው ምክር ቤቱ የራሱን የስብሰባ ሥነ-ሥርዓት ደንብ ሊያወጣ ይችላል።

ከፍል ሶስት

የግብርና ምርምር ሴክራታሪያት

9. መቋቋም

1. የኢትዮጵያ ግብርና ምርምር ሴክራታሪያት (ከዚህ በኋላ “ሴክራታሪያት” እየተባለ የሚጠራ) የሕግ ሰውነት ያለው ራሱን የቻለ የፌደራል መንግስት መስሪያ ቤት ሆኖ በዚህ ደንብ ተቋቁሟል።
2. የሴክራታሪያቱ ተጠሪነት ለጠቅላይ ሚኒስትሩ ይሆናል።

10. ዋና መስሪያ ቤት

የሴክራታሪያቱ ዋና መስሪያ ቤት በአዲስ አበባ ሆኖ እንደአስፈላጊነቱ በክልሎች ቅርንጫፍ ጽሕፈት ቤት ሊኖረው ይችላል።

11. የሴክራታሪያት ስልጣንና ተግባር

ሴክራታሪያቱ የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፦

1. ከምክር ቤቱ በሚሰጠው አቅጣጫ መሰረት የግብርና ምርምር ሥርዓቱ አካላት የግብርና ምርምርን በመደጋገፍ ፣ በመቀናጀት እና በመናበብ በውጤታማነት እንዲያካሄዱ አቅጣቸውን ይገነባል፤ ይደግፋል፤ ያስተባብራል

2. የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) አጠቃላይ ድንጋጌ እንደተጠበቀ ሆኖ ሴክሬታሪያቱ፡-

ሀ/ በዚህ ደንብ አንቀጽ 6 (2) የተመለከቱትን የምክር ቤቱን ሥልጣንና ተግባር በሥራ ላይ በማዋል ረገድ ለምክር ቤቱ ድጋፍ ይሰጣል፤

ለ/ የምክር ቤቱ ሴክሬታሪያት ሆኖ ያገለግላል፤

ሐ/ የግብርና ምርምር ሥርዓቱ አካላት ተቋማዊ የምርምር አፈጻጸምን መገምገም ሪፖርቶችን ማዘጋጀት ግብረ መልስ መስጠት፣ ተጠሪ ለሆነበት መስሪያ ቤት ሪፖርት ያቀርባል፤

መ/ ከምርምር ሥርዓቱ ለወጡ ቴክኖሎጂዎች፣ ዕውቀት፣ አሰራሮችና ኢንፎርሜሽን አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ የአዕምሮአዊ ንብረት መብት ባለቤትነትን እንዲያገኙ አስፈላጊውን ሁኔታዎች ያመቻቻል፤

ሠ/ የግብርና ምርምር ማእከላትን አቅም ግንባታ መደገፍ የብቃት ደረጃ የመለኪያ መስፈርት ያዘጋጃል፤ በመስፈርቱ መሠረት ይገመግማል፤ ሲያሟሉም የልህቀት ማዕከልነት ዕውቅና ይሰጣል፤

ረ/ በግብርና ምርምር ተቋማትና የምርምር ውጤት ተጠቃሚዎች መካከል የጠነከረ ግንኙነት እንዲኖር የተለያዩ መድረኮችን ያዘጋጃል፤

ሰ/ የግብርና ልማት ፖሊሲና ስትራቴጂን መሠረት በማድረግ ከአገር ውስጥ የግብርና ምርምር ተቋማት ጋር ምርምርን በጋራ ማካሄድ ለሚፈልጉ የውጭ የምርምር ድርጅቶች የግብርና ምርምር ማካሄድ የሚያስችል ፈቃድ ይሰጣል፤ ይገመግማል፤ ፈቃድን የሰርዛል፤

ሸ/ የአገራዊ ግብርና ምርምር ሥርዓት አቅምን ለመገንባት በአገር ደረጃ ከውጭ አገራት ወይም ተቋማት ጋር የሚደረጉ ግንኙነቶችን እና ፕሮጀክቶችን ያስተባብራል፤ ይመራል፤

ቀ/ በግብርና ምርምር ሥርዓቱ አካላት የሚቀርቡ አገራዊ መረጃዎችን እና ሳይንሳዊ ጽሁፎችን ማሰባሰብ፣ ማደራጀት፣ ጥቅም ላይ እንዲውሉ ሁኔታዎችን ማመቻቸት፤

በ/ የምክር ቤቱን የዕለት ተዕለት ሥራዎች ያከናውናል፤

ተ/ የንብረት ባለቤት ይሆናል፤ ውል ይዋዋላል፤ በስሙ ይከሰላል ይከሰሳል፤

ቸ/ ዓላማውን ለማስፈጸም አስፈላጊ የሆኑ ሌሎች ተዛማጅ ተግባሮችን ያከናውናል።

12. የሴክራታሪያቱ አቋም

1. ሴክራታሪያቱ፡-

ሀ/ በመንግሥት የሚመደብ ዋና አስተባባሪ እና እንደአስፈላጊነቱ ምክትል አስተባባሪ፤

ለ/ የምርምር ዘርፍ አስተባባሪዎች፤

ሐ/ አስፈላጊው የቴክኒክና የአስተዳደር ድጋፍ ሰጪ ሰራተኞች ይኖሩታል።

2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) መሰረት የሚመደቡ አስተባባሪዎች በግብርና ምርምር ዘርፍ በቂ ልምድ እና አስፈላጊው የትምህርት ያላቸው መሆን አለባቸው።

13. የዋና አስተባባሪው ስልጣንና ተግባር

1. የሴክራታሪያቱ ዋና አስተባባሪ የሴክራታሪያቱ ዋና ስራ አስፈጻሚ በመሆን ከምክር ቤቱ ሰብሳቢ በሚሰጠው አጠቃላይ መመሪያ መሠረት የሴክራታሪያቱን የዕለት ተዕለት ሥራዎች ይመራል፤ ያስተዳድራል።

2. የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) አጠቃላይ ድንጋጌ እንደተጠበቀ ሆኖ፤ የሴክራታሪያቱ ዋና አስተባባሪ፡-

ሀ/ በዚህ ደንብ አንቀጽ 11 የተመለከቱ የሴክራታሪያቱን ሥልጣንና ተግባራት በሥራ ላይ ያውላል፤

ሐ/ የሴክራታሪያቱን ሠራተኞች በፌዴራል ሲቪል ሰርቪስ ሕጎች መሠረት ፣ ያስተዳድራል፤

ሐ/ የሴክራታሪያቱን የሥራ ፕሮግራም እና በጀት አዘጋጅቶ ለምክር ቤቱ ያቀርባል፤ ሲፈቀድም በሥራ ላይ ያውላል፤

መ/ ለሴክራታሪያቱ በተፈቀደው በጀትና የሥራ ፕሮግራም መሠረት ገንዘብ ወጪ እንዲደረግ ያዛል፤

ሠ/ ሴክራታሪያቱ ከሦስተኛ ወገኖች ጋር በሚያደርጋቸዉ ግንኙነቶች ሁሉ ሴክራታሪያቱን ይወክላል፤

ረ/ የሴክራታሪያቱን የሥራ ክንውንና የሒሳብ ሪፖርቶች አዘጋጅቶ ለምክር ቤቱ ያቀርባል።

3. የሴክራታሪያቱ ዋና አስተባባሪ ለሴክራታሪያቱ ሥራ ቅልጥፍና በሚያስፈልገው መጠን ከሥልጣንና ተግባሩ በከፊል ለሴክራታሪያቱ ሠራተኞች በውክልና ሊያስተላልፍ ይችላል።

14. የምክትል አስተባባሪው ስልጣንና ተግባር

ምክትል አስተባባሪው፡-

1. የሴክራታሪያቱን ተግባራት በማቀድ በማደራጀት፣ በመምራትና በማስተባበር ዋና አስተባባሪውን ያግዛል፤
2. በዋና አስተባባሪው ተለይቶ የሚሰጠውን ሥራ ያከናውናል።
3. ዋና አስተባባሪው በማይኖርበት ጊዜ ዋና አስተባባሪውን ተክቶ ይሰራል።

15. የሴክራታሪያቱ በጀት

የሴክራታሪያቱ በጀት በመንግሥት ይመደባል።

16. ሰላላላብ መዛግብት

1. ሴክራታሪያቱ የተሟላና ትክክል የሆኑ የላላብ መዛግብትን ይይዛል፤
2. የሴክራታሪያቱ የላላብ መዛግብትና ገንዘብነክ ሰነዶች በየዓመቱ በዋናው አዲተር ወይም እርሱ በሚሰይማቸው ሌሎች አዲተሮች ይመረመራሉ።

17. ደንቡ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ ደንብ በነጋሪት ታትሞ ከወጣበት ቀን ደምሮ የፀና ይሆናል።

አዲስ አበባ መጋቢት 14 ቀን 2008 ዓ.ም
 ኃይለማርያም ደሳለኝ
 የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ሪፐብሊክ ጠቅላይ ሚኒስትር

ሐ/ ለውጪ ጉዳይ ሚኒስቴር ተጠሪ የሆኑ አስፈጻሚ አካላት ማቋቋሚያ ሀገች

ደንብ ቁጥር 347/2007 ዓ.ም

የኢትዮጵያ የውጭ ግንኙነት ስትራቴጂያዊ ጥናት ኢንስቲትዩት ለማቋቋም የወጣ

የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ

የሚኒስትሮች ምክር ቤት የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ አስፈጻሚ አካላትን ሥልጣን እና ተግባር ለመወሰን በወጣው አዋጅ ቁጥር 691/2003 አንቀጽ 5 መሠረት ይህን ደንብ አውጥቷል።

1. አጭር ርዕስ

ይህ ደንብ “የኢትዮጵያ የውጭ ግንኙነት ስትራቴጂያዊ ጥናት ኢንስቲትዩት ማቋቋሚያ የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ ቁጥር 347/2007 ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

2. ትርጓሜ

የቃሉ አገባብ ሌላ ትርጉም የሚያሰጠው ካልሆነ በስተቀር በዚህ ደንብ ውስጥ፡-

1. “ሚኒስቴር” ማለት የውጭ ጉዳይ ሚኒስቴር ነው፤
2. “ምክር ቤት” ማለት በዚህ ደንብ መሠረት የሚቋቋም የኢንስቲትዩቱ አማካሪ ምክር ቤት ነው።

3. መቋቋም

1. የኢትዮጵያ የውጭ ግንኙነት ስትራቴጂያዊ ጥናት ኢንስቲትዩት (ከዚህ በኋላ “ኢንስቲትዩት” እየተባለ የሚጠራ) የሕግ ሰውነት ያለው ራሱን የቻለ የፌዴራል መንግሥት መስሪያ ቤት ሆኖ በዚህ ደንብ ተቋቋሟል።
2. ኢንስቲትዩቱ ተጠሪነቱ ለሚኒስቴሩ ይሆናል።
3. ኢንስቲትዩቱ በዚህ ደንብ እና ሚኒስቴሩ በሚያወጣቸው አጠቃላይ መመሪያዎች መሠረት ይተዳደራል።

4. ዋና መስሪያ ቤት

የኢንስቲትዩቱ ዋና መስሪያ ቤት በአዲስ አበባ ሆኖ እንደ አስፈላጊነቱ በማናቸውም ሥፍራ መንግሥትን በማስፈቀድ ቅርንጫፍ ሊከፍት ይችላል።

5. የኢንስቲትዩቱ ዓላማዎች

ኢንስቲትዩቱ የሚከተሉት ዓላማዎች ይኖሩታል፡-

1. በኢትዮጵያ እና ከኢትዮጵያ ብሔራዊ ጥቅም አኳያ በአፍሪካ ቀንድ፣ በአፍሪካና በሌሎች የዓለም ክፍሎች በሚገኙ ሀገራት መካከል ዘላቂ ሰላምና ደህንነት ለማስፈን የሚያግዙ የጥናትና ምርምር ተግባራትን በማከናወን የልህቀት ማዕከል ሆኖ የማገልገል፤
2. የሀገሪቱን የውጭ ግንኙነትና አገራዊ ደህንነት ፖሊሲና ስትራቴጂ መሠረት በማድረግ የምርምር ሥራዎችን፣ ጥናቶችን፣ ትንተናዎችን፣ ሴሚናሮች፣ ዐውደ-ጥናት፣ የውይይት እና የገለጻ መድረኮች በማከናወን አማራጭ የፖሊሲ አቅጣጫዎችን በማፈላለግ ምክራ-ሃሳብ የማቅረብ፤
3. የምርምር፣ ጥናትና ትንተና ሥራ ውጤቶች እንዲሁም የጉባኤ፣ ሴሚናር፣ ዐውደ-ጥናት፣ የውይይት እና የገለጻ መድረኮች ዘገባዎችን በሕትመትና በኤሌክትሮኒክ ዘዴ ተደራሽ የማድረግ።

6. የኢንስቲትዩቱ ስልጣንና ተግባር

ኢንስቲትዩቱ በአንቀጽ 5 የተጠቀሱትን ዓላማዎች ለማሳካት የሚከተሉት ተግባራት ይኖሩታል፤

1. ዓበይት የሆኑ አገራዊ፣ ክፍለ-ዓለማዊ እና ዓለም አቀፋዊ ጉዳዮች ላይ መረጃዎችን መሰብሰብ፣ መተንተንና የምርምር ሥራዎችን ያካሂዳል፤
2. የውጭ ግንኙነትና አገራዊ ደህንነት ፖሊሲና ስትራቴጂ እንዲሁም በአፈጻጸም፣ በአጠቃላይ ዲፕሎማሲ እና ዲያስፖራ ጉዳዮች ላይ ጥናትና ምርምር በማድረግ አማራጭ የአፈጻጸም ሥልቶች ላይ ምክራ-ሃሳብ ያቀርባል፤ እንዲሁም የግንዛቤ ማሳልበቻ ተግባራትን ያካሂዳል፤
3. በውጭ ግንኙነት ዙሪያ ስትራቴጂካዊ በሆኑ በመልካም አጋጣሚዎችና በተግዳሮቶች ላይ ጥናት፣ ግምገማና ትንተና በማካሄድ የማማከር አገልግሎቶችን ይሰጣል፤
4. የዓለም አቀፍ ሰነዶች እና የሌሎች መሰል ሰነዶች መረጃ ቋት በማደራጀት ያገለግላል፤
5. የውጭ ግንኙነትን በሚመለከቱ ጉዳዮች አጫጭር ሥልጠናዎች፣ ሴሚናሮች፣ ዐውደ-ጥናቶች፣ ሲምፖዥየሞች፣ ጉባዔዎች እና ሌሎች የዕውቀት የልምድ ልውውጥና የክርክር መድረኮችን ያዘጋጃል፤

6. ተመሳሳይ ዓላማ ካላቸው ሌሎች ዓለም አቀፍና ሀገር-በቀል መንግሥታዊና መንግሥታዊ ካልሆኑ ድርጅቶች እና ግለሰቦች ጋር የትብብር ፡ግንኙነት ይመሰርታል፤ የጋራ መድረኮችን ያዘጋጃል፤
7. የጥናት እና የምርምር ውጤቶችን ያሳትማል፤ ያሰራጫል፤
8. የንብረት ባለቤት ይሆናል፤ ውል ይዋዋላል፤ በስሙ ይከሰሳል፤ ይከሰሳል፤
9. ዓላማዎቹን ከግብ ለማድረስ የሚረዱ ሌሎች ተግባራትን ያከናውናል።

7. የኢንሰቲትዩቱ አቋም

ኢንሰቲትዩቱ፡-

1. የአማካሪ ምክር ቤት (ከዚህ በኋላ “ምክር ቤት” እየተባለ የሚጠራ)፤
2. በመንግሥት የሚሾሙ አንድ ዋና ዳይሬክተር እና እንደአስፈላጊነቱ ምክትል ዋና ዳይሬክተሮች፤ እና
3. አስፈላጊው ሠራዊቶች ይኖሩታል።

8. የምክር ቤቱ አወቃቀርና የሰራ ዘመን

1. አማካሪ ምክር ቤቱ በሚኒስቴሩ ሰብሳቢነት የሚመራ ሆኖ ቁጥራቸውም እንደአስፈላጊነቱ በመንግሥት ይወሰናል።
2. የምክር ቤቱ አባላት ተቋማዊ አግባብነትን መሠረት በማድረግ ከመንግሥታዊ አካላት እንዲሁም ከከፍተኛ የትምህርት ተቋማትና መንግሥታዊ ካልሆኑ ተቋማት የሚመረጡ ይሆናል።
3. የኢንሰቲትዩቱ ዋና ዳይሬክተር በምክር ቤቱ ስብሰባ ያለ ድምጽ በፀሐፊነት ይሳተፋል።
4. የምክር ቤቱ አባላት የሥራ ዘመን አምስት ዓመት ሆኖ፤ እንደ አስፈላጊነቱ ለአንድ ተጨማሪ የሥራ ዘመን ሊራዘም የሚችል ሲሆን ቀጣይነትን ለማረጋገጥ የሚያስችል የመተካካት አሰራር ይዘረጋል።

9. የምክር ቤቱ ስልጣንና ተግባር

ምክር ቤቱ የሚከተሉት ሥልጣን እና ተግባራት ይኖሩታል፡-

1. ኢንሰቲትዩቱን ያማክራል፤
2. የኢንሰቲትዩቱን የጥናት፣ የምርምር እና የሥልጠና መርሀ-ግብሮች መርምሮ ምክር ይሰጣል፤
3. የኢንሰቲትዩቱን ዓመታዊ ዕቅድን እና በጀት መርምሮ ምክር ይሰጣል፤

4. የኢንሰቲትዩቱን የውስጥ ረቂቅ ደንቦች በሚኒስቴሩ ከመጽደቃቸው በፊት መርምሮ ምክር ይሰጣል፤
5. በዋና ዳይሬክተሩ በሚቀርቡለት ሌሎች ጉዳዮች ላይ መክሮ አስተያየት ይሰጣል፤
6. የኢንሰቲትዩቱን የሥራ አፈጻጸም ሪፖርት ገምግሞ አስተያየት ይሰጣል።

10. የምክር ቤቱ ስብሰባዎች

1. ምክር ቤቱ ቢያንስ በየሩብ ዓመቱ ይሰበሰባል፤ ሆኖም አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ በማናቸውም ጊዜ ሲሰበሰብ ይችላል።
2. ከግማሽ በላይ የሚሆኑ የምክር ቤቱ አባላት በስብሰባ ከተገኙ ምልአተ ጉባኤ ይሆናል።
3. የምክር ቤቱ ምክረ-ሀሳቦች በድምጽ ብልጫ ያልፏሉ፤ ሆኖም ድምጽ እኩል በእኩል የተከፈለ እንደሆነ ሰብሳቢው የሚደግፈው ምክረ-ሀሳብ ያልፏል።
4. በዚህ አንቀጽ ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆነው ምክር ቤቱ የራሱን የስብሰባ ሥነ ሥርዓት መመሪያ ሊያወጣ ይችላል።

11. የዋና ዳይሬክተሩ ስልጣን እና ተግባር

1. ዋና ዳይሬክተሩ የኢንሰቲትዩቱ ዋና ስራ አስፈጻሚ በመሆን ከሚኒስትሩ በሚሰጠው አጠቃላይ መመሪያ መሰረት የኢንሰቲትዩቱን ስራዎች ይመራል፤ ያስተዳድራል፤
2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) የተመለከተው አጠቃላይ ድንጋጌ እንደተጠበቀ ሆኖ ዋና ዳይሬክተሩ፡
  - ሀ/ በዚህ ደንብ አንቀጽ 6 የተመለከቱትን የኢንሰቲትዩቱን ሥልጣንና ተግባራት በሥራ ላይ ያውላል፤
  - ለ/ የኢንሰቲትዩቱን ድጋፍ ሰጪ ሠራተኞች በፌዴራል ሲቪል ሰርቪስ ሕጎች መሠረት እንዲሁም የኢንሰቲትዩቱን ዓላማ በማስፈጸም ሥራ ላይ የሚሠማሩ ባለሙያዎችን የፌዴራል ሲቪል ሰርቪስ ሕጎች መሠረታዊ መርሆዎችን ተከትሎ በመንግሥት በሚጸድቅ መመሪያ መሠረት ይቀጥራል፤ ያስተዳድራል፤
  - ሐ/ የኢንሰቲትዩቱን የሥራ መርሀ-ግብሮች አዘጋጅቶ ለምክር ቤቱ ያቀርባል፤ የምክር ቤቱን ምክረ-ሀሳብ አካቶ በሥራ ላይ ያውላል፤

መ/ የኢ.ንስቲትዩቱን ዓመታዊ በጀት አዘጋጅቶ ለምክር ቤቱ በማቅረብ ምክራ-
ሀሳብ እንዲሰጥበት ያደርጋል፤ ለመንግሥት ቀርቦ ሲጸድቅ በሥራ ላይ
ያውላል፤

ሠ/ ለኢ.ንስቲትዩቱ በተፈቀደለት የሥራ መርሀ-ግብርና በጀት መሰረት ገንዘብ
ወጭ ያደርጋል፤

ረ/ ከሰሰተኛ ወገኖች ጋር በሚደረጉ ግንኙነቶች ኢ.ንስቲትዩቱን ይወክላል፤

ሰ/ የኢ.ንስቲትዩቱን የሥራ አፈጻጸምና የሂሳብ ሪፖርቶች አዘጋጅቶ ለምክር ቤቱ
አስተያየት ያቀርባል።

3. ዋና ዳይሬክተሩ ለሥራ ቅልጥፍና ባስፈለገ መጠን ከሥልጣን እና ተግባራቱ
በክፍል ለምክትል ዋና ዳይሬክተሮች ወይም ለሌሎች የኢ.ንስቲትዩቱ ሠራተኞች
በውክልና ሊሰጥ ይችላል።

12. የምክትል ዋና ዳይሬክተሮች ስልጣን እና ተግባራት

1. ምክትል ዋና ዳይሬክተሮች፡-

ሀ/ የኢ.ንስቲትዩቱ ሥልጣን እና ተግባራት አፈፃፀም በሚመለከት ዋና
ዳይሬክተሩን ያግዛሉ፤

ለ/ በተመደቡበት የሥራ መስኮች የሚከናወኑ ተግባራትንና ፕሮጀክቶችን ሥራ
ይቆጣጠራሉ፤

ሐ/ በዋና ዳይሬክተሩ የሚሰጡ መመሪያዎችንና ውሳኔዎችን አፈጻጸም
ይከታተላሉ፤ ያስፈጽማሉ፤

መ/ በዋና ዳይሬክተሩ ተለይተው የሚሰጡ ሌሎች ተግባራትን ያከናውናሉ።

2. ዋና ዳይሬክተሩ በማይኖርበት ጊዜ ተለይቶ ውክልና የተሰጠው ምክትል ዋና
ዳይሬክተር የኢ.ንስቲትዩቱን ሥራ ይመራል፤ ያስተባብራል።

3. ዋና ዳይሬክተሩ በተለያዩ ምክንያት ውክልና ካልሰጠ፣ ሚኒስቴሩ የሚወክለው
ምክትል ዋና ዳይሬክተር የኢ.ንስቲትዩቱን ሥራ ይመራል፤ ያስተባብራል።

13. በጀት

የኢ.ንስቲትዩቱ በጀት በመንግስት የሚመደብ ይሆናል።

14. የሂሳብ መዛግብት

1. ኢ.ንስቲትዩቱ የተሟሉና ትክክለኛ የሆኑ የሂሳብ መዛግብት ይይዛል።

2. የኢንስቲትዩቱ የሂሳብ መዛግብትና ገንዘብ ነክ ሰነዶች በዋናው አዲተር ወይም ዋናው አዲተር በሚሰይመው አዲተር በየዓመቱ ይመረመራሉ።

15. የተሻረ ደንብ

የኢትዮጵያ የሥላምና የልማት ዓለም አቀፍ ኢንስቲትዩት ማቋቋሚያ የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ ቁጥር 5/1988 በዚህ ደንብ ተሸሯል።

16. የመብትና ግዴታ መተላለፍ

በሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ ቁጥር 5/1988 ተቋቁሞ የኢትዮጵያ የሰላምና የልማት ዓለም አቀፍ ኢንስቲትዩት መብቶችና ግዴታዎች በዚህ ደንብ ለኢንስቲትዩቱ ተላልፏል።

17. ደንቡ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ ደንብ በፌዴራል ነጋሪት ጋዜጣ ታትሞ ከወጣበት ቀን ጀምሮ የፀና ይሆናል።

አዲስ አበባ መስከረም 21 ቀን 2008ዓ.ም

ኃይለማርያም ደሳለኝ

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ጠቅላይ ሚኒስትር

ሐ/ ለፌደራል ጠቅላይ አቃቤ ህግ ተጠሪ የሆኑ አስፈጻሚ አካላት ማቋቋሚያ ህጎች

ደንብ ቁጥር 22/1990 ዓ.ም

የፍትህና የሕግ ሥርዓት ምርምር ኢንስቲትዩትን ለማቋቋም የወጣ

የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ

የሚኒስትሮች ምክር ቤት የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ አስፈጻሚ አካላትን ሥልጣንና ተግባር ለመወሰን በወጣው አዋጅ ቁጥር 4/1987 አንቀጽ 5 መሠረት ይህን ደንብ አውጥቷል ።

1. አጭር ርዕስ

ይህ ደንብ “የፍትህና የሕግ ሥርዓት ምርምር ኢንስቲትዩት ማቋቋሚያ የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ ቁጥር 22/1990” ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

2. መቋቋም

1. የፍትህና የሕግ ሥርዓት ምርምር ኢንስቲትዩት (ከዚህ በኋላ “ኢንስቲትዩቱ እየተባለ የሚጠራ) የሕግ ሰውነት ያለው ራሱን የቻለ ተቋም ሆኖ በዚህ ደንብ ተቋቋሟል።

2. ኢንስቲትዩቱ ተጠሪነቱ ለጠቅላይ ሚኒስትሩ⁵³ ይሆናል ።

3. መሥሪያ ቤት

የኢንስቲትዩቱ ዋና መሥሪያ ቤት በአዲስ አበባ ሆኖ በማናቸውም ሥፍራ ቅርንጫፍ መሥሪያ ቤት ሊኖረው ይችላል ።

4. ዓላማ

የኢንስቲትዩቱ ዓላማ የፍትህና የሕግ ሥርዓቱን ብቁና ዘመናዊ ለማድረግ

1. የሀገሪቱን ሕጎች ፡

ሀ/ ሕገ መንግሥቱን በተሟላ ሁኔታ ሥራ ላይ ለማዋል፡

ለ/ የሕግን የበላይነት ለማረጋገጥ፡ እና

ሐ/ የኢኮኖሚና የማኅበራዊ ልማትን ለማፋጠን፡

በሚያስችል መልክ ለማሻሻል፤ እና

2. የፍትህ አካላትን አቅም ለመገንባትና ስራቸውን ለማቀላጠፍ፤

የሚረዱ ጥናትና ምርምሮችን ማካሄድ ይሆናል።

⁵³በ22/61(2008) አ.942 አንቀጽ 2(4) ለፌደራል ጠቅላይ አቃቤ ህግ ተጠሪ ሆኗል።

5. ሥልጣንና ተግባር

ኢንስቲትዩቱ የሚከትሉት ሥልጣንና ተግባሮች ይኖሩታል፤

1. በሥራ ላይ ያለ የሀገሪቱን ሕጎች በመገምገም የሕግ ማሻሻያ ምርምር ፕሮግራሞችን መንደፍ፤
2. በየዘርፉ ያሉ ነባር ሕጎችን ለማጠቃለል፣ ከወቅቱ የዕድገት ደረጃ ጋር ለማጣጣምና ለአጠቃቀም ምቹ ሆነው እንዲሻሻሉ ለማድረግ የሚያስችል ጥናትና ምርምር ማካሄድ፤
3. የሀገሪቱን የሕግ ሥርዓት የተሟላ ለማድረግ የሚያስችሉ አዳዲስ ሕጎችን ለማውጣት የሚረዱ ጥናትና ምርምሮችን ማካሄድ፤
4. የፍትሕ አካላት ሥራዎችን ለማቀላጠፍ የሚረዱ ጥናቶችን ማካሄድ፤
5. ሕግ ነክ መረጃዎችንና የጥናትና ምርምር ውጤቶችን ማሳተፍና ማሰራጨት፤
6. የፍትሕና የሕግ ሥርዓቱን በማሻሻል ረገድ የፌዴራልና የክልል አካላትን መርዳት፤
7. ከሚመለከታቸው አካላት ጋር በመተባበር የሕግ ትምህርትና ሥልጠናን ለማጠናከር የሚያስችሉ ጥናቶችን ማካሄድና ለተግባራዊነታቸውም አስፈላጊውን እገዛ ማድረግ፤
8. ዓላማውን ለማሳካት የሚረዱ ሌሎች ተግባሮችን ማከናወን፡፡

6. የኢንስቲትዩቱ አቋም

ኢንስቲትዩቱ ፡

1. አንድ ቦርድ፤
2. አንድ ዋና ዳይሬክተር⁵⁴፣ እና
3. አስፈላጊው ሰራተኞች ይኖሩታል፡፡

7. የቦርድ አባላት

ቦርዱ ሰብሳቢን ጨምሮ ከ5 የሚያንሱና ከ9 የማይበልጡ በመንግሥት የሚሰየሙ አባላት ይኖሩታል ፡፡

⁵⁴ በ12/1(1998) ኢ.471 አንቀጽ 33(2) መሰረት “ዳይሬክተር” የሚለው “ዋና ዳይሬክተር” በሚል ተተክቷል፡፡

8. የቦርዱ ሥልጣንና ተግባር

ቦርዱ የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባሮች ይኖሩታል፡-

1. የኢንሰቲትዩቱን ሥራዎች በበላይነት ይመራል፤ ይቆጣጠራል፤
2. የኢንሰቲትዩቱን ዋና ዳይሬክተር ለመንግሥት አቅርቦ ያሾማል፤
3. የኢንሰቲትዩቱን የሥራ ፕግራምና በጀት ገምግሞ ለመንግሥት ያቀርባል፤ ሲፈቀዱም ተግባራዊነታቸውን ይከታተላል፤
4. በኢንሰቲትዩቱ ተጠንተው የሚቀርቡ የፍትህና የሕግ ሥርዓት ማሻሻያ ሀሳቦችን ገምግሞ ለመንግሥት ያቀርባል፤
5. የኢንሰቲትዩቱን መዋቅርና የውስጥ ደንቦች ያፀድቃል፤
6. ለዲሬክተሩ ተጠሪ የሆኑ የሥራ ኃላፊዎችን ምደባና ስንብት ያፀድቃል፤
7. በኢንሰቲትዩቱ ዋና ዳይሬክተር የሚቀርቡ ሌሎች የፖሊሲ ጉዳዮች ላይ መክሮ ይወስናል፡፡
8. የኢንሰቲትዩቱን የሥራ አፈጻጸም ሪፖርት ገምግሞ ያፀድቃል፡፡

9. የቦርዱ ስብሰባ

1. ቦርዱ በወር አንድ ጊዜ መደበኛ ስብሰባውን ያደርጋል፡፡ እንዳስፈላጊነቱም አስቸኳይ ስብሰባ በማናቸውም ጊዜ ሊያደርግ ይችላል፡፡
2. በቦርዱ ስብሰባ ላይ አብዛኛቹ አባላት ከተገኙ ምልዓተ ጉባዔ ይሆናል፡፡
3. የቦርዱ ውሳኔ የሚተላለፈው በስብሰባው በተገኙ አባላት በአብዛኛው ድምጽ ሲደገፍ ነው፤ ሆኖም ድምጽ እኩል በእኩል የተከፈለ እንደሆነ ስብሰባው ወሳኝ ድምጽ ይኖረዋል፡፡
4. የዚህ አንቀጽ ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆኖ ቦርዱ የራሱን የስብሰባ ሥነ ሥርዓት ደንብ ሊያወጣ ይችላል ፡፡

10. ስለዋና ዳይሬክተሩ ሥልጣንና ተግባር

1. የኢንሰቲትዩቱ ዋና ዳይሬክተር የኢንሰቲትዩቱ ዋና ሥራ አስፈጻሚ ሆኖ ከቦርዱ በሚሰጠው አጠቃላይ መመሪያ መሠረት የኢንሰቲትዩቱን ሥራዎች ይመራል፤ ያስተዳድራል፡፡
2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ (1) የተመለከተው አጠቃላይ አነጋገር እንደተጠበቀ ሆኖ ዳይሬክተሩ፡-

ሀ/ በዚህ ደንብ አንቀጽ 5 የተመለከቱትን የኢንስቲትዩቱን ሥልጣንና ተግባሮች በሥራ ላይ ያውላል፤

ለ/ በርዱ በሚያፀድቀው የውስጥ ደንብ መሠረት የኢንስቲትዩቱን ሠራተኞች ይቀጥራል፤ ያስተዳድራል፤

ሐ/ የኢንስቲትዩቱን ፕሮግራሞችና በጀት አዘጋጅቶ ለበርዱ ያቀርባል፤ ሲፈቀድም በሥራ ላይ ያውላል፤

መ/ ኢንስቲትዩቱ በተፈቀደለት በጀትና የሥራ ፕሮግራም መሠረት ገንዘብ ወጪ ያደርጋል፤

ሠ/ ከሦስተኛ ወገኖች ጋር በሚደረጉ ግንኙነቶች ሁሉ ኢንስቲትዩቱን ይወክላል፤

ረ/ የኢንስቲትዩቱን የሥራ አፈጻጸምና የሂሳብ ሪፖርት አዘጋጅቶ ለበርዱ ያቀርባል ።

3. ዋና ዲሬክተሩ ለኢንስቲትዩቱ የሥራ ቅልጥፍና ባስፈለገ መጠን ከሥልጣንና ተግባሩ በከፊል ለኢንስቲትዩቱ ሠራተኞች በውክልና ሊያስተላልፍ ይችላል፡ ሆኖም ዋና ዲሬክተሩ በማይኖር ጊዜ እርሱን ተክቶ የሚሠራው ሰው ከ30 ቀናት በላይ የሚሠራ ከሆነ ውክልናው አስቀደሞ ለበርዱ ቀርቦ መፈቀድ አለበት፡፡

11. በጀት

1. የኢንስቲትዩቱ በጀት ከሚከተሉት ምንጮች የተውጣጣ ይሆናል፡-

- ሀ/ በመንግሥት ከሚመደብለት በጀት፤
- ለ/ ከሕትመቶች ሽያጭ የሚያገኘው ገቢ፤
- ሐ/ ከሚያገኘው ማናቸውም ስጦታና እርዳታ ፤
- መ/ ከማናቸውም ሌላ ምንጭ፡፡

2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) /ለ/፣ /ሐ/ እና /መ/ የተመለከተው ገንዘብ በኢንስቲትዩቱ ስም በሚከፈት የባንክ ሂሳብ ተቀማጭ ሆኖ የኢንስቲትዩቱን ዓላማዎች ለማስፈጸም ወጪ ይሆናል ።

12. የሂሳብ መዛግብት

- 1. ኢንስቲትዩቱ የተሟሉና ትክክለኛ የሆኑ የሂሳብ መዛግብት ይይዛል ።
- 2. የኢንስቲትዩቱ የሂሳብ መዛግብት ገንዘብ ነክ ሰነዶች በዋናው አዲተር ወይም እርሱ በሚሰይመው አዲተር በየዓመቱ ይመረመራሉ

13. ደንቡ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ ደንብ በፌዴራል ነጋሪት ጋዜጣ ታትሞ ከወጣበት ቀን ጀምሮ የፀና ይሆናል።

አዲስ አበባ ኅዳር 16 1990 ዓ.ም

መለስ ዜናዊ

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ጠቅላይ ሚኒስትር

አዋጅ ቁጥር 365/1995 ዓ.ም

የፌዴራል ማረሚያ ቤቶች አስተዳደር⁵⁵ ማቋቋሚያ አዋጅ

ለአ.ት.ዮ.ጽ.ያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ሕገ መንግሥት ታማኝና በሕገ መንግሥቱ መሠረት ለሚወጡ ሕጎች ተገዥ የሆነ የፌዴራል ማረሚያ ቤቶች ተቋም ማቋቋም በማስፈለጉ፤

ማረሚያ ቤቶች የፍርድ ቤት ውሳኔዎችን በመፈጸም ሂደት ታራሚዎችን የመጠበቅ እና የማረም ተግባራትን በማከናወን ወንጀልን በመከላከል ረገድ የበኩላቸውን ተገቢ አስተዋጽኦ ማድረግ የሚጠበቅባቸው በመሆኑ፤

በአ.ት.ዮ.ጽ.ያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ሕገ መንግሥት አንቀጽ 55(1) መሠረት የሚከተለው ታውጏል።

ክፍል አንድ

ጠቅላላ

1. አዋጅ ርዕስ

ይህ አዋጅ የፌዴራል ማረሚያ ቤቶች አስተዳደር ማቋቋሚያ አዋጅ ቁጥር 365/1995 ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

2. ትርጓሜ

የቃሉ አገባብ ሌላ ትርጉም የሚያሰጠው ካልሆነ በስተቀር በዚህ አዋጅ ውስጥ፦

1. “አስተዳደር” ማለት በዚህ አዋጅ የተቋቋመ የፌዴራል ማረሚያ ቤቶች አስተዳደር ነው፤
2. “የጋራ ጉባኤ” ማለት የፌዴራል ማረሚያ ቤቶች አስተዳደር እና የክልል ማረሚያ ቤቶች ኃላፊዎች የጋራ ጉባኤ ማለት ነው፤
3. ⁵⁶
4. “ማረሚያ ቤት” ማለት በፍርድ ቤት ውሳኔ መሠረት የሚላኩ ታራሚዎች የተወሰነባቸውን የእሥራት ቅጣት የሚፈጽሙበት፣ የሚታረሙበት፣ እንዲሁም በፍርድቤት ትዕዛዝ የሚላኩ ውሳኔ እስከሚያገኙ እንዲቆዩ የሚደረግበት የፌዴራል ማረሚያ ተቋም ነው፤

⁵⁵ በ1/17(1998) አ.471 አንቀጽ 33(2) መሰረት “ኮሚሽን” የሚለው ስያሜ “አስተዳደር” በሚል ተተክቷል።
⁵⁶ በ22/64(2008) አ.945 አንቀጽ 2 መሰረት በግልፅ ሳይነገር ተሻረ።

5. “ታራሚ” ማለት በሕግ ሥልጣን ባለው ፍርድ ቤት የተወሰነበትን የፍርድ ውሳኔ በማረጋገጥ ቤቶች ውስጥ በመፈጸም ላይ የሚገኝ የሕግ ታራሚ ሲሆን በማረጋገጥ ቤት በቀጠሮ እንዲቆይ የተወሰነበትንም ይጨምራል፤
6. “የማረጋገጥ ጠባቂ” ማለት መሠረታዊ የሆነ የማረጋገጥ የጥበቃ ሙያ ሥልጠና ተሰጥቶት በአስተዳደሩ ተቀጥሮ የሚሠራ የፌዴራል ማረጋገጥ ቤቶች አስተዳደር አባል ነው፡፡

ክፍል ሁለት

ስለፌዴራል ማረጋገጥ ቤቶች አስተዳደር መቋቋም

3. መቋቋም

1. የፌዴራል ማረጋገጥ ቤቶች አስተዳደር ከዚህ በኋላ “አስተዳደር” እየተባለ የሚጠራ ራሱን የቻለ የሕግ ሰውነት ያለው የፌዴራል መንግሥት አካል ሆኖ በዚህ አዋጅ ተቋቁሟል።
2. አስተዳደሩ በሕግና በሙያው የሚኖረው ነጻነት እንደተጠበቀ ሆኖ ተጠሪነቱ ለፌዴራል ጠቅላይ ዓቃቤ ሕግ ይሆናል⁵⁷፡፡

4. የአስተዳደሩ ዋና መሥሪያ ቤት

1. የአስተዳደሩ ዋና መሥሪያ ቤት አዲስ አበባ ይሆናል፡፡
2. ከዚህ በፊት በፌዴራል ማረጋገጥ ቤቶች ስር ሲተዳደሩ የነበሩት ማረጋገጥ ቤቶች በአስተዳደሩ ስር ሆነው ይዋቀራሉ።
3. አስተዳደሩ የተሰጡትን ሥልጣንና ተግባራት የሚያከናውኑ አካላትን በማናቸውም ቦታ ማቋቋም ይችላል፡፡

5. ዓላማ

የአስተዳደሩ ዓላማ ታራሚዎችን ተቀብሎ መጠበቅ፣ ለታራሚዎች የተሐድሶ አገልግሎት በመስጠት የአስተሳሰብና የስነ-ምግባር ለውጥ እንዲያመጡ እንዲሁም ሕግ አክባሪ፣ ሰላማዊና አምራች ዜጎች እንዲሆኑ ማድረግ ነው።

6. የአስተዳደሩ ሥልጣንና ተግባር

አስተዳደሩ የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፡-

⁵⁷ በ22/64(2008) አ.945 አንቀጽ 2 ተሻሻለ፡፡

1. በፍርድ ቤቶች ውሳኔ ወይም ትዕዛዝ መሠረት የሚላኩለትን ታራሚዎች በመቀበል ይጠበቃል ያርማል፤ እንዲሁም ከፍርድ ቤት የሚሰጡ ሌሎች ትእዛዞች ይፈጽማል፤
2. ታራሚዎችን ፍርድ ቤት ያቀርባል፤
3. የታራሚዎችን ጤንነት ይጠበቃል፤ በዚህ አዋጅ በሚወጣው ደንብ መሠረት ታራሚዎች ነፃ ሕክምና፤ ምግብና መጠለያ እንዲያገኙ ያደርጋል፤ ለታራሚዎች አካላዊና አዕምሮአዊ እንክብካቤ አስፈላጊ የሆኑ ተግባሮችን ያከናውናል፤ አገልግሎቶችን ይሰጣል፤ ዝርዝሩ አስተዳደሩ በሚያወጣው መመሪያ ይወሰናል፤
4. ታራሚዎች ከተለቀቁ በኋላ ራሳቸውን ለማስተዳደር የሚችሉና ለሕግ ተገዢ እንዲሆኑ ለማድረግ የሚያስችል የቀለም ትምህርት፣ የሙያ ሥልጠና፣ ማገብራዊ አገልግሎትና የምክር አገልግሎት ይሰጣል፡፡ ዝርዝሩ በደንብና በመመሪያ ይወሰናል፤
5. በፍርድ ቤት ሲታዘዝ ታራሚዎችን ከፌዴራል ማረሚያ ቤቶች ወደ ክልል ማረሚያ ቤቶች ወይም ከአንድ ማረሚያ ቤት ወደሌላ ማረሚያ ቤት አጅቦ ያደርሳል፤
6. ታራሚዎች በማረሚያ ቤት ቆይታቸው የማረሚያ ቤቱን የሥነ ሥርዓት መመሪያ በመጣስ ለሚፈጽሙት ጥፋት በዚህ አዋጅ መሠረት በሚወጣው ደንብ ወይም መመሪያ መሠረት የሥነ ሥርዓት ቅጣቶችን ይወሰናል፤ ይፈጽማል፤
7. በሀገር አቀፍ ደረጃ ታራሚዎችን በሚመለከት መረጃዎችን እና ስታስቲኮችን ያሰባስባል፤ ያጠናቅራል፤
8. ታራሚዎች በሚያሳዩት የባህሪ ለውጥ በሕግ መሠረት፤
  - ሀ/ በአመክሮ ወይም
  - ለ/ በይቅርታ፤
 እንዲፈቱ ስልጣን ለተሰጠው አካል ያቀርባል፡፡
9. አስተዳደሩ ለሥራ አስፈላጊ የሆነ የማረሚያ ጥበቃ አባላት ይመለምላል፤ ይቀጥራል፤ ያሰለጥናል፤ እንዲሁም ሌሎች አስፈላጊ የሆኑት ሠራተኞች ይቀጥራል፤ ያስተዳድራል፤
10. የአስተዳደሩን ሠራተኞች የሙያ ብቃት ለማሳደግ በሀገር ውስጥ እና በውጭ ሀገር የሥልጠና ዕድሎችን ያመቻቻል፤

- 11. የታራማዎችን አጠባበቅና አያያዝ ለማሻሻል ፣ የማረሚያ ጥበቃ አባላትና ሠራተኞችን ሙያ ብቃትና አገልግሎት በሀገር አቀፍ ደረጃ ተመሳሳይነት ያለውና ደረጃውን የጠበቀ እንዲሆን ለማድረግ የሚረዱ ጥናቶችን ያከናውናል፤
- 12. ለክልል ማረሚያ ቤቶች የሙያና የቴክኒክ እንዲሁም የምክር ድጋፍ ይሰጣል፤
- 13. ውል ይዋዋላል፤ በራሱ ስም ይከሰሳል፤ ይከሰሳል፡፡

7. የአስተዳደሩ አቋም

- 1. አስተዳደሩ፡-
  - ሀ/ በፌዴራል መንግሥት የሚሾሙ አንድ ዋና ዳይሬክተር⁵⁸ እና አንድ ምክትል ዋና ዳይሬክተር፤
  - ለ/ ዋና ዳይሬክተሩን ፤ ምክትል ዋና ዳይሬክተሩንና የዋና መምሪያ ኃላፊዎችን ያቀፈ የሥራ አመራር ጉባኤ ፤ እና
  - ሐ/ ለሥራው አስፈላጊ የሆኑ የማረሚያ ጥበቃ አባላትና የመንግሥት ሠራተኞች ይኖሩታል።
- 2. የአስተዳደሩ አደረጃጀት ዝርዝር በዚህ አዋጅ አንቀጽ 9 ንዑስ አንቀጽ (6) መሠረት ይወሰናል።

8. የአስተዳደሩ የሥራ አመራር ጉባዔ ሥልጣንና ተግባር

- የሥራ አመራር ጉባዔው፡-
- 1. የታራማዎችን አጠባበቅ፣ አያያዝ እና የማረሚያ ቤቶችን አስተዳደር ለማሻሻል የሚረዱ ሀገር አቀፍ የፖሊሲ፣ የስትራቴጂና የስታንዳርዳይዜሽን ጥናቶችን በመመርመር ከአስተያየት ጋር ለፌዴራል ማረሚያ አስተዳደርና ለክልል ማረሚያ ቤቶች ኃላፊዎች የጋራ ጉባዔ እንዲቀርቡ ያደርጋል፤
  - 2. የአስተዳደሩን አደረጃጀት፣ አወቃቀርና አሠራር የሚመለከቱ ጥናቶችን ይመረምራል፤ ሊወሰዱ የሚገባቸውን እርምጃዎች ከአስተያየት ጋር ለማረጋገጥ ያቀርባል፤ የአስተዳደሩን የሥልጠና ዕቅድ ያዘጋጃል፤
  - 3. የአስተዳደሩን ረቂቅ በጀት ያዘጋጃል፤ በፌዴራል መንግሥት እንዲፀድቅለትም በዋና ዳይሬክተሩ በኩል ለማረጋገጥ ያቀርባል፤

⁵⁸ በ12/1(1998) አ.471 አንቀጽ 33(2) "ኮሚሽነር" የሚለው "ዋና ዳይሬክተር" በሚል ተተክቷል፡፡

4. የአስተዳደሩን ዓመታዊ ዕቅድ፣ አዲትና ሥራ አፈፃፀም ይገመግማል፤ ከአስተያየት ጋር ለሚኒስትሩ ያቀርባል፤
5. በአስተዳደሩ እና በክልል ማረሚያ ቤቶች መካከል መልካም የሥራ ግንኙነት እንዲኖር ጥረት ያደርጋል፡፡

9. የሚኒስትሩ ሥልጣንና ተግባር

ሚኒስትሩ የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፡

1. የአስተዳደሩን አጠቃላይ የሥራ እንቅስቃሴዎች ይከታተላል፡
2. የአስተዳደሩ ዋና ዳይሬክተር እና ምክትል ዋና ዳይሬክተር ሹመት እንዲጸድቅለት ለጠቅላይ ሚኒስትሩ ያቀርባል፡
3. የአስተዳደሩን ዋና መምሪያ ኃላፊዎች ምደባ ያፀድቃል፡
4. የአስተዳደሩን ዓመታዊ ዕቅድ፣ ረቂቅ በጀት፣ ሪፖርትና የሥራ አፈፃፀም ከአስተያየት ጋር ለፌዴራል መንግሥት ያቀርባል፡
5. የታራሚዎች መብት መከበሩንና በአግባቡ ጥበቃ መደረጉን እንዲሁም ታርመውና አምራች ዜጋ ሆነው መውጣታቸውን ይከታተላል፡
6. በአስተዳደሩ የሚቀርቡትን የአደረጃጀት፣ እና የአቅም ግንባታ መርሐ ግብር ጥናቶች ይመረምራል፤ ያፀድቃል፤
7. የአስተዳደሩን የሥራ ብቃትና ውጤታማነት ለማሳደግ ተገቢውን እርምጃ ይወስዳል፤ የቁጥጥር ሥራ ያከናውናል፡
8. ይህን አዋጅ ለማስፈፀም የሚረዱ አስፈላጊ እርምጃዎች ይወስዳል።

10. የዋና ዳይሬክተሩ ሥልጣንና ተግባር

1. ዋና ዳይሬክተሩ ተጠሪነቱ ለሚኒስትሩ ሆኖ የአስተዳደሩን ሥራ በበላይነት ይመራል፤ ያስተባብራል፤
2. የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) አነጋገር እንደተጠበቀ ሆኖ ዋና ዳይሬክተሩ፦
  - ሀ/ የዋና መምሪያ ኃላፊዎች ምደባ እንዲፀድቅለት ለሚኒስትሩ ያቀርባል፤
  - ለ/ የአስተዳደሩን መተዳደሪያ ደንቦች ያስፈጽማል፤
  - ሐ/ ለሥራ አስፈላጊ የሆነ የማረሚያ ጥበቃ አባላት ይመለምላል፤ ይቀጥራል፤ ያሰለጥናል፤ እንዲሁም ሌሎች አስፈላጊ የሆኑ ሠራተኞችን ይቀጥራል፤ ያስተዳድራል፤
  - መ/ በፌዴራል ማረሚያ አቤቱታ ሰሚ አካል እና በዲሲፕሊን ኮሚቴ

የሚሰጡ ውሳኔዎች በይግባኝ ሲቀርቡለት ይወስናል፤

ሠ/ የአስተዳደሩን ዓመታዊ የሥራ እቅድና ረቂቅ በጀት አዘጋጅቶ ለሚኒስትሩ ያቀርባል፤ በፌዴራል መንግሥት ሲፈቀድም በሥራ ላይ ያውላል፤

ረ/ ለአስተዳደሩ በተፈቀደለት በጀት መሠረት ገንዘብ ወጪ ያደርጋል፤ የአዲትና የኢንሰሪክሽን ሥራዎች እንዲሠሩ ያደርጋል፤

ሰ/ የአስተዳደሩን አደረጃጀት፣ አሠራርና አቅም ግንባታ የሚመለከቱ ጥናቶች፣ የታራሚዎችን አጠባበቅና አያያዝ ለማሻሻል የሚረዱ ጥናቶች፣ እንዲሁም የማረሚያ ጥበቃ ሙያና አገልግሎት ተመሳሳይነት ያለውና ደረጃውን የጠበቀ እንዲሆን ለማድረግ የሚያስችሉ ጥናቶች እንዲከናወኑ ያደርጋል፤

ሸ/ በአስተዳደሩ እና በክልል ማረሚያ ቤቶች መካከል መልካም ግንኙነት እንዲኖር ጥረት ያደርጋል፤

ቀ/ የአስተዳደሩን የአመራር ጉባዔ በስብሰባነት ይመራል፤

በ/ አስተዳደሩን አስመልክቶ የውጭ ግንኙነት ያደርጋል፡፡

11. የምክትል ዋና ዳይሬክተር ሥልጣንና ተግባር

1. ምክትል ዋና ዳይሬክተሩ፡-

ሀ/ የአስተዳደሩን ተግባራት በማቀድ፣ በማደራጀት፣ በመምራትና በማስተባበር ዋና ዳይሬክተሩን ይረዳል፤

ለ/ በአስተዳደሩ መዋቅር መሠረት የሥራ ክፍፍሎች በማድረግ ከአስተዳደሩ ዘርፎች ከፊሉን ይከታተላል፤

ሐ/ ዋና ዳይሬክተሩ በማይኖርበት ጊዜ ተክቶት ይሠራል፤

መ/ በዋና ዳይሬክተሩ ተለይተው የሚሰጡትን ሌሎች ተግባሮች ያከናውናል፡፡

2. ምክትል ዋና ዳይሬክተሩ ተጠሪነቱ ለዋና ዳይሬክተሩ ይሆናል፡፡

12. በጀት

የአስተዳደሩ በጀት በፌዴራል መንግሥት ይመደባል፡፡

13. የሂሳብ መዛግብትን የሂሳብ ምርመራ

1. አስተዳደሩ የተሟላና ትክክለኛ የሆኑ የሂሳብ መዛግብት ትይይዳል፤

2. የአስተዳደሩ የሂሳብ መዛግብትና ገንዘብ ነክ ሰነዶች በዋናው አዲተር ወይም ዋናው አዲተር በሚሰይመው አዲተር በየዓመቱ ይመረመራሉ፡፡

ክፍል ሦስት

ስለ ፌዴራል ማረጋገጫ ጥበቃ አስተዳደር

14. ለማረጋገጫ ጥበቃ አባልነት የሚያበቁ መመዘኛዎች

1. በፌዴራል ማረጋገጫ ጥበቃ አባልነት ለመመልመል ፈቃደኛ የሆነ ማንኛውም አ.ት.ዮ.ጽ.ያዊ የሚከተሉትን መመዘኛዎች በሙሉ ማሟላት ይኖርበታል፡-
  - ሀ/ ለአ.ት.ዮ.ጽ.ያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ሕገ-መንግሥት ተገዥ የሆነ፤
  - ለ/ ለማረጋገጫ ጥበቃ አባልነት ለመመልመል የሚያበቃ የትምህርት ደረጃ፤ አካላዊ ብቃት እና የተሟላ ጤንነት ያለው፤
  - ሐ/ መልካም ሥነ ምግባር ያለው፤
  - መ/ በፍርድ ቤት የተወሰነ የወንጀል ጥፋተኝነት የፍርድ ሪከርድ የሌለው፤
  - ሠ/ ዕድሜው 18 ዓመት እና ከዚያ በላይ የሆነ፤
  - ረ/ የማረጋገጫ ጥበቃ ሙያ ሥልጠናን ያጠናቀቀ።
2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) መሠረት የሚደረገው ምልመላ የፆታ፣ እንዲሁም የብሔሮች ፣ ብሔረሰቦችና ሕዝቦች ሚዛናዊ ተወጽኦ ያካተተ ይሆናል።
3. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ /1/ መሠረት የተመለመለ ማንኛውም ዜጋ የፖለቲካ ድርጅት አባል የሆነ እንደሆነ በማረጋገጫ ጥበቃ ሲቀጠር የፖለቲካ ድርጅት አባልነቱን መተው ይኖርበታል።

15. ቃለ መሳሰል ስለመፈፀም

ለማረጋገጫ ጥበቃ ሥራ የተቀጠረ ማንኛውም ምልመላ ለፌዴራሉ ሕገ መንግሥት ታማኝ በመሆን የተጣለበትን ሕዝባዊ አደራና ሙያዊ ኃላፊነት ለመወጣት ቃለ መሳሰል ይፈጽማል። የቃለ መሳሰሉ ይዘት በደንብ ይወሰናል።

16. የአገልግሎት ዘመን

1. የማንኛውም የማረጋገጫ ጥበቃ አባል የግዴታ አገልግሎት ዘመን ሰባት ዓመት ይሆናል። ዝርዝር አፈጻጸሙ በደንብ ይወሰናል።
2. የማንኛውም የማረጋገጫ ጥበቃ አባል ቅጥር ከሚከተሉት መካከል በማናቸውም ምክንያት ይቋረጣል፡-
  - ሀ/ በሞት፤
  - ለ/ በደንቡ መሠረት የሰንብት ጥያቄ ቀርቦ ተቀባይነት ሲያገኝ፤

ሐ/ በሐኪሞች ቦርድ በተረጋገጠ ሕመም ወይም የአካል ጉዳት ለሥራው ብቁ ሳይሆን ሲቀር፤

መ/ በፍርድ ቤት በወንጀል ጥፋተኛ ሆኖ ከተገኘና በደንቡ መሠረት ወንጀሉ ለሥራው ብቁ አያደርገውም ተብሎ ሲወሰን፤ ዝርዝሩ በደንብ ይወሰናል፤

ሠ/ በሥራ አፈጻጸም ወይም ዲሲፕሊን ጥፋት፤

ረ/ በጡረታ ሲገለል።

17. መብት

1. ማንኛውም የማረሚያ ጥበቃ አባል፡-

ሀ/ በፌዴራል መንግሥት በሚፀድቅ የደመወዝ ስኬል መሠረት ደመወዝ ያገኛል፤

ለ/ በአስተዳደሩ የመተዳደሪያ ደንብ መሠረት ቀለብ ልዩ ልዩ አበሎች፤ የደንብ ልብስና የሕክምና አገልግሎት ያገኛል፤

ሐ/ በጡረታ ሕግ መሠረት የጡረታ መብት ይኖረዋል፤

መ/ ሥራውን በተገቢው መንገድ በመወጣት ላይ እያለ ለሚደርስበት ተጠያቂነት በመሥሪያ ቤቱ ወጪ የጥብቅና አገልግሎት ያገኛል፤ ዝርዝር አፈጻጸሙ በደንብ ይወሰናል፤

ሠ/ ከሥራው ጋር በተያያዘ ሁኔታ በደረሰበት ጉዳት ምክንያት ሙሉ ወይም ከፊል የመሥራት ችሎታውን በዘላቂነት ያጣ የማረሚያ ጥበቃ አግባብ ባለው የጡረታ ሕግ የተሰጠው መብት ይከበርለታል።

2. ማንኛውም የማረሚያ ጥበቃ አባል፡-

ሀ/ የበላይ ኃላፊዎችን በአግባቡ የመጠየቅ፤ ስህተት ሲያይ የመጠቆም እና ችግሮችን በውይይት የመፍታት መብት አለው፤

ለ/ የሥልጣን ተዋረድን ጠብቆ አቤቱታ ማቅረብ ይችላል።

18. ግዴታ

ማንኛውም የማረሚያ ጥበቃ አባል፡-

1. በሕገ መንግሥቱና ኢትዮጵያ በተቀበለቻቸው ዓለምአቀፍ ደንጋጌዎች መሠረት የተረጋገጡትን ሰብዓዊ መብቶችና ዲሞክራሲያዊ መብቶች ሙሉ በሙሉ በማክበር እንዲሁም በሌሎች አግባብ ባላቸው ሕጎች መሠረት ሥራውን የማከናወን፤

2. የማረሚያ ጥበቃ ስራውን ሲያከናውን ማንነቱን የሚገልጽ መታወቂያ የማሳየት ግዴታ አለበት።

19. የጡረታ መውጫ ዕድሜ

ማንኛውም የማረሚያ ጥበቃ አባል በጡረታ የሚገለልበት ዕድሜ ጣሪያ አግባብ ባለው የጡረታ ሕግ መሠረት ለመንግሥት ሠራተኞች የተወሰነው የጡረታ መውጫ ዕድሜ ይሆናል።

20. ስለ ፌዴራል ማረሚያ ቤቶች አቤቱታ ሰሚ

በአስተዳደሩ ውስጥ አቤቱታ የሚሰማ የፌዴራል ማረሚያ አስተዳደር አቤቱታ ሰሚ አካል ይቋቋማል። ዝርዝሩ አስተዳደሩ በሚያወጣው መመሪያ ይወሰናል።

21. ስለ መተዳደሪያ ደንብ

የማረሚያ ጥበቃ አባሎች መተዳደሪያ ደንብ በሚኒስትሮች ምክር ቤት ይወጣል።

ክፍል አራት
ስለ ታራሚዎች አያያዝ

22. መርህ

1. ታራሚዎች ሰብዓዊ ክብራቸውን በሚጠብቁ ሁኔታዎች የመያዝ መብት አላቸው፤
2. የታራሚዎች አያያዝ፣ ታራሚዎቹ የተወሰነባቸው ቅጣት ጨርሰው ሲወጡ ሕግ አክባሪ ሆነው ራሳቸውን በራሳቸው ለማስተዳደር የሚያስችላቸው መሆን ይኖርበታል፤
3. በፍርድ ቤት ቀጠሮ ላይ ያሉ እንዲሁም የፍትሐብሔር ታራሚዎች ከወንጀል ድርጊት ነፃ እንደሆኑ ተቆጥረው በወንጀል ቅጣት ከተወሰነባቸው ታራሚዎች ተለይተው መያዝ ይኖርባቸዋል።

23. ታራሚን ስለመቀበል

በፍርድ ቤት ትዕዛዝ ካልሆነ በስተቀር አስተዳደሩ ማንኛውንም ሰው በማረሚያ ቤት እንዲቆይ መቀበል የለበትም።

24. ልዩነት ማድረግ የተከለከለ ስለመሆኑ

በታራሚዎች መካከል በጾታ፣ በሃይማኖት፣ በፖለቲካ አመለካከት፣ በብሔር ብሔረሰብ አባልነት ወይም በማኅበራዊ ምንጭ ልዩነት ማድረግ የተከለከለ ነው።

25. ታራሚዎችን በፈርጅ ለይቶ ስለመያዝ

1. ሴት ታራሚዎች ከወንድ ታራሚዎች ሙሉ በሙሉ የተለዩ ክፍሎች ይኖራቸዋል፤
2. ሁኔታው በፈቀደ መጠን ታራሚዎች በዕድሜያቸው፣ በፈጸሙት ወንጀልና በሌሎች ተመሳሳይ ምክንያቶች ተለይተው መያዝ ይኖርባቸዋል።

26. የታራሚዎች ክፍሎች ሁኔታ

1. ታራሚዎች የሚኖሩባቸው ክፍሎች እና ግቢያቸው በጤና ላይ ጉዳት የማያስከትሉ፣ ንፁህ አየርና በቂ ብርሃን የሚያገኙ መሆን ይኖርባቸዋል።
2. የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) እንደተጠበቀ ሆኖ፣ የታራሚዎች መኖሪያ ክፍሎች ሲዘጋጁ ታራሚው በሚያሳየው የባህርይ ለውጥና በወንጀል ድርጊት የመፀዕት ሁኔታ አኳያ ለይቶ ለመጠቀም የሚያስችሉና ታራሚዎችን በቀና ተወዳዳሪነት መንፈስ ወደመታረምና ተሃድሶ የሚያተጉ ሊሆኑ ይገባል።

27. ስለምግብና የጤንነት እንክብካቤ

ታራሚዎች በተቻለ መጠን ጤናቸውን ለመጠበቅ የሚያበቃቸውን በቂ ምግብና አስፈላጊውን የሕክምና አገልግሎት በነፃ ማግኘት ይኖርባቸዋል።

28. ሕፃን ልጅ ስላላት ቤት ታራሚ

1. ለልጅ ጥቅም አስፈላጊ ሆኖ ክትትል፣ ዕድሜው ከአሥራ ስምንት ወራት ያልበለጠና የእናቲቱ የቅርብ ክትትል የሚያስፈልገው ሕፃን ከቤት ታራሚ እናቱ ጋር አብሮ ማረማያ ቤት ውስጥ ሊቆይ ይችላል።
2. አስተዳደሩ ለልጅ ጤንነትና እንክብካቤ አስፈላጊውን የማድረግ ኃላፊነት አለበት፤
3. የእናቲቱ የእሥር ቆይታ በልጅ አካላዊ ወይም ሥነ ልቦናዊ አቋም ላይ ተፅዕኖ የሚያሳድር ሆኖ ሲገኝ ሕፃኑ አላዳጊ ወይም ሞግዚት እንዲያገኝ አስተዳደሩ ሁኔታዎችን ያመቻቻል።

29. ከጎብኚዎች ጋር ስለመገናኘት

ታራሚዎች ከትዳር ጓደኞቻቸው፣ ከቅርብ ዘመዶቻቸው፣ ከጓደኞቻቸው፣ ከሐኪሞቻቸው፣ ከሕግ አማካሪዎችና ከሃይማኖት አባቶች ጋር የመገናኘት መብት አላቸው። ዝርዝሩ አስተዳደሩ በሚያወጣው መመሪያ ይወሰናል።

30. ስለመታወቅና ዝውውር መረጃ የማስተላለፍ መብት

ማንኛውም ታራሚ መታወቅን ወይም በማናቸውም ምክንያት ከታወረበት ተቋም ወደ ሌላ ተቋም መሃወሩን ወዲያውኑ ለቤተሰቦቹ ወይም ለሚፈልገው ሰው የመናገር መብት አለው።

31. በሥራ ስለማሰማራትና ስለ ፈቃድ

1. በፍርድ ቤት የተወሰነበትን ቅጣት በማረማያ ቤት በመፈፀም ላይ ያለ ማንኛውም ታራሚ ከችሎታውና ከሙያው ጋር የሚስማማና ጤንነቱን የማይጎዳ ተመጣጣኝ

ሥራ እንዲሠራ ይደረጋል፤ በአስተዳደሩ በሚወጣ መመሪያ መሠረት እንደሁኔታው ለሥራው ክፍያ ያገኛል፤

2. ታራሚዎች በማረሚያ ጥበቃ አባል አጃቢነት ለልዩ ልዩ ማኅበራዊ ችግሮቻቸው ማቃለያ ፍቃድ የሚያገኙበት ሁኔታ በመመሪያ ይወሰናል።

32. የታራሚ ግዴታዎች

ለጥበቃ ሥራ፣ ሥነ ሥርዓት አከባባር፣ ጽዳት፣ ጤና አጠባበቅ፣ ማኅበራዊ ግንኙነት እና ስለሌሎችም ጉዳዮች በሚወጣ ደንብ ወይም መመሪያ የሚገለጹ የሥነ ሥርዓት ግዴታዎችን ታራሚዎች የማክበር ግዴታ አለባቸው።

33. የወንጀል ድርጊት

ማንኛውም ታራሚ በማረሚያ ቤት ቆይታው የወንጀል ድርጊት ቢፈጽም በወንጀል ሕግ ተጠያቂ ይሆናል።

ክፍል አምስት

ልዩ ልዩ ድንጋጌዎች

34. አስተዳደሩ ከክልል ማረሚያ ቤቶች ኃላፊዎች ጋር ስለሚኖረው የሥራ ግንኙነት

1. የማረሚያ ቤቶችን አስተዳደርና አሠራር፣ የታራሚዎችን አያያዝና አጠባበቅ ለማሻሻል፣ እንዲሁም ለማረሚያ ጥበቃ አባሎች እና ሠራተኞች የሥልጠና ዕድሎችን ለማመቻቸት፣ ከክልል ማረሚያ ቤቶች ኃላፊዎች ጋር ግንኙነት ያደርጋል።

2. አስተዳደሩና የክልል ማረሚያ ቤት ኃላፊዎች በጋራ በሚወስኑት በማናቸውም ጊዜ የጋራ ጉባኤ ሊያካሂዱ ይችላሉ፤

3. የጋራ ጉባኤውን የፌዴራል ማረሚያ ቤቶች ዋና ዳይሬክተር ይመራል፤

4. የጋራ ጉባኤው፦

ሀ/ የጋራ የአሠራር ውስጠ ደንብ ያወጣል፤

ለ/ የማረሚያ ቤቶች የሥራ እንቅስቃሴዎችን በመገምገም የልምድ ልውውጥ ያደርጋል፤ የአሠራር ደንብና መመሪያዎች በይዘት ረገድ እንዲሻሻሉና ወጥነት እንዲኖራቸው ያደርጋል፤

ሐ/ የማረሚያ ጥበቃ የሥልጠናን አቅጣጫ ይዘትና ደረጃን በሚመለከት በጋራ ይቀይሳል፤

መ/ በዚህ አዋጅ አንቀጽ 8 ንዑስ አንቀጽ (1) መሠረት በአስተዳደሩ በሚቀርቡ

ጥናቶች ላይ ይወያያል፤ በጥናቶቹ መሠረት ሊወሰዱ የሚገባቸው እርምጃዎች እንዲወሰኑ ለሚመለከተው አካል ያቅርባል፤ እንደየሁኔታው በአግባቡ ይወሰናል፤ በሥራ ላይ መዋላቸውን ያረጋግጣል።

- 5. አስተዳደሩና የክልል የማረሚያ ቤቶች ኃላፊዎች በጋራ ጉባኤው ያስተላለፏቸው ውሳኔዎች መተግበራቸውን በየበኩላቸው ይከታተላሉ።
- 6. የክልል የማረሚያ ቤቶች የታራሚዎችን አጠቃላይ ሁኔታ በሚመለከት ሪፖርትና ስታትስቲክስ በየጊዜው ለአስተዳደሩ ያስተላልፋሉ።

35. ወታደራዊ ማዕረግ ስለመቅረቱ

- 1. በማንኛውም ደረጃ የሚገኝ የማረሚያ ጥበቃ አባል ወታደራዊ ማዕረግ አይኖረውም፤ ሆኖም የማረሚያ ጥበቃ አባል የሆነ ማዕረግና ምልክት ይኖረዋል። ዝርዝሩ በደንብ ይወሰናል፤
- 2. ማንኛውም የማረሚያ ጥበቃ አባል የሥራ መደቡን የሚያመለክት የመለያ ደንብ ልብስ እንዲሁም ማንነቱን የሚገልጽ ስሙን፣ መለያ ቁጥሩን፣ ከፍሉንና ኃላፊነቱን የይዘ ባጅ ወይም ምልክት ይኖረዋል።

36. አሠራር

- 1. በአስተዳደሩ መዋቅር በየደረጃው ባሉት ኃላፊዎችና ሠራተኞች የቡድን አሠራር የዋና ተግባር አፈጻጸም አቅጣጫ ይሆናል። የቡድን አሠራሮች የጋራና የነጠላ ኃላፊነትን ያስከትላሉ።
- 2. በአስተዳደሩ መዋቅር በየደረጃው የሚገኙ ኃላፊዎች በተሰጣቸው ሥልጣን መሠረት በመወሰን ኃላፊነታቸውን የመወጣት ግዴታ አለባቸው።
- 3. የአስተዳደሩ አሠራር የተጠያቂነትና የግልጽነትን መርህ የተከተለ፤ እንዲሁም የሕዝብ ተሳትፎን መሠረት ያደረገ መሆን ይኖርበታል።

37. የተከለከለ ድርጊት

ማንኛውም ኢሰብአዊ ወይም ክብርን የሚነካ አያያዝ ወይም ድርጊት የተከለከለ ነው።

38. የተሻሩ እና ተፈጻሚነት የማይኖራቸው ሕጎች

- 1. የወህኒ ቤቶች አስተዳደርን ለማቋቋም የወጣው አዋጅ ቁጥር 45/1936 በዚህ አዋጅ ተሸሯል።
- 2. ከዚህ አዋጅ ጋር የሚቃረን ማንኛውም ሌላ ሕግ በዚህ አዋጅ ውስጥ በተመለከቱት ጉዳዮች ላይ ተፈጻሚነት አይኖረውም።

39. ደንብና መመሪያ የማውጣት ሥልጣን

1. የሚኒስትሮች ምክር ቤት ይህንን አዋጅ ለማስፈጸም የሚረዳ ደንብ ሊያወጣ ይችላል፤
2. አስተዳደሩ ይህን አዋጅ እና በአዋጁ መሠረት የሚወጣ ደንብን ለማስፈጸም የሚረዱ መመሪያዎችን የማውጣት ሥልጣን ይኖረዋል።

40. አዋጁ የሚጸናበት ጊዜ

ይህ አዋጅ ከጳጉሜ 4 ቀን 1995 ዓ.ም ጀምሮ የጸና ይሆናል።

አዲስ አበባ ጳጉሜ 4 ቀን 1995 ዓ.ም

ግርማ ወልደ ጊዮርጊስ

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ፕሬዚዳንት

ደንብ ቁጥር 278/2005

የወሳኝ ኩነት ምዝገባ ኤጀንሲን ለማቋቋም የወጣ

የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ

የሚኒስትሮች ምክር ቤት የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ አስፈጻሚ አካላትን ሥልጣንና ተግባር ለመወሰን በወጣው አዋጅ ቁጥር 691/2003 አንቀጽ 5 እና አንቀጽ 34 እንዲሁም በወሳኝ ኩነት ምዝገባ እና የብሔራዊ መታወቂያ አዋጅ ቁጥር 760/2004 አንቀጽ 4 መሠረት ይህንን ደንብ አውጥቷል፡፡

1. አጭር ርዕስ

ይህ ደንብ “የወሳኝ ኩነት ምዝገባ ኤጀንሲ ማቋቋሚያ የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ ቁጥር 278/2005” ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል፡፡

2. ትርጓሜ

የቃላት አገባብ ሌላ ትርጉም የሚያሰጠው ካልሆነ በስተቀር በዚህ ደንብ ሙሉ፡-

1. “አዋጅ” ማለት የወሳኝ ኩነት ምዝገባ እና የብሔራዊ መታወቂያ አዋጅ ቁጥር 760/2004 ነው፤
2. በአዋጁ አንቀጽ 2 የተሰጡ ትርጓሜዎች ተፈጻሚ ይሆናሉ፤
3. “ሚኒስቴር” ወይም “ሚኒስትር” ማለት እንደቅደም ተከተሉ የፍትህ ሚኒስቴር ወይም ሚኒስትር ነው⁵⁹፤
4. ማንኛውም በወንድ ጾታ የተገለጸው የሴትንም ያካትታል።

3. መቋቋም

1. የወሳኝ ኩነት ምዝገባ ኤጀንሲ (ከዚህ በኋላ “ኤጀንሲ” እየተባለ የሚጠራ) የሕግ ሰውነት ያለው ራሱን የቻለ የፌዴራል መንግስት መሥሪያ ቤት ሆኖ በዚህ ደንብ ተቋቋሟል፡፡
2. ኤጀንሲው ተጠሪነቱ ለሚኒስቴሩ ይሆናል⁶⁰፡፡

4. ዋና መሥሪያ ቤት

የኤጀንሲው ዋና መሥሪያ ቤት አዲስ አበባ ሆኖ እንደአስፈላጊነቱ በማንኛውም ሥፍራ ቅርንጫፍ መሥሪያ ቤት ሊኖረው ይችላል፡፡

---

⁵⁹ በ22/62(2008) አ.943 የፌዴራል ጠቅላይ አቃቤ ህግ በሚል ይነበብ፡፡
⁶⁰ በ22/62(2008) አ.943 አንቀጽ 22(1) በግልጽ ሳይነገር ተሻሻለ፡፡ ተጠሪነቱም ለፌዴራል ጠቅላይ አቃቤ ህግ ሆኗል፡፡

5. የኤጀንሲው ዓላማ

ኤጀንሲው የሚከተሉት ዓላማዎች ይኖሩታል፡-

1. የወላኝ ኩነት ምዝገባ ተግባራትን በአገር አቀፍ ደረጃ የመምራት፣ የማስተባበርና የመደገፍ፤ እና
2. የወላኝ ኩነት ምዝገባ መረጃዎችን በማዕከል አደራጅቶ የመያዝ፡፡

6. የኤጀንሲው ሥልጣንና ተግባር

ኤጀንሲው የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፡-

1. በአዋጁ መሠረት ወላኝ ኩነት በአግባቡ መመዝገቡንና ምስክር ወረቀት መስጠቱን ያረጋግጣል፤
2. ለክልሎች የሚያገለግሉ የክብር መዝገቦች ዝግጅትና ሥርዓትን በሚመለከት አግባብ ካላቸው የክልል አካላት ጋር ይተባበራል፤ ድጋፍ ይሰጣል፤
3. ከኢትዮጵያ ውጪ የሚኖሩ ዜጎችንና በግዳጅ ላይ ያሉ የመከላከያ ሠራዊት አባላትን የሚመለከቱ እንዲሁም በኢትዮጵያ መርከቦች ላይ የሚከሰቱ ወላኝ ኩነቶችን ለመመዝገብ የሚያስፈልጉ የክብር መዝገቦችን አዘጋጅቶ ያሰራጫል፤
4. የወላኝ ኩነት ምዝገባ የድርጊት መርህ ግብር እና የመረጃ አጠቃቀም ሥርዓትን ከክልሎች ጋር በመተባበር ያዘጋጃል፤ አፈጻጸሙን ይከታተላል፤
5. የወላኝ ኩነት ምዝገባ አስፈላጊነትን አስመልክቶ የተለያዩ ዘዴዎችን በመጠቀም ትምህርትና ሥልጠናዎች ይሰጣል ወይም እንዲሰጥ ያደርጋል፤
6. የወላኝ ኩነት ምዝገባ የጥራትና የሽፋን ደረጃ ለመገምገምና ለመቆጣጠር የሚያስችል ጥናት ያካሂዳል፤ በምዝገባ ሂደት በታዩ የአሠራር ችግሮች ላይ የመፍትሔ ሃሳብ ያቀርባል፤
7. የወላኝ ኩነት ምዝገባና የመረጃ ልውውጥ ሥርዓት ተስማሚ በሆነ ቴክኖሎጂ እየታገዘ የሚሠራበትን ሁኔታ ያመቻቻል፤
8. በአዋጁ መሠረት የተሰበሰቡ መረጃዎች ለሚመለከታቸው አካላት በወቅቱ እንዲተላለፉ አስፈላጊውን የማስተባበር ሥራ ያከናውናል፤
9. ለወላኝ ኩነት ምዝገባ ማዕከላዊ የመረጃ ማዕከል ያደራጃል፤ የሚዘረጋው ቴክኖሎጂና የሚሰበሰበው መረጃ ለአደጋ እንዳይጋለጥ ተገቢውን ጥንቃቄ ያደርጋል፤
10. የወላኝ ኩነት ምዝገባ ሥርዓትን የሚመለከቱ የፖሊሲ ሃሳቦችን ለሚመለከተው አካል ያቀርባል፤ ሲፈቀድም ተግባራዊ ያደርጋል፤

11. ከሚመለከታቸው የፌደራልና የክልል መንግሥታት አካላት ጋር በመተባበር ይሠራል፤
12. መንግሥታዊ ድርጅቶች፣ ማህበራት እና የበጎ አድራጎት ድርጅቶች የሀገሪቱ የወሳኝ ኩነት ምዝገባ ሥርዓት የተሟላ እንዲሆን ተገቢውን ድጋፍ እንዲያደርጉ ያስተባብራል፤
13. የንብረት ባለቤት ይሆናል፤ ውል ይዋዋላል፤ በሰሙ ይከሰሳል፤ ይከሰሳል እና
14. ዓላማውን ለማስፈጸም የሚያግዙ ሌሎች ተዛማጅ ተግባራትን ያከናውናል፡፡

7. የኤጀንሲው አቋም

ኤጀንሲው፦

1. የወሳኝ ኩነት ምክር ቤት (ከዚህ በኋላ “ምክር ቤት” እየተባለ የሚጠራ)፤
2. የሥራ አመራር ቦርድ (ከዚህ በኋላ “ቦርድ” እየተባለ የሚጠራ)፤
3. በሚኒስትሩ አቅራቢነት በመንግሥት የሚሾም ዋና ዳይሬክተር እንደ አስፈላጊነቱ ምክትል ዋና ዳይሬክተር፤ እና
4. አስፈላጊው ሠራተኞች፤ ይኖሩታል፡፡

8. የምክር ቤቱ አባላት

1. የምክር ቤቱ አባላት አግባብ ካላቸው የፌደራል መንግሥት መሥሪያ ቤቶችና የክልል አካላት ተውጣጥተው በመንግሥት ይሰየማሉ፡፡
2. ሚኒስትሩ የምክር ቤቱ ሰብሳቢ ይሆናል፡፡
3. የኤጀንሲው ዋና ዳይሬክተር የምክር ቤቱ ፀሐፊ ይሆናል

9. የምክር ቤቱ ስልጣንና ተግባር

ምክር ቤቱ የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፦

1. የወሳኝ ኩነት ምዝገባን በተመለከተ የፖሊሲ ሃሳብ ያመነጫል፤
2. ሀገር አቀፍ የወሳኝ ኩነት ምዝገባ ሥርዓት የድርጊት መርህ ግብርን ይገመግማል፤ የማሻሻያ ሃሳብ ያቀርባል፤
3. የኤጀንሲውን እና የክልል ወሳኝ ኩነት ምዝገባ አካላትን የክንውን ሪፖርቶች ይገመግማል፤ የማሻሻያ ሃሳቦችን ያቀርባል፤
4. አዋጁ በአገር አቀፍ ደረጃ ተግባራዊ መደረጉን ይገመግማል፤ ላጋጠሙ፤ የአፈጻጸም ችግሮች የመፍትሄ ሃሳብ ያቀርባል፤
5. አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ ንዑሳን ኮሚቴዎችን ያቋቁማል፡፡

10. የምክር ቤቱ ስብሰባ

1. ምክር ቤቱ በዓመት ሁለት ጊዜ ይሰበሰባል፤ ሆኖም አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ በማንኛውም ጊዜ ሊሰበሰብ ይችላል።
2. ከምክር ቤቱ አባላት ከግማሽ በላይ የሚሆኑት በስብሰባ ላይ ከተገኙ ምልዐተ ጉባዔ ይሆናል።
3. ምክር ቤቱ ውሳኔ የሚያሳልፈው በድምፅ ብልጫ ይሆናል፤ ሆኖም ድምፅ እኩል በእኩል የተከፈለ እንደሆነ ሰብሳቢው ወሳኝ ድምጽ ይኖረዋል።
4. የዚህ አንቀጽ ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆኖ ምክር ቤቱ የራሱን የስብሰባ ሥነ ሥርዓት መመሪያ ሊያወጣ ይችላል።

11. የቦርዱ አባላት

1. ቦርዱ ሰብሳቢውን ጨምሮ በመንግሥት የሚሰየሙ አባላት ይኖሩታል፤ ቁጥራቸውም እንደአስፈላጊነቱ ይወሰናል።
2. የኤጀንሲው ዋና ዳይሬክተር የቦርዱ አባልና ፀሐፊ ይሆናል።

12. ስልጣንና ተግባር

ቦርዱ የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፦

1. የኤጀንሲውን ሥራዎች በበላይነት ይመራል፤
2. የኤጀንሲውን ዓመታዊ የሥራ ንግግርና በጀት እንዲሁም የሥራ አፈጻጸም ሪፖርት ይገመግማል፤
3. በኤጀንሲው የሚወጡ መመሪያዎችን ይገመግማል፤ ያፀድቃል፤
4. የአዋጁን አፈፃፀም በሚመለከቱ ጉዳዮች ላይ ይመክራል፤ እንደ አግባቡ ይወስናል፤
5. ከኤጀንሲው ሥራዎች ጋር በተገናኘ የሚመለከታቸውን አካላት ያስተባብራል።

13. የቦርዱ ስብሰባ

1. ቦርዱ በወር አንድ ጊዜ ይሰበሰባል፤ ሆኖም አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ በማንኛውም ጊዜ ሊሰበሰብ ይችላል።
2. ከቦርዱ አባላት ከግማሽ በላይ የሚሆኑት በስብሰባ ላይ ከተገኙ ምልዐተ ጉባዔ ይሆናል።
3. ቦርዱ ውሳኔ የሚያሳልፈው በድምጽ ብልጫ ይሆናል፤ ሆኖም ድምፅ እኩል በእኩል የተከፈለ እንደሆነ ሰብሳቢው ወሳኝ ድምጽ ይኖረዋል።

4. የዚህ አንቀጽ ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆኖ ቦርዱ የራሱን የስብሰባ ሥነ ሥርዓት መመሪያ ሊያወጣ ይችላል።

14. የዋና ዳይሬክተሩ ሥልጣንና ተግባር

1. ዋና ዳይሬክተሩ የኤጀንሲው ዋና ሥራ አስፈጻሚ በመሆን ከሚኒስቴሩ በሚሰጠው አጠቃላይ መመሪያ መሠረት የኤጀንሲውን ሥራዎች ይመራል፤ ያስተዳድራል፤ ይቆጣጠራል።

2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) የተመለከተው አጠቃላይ አነጋገር እንደተጠበቀ ሆኖ ዋና ዳይሬክተሩ፦

ሀ/ በዚህ ደንብ አንቀጽ 6 የተመለከቱትን የኤጀንሲውን ሥልጣንና ተግባራት በሥራ ላይ ያውላል፤

ለ/ የኤጀንሲውን ሠራተኞች በፌዴራል ሲቪል ሰርቪስ ሕጎች መሠረት ይቀጥራል፤ ያስተዳድራል፤

ሐ/ የኤጀንሲውን ስትራቴጂክ ዕቅድ፣ ዓመታዊ ዕቅድ የሥራ ፕሮግራምና በጀት አዘጋጅቶ ለሚኒስቴሩ ያቀርባል፤ ሲፈቀድም ተግባራዊ ያደርጋል፤

መ/ ለኤጀንሲው በተፈቀደው በጀትና የሥራ ፕሮግራም መሠረት ገንዘብ ወጪ ያደርጋል፤

ሠ/ ከሦስተኛ ወገኖች ጋር በሚደረጉ ግንኙነቶች ኢጀንሲውን ይወክላል፤

ረ/ የኤጀንሲውን የሥራ አፈፃፀምና የሂሳብ ሪፖርቶች አዘጋጅቶ ለሚኒስትሩ ያቀርባል።

3. ዋና ዳይሬክተሩ ለኤጀንሲው ሥራ ቅልጥፍና በሚያስፈልግ መጠን ሥልጣንና ተግባሩን በከፊል ለኤጀንሲው ሌሎች ኃላፊዎችና ሠራተኞች በውክልና ሊሰጥ ይችላል።

15. በጀት

የኤጀንሲው በጀት በመንግሥት ይመደባል።

16. የሂሳብ መዛግብት

1. ኤጀንሲው የተሟሉና ትክክለኛ የሆኑ የሂሳብ መዛግብት ይይዛል።

2. የኤጀንሲው የሂሳብ መዛግብትና ገንዘብ ነክ ሰነዶች በየዓመቱ በዋናው አዲተር ወይም እርሱ በሚሰይመው አዲተር ይመረመራሉ።

17. ደንቡ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ ደንብ በፌዴራል ነጋሪት ጋዜጣ ታትሞ ከወጣበትቀን ጀምሮ የጸና ይሆናል።

አዲስ አበባ ታህሳስ 22 ቀን 2005 ዓ.ም

ኃይለማርያም ደሳለኝ

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ጠቅላይ ሚኒስትር

ደንብ ቁጥር 379/2008

የፌዴራል የሰነዶች ማረጋገጫና ምዝገባ ኤጀንሲን ለማቋቋም የወጣ

የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ

የሚኒስትሮች ምክር ቤት የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ አስፈጻሚ አካላትን ሥልጣንና ተግባር ለመወሰን በወጣው አዋጅ ቁጥር 916/2008 አንቀጽ 5 እና 39 እንዲሁም የሰነዶች ማረጋገጥና ምዝገባ አዋጅ ቁጥር 922/2008 አንቀጽ 4 መሠረት ይህንን ደንብ አውጥቷል፡፡

1. አጭር ርዕስ

ይህ ደንብ “የፌዴራል የሰነዶች ማረጋገጫና ምዝገባ ኤጀንሲ ማቋቋሚያ የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ ቁጥር 379/2008” ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል፡፡

2. ትርጓሜ

የቃሉ አገባብ ሌላ ትርጉም የሚያሰጠው ካልሆነ በቀር በዚህ ደንብ ውስጥ

- 1. “አዋጅ” ማለት የሰነዶች ማረጋገጥና ምዝገባ አዋጅ ቁጥር 922/2008 ነው፤
- 2. በአዋጁ አንቀጽ 2 የተሰጡት ትርጓሜዎች ለዚህ ደንብ ተፈጻሚ ይሆናሉ፤
- 3. “ሚኒስቴር” ማለት የፍትህ ሚኒስቴር ነው⁶¹፤
- 4. ማንኛውም በወንድ ጾታ የተገለጸው ሴትንም ያካትታል፡፡

3. መቋቋም

- 1. የፌዴራል የሰነዶች ማረጋገጫና ምዝገባ ኤጀንሲ (ከዚህ በኋላ “ኤጀንሲ” እየተባለ የሚጠራ) የሕግ ሰውነት ያለው ራሱን የቻለ የፌዴራል መንግስት መሥሪያ ቤት ሆኖ በዚህ ደንብ ተቋቋሟል፡፡
- 2. ኤጀንሲው ተጠሪነቱ ለሚኒስቴሩ ይሆናል⁶²፡፡

4. ዋና መሥሪያ ቤት

የኤጀንሲው ዋና መሥሪያ ቤት በአዲስ አበባ ሆኖ እንደ አስፈላጊነቱ በአዲስ አበባ እና ድሬዳዋ ከተሞች ቅርንጫፍ ጽሕፈት ቤቶች ይኖሩታል፡፡

5. ዓላማዎች

ኤጀንሲው የሚከተሉት ዓላማዎች ይኖሩታል፡-

---

⁶¹ በ22/62(2008) አ.943 መሰረት የጠቅላይ አቃቤ ህግ በሚል ይነበብ፡፡
⁶² በ22/62(2008) አ.943 አንቀጽ 22(1) በግልጽ ሳይነገር ተሻሻለ፡፡ ተጠሪነቱም ለፌዴራል ጠቅላይ አቃቤ ህግ ሆኗል፡፡

1. በፌዴራል ደረጃ እና በአዲስ አበባና በድሬዳዋ ከተሞች የሰነዶች ማረጋገጥና ምዝገባ አገልግሎት መስጠት፤ እና
2. የሰነድ ማረጋገጥና መመዝገብ ተግባራት በሀገር አቀፍ ደረጃ ማስተባበር እና መደገፍ እንዲሁም ተረጋግጠው የተመዘገቡ ሰነዶችን መረጃ በማዕከል የሚደራጁበትን ሁኔታ ማመቻቸትና መያዝ።

6. ሥልጣንና ተግባር

ኤጀንሲው የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፦

1. በአዋጁ የተጠቀሱትን ሰነድ የማረጋገጥና መመዝገብን እንዲሁም ያለአግባብ ተረጋግጠው የተመዘገቡ ሰነዶችን አግዶ የማቆየት ተግባራትን የማከናወን፤
2. በክልሎች ለሚገኙ የሰነዶች ማረጋገጫና ምዝገባ ተቋማት የሙያ፣ የቴክኒክና ሌሎች መሰል ድጋፎችን የመስጠት፤ እንዲሁም የምክክር፣ የልምድ ልውውጥ እና የሥልጠና መድረኮችን የማዘጋጀት፤
3. በአዋጁ አንቀጽ 6 መሠረት የሰነድ ማረጋገጥ እና መመዝገብ ተግባራት እንዲያከናውኑ ሥልጣን ከተሰጣቸው ሌሎች የፌዴራል መንግስት አካላት እንዲሁም ከክልል የሰነዶች ማረጋገጫና ምዝገባ ተቋማት ጋር በቅርበትና በትብብር የመስራት፤
4. በአገሪቱ ተረጋግጠው የተመዘገቡ ሰነዶችን በአንድ የመረጃ ማዕከል የሚደራጀት፣ ከተለያዩ ተቋማት ጋር በመረጃ መረብ የማገናኘት፤
5. በአዋጁ አንቀጽ 8 ለተመለከቱትና እንደአስፈላጊነቱ ለሌሎች ልዩ ልዩ የውል እና የስምምነት ሞዴል ሰነዶችን የማዘጋጀት፤ በአገር አቀፍ ደረጃ አንድ ወጥ የሆነ የሰነድ ማረጋገጥና መመዝገብ ሥርዓት እንዲኖር ያግዛሉ ተብለው በተመረጡ ጉዳዮች ላይ ሞዴል ሰነዶችንና ፎርማቶችን በማዘጋጀት ለሚመለከታቸው ሰነድ አረጋጋጭና መዝጋቢ ተቋማት የማሰራጨት፤
6. ዓላማውን ማሳካት የሚያስችሉ የፖሊሲ ሀሳቦችን በማዘጋጀት ለሚመለከተው አካል የማቅረብ፣ ሲወሰንም በሥራ ላይ የማዋል፤
7. የውስጥ ደንቦችንና መመሪያዎችን በማዘጋጀት ለሚኒስቴሩ የማቅረብ፣ ሲጸድቅም በሥራ ላይ የማዋል፤
8. ከሥልጣንና ተግባራቱ ጋር ግንኙነት ያላቸውን መረጃዎች የመሰብሰብ፣ የመተንተን እና የማሰራጨት፤

- 9. ከጣሎላክታቸው የፌዴራልና የክልል መንግሥት አካላት ጋር በትብብር የመሥራት፤
- 10. የንብረት ባለቤት የመሆን፣ ውል የመዋዋል፣ በስሙ የመክሰስና የመክሰስ፤
- 11. ዓላማውን ከግብ ለማድረስ የሚረዱ ሌሎች ተዛማጅ ተግባራትን የማከናወን፡፡

7. የኤጀንሲው አደረጃጀት

ኤጀንሲው፡-

- 1. በመንግሥት የሚሾሙ አንድ ዋና ዳይሬክተርና እንደአስፈላጊነቱ ምክትል ዋና ዳይሬክተሮች፤ እና
- 2. አስፈላጊው ሠራተኞች፤ ይኖሩታል፡፡

8. የዋና ዳይሬክተሩ ሥልጣንና ተግባር

- 1. ዋና ዳይሬክተሩ የኤጀንሲው ዋና ሥራ አስፈጻሚ በመሆን የኤጀንሲውን ሥራዎች ይመራል፤ ያስተዳድራል፡፡
- 2. የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) አጠቃላይ ድንጋጌ አንደተጠበቀ ሆኖ ዋና ዳይሬክተሩ፡-
  - ሀ/ በዚህ ደንብ አንቀጽ 6 የተመለከቱትን የኤጀንሲውን ሥልጣንና ተግባራት በሥራ ላይ ያውላል፤
  - ለ/ በፌዴራል መንግሥት ሠራተኞች ሕግ መሠረት የኤጀንሲውን ሠራተኞች ይቀጥራል፤ ያስተዳድራል፤
  - ሐ የኤጀንሲውን የሥራ ዕቅድና በጀት አዘጋጅቶ ለሚኒስቴሩ ያቀርባል፤ በመንግሥት ሲፈቀድም በሥራ ላይ ያውላል፤
  - መ/ ለኤጀንሲው በተፈቀደው በጀትና የሥራ ፕሮግራም መሠረት ገንዘብ ወጪ ያደርጋል፤
  - ሠ/ የኤጀንሲውን ዓመታዊ የስራ ክንውንና የሒሳብ ሪፖርቶች በማዘጋጀት ለሚኒስቴሩ ያቀርባል፤
  - ረ/ ከሦስተኛ ወገኖች ጋር በሚደረጉ ግንኙነቶች ሁሉ ኤጀንሲውን ይወክላል፤
  - ሰ በሚኒስቴሩ የሚሰጡትን ሌሎች ተግባራት ያከናውናል፤
- 3. ዋና ዳይሬክተሩ ለኤጀንሲው ስራ ቅልጥፍና በሚያስፈልግ መጠን ሥልጣንና ተግባሩን በክፍል ለኤጀንሲው የሥራ ኃላፊዎችና ሠራተኞች በውክልና ሊሰጥ ይችላል፡፡

9. የምክትል ዋና ዳይሬክተሮች ሥልጣንና ተግባራት

ምክትል ዋና ዳይሬክተሮች፡-

1. በዚህ ደንብ የተመለከቱትን የኤጀንሲውን ዓላማዎች ተግባራዊ በማድረግ፣ ሥልጣንና ተግባራት ሥራ ላይ በማዋል፣ የኤጀንሲውን ተግባራት በማቀድ፣ በማደራጀት እና በማስተባበር ረገድ ዋና ዳይሬክተሩን ያግዛሉ፤
2. በኤጀንሲው መዋቅር መሠረት በኃላፊነት የሚመሩትን ዘርፎች ተግባራት ይከታተላሉ፤
3. ዋና ዳይሬክተሩ በማይኖርበት ጊዜ በሹመት ቅድሚያ ያለው ምክትል ዋና ዳይሬክተር ተክቶ ይሠራል፤
4. በዋና ዳይሬክተሩ ተለይተው የሚሰጡትን ሌሎች ተግባራት ያከናውናል፡፡

10. በጀት

የኤጀንሲው በጀት በመንግስት የሚመደብ ይሆናል፡፡

11. የሂሳብ መዛግብት

1. ኤጀንሲው የተሟሉና ትክክለኛ የሆኑ የሂሳብ መዛግብት ይይዛል፡፡
2. የኤጀንሲው የሂሳብ መዛግብትና ገንዘብ ነክ ሰነዶች በዋናው አዲተር ወይም ዋናው አዲተር በሚሰይማቸው አዲተሮች በየዓመቱ ይመረመራሉ፡፡

12. የመብቶችና ግዴታዎች መተላለፍ

የሰነዶች ማረጋገጥና ምዝገባ (ማሻሻያ) አዋጅ ቁጥር 467/1997 መሰረት ለሚኒስቴሩ ተጠሪ ሆነው ስራቸውን ሲያከናውኑ የነበሩ ለአዲስ አበባ እና ለድሬዳዋ ከተሞች የሰነድ ማረጋገጫና ምዝገባ ጽሕፈት ቤቶች የተሰጡ መብቶችና ግዴታዎች በዚህ ደንብ መሰረት ለኤጀንሲው ተላልፏል፡፡

13. ደንቡ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ ደንብ በፌደራል ነጋሪት ጋዜጣ ታትሞ ከወጣበት ቀን ጀምሮ የፀና ይሆናል፡፡

አዲስ አበባ መጋቢት 15 ቀን 2008 ዓ.ም

ኃይለማርያም ደሳለኝ

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ጠቅላይ ሚኒስቴር

መ/ ለፕብሊክ ሰርቪስ እና የሰው ሀብት ልማት ሚኒስቴር ተጠሪ የሆኑ አስፈጻሚ አካላትን ማቋቋሚያ ህጎች

ደንብ ቁጥር 256/2004

የኢትዮጵያ ካይዘን ኢንስቲትዩት ማቋቋሚያ የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ

የሚኒስትሮች ምክር ቤት የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ አስፈጻሚ አካላትን ሥልጣንናተግባር ለመወሰን በወጣው አዋጅ ቁጥር 691/2003 አንቀጽ 5 እና አንቀጽ 34 መሠረት ይህን ደንብ አውጥቷል፡፡

1. አጭር ርዕስ

ይህ ደንብ “የኢትዮጵያ ካይዘን ኢንስቲትዩት ማቋቋሚያ የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ ቁጥር 256/2004 ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል”፡፡

2. ትርጓሜ

የቃሉ አገባብ ሌላ ትርጉም ካላሰጠው በስተቀር በዚህ ደንብ ውስጥ፦

1. “ካይዘን” ማለት የማይቋርጥ የጥራትና ምርታማነት ማሻሻያ አስተሳሰብና መሳሪያ ነው፤
2. “ሚኒስቴር” ማለት የኢንዱስትሪ ሚኒስቴር ነው፤⁶³
3. “የካይዘን አማካሪ” ማለት የማምረቻና አገልግሎት ተቋማትን ስለካይዘን አስተሳሰብና መሳሪያዎች ለማስፈጸምና ለማማከር ብቁ የሆነ ሰው ነው፤
4. ማንኛውም በወንድ ጾታ የተገለጸው የሴትንም ይጨምራል።

3. መቋቋም

1. የኢትዮጵያ ካይዘን ኢንስቲትዩት (በዚህ በኋላ “ኢንስቲትዩት” እየተባለ የሚጠራ) ራሱን የቻለ የህግ ሰውነት ያለው የፌዴራል መንግሥት መሥሪያ ቤት ሆኖ በዚህ ደንብ ተቋቋሟል፡፡
2. ኢንስቲትዩቱ ተጠሪነቱ ለሚኒስቴሩ ይሆናል⁶⁴፡፡

4. ዋና መሥሪያ ቤት

የኢንስቲትዩቱ ዋና መሥሪያ ቤት በአዲስ አበባ ሆኖ እንደ አስፈላጊነቱ በማናቸውም ሥፍራ ቅርንጫፍ መሥሪያ ቤት ሊኖረው ይችላል፡፡

⁶³ በ22/12(2008) አ.916 አንቀጽ 38(5)(ሐ) በገልፅ ሳይነገር “የፕብሊክ እና ሰው ሀብት ልማት ሚኒስቴር” ሆኖ ተሻሻለ፡፡

⁶⁴ በ22/12(2008) አ.916 አንቀጽ 38(5)(ሐ) በገልፅ ሳይነገር ተሻሻለ፡፡

5. የኢንሰቲትዩቱ ዓላማ

የኢንሰቲትዩቱ ዓላማ መሰረተ-ሰፊና የማያቋርጥ የጥራትና ምርታማነት ማሻሻያ ሥራዎችን በማከናወን ተወዳዳሪ ኢንዱስትሪዎችን ማስፋፋት ይሆናል።

6. የኢንሰቲትዩቱ ሥልጣንና ተግባራት

ኢንሰቲትዩቱ የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፦

1. የካይዘን አስተሳሰብና መሳሪያዎችን ለማስረጽ የሚያስችል ስትራቴጂና ዕቅድ ያዘጋጃል፤ ሲፈቀድም ያስፈጽማል፤
2. የመንግስትን ፖሊሲዎች ስትራቴጂዎች ለማስፈጸም የሚያበቃ ሀገራዊ የጥራትና ምርታማነት ንቅናቄ ለመፍጠር የሚያስችሉ ሥራዎችን ያከናውናል፤
3. ለጥቃቅን፣ ለአነስተኛ፣ ለመካከለኛ እና ለከፍተኛ የማምረቻ ተቋማት የካይዘን ማስተማሪያና የምክር አገልግሎት መስጫ ማንዋሎችን ያዘጋጃል፣ ያሰራጫል፣ አፈጻጸማቸውንም ይከታተላል፤
4. ለጥቃቅንና አነስተኛ ተቋማት የኢንዱስትሪ ኤክስፔንሽን አገልግሎት ለሚሰጡ የቴክኒክና ሙያ ትምህርትና ሥልጠና ተቋማት ባለሙያዎች የካይዘን ሥልጠናና የማማከር አገልግሎት የአሰልጣኞች ሥልጠና ይሰጣል፤ አፈጻጸሙንም ይደግፋል፤ ይከታተላል፤
5. ለመካከለኛና ከፍተኛ ተቋማት የካይዘን ሥልጠናና የማማከር አገልግሎት ይሰጣል፤
6. በአገልግሎት ሰጪና በትምህርትና ሥልጠና ተቋማት የካይዘን አስተሳሰብንና መሳሪያዎችን በየደረጃው ለማስረጽ የሚያስችሉ የሥልጠና፣ የማማከርና የማስተባበር ሥራዎችን ያከናውናል፤
7. ተቋማት ካይዘንን እንዲተገብሩ እና የጥራትና ምርታማነት ባህልን እንዲያዳብሩ የሚያነቃቃ የአሰራር ሥርዓት እንዲዘረጋ ያደርጋል፤ አተገባበሩንም ይከታተላል፤
8. የካይዘን የጥራትና ቁጥጥር እና የምርታማነት ማሻሻያ ቡድኖች በየተቋማቱ እንዲመሠረቱ የድጋፍ ሥራዎችን ያከናውናል፤ የተገኙ ውጤቶችን ይመዘግባል፤ ዕውቅናም ይሰጣል፤

9. በካይዘን ሥልጠናና የማማከር አገልግሎት ተጠቃሚ ለሆኑ የላቀ አፈጻጸም ለሚያሳዩ ድርጅቶች የዕውቅናና ማበረታቻ ሥርዓት ያዘጋጃል ፣ ያስፈጽማል ፣ የጥራት ምልክትም እንዲያውለበልቡ ይፈቅዳል፤
10. በካይዘን የተገኘውን መሻሻል ለመለካት የሚያስችሉ መረጃዎችን ይሰበስባል፣ ያጠናቅራል፣ ያሳትማል፣ ያሰራጫል፤
11. የካይዘን ትግበራን አፈፃፀም ለመገምገም የሚያስችሉ የውጤት መለኪያዎችን ያዘጋጃል፣ በተግባር ላይም ያውላል፤
12. ለካይዘን አሰልጣኞችና አማካሪዎች የብቃት ግምገማና ማረጋገጫ ሥርዓት ይዘረጋል፤
13. የካይዘን ትግበራ ምርጥ ተሞክሮ የመቀመር፣ የማስፋፋትና ሞዴል ድርጅቶችን የማፍራት ሥራዎችን ያከናውናል፣ ዓመታዊ ሕትመቶችን ያዘጋጃል፣ ያሰራጫል፤
14. የጥራት ወርን በመሰየም በሃገር አቀፍ ደረጃ የመወያያና የግንዛቤ ማስጨበጫ መድረኮችን ያዘጋጃል፤
15. የንብረት ባለቤት ይሆናል፣ ውል ይዋዋላል በስሙ ይክሳል፣ ይከሰሳል፤
16. ዓላማውን ከግብ ለማድረስ የሚረዱ ሌሎች ተዛማጅ ተግባራትን ያከናውናል።

7. አቋም

አንስቲትዩቱ፦

1. ምክር ቤት
2. በመንግስት የሚሾሙ ዋና ዳይሬክተር እና እንደአስፈላጊነቱ ምክትል ዋና ዳይሬክተሮች፤ እና
3. አስፈላጊው ሠራተኞች ይኖሩታል።

8. የምክር ቤቱ አባላት

1. የምክር ቤቱ አባላት አግባብነት ካላቸው የመንግሥት መሥሪያ ቤቶችና ከግሉ ዘርፍ የተውጣጡ ሆነው በመንግስት ይሰየማሉ።
2. የምክር ቤቱ አባላት ቁጥር እንደ አስፈላጊነቱ ይወሰናል።

9. የምክር ቤቱ ተግባራት

ምክር ቤቱ፦

1. ጥራትንና ምርታማነትን ለማሻሻል በአንስቲትዩቱ የሚዘጋጁ የካይዘን ስትራቴጂዎችንና ዕቅዶችን ይመረምራል፣ ያጸድቃል፤

2. በኢንስቲትዩቱ የተዘጋጁ የአቅም ግንባታ መርሃ ግብሮችን ይመረምራል፤ ያጸድቃል፤
3. የኢንስቲትዩቱን የዕቅድ አፈጻጸም በየሦስት ወሩ ይገመግማል፤ የማስተካከያ አቅጣጫዎችን ያስቀምጣል።

10. የምክር ቤቱ ስብሰባዎች

1. ምክር ቤቱ በየሦስት ወሩ መደበኛ ስብሰባ ያደርጋል፤ ሆኖም አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ በማንኛውም ጊዜ አስቸኳይ ስብሰባ ሊያደርግ ይችላል።
2. ከምክር ቤቱ አባላት መካከል አብዛኞቹ በስብሰባ ላይ ከተገኙ ምልዓተ ጉባኤ ይሆናል።
3. የምክር ቤቱ ውሳኔዎች በድምጽ ብልጫ ያልፋሉ፤ ሆኖም ድምጽ እኩል በእኩል ከተከፈለ ስብሰባው ወሳኝ ድምጽ ይኖረዋል።
4. የዚህ አንቀጽ ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆነው ምክር ቤቱ የራሱን የስብሰባ ሥነ ሥርዓት ደንብ ሊያወጣ ይችላል።

11. የዋና ዳይሬክተሩ ሥልጣንና ተግባር

1. ዋና ዳይሬክተሩ የኢንስቲትዩቱ ዋና ሥራ አስፈጻሚ ሆኖ የኢንስቲትዩቱን ሥራዎች ይመራል፤ ያስተዳድራል።
2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ ዋና ዳይሬክተሩ፦
  - ሀ/ በዚህ ደንብ አንቀጽ 6 የተመለከቱትን የኢንስቲትዩትን ሥልጣንና ተግባራት በሥራ ላይ ያውላል፤
  - ለ/ የኢንስቲትዩቱን ድጋፍ ሰጪ ሠራተኞች በፌዴራል ሲቪል ሰርቪስ ሕጎች መሠረት እንዲሁም የኢንስቲትዩቱን ዓላማ በማስፈጸም ሥራ ላይ የሚሠማሩ ባለሙያዎችን የፌዴራል ሲቪል ሰርቪስ ሕጎችን መሠረታዊ መርሆዎች ተከትሎ በመንግሥት በማጸድቅ መመሪያ መሠረት ይቀጥራል፤ ያስተዳድራል
  - ለ/ የኢንስቲትዩቱን ስትራቴጂክ ዕቅድ፣ አመታዊ ዕቅድ፣ የሥራ ፕሮግራምና በጀት አዘጋጅቶ ለማኒስቴሩ ያቀርባል፤ ሲፈቀድም ተግባራዊ ያደርጋል፤
  - መ/ ለኢንስቲትዩቱ በተፈቀደው በጀትና የሥራ ፕሮግራም መሰረት ገንዘብ ወጪ ያደርጋል፤
  - ሠ/ ከሦስተኛ ወገኖች ጋር በሚደረጉ ግንኙነቶች ኢንስቲትዩቱን ይወክላል፤

ረ/ የኢ.ንስቲትዩቱን የሥራ አፈጻጸምና የሂሳብ ሪፖርቶች አዘጋጅቶ ለሚኒስቴሩ ያቀርባል።

- 3. ዋና ዳይሬክተሩ ለኢ.ንስቲትዩቱ ሥራ ቅልጥፍና በሚያስፈልግ መጠን ሥልጣንና ተግባሩን በክፍል ለኢ.ንስቲትዩቱ ሌሎች ኃላፊዎችና ሠራተኞች በውክልና ሊሰጥ ይችላል።

12. በጀት

የኢ.ንስቲትዩቱ በጀት በመንግሥት ይመደባል።

13. የሂሳብ መዛግብት

- 1. ኢ.ንስቲትዩቱ የተሟሉና ትክክለኛ የሆኑ የሂሳብ መዛግብት ይይዛል።
- 2. የኢ.ንስቲትዩቱ የሂሳብ መዛግብትና ገንዘብ ነክ ሰነዶች በዋናው አዲተር ወይም እርሱ በሚሰይመው አዲተር በየዓመቱ ይመረመራሉ።

14. ደንቡ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ ደንብ በፌዴራል ነጋሪት ጋዜጣ ታትሞ ከወጣበት ቀን ጀምሮ የፀና ይሆናል።

አዲስ አበባ ጥቅምት 17 ቀን 2004 ዓ.ም

መለስ ዜናዊ

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ጠቅላይ ሚኒስትር

ሠ/ ለገንዘብ እና የኢኮኖሚ ትብብር ሚኒስቴር ተጠሪ የሆኑ ተቋማት ማቋቋሚያ ህጎች

አዋጅ ቁጥር 208/1992 ዓ.ም

የመንግስት የልማት ድርጅቶች ባለአደራ ቦርድ ለማቋቋም የወጣ አዋጅ

ወደ ግል ይዞታ የተዛወሩ የመንግሥት የልማት ድርጅቶች ባለአደራ ቦርድ ኃላፊነት ወደ አክሲዮን ማኅበርነት የሚለወጡ የልማት ድርጅቶችን የማይተላለፍ ሀብትና ዕዳ መረከብን እንዲሁም የሚፈርሱትን የልማት ድርጅቶች ሂሳብ የማጣራት ሥራ እንዲጨምር ማድረግ አስፈላጊ ሆኖ በመገኘቱ፡

የባለአደራ ቦርዱ ስያሜ የኃላፊነት ድርሻውን እንዲያንፀባርቅ በማድረግና ስልጣንና ተግባሩን እንደገና በመወሰን በአዲስ መልክ እንዲቋቋም ማድረግ በማስፈለጉ፡ በአ.ት.ዮ.ጽ.ያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ሕገ መንግስት አንቀጽ 55(1) መሠረት የሚከተለው ታውጧል።

1. አጭር ርዕስ

ይህ አዋጅ “የመንግስት የልማት ድርጅቶች ባለአደራ ቦርድ ማቋቋሚያ አዋጅ ቁጥር 208/1992” ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

2. ትርጓሜ

የቃሉ አገባብሌላ ትርጉም የሚያሰጠው ካልሆነ በስተቀር በዚህ አዋጅ ውስጥ፡

- 1. “የልማት ድርጅት” ማለት በአዋጅ ቁጥር 87/1987 ወይም በአዋጅ ቁጥር 146/1991 መሠረት ወደ ግል ይዞታ የተዛወረ ወይም ወደ አክሲዮን ማኅበርነት የተለወጠ ወይም በአዋጅ ቁጥር 25/1984 መሠረት እንዲፈርስ የተወሰነ የመንግሥት የልማት ድርጅት ሲሆን በአዋጅ ቁጥር 110/1987 መሠረት ለቀድሞ ባለቤቱ የተመለሰ የመንግሥት የልማት ድርጅትን ይጨምራል፤
- 2. ⁶⁵
- 3. “ተቆጣጣሪ ባለሥልጣን” ማለት የመንግሥት የልማት ድርጅቶች ተቆጣጣሪ ባለሥልጣን ነው።⁶⁶

---

⁶⁵ በ22/12(2008) አ.916 አንቀጽ 40(1)(ሐ) እና 41(11) ተሸሮ መብትና ግዴታው ለመንግስት ልማት ድርጅቶች ሚኒስቴር የተላለፈ በመሆኑ “ኤጀንሲው” የሚለው “ሚኒስቴሩ” በሚል ይነበብ።

⁶⁶ በ22/12(2008) አ.916 ባለስልጣን መንግስት የልማት ድርጅቶች ሚኒስቴር ሆኖ ተተክቷል።

3. መቋቋም

- 1. የመንግስት የልማት ድርጅቶች ባለአደራ ቦርድ (ከዚህ በኋላ “ባለአደራ ቦርድ” እየተባለ የሚጠራ) የሕግ ሰውነት ያለው ራሱን የቻለ የመንግሥት መሥሪያ ቤት ሆኖ በዚህ አዋጅ ተቋቋሟል።
- 2. የባለአደራ ቦርዱ ተጠሪነት ለጠቅላይ ሚኒስትሩ ይሆናል⁶⁷።

4. ዋና መሥሪያ ቤት

የባለአደራ ቦርዱ ዋና መሥሪያ ቤት በአዲስ አበባ ሆኖ እንደአስፈላጊነቱ በማናቸውም ሥፍራ ቅርንጫፍ ሊኖረው ይችላል።

5. ዓላማ

የባለአደራ ቦርዱ ዓላማ፡-

- 1. የልማት ድርጅት ወደ ግል ይዞታ በሚዛወርበት፣ ወደአክሲዮን ማኅበር በሚለወጥበት ወይም ለቀድሞ ባለቤቱ በሚመለስበት ጊዜ ወደ አዲሱ ባለቤት፣ ወደአክሲዮን ማኅበሩ ወይም ወደ ቀድሞ ባለቤቱ የማይተላለፉ ተሰብሳቢ ሂሳቦችን መሰብሰብ፣ ዕዳዎችን መረከብና ከነዚህ ጋር የተያያዙ የፍርድ ቤት ጉዳዮችን መከታተልና ማስፈጸም፣ እና
- 2. የሚፈረስ የልማት ድርጅትን ሂሳብ ማጣራት ይሆናል።

6. ሥልጣንና ተግባር

ባለአደራ ቦርዱ የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባሮች ይኖሩታል፡-

- 1. በአዋጅ ቁጥር 146/1991 መሠረት የሚተላለፉለትን የልማት ድርጅት ተሰብሳቢ ሂሳቦችና ዕዳዎችን የሚመለከቱ ሰነዶችን በመረከብ፡-
  - ሀ/ ተሰብሳቢና ተከፋይ ሂሳቦችን ከሚመለከታቸው ሶስተኛ ወገኖች ጋር ያስታርቃል፤
  - ለ/ ተሰብሳቢ ሂሳቦችን ይሰበስባል፤ ለመሰብሰብ ተገቢውን እርምጃ ይወስዳል፤
  - ሐ/ ዕዳዎችን ለመንግስት እያቀረበ እንዲከፈሉ ያደርጋል፤
  - መ/ ሊሰበሰቡና ሊከፈሉ የማይችሉ ሂሳቦችን እያጣራ ከመዝገብ እንዲሰረዙ ለመንግሥት ሃሳብ ያቀርባል፤

⁶⁷ በ22/12(2008) አ.916 አንቀጽ 38(6)(ለ) በግልፅ ሳይነገር ተሻሽሎ ተጠሪነቱም ለገንዘብና ኢኮኖሚ ትብብት ሚኒስቴር ሆኗል።

2. የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) (ሐ) ድንጋጌ ቢኖርም በፍርድ ቤት የተወሰኑ ወይም በመንግሥት መመሪያ ተለይተው ውክልና የተሰጠባቸውን ዕዳዎች በቀጥታ ይከፍላል።
3. በአዋጅ ቁጥር 146/1991 እና በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (7) መሠረት የተላለፉለትን የልማት ድርጅት ንብረቶች ስለመንግስት ንብረት አወጋገድ የገንዘብ ሚኒስቴር⁶⁸ ባወጣው መመሪያ መሠረት ያስወግዳል።
4. ከተላለፈለት የልማት ድርጅት ሀብትና ዕዳዎች ጋር የተያያዘ የፍርድ ቤት ገዳዮችን ይረከባል፣ ይከታተላል፣ ክርክሮችን ከፍርድ ቤት ውጭ በስምምነት ሊጨርስ ይችላል።
5. ኤጀንሲው የተጠቀመው የልማት ድርጅት ፕራይቪታይዜሽን ስልት የንብረት ሽያጭ ከሆነ እንዲሁም የልማት ድርጅቱ ለቀድሞ ባለንብረቱ እንዲመለስ በኤጀንሲው ሲወሰን፦
  - ሀ/ ርክክብ በሚጀመርበት ጊዜ በልማት ድርጅቱ የባንክ ሂሳብ የተቀመጠውና በካዝና የሚገኘው ጥሬ ገንዘብ ለዚህ ዓላማ ወደተከፈተ ልዩ የባንክ ሂሳብ ገቢ መደረጉን ያረጋግጣል፤
  - ለ/ ለገዢው ወይም ለቀድሞው ባለንብረት የተላለፈው ቋሚና አላቂ ንብረት፣ ጥሬ ዕቃና ምርት በመዝገብ በሚታየው መጠን ለመሆኑ ዝርዝር የማስታረቅ ሥራ ያካሂዳል፤
  - ሐ/ ርክክብ እስከተፈጸመበት ዕለት ያለውን የሂሳብ ምዝገባና የሂሳብ መዝጋት ሥራ እንዲከናወንና በውጭ አዲተር እንዲመረመር ያደርጋል፤
6. የልማት ድርጅቱ በአዋጅ ቁጥር 25/1984 አንቀጽ 39(1)-(5) በተደነገገው መሠረት እንዲፈርስ ሲወሰን በዚህ አዋጅ ከአንቀጽ 41 እስከ 45 በተመለከቱት ድንጋጌዎች መሠረት የሂሳብ አጣሪነት ተግባሮችን ያከናውናል።
7. ከዚህ አዋጅ ጋር ተያይዞ በሚገኘው ሠንጠረዥ የተመለከቱት የፈረሱ የመንግሥት የልማት ድርጅቶች ጊዜያዊ ባለአደራ ቦርዶች ያላጠናቀቋቸውን ሥራዎች በተቆጣጣሪ ባለሥልጣኑ አረካካቢነት ተረክቦ ያጠናቅቃል።

⁶⁸በ22/12(2008) አ.916 አንቀጽ 18 መሰረት የገንዘብና ኢኮኖሚ ትብብር ሚኒስቴር በሚል ይነበብ።

8. የተረከባቸውን የልማት ድርጅት ሰነዶች የልማት ድርጅቱን ሂሳብ የማጣራቱ ሥራ ከተጠናቀቀበት ቀን ጀምሮ ለአሥር ዓመት ጠብቆ ያየቆያል፡ ሰነዶቹን ለማየት የሚፈልጉ ሰዎችም እንዲያዩ ይፈቅዳል፤ ያልተሠራባቸውን ሰነዶችም አግባብ ባለው መንገድ ያስወግዳል፡
9. አስፈላጊ ሆኖ ሲያገኘው አግባብነት ያላቸው ተቋሞች የተወሰኑ ሥራዎችን በውክልና እንዲፈጽሙለት ሊያደርግ እንዲሁም ብቃት ካላቸው አማካሪዎች ጋር ተዋውሎ ሊያሠራ ይችላል፤
10. የንብረት ባለቤት ይሆናል፤ ውል ይዋዋላል፤ በስሙ ይከሰሳል፤ ይከሰሳል፤
11. ዓላማውን ለማስፈጸም የሚያስፈልጉ ሌሎች ተግባሮችን ያከናውናል።

7. የባለአደራ ቦርዱ አቋም

ባለአደራ ቦርዱ፡

1. የሥራ አመራር ቦርድ፡
2. በመንግስት የሚሾም አንድ ዋና ሥራ አስኪያጅ፡ እና
3. አስፈላጊው ሰራተኞች፤ ይኖሩታል።

8. የሥራ አመራር ቦርድ አባላት

የሥራ አመራር ቦርድ ሰብሳቢውን ጨምሮ በመንግሥት የሚሰየሙ አባላት ይኖሩታል፤ ቁጥራቸውም እንደአስፈላጊነቱ ይወሰናል።

9. የሥራ አመራር ቦርዱ ሥልጣንና ተግባር

የሥራ አመራር ቦርዱ የሚከትሉት ሥልጣንና ተግባሮች ይኖሩታል፡-

1. የባለአደራ ቦርዱን ሥራዎች በበላይነት ይመራል፤ ይቆጣጠራል፤
2. ለመንግስት የሚቀርቡ የዕዳ ክፍያ ጥያቄዎችን እንዲሁም የተሰብሳቢና የተከፋይ ሂሳቦችን ከመዝገብ የመሰረዝ ሃሳቦችን መርምሮ በአግባቡ ተጣርተው መቅረባቸውን ያረጋግጣል፤
3. የሚፈርሱ የልማት ድርጅቶችን ሂሳብ የማጣራት ሂደት ሕጋዊ ሥርዓቱን ተከትሎ መፈጸሙን ያረጋግጣል፤
4. የባለአደራ ቦርዱን መዋቅርና የሥራ ፕሮግራም እንዲሁም ለመንግስት የሚቀርበውን ዓመታዊ በጀትና ሪፖርት ያፀድቃል፤

5. የፌዴራል ሲቪል ሰርቪስ ሕግን መሠረታዊ ዓላማ በመከተል የሚዘጋጅውን የባለአደራ ቦርዱ ሠራተኞች የሚተዳደሩበትን መመሪያ ያጸድቃል፡ ለዋናው ሥራ አስኪያጅ ተጠሪ የሆኑትን የባለአደራ ቦርዱን ኃላፊዎች ቅጥርና ምደባ ያፀድቃል፤
6. በዚህ አዋጅ አንቀጽ 13 ከተመለከተው ልዩ ፈንድ የተፈቀደ ክፍያ የሚፈጸምበትን ሥርዓት የሚመለከት ዝርዝር መመሪያ ያወጣል፡

10. የሥራ አመራር ቦርዱ ስብሰባ

1. የሥራ አመራር ቦርዱ በወር አንድ ጊዜ ይሰበሰባል፡ ሆኖም አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ በስብሰባው ጥሪ በማናቸውም ጊዜ ሊሰበሰብ ይችላል።
2. ከሥራ አመራር ቦርዱ አባላት ከግማሽ በላይ የሚሆኑት በስብሰባ ላይ ከተገኙ ምልዓት ጉባዔ ይሆናል።
3. የሥራ አመራር ቦርዱ ውሳኔ የሚያሳልፈው በድምጽ ብልጫ ይሆናል፡ ሆኖም ድምጽ እኩል በእኩል የተከፈለ እንደሆነ ሰብሳቢው ያለበት ወገን ሃሳብ የቦርዱ ውሳኔ ሆኖ ያልፋል።
4. የዚህ አንቀጽ ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆኖ የሥራ አመራር ቦርዱ የራሱን የስብሰባ ሥነ ሥርዓት ደንብ ሊያወጣ ይችላል።

11. የዋናው ሥራ አስኪያጅ ሥልጣንና ተግባር

1. ዋናው ሥራ አስኪያጅ የባለአደራ ቦርዱ ዋና ሥራ አስፈጻሚ ሆኖ የሥራ አመራር ቦርዱ በሚሰጠው አጠቃላይ መመሪያ መሠረት የባለአደራ ቦርዱን ስራዎች ይመራል፤ ያስተዳድራል።
2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) የተመለከተው አጠቃላይ አነጋገር እንደተጠበቀ ሆኖ፡ ዋናው ሥራ አስኪያጅ፡-
  - ሀ/ በቦርዱ ስብሰባዎች በአባልነት ይሳትፋል፡
  - ለ/ በዚህ አዋጅ አንቀጽ 6 የተመለከቱትን የባለአደራ ቦርዱን ሥልጣንና ተግባሮች በሥራ ላይ ያውላል፡
  - ሐ/ የሥራ አመራር ቦርዱ ባጸደቀው የሠራተኞች አስተዳደር መመሪያ መሠረት የባለአደራ ቦርዱን ይቀጥራል፡ ያስተዳድራል፡
  - መ/ የባለአደራ ቦርዱን በጀትና የሥራ ፕሮግራም አዘጋጅቶ ለሥራ አመራር ቦርዱ ያቀርባል፡ ሲፈቀድም በሥራ ላይ ያውላል፡

ሠ/ ለባለአደራ ቦርዱ በተፈቀደለት በጀትና የሥራ ፕሮግራም መሰረት ገንዘብ ወጭ ያደርጋል፡

ረ/ ከሶስተኛ ወገኖች ጋር በሚደረጉ ግንኙነቶች ሁሉ ባለአደራ ቦርዱን ይወክላል፡

ሰ/ የባለአደራ ቦርዱን የሥራ አፈጻጸምና የሂሳብ ሪፖርት ለሥራ አመራር ቦርዱ ያቀርባል።

- 3. ዋናው ሥራ አስኪያጅ ለባለአደራ ቦርዱ የሥራ ቅልጥፍና ባስፈለገ መጠን ሥልጣንና ተግባሩን በክፍል ለባለአደራ ቦርዱ ኃላፊዎችና ሌሎች ሠራተኞች በውክልና ሊያስተላልፍ ይችላል፤ ሆኖም እርሱ በማይኖርበት ጊዜ ተክቶት የሚሠራው ኃላፊ ከ30 ቀናት ለሚበልጥ ጊዜ የሚሠራ ከሆነ ውክልናው አስቀድሞ ለሥራ አመራር ቦርዱ ቀርቦ መፈቀድ አለበት፡፡

12. በጀት

የባለአደራ ቦርዱ በጀት በመንግሥት ይመደባል፡፡

13. ልዩ ፈንድ

1. የባለአደራ ቦርዱ ልዩ ፈንድ በዚህ አዋጅ ተቋቁሟል፡፡

2. ፈንዱ የሚከተሉት የገንዘብ ምንጮች ይኖሩታል፡፡

ሀ/ ከፕራይቪት ይዘብን ገቢ ላይ መንግሥት በሚወስነው መቶኛ መሠረት የሚቀነስ ሂሳብ፤

ለ/ በዚህ አዋጅ አንቀጽ 6(1) (ለ) መሠረት የሚገኝ ተሰብሳብ ገቢ፤

ሐ/ በዚህ አዋጅ አንቀጽ 6(3) መሠረት የሚገኝ የንብረት ሽያጭ ገቢ፤

መ/ በዚህ አዋጅ አንቀጽ 6(5) (ሀ) መሠረት የሚተላለፍ ገንዘብ፤

ሠ/ እንደአስፈላጊነቱ በመንግሥት ከሚመደብ በጀት፡፡

3. ፈንዱ የሚከተሉትን ክፍያዎች ለመፈጸም ጥቅም ላይ ይውላል፡

ሀ/ በዚህ አዋጅ አንቀጽ 6 ንዑስ አንቀጽ (1)(ሐ) እና (2) መሠረት የሚፈጸሙ የዕዳ ክፍያዎችን፤

ለ/ በዚህ አዋጅ አንቀጽ 6(9) መሠረት ለሚቀጠሩ አማካሪዎች የሚፈጸሙ የአገልግሎት ክፍያዎችን፤

ሐ/ ባለአደራ ቦርዱ ከሚከታተላቸው የፍርድ ቤት ጉዳዮች ጋር የተያያዙ የፍርድ ቤት ወጪዎችና የጥብቅና አገልግሎት ክፍያዎችን፤

መ/ በዚህ አዋጅ አንቀጽ 6(6) መሠረት ከሚከናወን ሂሳብ የማጣራት ሥራዎች ጋር የተያያዙ ወጪዎችን፤

4. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (3)(መ) መሠረት ክፍያ ወይንም ተደርጎ የተፈጸመ ክፍያ የፈረሰው የልማት ድርጅት ንብረት ሲሸጥ ከሚገኘው ገቢ ተቀንሶ የሚተካ ይሆናል።
5. የዚህ አዋጅ አንቀጽ 6 ንዑስ አንቀጽ (1)(ሐ) እና (2) ድንጋጌዎች ተጠቅሞ እንደተጠበቁ ሆኖ ክፍያ ላይ የሚደረግ ማናቸውም ክፍያ በባለአደራ ቦርዱ የሥራ አመራር ቦርድ መፈቀድ አለበት።
6. የፈንዳ ሂሳብ ከባለአደራ ቦርዱ የበጀት ሂሳብ ተለይቶ ይያዛል፤ የተለየ ሪፖርትም ይቀርብበታል።

14. የሂሳብ መዛግብት

1. ባለአደራ ቦርዱ የተሟሉና ትክክለኛ የሆኑ የሂሳብ መዛግብት ይይዛል፤
2. የባለአደራ ቦርዱ የሂሳብ መዛግብትና ገንዘብ ነክ ሰነዶች በየዓመቱ በዋናው አዲተር ወይም ዋናው አዲተር በሚሰይመው አዲተር ይመረመራሉ።

15. የመተባበር ግዴታ

1. የልማት ድርጅት የሥራ አመራር ቦርድና ማኔጅመንት ባለአደራ ቦርዱ ስለሚረከባቸው የፋይናንስና የሕግ ጉዳዮች ዝርዝር መግለጫ በመስጠት የመተባበር ግዴታ አለባቸው።
2. የልማት ድርጅት አዲሱ ባለቤት ወይም ማኔጅመንት፤
  - ሀ/ ባለአደራ ቦርዱ በዚህ አዋጅ መሠረት ሊረከባቸው የሚገቡ ሰነዶችና መዝገቦችን እስከሚረከባቸውና እስከሚያነሳቸው ድረስ ባለቤት ቦታና ሁኔታ ተጠብቀው እንዲቆዩ በማድረግ እና፤
  - ለ/ ለባለአደራ ቦርዱ የተላለፉና ከሠራተኞች የሚፈለጉ ተሰብሳቢዎችን በመሰብሰብ ረገድ የመተባበር ግዴታ አለበት።

16. የተሻረ ሕግ

ወደ ግል ይዞታ የተዛወሩ የመንግሥት የልማት ድርጅቶች ባለአደራ ቦርድ ማቋቋሚያ አዋጅ ቁጥር 17/1988 በዚህ አዋጅ ተሽሯል።

17. ስለመብትና ግዴታ መተላለፍ

በአዋጅ ቁጥር 17/1988 ተቋቁሞ የነበረው ወደ ግል ይዞታ የተዛወሩ የመንግሥት የልማት ድርጅቶች ባለአደራ ቦርድ ሙብትና ግዴታዎች በዚህ አዋጅ ለባለአደራ ቦርዱ ተላልፏል።

18. አዋጁ የሚጸናበት ጊዜ

ይህ አዋጅ ከሰኔ 20 ቀን 1992 ዓ.ም ጀምሮ የፀና ይሆናል።

አዲስ አበባ ሰኔ 20 ቀን 1992 ዓ.ም

ዶ/ር ነጋሶ ጊዳዳ

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ፕሬዝዳንት

ሠንጠረዥ

የፈረሱ የመንግሥት የልማት ድርጅቶች ጊዜያዊ ባለአደራ ቦርዶች

ተ.ቁ	የባለአደራ ቦርዱ ስም
1	የኢንዱስትሪ ኮርፖሬሽኖች ባለአደራ ቦርድ
2	የመንግሥት እርሻዎች ኮርፖሬሽን ባለአደራ ቦርድ
3	የኢትዮጵያ ችርቻሮ ንግድ ኮርፖሬሽንና የኢትዮጵያ የቤትና የቢሮ ዕቃዎች ድርጅት ባለአደራ ቦርድ
4	የብሔራዊ ሆቴሎች ኮርፖሬሽን ባለአደራ ቦርድ
5	የኢትዮጵያ የመድኃኒትና የሕክምና መገልገያዎች አቅራቢ ኮርፖሬሽን ባለአደራ ቦርድ
6	የማዕድን ሀብት ልማት ኮርፖሬሽን ባለአደራ ቦርድ
7	የጭነት ማመላለሻ ኮርፖሬሽን ባለአደራ ቦርድ
8	የሕዝብ ማመላለሻ ኮርፖሬሽን ባለአደራ ቦርድ

ደንብ ቁጥር 184/2002

የመንግሥት ንብረት ማስወገድ አገልግሎትን ለማቋቋም የወጣ

የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ

የሚኒስትሮች ምክር ቤት የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ አስፈጻሚ አካላትን ሥልጣንና ተግባር ለመወሰን በወጣው አዋጅ ቁጥር 471/1998 አንቀጽ 5 እና በመንግሥት ግዥና ንብረት አስተዳደር አዋጅ ቁጥር 649/2001 አንቀጽ 60 (1) መሰረት ይህን ደንብ አውጥቷል።

1. አጭር ርዕስ

ይህ ደንብ "የመንግሥት ንብረት ማስወገድ አገልግሎት ማቋቋሚያ የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ ቁጥር 184/2002" ተብሎ ሲጠቀስ ይችላል።

2. ትርጓሜ

የቃሉ አግባብ ሌላ ትርጉም ካላሰጠው በስተቀር በዚህ ደንብ ውስጥ፦

1. "አዋጅ" ማለት የመንግሥት ግዥና ንብረት አስተዳደር አዋጅ ቁጥር 649/2001 ነው፤
2. በአዋጁ አንቀጽ 2 የተሰጡ ትርጓሜዎች ተፈጻሚ ይሆናሉ፤
3. "ሚኒስቴር" የገንዘብና ኢኮኖሚ ልማት ሚኒስቴር⁶⁹ ነው።

3. መቋቋም

1. የመንግሥት ግዥና ንብረት ማስወገድ አገልግሎት (ከዚህ በኋላ "አገልግሎት እየተባለ የሚጠራ) የመንግሥት መሥሪያ ቤት ሆኖ በዚህ ደንብ ተቋቁሟል።
2. አገልግሎቱ ተጠሪነቱ ለገንዘብና ኢኮኖሚ ልማት ሚኒስቴር⁷⁰ ይሆናል።

4. ዓላማ

አገልግሎቱ የሚከተሉት ዓላማዎች ይኖሩታል፦

1. የመንግሥት መሥሪያ ቤቶች የሚጠቀሙባቸው ተመሳሳይ ዕቃና አገልግሎቶች እንዲሁም አገራዊ ስትራቴጂካዊ ጠቀሜታ ያላቸው ዕቃዎችና አገልግሎቶች ከከፍተኛ ግዥ የሚገኘውን ኢኮኖሚያዊ ጠቀሜታ በሚያስገኝ ተመጣጣኝ ዋጋ፣ በተገቢው ጊዜና በተፈላጊው ጥራት እንዲቀርቡ ማስቻል፤

⁶⁹ በ22/12(2008) አ.916 አንቀጽ 9(6) መሰረት የገንዘብና ኢኮኖሚ ትብብር ሚኒስቴር በሚል ይነበብ።

⁷⁰ በ22/12(2008) አ.916 አንቀጽ 38(6)(ሐ) ለገንዘብና ኢኮኖሚ ትብብር ሚኒስቴር ሆኗል።

- 2. በሽያጭ እንዲወገዱ ውሳኔ የተሰጠባቸው የመንግሥት መሥሪያ ቤቶች ንብረቶች በተቀላጠፈ አኳኋን በተመጣጣኝ ዋጋ እንዲወገዱ ማስቻል፤
- 3. ለመንግሥት የልማት ድርጅቶች በዕቃና አገልግሎት ግዥ እንዲሁም በንብረት ማስወገድ ረገድ እገዛ ማድረግ።

5. ዋና መሥሪያ ቤት

የአገልግሎቱ ዋና መሥሪያ ቤት በአዲስ አበባ ሆኖ እንደአስፈላጊነቱ በማናቸውም ሥፍራ ቅርንጫፍ ሊኖረው ይችላል።

6. የአገልግሎቱ ሥልጣንና ተግባር

- 1. አገልግሎቱ የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባሮች ይኖሩታል፦
  - ሀ/ ዝርዝራቸው በሚኒስቴሩ መመሪያ የሚወሰን የመንግሥት መሥሪያ ቤቶች የሚጠቀሙባቸውን ተመሳሳይ ዕቃዎችና አገልግሎቶች እንዲሁም አገራዊ ስትራቴጂካዊ ጠቀሜታ ያላቸውን ዕቃዎችና አገልግሎቶች ግዥ ያክናውናል፤
  - ለ/ ግምታቸው በሚኒስቴሩ መመሪያ ከሚወሰን የገንዘብ መጠን በላይ የሆነ በመንግሥት መሥሪያ ቤቶች ኃላፊነት ስር ያሉ በሽያጭ እንዲወገዱ ውሳኔ የተሰጠባቸውን ንብረቶች ይሸጣል፤
  - ሐ/ የዚህ ንዑስ አንቀጽ ተራ ፊደል (ሀ) እና (ለ) እንደተጠበቁ ሆኖ፤ ለመንግሥት መሥሪያ ቤቶች እንዲሁም ጥያቄ ሲቀርብለት ለመንግሥት የልማት ድርጅቶች ለክልል መንግሥታትና ለግሉ ዘርፍ፤
    - 1) በወቅታዊ የገበያ መረጃ ላይ የተመሠረተ የአገር ውስጥና የዓለም አቀፍ የግዥ አገልግሎቶችን ይሰጣል፤
    - 2) የግዥ አፈገፀምን የሚመለከት የምክርና ሥልጠና አገልግሎት ይሰጣል፤
  - መ/ በዚህ ንዑስ አንቀጽ ተራ ፊደል (ሐ) መሠረት ለሚሰጣቸው አገልግሎቶች ተመጣጣኝ ዋጋ ያስከፍላል፤
  - ሠ/ የንብረት ባለቤት ይሆናል፤ ውል ይዋዋላል፤ በራሱ ስም ይከላል፤ ይከሰሳል፤
  - ረ/ ዓላማውን ለማሳካት አስፈላጊ የሆኑ ሌሎች ተዛማጅ ተግባሮችን ያክናውናል።
- 2. አገልግሎቱ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) ተራ ፊደል (ሀ) እና (ለ) የተመለከቱትን ሥልጣንና ተግባሮች በሥራ ላይ ሲያውል፦
  - ሀ/ የመንግሥት ግዥና ንብረት የማስወገዱ ተግባር በአዋጁና አዋጁን ለማስፈጸም በወጡ ደንቦችና መመሪያዎች መሠረት መፈጸሙን ያረጋግጣል፤

ለ/ የመንግሥት መሥሪያ ቤቶች የሚጠቀሙባቸውን ተመሳሳይ ዕቃዎችና አገልግሎቶች የአገር ውስጥ ግዥ ሂደት አጠናቆ የማዕቀፍ ስምምነት በመፈራረም ይህንኑ የመንግሥት መሥሪያ ቤቶች እንዲያውቁት ያደርጋል፤

ሐ/ የመንግሥት መሥሪያ ቤቶች የሚጠቀሙባቸውን ተመሳሳይ ዕቃዎችና አገልግሎቶች ዓለም ዐቀፍ ግዥ እንዲሁም አገራዊ ስትራቴጂካዊ ጠቀሜታ ያላቸውን ዕቃዎችና አገልግሎቶች ግዥ ሂደት በማጠናቀቅ ዕቃዎቹና አገልግሎቶቹ ለተጠቃሚ አካላቱ እንዲደርሱ ያደርጋል፤

መ/ ልዩ መ.ያዊ እውቀት በሚያስፈልጋቸው ጉዳዮች አግባብ ካላቸው መንግሥታዊ ተቋማት መጠየቅና ማግኘት ይችላል፡፡

7. የአገልግሎቱ አቋም

አገልግሎቱ፡-

1. የሥራ አመራር ቦርድ (ከዚህ በኋላ “ቦርድ” እየተባለ የሚጠራ)፤
2. በመንግሥት የሚሾሙ አንድ ዋና ዳይሬክተርና እንደአስፈላጊነቱ ሁለት ምክትል ዋና ዳይሬክተሮች፤ እና
3. አስፈላጊው ሠራተኞች፤ ይኖሩታል።

8. የቦርድ አባላት

1. ቦርዱ ቁጥራቸው እንደአስፈላጊነቱ የሚወሰን በመንግሥት የሚሰየሙ አባላት ይኖሩታል።
2. ለቦርዱ አባላት የሚከፈለው አበል በመንግሥት ይወሰናል፡፡

9. የቦርዱ ሥልጣንና ተግባር

ቦርዱ የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባሮች ይኖሩታል፡-

1. አገልግሎቱን በበላይነት ይመራል፤ ይቆጣጠራል፤
2. የአገልግሎቱን ስትራቴጂዎችና የአፈፃፀም መመሪያዎች መርምሮ ያፀድቃል፤ በሥራ ላይ መዋላቸውን ይከታተላል፤
3. የአገልግሎቱን ዓመታዊ የሥራ ፕሮግራምና በጀት መርምሮ ለሚኒስቴሩ ያስተላልፋል፤ ሲፀድቅም በሥራ ላይ መዋሉን ያረጋግጣል፤
4. የአገልግሎቱን ዓመታዊ የሂሳብ ሪፖርት ያፀድቃል፤ የውጪ አዲተሮችን ሪፖርት ይሰማል፤ በአዲት ሪፖርቱ መሠረት አስፈላጊው የእርምጃ እርምጃ መወሰዱን ያረጋግጣል፤

5. አገልግሎቱ የሚያስከፍለውን የአገልግሎት ክፍያ መጠን ለሚኒስትሮች ምክር ቤት አቅርቦ ያስወስናል፤ ተግባራዊ መሆኑንም ያረጋግጣል፤
6. አስፈላጊ ሆኖ ሲያገኘው የሚያማክሩት ኮሚቴዎች ያቋቁማል፡፡

10. የቦርዱ ስብሰባዎች

1. ቦርዱ በወር አንድ ጊዜ ይሰበሰባል፤ ሆኖም አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ በሰብሳቢው ጥሪ በማናቸውም ጊዜ ሲሰበሰብ ይችላል፡፡
2. በቦርዱ ስብሰባ ላይ ከግማሽ በላይ አባላት ከተገኙ ምልዓተ ጉባዔ ይሆናል፡፡
3. የቦርዱ ውሳኔ የሚተላለፈው በስብሰባው ከተገኙ አባላት በአብዛኛው ድምፅ ሲደገፍ ይሆናል፤ ሆኖም ድምፅ እኩል በእኩል የተከፈለ እንደሆነ ሰብሳቢው ወሳኝ ድምፅ ይኖረዋል።
4. የዚህ አንቀጽ ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆኖ ቦርዱ የራሱን የስብሰባ ሥነ-ሥርዓት ደንብ ሊያወጣ ይችላል፡፡

11. የዋና ዳይሬክተሩ ሥልጣንና ተግባር

1. የቦርዱ አጠቃላይ አመራር እንደተጠበቀ ሆኖ ዋና ዳይሬክተሩ የአገልግሎቱ ዋና ሥራ አስፈጻሚ በመሆን የአገልግሎቱን ሥራዎች ይመራል፤ ያስተዳድራል።
2. የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) አጠቃላይ አነጋገር እንደተጠበቀ ሆኖ ዋና ዳይሬክተሩ፦

ሀ/ በዚህ ደንብ አንቀጽ 6 የተመለከቱትን የአገልግሎቱን ሥልጣንና ተግባራት ሥራ ላይ ያውላል፤

ለ/ የፌዴራል ሲቪል ሰርቪስ ሕጎችን መሠረታዊ መርሆዎች ተከትሎ በመንግሥት በማጸድቅ መመሪያ መሠረት የአገልግሎቱን ሠራተኞች ይቀጥራል፤ ያስተዳድራል፤

ሐ/ የአገልግሎቱን ስትራቴጂክ ዕቅድ እና ዓመታዊ የሥራ ፕሮግራምና በጀት አዘጋጅቶ ለቦርዱ ያቀርባል፤ በመንግሥት ሲፈቀድም በሥራ ላይ ያውላል፤

መ/ አገልግሎቱ ከሦስተኛ ወገኖች ጋር በሚያደርጋቸው ግንኙነቶች ሁሉ አገልግሎቱን ይወክላል፤

ሠ/ ስለ አገልግሎቱ የሥራ እንቅስቃሴ ለቦርዱ ሪፖርት ያቀርባል፤

ረ/ ከቦርዱ የሚሰጡትን ሌሎች ተዛማጅ ተግባራት ያከናውናል።

3. ዋና ዳይሬክተሩ ለአገልግሎቱ የሥራ ቅልጥፍና በሚያስፈልገው መጠን ከሥልጣንና ተግባሩ በከፊል ለአገልግሎቱ ምክትል ዋና ዳይሬክተርና ለሌሎች ሠራተኞች በውክልና ሊያስተላልፍ ይችላል።

12. በጀት

የአገልግሎቱ በጀት በመንግሥት ይመደባል።

13. የሂሳብ መዛግብት

1. አገልግሎቱ የተሟላና ትክክለኛ የሆነ የሂሳብ መዛግብት ይይዛል።
2. የአገልግሎቱ የሂሳብ መዛግብትና ገንዘብ ነክ ሰነዶች በየዓመቱ በፌዴራል ዋና አዲተር ወይም እርሱ በሚሰይማቸው አዲተሮች ይመረመራሉ።

14. ተፈጻሚ የማይሆኑ ሕጎች

ይህን ደንብ የሚቃረን ማናቸውም ደንብ፣ መመሪያ ወይም የአሠራር ልምድ በዚህ ደንብ በተሸፈኑ ጉዳዮች ላይ ተፈጻሚነት አይኖረውም።

15. ደንቡ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ ደንብ በፌዴራል ነጋሪት ጋዜጣ ታትሞ ከወጣበት ቀን ጀምሮ የፀና ይሆናል።

አዲስ አበባ ሐምሌ 2 ቀን 2002 ዓ.ም

መለስ ዜናዊ

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ጠቅላይ ሚኒስትር

ደንብ ቁጥር 332/2007 ዓ.ም

የኢትዮጵያ የሂሳብ አያያዝና ኦዲት ቦርድን ለማቋቋምና አሠራሩን ለመወሰን

የወጣ የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ

የሚኒስትሮች ምክር ቤት የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ አስፈጻሚ አካላትን ሥልጣንና ተግባር ለመወሰን በወጣው አዋጅ ቁጥር 691/2003 (በአዋጅ ቁጥር 803/2005 እንደተሻሻለ/ አንቀጽ 5 እና 35 እና በፋይናንስ ሪፖርት አዘገጃጀትና አቀራረብ አዋጅ ቁጥር 847/2006 አንቀጽ 4(1) መሠረት ይህን ደንብ አውጥቷል።

ክፍል አንድ

ጠቅላላ

1. አጭር ርዕስ

ይህ ደንብ “የኢትዮጵያ የሂሳብ አያያዝና ኦዲት ቦርድ ማቋቋሚያና አሠራሩን መወሰኛ የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ ቁጥር 332/2007” ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

2. ትርጓሜ

የቃሉ አግባብ ሌላ ትርጉም የሚያሰጠው ካልሆነ በስተቀር በዚህ ደንብ ውስጥ፦

1. “አዋጅ” ማለት የፋይናንስ ሪፖርት አዘገጃጀትና አቀራረብ አዋጅ ቁጥር 847/2006 ነው፤
2. “ድርጅት” ማለት የሂሳብ ሙያ አገልግሎት ወይም የኦዲት አገልግሎት የሚሰጥ በቦርዱ የተመዘገበ ድርጅት ነው፤
3. “ባለሙያ” ማለት በዚህ ደንብ መሠረት እንደተመሠከረለት የሂሳብ ባለሙያ ወይም እንደተመሠከረለት ኦዲተር በቦርዱ የተመዘገበ እና እንደ አግባብነቱ የምዝገባ የምስክር ወረቀት ወይም የሙያ ሥራ የምስክር ወረቀት የተሰጠው ሰው ነው፤
4. በአዋጁ አንቀጽ 2 ሥር የተመለከቱት ትርጓሜዎች ለዚህ ደንብም ተፈፃሚ ይሆናሉ።

ክፍል ሁለት

የኢትዮጵያ የሂሳብ አያያዝና ኦዲት ቦርድ

3. መቋቋም

1. የኢትዮጵያ የሂሳብ አያያዝና አዲት ቦርድ (ከዚህ በኋላ “ቦርድ” ተብሎ የሚጠራ) በሕግ የሰውነት ሙብት ያለው ራሱን የቻለ የመንግስት መሥሪያ ቤት ሆኖ በዚህ ደንብ ተቋቁሟል።

2. ቦርዱ ተጠሪነቱ ለሚኒስቴሩ ይሆናል⁷¹።

4. ዋና መስሪያ ቤት

የቦርዱ ዋና መሥሪያ ቤት በአዲስ አበባ ሆኖ እንደ አስፈላጊነቱ በማናቸውም ሥፍራ ቅርንጫፍ መሥሪያ ቤት ሊኖረው ይችላል።

5. የቦርዱ ዓላማዎች

ቦርዱ የሚከተሉት ዓላማዎች ይኖሩታል፦

- 1. በሪፖርት አቅራቢ አካላት የሚቀርቡ የፋይናንስ እና ተያያዥነት ያላቸውን ሪፖርቶች አዘገጃጀት እና አቀራረብ ጥራት ማስጠበቅ፤
- 2. የአዲተሮች እና የሂሳብ ባለሙያዎችን የሙያ ደረጃ ማስጠበቅ፤
- 3. የሂሳብ አያያዝና የአዲት አገልግሎትን ጥራት ማስጠበቅ፤
- 4. የሂሳብ ሙያ የህዝብ ጥቅምን ማስጠበቁን ማረጋገጥ፤
- 5. የሂሳብ እና አዲት ባለሙያዎችን የሙያ ነፃነት ማስከበር፤

6. የቦርዱ ስልጣንና ተግባር

ለቦርዱ በአዋጁ አንቀጽ 4 የተሰጡት ሥልጣንና ተግባራት እንደተጠበቁ ሆነው የሚከተሉት ተጨማሪ ስልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፦

- 1. ዓለም አቀፍ የሂሳብ ባለሙያዎች ፌደሬሽን ወይም እርሱን የሚተካው አካል ከሚያወጣው የሙያ ሥነ ምግባር ደንብ ጋር የተጣጣመ የተመሰከረላቸው የሂሳብ ባለሙያዎችና የተመሰከረላቸው አዲተሮች የሚመሩበት የሙያ ሥነ ምግባር ደንብ ያወጣል፤ ይፋ ያደርጋል እንዲሁም በየጊዜው ይገመግማል፤
- 2. የባለሙያዎችን ማመልከቻ ስለመቀበል ወይም ውድቅ ስለማድረግ፣ ባለሙያዎችን ስለማገድ ወይም ከባለሙያዎች ዝርዝር ስለመሠረዝ፣ ፈቃድ ስለማደስ እና ሌሎች ባለሙያዎችን የሚመለከቱ መመሪያዎች ያወጣል፤
- 3. የራሱን የፈተና እና የብቃት መሥፈርት መመሪያዎች ያወጣል፤

⁷¹ በ22/12(2008) አ.916 አንቀጽ 38(6)(ሐ) ተሻሻሎ ለገንዘብና ኢኮኖሚ ትብብር ሚኒስቴር ሆኗል።

4. የሂሳብ ሙያን እና የባለሙያዎችን አቅም ለማጎልበት ከአገር ውስጥና ውጭ ሀገር ካሉ አግባብነት ካላቸው ባለሙያዎች፣ ማህበራት፣ የህብረተሰብ ተቋሞች ወይም አካላት ጋር ይነጋገራል፣ ይመካከራል፣ ግንኙነት ያደርጋል ወይም ይተባበራል፤
5. ዓላማውና ተግባሩ ተመሳሳይ ከሆነ ማናቸውም አለም አቀፍ አካል ጋር ይተባበራል ወይም የዚህ አይነቱ አካል አባል ወይም ተባባሪ አባል ይሆናል፤
6. በባለሙያዎች እና በደንበኞቻቸው መካከል የሚፈጠሩ አለመግባባቶች በግልግል ወይም በዕርቅ መፍትሄ የሚያገኙበትን መንገድ ያመቻቻል፤
7. በሂሳብ ሙያ ላይ ተጽዕኖ ባላቸው በሥራ ላይ ባሉ ወይም ረቂቅ ህጎች ላይ የማሻሻያ ሃሳብ ያቀርባል፤
8. የተመሰከረላቸው የሂሳብ ባለሙያዎችን ለመመዝገብ የሙያ ብቃት ማረጋገጫ ፈተና ይሰጣል፤ ወይም የሚሰጥበትን ሁኔታ ያመቻቻል፤
9. በኢትዮጵያ ውስጥ የሂሳብ እና ኦዲት ሥራ ሙያን ይወክላል፤
10. እንደተመሰከረለት የሂሳብ ባለሙያ ወይም እንደተመሰከረለት ኦዲተር በመሆን በቦርዱ ለመመዝገብ የሚያስፈልጉ የብቃት መሥፈርቶችን በማውጣት በእነዚህ መሥፈርቶች መሠረት ባለሙያዎችን መዝግቦ ይይዛል፤
11. ለባለሙያዎች ለሚሰጡ ተከታታይ የሙያ ማሻሻያ ሥልጠና ፕሮግራሞች መሥፈርት ያወጣል፤ ሥልጠና ይሰጣል ወይም ሥልጠና የሚሰጥባቸውን ሁኔታዎች ያመቻቻል፤
12. በራሱ አነሳሽነት ወይም ከሌላ ሰው በሚቀርብ ጥያቄ ወይም ቅሬታ መሠረት በተመሰከረላቸው የሂሳብ ባለሙያዎች ወይም በተመሰከረላቸው ኦዲተሮች የሚፈጸም የሥነምግባር ደንብ ወይም የዚህን ደንብ ወይም በአዋጁ መሠረት የወጣን ደንብ ወይም መመሪያ ድንጋጌዎች መተላለፍን አስመልክቶ የቀረበን ክስ ይመረምራል፤ ተገቢ ሆኖ ሲያገኘው የዲሲፕሊን እርምጃ ይወስዳል፤
13. የላቀ የኦዲት ሥራ ጥራት መኖሩን ለማረጋገጥ ብቃት ያለው የጥራት ማረጋገጫ ስርዓት በሥራ ላይ ያውላል፤
14. ለመካከለኛ እና አነስተኛ ድርጅቶች የሚሠሩ ኦዲተሮችን የሥራ ጥራት ይመረምራል ወይም እንዲመረመር ያደርጋል፤
15. የሂሳብና የኦዲት ሙያን የሚመለከቱ አለም አቀፍና የሀገር ውስጥ መረጃዎችን በየጊዜው በመከታተል ለባለሙያዎች እና ለሌሎች ሰዎች ያሰራጫል፤

16. ዓላማውን ለማስፈጸም የሚያስፈልጉ ሌሎች ተዛማጅ ተግባራትን ያከናውናል።

7. የቦርዱ አቋም

1. ቦርዱ፦

ሀ/ የዳይሬክተሮች ቦርድ

ለ/ በመንግሥት የሚሾሙ አንድ ዋና ዳይሬክተርና እንዳስፈላጊነቱ ምክትል ዋና ዳይሬክተሮች፤ እና

ሐ/ አስፈላጊው ሠራተኞች፤ ይኖሩታል።

2. ቦርዱ ኃላፊነቱን በአግባቡ እንዲወጣ የሚያግዙትን የተለያዩ የአማካሪ ኮሚቴዎች ሊያቋቁም ይችላል።

8. የዳይሬክተሮች ቦርድ

1. የዳይሬክተሮች ቦርድ ሰብሳቢውን ጨምሮ በመንግሥት የሚሰየሙ አግባብነት ካላቸው የመንግስት አካላት፤ ከከፍተኛ ትምህርት ተቋማት፤ ከግለ ዘርፍና ሙያውን ከሚወክሉ የሙያ ማህበራት የተውጣጡ 12 አባላት ይኖሩታል።

2. ለዳይሬክተሮች ቦርድ አባልነት የሚመረጡት አብዛኞቹ ሰዎች በሂሳብ ሙያ እና ለሙያው ቀረቤታ ካላቸው የትምህርት መስኮች ይሆናሉ።

9. የዳይሬክተሮች ቦርድ አባላት የሥራ ዘመን

1. የዳይሬክተሮች ቦርድ አባላት የሥራ ዘመን ሦስት ዓመት ይሆናል።

2. የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) ድንጋጌ ቢኖርም ማንኛውም የዳይሬክተሮች ቦርድ አባል ለሌላ ሦስት ዓመት በአባልነት በድጋሚ ሊመረጥ ይችላል።

3. ለሁለት ተከታታይ የሥራ ዘመናት ያገለገለ የዳይሬክተሮች ቦርድ አባል ከኃላፊነት ከተነሳ ከሦስት ዓመታት ቆይታ በኋላ በድጋሚ ለዳይሬክተሮች ቦርድ አባልነት ሊመረጥ ይችላል።

10. የዳይሬክተሮች ቦርድ ስልጣንና ተግባር

የዳይሬክተሮች ቦርድ የሚከተሉት ስልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፦

1. የቦርዱን ሥራዎች በበላይነት ይመራል፤

2. ለመንግሥት የሚቀርበውን የቦርዱን በጀትና የሥራ ፕሮግራም እና ሪፖርት ይመረምራል፤

3. ቦርዱ ለሚሰጣቸው አገልግሎቶች የሚጠየቁ የክፍያ ተመኖች ለመንግሥት ከመቅረባቸው በፊት ይመረምራል።

11. የዳይሬክተሮች ቦርድ ስብሰባ

1. የዳይሬክተሮች ቦርድ ቢያንስ በወር አንድ ጊዜ መደበኛ ስብሰባ ያደርጋል፤ ሆኖም በሰብሳቢው ጥሪ ወይም ከአባላቱ መካከል ቢያንስ ሁለት ሰዎች የሚሆኑት ሲጠይቁ በማንኛውም ጊዜ አስቸኳይ ስብሰባ ሊደረግ ይችላል።
2. በማንኛውም የዳይሬክተሮች ቦርድ ስብሰባ ከአባላቱ ሁለት ሦስተኛ የሚሆኑት ከተገኙ ምልዓተ ጉባኤ ይሆናል።
3. የዳይሬክተሮች ቦርድ ውሳኔ የሚያሳልፈው በድምጽ ብልጫ ይሆናል፤ ሆኖም የአባላቱ ድምጽ እኩል በኩል የተከፈለ ከሆነ ሰብሳቢው ወሳኝ ድምፅ ይኖረዋል።
4. የቦርዱ ዋና ዳይሬክተር በስብሰባ ላይ እንዳይገኝ የዳይሬክተሮች ቦርድ ካልወሰነ በስተቀር ድምጽ የመስጠት መብት ሳይኖረው በማናቸውም የዳይሬክተሮች ቦርድ ስብሰባዎች ላይ ይገኛል።
5. የዚህ አንቀጽ ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆነው ቦርዱ የራሱን የስብሰባ ስነ-ሥርዓት ደንብ ሊያወጣ ይችላል።

12. ለዳይሬክተሮች ቦርድ አባላት አባልነት ብቁ አለመሆንና ከአባልነት ስለመሰናበት

1. ማንኛውም ሰው፦
  - ሀ/ በማንኛውም ጊዜ በሙስና፣ በስርቆት፣ በማጭበርበር፣ አስመስሎ በመስራት፣ በሀሰት በመመስከር፣ ወይም በማናቸውም የእምነት ማጉደል ወንጀል ጥፋተኛ ሆኖ ከተገኘ፤
  - ለ/ ባለፉት አምስት ዓመታት ውስጥ በማንኛውም ሕግ መሰረት የገንዘብ ቅጣት አማራጭ በሌለው ከስድስት ወር ባላነሰ የእስራት ቅጣት በሚያስቀጣ ወንጀል ተግባር የጥፋተኝነት ውሳኔ የተላለፈበት ከሆነ፤
  - ሐ/ በአባልነት በጽኑም የጥቅም ግጭት የሚያስክትልበት ከሆነ፤
  - መ/ በሌላ ማናቸውም ምክንያት በኢትዮጵያ ውስጥ እንደ ባለአደራ ለማገለገል በሕግ ብቁ ካልሆነ፤

ለዳይሬክተሮች ቦርድ አባልነት ብቁ ሊሆን አይችልም።
2. ማንኛውም የዳይሬክተሮች ቦርድ አባል በሚከተሉት ምክንያቶች ከአባልነት ይሰናበታል፦
  - ሀ/ በራሱ ፈቃድ ከአባልነት ለመሰናበት ለሚኒስትሩ የጽሑፍ ማመልከቻ ሲያቀርብ፤

ለ/ የዳይሬክተሮች ቦርድ ያወጣውን የአባላቱን የሙያና የሥነምግባር ደንብ ጥሶ ሲገኝ፤

ሐ/ በዳይሬክተሮች ቦርድ አባላት አብላጫ ድምጽ የሚጠበቅበትን ኃላፊነት አልተወጣም ተብሎ ሲወሰን፤ ወይም

መ/ በአስራ ሁለት ተከታታይ ወራት ውስጥ ከተደረጉ ስብሰባዎች በያንስ በግማሹ ላይ ካልተገኘ

13. የዋና ዳይሬክተሩ ስልጣንና ተግባር

1. ዋና ዳይሬክተሩ የቦርዱ ዋና ሥራ አስፈጻሚ ሆኖ ከዳይሬክተሮች ቦርድ በሚሰጠው አጠቃላይ መመሪያ መሰረት የቦርዱን ሥራዎች ይመራል፤ ያስተዳድራል፡፡

2. የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) ጠቅላላ አነጋገር እንደተጠበቀ ሆኖ ዋና ዳይሬክተሩ የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፡-

ሀ/ በዚህ ደንብ አንቀጽ 6 የተመለከቱትን የቦርዱን ሥልጣንና ተግባራት በሥራ ላይ ያውላል፤

ለ/ የቦርዱን ድጋፍ ሰጪ ሠራተኞች በፌዴራል ሲቪል ሰርቪስ ሕጎች መሠረት እንዲሁም የቦርዱን ዓላማ በማስፈጸም ሥራ ላይ የሚሰማሩ ባለሙያዎችን የፌዴራል ሲቪል ሰርቪስ ሕጎችን መሠረታዊ መርሆዎች ተከትሎ በመንግስት በሚፀድቅ መመሪያ መሠረት ይቀጥራል፤ ያስተዳድራል

ሐ/ የቦርዱን የሥራ ፕሮግራምና በጀት አዘጋጅቶ በዳይሬክተሮች ቦርድ ከታዩ በኋላ ለሚኒስቴሩ ያቀርባል፤ ሲጸድቅም፤ ተግባራዊ ያደርጋል

መ/ ለቦርዱ በተፈቀደው በጀትና የሥራ ፕሮግራም መሰረት ክፍያዎችን ይፈጽማል፤

ሠ/ ከሦስተኛ ወገኖች ጋር በሚደረጉ ግንኙነቶች ቦርዱን ይወክላል፤

ረ/ የቦርዱን የሥራ አፈጻጸምና የሂሳብ ሪፖርቶች አዘጋጅቶ በዳይሬክተሮች ቦርድ ከታየ በኋላ ለሚኒስቴሩ ያቀርባል፡፡

3. ዋና ዳይሬክተሩ ለቦርዱ የሥራ ቅልጥፍና በሚያስፈልግ መጠን ሥልጣንና ተግባሩን በክፈል ለቦርዱ ሌሎች ኃላፊዎችና ሠራተኞች በውክልና ሊሰጥ ይችላል፡፡

14. የበጀት ምንጭ

የቦርዱ የበጀት ምንጭ፡-

- 1. መንግሥት ከሚመድብለት ዓመታዊ በጀት፤ እና
- 2. ከሌሎች ምንጮች ይሆናል፡፡

15. ስለሂሳብ መዛግብት

1. ቦርዱ የተሟሉና ትክክለኛ የሆኑ የሂሳብ መዛግብት ይይዛል።
2. የቦርዱ የሂሳብ መዛግብትና ገንዘብ ነክ ሰነዶች በዋናው አዲተር ወይም ዋናው አዲተር በሚሰይመው አዲተር በየዓመቱ ይመረመራሉ።

ክፍል ሶስት

ባለሙያዎችን ስለመመዘገብ፣ የምስክር ወረቀት ስለመስጠት እና

ስለመቆጣጠር

16. ስለመመዘገብ

ቦርዱ የባለሙያዎችን ስምና ሌሎች ዝርዝር መረጃዎች እንዲሁም አስፈላጊ ነው ብሎ የሚያምንበትን ማንኛውንም ጉዳይ የሚመለከቱ መረጃዎች የያዘ መዘገብ ይይዛል፤ ይጠብቃል፤ ወቅታዊ ያደርጋል።

17. የተመሰከረላቸው የሂሳብ ባለሙያዎች ስለመመዘገብ

1. በሂሳብ ሙያ አግባብነት ያላቸው የብቃት መስፈርቶችን የሚያሟላና ቢያንስ የሦስት ዓመት የሥራ ልምድ ያለው ማንኛውም ሰው እንደተመሰከረለት የሂሳብ ባለሙያ ለመመዘገብ ቦርዱ በሚያወጣው ፎርምና ሥርዓት መሠረት ማመልከት ይችላል።
2. ቦርዱ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) መሠረት የሚቀርብ ማመልከቻ ከተገቢው ክፍያና በሚያወጣው መመሪያ ከሚወሰኑ መረጃዎች ጋር እንዲቀርብ ሊጠይቅ ይችላል።
3. ቦርዱ፦
  - ሀ/ የኢትዮጵያ ዜግነት ያለውን ወይም ኢትዮጵያዊ ካልሆነ የሥራ ፈቃድ ያለውን ወይም የሥራ ፈቃድ ከማቅረብ ግዴታ በሕግ ነፃ የተደረገን፤
  - ለ/ በኢትዮጵያ ውስጥ ቋሚ ነዋሪ የሆነን፤
  - ሐ/ መልካም ሥነ ምግባር ያለውና እምነት በማጉደል ወይም በማጭበርበር ወንጀል በማንኛውም ሀገር ጥፋተኛ ሆኖ ያልተገኘን፤
  - መ/ በቂ የሂሳብ ሙያ እውቀትና ከሀሎት ያለው መሆኑን ለማረጋገጥ የሚሰጠውን ፈተና ወይም ምዘና ያለፈን፤ እና
  - ሠ/ ተገቢውን ክፍያ የከፈለን፤

አመልካች ስምና አግባብነት አላቸው የሚላቸውን ሌሎች መረጃዎች በተመሰከረላቸው የሂሳብ ባለሙያዎች መዝገብ ላይ በማስፈር እንደተመሰከረለት የሂሳብ ባለሙያ ይመዘግብዋል።

4. ቦርዱ አንድ ሰው እንደተመሰከረለት የሂሳብ ባለሙያ መሥራት እንዲቀጥል ለመፍቀድ በሚያወጣው መመሪያ በሚወሰነው መሠረት ተከታታይ የሙያ ማህልበቻ ትምህርት የመውሰድ ግዴታን እንዲያሟላ ሊጠይቀው ይችላል።

18. የተመሰከረላቸውን አዲተሮች ስለመመዝገብ

1. አዲተር በመሆን ለመስራት የሚፈልግ ማንኛውም የተመሰከረለት የሂሳብ ባለሙያ እንደተመሰከረለት አዲተር እንዲመዘገብ ቦርዱ በሚያወጣው ፎርም እና ሥርዓት መሠረት ለቦርዱ በጽሑፍ ማመልከት ይችላል።

2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) መሠረት የሚቀርብ ማመልከቻ ከተገቢው ክፍያ እና ቦርዱ በሚያወጣው መመሪያ ከሚወሰኑ መረጃዎች ጋር መቅረብ አለበት።

3. ቦርዱ አመልካቹ፦

ሀ/ የተመሰከረለት የሂሳብ ባለሙያ መሆኑን፤

ለ/ ቦርዱ ባወጣው መመሪያ የተመለከቱትን መስፈርቶች የሚያሟላ መሆኑን፤

ሐ/ ቦርዱ ባወጣው መመሪያ መሠረት ተከታታይ የሙያ ማህልበቻ ትምህርት ለመውሰድ ዝግጅት ማድረጉን፤

መ/ እንደተመሰከረለት አዲተር ሆኖ ለመስራት የሚያስችል ብቃት ያለውና ቦርዱ ባወጣው መመሪያ የሚጠየቀውን ተከታታይ የሙያ ማህልበቻ ትምህርት በፈጸመበት እና በዚህ አንቀጽ መሠረት ማመልከቻውን ባቀረበበት ጊዜ መካከል አንድ ዓመት ያለፈ መሆኑን፤ እና

ሠ/ ቦርዱ በሚወሰነው ጊዜና አኳኋን መሠረት ለጥራት ማረጋገጫ ምርመራ እራሱን ያዘጋጀ መሆኑን፤

ሲ/ የሚያረጋግጥ የአመልካቹን ስምና ሌሎች መረጃዎች በተመሰከረላቸው አዲተሮች መዝገብ ላይ በማስፈር እንደተመሰከረለት አዲተር ይመዘግብዋል።

4. ቦርዱ አንድ ሰው እንደተመሰከረለት አዲተር መስራት እንዲቀጥል ለመፍቀድ በሚያወጣው መመሪያ በሚወሰነው መሠረት ተከታታይ የሙያ ማህልበቻ ትምህርትና ስልጠና የመውሰድ ግዴታን እንዲያሟላ ሊጠይቀው ይችላል።

19. የተመሰከረላቸው የሂሳብ ባለሙያዎች እና የተመሰከረላቸው አዲተሮችን ስላለመመዝገብ፤

1. ቦርዱ በዚህ ደንብ አንቀጽ 17 ወይም 18 መሠረት ማመልከቻ ሲቀርብለት፤

ሀ/ እንደተመሰከረለት የሂሳብ ባለሙያ ለመመዝገብ የቀረበው አመልካች፡-

- 1) በዚህ ደንብ አንቀጽ 17 ንዑስ አንቀጽ (3) የተመለከቱትን መሥፈርቶች ካላሟላ፤
- 2) የተመሰከረለት የሂሳብ ባለሙያ ሆኖ እንዲሠራ የተሰጠው ፈቃድ በየትኛውም ሀገር ከታገደ፤ ከተሠረዘ ወይም ከተወሰደ ወይም፤
- 3) በሌላ ማንኛውም ምክንያት እንደተመሰከረለት የሂሳብ ባለሙያ ለመመዝገብ ብቁ ካልሆነ፤

አመልካቹን እንደተመሰከረለት የሂሳብ ባለሙያ አይመዘገበውም

ለ/ እንደተመሰከረለት ኦዲተር ለመመዝገብ የቀረበው አመልካች፡-

- 1) በዚህ ደንብ አንቀጽ 18 ንዑስ አንቀጽ (3) የተመለከቱትን መሥፈርቶች ካላሟላ፤
- 2) የተመሰከረለት ኦዲተር ሆኖ እንዲሠራ የተሰጠው ፈቃድ በየትኛውም ሀገር ከታገደ፤ ከተሠረዘ ወይም ከተወሰደ፤ ወይም
- 3) በሌላ ማንኛውም ምክንያት እንደተመሰከረለት ኦዲተር ለመመዝገብ ብቁ ካልሆነ፤

አመልካቹን እንደተመሰከረለት ኦዲተር አይመዘገበውም፡፡

2. ቦርዱ በዚህ አንቀጽ መሠረት የምዝገባ ማመልከቻ ያቀረበን ሰው ላለመመዝገብ ሲወሰን ምክንያቱን በአምስት የሥራ ቀናት ውስጥ ለአመልካቹ በጽሑፍ ማሳወቅ አለበት፡፡

3. ቦርዱ እንደተመሰከረለት የሂሳብ ባለሙያ ወይም እንደተመሰከረለት ኦዲተር ስላልመዘገበው ቅር የተሰኘ ማንኛውም ሰው ውሳኔው በደረሰው በ30 ቀናት ውስጥ ውሳኔውን ሊያስቀይር በሚችል የሕግና የፍሬ ነገር ትንታኔ በማስደገፍ ውሳኔው አንደገና እንዲታይለት ቅሬታውን በጽሑፍ ለዳይሬክተሮች ቦርድ ሊያቀርብ ይችላል፡፡

4. የዳይሬክተሮች ቦርድ በጉዳዩ ላይ የሚሰጠው ውሳኔ የቦርዱ የመጨረሻ ውሳኔ ይሆናል፡፡

20. ድርጅቶችን ስለመመዝገብ

1. ማንኛውም የሂሳብ ሙያ አገልግሎት ወይም የአዲት አገልግሎት ለመስጠት የሚፈልግ ድርጅት ቦርዱ እንዲመዘገበው ማመልከቻ ማቅረብ ይችላል።
2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) መሠረት የሚቀርብ ማመልከቻ ቦርዱ በሚያዘጋጀው ፎርም እና ሥርዓት መሠረት በጽሑፍ መቅረብ አለበት።
3. ቦርዱ፡-
  - ሀ/ ሁሉም የድርጅቱ ሸሪኮች በቦርዱ የተመዘገቡ መሆኑን፤
  - ለ/ ድርጅቱ እና እያንዳንዱ ሸሪክ አባል በተናጠል ቦርዱ የሚያወጣውን የሙያ ስነምግባር ደንብ ለማክበር በጽሑፍ ግዴታ የገቡ መሆኑን፤
  - ሐ/ ድርጅቱ ቦርዱ በሚወስነው የገንዘብ መጠን የሙያ መድን የገባ ወይም ሌላ ዓይነት የገንዘብ ዋስትና የሚያቀርብ መሆኑን፤
  - ሲያረጋግጥ የአመልካቹን ድርጅት ስም እና ሌሎች መረጃዎች በድርጅቶች መዝገብ ላይ በማስፈር እንደ ድርጅት ይመዘገባል።
4. የድርጅት ምዝገባን በሚመለከት ለሚቀርብ ማንኛውም ቅሬታ የዚህ ደንብ አንቀጽ 19 ንዑስ አንቀጽ (2)፣ (3) እና (4) ድንጋጌዎች ተፈጻሚ ይሆናሉ።

21. የምዝገባ እና የሙያ ሥራ የምስክር ወረቀት፤

1. ቦርዱ አንድን ግለሰብ እንደተመሰከረለት የሂሳብ ባለሙያ ወይም አንድን ድርጅት እንደ ድርጅት ሲመዘገብ የምዝገባ የምስክር ወረቀት ይሰጠዋል።
2. ቦርዱ አንድን ሰው እንደተመሰከረለት አዲተር ሲመዘገበው የሙያ ሥራ የምስክር ወረቀት ይሰጠዋል።
3. የምዝገባ ወይም የሙያ ሥራ የምስክር ወረቀት አመልካቹ ተገቢውን ክፍያ ሲፈጽም ቦርዱ በሚያዘጋጀው ፎርም መሠረት ይሰጣል።
4. በዚህ ክፍል ድንጋጌዎች መሠረት፡
  - ሀ/ እንደተመሰከረለት የሂሳብ ባለሙያ የተመዘገበ ሰው ራሱን የተመሰከረለት የሂሳብ ባለሙያ ብሎ መጥራት እና “ሲ.ፒ.ኤ.” የሚለውን ምህጻረ ቅል መጠቀም ይችላል፤
  - ለ/ እንደተመሰከረለት አዲተር የተመዘገበ ሰው ራሱን የተመሰከረለት አዲተር ብሎ መጥራት እና “ሲ.ኤዩ.” የሚለውን ምህጻረ ቃል መጠቀም ይችላል።
5. የምዝገባ ወይም የሙያ ሥራ የምስክር ወረቀት ሕጋዊ ሆኖ የሚቆየው የምስክር ወረቀቱን የያዘው ሰው ምዝገባ እስከፀና ድረስ ብቻ ይሆናል። ምዝገባው የተሰረዘ

ወይም የታገደ ማንኛውም ሰው የምዝገባ ወይም የሙያ ሥራ የምስክር ወረቀቱን ለቦርዱ ወዲያውኑ ማመልከት አለበት።

22. ምዝገባን ስለማገድ ወይም ስለመሰረዝ

1. ቦርዱ በሚከተሉት ምክንያቶች አንድን የተመሰክረለት የሂሳብ ባለሙያ፣ የተመሰክረለት አዲተር ወይም ድርጅት ምዝገባ ሊሰርዝ ወይም ሊያግድ እና ከመዝገብ እንዲወጣ ሊያደርግ ይችላል።

ሀ/ የተመሰክረለት የሂሳብ ባለሙያው፣ የተመሰክረለት አዲተር ወይም ድርጅቱ የተመዘገበው በማጭበርበር ወይም በማስመሰል መሆኑን ሲደርሰበት፣

ለ/ የተመሰክረለት የሂሳብ ባለሙያው፣ የተመሰክረለት አዲተር ወይም ድርጅቱ ማንኛውንም የቦርዱን ማመሪያ የማያከብር ሲሆን ወይም የሚጥስ ተግባር መፈፀሙ ሲረጋገጥ፣

ሐ/ የተመሰክረለት የሂሳብ ባለሙያው ወይም የተመሰክረለት አዲተር አባል ከሆነበት ሌላ የሂሳብ ሙያ ማህበር የታገደ ወይም የተሰረዘ ሲሆን፣

መ/ የተመሰክረለት የሂሳብ ባለሙያው፣ የተመሰክረለት አዲተር ወይም ድርጅቱ አዋጁን ወይም ይህንን ደንብ ተላልፎ ከተገኘ፣

ሠ/ የተመሰክረለት የሂሳብ ባለሙያው ወይም የተመሰክረለት አዲተር ከእምነት ማጉደል ጋር በተያያዘ ወንጀል በኢትዮጵያ ሆነ ከኢትዮጵያ ውጪ ጥፋተኛ ሆኖ የገንዘብ ቅጣት አማራጭ በሌለው እስር ከተቀጣ ወይም ድርጅቱ የገንዘብ ቅጣት ከተጣለበት፣

ረ/ የተመሰክረለት የሂሳብ ባለሙያው ወይም የተመሰክረለት አዲተር በሕግ ችሎታ ያጣ መሆኑ ሲረጋገጥ፣

ሰ/ የተመሰክረለት የሂሳብ ባለሙያው፣ የተመሰክረለት አዲተር ወይም ድርጅቱ ለግብር አስገቢው ባለሥልጣን ትክክለኛ ያልሆነ መረጃ መስጠቱ ሲረጋገጥ፣

2. ቦርዱ የምዝገባን ወይም የሙያ ሥራ የምስክር ወረቀትን ሲሰርዝ የምስክር ወረቀቱን የያዘውንም ሰው ከባለሙያዎች መዝገብ ይሠርዘዋል።

3. ቦርዱ የምዝገባን ወይም የሙያ ሥራ የምስክር ወረቀትን ሲያግድ የምስክር ወረቀቱ ለታገደበት ጊዜ የምስክር ወረቀቱን የያዘውንም ሰው ከባለሙያነት ያግደዋል።

4. ቦርዱ የምዝገባን ወይም የሙያ ሥራ የምስክር ወረቀትን ሲያግድ ወይም ሲሰርዝ ይህንኑ ከሁለት በማያንሱ ሀገር አቀፍ ስርጭት ባላቸው ዕለታዊ ጋዜጣዎች ለሶስት ተከታታይ ቀናት በማውጣት ህዝብ እንዲያውቀው ማድረግ አለበት።

23. የምዝገባ የቆይታ ጊዜ እና እድሳት

1. ቦርዱ በዚህ ደንብ አንቀጽ 21 ንዑስ አንቀጽ (1) ወይም (2) መሠረት የሚሰጠው የምዝገባ ወይም የሙያ ሥራ የምስክር ወረቀት ሕጋዊ ሆኖ የሚቆይበትን ጊዜ ይወስናል።
2. ማንኛውም የተመሰከረለት አዲተር የሙያ ሥራ የምስክር ወረቀቱ የሚያገለግልበት ጊዜ ከማብቃቱ ከአንድ ወር በፊት ቦርዱ በሚያዘጋጀው ፎርም እና ስርዓት መሠረት የጽሑፍ ማመልከቻ በማስገባት የሙያ ሥራ የምስክር ወረቀቱን ማሳደስ ይችላል።
3. ማንኛውም የተመሰከረለት የሂሳብ ባለሙያ ወይም ድርጅት የምዝገባ የምስክር ወረቀቱ የሚያገለግልበት ጊዜ ከማብቃቱ ከአንድ ወር በፊት ቦርዱ በሚያዘጋጀው ፎርም እና ስርዓት መሠረት የጽሑፍ ማመልከቻ በማስገባት የምዝገባ የምስክር ወረቀቱን ማሳደስ ይችላል።
4. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (2) ወይም (3) መሠረት የሚቀርብ ማመልከቻ ከተገቢው ክፍያ እና ቦርዱ በመመሪያ ከሚወስነው መረጃ ጋር መቅረብ አለበት።
5. ቦርዱ፡-
  - ሀ/ አመልካቹ የተመሰከረለት የሂሳብ ባለሙያ ወይም ድርጅት እንደአግባብነቱ በዚህ ደንብ አንቀጽ 17 ንዑስ አንቀጽ (3) ወይም አንቀጽ 20 ንዑስ አንቀጽ (3) የተመለከቱትን መሥፈርቶች የማያሟላ ከሆነ የምዝገባ የምስክር ወረቀቱን ያድስለታል።
  - ለ/ አመልካቹ የተመሰከረለት የሂሳብ ባለሙያ ወይም ድርጅት፡-
    - 1) እንደአግባብነቱ በዚህ ደንብ አንቀጽ 17 ንዑስ አንቀጽ (3) ወይም አንቀጽ 20 ንዑስ አንቀጽ (3) የተመለከቱትን መሥፈርቶች የማያሟላ ከሆነ፣ ወይም
    - 2) በሌላ ማንኛውም ምክንያት እንደተመሰከረለት የሂሳብ ባለሙያ ወይም ድርጅት ለመመዘገብ ብቁ ካልሆነ፣

የምዝገባ የምስክር ወረቀቱን አያድስለትም።

ሐ/ አመልካቹ የተመሰከረለት አዲተር በዚህ ደንብ አንቀጽ 18 ንዑስ አንቀጽ

(3) እና (4) የተመለከቱትን መሥፈርቶች የሚያሟላ ከሆነ የሙያ ሥራ የምስክር ወረቀቱን ያድስለታል፤

መ/ አመልካቹ የተመሰከረለት አዲተር፡-

- 1) በዚህ ደንብ አንቀጽ 18 ንዑስ አንቀጽ (3) እና (4) የተመለከቱትን መሥፈርቶች የማያሟላ ከሆነ፤ ወይም
- 2) የተመሰከረለት አዲተር ሆኖ እንዲሰራ የተሰጠው ፈቃድ በየትኛውም ሀገር ከታገደ፤ ከተሠረዘ ወይም ከተወሰደ፤ ወይም
- 3) በሌላ ማንኛውም ምክንያት እንደተመሰከረለት አዲተር ለመመዝገብ ብቁ ካልሆነ፤
የሙያ ሥራ የምስክር ወረቀቱን አያድስለትም፡፡

6. ቦርዱ በዚህ አንቀጽ መሠረት የአንድን አመልካች የምስክር ወረቀት ላለማደስ ሲወስን የምስክር ወረቀቱን የማያድስበትን ምክንያት በአምስት የሥራ ቀናት ውስጥ ለአመልካቹ በጽሑፍ ማሳወቅ አለበት፡፡

24. ያለምስክር ወረቀት መሥራትን ስለመከላከል

ማንኛውም ሰው ቦርዱ የሚሰጠው ሕጋዊ የምዝገባ ወይም የሙያ ሥራ የምስክር ወረቀት ሳይኖረው ወይም የምስክር ወረቀቱ በሚፈቅደው አኳኝ ካልሆነ በስተቀር በቀጥታም ሆነ በተዘዋዋሪ በእራሱም ሆነ ከሌላ ማንኛውም ሰው ጋር በሽርክና ወይም በማህበር እንደተመሰከረለት የሂሳብ ባለሙያ ወይም እንደተመሰከረለት አዲተር መሥራት ወይም እራሱን ማቅረብ አይችልም፡፡

25. የሰም ወይም የሌላ መረጃ ለውጥ

ማንኛውም የተመሰከረለት የሂሳብ ባለሙያ፣ የተመሰከረለት አዲተር ወይም ድርጅት በተመዘገበው ስሙ ወይም ሌላ መረጃ ላይ ለውጥ ሲኖር ቦርዱ በሚያወጣው መመሪያ መሠረት ለውጡ በተደረገ በ14 ቀናት ውስጥ ለውጡን ለቦርዱ ማሳወቅ አለበት፡፡

26. የተመሰከረላቸው አዲተሮችን ሥራ ጥራት ማረጋገጫ ምርመራ ስለማከናወን፤

- 1. የአዋጁ አንቀጽ 25 ድንጋጌ እንደተጠበቀ ሆኖ ቦርዱ ወይም ቦርዱ በጽሑፍ የሚፈቅድለት የሌላ ሀገር የሂሳብ ሙያ ተቆጣጣሪ ድርጅት፣ አህጉራዊ ወይም ክፍለ አህጉራዊ የሂሳብ ሙያ ማህበር የተመሰከረላቸው አዲተሮችን ሥራ ጥራት መመርመር ይችላል፡፡ ለዚህ ዓላማ፡-

ሀ/ በአዲተሩ፣ በሽሪኩ፣ በተቀጣሪው ወይም ከእርሱ ጋር የሥራ ግንኙነት ባለው

ሰው ይዞታ ወይም ቁጥጥር ሥር ያለን ማንኛውንም አግባብነት ያለውን መዝገብ፣ የአዲት ሥራ ወረቀትና ማህደር፣ ሰነድና መዝገብ መመርመርና ፎቶ ኮፒ መውሰድ፣ ወይም አጭር ማስታወሻ መያዝ ይችላል።

ለ/ ከአዲተሩ፣ ከሽሪኩ ወይም ከተቀጣሪው ወይም ከአዲተሩ ጋር የሥራ ግንኙነት ካለው ሰው ማንኛውንም መረጃ ወይም ማብራሪያ ሊጠይቅ ይችላል።

2. ለዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) ዓላማ ማንኛውም የተመሰከረለት አዲተር፣ ሽሪኩ፣ ተቀጣሪው ወይም ከሱ ጋር የሥራ ግንኙነት ያለው ማንኛውም ሰው በቦርዱ ወይም ቦርዱ በጽሑፍ በወከለው ሰው ሲጠየቅ በይዞታው ወይም በቁጥጥሩ ሥር ያለን ማንኛውንም አግባብነት ያለው መዝገብ፣ የአዲት ሥራ ወረቀት፣ ማህደር ወይም ሰነድ ማቅረብ አለበት።

27. መረጃን ይፋ ስለማድረግ፣

1. ቦርዱ፡-

ሀ/ የሂሳብ ዓመቱ ባለቀ ከሦስት ወር ባልበለጠ ጊዜ ውስጥ ከሁለት በማያንሱ ሀገር አቀፍ ስርጭት ባላቸው ዕለታዊ ጋዜጣዎች ለሦስት ተከታታይ ቀናት ዓመታዊ የባለሙያዎችን ስም ዝርዝር በማውጣት ይፋ ማድረግ አለበት።

ለ/ ለሀዘብ ይፋ በሆነ መዝገብ እና በድረ-ገጽ ወቅታዊውን የባለሙያዎች ስም ዝርዝር መያዝ አለበት።

2. የባለሙያዎችን መዝገብ ተገቢውን ክፍያ ክፍሎ ማየት ለሚፈልግ ማንኛውም ሰው አመቺ በሆነ ማንኛውም ጊዜ ክፍት ይሆናል።

3. ቦርዱ አስፈላጊ ናቸው ብሎ የሚያምንባቸውን መረጃዎች የያዘ ሪፖርት በየጊዜው ያወጣል።

4. ቦርዱ አስፈላጊ ነው ብሎ የሚያምንበትን መረጃ የያዘ ኤሌክትሮኒክ መጽሔት የሚያወጣበት ድረ-ገጽ ይኖረዋል።

5. ቦርዱ ከባለሙያዎች እና ከሚያከናውናቸው ሥራዎች ጋር በተያያዘ የሚያሳልፋቸውን ውሳኔዎች በሪፖርቱ ወይም በድረገጹ፣ በኤሌክትሮኒክ መጽሔቱ ወይም በዕለታዊ ጋዜጣ ይፋ እንዲሆን ሊያደርግ ይችላል።

ክፍል አራት

ትምህርት እና ፈተናዎች

28. የሙያ ብቃት መስፈርቶች እና የትምህርት ፕሮግራም ይዘቶች፣

ቦርዱ የአለም አቀፍ የሂሳብ ባለሙያዎች ፌዴሬሽን ወይም እሱን የሚተካ አካል ደረጃዎችን መሰረት በማድረግ የመንግስት እና የግል ዘርፍ ፍላጎቶችን ማሟላት በሚያስችል አኳኝን የሙያ ብቃት መስፈርቶችን እና የትምህርት ፕሮግራም ይዘቶችን ያዘጋጃል።

29. ቦሬተና አስተዳደር እና የጥራት ማረጋገጫ፤

የቦርዱ የሙያ ብቃት መስፈርቶች ከፍተኛ ጥራትና በአለም አቀፍ ደረጃ ተቀባይነት ያላቸው መሆናቸውን ለማረጋገጥና ከልምድ ልውውጥ ተጠቃሚ ለመሆን እንዲቻል ቦርዱ በፊተና እቅድ ረገድ የአለም አቀፍ የሂሳብ ባለሙያዎች ፌዴሬሽን ወይም እሱን የሚተካ አካል እውቅና ካላቸው የሂሳብ ሙያ ማህበራት ጋር ጥምረት በመፍጠር በትብብር ይሰራል።

ክፍል አምስት

የዲሲፕሊን ክስ

30. ቦርዱ ስለሚታይ የዲሲፕሊን ክስ

1. በአዋጁ ከአንቀጽ 36 እስከ 42 የተመለከቱት ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆነው የቦርዱ ዋና ሥራ አስፈጻሚ ከመርማሪ ሹሙ በሚቀርብለት የውሳኔ ሃሳብ ወይም ቦርዱ በራሱ ተነሳሽነት ባገኘው መረጃ መነሻ አዋጁ ወይም ይህ ደንብ ወይም በዚህ ደንብ መሠረት የሚወጣ መመሪያ ወይም የሙያ ስነምግባር ደንብ በተመሠከረለት የሂሳብ ባለሙያ፣ በተመሠከረለት ኦዲተር ወይም በድርጅት ተጥሏል ብሎ እንዲያምን የሚያስችል ምክንያት ሲኖር ጥሰት በፈጸመው ሰው ላይ ክስ በመመሥረት ጉዳዩን በአዋጁ አንቀጽ 38(3) መሠረት ለሚሰየሙ የክስ ሰሚዎች ይመራል።
2. የክስ ሰሚዎች የቀረበውን ማስረጃ ከሰሙ በኋላ ክሱ ሙሉ በሙሉ ወይም በከፊል ተረጋግጧል ብለው ካመኑ፣ በተከላሸ ላይ እንደጥፋቱ ክብደት ከሚከተሉት አንዱን ወይም ከዚያ በላይ የቅጣት ውሳኔ ያስተላልፋሉ።
  - ሀ/ ተከላሽ ተግላጽ ወይም ማስጠንቀቂያ እንዲሰጠው፣
  - ለ/ የተከላሹ የሙያ ሥራ ወይም የምዝገባ ምሥክር ወረቀት እንዲወሰድ፣
  - ሐ/ ተከላሹ ለተወሰነ ጊዜ ከሙያው እንዲታገድ፣
  - መ/ የተከላሹ ስም ከመዝገብ ላይ እንዲሠረዝ፣
  - ሠ/ ተከላሹ ከብር 25ሺ ያልበለጠ የገንዘብ መቀጮ እንዲከፍል።

3. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (2) መሠረት የሙያ ሥራ ወረቀቱ የታገደ ወይም ስሙ ከመዝገቡ የተሠረዘ ግለሰብ ወይም ድርጅት እራሱን እንደተመሰከረለት የሂሳብ ባለሙያ፣ የተመሰከረለት አዲተር ወይም ድርጅት ማቅረብ አይችልም፣ የምዝገባ የምስክር ወረቀቱም እገዳው ለሚገኝበት ጊዜ ወይም በሚያቀርበው ማመልከቻ መሠረት ስሙ ተመልሶ መዝገብ ላይ እስኪሰፍር ድረስ እንደተሠረዘ ይቆጠራል፡፡
4. የቅጣት ውሳኔ የተላለፈበት ተከላሽ ይግባኝ የጠየቀ ቢሆንም፣ የክስ ሰሚዎች የይግባኙ ውጤት እስኪታወቅ ድረስ ውሳኔው እንዳይፈጸም ካልወሰኑ በስተቀር ተከላሹ እንዲታገድ ወይም ስሙ ከመዝገብ እንዲሠረዝ እና የምዝገባ ወይም የሙያ ሥራ የምስክር ወረቀቱ እንዲወሰድ ወይም እንዲታገድ የክስ ሰሚዎች የሰጡት ውሳኔ ወዲያውኑ ተፈጻሚ ይሆናል፡፡

ክፍል ስድስት

ልዩ ልዩ ድንጋጌዎች

31. የመሸጋገሪያ ድንጋጌዎች

1. በዚህ ደንብ የተደነገገው ቢኖርም፣ ይህ ደንብ ከመጽናቱ በፊት-

ሀ/ ለማንኛውም ሪፖርት አቅራቢ አካል የሂሳብ ሥራም ሆነ የአዲት አገልግሎት ሲሰጥ የቆየ ሰው ይህ ደንብ ከጸናበት ዕለት ጀምሮ ባሉት ስድስት ወራት ውስጥ የምዝገባ ማመልከቻ ካቀረበ በዚህ ደንብ መሠረት የተመሰከረለት የሂሳብ ባለሙያ ወይም የተመሰከረለት አዲተር ሆኖ ለመሥራት የሚፈለገውን መስፈርት ባያሟላም ማመልከቻውን ለማቅረብ የተፈቀደው ጊዜ ከሚያበቃበት ቀን ጀምሮ ለሚቆጠር ከአምስት ዓመታት ያልበለጠ ጊዜ ሳይመዘገብ አገልግሎቱን መስጠት ሊቀጥል ይችላል፡

ለ/ በራሱም ሆነ ከሌላ ሰው ጋር በሽርክና በድርጅት ስም ለማንኛውም ሪፖርት አቅራቢ አካል የሂሳብ ወይም የአዲት ሥራ አገልግሎት ሲሰጥ የቆየ ሰው ደንቡ ከጸናበት ዕለት ጀምሮ ባሉት ስድስት ወራት ውስጥ ድርጅቱ እንዲመዘገብለት ማመልከቻ ካቀረበ በዚህ ደንብ መሠረት ድርጅቱ ለመመዝገብ ማሟላት የሚፈለግበትን መስፈርት ባያሟላም ማመልከቻውን ለማቅረብ የተፈቀደው ጊዜ ከሚያበቃበት ቀን ጀምሮ ለሚቆጠር ከአምስት ዓመታት ያልበለጠ ጊዜ ሳይመዘገብ አገልግሎቱን መስጠት ሊቀጥል ይችላል፡፡

2. በዚህ አንቀጽ መሠረት ሳይመዘገብ አገልግሎቱን እንዲሰጥ የተፈቀደለት ሰው ወይም ድርጅት በአምስት ዓመት ጊዜ ውስጥ በዚህ ደንብ እና ይህንን ደንብ መሠረት በማድረግ ቦርዱ የሚያወጣውን መሥፈርት ካላሟላ ከአምስት ዓመት በኋላ ማመልከቻው ውድቅ ይሆናል።

32. መመሪያ የማውጣት ሥልጣን

ቦርዱ ይህን ደንብ በሚገባ ለማስፈጸም የሚያስፈልጉ መመሪያዎችን ሊያወጣ ይችላል።

33. የተሻሩ እና ተፈጻሚነት ስለማይኖራቸው ሕጎች

ሀ/ የሲቪል ሰርቪስ ኮሌጅን በድጋሚ ለማቋቋም የወጣው የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ ቁጥር 121/1998 አንቀጽ 5 ንዑስ አንቀጽ (3) በዚህ ደንብ ተሽሯል።

ለ/ ይህን ደንብ የሚቃረን ማንኛውም ደንብ ወይም መመሪያ በዚህ ደንብ በተመለከቱት ጉዳዮች ላይ ተፈጻሚ አይሆንም።

34. ደንቡ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ ደንብ በፌዴራል ነጋሪት ጋዜጣ ታትሞ ከወጣበት ቀን ጀምሮ የፀና ይሆናል።

አዲስ አበባ ጥር 6 ቀን 2007 ዓ.ም

ኃይለማርያም ደሳለኝ

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ጠቅላይ ሚኒስትር

ረ/ ለእርሻና ተፈጥሮ ሀብት ልማት ሚኒስቴር ተጠሪ የሆኑ አስፈጻሚ አካላት ማቋቋሚያ ህጎች

አዋጅ ቁጥር 79/1989 ዓ.ም

የኢትዮጵያ የግብርና ምርምር ኢንስቲትዩት⁷² ለማቋቋም የወጣ አዋጅ

ለኢትዮጵያ ኢኮኖሚ ልማትና ለሕዝቦቿ ማህበራዊ ዕድገት መሠረት የሆነውን ግብርናን ይበልጥ ውጤታማ ለማድረግ የሚያገለግሉ የግብርና ተክኖሎጂዎችን ለማፍለቅ፣ አገር በቀል የሆኑትን ለማበልጸግና ከውጭ የተገኙትንና/የሚገኙትን ከአገሪቱ የግብርና ልማት ፍላጎት ጋር ለማጣጣም ምርምር ወሳኝነት ያለው የልማት እንቅስቃሴ በመሆኑ፤

ምርምር ለአገሪቱ የግብርና ክፍለ-ኢኮኖሚ ምርትና ምርታማነት በቀጣይነት ማደግ አስተዋጽኦ የሚኖረው በአንድ ወጥ ሥርዓትና በቅንጅት ሲራመድ ሆኖ በመገኘቱ፤

በአጠቃላይም የአገሪቱን ወቅታዊና ዘላቂ የግብርና ልማት ፍላጎት በውጤታማ ምርምር ለማሟላት የሚያግዙ የግብርና ቴክኖሎጂዎችን የማፍለቅ የማበልጸግና የማላሙድ የማስተባበር የመደገፍና የማበረታታት ተልዕኮ ኃላፊነት ያለው ድርጅት በማስፈለግ፤

በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ሕገመንግሥት አንቀጽ 55(1) መሠረት የሚከተለው ታውጇል፡

1. አጭር ርዕስ

ይህ አዋጅ “የኢትዮጵያ የግብርና ምርምር ኢንስቲትዩት ማቋቋሚያ አዋጅ ቁጥር 79/1989” ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

2. ትርጓሜ

የቃሉ አገባብ ሌላ ትርጉም እንዲሰጠው ካልተፈለገ በስተቀር በዚህ አዋጅ ውስጥ፤

1. “የግብርና ምርምር” ማለት በእጽዋት፣ በእንስሳት እና በተፈጥሮ ሀብት፣ መስክ ምርትና ምርታማነትን ለማሳደግ የሚከናወን ምርምር ነው፤
2. “የተፈጥሮ ሃብት” ማለት አፈር፣ ደንን እና ከግብርና ጋር የተዛመደ ውሃን የሚያጠቃልል ነው፤
3. “የግብርና ምርምር ማዕከል” ማለት በፌደራል መንግስት ወይም በክልል መስተዳድር የተቋቋመ ወይም የሚቋቋም ወይም የሚተዳደር የግብርና ምርምር የሚያከናውን አካል ነው፤
4. “ሰው” ማለት የተፈጥሮ ሰው ወይም ህጋዊ ሰውነት የተሰጠው ኢንስቲትዩት ነው።

⁷² በ1/17(1998) አ.471 አንቀጽ 33(2) መሰረት “ድርጅት” የሚለው “ኢንስቲትዩት” በሚል ተተክቷል።

3. መቋቋም

1. የኢትዮጵያ የግብርና ምርምር ኢንስቲትዩት (ከዚህ በኋላ “ኢንስቲትዩቱ” እየተባለ የሚጠራ) የሕግ ሰውነት ያለው ራሱን የቻለ የፌዴራል መሥሪያ ቤት ሆኖ በዚህ አዋጅ ተቋቁሟል።
2. የኢንስቲትዩቱ ተጠሪነት ለጠቅላይ ሚኒስትሩ ይሆናል⁷³።

4. ዋና መሥሪያ ቤት

የኢንስቲትዩቱ ዋና መሥሪያ ቤት አዲስ አበባ ውስጥ ይሆናል።

5. ዓላማ

የኢንስቲትዩቱ ዓላማዎች፤

1. የግብርና ቴክኖሎጂዎችን ማፍለቅ ማበልጸግና ማላመድ፤
2. በግብርና ምርምር ማዕከላት ወይም በውል አማካይነት የግብርና ምርምር በሚያከናውኑ የክፍተኛ ትምህርት ተቋማት እና ሌሎች መሰል ተቋማት የሚካሄዱ የግብርና ምርምር ተግባራትን ማስተባበር፤
3. የግብርና ምርምርን ቀልጣፋ ውጤታማ እና በልማት ፍላጎት ላይ ያተኮረ ለማድረግ የሚያስችል አቅም መገንባት እና ስርዓት መዘርጋት፤
4. የግብርና ምርምር ውጤቶችን ለሕዝብ ማሳወቅ ናቸው።

6. የኢንስቲትዩቱ ሥልጣንና ተግባራት

ኢንስቲትዩቱ ቀጥሎ የተመለከቱት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፤

1. በሀገሪቱ የሳይንስና ቴክኖሎጂ፣ የግብርና ልማትና ምርምር ፖሊሲዎች መሠረት የግብርና የምርምር ስትራቴጂ መንደፍና ቅደም ተከተል መወሰን፣ የሥራ ፕሮግራምና እቅድ ማውጣት፣ በመንግሥት ሲጸድቅም ተግባራዊ ማድረግ፣ እንዲሁም በሚመለከታቸው ክፍሎች ተግባራዊ መሆኑን መከታተል፤
2. የግብርና ምርምር ፖሊሲ አፈጻጸምን መከታተል፤ አዳዲስና የማሻሻያ የፖሊሲ ሃሳብ ማመንጨት፤ ለመንግሥት ማቅረብ ሲጸድቅም ተግባራዊ ማድረግ፤ ተግባራዊነቱን መከታተል፤
3. ከሀገሪቱ የልማት ፍላጎት ጋር የሚጣጣም የግብርና ምርምር ፕሮግራሞችና ፕሮጀክቶች ለመቅረጽና ለማዘጋጀት የሚያስችል መመሪያ ማውጣት፤

⁷³ በ22/12(2008) አ.916 አንቀጽ 38(7)(ሀ) በግልፅ ሳይነገር ተሻሻሎ ተጠሪነቱም ለአርሻና ተፈጥሮ ሀብት ልማት ሚኒስቴር ሆኗል።

እንደአግባቡም ተዘጋጅተው የሚቀርቡ ፕሮግራሞች፣ ፕሮጀክቶችና በጀት መገምገምና በመመሪያው መሠረት መዘጋጀታቸውን ማረጋገጥ፣ ለመንግሥት፣ አቅርቦ ማጸደቅ፤

4. በግብርና ምርምር ፖሊሲና ስትራቴጂ መሠረት የግብርና ምርምር ማክናወን ወይም እንዲከናወን ማድረግ፤
5. ማንኛውም በኢንሰቲትዩቱ ሥር የሚተዳደር የግብርና ምርምር ማዕከል እንደገና እንዲደራጅና እንዲታጠፍ፣ አዲስ ማዕከላት እንደአስፈላጊነቱ በተለያዩ ሥነ ምህዳሮች እንዲቋቋሙ ማድረግ፤
6. አግባብ ካላቸው አካላት ጋር በመተባበር ጠቃሚነታቸው የተረጋገጠ የግብርና ምርምር ውጤቶች ተጠቃሚው ክፍል እንዲያውቃቸው፣ በሥራ ላይ እንዲውሉ በፌዴራል የግብርና ምርምር ማዕከላትና በተጠቃሚው መካከል ውጤታማ ቅን ጅት እንዲኖር የሚረዳ ሥርዓት መዘርጋት፣ ተግባራዊ ማድረግ ተግባራዊነቱን መከታተል፤
7. አግባብ ካላቸው አካላት ጋር በመተባበር የህብረተሰቡን የግብርና ዕውቀት አድማስ ለማስፋፋት ከምርምር የተገኙ ጤቶችን ለማስተዋወቅ አመች በሆኑ የመገናኛ ዘዴዎች በልዩ ልዩ የብሔር/ብሔረሰቦች ቋንቋዎች የአህዝቦት ተግባር ማክናወን፤
8. በአገር ውስጥና በውጭ አገር የተካሄዱና የሚካሄዱ የግብርና ምርምሮችንና የምርምር ውጤቶችን የሚመለከቱ መረጃዎችን ማስባሰብ፣ ማከማቸትና ማሠራጨት፣ የመረጃ ቅብብል ሥርዓት መገንባትና መምራት፤
9. አግባብ ካላቸው አካላት ጋር በመተባበር በግብርና ትምህርት፣ ምርምርና ሥርዓት፣ እንዲሁም ምርት እንቅስቃሴ መካከል የርስ በርስ መደጋገፍ እንዲኖር ሁኔታዎችን ማመቻቸት፤
10. በግብርና ምርምር ላይ የሚሰማራ ብቃት ያለው የሰው ኃይል ለማፍራትና ያለውንም ለማሻሻል በሚደረጉ ጥረቶች ላይ ተሳትፎ ማድረግ ፣ በኢንሰቲትዩቱ የተሰማራውን የሰው ኃይል አቅም ማሳደግና መገንባት የሚያስችል ስልት መቀየስና ተግባራዊ ማድረግ፤
11. በግብርና ምርምር ጠቃሚ ውጤቶችን ላስመዘገቡ ሰዎች ወይም ድርጅቶች ሽልማት የሚሰጥበትን ሥርዓት መዘርጋት፤ ሽልማት ወይም ማበረታቻ መስጠት፤

12. የግብርና ምርምር ማዕከላት የሚደራጁበትንና የሚጎለብቱበትን መንገድ ማመቻቸት፥ መርዳትና ማበረታታት፤
13. የግብርና ተመራማሪዎች እና ድጋፍ ሰጪ ሠራተኞችን ማያበረታታ አመቺ የሥራ ሁኔታዎችን መፍጠር፥ ተመራማሪዎችን በተመለከተ በሙያ ላይ የተመሠረተ የዕድገት መሰላል መዘርጋት፣ ማሻሻል፣ በመንግሥት ሲጸድቅም ተግባራዊ ማድረግ፤
14. በግብርና መስክ የተቋቋሙትን የሙያተኞች ማህበራትን ማበረታታት፣ እንዲሁም ለግብርናው ምርምር በመረጃዎች ልውውጥ አስተዋጽኦ እንዲያደርጉ ሁኔታዎችን ማመቻቸት፤
15. የግብርና ምርምርን በሚመለከቱ ማናቸውም ጉዳዮች ላይ መሳተፍና መንግሥትን ማማከር፤
16. አግባብ ባለው ሕግ መሠረት ከዓለም አቀፍና አህጉራዊ የግብርና ምርምር ተቋማትና ደጋፊ ድርጅቶች እንዲሁም ተመሳሳይ ዓላማ ካላቸው ብሔራዊ ድርጅቶች ጋር ግንኙነት መመስረት፥ ትብብር ማድረግ፤ ስምምነቶችን መፈራረም፥ ተግባራዊ ማድረግ ወይም ተግባራዊነታቸውንም መከታተል፤
17. ለክልል የግብርና የምርምር ማዕከላት ተገቢውን የመረጃ አገልግሎት መስጠት፥ ጥያቄም ሲቀርብ አቅሙ በፈቀደ መጠን የቴክኒክ ድጋፍና እገዛ ማድረግ፤
18. በፌዴራልና በክልል የምርምር ማዕከላት በሚከናወኑ የምርምር ፕሮጀክቶች መካከል አስፈላጊ ያልሆነ ድግግሞሽና የሀብት መባከን እንዳይኖር ለመከላከል የሚያስችል የፕሮጀክት ግምገማ ሥርዓት አግባብ ካላቸው የክልል አካላት ጋር በመተባበር መዘርጋት፤
19. በግብርና ምርምር ላይ የተሰማራ ወይም የሚሰማራ ማንኛውንም ሰው መዝግቦ ዝርዝሩን መያዝ፤
20. የንብረት ባለቤት መሆን፥ ውል መዋዋል፥ መክሰስና መክሰስ፤
21. ዓላማዎቹን ከግብ ለማድረስ አስፈላጊ የሆኑ ሌሎች ተዛማጅ ተግባሮችን ማከናወን።

7. የኢንስቲትዩቱ አቋም

ኢንስቲትዩቱ፦

1. የግብርና ምርምር ቦርድ (ከዚህ በኋላ “ቦርድ” እየተባለ የሚጠራ)፤

2. በቦርዱ አቅራቢነት በመንግሥት የሚሾም ዋና ዲሬክተር፤
3. በፌዴራሉ መንግሥት የተቋቋሙ ወይም የሚቋቋሙ የግብርና ምርምር ማዕከላት እንዲሁም፤
4. አስፈላጊ ሠራተኞች ይኖሩታል።

8. የቦርዱ አባላት

ቦርዱ ሰብሳቢውን ጨምሮ በመንግሥት የሚሰየሙ አባላት ይኖሩታል፤ ቁጥራቸውም እንዳስፈላጊነቱ ይወሰናል።

9. የቦርዱ ሥልጣንና ተግባር

ቦርዱ የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፦

1. በዚህ አዋጅ አንቀጽ 6 የተዘረዘሩትን የኢንስቲትዩቱን ሥልጣንናተግባራት በበላይነት ይመራል፤ የአዋጁን አፈጻጸም በበላይነት ይቆጣጠራል፤ ይከታተላል፤
2. የኢንስቲትዩቱን መዋቅርና የኢንስቲትዩቱ ሠራተኞች የሚተዳደሩበትን መመሪያ ያጸድቃል፤
3. የኢንስቲትዩቱን ዓመታዊ የሥራ ፕሮግራምና በጀት ይመረምራል፤ ለመንግሥት ቀርቦ እንዲጸድቅ ያደርጋል፤
4. በፌዴራልና በክልል የግብርና ምርምር ማዕከላት መካከል ሊኖር የሚገባውን የሥራ ግንኙነት አግባብ ካለው የክልል መስተዳድር ጋር በመመካከር ይወስናል፤
5. የቴክኒክ አማካሪ ኮሚቴ ያቋቁማል፤ አባላቱን ይሰይማል፤ ለሚቀርቡ የምርምር ሃሳቦች፤ ፕሮግራሞችና ፕሮጀክቶች በጀት ከመፈቀዱ በፊት የቴክኒክ ግምገማ ሪፖርት ከኮሚቴው ይቀበላል፤ ይወስናል፤
6. የራሱን ውስጠ ደንብ ያወጣል።

10. የቦርዱ ስብሰባ

1. ቦርዱ በየሩብ ዓመቱ አንድ ጊዜ መደበኛ ስብሰባ ያደርጋል። ሆኖም አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ በማናቸውም ጊዜ አስቸኳይ ስብሰባ ሊያደርግ ይችላል።
2. ከቦርድ አባላት ከግማሽ በላይ የሚሆኑት በቦርዱ ስብሰባ ላይ ከተገኙ ምልአተ ጉባዔ ይሆናል።
3. የቦርዱ ውሳኔዎች በድምጽ ብልጫ ያልፏሉ። ሆኖም ድምፅ እኩል በእኩል የተከፈለ እንደሆነ ሰብሳቢው ወሳኝ ድምፅ ይኖረዋል።

11. የዋና ዲሬክተሩ ሥልጣንና ተግባር

1. ዋና ዲሬክተሩ የኢንሰቲትዩቱ ዋና ሥራ አስፈጻሚ በመሆን የኢንሰቲትዩቱን ሥራዎች በበላይነት ይመራል፤ ይቆጣጠራል።

2. የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) አጠቃላይ አነጋገር እንደተጠበቀ ሆኖ ዋና ዲሬክተሩ፦

ሀ/ የፌዴራል የግብርና ምርምር ማዕከላትን የፕሮግራምና የፕሮጀክት አፈጻጸም፣ የፋይናንስ አጠቃቀም ይቆጣጠራል፤ ይከታተላል፤

ለ/ ቦርዱ በሚያጸድቀው መመሪያ እና አግባብ ባለው ሕግ መሠረት የኢንሰቲትዩቱን ሠራተኞች ይቀጥራል፤ ያስተዳድራል

ሐ/ የኢንሰቲትዩቱን የሥራ ፕሮግራምና በጀት አዘጋጅቶና አጠናቅሮ ለቦርዱ ያቀርባል፤ ሲፈቀድም በጸደቀው መሠረት ሥራ ላይ መዋሉን ይከታተላል፤

መ/ ለኢንሰቲትዩቱ በተፈቀደው በጀት መሠረት ገንዘብ ለምርምር ማዕከላት ይመድባል፤ የተመደበው ገንዘብ ለታለመለት ተግባር መዋሉን ይቆጣጠራል፤

ሠ/ ከሦስተኛ ወገኖች ጋር በሚደረጉ ግንኙነቶች ሁሉ ቦርዱ በሚያጸድቀው መመሪያ መሠረት ኢንሰቲትዩቱን ይወክላል፤

ረ/ የኢንሰቲትዩቱን የሥራ አፈጻጸምና የሂሳብ ሪፖርት አጠናቅሮ ለቦርዱ ያቀርባል።

3. ዋና ዲሬክተሩ ለኢንሰቲትዩቱ ሥራ ቅልጥፍና ባስፈለገ መጠን ከሥልጣንና ከተግባሩ በከፊል ለሌሎች ኃላፊዎችና ሠራተኞች በውክልና ሊያስተላልፍ ይችላል ።

12. የፌዴራል የግብርና ማዕከል ሥልጣንና ተግባር

የፌዴራል የግብርና ምርምር ማዕከል ተጠሪነት ለኢንሰቲትዩቱ ዋና መሥሪያ ቤት ሆኖ የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፦

1. በአገሪቱ የግብርና ምርምር ፖሊሲና ስትራቴጂ እንዲሁም በማዕከሉ እንዲካሄዱ በተነደፉ ፕሮግራሞች መሠረት የውስጥ አስተዳደርና የቴክኒክ ነጻነት ኖሮት የግብርና ምርምር ተግባራትን ማከናወን ፤

2. በማዕከሉ የሚከናወኑ የምርምር ተግባራትን በሚመለከት ሪፖርት ማዘጋጀት ፥ የተዘጋጀውን ሪፖርት ለዋናው መሥሪያ ቤት ማቅረብ፤

3. ማዕከሉ እንዲያከናውን በተፈቀደለት ፕሮግራም መሠረትዝ ርዝር የምርምር ፕሮጀክቶችንና በጀት ማዘጋጀት፤ ሲፈቀድም ተግባራዊ ማድረግ፤

4. የማዕከሉን የወደፊት አቅጣጫና እድገት በመተለም የሚያስፈልጉ የማቴሪያልና የሰው ኃይል በማዘጋጀት ለዋና መሥሪያ ቤቱ ማቅረብ
5. በዋና መሥሪያ ቤቱ በኩል በሚሰጠው መመሪያ መሠረት ሌሎች ተግባራትን ማከናወን።

13. የገቢ ምንጭ

1. ኢንስቲትዩቱ ከሚከተሉት ምንጮች የሚገኝ ገቢ ይኖረዋል
  - ሀ/ መንግሥት ከሚመድብለት በጀት፤
  - ለ/ ከቤተ መከራ አገልግሎት ወይም ከምርምር ተረፈ ምርት ሽያጭ፤ እንዲሁም
  - ሐ/ ከማናቸውም ሌላ ምንጭ የሚገኝ ገቢ፤ ዕርዳታና ስጦታ።
2. ከዚህ በላይ ከተጠቀሱት ምንጮች የሚገኝ ገንዘብ በኢትዮጵያ ብሔራዊ ባንክ ወይም በሚወክለው ሌላ ባንክ ተቀማጭ ሆኖ በመንግሥት የፋይናንስ ሕግ መሠረት ለኢንስቲትዩቱ ዓላማዎች ማስፈጸሚያ ይውላል ።

14. ስለሂሳብ መዝገብ

1. ኢንስቲትዩቱ የተሟሉና ትክክለኛ የሆኑ የሂሳብ መዝግብት ይይዛል።
2. ኢንስቲትዩቱ የሂሳብ መዝግብቱን ቢያንስ በዓመት አንድ ጊዜ በዋናው አዲተር ወይም ዋናው አዲተር በሚሰይመው ሌላ አዲተር እንዲመረመሩ ያደርጋል ።

15. የመተባበር ግዴታ

ማንኛውም ሰው ለዚህ አዋጅ አፈጻጸም የመተባበር ግዴታ አለበት ።

16. የተሻሩና ተፈጻሚ የማይሆኑ ሕጎች

1. የሚከተሉት በዚህ አዋጅ ተሸረዋል
  - ሀ) የእርሻ ምርምር ኢንስቲትዩት ማቋቋሚያ ትዕዛዝ ቁጥር 42/1958፤ እና
  - ለ) የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ አስፈጻሚ አካላትን ሥልጣንና ግባር ለመወሰን በወጣው አዋጅ ቁጥር 4/1987 አንቀጽ 12(5) ድንጋጌ ውስጥ የምርምር ማዕከላትን የሚመለከተው ገጽታ።
2. ከዚህ አዋጅ ጋር የሚቃረን ማናቸውም ሕግ በዚህ አዋጅ ውስጥ በተመለከቱ ጉዳዮች ላይ ተፈጻሚነት አይኖረውም።

17. ስለመብና ግዴታ መተላለፍ

1. የእርሻ ምርምር ኢንስቲትዩት መብትና ግዴታ፤

2. በግብርና ሚኒስቴር ሥር የሚተዳደሩ የደን ምርምር፣ የደን ውጤቶች አጠቃቀም ምርምር፣ የአሣ ምርምር፣ የአፈር ጥናት ላቦራቶሪ እና ብሔራዊ የእንስሳት ጤና ምርምር ተቋማት መብትና ግዴታ፤ እንዲሁም

3. በዓለማዊ ግብርና ዩኒቨርሲቲ ስር የሚተዳደረው የደብረዘይት የምርምር ማዕከል መብትና ግዴታ፤

በዚህ አዋጅ ለአንስተትዮቱ ተላልፏል ።

18. አዋጁ የሚጻፍበት ጊዜ

ይህ አዋጅ ከግንቦት 28 ቀን 1989 ዓ.ም ጀምሮ የጸና ይሆናል።

አዲስ አበባ ግንቦት 28 ቀን 1989 ዓ.ም

ነጋሶ ጊዳዳ

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ፕሬዚዳንት

አዋጅ ቁጥር 274/1994 ዓ.ም

የሕብረት ሥራ ኤጀንሲ⁷⁴ ለማቋቋም የወጣ አዋጅ

በገጠርና በከተማ የሚኖረው ሕዝብ በአካባቢው ሀብት ላይ በመመስረት የተለያዩ ዓይነቶችና ደረጃዎች ባላቸው የኅብረት ሥራ ማህበራት በመደራጀት የሚገጥሙን ኢኮኖሚያዊና ማኅበራዊ ችግር በጋራ እንዲፈታና በራሱም እንዲተማመን ማድረግ አስፈላጊ በመሆኑ፤

ይህንን ዓላማ ለማስፈጸም በፌዴራል ደረጃ የሚደራጁ የኅብረት ሥራ ማህበራትን የሚመዘግብና በአገሪቱ ውስጥ ላሉ ሕብረት ሥራ ማህበራት እገዛ የሚያደርግ፣ ሥልጠና የሚሰጥ፣ ምርምር የሚያደርግና ሌሎች ቴክኒካዊ ድጋፎችን የሚሰጥ የፌዴራል መንግሥት አካል ማቋቋም አስፈላጊ በመሆኑ፤

በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ሕገመንግሥት አንቀጽ 55(1) እና በሕብረት ሥራ ማህበራት ማቋቋሚያ አዋጅ ቁጥር 147/1991 አንቀጽ 55 መሠረት የሚከተለው ታውጇል፡፡

1. አጭር ርዕስ

ይህ አዋጅ “የሕብረት ሥራ ኤጀንሲ ማቋቋሚያ አዋጅ ቁጥር 274/1994” ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

2. መቋቋም

1. የሕብረት ሥራ ኤጀንሲ (ከዚህ በኋላ “ኤጀንሲ” እየተባለ የሚጠራ) የሕግ ሰውነት ያለው እራሱን የቻለ የፌዴራል መንግሥት መሥሪያ ቤት ሆኖ በዚህ አዋጅ ተቋቁሟል።

2. ኤጀንሲው ተጠሪነቱ ለገጠር ልማት ሚኒስቴር⁷⁵ ይሆናል።

3. ዋና መሥሪያ ቤት

የኤጀንሲው ዋና መስሪያ ቤት በአዲስ አበባ ከተማ ይሆናል።

4. የኤጀንሲው ዓላማ

የኤጀንሲው ዓላማ በገጠርና በከተማ የሚኖረው ሕዝብ በአካባቢው ሀብት ላይ በመመሥረት የተለያዩ ዓይነቶችና ደረጃዎች ባላቸው የኅብረት ሥራ ማኅበራት

⁷⁴ በ1/17(1998) አ.471 አንቀጽ 33(2) “ኮሚሽን” የሚለው “ኤጀንሲ” በማል ተተክቷል።

⁷⁵ ተጠሪነቱ በ22/12(2008) አ.916 አንቀጽ 38(7)(ለ) በግልፅ ሳይነገር ተሻሻሎ ተጠሪነቱም ለአርሻና ተፈጥሮ ሃብት ልማት ሚኒስቴር ሆኗል።

እየተደራጀ የሚገጥመውን ኢኮኖሚያዊና ማኅበራዊ ችግሮች በጋራ እንዲፈታ እና በራሱም ላይ እንዲተማመን ማድረግ ይሆናል።

5. የኤጀንሲው ሥልጣንና ተግባራት

ኤጀንሲው የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፡

1. ለሕብረት ሥራ ማኅበራት እንቅስቃሴና ዕድገት የሚበጁ የፖሊሲ ሃሳቦችንና የሕግ ረቂቆችን አዘጋጅቶ ለመንግሥት ያቀርባል፤ አፈጻጸሙንም ይከታተላል።
2. የሕብረት ሥራ ማኅበራት አደረጃጀት በኅብረት ሥራ ማኅበራት አዋጅ ቁጥር 147/1991 መሠረትና በዓለም አቀፍ የሕብረት ሥራ መርሆዎች መሠረት እንዲራጁ ያበረታታል፤
3. በፌዴራል ደረጃ የሚቋቋመውን የሕብረት ሥራ ማሠልጠኛ ተቋም ይመራል፤ ይቆጣጠራል፤
4. ባሕላዊና ሀገር በቀል የራስ አገዝ ማኅበራት ወደ ዘመናዊ የሕብረት ሥራ ማኅበራት የሚያድጉበት ጥናትና ምርምር ያደርጋል፤ የጥናቱንም ሙሴት ያስተዋውቃል፤ ያሰራጫል፤ በተግባር መተርጎሙንም ይከታተላል፤
5. የሕብረት ሥራ ዕቤቶች፣ መርሆዎች፣ አደረጃጀት እና ጠቀሜታ በኅብረተሰቡና በትምህርት ተቋማት ይበልጥ እንዲታወቁ ያደርጋል፤
6. በፌዴራል ደረጃ የሚቋቋሙ፡-
  - ሀ/ በልዩ ባህርያቸው ምክንያት በክልላዊ ማህበር መደራጀት የማይችሉና በተለያዩ ክልሎች የሚገኙ ሁለት ወይም ከዚያ በላይ የሆኑ መሠረታዊ ማኅበራት የሚያቋቁሙትን ሕብረት ሥራ ማህበር፤
  - ለ/ ሁለት ወይም ከዚያ በላይ በሆኑ ክልሎች የሚገኙ ክልላዊ የሕብረት ሥራ ማኅበራት የሚያቋቁሙትን ሕብረት ሥራ ማኅበር
  - ሐ/ በዚህ ንዑስ አንቀጽ /ሀ/ እና /ለ/ መሠረት የተደራጁ ማኅበራት በጋራ የሚያቋቁሙትን የሕብረት ሥራ ማህበር ወይም በዚህ ንዑስ አንቀጽ /ለ/ መሠረት የተደራጁ የተለያዩ ማኅበራት በጋራ የሚያቋቁሙትን ሕብረት ሥራ ማኅበር ይመዘግባል፤ የሕጋዊ ሰውነት ማረጋገጫ የምስክር ወረቀት ይሰጣል፤
7. በፌዴራል ደረጃ የሚደራጁ የኅብረት ሥራ ማኅበራትን ሂሳብ ይመረምራል፤ ሂሳብ አጣሪም ይመድባል፤ ሲፈርሱም ከመዝገብ ይሰርዛል፤ በመላ ሀገሪቱ አንድ

ወጥ የሆነ የሕብረት ሥራ ማግባራት የሂሳብ አያያዝና ምርመራ ሥርዓት እንዲኖር ያደርጋል፤

8. የሕብረት ሥራ ማግባራት ምርቶች ገበያ እንዲያገኙ ሙያዊ ድጋፍ ይሰጣል፤ በሀገር ውስጥ ሸማቹና አምራቹ በቀጥታ የሚገናኙበትን ሁኔታ ያመቻቻል፤

9. የሕብረት ሥራ ማግባራት ምርቶች ተጨማሪ እሴት ወይም ዋጋ እንዲኖራቸው፤ ወደ ኢንዱስትሪ ምርትነት እንዲለወጡ እና የእጅ ጥበብ ምርቶች እንዲያድጉ የሙያና የቴክኒክ ድጋፍ ያደርጋል፤

10. የአርብቶ አደሩን ሕይወት ለማሻሻል የሚያስችል በባሕሉና በልምዱ ላይ የተመሠረተ የኅብረት ሥራ ማግባራት አደረጃጀት እንዲኖር የሙያ እገዛ ያደርጋል፤

11. ለሕብረት ሥራ ማግባራት ዕድገት የሚበጁ ፕሮጀክቶችን በማጥናትና በማዘጋጀት እንደአስፈላጊነቱ ከክልሎች ጋር በመተጋገዝ ማግባራት ድጋፍ የሚያገኙበትን መንገድ ያመቻቻል፤

12. በተለያዩ ክልሎች የሚገኙ የሕብረት ሥራ ማግባራት የምርት፣ የገበያ አንፎርሜሽንና የልምድ ልውውጥ እንዲያደርጉ ሁኔታዎችን ያመቻቻል፤

13. በክልል ለሚደራጁ ቢሮዎችና የሕብረት ሥራ ማግባራት የቴክኒክና የሙያ እገዛ ያደርጋል፤

14. የሕብረት ሥራ ማግባራት እንቅስቃሴን እና ዕድገትን ለማፋጠን ከሕብረት ሥራ ማግባራት ጋር ግንኙነት ካላቸው የሀገር ውስጥና ዓለም አቀፍ ድርጅቶች ጋር ግንኙነት ያደርጋል፤

15. እንደየኅብረት ሥራ ማግባራቱ ዓይነትና ደረጃ ሊለዋውጥ የሚችል የማህበራት ሞዴል የመተዳደሪያ ደንብ ያዘጋጃል፤ ያሰራጫል፤ ስለሥራው ለሚመለከተው አካል ሪፖርት ያቀርባል፤

16. የንብረት ባለቤት ይሆናል፤ ውል ይዋዋላል፤ በራሱ ስም ይከሰሳል፤ ይከሰሳል፤

17. ዓላማውን ለማስፈጸም የሚረዱ ሌሎች ተግባራትን ያከናውናል።

6. የኤጀንሲው አቋም

1. ኤጀንሲው በመንግሥት የሚሾሙ አንድ ዋና ዳይሬክተርና አንድ ምክትል ዋና ዳይሬክተር⁷⁶፤ እና
2. አስፈላጊው ሠራተኞች፤
ይኖሩታል።

7. ስለዋና ዳይሬክተሩ ሥልጣንና ተግባር

1. ዋና ዳይሬክተሩ የኤጀንሲው ዋና ሥራ አስፈጻሚ በመሆን የኤጀንሲውን ሥራዎች ይመራል፤ ያስተዳድራል።
2. የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) እንደተጠበቀ ሆኖ ዋና ዳይሬክተሩ፤
  - ሀ/ በዚህ አዋጅ አንቀጽ 5 የተመለከተውን የኤጀንሲውን ሥልጣንና ተግባር ሥራ ላይ ያውላል፤
  - ለ/ በፌዴራሉ የሲቪል ሰርቪስ ሕግ መሠረት የኤጀንሲውን ሠራተኞች ይቀጥራል፤ ያስተዳድራል፤
  - ሐ/ የኤጀንሲውን የሥራ ፕሮግራሞችና በጀት ያዘጋጃል፤ ሲፈቀድም በሥራ ላይ መ/ ለኤጀንሲው በተፈቀደለት በጀትና የሥራ ፕሮግራም መሠረት ገንዘብ ወጪ ያደርጋል፤
  - ሠ/ ኤጀንሲው ከሶስተኛ ወገኖች ጋር በሚያደርጋቸው ግንኙነቶች ሁሉ ኤጀንሲውን ይወክላል፤
  - ረ/ ስለኤጀንሲው የሥራ እንቅስቃሴ ሪፖርት ያቀርባል።
3. ዋና ዳይሬክተሩ ለኤጀንሲው የሥራ ቅልጥፍና በሚያስፈልገው መጠን ሥልጣንና ተግባሩን በከፊል ለኤጀንሲው ሌሎች ኃላፊዎችና ሠራተኞች በውክልና ሊያስተሳልፍ ይችላል።

8. ስለምክትል ዋና ዳይሬክተሩ ሥልጣንና ተግባር

ምክትል ዋና ዳይሬክተሩ፡-

1. ዋና ዳይሬክተሩ በማይገኝበት ጊዜ ዋና ዳይሬክተሩን ተክቶ የኤጀንሲውን ሥራ ይሠራል፤
2. በተጨማሪ ከዋና ዳይሬክተሩ የሚሰጠውን ሥራ ያከናውናል።

9. በጀት

⁷⁶ በ1/17(1998) አ.471 አንቀጽ 33(2) "ኮሚሽነር" የሚለው "ዋና ዳይሬክተር" በሚል ተተካ።

የኤጀንሲው ገቢ፡-

ሀ/ በመንግሥት ከሚመደብ በጀት፤

ለ/ ከሀገር ውስጥና ከውጭ ከሚገኝ እርዳታና ክሌሎች ምንጮች የተውጣጣ ይሆናል፡

10. የሂሳብ መዛግብት

1. ኤጀንሲው የተሟላና ትክክለኛ የሆኑ የሂሳብ መዛግብት ይይዛል፡፡
2. የኤጀንሲው የሂሳብ መዛግብትና ገንዘብ ነቅ ሰነዶች በዋናው አዲተር ወይም እሱ በሚሰይማቸው አዲተሮች በየዓመቱ ይመረመራሉ፡፡

11. ተፈጻሚነት ስለማይኖራቸው ሕጎች

ከዚህ አዋጅ ጋር የሚቃረን ማናቸውም ሕግ ተፈጻሚነት አይኖረውም፡፡

12. መብትና ግዴታ ስለማስተላለፍ

በዚህ አዋጅ የተሸፈኑ ገዳዮችን በተመለከተ የሌሎች የመንግሥት አካላት መብቶችና ግዴታዎች በዚህ አዋጅ ለኤጀንሲው ተላልፏል፡፡

13. አዋጁ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ አዋጅ ከግንቦት 6 ቀን 1994 ዓ.ም ጀምሮ የፀና ይሆናል፡፡

አዲስ አበባ ግንቦት 6 ቀን 1994 ዓ.ም
 ግርማ ወልደ ጊዮርጊስ
 የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ
 ሪፐብሊክ ፕሬዚዳንት

ደንብ ቁጥር 152/2000

የኢትዮጵያ የሥርዓተ-ክርክር ልማት ኤጀንሲን ለማቋቋም የወጣ

የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ

የሚኒስትሮች ምክር ቤት የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ አስፈጻሚ አካላትን ሥልጣንና ተግባር ለመወሰን በወጣው አዋጅ ቁጥር 471/1998 አንቀጽ 5 መሠረት ይህንን ደንብ አውጥቷል፡፡

1. አጭር ርዕስ

ይህ ደንብ “የኢትዮጵያ ሥርዓተ-ክርክር ልማት ኤጀንሲ ማቋቋሚያ የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ-ቁጥር 152/2000” ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል ፡፡

2. ትርጓሜ

የቃሉ አገባብ ሌላ ትርጉም የሚያሰጠው ካልሆነ በስተቀር በዚህ ደንብ ውስጥ

1. “ሥርዓተ-ክርክር” ማለት አትክልት፣ ፍራፍሬ፣ አበባና ለህክምናና ለምግብ ማጣፈጫነት የሚውሉ ተክሎችን ይጨምራል፤
2. “የሥርዓተ-ክርክር ማህበር” ማለት የኢትዮጵያ አትክልት፣ ፍራፍሬና የአበባ አምራችና ላኪዎች ማህበር ማለት ነው፤
3. “ግብዓት” ማለት ምርትና ምርታማነትን የሚያሳድጉ ንጥረ ነገሮችና ቁሳቁሶች ያጠቃልላል፡፡
4. “ባለድርሻዎች” ማለት በሥርዓተ-ክርክር ልማት በቀጥታና በተዘዋዋሪ በልማቱ ተሳታፊ የሆኑ የመንግሥትና የግል ደርጅቶች፣ መንግሥታዊ ያልሆኑ ማህበራትና ሌሎች ሰዎች ናቸው፤
5. “የንግድ መሠረተ ልማት” ማለት የሥርዓተ-ክርክር ንግዱን ለማሳለጥ የሚያስፈልጉ የመሠረተ ልማት ግንባታዎች ናቸው፤
6. “የምግብ ደህንነት መስፈርቶች” ማለት የአትክልትና ፍራፍሬ ምርት ለሰዎች ጤና ተስማሚ መሆናቸውን ለማረጋገጥ የወጡ የአገር ውስጥና የውጭ መስፈርቶችን ያጠቃልላል፤
7. «ዩሮ-ጋፕ» ማለት የአውሮፓ ሕብረት የግብርና ሰብሎች አመራረትና እንክብካቤ የጥራት መስፈርት ነው፤

8. “ክልል” ማለት በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ሕገ-መንግሥት አንቀጽ 47(1) ላይ የተመለከተው ማንኛውም ክልል ሲሆን የአዲስ አበባና የድሬዳዋ ከተማ አስተዳደሮችን ይጨምራል፤
9. “ሚኒስቴር” ወይም “ሚኒስትር” ማለት እንደቅደም ተከተሉ የግብርናና ገጠር ልማት ሚኒስቴር ወይም ሚኒስትር ነው፡፡⁷⁷
10. “ሰው” ማለት የተፈጥሮ ሰው ወይም በሕግ የሰውነት መብት የተሰጠው አካል ነው፡፡

3. መቋቋም

1. የኢትዮጵያ የሐርቲካልቸር ልማት ኤጀንሲ (ከዚህ በኋላ “ኢ.ጀንሲ” እየተባለ የሚጠራ የሕግ ሰውነት ያለው ራሱን የቻለ የፌዴራሉ መንግሥት መሥሪያ ቤት ሆኖ በዚህ ደንብ ተቋቁሟል፡፡
2. ኤጀንሲው ተጠሪነቱ ለሚኒስቴሩ ይሆናል፡፡

4. የኤጀንሲው ዓላማ

ኤጀንሲው የሚከተሉት ዓላማዎች ይኖሩታል፡፡

1. የሐርቲካልቸር ምርትና ምርታማነት በተፋጠነና በቀጣይነት እንዲያድግ የማበቃታ፤
2. ዓለም አቀፍ የምግብ ደህንነት መስፈርቶችን የሚያሟሉ የሐርቲካልቸር ምርቶች ለውጭ ገበያ በዓይነትና በብዛት የሚቀርቡበትን ሁኔታ የማመቻቸት፤ እና
3. ድጋፍ ሰጪ አገልግሎቶችን ያስተባብራል፡፡

5. የኤጀንሲው ሥልጣንና ተግባራት

ኤጀንሲው የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፤

1. የሐርቲካልቸርን ዘርፍ ፈጣን ዕድገትና ቀጣይነት ለማረጋገጥ የሚያግዝ ስትራቴጂ አዘጋጅቶ ለሚኒስቴሩ ያቀርባል፤ ሲፈቀድም ተፈጻሚነቱን ይከታተላል፤
2. በሐርቲካልቸር ልማት ለሚሰማሩት ባለሀብቶች ለአዋቂነት ጥናት መረጃ ይሰጣል፤ ከክልል አካላት ጋር በመተባበር መሬትና የግንባታ ፈቃድ እንዲያገኙ ድጋፍ ያደርጋል፤ አፈጻጸሙን ይከታተላል፤

⁷⁷ በ22/12(2008) አ.916 አንቀጽ 9(7) መሰረት የእርሻና ተፈጥሮ ሃብት ልማት ሚኒስቴር በሚል ይነበብ፡፡

3. የመሠረተ ልማት በወቅቱ እንዲያገኙ ለግንባታው ከውጭ አገር የሚገዙ ግብዓቶች ወደ አገር ውስጥ እንዲገቡ ከአገር ውስጥ የሚገዙትን የግንባታ ዕቃዎች በወቅቱ እንዲያገኙ ድጋፍ ያደርጋል፤ የግንባታውን አፈጻጸም ይከታተላል፤
4. የግብዓት አቅርቦትና አገልግሎት የሚሻሻልበትን ሁኔታ በማጥናት ለሚኒስቴሩ ያቀርባል፤ ሲፈቀድም ተግባራዊነቱን ይከታተላል፤
5. በሐርቲካልቸር ልማት ከአርሶ አደሩ ጋር ተዋውለው ለመሰማራት የሚፈልጉትን ባለሀብቶች ከክልሎችና ከአርሶ አደር ማህበራት ጋር በመተባበር በአርሶ አደር ምልመላና አደረጃጀት ያግዛል፤ ስለደረጃው ሥልጠና ይሰጣል፤ የአሰራር ማኑዋል ያዘጋጃል፤ አፈጻጸሙን ይከታተላል፤
6. ከክልል የሠራተኛ ጉዳይ ጽሕፈት ቤቶች ጋር በመተባበር የሰው ኃይል አቅርቦት እንዲመቻች ያደርጋል፤
7. የሐርቲካልቸር ኤክስፖርት ምርቶች በዋጋና በጥራት ተወዳዳሪነታቸውን ለማረጋገጥ ከሌሎች ሀገሮች ተሞክሮ በመነሳት ስለተሻለ አመራረት፣ ምርት እንክብካቤ፣ ጥራትና የምግብ ደህንነት ከሐርቲካልቸር ማህበር ጋር በመተባበር ሥልጠናና የምክር አገልግሎት ይሰጣል የመስፈርቶችና የኢክስፐርትን ፓኬጅና ማኑዎሎችን እንዲዘጋጁ ያደርጋል፤
8. ጥራቱን የጠበቀ የንግድ የመሠረተ ልማት ግንባታ፣ ድጋፍ ሰጪ ተቋሞችና አገልግሎቶች እንዲሰፋፉ ከሚመለከታቸው ጋር ይተባበራል፤
9. ለአትክልትና ፍራፍሬ ልማት የሎጂስቲክስ ፍላጎት ጥናት በማካሄድ የውሳኔ ሀሳብ ለሚኒስቴሩ ያቀርባል፤ ሲፈቀድም ተግባራዊነቱን ይከታተላል፤
10. የሐርቲካልቸር ዘር አልሚዎች ወደ ኢትዮጵያ በስፋት የሚገቡበትን ሁኔታ በማጥናት ያቀርባል፤ ሲፈቀድም ተግባራዊነቱን ይከታተላል፤
11. የሐርቲካልቸር ገበያ ጥናት ያካሂዳል፤ የገበያ መረጃዎችን ይሰበስባል፤ ያሰራጫል፤ የሐርቲካልቸር አምራችና ላኪዎች በዓለም አቀፍ ንግድ ትርጉሞች ላይ አንዲሳተፉ ሁኔታዎችን ያመቻቻል፤
12. የሐርቲካልቸር ማህበርና ሌሎች ባለድርሻዎች የሚሳተፉበት ቋሚ መድረክ በማቋቋም በጋራ ለልማቱ የሚያገዙ እርምጃዎችን ይወስዳል፤ የሆርቲካልቸር ልማት ፕሮግራሞችን ያስተባብራል፤ አፈጻጸማቸውን ይከታተላል፤
13. የንብረት ባለቤት ይሆናል፤ ውል ይዋዋላል፤ በራሱ ስም ይከሰሳል፤ ይከሰሳል፤

14. ዓላማዎቹን ከግብ ለማድረስ የሚያስፈልጉ ሌሎች ሕጋዊ ተግባራትን ያከናውናል፡

6. የኤጀንሲ አቋም

ኤጀንሲው፦

- 1. በሚኒስትሩ አቅራቢነት በመንግሥት የሚሾም አንድ ዋና ዳይሬክተር፣ እና
- 2. አስፈላጊው ሠራተኞች ይኖሩታል፤

7. ዋና ዳይሬክተሩ ሥልጣንና ተግባር

- 1. ዋና ዳይሬክተሩ የኤጀንሲው ዋና ሥራ አስፈጻሚ በመሆን ከሚኒስትሩ በሚሰጠው አጠቃላይ መመሪያ መሠረት የኤጀንሲውን ሥራዎች ይመራል፤ ያስተዳድራል፤ ይቆጣጠራል፡፡

- 2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) የተመለከተው አጠቃላይ አገላለጽ እንደተጠበቀ ሆኖ ዋና ዳይሬክተሩ፦

ሀ/ በዚህ ደንብ አንቀጽ 5 የተመለከቱትን የኤጀንሲውን ሥልጣንና ተግባራት በሥራ ላይ ያውላል፤

ለ/ የፌዴራል ሲቪል ሰርቪስ ሕጎችን መሠረታዊ ዓላማ ተከትሎ በመንግሥት በማጸድቅ መመሪያ መሠረት የኤጀንሲውን ሠራተኞች ይቀጥራል፤ ያስተዳድራል

ሐ/ የኤጀንሲውን የሥራ ፕሮግራምና በጀት አዘጋጅቶ ለሚኒስትሩ ያቀርባል፤ ሲጸድቅም ተግባራዊ ያደርጋል፤

መ/ ለኤጀንሲው በተፈቀደው በጀትና የሥራ ፕሮግራም መሠረት ገንዘብ ወጪ ያደርጋል፡፡

ሠ/ ከሦስተኛ ወገኖች ጋር በሚደረጉ ግንኙነቶች ኤጀንሲውን ይወክላል፤

ረ/ የኤጀንሲውን የሥራ አፈጻጸምና የሂሳብ ሪፖርቶች አዘጋጅቶ ለሚኒስትሩ ያቀርባል

ሰ/ ከሚኒስትሩ የሚሰጠውን ሌሎች ተግባራት ያከናውናል፡፡

- 3. ዋና ዳይሬክተሩ ለኤጀንሲው የሥራ ቅልጥፍና በሚያስፈልግ መጠን ስልጣንና ተግባሩን በከፊል ለኤጀንሲው ሌሎች ኃላፊዎችና ሠራተኞች በውክልና ሊሰጥ ይችላል፡፡

8. በጀት

የኤጀንሲው በጀት በፌዴራል መንግስት ይመደባል፡፡

9. ስለሂሳብ መዛግብት

1. ኤጀንሲው የተሟሉና ትክክለኛ የሆኑ የሂሳብ መዛግብት ይይዛል።
2. የኤጀንሲው የሂሳብ መዛግብትና ገንዘብ ነክ ሰነዶች በዋናው አዲተር ወይም ዋናው አዲተር በሚሰይማቸው አዲተሮች በየዓመቱ ይመረመራሉ።

10. ደንቡ የሚጻፍበት ጊዜ

ይህ ደንብ በፌዴራል ነጋሪት ጋዜጣ ከወጣበት ቀን ጀምሮ የጻፍ ይሆናል።

አዲስ አበባ ግንቦት 29 ቀን 2000 ዓ.ም

መለስ ዜናዊ

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ጠቅላይ ሚኒስትር

ደንብ ቁጥር 198/2003

የግብርና ትራንስፎርሜሽን ምክር ቤት እና ኤጀንሲን ለማቋቋም የወጣ

የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ

የሚኒስትሮች ምክር ቤት የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ አስፈጻሚ አካላትን ሥልጣንና ተግባርን ለመወሰን በወጣው አዋጅ ቁጥር 691/2003 አንቀፅ 5 እና 34 መሠረት ይህን ደንብ አውጥቷል።

ክፍል አንድ

ጠቅላላ

1. አጭር ርዕስ

ይህ ደንብ “የግብርና ትራንስፎርሜሽን ምክር ቤት እና ኤጀንሲ ማቋቋሚያ የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ ቁጥር 198/2003” ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

2. ትርጓሜ

የቃሉ አገባብ ሌላ ትርጉም የሚያሰጠው ካልሆነ በስተቀር በዚህ ደንብ ውስጥ፦

1. “ክልል” ማለት በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ሕገ መንግሥት አንቀጽ 47(1) የተመለከተው ማንኛውም ክልል ነው፤
2. “ሚኒስቴር” ማለት የግብርና ሚኒስቴር ነው፤⁷⁸
3. ማንኛውም በወንድ ጾታ የተገለጸ አነጋገር ሴትንም ይጨምራል።

ክፍል ሁለት

የግብርና ትራንስፎርሜሽን ምክር ቤት

3. መቋቋም

የግብርና ትራንስፎርሜሽን ምክር ቤት (ከዚህ በኋላ “ምክር ቤት” እየተባለ የሚጠራ) በዚህ ደንብ ተቋቋሟል።

4. የምክር ቤቱ አባላት⁷⁹

1. ምክር ቤቱ የሚከተሉት አባላት ይኖሩታል፦
ሀ/ ጠቅላይ ሚኒስትሩ ..... ሰብሳቢ

⁷⁸ በ22/12(2008) አ.916 አንቀጽ 9(7) የእርሻና ተፈጥሮ ሃብት ልማት ሚኒስቴር በሚል ይነበብ።

⁷⁹ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) ፊደል ተራ (ለ) በ22/51(2008) ደ. 380/2008 አንቀጽ 2(1) መሰረት ተሰርዞ ነባሮቹ ፊደል ተራ (ሐ) እና (መ) እንደቅደም ተከተላቸው ፊደል ተራ (ለ) እና (ሐ) ሆነው ተሸጋሽገዋል።

ለ/ በሰብሳቢው የሚሰየሙ አግባብ ያላቸውን ሚኒስቴሮች የሚመሩ ሚኒስትሮችና አግባብ ያላቸው የክልል መንግሥታት ኃላፊዎች..... አባላት
ሐ/ የኤጀንሲው ዋና ዳይሬክተር .....ጸሐፊ

2. የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) ድንጋጌ ቢኖርም አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ ሌሎች የፌዴራልና የክልል ባለሥልጣናት እንዲሁም የኤክስፐርት አስተያየት እንዲያቀርቡ የሚጋበዙ ባለሙያዎች በምክር ቤቱ ስብሰባ እንዲሳተፉ ሊፈቀድ ይችላል።

5. የምክር ቤቱ ሥልጣንና ተግባራት

1. ምክር ቤቱ የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፦

ሀ/ የግብርና ልማትን ውጤታማነት የሚገቱ መሰረታዊ ማነቆዎች እንዲለዩ፣ የሚፈቱበት ስልት በአግባቡ እንዲቀመጥና በውጤታማነት አንዲተገበር የሚያስችል አመራር ይሰጣል፤

ለ/ በግብርና ልማት ውስጥ አግባብ ባላቸው አካላት መካከል ከፍተኛ ቅንጅታዊ አሰራር መኖሩን ማረጋገጥ የሚያስችል የፖሊሲ አቅጣጫና አመራር ይሰጣል፤

ሐ/ የኤጀንሲውን ዕቅድ ያጸድቃል፤ አፈጻጸሙን ይገመግማል ፣ እንደአስፈላጊነቱ የሥራ መመሪያ ይሰጣል።

መ/ ምክር ቤቱ እንደአስፈላጊነቱ ልዩ ልዩ ኮሚቴዎች ሊያቋቁም ይችላል።

6. የምክር ቤቱ ስብሰባዎች

- 1. ምክር ቤቱ በዓመት ሁለት ጊዜ መደበኛ ስብሰባ ያካሂዳል አስፈላጊ ሲሆን በሰብሳቢው ሲጠራ በማናቸውም ጊዜ አስቸኳይ ስብሰባ ሊያደርግ ይችላል።⁸⁰
- 2. ከምክር ቤቱ አባላት ከግማሽ በላይ ከተገኙ ምልዓተ ጉባዔ ይሆናል።
- 3. የዚህ አንቀጽ ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆነው ምክር ቤቱ የራሱን የስብሰባ ሥነ ሥርዓት መመሪያ ይችላል።

ክፍል ሶስት

የግብርና ትራንስፎርሜሽን ኤጀንሲ

⁸⁰ በ22/51(2008) ደ.380 አንቀጽ 2(2) ተሻሻለ።

7. መቋቋም

1. የግብርና ትራንስፎርሜሽን ኤጀንሲ (ከዚህ በኋላ “ኤጀንሲ” እየተባለ የሚጠራ) የሕግ ሰውነት ያለው ራሱን የቻለ የፌዴራል መንግሥት መሥሪያ ቤት ሆኖ በዚህ ደንብ ተቋቁሟል።
2. ኤጀንሲው ተጠሪነቱ ለእርሻና የተፈጥሮ ሀብት ሚኒስቴር ይሆናል።⁸¹

8. ዋና መሥሪያ ቤት

የኤጀንሲው ዋና መሥሪያ ቤት በአዲስ አበባ ሆኖ እንደአስፈላጊነቱ በሌሎች ሥፍራዎች ቅርንጫፎችን ሊከፍት ይችላል።

9. የኤጀንሲው ዓላማ

ኤጀንሲው የሚከተሉት ዓላማዎች ይኖሩታል።

1. የግብርና ልማትን ቀጣይነት ለማረጋገጥና መዋቅራዊ ለውጥ ለማምጣት የአሠራር ሥርዓት ማነቆዎችን በጥናት በመለየት የመፍትሄ አቅጣጫ ማፈላለግና ተግባራዊነቱን መደገፍ፤
2. የግብርና ልማት አፈጻጸም ውጤታማነት እንዲረጋገጥ በግብርና እና ተዛማጅ ተቋማት መካከል እንዲሁም የግብርና ልማትን ለመደገፍ በሚቀረጹና በሚተገበሩ ፕሮጀክቶች መካከል ጠንካራ ትስስር እንዲኖር ማድረግ።

10. የኤጀንሲው ሥልጣንና ተግባራት⁸²

ኤጀንሲው የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፡-

1. የምክር ቤቱ ሴክራታሪያት ሆኖ ያገለግላል፤
2. የሰብልና እንስሳት ሀብት ግብርና ምርትና ምርታማነት መሠረታዊ የአሠራር ሥርዓት ማነቆዎችን በጥናት እንዲለዩና የሚፈቱበት ስልት አንዲነደፍ ያደርጋል፤ አፈፃፀሙንም ይከታተላል፤
3. ለሀገር ውስጥና ለውጭ ገበያ የሚቀርቡ የግብርና ምርቶችን ግብይት ለማሳደግና እሴት ለመጨመር የግብርና ንግድና ግብይትን መሠረታዊ የአሠራር ሥርዓት

⁸¹ በ22/51(2008) ደ.380 አንቀጽ 2(3) ተሻሻለ።

⁸² የዚህ አንቀጽ ከንዑስ አንቀጽ (2) እስከ ንዑስ አንቀጽ (9) ያሉት በ22/51(2008) ደ.380 አንቀጽ 2(4) ተሠርዘው በአዲስ ንዑስ አንቀጾች (2) እስከ (8) ተሻሽለው ነባሮቹ ንዑስ አንቀጾች (10) እና (11) እንደቅደም ተከተላቸው ንዑስ አንቀጾች (9) እና (10) ሆነው ተሸጋሽገዋል።

ማነቆዎችን በጥናት እንዲለዩ ያደረጋል፤ የመፍትሄ ሃሳብ ያቀርባል፤ አፈጻጸሙንም ይከታተላል፤

4. ዘላቂና አላታፊ የሆነ የአካባቢ ጥበቃና የምግብ ዋስትናን ለማረጋገጥ መሠረታዊ የአሠራር ሥርዓት ማነቆዎችን በጥናት በመለየት የመፍትሄ ሀሳብ ያቀርባል፤ አፈጻጸሙንም ይከታተላል፤

5. ግብርናን አስመልክቶ የሚከናወኑ ሥራዎችን በአግባቡ ለመፈጸምና ለመቆጣጠር የሚያስችል ተቋማዊ አቅምን ለማሳደግ መሠረታዊ የአሠራር ሥርዓት ማነቆዎችን በጥናት እንዲለዩ ያደርጋል፤ የመፍትሄ ሀሳብ ያቀርባል፤ አፈጻጸሙንም ይከታተላል፤

6. የግብርና ትራንስፎርሜሽንን ለማቀላጠፍ በትኩረት የሚፈጸሙና ቅድሚያ የተሰጣቸው ተግባራትን ዝርዝር ያዘጋጃል፤

7. በግብርና ትራንስፎርሜሽን አጀንዳ መሠረት ከምክር ቤቱ በሚቀርብበት ጥያቄ መሠረት ፕሮጀክቶችን ያስተዳድራል፤ ይመራል፤

8. የግብርና ልማት አፈጻጸምን ውጤታማነት ለማረጋገጥ በግብርና ተዛማጅ ተቋማት እንዲሁም የግብርና ልማቱን ለመደገፍ በሚቀረጹ ፕሮጀክቶች መካከል መልክዓ ምድርን መሠረት ያደረገ ጠንካራ ትስስር እንዲፈጠር ያደርጋል፤

9. የንብረት ባለቤት ይሆናል፤ ውል ይዋዋላል፤ በራሱ ስም ይከላል፤ ይከሰላል፤

10. ዓላማውን ለማስፈጸም የሚረዱ ሌሎች ተዛማጅ ተግባራትን ያከናውናል።

11. የኢጀንሲው አቋም

ኤጀንሲው፦

- 1. በመንግሥት የሚሾመው አንድ ዋና ዳይሬክተርና ምክትል ዋና ዳይሬክተር፤ እና
- 2. አስፈላጊው ሠራተኞች ይኖሩታል።

12. የዋና ዳይሬክተሩ ስልጣንና ተግባራት

1. ዋና ዳይሬክተሩ የኤጀንሲው ዋና ሥራ አስፈጻሚ በመሆን የኤጀንሲውን ሥራዎች ይመራል፤ ያስተዳድራል።

2. የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) አጠቃላይ አነጋገር እንደተጠበቀ ሆኖ ዋና ዳይሬክተሩ፦

ሀ/ በዚህ ደንብ አንቀጽ 10 የተመለከቱትን የኤጀንሲውን ሥልጣንና ተግባራት በሥራ ላይ ያውላል፤

ለ/ የኤጀንሲውን ሠራተኞች የፌዴራል ሲቪል ሰርቪስ ሕጎች መሠረታዊ መርሆዎችን ተከትሎ በመንግሥት በሚጸድቅ መመሪያ መሠረት ይቀጥራል፤ ያስተዳድራል፤⁸³

ሐ/ የኤጀንሲውን ዓመታዊ የሥራ ዕቅድና በጀት ያዘጋጃል፤ ሲፈቀድም በሥራ ላይ ያውላል፤

መ/ ኤጀንሲው በተፈቀደለት በጀትና የሥራ ዕቅድ መሰረት ገንዘብ ወጪ ያደርጋል፤

ሠ/ ኤጀንሲው ከሶስተኛ ወገኖች ጋር በሚያደርጋቸው ግንኙነቶች ሁሉ ኤጀንሲውን ይወክላል፤

ረ/ የኤጀንሲውን የሥራ ክንውንና የሒሳብ ሪፖርቶች አዘጋጅቶ ለሚኒስቴሩ ያቀርባል።

- 3. ዋና ዳይሬክተሩ ለኤጀንሲው ስራ ቅልጥፍና በሚያስፈልግ መጠን ከስልጣንና ተግባሩ በከፊል ለኤጀንሲው ምክትል ዋና ዳይሬክተርና ሠራተኞች በውክልና ሊያስተላልፍ ይችላል።

13. ምክትል ዋና ዳይሬክተሩ ስልጣንና ተግባር

ምክትል ዋና ዳይሬክተሩ፤

- 1. የኤጀንሲውን ተግባራት በማቀድ፣ በማደራጀት፣ በመምራትና በማስተባበር ዋና ዳይሬክተሩን ያግዛል፤
- 2. በዋና ዳይሬክተሩ ተለይቶ የሚሰጠውን ስራ ያከናውናል፤
- 3. ዋና ዳይሬክተሩ በማይኖርበት ጊዜ ለዋና ዳይሬክተሩ የተሰጡትን ተግባራት ያከናውናል።

14. በጀት

የኤጀንሲው በጀት በመንግሥት ይመደባል።

15. የሂሳብ መዛግብት

- 1. ኤጀንሲው የተሟሉና ትክክለኛ የሆኑ የሂሳብ መዛግብት ይይዛል።
- 2. የኤጀንሲው የሂሳብ መዛግብትና ገንዘብ ነክ ሰነዶች በዋናው አዲተር ወይም ዋናው አዲተር በሚሰይመው አዲተር በየዓመቱ ይመረመራሉ።

⁸³ በ22/51(2008) ደ.380 አንቀፅ 2(5) ተሻሻለ።

16.ደንቡ የሚጠይቀው ግዜ

ይህ ደንብ ከታህሳስ 22 ቀን 2003ዓ.ም ጀምሮ የፀና ይሆናል፡፡

አዲስ አበባ የካቲት 22 ቀን 2003 ዓ.ም፡፡

መለስ ዜናዊ

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ጠቅላይ ሚኒስትር

ደንብ ቁጥር 283/2005

የኢትዮጵያ የግብርና ኢንቨስትመንት መሬት አስተዳደር ኤጀንሲን ለማቋቋም የወጣ

የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ

የሚኒስትሮች ምክር ቤት የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ አስፈጻሚ አካላትን ሥልጣንና ተግባር ለመወሰን በወጣው አዋጅ ቁጥር 691/2003 አንቀጽ 5 እና አንቀጽ 34 መሠረት ይህን ደንብ አውጥቷል፡፡

1. አጭር ርዕስ

ይህ ደንብ “የኢትዮጵያ የግብርና ኢንቨስትመንት መሬት አስተዳደር ኤጀንሲ ማቋቋሚያ የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ ቁጥር 283/2005 ተብሎ ሊጠቀስ” ይችላል፡፡

2. ትርጓሜ

በዚህ ደንብ ውስጥ የቃላት አገላለጽ ሌላ ትርጉም የሚያሰጠው ካልሆነ በስተቀር፡፡

1. “የግብርና ኢንቨስትመንት” ማለት አዳዲስ ሰፋፊ የግብርና ኢንቨስትመንትን ለማቋቋም ወይም ነባር የግብርና ኢንቨስትመንትን ለማስፋፋት ወይም ለማሻሻል በባለሀብት የሚደረግ የካፒታል ወጪ ነው፤
2. “የግብርና ኢንቨስትመንት መሬት” ማለት ከክልሎች በተገኘ ዉክልና መሠረት በፌዴራል መንግስት ሥር እንዲሆን የተደረገ የግብርና ኢንቨስትመንት የሚካሄድበት ከ5,000 ሄክታር በላይ የሆነ ኩታ ገጠም ወይም ከዚያም በታች ቢሆንም አስፈላጊና አዋጪ ሊሆን የሚችል መሬት ነው፤
3. “መሬት አስተዳደር” ማለት ለግብርና ኢንቨስትመንት የሚሆን መሬትን በጥናት ላይ ተመሰርቶ የመለየት እና ይህንኑ የመረከብ፣ የማስተላለፍ፣ የመከታተል እና የመቆጣጠር ተግባር ነው፡፡
4. “ባለሀብት” ማለት አግባብ ባለው የኢንቨስትመንት ሕግ የተሰጠው ትርጉም ይኖረዋል፡፡
5. “የግብርና ኢንቨስትመንት ሥነ-ምግባር መስፈርት” ማለት የግብርና ኢንቨስትመንት የአካባቢን፣ የማህበረሰብ ደህንነት እና ዘላቂ ልማትን በጠበቀ መልኩ የምርት ሂደቱ መካሄዱንና ምርቶች ለሰዎች ጤና ተስማሚ መሆናቸውን ለማረጋገጥ የወጡ የአገር ውስጥና ዓለም አቀፍ መስፈርቶችን ያጠቃልላል፤

6. “የግብርና ኢኮኖሚ ዞን” ማለት ለባለሀብቶች ምቹ ሁኔታን ለመፍጠር የመሰረተ ልማት አውታሮች የተሟሉበት የግብርና ኢንቨስትመንት መሬት ነው፤
7. “ክልል” ማለት በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ሕገ መንግስት አንቀጽ 47(1) የተመለከተው ማንኛውም ክልል ነው፤
8. “ሚኒስቴር” ማለት የግብርና ሚኒስቴር ነው።⁸⁴፤
9. ማንኛውም በወንድ ጾታ የተገለጸው ሴትንም ይጨምራል፡፡

3. መቋቋም

1. የኢትዮጵያ የግብርና ኢንቨስትመንት መሬት አስተዳደር ኤጀንሲ (ከዚህ በኋላ “ኤጀንሲ” እየተባለ የሚጠራ) የሕግ ሰውነት ያለው ራሱን የቻለ የፌዴራል መንግሥት መሥሪያ ቤት ሆኖ በዚህ ደንብ ተቋቁሟል፡፡
2. ኤጀንሲው ተጠሪነቱ ለሚኒስቴሩ ይሆናል፡፡

4. ዋና መስሪያ ቤት

የኤጀንሲው ዋና መስሪያ ቤት በአዲስ አበባ ሆኖ እንደአስፈላጊነቱ በማናቸውም ስፍራ ቅርንጫፍ ሊኖረው ይችላል፡፡

5. ዓላማ

ኤጀንሲው የሚከተሉት ዓላማዎች ይኖሩታል፡-

1. ከክልሎች በተገኘ ዉክልና መሠረት በፌዴራል መንግስት ሥር እንዲሆኑ የተደረጉ የግብርና ኢንቨስትመንት መሬቶችን የማስተዳደር፤
2. የግብርና ኢንቨስትመንት እንዲስፋፋ፣ የዘርፉ ምርትና ምርታማነት በተፋጠነና ቀጣይነት ባለው ሁኔታ እንዲያድግ የማብቃት፣ የማመቻቸት እና የመደገፍ፤
3. የግብርና ኢንቨስትመንት ሥነ-ምግባር መስፈርቶችን የሚያሟሉ የግብርና ኢንቨስትመንት ምርቶች ለውጭና ለአገር ውስጥ ገበያ በዓይነትና በብዛት የሚቀርቡበትን ሁኔታ የማመቻቸት፤ እና
4. የግብርና ኢኮኖሚ ዞን ማደራጀትና ማስተዳደር፡፡

6. ስልጣንና ተግባር

ኤጀንሲው የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፡-

⁸⁴ በ22/12(2008) አ.916 አንቀጽ 9(7) መሰረት የእርሻና ተፈጥሮ ሃብት ልማት ሚኒስቴር በሚል ይነበብ፡፡

1. ከክልሎች ጋር በመተባበር የግብርና ኢንቨስትመንት መሬቶችን የማጥናትና የመለየት፤ የተለየው መሬት ከአርሶ አደሩ እና አርብቶ አደሩ ይዞታ ውጭ መሆኑንና የክልሉ መንግስት ለተለየ ተግባር የማይፈልገው መሆኑን የማረጋገጥ፤ የመሬት ቋት እንዲደራጅ የማድረግና የስነምህዳር፣ የአፈር ቶፖግራፊ፣ የጂኦግራፊና የማህበረ-ኢኮኖሚ መረጃዎችን የማሰባሰብ፤
2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) መሰረት የተለዩትን የግብርና ኢንቨስትመንት መሬቶች ከክልሎች በውክልና የመረከብ፣ ዳር ድንበራቸውን የመከለልና ካርታ የማዘጋጀት፤
3. የግብርና ኢንቨስትመንት መሬቶቹን የግብርና ምርቶች ተስማሚነት ደረጃ ሰነድ የማዘጋጀት፣ ከክልሎች፣ ከኢትዮጵያ ኢንቨስትመንት ኤጀንሲና⁸⁵ ከውጭ ጉዳይ ሚኒስቴር ጋር በመተባበር የተዘጋጀውን የሰብል ተስማሚነት ደረጃ ሰነድ ለባለሀብቶች የማስተዋወቅ፤
4. ከባለሀብቶች ጋር ሙሉ በመዋዋል የግብርና ኢንቨስትመንት መሬቶቹን የማስተላለፍ፣ ለባለሀብቶቹ የመሬት ካርታ የመስጠት፣ የመሬት አጠቃቀም ክትትልና የሙያ ምክርና ድጋፍ የመስጠት እንዲሁም አስፈላጊ ሲሆን የእርምጃ እርምጃዎችን የመደሰድ፤
5. የግብርና ኢንቨስትመንት መሬት የተላለፈላቸው ባለሀብቶች ያቀረቧቸውን ቢዝነስ ፕላኖች ተግባራዊ እያደረጉ መሆናቸውን የመከታተልና የማረጋገጥ፤
6. ለባለሀብቶች የተላለፉና ወደ ልማት የገቡ መሬቶችን በተመለከተ መረጃዎችን የማሰባሰብ እና የግብርና ኢንቨስትመንት መሬት መረጃ ለተጠቃሚዎች በቀላሉ ለማድረስ የሚያስችል የመረጃ ስርዓት የመዘርጋት፤
7. የግብርና ኢንቨስትመንትን የበለጠ ማስፋፋት እንዲቻል የግብርና ኢኮኖሚ ዘኖችን የማጥናት፣ የማደራጀትና የማስተዳደር፤
8. ለግብርና ኢንቨስትመንት የሚያስፈልጉ ግብዓቶች አቅርቦት እንዲሣለጥ ከሚመለከታቸው ጋር በመተባበር ሁኔታዎችን የማመቻቸት፣ የሚሰጡ የኢንቨስትመንት ማበረታቻዎች ለተፈቀደላቸው አላማ መዋላቸውን የመከታተል፤

⁸⁵ በ20/63(2006) ደ.313 መሰረት የኢንቨስትመንት ኮሚሽን በሚል ተተክቶ የሚነበብ ይሆናል፡፡

ዘርፉን ለማሳደግ አስፈላጊ የሆኑ ተጨማሪ ማበረታቻዎችን ማጥናትና በመንግስት ሲፈቀድም ተግባራዊነቱን የመከታተል፤

- 9. የግብርና ኢንቨስትመንት ምርትና ምርታማነት እንዲያደግ ጥራቱን የጠበቀ ምርት ለገበያ እንዲቀርብ በሥልጠና የማገዝ የግብርና ኢንቨስትመንት ሥነ-ምግባር መስፈርትን የማስተዋወቅ፣ የአፈጻጸም ክትትል የማድረግ፣ ድጋፍ የመስጠት፣ እውቅና እንዲያገኙ ሁኔታዎችን የማመቻቸት፤
- 10. ለኢንዱስትሪ ግብዓት የሚሆኑና ሰፊ የሥራ እድል የሚፈጥሩ የግብርና ምርቶች እንዲሰፋፉ የማበረታታት እና ሁለንተናዊና የተጠናከረ ድጋፍ የመስጠት፤
- 11. የግብርና ኢንቨስትመንትን የተመለከቱ የአገር ውስጥና የውጭ ምርጥ ተሞክሮዎችን የማጥናት፣ የአፈጻጸም መመሪያዎችን የማዘጋጀትና የማስተዋወቅ፣ የጎንዮሽ ልምድ ልውውጥን የማበረታታት እና የአፈጻጸም ድጋፍ የማድረግ፤
- 12. የንብረት ባለቤት የመሆን፣ ውል የመዋዋል፣ በራሱ ስም የመክሰስና የመክሰስ፤
- 13. ዓላማዎቹን ከግብ ለማድረስ የሚያስፈልጉ ሌሎች-ተዛማጅ ተግባራትን የማከናወን፡

7. የኤጀንሲው አቋም

ኤጀንሲው፡-

- 1. በመንግሥት የሚሾሙ ዋና ዳይሬክተርና እንደአስፈላጊነቱ ምክትል ዋና ዳይሬክተር፤ እና
- 2. አስፈላጊው ሠራተኞች፤ይኖሩታል።

8. የዋና ዳይሬክተሩ ስልጣንና ተግባር

- 1. ዋና ዳይሬክተሩ የኤጀንሲው ዋና ሥራ አስፈጻሚ በመሆን የኤጀንሲውን ሥራ ይመራል፤ ያስተዳድራል፡፡
- 2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) የተመለከተው አጠቃላይ ድንጋጌ እንደተጠበቀ ሆኖ ዋና ዳይሬክተሩ፡-
  - ሀ/ በዚህ ደንብ አንቀጽ 6 የተመለከቱትን የኤጀንሲውን ሥልጣንና ተግባራት በሥራ ላይ ያውላል፡፡
  - ለ/ በፌዴራል ሲቪል ሰርቪስ ሕጎች መሠረት የኤጀንሲውን ሠራተኞች ይቀጥራል፤ ያስተዳድራል፤
  - ሐ/ የኤጀንሲውን የሥራ ፕሮግራምና በጀት አዘጋጅቶ ለሚኒስቴሩ ያቀርባል፤በመንግሥት ሲጸድቅም ተግባራዊ ያደርጋል፤

መ/ ለኤጀንሲው በተፈቀደው የሥራ ፕሮግራም መሠረት ገንዘብ ወጪ ያደርጋል፤

ሠ/ ኤጀንሲው ከሦስተኛ ወገኖች ጋር በሚያደርጋቸው ግንኙነቶች ኤጀንሲውን ይወክላል፤

ረ/ የኤጀንሲውን የሥራ አፈፃፀምና የሂሳብ ሪፖርቶች አዘጋጅቶ ለሚኒስቴሩ ያቀርባል።

3. ዋና ዳይሬክተሩ ለኤጀንሲው ሥራ ቅልጥፍና ባስፈለገ መጠን ከሥልጣንና ተግባሩ በክፍል ለኤጀንሲው ሌሎች ኃላፊዎችና ሠራተኞች በውክልና ሊሰጥ ይችላል።

9. በጀት

የኤጀንሲው በጀት በመንግሥት ይመደባል።

10. የሂሳብ መዛግብት

- 1. ኤጀንሲው የተሟሉና ትክክለኛ የሆነ፣ የሂሳብ መዛግብት ይይዛል።
- 2. የኤጀንሲው የሂሳብ መዛግብትና ገንዘብ ነክ ሰነዶች በዋናው አዲተር ወይም ዋናው አዲተር በሚሰይማቸው አዲተሮች በየዓመቱ ይመረመራሉ።

11. ደንብ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ ደንብ በፌዴራል ነጋሪት ጋዜጣ ታትሞ ከወጣበት ቀን ጀምሮ የፀና ይሆናል።

አዲስ አበባ የካቲት 25 ቀን 2005 ዓ.ም

ኃይለማርያም ደሳለኝ

ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ጠቅላይ ሚኒስትር

ደንብ ቁጥር 284/2005 ዓ.ም

የስትራቴጂክ መጠባበቂያ ምግብ ክምችት ኤጀንሲን ለማቋቋም የወጣ

የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ

የሚኒስትሮች ምክር ቤት የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ አስፈጻሚ አካላትን ሥልጣንና ተግባር ለመወሰን በወጣው አዋጅ ቁጥር 691/2003 አንቀጽ 5 እና አንቀጽ 34 መሠረት ይህን ደንብ አውጥቷል።

ክፍል አንድ

ጠቅላላ

1. አጭር ርዕስ

ይህ ደንብ “የስትራቴጂክ መጠባበቂያ ምግብ ክምችት ኤጀንሲ ማቋቋሚያ የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ ቁጥር 284/2005” ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

2. ትርጓሜ

የቃሉ አገባብ ሌላ ትርጉም የሚያሰጠው ካልሆነ በስተቀር በዚህ ደንብ ውስጥ፦

1. “አደጋ” ማለት የህብረተሰቡን የዕለት ተዕለት ኑሮ በከፍተኛ ሁኔታ የሚያስተጓጉል በሰው፣ በንብረት፣ በኢኮኖሚ ወይም በአካባቢ ላይ መጠነ-ሠፊ ጉዳትና ተጽዕኖ የሚያስከትልና በአደጋው የተጠቃው ህብረተሰብ በራሱ አቅም ሊቋቋም የማይችል ክስተት ነው፤
2. “አፋጣኝ ምላሽ” ማለት ከአደጋ ክስተት ጋር በተያያዘ የሚያጋጥም ጊዜያዊ የምግብ አቅርቦት ችግርን ለመቅረፍ ስትራቴጂክ የመጠባበቂያ ምግብ ክምችትን በመጠቀም ዕርዳታውን ለሚሸጡ ወገኖች በወቅቱ የምግብ ዕርዳታ ማቅረብ ነው፤
3. “የምግብ እጥረት” ማለት በተፈጥሮ ወይም ሰው ሰራሽ አደጋዎች ወይም በሌሎች ክስተቶች ምክንያት በማምረትም ሆነ ከገበያ በመግዛት የምግብ ፍላጎትን ማሟላት ያለመቻል ክስተት ነው፤
4. “የብዕርና አገዳ ሰብሎች” ማለት በክምችት የሚያዙ እንደ ስንዴ፣ ጤፍ፣ ገብስ፣ በቆሎ፣ ማሽላና ዘንጋዳ ያሉ እህሎች ናቸው፤
5. “የጥራጥሬ ሰብሎች” ማለት በክምችት የሚያዙ እንደ ባቄላ፣ አተር፣ ሽምብራና ቦሎቄ ያሉ እህሎች ናቸው፤

6. “አልሚ. ምግብ” ማለት ከብዕር፣ አገዳ እና ከሌሎች እንደ ጥራጥሬ፣ ወተትና የአትክልት ዘይት ድብልቅ የተዘጋጀና በማይክሮ ኒውትራይዥን የበለጸገ ምግብ ነው፤
7. “ሚኒስቴር” ወይም “ሚኒስትር” ማለት እንደቅደም ተከተሉ የግብርና ሚኒስቴር ወይም ሚኒስትር ነው።⁸⁶፤
8. “ኤጀንሲ” ማለት በዚህ ደንብ የተቋቋመው የኢትዮጵያ ስትራቴጂክ መጠባበቂያ ምግብ ክምችት ኤጀንሲ ነው፤
9. ማንኛውም በወንድ ጾታ የተገለጸው ሴትንም ይጨምራል።

ክፍል ሁለት

የስትራቴጂክ መጠባበቂያ ምግብ ክምችት ኤጀንሲ

3. መቋቋም

1. የስትራቴጂክ መጠባበቂያ ምግብ ክምችት ኤጀንሲ (ከዚህ በኋላ “ኤጀንሲ” እየተባለ የሚጠራ) የህግ ሰውነት ያለው ራሱን የቻለ የፌደራል መንግሥት መሥሪያ ቤት ሆኖ በዚህ ደንብ ተቋቋሟል።
2. የኤጀንሲው ተጠሪነት ለሚኒስቴሩ ይሆናል።

4. ዓላማ

የኤጀንሲው ዓላማ ስትራቴጂክ የመጠባበቂያ ምግብ ክምችትን መያዝና ማስተዳደር ይሆናል።

5. ዋና መስሪያ ቤት

የኤጀንሲው ዋና መሥሪያ ቤት በአዲስ አበባ ሆኖ እንደአስፈላጊነቱ በማናቸውም ሥፍራ ቅርንጫፍ ሊኖረው ይችላል።

6. ሥልጣንና ተግባር

ኤጀንሲው የሚከተለው ሥልጣንና ተግባር ይኖረዋል፦

1. ከስትራቴጂክ መጠባበቂያ ምግብ ክምችት ጋር የተያያዙ ፖሊሲዎችን፣ ስትራቴጂዎችንና ፕሮግራሞችን የመቅረጽ፣ ሲጸድቁም ተግባራዊ ማድረግ፤
2. ስትራቴጂክ የመጠባበቂያ ምግብ ክምችትን ማስተዳደር፤

⁸⁶ በ22/12(2008) አ.916 አንቀጽ 9(7) መሰረት ለአርሻና ተፈጥሮ ሃብት ልማት ሚኒስቴር በሚል ተተክቶ ይነበብ።

3. ከሚመለከታቸው ጋር በመተባበር የተቋቋመበትን ዓላማ ለማሳካት የሚያግዙ ጥናቶችና ምርምሮችን ማካሄድ፤ የጥናትና ምርምር ውጤቶቹንም ስራ ላይ ማዋል፤
4. ስትራቴጂክ የመጠባበቂያ ምግብ ክምችትን ለመገንባት ወይም ለማሟላት እህልና ሌሎች የምግብ ዓይነቶችን ከአገር ውስጥ ወይም ከውጭ አገር በራሱ ወይም አግባብነት ባለው የመንግሥት የልማት ድርጅት አማካይነት የመግዛት እና በእርዳታ የሚገኝ እህልን የመቀበል፤
5. ከአደጋ ክስተት ጋር የተያያዘ የምግብ እጥረት ሲያጋጥም አፋጣኝ ምላሽ መስጠት እንዲቻል ዕርዳታውን ለሚያቀርቡ አካላት ከክምችቱ እህል በማውጣት የመስጠት፤ እንደአስፈላጊነቱም በራሱ አንገዥ የማቅረብ፤
6. ስትራቴጂክ የመጠባበቂያ ምግብ ክምችቱን በዚህ ደንብ አንቀጽ 13(3) ወይም (4) ለተመለከተው ዓላማ ጥቅም ላይ ማዋል ሲያስፈልግ እህል ከክምችቱ በማውጣት ለአገር ውስጥ ወይም ለውጭ ገበያ እንዲቀርብ የማድረግ፤
7. በመንግስት ሲወሰን ለውጭ አገር ዕርዳታ የሚውል እህል ከክምችቱ በማውጣት የመስጠት፤
8. በክምችት የሚያዘውን የምግብ ስብጥር እና የእያንዳንዱን የምግብ ዓይነት ድርሻ፤ የክምችት መጠንና የጥራት ደረጃ አስመልክቶ የውሳኔ ሃሳብ ለሚኒስቴሩ የማቅረብ፤ ሲጸድቅም ስራ ላይ የማዋል፤
9. ከሚመለከታቸው አካላት ጋር በመተባበር የአገር ውስጥና የአለም ገበያንና በአገር ውስጥ ያለ የምግብ ክምችት መጠንን የመከታተልና የማጥናት፤ ውጤቱ ላይ በመንተራስም የገበያ ማረጋገጥ እርምጃ መውሰድ አስፈላጊ ስለመሆኑ፤ ከመቼ ጀምሮና የት የት ቦታ መወሰድ እንደሚገባውና መጠኑንና የቆይታ ጊዜውን በተመለከተ የውሳኔ ሃሳብ ለሚኒስቴሩ የማቅረብ ሲጸድቅም ስራ ላይ የማዋል፤
10. ከሚመለከታቸው አካላት ጋር በመተባበር በክምችት የሚያዙ እህልና ሌሎች የምግብ ዓይነቶችን በተመለከተ በአገር ውስጥና በውጭ አገር ስላለ የምርትና የክምችት መጠን እንዲሁም የገበያ ሁኔታ መረጃ የመሰብሰብና የመተንተን፤ ውጤቱ ላይ በመንተራስም ለክምችቱ ከአገር ውስጥ ወይም ከውጭ አገር መገዛት ያለበትን ወይም ከክምችት ለአገር ውስጥ ወይም ለውጭ ገበያ መቅረብ የሚገባውን

የእህልና ሌሎች የምግብ ዓይነቶችንና መጠንን በተመለከተ የውሳኔ ሃሳብ ለሚኒስቴሩ የማቅረብ፤ ሲጸድቅም ስራ ላይ የማዋል፤

11. ወደ ክምችቱ የሚገባውንና ከክምችቱ የሚወጣውን ምግብ ጥራት ምርመራ የማድረግና የጥራት ደረጃ የማያሟላ ምግብ መኖሩ ሲታወቅ ወደ ክምችቱ እንዳይገባ ወይም ከክምችቱም ወጥቶ ጥቅም ላይ እንዳይውል የማድረግ፤

12. ክምችቱን ከተባይ ጥቃት ለመከላከል የሚያስፈልጉ ፀረ ተባይና ሌሎች አስፈላጊ የመጋዘን መገልገያ መሣሪያዎችንና ቁሳቁሶችን የመግዛትና የመያዝ፤

13. በሥራ ላይ ያሉ የመንግስት የምግብ ማክማቻዎችን የማስተዳደር፤ አዳዲስ መጋዘኖችንና ሳይሎዎችን የማስገንባት፤ እንደአስፈላጊነቱም የምግብ ማክማቻዎችን የመከራየትና የማክራየት፤

14. በሚኒስቴሩ ሲወሰን የክምችት መጠኑን የማሳደግ፤

15. ክምችቱን ለማሳደግና ክምችቱን የማስተዳደር አቅም ለመገንባትና ለማጠናከር በሚኒስቴሩ ሲወሰን ከተለያዩ ምንጮች ገንዘብ የማሰባሰብ፤

16. የንብረት ባለቤት የመሆን፤ ውል የመዋዋል፤ በስሙ የመክሰስና የመክሰስ፤ እና

17. ዓላማውን ከግብ ለማድረስ የሚያግዙ ሌሎች ተዛማጅ ተግባራትን የማከናወን፡፡

7. የኤጀንሲው አቋም

ኤጀንሲው፦

1. የሥራ አመራር ቦርድ (ከዚህ በኋላ "ቦርድ" እየተባለ የሚጠራ)፤

2. በመንግስት የሚሾሙ አንድ ዋና ዳይሬክተርና አንድ ምክትል ዋና ዳይሬክተር፤ እና

3. አስፈላጊው ሠራተኞች ይኖሩታል።

8. የቦርድ አባላት

ቦርዱ አግባብነት ካላቸው የመንግስት መሥሪያ ቤቶች እና እንደአስፈላጊነቱ ከሌሎች ድርጅቶች ተውጣጥተው በመንግስት የሚሰየሙ አባላት ይኖሩታል። ቁጥራቸውም እንደአስፈላጊነቱ ይወሰናል፡፡

9. የቦርዱ ስልጣንና ተግባር

ቦርዱ የሚከተሉት ስልጣንና ተግባራት ይኖሩታል።

1. ክክምችቱ ጋር በተያያዘ የፖሊሲ ጉዳዮች ላይ የውሳኔ ሃሳብ ለሚኒስቴሩ የማቅረብ፤ በመንግሥት ሲጸድቁም በሥራ ላይ መዋላቸውን የመከታተልና የማረጋገጥ፤
2. ለመንግሥት የሚቀርበውን የኤጀንሲውን የሥራ ፕሮግራምና በጀት መርምሮ የማጽደቅ፤ አፈጻጸሙን የመከታተልና የመገምገም፤
3. የክምችቱ መጠን በክምችት መያዝ የሚገባው ዝቅተኛ መጠን ላይ ሲደርስ ወይም ከዚያ በታች ሆኖ ሲገኝ ስለአጠቃቀሙ ውሳኔ የመስጠትን፤
4. የክምችቱን መጠን ለማሳደግ ወይም ለመቀነስ እንዲሁም በክምችት የሚያዘው የምግብ ዓይነትና ስብጥር ላይ ለውጥ ማድረግ ሲያስፈልግ ለሚኒስቴሩ የውሳኔ ሃሳብ የማቅረብ፤
5. ክምችቱን ከተቋቋመበት ዓላማ አንጻር ለተለያዩ ግልጋሎቶች እንዲውል ለማድረግ ከኤጀንሲው ዋና ዳይሬክተር የሚቀርቡለትን የውሳኔ ሃሳቦች መርምሮ ውሳኔ የመስጠት፤
6. ክምችቱን ለማጠናከርና ለማሳደግ ከአገር ውስጥም ሆነ ከውጭ የሚቀርብ ዕርዳታን መቀበል አስፈላጊ ስለመሆኑ መርምሮ የመወሰን፤
7. ክምችቱን ከማጠናከርና የማስተዳደር አቅም ከማሳደግ ጋር በተያያዘ አግባብነት ካላቸው በአገርውስጥ ከሚገኙ አህጉራዊና አለም አቀፍ ድርጅቶች ጋር የሚደረጉ ስምምነቶችንና የስራግንኙነቶችን አስመልክቶ ውሳኔ የመስጠት፤
8. የእህልና ሌሎች በክምችት የሚያዘው የምግብ ዓይነቶች የመሸጫ ዋጋና የመጋዘን ማከራያ ተመኖችን የማጽደቅ፤
9. የኤጀንሲው ሂሳቦችና ንብረቶች በአግባቡ መያዛቸውን የማረጋገጥ፤ እና
10. ሌሎች ክምችቱ የተቋቋመለትን ዓላማ ለማሳካት የሚያስፈልጉ ከፖሊሲና ስትራቴጂ ጋር በተያያዙና በኤጀንሲው ዋና ዳይሬክተር በሚቀርቡ ጉዳዮች ላይ የመወሰን፡፡

10. የዋና ዳይሬክተሩ ሥልጣንና ተግባር

1. ዋና ዳይሬክተሩ የኤጀንሲው ዋና ሥራ አስፈጻሚ ሆኖ ከቦርዱ በሚሰጠው አጠቃላይ መመሪያ መሠረት የኤጀንሲውን ሥራዎች ይመራል ያስተዳድራል።
2. የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) አጠቃላይ አነጋገር እንደተጠበቀ ሆኖ ዋና ዳይሬክተሩ፡-

ሀ/ በዚህ ደንብ በአንቀጽ 6 የተመለከተውን የኤጀንሲውን ሥልጣንና ተግባር ሥራ ላይ ያውላል፤

ለ/ የኤጀንሲውን ሠራተኞች በፌዴራል ሲቪል ሰርቪስ ሕጎች መሠረት ይቀጥራል፤ ያስተዳድራል፤

ሐ/ የኤጀንሲውን የሥራ ዕቅድና በጀት ያዘጋጃል፤ ሲፈቀድም በሥራ ላይ ያውላል፤

መ/ ለኤጀንሲው በተፈቀደው በጀትና የሥራ ዕቅድ መሠረት ገንዘብ ወጪ ያደርጋል፤

ሠ/ ኤጀንሲው ከሶስተኛ ወገኖች ጋር በሚያደርጋቸው ግንኙነቶች ሁሉ ኤጀንሲውን ይወክላል

ረ/ የኤጀንሲውን የሥራ አፈጻጸምና የሂሳብ ሪፖርት አዘጋጅቶ በቦርዱ ከተገመገመ በኋላ ለሚኒስቴሩ ያቀርባል።

3. ዋና ዳይሬክተሩ ለኤጀንሲው ሥራ ቅልጥፍና ባስፈለገ መጠን ከሥልጣንና ተግባሩ በክፍል ለኤጀንሲው የሥራ ኃላፊዎችና ሠራተኞች በውክልና ሊያስተላልፍ ይችላል።

11. በጀት

የኤጀንሲው በጀት በመንግሥት ይመደባል።

12. የሂሳብ መዛግብት

1. ኤጀንሲው የተግባሩና ትክክለኛ የሆኑ የሂሳብ መዛግብት ይይዛል።
2. የኤጀንሲው የሂሳብ መዛግብትና የገንዘብ ነክ ሰነዶች በየአመቱ በዋና ኦዲተር ወይም እርሱ በሚሰይመው ኦዲተር ይመረመራሉ።

ክፍል ሶስት

ስለስትራቴጂክ የመጠባበቂያ ምግብ ክምችት

13. የክምችቱ ዓላማ

የስትራቴጂክ መጠባበቂያ ምግብ ክምችት የሚከተሉት ዓላማዎች ይኖሩታል፡-

1. በተፈጥሮና ሰው ሰራሽ አደጋዎች እና በሌሎች ክስተቶች ምክንያቶች የምግብ አቅርቦት እጥረት ሲያጋጥም በራስ አቅም ወቅታዊ ምላሽ ለመስጠት የሚያስችል አገራዊ የዝግጁነት አቅም እንዲኖር ማስቻል፤

2. ለአርሶ አደሩ የእህል መግዣ የወለል ገበያ ዋጋ በመስጠት የሰብል ምርት ዕድገትን ለማበረታታትና በዚህም የአርሶ አደሩ ገቢ በገበያ ዋጋ መውደቅ ምክንያት እንዳይጎዳ መጠበቅ፤
3. በአቅርቦትና ፍላጎት መካከል በሚኖር ልዩነትና በሌሎች ምክንያቶች የሚከሰት የእህል ገበያ ዋጋ ንረትን ለማረጋጋት መጠባበቂያ ክምችቱን በመጠቀም ሽማቹ ምግብ በተመጣጣኝ ዋጋ ከገበያ እንዲያገኝ ማስቻል፤ እና
4. ከአገር ውስጥ ፍላጎት በላይ የሆነ መታደስ የሚፈልግ ክምችት ሲኖር እህል ወደ ውጭ በመላክ የውጭ ምንዛሪ ማስገኘት፡፡

14. የክምችቱ ምንጭ

መጠባበቂያ ክምችቱ የሚከተሉት ምንጮች ይኖሩታል ፡-

1. ለክምችቱ ማሳደጊያና ማሟያ የሚፈቀድ የመንግሥት በጀት፤
2. ክምችቱ የሚያስገኘው ገቢ፤ እና
3. ከአገር ውስጥም ሆነ ከውጭ የሚገኝ የገንዘብና የምግብ ልገሳ፡፡

15. የክምችቱ ዓይነትና መጠን

1. በክምችት የሚያዘው የእህል ዓይነት የብዕር፣ የአገዳና የጥራጥሬ እህሎች እና አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝም አልሚ ምግብና ዘይት ይሆናል፡፡
2. የክምችቱ መጠንና በክምችት የሚያዘው የእያንዳንዱ ምግብ አይነት ድርሻ ኤጀንሲው በሚያቀርበው ጥናት መሠረት በሚኒስቴሩ የሚወሰን ይሆናል፡፡
3. በክምችት በሚያዘው የምግብ አይነትና በእያንዳንዱ ምግብ አይነት ድርሻ ላይ አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ በሚኒስቴሩ ውሳኔ ማሻሻያ የሚደረግ ይሆናል፡፡

16. የክምችቱ አጠቃቀምና አተካክ

የክምችቱ አጠቃቀምና አተካክ ሚኒስቴሩ በሚያወጣው መመሪያ መሠረት የሚፈፀም ይሆናል።

17. የክምችቱ ቦታዎች

ክምችቱ የሚያዘባቸው ቦታዎች ከዓላማው አኳያ በጥናት ላይ ተመስርቶ በሚኒስቴሩ የሚወሰን ይሆናል፡፡

18. የክምችቱ ባለቤት

በስትራቴጂክ መጠባበቂያ ምግብ ክምችቱ ላይ የባለቤትነት መብት የሚኖረው የፌዴራሉ መንግሥት ይሆናል፡፡

ክፍል አራት
ልዩ ልዩ ድንጋጌዎች

19. የተሻረ ደንብ

የመጠባበቂያ ምግብ ክምችት አስተዳደር ማቋቋሚያ የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ ቁጥር 67/1992 በዚህ ደንብ ተሽሯል።

20. የመብትና ግዴታዎች መተላለፍ

በሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ ቁጥር 67/1992 ተቋቁሞ የነበረው የመጠባበቂያ ምግብ ክምችት አስተዳደር መብትና ግዴታዎች በዚህ ደንብ ለኤጀንሲው ተላልፏል።

21. ደንቡ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ ደንብ በፌዴራል ነጋሪት ጋዜጣ ታትሞ ከወጣበት ቀን ጀምሮ የፀና ይሆናል።

አዲስ አበባ ግንቦት 19 ቀን 2005 ዓ.ም
ኃይለማርያም ደሳለኝ
የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ጠቅላይ ሚኒስትር

ደንብ ቁጥር 364/2008 ዓ.ም

የኢትዮጵያ ቡናና ሻይ ልማትና ግብይት ባለሥልጣንን ለማቋቋም የወጣ

የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ

የሚኒስትሮች ምክር ቤት የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ አስፈጻሚ አካላትን ሥልጣንና ተግባር ለመወሰን በወጣው አዋጅ ቁጥር 916/2008 አንቀጽ 5 እና አንቀጽ 39 መሠረት ይህንን ደንብ አውጥቷል።

1. አጭር ርዕስ

ይህ ደንብ “የኢትዮጵያ ቡናና ሻይ ልማትና ግብይት ባለሥልጣን ማቋቋሚያ የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ ቁጥር 364/2008” ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

2. ትርጓሜ

የቃሉ አገባብ የተለየ ትርጉም የሚያሰጠው ካልሆነ በስተቀር በዚህ ደንብ ውስጥ፦

1. “የቡናና ሻይ ልማት” ማለት የቡና፣ ሻይ እና ቅመማ ቅመም ምርትና ምርታማነትን ለማሳደግ እና ጥራትን ለማሻሻል በምርምር የተገኙና በአምራቹ ተፈትሸው ውጤታማ የሆኑ ከዘርና ችግኝ ዝግጅት ጀምሮ ያሉትን የቅድመ ምርት እና ድህረ ምርት ቴክኖሎጂዎችን በተገልጋይ ተኮርና ተሳትፏዊ የኤክስቴንሽን አገልግሎት አሰጣጥ ለቡና፣ ሻይና ቅመማ ቅመም አምራች አርሶ አደሮች፣ አልሚ-ባለሃብቶች፣ ጥምር እርሻ አርሶ አደሮች እና ምርት አዘጋጆች በፍጥነትና በስፋት ተደራሽ ለማድረግ የሚከናወኑ ተግባራት ድምር ነው፤
2. “የቡናና ሻይ ግብይት” ማለት በአምራቹና በአቅራቢው ወይም በላኪው፣ ወይም በአቅራቢውና በላኪው፣ ወይም በአቅራቢው ወይም በላኪውና በጅምላ ነጋዴው፣ ወይም በላኪውና የውጭ ሀገር ገዥው፣ ወይም በጅምላ ነጋዴውና በቸርቻሪው፣ ወይም ቸርቻሪውና ተጠቃሚው መካከል የህጋዊ ንግድ አሰራርን ተከትሎ የሚከናወን የቡና፣ ሻይ እና ቅመማ ቅመም ምርትና የአገልግሎት ሽያጭና ግዥ ሂደት ነው፤
3. “የብቃት ማረጋገጫ የምስክር ወረቀት” ማለት ቡናን፣ ሻይን ወይም ቅመማ ቅመምን በአልሚ ባለሀብት ለማምረት፣ ወይም ለመግዛት፣ ለማዘጋጀት፣ ለማከማቸት፣ ወይም የማጓጓዝ፣ የመቁላት፣ የመፍጨት እና የማሸን አገልግሎት ለመስጠት ወይም ከቡና፣ ከሻይ ወይም ከቅመማ ቅመም ግብይት ጋር የተያያዙ

ሌሎች ተግባራት ላይ ለመሰማራት ብቃት መኖሩን የሚያረጋግጥ የምስክር ወረቀት ነዉ፤

- 4. “ሚኒስቴር” ወይም “ሚኒስትር” ማለት እንደቅደም ተከተሉ የእርሻና የተፈጥሮ ሀብት ሚኒስቴር ወይም ሚኒስትር ነው።
- 5. “ክልል” ማለት በኢትዮጵያ ፌደራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ሕገ መንግስት አንቀጽ 47(1) የተመለከተው ማንኛውም ክልል ሲሆን የአዲስ አበባና ድሬዳዋ ከተሞች አስተዳደሮችን ይጨምራል።
- 6. “ሰው” ማለት ማንኛውም የተፈጥሮ ሰው ወይም በሕግ የሰውነት መብት የተሰጠዉ አካል ነው።
- 7. ማንኛውም በወንድ ጾታ የተገለፀው የሴትንም ፆታ ይጨምራል።

3. መቋቋም

- 1. የኢትዮጵያ ቡናና ሻይ ልማትና ግብይት ባለሥልጣን (ከዚህ በኋላ “ባለሥልጣን” እየተባለ የሚጠራ) ራሱን የቻለ የሕግ ሰውነት ያለው የፌዴራል መንግሥት መሥሪያ ቤት ሆኖ በዚህ ደንብ ተቋቁሟል።
- 2. የባለሥልጣኑ ተጠሪነት ለሚኒስቴሩ ይሆናል።

4. ዋና መስሪያ ቤት

የባለሥልጣኑ ዋና መሥሪያ ቤት አዲስ አበባ ሆኖ እንደአስፈላጊነቱ በሀገር ውስጥ በማናቸውም ሥፍራ ቅርንጫፍ ሊኖረው ይችላል።

5. ዓላማ

ባለሥልጣኑ የሚከተሉት ዓላማዎች ይኖሩታል።

- 1. አነስተኛ ይዘታ ባለው አርሶ አደር እና በአልሚ ባለሀብት የሚለማ ቡና፣ ሻይ እና ቅመማ ቅመም በቴክኖሎጂ፣ በተሻሻለ እና ዘመናዊ አሰራር ከመሰረቱ እንዲለወጥ ተሳትፏዊ የኤክስቴንሽን ድጋፍ በማጠናከር የሰብሎቹ ምርት እና ምርታማነት ከፍተኛ ደረጃ ላይ እንዲደርስ ማስቻል፤
- 2. አርሶ አደሩን፣ አልሚ ባለሀብቱን እንዲሁም ነጋዴውን ተጠቃሚ የሚያደርግ፣ በጥራት ላይ የተመሰረተ ቀልጣፋ እና ውጤታማ የቡና፣ ሻይና ቅመማ ቅመም ግብይት ሥርዓት በመዘርጋት፣ ሀገራችን ባላት ልዩ ጣዕም ቡና፣ ሻይና ቅመማ ቅመም ላይ እሴት በመጨመር በሀገር ውስጥና በዓለም ገበያ ላይ በማስተዋወቅ ለሀገሪቱና ለዘርፉ ተዋንያን የተሻለ ገቢ የሚገኝበትን ምቹ ሁኔታ መፍጠር፤

3. በአርሶ አደሩ እና የግሉ ዘርፍ የቡና፣ የሻይ እና ቅመማ ቅመም ማዘጋጃ አንዱስትሪዎች እና የአርሶ አደሮችና የግል ኩባንያዎች ምርት ማከማቻ መጋዘኖች፤ ግንባታ አስፈላጊ ብቃትን ፣ ቀልጣፋ የግብይት አገልግሎትን በጥራትና በዋጋ ተወዳዳሪ ምርት በዘላቂነት ማቅረብን እና ዘመናዊ ምርት ክምችት አያያዝን እንዲሁም አካባቢ ጥበቃንና ዘላቂነት ያለው ልማትን ባገናዘበ መልኩ መካሄዱን እና ሥራ ላይ መዋላቸውን ከሚመለከታቸው አካላት ጋር መደገፍ፣ መከታተልና መቆጣጠር ነው።

6. የባለስልጣን ሥልጣንና ተግባር

ባለሥልጣን የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፦

1. በሀገሪቱ ዘመናዊ የቡናና ሻይ እንዲሁም የቅመማ ቅመም ሰብሎች ልማትና ግብይትን ለማስፋፋት፣ ለማጠናከርና መልካም ተሞክሮዎችን ለመቀመር የሚረዱ ፖሊሲዎችን፣ ስትራቴጂዎችን፣ ሕጎችን፣ ደንቦችንና መመሪያዎችን እንዳስፈላጊነቱ የሚመለከታቸውን ባለድርሻ አካላትና ተገልጋዮችን በማሳተፍ ያዘጋጃል፤ በሚኒስቴሩ ይሁንታ ሲያገኝ ለመንግስት አቅርቦ ያስፀድቃል፤ ሲፈቀድም ተግባራዊ ያደርጋል፤ ይከታተላል፤ ይቆጣጠራል፤
2. የቡና፣ ሻይና ቅመማ ቅመም ልማትንና ግብይትን በቀጣይነት ለማስፋፋትና ለማጠናከር የሚረዱ የአጭር፣ የመካከለኛና የረጅም ጊዜ ዕቅዶች በጥናት ላይ ተመስርቶ ያዘጋጃል፤ ሲፈቀድም ተግባራዊ ያደርጋል፤ ይከታተላል፤ ይገመግማል፤
3. ከክልሎች፣ ከምርምርና ከከፍተኛ ትምህርት ተቋማትና አግባብነት ካላቸው ሌሎች ባለድርሻዎች ጋር በመተባበር አርሶ አደሮች፣ አልሚ ባለሀብቶች እና የንግድ ማህበረሰብ በቡና፣ሻይ እና በቅመማ ቅመም ልማት፣ ጥራት ቁጥጥርና ግብይት አቅማቸውን በቀጣይነት ለማሳደግ የሚያስችል አገልግሎት በመስጠት የተሻሻሉ ቴክኖሎጂዎች እና መልካም ተሞክሮዎች እንዲስፋፋ ድጋፍ ይሰጣል፤ ውጤታማነታቸውንም ይከታተላል፤
4. የቡና፣ሻይና የቅመማ ቅመም ምርት ማሳደጊያ እና ማዘጋጃ ግብዓቶችን፣ ማሻሻሪያዎችን፣ የምርት ማሻሻያዎችንና የጥራት መቆጣጠሪያ መሣሪያዎች ለእምራቾች፣ ምርት አቅራቢዎች፣ ለአዘጋጅ፣ለላኪዎች፣ ለቡና ቆይዎች እና ጅምላ ነጋዴዎች በጥራትና በተወዳዳሪ ዋጋ የሚቀርቡበት አሠራር

የሚመለከታቸውን አካላት በማሳተፍ ይዘረጋል፤ ተግባራዊነቱን ይከታተላል፤ ይቆጣጠራል፤

5. ከሚመለከታቸው አካላት ጋር በመቀናጀት ዘመናዊ የቡና፣ ሻይና ቅመማ ቅመም ልማትና ግብይት ለማስፋፋትና ዘርፉን ለማጠናከር፤ በእሴት ሰንሰለት በተግባር የሚታዩ ማነቆዎችን ለመለየትና ለመፍታት የሚያስችሉ ጥናቶችን የጥናት ግኝት ውጤቶች ሥራ ላይ የሚውሉበትን ስልቶችና አሠራሮችን ያዘጋጃል፤ ሲፈቀድለትም ተግባራዊ ያደርጋል፤
6. በቡና፣ ሻይና ቅመማ ቅመም ምርት ላይ እሴት መጨመር፤ ንግድ ወይም ዝግጅት ላይ መሰማራት ለሚፈልጉ ባለሃብቶችንና ነጋዴዎችን በተመለከተ በሕግ ለሌላ አካል የተሰጠው ሥልጣን እንደተጠበቀ ሆኖ የብቃት ማረጋገጫ ይሰጣል፤ ያግዳል፤ ይሰርዛል፤ ዝርዝራቸውንም ለንግድ ሚኒስቴር ያስተላልፋል፤
7. ሥራ ላይ ባለው ሕግ ለምርት ገበያ የተሰጠው ሥልጣን እንደተጠበቀ ሆኖ የሀገራችንን የቡና፣ ሻይ እና ቅመማ ቅመም ምርት በሕግ ኃላፊነት ከተሰጣቸው አካላት ጋር በመተባበር ልዩ ባህርይ በጥናት ይለያል፤ የብሔራዊ ጥራት ደረጃን ይወስናል፤ የንግድ ምልክትና የብራንድ ስያሜ ይሰጣል፤ ተግባራዊነቱን ይከታተላል፤ ይቆጣጠራል፤
8. ወደ ውጭ የሚላኩ የቡና፣ ሻይና ቅመማ ቅመም ምርቶችን እንዳስፈላጊነቱ የጥራትና ጣዕም ምርመራ በማድረግ ደረጃ፤ ኤክስፖርት ሽኝት አገልግሎት እንዲሁም ለቡና ላኪዎች የዓለም ቡና ድርጅት መለያ ቁጥርና የምርት ሀገር ሰርቲፊኬት ይሰጣል፤
9. የቡና፣ ሻይ እና የቅመማ ቅመም ምርቶችን ዘመናዊ ግብይት ሥርዓት ይዘረጋል፤ አፈፃፀሙን ይደግፋል፤ ይከታተላል፤ የምርቶቹን ሕገ-ወጥ ግብይትና ዝውውርን አግባብ ካላቸው አካላት ጋር በመቀናጀት ይከላከላል፤ ይቆጣጠራል፤
10. ከሚመለከታቸው አካላት ጋር በመተባበር የቡና፣ ሻይና ቅመማ ቅመም ወጪ ንግድ በነባርና አዳዲስ ገበያዎች የሚያድግበትን አሠራር ሥርዓት ዘርግቶ ውጤታማ የገበያ ማስፋፊያ ሥራ ይተገብራል፤ የቡና፣ ሻይና ቅመማ ቅመም ምርት ክምችትና ኮንትራትን ይከታተላል፤ ይቆጣጠራል፤
11. በቡና፣ ሻይና ቅመማ ቅመም ልማትና ግብይት ወቅታዊ ሀገራዊና ዓለም አቀፋዊ የምርትና ግብይት መረጃዎችን ይሰበሰባል፤ ያደራጃል፤ ይተነትናል፤ ትንበያዎችን

- ያካሄዳል። በየወቅቱም ለተጠቃሚዎች ያሰራጫል፤ አግባብ ካላቸው አካላት ጋር በመተባበር ወቅታዊ ገበያ ሁኔታ ላይ የምክር አገልግሎት ለተጠቃሚዎች ይሰጣል።
12. የቡና፣ ሻይ እና ቅመማ ቅመም ማዘጋጃ አ.ንዱስትሪዎች ብቃት እና ቴክኖሎጂ አጠቃቀም የሚያሻሽሉ አሰራሮችን ያስተዋውቃል። የቡና፣ ሻይ እና ቅመማ ቅመም በተመለከተ ልዩ የማሰልጠኛ ማዕከል በመክፈት በአጫጭርና መካከለኛ ሥልጠናዎች ለባለሙያዎች፣ ለአምራቾችና ለነጋዴው አቅም ግንባታ ድጋፍ ይሰጣል። አግባብ ካላቸው አካላት ጋር በመተባበር የሙያተኞችንና የተቋማት የብቃት ደረጃ ያወጣል። አፈጻጸሙንም ይከታተላል ይቆጣጠራል፤
13. በቡና፣ ሻይና ቅመማ ቅመም የወጪ ንግድ ተጠቃሚነታችንን ለማሳደግ በምርቶቹ ላይ እሴት ለመጨመር የሚያስችል ሀገራዊ አቅም እንዲገነባ ከሚመለከታቸው ጋር በመቀናጀት ይሠራል። በምርቶቹም ወደ ዓለም ገበያ ለመግባት የሚያስችል ስልት ይነድፋል፤ ተግባራዊም ያደርጋል፤
14. አግባብ ባለወ. ሕግ ሥልጣን ከተሰጣቸው አካላት ጋር በመተባበር የቡና፣ ሻይና ቅመማ ቅመም የአቅርቦትና ኤክስፖርት ጥራት ደረጃ አመዳደብና አጠባበቅ መመሪያ ያወጣል። አፈጻጸሙንም ይቆጣጠራል፤ የምርቶቹ ጥራትና ጣዕም ምርመራ ማዕከላትን አስፈላጊ በሆኑ አካባቢዎች ያቋቁማል። እንደአስፈላጊነቱ ለቡና፣ ሻይና ቅመማ ቅመም ጥራትና ጣዕም ምርመራ አገልግሎት ለሚሰጡ ተቋማት እውቅና ይሰጣል።
15. ቡና፣ ሻይና ቅመማ ቅመም ልማትና ግብይትን አስመልክቶ ሀገሪቱ ያፀደቀቻቸውን ዓለም አቀፍ ስምምነቶችና ግዴታዎች ይፈፅማል። በሚደረጉ ዓለም አቀፍ እና አህጉራዊ ስብሰባዎች እና በሚካሄዱ መድረኮች በመገኘት ሀገራችን በቡና፣ በሻይና በቅመማ ቅመም ልማትና ግብይት ያላትን ተጠቃሚነት ለማስጠበቅ ይሠራል፤
16. የቡና፣ ሻይና ቅመማ ቅመም ልማትና ግብይት አቅምን የሚያሳድጉና የሚያጠናክሩ የባለድርሻዎች ፎረምችን ያቋቁማል። ከባለድርሻ አካላት ጋር በመተባበር ኮንፍረንሶችና ጉባኤዎችን ያዘጋጃል። በሀገር ውስጥና ከሀገር ውጭ በሚደረጉ መሰል ዝግጅቶች ላይ ይሳተፋል፤
17. የንብረት ባለቤት ይሆናል። ውል ይዋዋላል። በራሱ ስም ይከሰላል። ይከሰሳል፤
18. ዓላማውን ለማስፈፀም የሚረዱ ሌሎች ተዛማጅ ተግባራትን ያከናውናል።

7. የባለስልጣን አቋም

ባለሥልጣን፡-

- 1. አማካሪ ቦርድ (ከዚህ በኋላ ቦርድ እየተባለ የሚጠራ)፤
- 2. በመንግሥት የሚሾሙ አንድ ዋና ዳይሬክተር እና እንደአስፈላጊነቱ ምክትል ዋና ዳይሬክተሮች እና
- 3. አስፈላጊው ሠራተኞች ይኖሩታል።

8. የቦርዱ አባላት

- 1. ቦርዱ ሰብሳቢውን ጨምሮ አግባብ ካላቸው መንግሥታዊ ተቋማት የተውጣጡ፤ የቡና አምራች ገበሬዎች፤ የህብረት ሥራ ዩኒየሶች እና የግሉን ዘርፍ የሚወክሉ በሚኒስቴሩ የሚሰየሙ አባላት ይኖሩታል፤ ቁጥራቸውም አንደአስፈላጊነቱ ይወሰናል።
- 2. የባለሥልጣን ዋና ዳይሬክተር ድምጽ የማይሰጥ የቦርድ አባል ይሆናል።
- 3. ማንኛውም የቦርድ አባል ሥራ ዘመን አምስት አመት ይሆናል ሆኖም አስፈላጊ ሲሆን ለተጨማሪ አንድ ዙር እንደገና ሊሰየም ይችላል።
- 4. የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) ድንጋጌ ቢኖርም አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ ሌሎች ኃላፊዎች ወይም ሙያተኞች የኤክስፐርት አስተያየት እንዲያቀርቡ ቦርዱ ሰብሰባ እንዲላተፉ ሊጋበዙ ይችላሉ።

9. የቦርዱ ስልጣንና ተግባር

ቦርዱ የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፡-

- 1. የባለሥልጣኑን የአጭርና የረጅም ጊዜ ዕቅድ፤ ዓመታዊ የሥራ ፕሮግራም እና በጀት አቅድ ለማዳበር የሚያስችል ሀሳብ ያቀርባል፤ አፈጻጸሙንም ይከታተላል፤
- 2. በቡና፣ ሻይ እና ቅመማ ቅመም ልማትና ግብይት በሂደት የሚከሰቱትን ወይም ሊከሰቱ የሚችሉ ማነቆዎች ተለይተው እንዲጠኑ ምክረ-ሀሳብ ለባለሥልጣኑ ይሰጣል፤
- 3. የቡና፣ ሻይ እና ቅመማ ቅመም ልማት እና ግብይትን ውጤታማ ለማድረግ በዘርፉ የሚገኙትን መንግስታዊ፣ መንግሥታዊ ያልሆኑ እና የግሉን ዘርፍ ተዋናዮች ተሳትፎ ለማጠናከር የሚያስችሉ ምክረ-ሀሳቦችን ያቀርባል፤ ተግባራቸውንም ይደግፋል፤

4. የቡና፣ ሻይና ቅመማ ቅመም ግብይት እና እሴት የመጨመር ተግባር ውጤታማ ለማድረግ እንዲቻል በሚዘጋጁ ሀገራዊ ስትራቴጂዎች ላይ ሀሳብ ያቀርባል፤ የዘርፉ ተዋናዮች በብቃት እንዲሳተፉ አመቺ ሁኔታ እንዲፈጠር ያደርጋል፤
5. ባለሥልጣኑ ተግባርና ኃላፊነቱን በብቃት ለመወጣት እንዲችል ምክረ-ሀሳብ ያቀርባል፤ በተገቢው መልኩ ያማክራል፤ ይደግፋል።

10. የቦርዱ ስብሰባዎች

1. ቦርዱ በየሦስት ወሩ አንድ ጊዜ ይሰበሰባል፤ ሆኖም አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ በሰብሳቢው በኩል በሚደረግ ጥሪ በማናቸውም ጊዜ ሊሰበሰብ ይችላል።
2. በቦርዱ ስብሰባ ላይ ከግማሽ በላይ አባላት ከተገኙ ምልዓተ ጉባዔ ይሆናል።
3. የቦርዱ ወሳኔዎች የሚተላለፉት በስብሰባው ላይ በተገኙ አባላት በአብላጫ ድምጽ ሲደገፍ ይሆናል፤ ሆኖም ድምጽ እኩል በእኩል የተከፈለ እንደሆነ ሰብሳቢው ወሳኝ ድምጽ ኖረዋል።
4. የዚህ አንቀጽ ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆነው ቦርዱ የራሱን የስብሰባ ሥነ ሥርዓት ደንብ ሊያወጣ ይችላል።

11. የዋና ዳይሬክተሩ ስልጣን ተግባር

1. ዋና ዳይሬክተሩ የባለሥልጣኑ ዋና ሥራ አስፈጻሚ በመሆን የባለሥልጣኑን ሥራዎች ይመራል፤ ያስተዳድራል።
2. የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) አጠቃላይ ድንጋጌ እንደተጠበቀ ሆኖ ዋና ዳይሬክተሩ፦
  - ሀ/ በዚህ ደንብ አንቀጽ 6 የተመለከቱትን የባለሥልጣኑን ሥልጣንና ተግባራት በሥራ ላይ ያውላል፤
  - ለ /የባለሥልጣኑን ሠራተኞች በፌዴራል መንግሥት ሠራተኞች ህግ ደንብ መሠረት ይቀጥራል፤ ያስተዳድራል፤
  - ሐ/ የባለሥልጣኑን የሥራ ፕሮግራም እና በጀት አዘጋጅቶ ለሚኒስቴሩ እና ለገንዘብና የኢኮኖሚ ትብብር ሚኒስቴር ያቀርባል፤ በመንግሥት ሲፈቀድም በሥራ ላይ ያውላል፤
  - መ/ ለባለሥልጣኑ በተፈቀደው በጀትና የሥራ ፕሮግራም መሠረት ገንዘብ ወጪ እንዲደረግ ያደርጋል፤

ሠ/ ባለሥልጣኑ ከሦስተኛ ወገኖች ጋር በሚያደርጋቸው ግንኙነቶች ሁሉ ባለሥልጣኑን ይወክላል።

ረ/ የባለሥልጣኑን የሥራ ክንውንና የሂሳብ ሪፖርቶች አዘጋጅቶ ለሚኒስቴሩና ለገንዘብና የኢኮኖሚ ትብብር ሚኒስቴር ያቀርባል።

- 3. ዋና ዳይሬክተሩ ለባለሥልጣኑ ሥራ ቅልጥፍና በሚያስፈልግ መጠን ከሥልጣንና ተግባሩ በከፊል ለባለሥልጣኑ ምክትል ዋና ዳይሬክተሮች እና ሠራተኞች በወክልና ሊያስተላልፍ ይችላል።

12. በጀት

የባለሥልጣኑ በጀት በመንግሥት ይመደባል።

13. የሂሳብ መዛግብት

- 1. ባለሥልጣኑ የተሟሉና ትክክለኛ የሆኑ የሂሳብ መዛግብት ይይዛል።
- 2. የባለሥልጣኑ የሂሳብ መዛግብትና ገንዘብ ነክ ሰነዶች በዋናው አዲተር ወይም ዋናው አዲተር በሚሰይመው አዲተር በየዓመቱ ይመረመራሉ።

14. መመሪያ የማውጣት ስልጣን

ሚኒስቴሩ ይህን ደንብ ለማስፈጸም የሚያስፈልጉ መመሪያዎችን ያወጣል።

15. ተፈጻሚነት የማይኖራቸው ህጎች

የዚህን ደንብ ድንጋጌዎች የሚቃረን ማናቸውም ደንብ፣ መመሪያ ወይም አሠራር በዚህ ደንብ በተመለከቱት ጉዳዮች ላይ ተፈጻሚነት አይኖራቸውም።

16. ደንቡ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ ደንብ ከህዳር 15 ቀን 2008 ዓ.ም ጀምሮ የፀና ይሆናል።

አዲስ አበባ ቀን ታህሳስ 4 ቀን 2008 ዓ.ም

ኃይለማርያም ደሳለኝ

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ጠቅላይ ሚኒስትር

ሰ/ ለእንስሳት እና አሳ ሀብት ልማት ሚኒስቴር ተጠሪ የሆኑ አስፈጻሚ አካላት ማቋቋሚያ ሀገች

ደንብ ቁጥር 272/2005 ዓ.ም

የእንስሳት መድኃኒትና መኖ አስተዳደርና ቁጥጥር ባለስልጣንን ለማቋቋም የወጣ የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ

የሚኒስትሮች ምክር ቤት የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ አስፈጻሚ አካላትን ስልጣንና ተግባር ለመወሰን በወጣው አዋጅ ቁጥር 691/2003 አንቀጽ 5 እና አንቀጽ 34 መሠረት ይህንን ደንብ አወጥቷል።

1. አጭር ርዕስ

ይህ ደንብ “የእንስሳት መድኃኒትና መኖ አስተዳደርና ቁጥጥር ባለስልጣን ማቋቋሚያ የሚኒስትሮች ምክርቤት ደንብ ቁጥር 272/2005 ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

2. ትርጓሜ

የቃሉ አገባብ የተለየ ትርጉም የሚያስጠው ካልሆነ በስተቀር በዚህ ደንብ ውስጥ፦

1. “አዋጅ” ማለት የእንስሳት መድኃኒትና መኖ አስተዳደርና ቁጥጥር አዋጅ ቁጥር 728/2004 ነው፤
2. “የእንስሳት መድኃኒት”፣ “መኖ” እና “የመኖ ተጨማሪ ንጥረ-ነገር” በአዋጁ አንቀጽ 2 የተሰጣቸውን ትርጉም ይይዛሉ።
3. “ሚኒስቴር” ወይም “ሚኒስትር” ማለት እንደቅደም ተከተሉ የግብርና ሚኒስቴር ወይም ሚኒስትር ነው፤⁸⁷
4. “ክልል” ማለት በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ሕገ መንግሥት አንቀጽ 47(1) የተመለከተው ማንኛውም ክልል ሲሆን የአዲስአበባንና የድሬዳዋ ከተሞች አስተዳደሮችን ይጨምራል፤
5. “ሰው” ማለት ማንኛውም የተፈጥሮ ሰው ወይም በህግ የሰውነት መብት የተሰጠው አካል ነው፤
6. ማንኛውም በወንድ ሶታ የተገለፀው የሴትንም ይጨምራል።

⁸⁷ በ22/12(2008) አ.916 አንቀጽ 9(8) መሰረት የእንስሳት እና አሳ ሀብት ልማት ሚኒስቴር በሚል ተተካቶ ይነበብ።

3. መቋቋም

1. የእንስሳት መድኃኒትና መኖ አስተዳደርና ቁጥጥር ባለስልጣን (ከዚህ በኋላ “ባለስልጣን” እየተባለ የሚጠራ) የሕግ ሰውነት ያለው ራሱን የቻለ የፌዴራል መንግሥት መሥሪያ ቤት ሆኖ በዚህ ደንብ ተቋቁሟል።
2. ባለስልጣኑ ተጠሪነቱ ለሚኒስቴሩ ይሆናል⁸⁸።

4. ዋና መስሪያ

የባለስልጣኑ ዋና መሥሪያ ቤት በአዲስ አበባ ሆኖ እንደአስፊላጊነቱ በማናቸውም ሥፍራ ቅርንጫፍ ሊኖረው ይችላል።

5. ዓላማ

የባለሥልጣኑ ዓላማ የእንስሳት ምርትና ምርታማነት እንዲያድግና ጤናማ የእንስሳት ምርት ለተጠቃሚው ህብረተሰብ እንዲቀርብ ማስቻል ይሆናል።

6. የባለሥልጣኑ ሥልጣንና ተግባር

1. ባለሥልጣኑ የሚከተሉት ስልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፦
  - ሀ/ በአዋጁ አንቀጽ 20 እና አግባብ ባላቸው ሌሎች አንቀጾች የተሰጡትን ሥልጣንና ተግባራት በሥራ ላይ ያወላል፤
  - ለ/ በመንግሥት በሚወሰን ተመን መሠረት የአገልግሎት ክፍያ ይሰበሰባል፤
  - ሐ/ የንብረት ባለቤት ይሆናል፤ ውል ይዋዋላል፤ በራሱ ስም ይከሰሳል፤ ይከሰሳል
  - መ/ ዓላማውን ለማስፈጸም የሚረዱ ሌሎች ተዛማጅ ተግባራትን ያከናውናል።
2. ባለሥልጣኑ አስፊላጊ ሆኖ ሲያገኘው ከሥልጣንና ተግባሩ በከፊል አግባብ ላላቸው የክልል አካላት ዉክልና ሊሰጥ ይችላል።

7. የባለሥልጣኑ አቋም

ባለሥልጣኑ፦

1. አማካሪ ቦርድ፤
2. በመንግስት የሚሾሙ አንድ ዋና ዳይሬክተርና እንደአስፊላጊነቱ ምክትል ዋና ዳይሬክተሮች፤ እና
3. አስፊላጊው ሠራተኞች፤ ይኖሩታል።

8. የአማካሪ ቦርዱ አባላት

⁸⁸በ22/12(2008) አ.916 አንቀጽ 38(8)(ሀ) ለእንስሳት እና አሳ ሀብት ልማት ሚኒስቴር ሆኗል።

አማካሪ ቦርዱ የሚከተሉት አባላት ይኖሩታል።

1. በሚኒስትሩ የሚሰየም ኃላፊ ..... ሰብሳቢ፤
2. የጤና ጥበቃ ሚኒስቴር ተወካይ ..... አባል፤
3. አግባብ ካላቸው የከፍተኛ ትምህርት ተቋማት፣ የሙያ ማህበራት እና የተጠቃሚዎች ማህበራት ተውጥተው በሚኒስትሩ የሚሰየሙና ቁጥራቸው እንደአስፈላጊነቱ የሚወሰን ሰዎች ..... አባላት፡፡

9. የአማካሪ ቦርድ ተግባርና ኃላፊነት

አማካሪ ቦርዱ፦

1. የእንስሳት መድኃኒት ደሀንነትና ፊዋሽነት እና የመኖ የጥራት ደረጃ አጠባበቅ ሥርዓትን በሚመለከቱ ፖሊሲዎች ፣ ስትራቴጂዎችና መመሪያዎች ዝግጅትና አፈጻጸም፤
2. የአገልግሎት ጊዜያቸው ያበቃ ወይም የጥራት ደረጃውን ያላሟሉ የእንስሳት መድኃኒቶች፣ መኖዎችና የመኖ ተጨማሪ ንጥረ ነገሮች በአግባቡ በሚወገዱበት ሥርዓት፣ እና
3. የእንስሳት መድኃኒትና መኖን በሚመለከቱ ለም አቀፍ ስምምነቶች አተገባበር፤ ላይ የማማከር ተግባርና ኃላፊነት ይኖረዋል።

10. የአማካሪ ቦርዱ ስብሰባዎች

1. አማካሪ ቦርዱ ለሥራው ባስፈለገ መጠን ይሰበሰባል፡፡
3. ከግማሽ በላይ የሚሆነው የአማካሪ ቦርዱ አባላት በስብሰባ ከተገኙ ምልዓተ ጉባዔ ይሆናል፡፡
4. የአማካሪ ቦርዱ ውሳኔዎች በድምጽ ብልጫ ያልፋሉ፤ ሆኖም ድምጽ እኩል በእኩል የተከፈለ እንደሆነ ሰብሳቢው የሚደግፈው ውሳኔ ያልፋል።
5. የዚህ አንቀጽ ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆነው አማካሪ ቦርዱ የራሱን የስብሰባ ሥነሥርዓት ደንብ ሊያወጣ ይችላል፡፡

11. የዋና ዳይሬክተሩ ሥልጣንና ተግባር

1. ዋና ዳይሬክተሩ የባለሥልጣኑ ዋና ሥራ አስፈጻሚ በመሆን ከሚኒስቴሩ በሚሰጠው አጠቃላይ መመሪያ መሠረት የባለሥልጣኑን ሥራዎች ይመራል ፣ ያስተዳድራል።

2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) የተመለከተው አጠቃላይ አገላለጽ እንደተጠበቀ ሆኖ ዋና ዳይሬክተሩ፡-

ሀ/ በዚህ ደንብ አንቀጽ 6 የተመለከቱትን የባለሥልጣኑን ሥልጣንና ተግባራት በሥራ ላይ ያውላል፤

ለ/ የባለሥልጣኑን ሠራተኞች በፌዴራል ሲቪል ሰርቪስ ሕጎች መሠረት ይቀጥራል፤ ያስተዳድራል፤

ሐ/ የባለሥልጣኑን የሥራ ፕሮግራምና በጀት አዘጋጅቶ ለሚኒስቴሩ ያቀርባል፤ ሲጸድቅም ተግባራዊ ያደርጋል፤

መ/ ለባለስልጣኑ በተፈቀደው በጀትና የሥራ ፕሮግራም መሰረት ክፍያዎችን ይፈጽማል

ሠ/ ከሦስተኛ ወገኖች ጋር በሚደረጉ ግንኙነቶች ባለሥልጣኑን ይወክላል፤

ረ/ የባለሥልጣኑን የሥራ አፈጻጸምና የሂሳብ ሪፖርቶች አዘጋጅቶ ለሚኒስትሩ ያቀርባል።

3. ዋና ዳይሬክተሩ ለባለሥልጣኑ ሥራ ቅልጥፍና በሚያስፈልግ መጠን ሥልጣንና ተግባሩን በከፊል ለባለስልጣኑ ሌሎች ኃራዎችና ሰራተኞች በውክልና ሊሰጥ ይችላል፡፡

12. በጀት

የባለሥልጣኑ በጀት በመንግሥት ይመደባል።

13. ስለሂሳብ መዛግብት

1. ባለሥልጣኑ የተሟሉና ትክክለኛ የሆኑ የሂሳብ መዛግብት ይይዛል፤
2. የባለሥልጣኑ የሂሳብ መዛግብትና ገንዘብ ነክ ሰነዶች በዋናው አዲተር ወይም ዋናው አዲተር በሚሰይመው አዲተር በየዓመቱ ይመረመራሉ፡፡

14. ደንቡ የሚፀናት ጊዜ

ይህ ደንብ በፌዴራል ነጋሪት ጋዜጣ ታትሞ ከወጣበት ቀን ጀምሮ የጸና ይሆናል፡፡

አዲስ አበባ ሀዳር 25 ቀን 2005 ዓ.ም
 ኃይለማርያም ደሳለኝ
 የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ
 ሪፐብሊክ ጠቅላይ ሚኒስትር

ደንብ ቁጥር 304/2006 ዓ.ም

ብሔራዊ የቆላ ዝንብና የገንዳ በሽታ መቆጣጠሪያና ማጥፊያ ኢንስቲትዩት ለማቋቋም

የወጣ የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ

የሚኒስትሮች ምክር ቤት የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ አስፈጻሚ አካላትን ሥልጣንና ተግባር ለመወሰን በወጣው አዋጅ ቁጥር 691/2003 (በአዋጅ ቁጥር 803/2005 እንደተሻሻለ) አንቀጽ 5 እና አንቀጽ 35 መሠረት ይህን ደንብ አውጥቷል፡፡

1. አጭር ርዕስ

ይህ ደንብ “ብሔራዊ የቆላ ዝንብና የገንዳ በሽታ መቆጣጠሪያና ማጥፊያ ኢንስቲትዩት ማቋቋሚያ የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ ቁጥር 304/2006” ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል፡፡

2. ትርጓሜ

የቃሉ አገባብ ሌላ ትርጉም የሚያሰጠው ካልሆነ በስተቀር በዚህ ደንብ ውስጥ፡-

1. “የቆላ ዝንብ” ማለት የእንስሳት ደም ብቻ የሚመገብና የገንዳ በሽታ ህዋስን ከእንስሳ ወደ እንስሳ የሚያስተላልፍ ነፍሳት ነው፤
2. “እንስሳ” ማለት ማንኛውም የቤት ወይም የዱር እንስሳ ነው፤
3. “የገንዳ በሽታ” ማለት በደም ውስጥ በሚኖሩ ጥገኛ ተህዋስያን የሚመጣ በሽታ ነው፤
4. “ተህዋስ” ማለት የገንዳ በሽታ መንስዔ የሆነ ባለአንድ ህዋስ የደም ውስጥ ጥገኛ ወይም ፕሮቶዞቶ ነው፤
5. “የገንዳ መድኃኒት” ማለት የገንዳ በሽታን ለማከም ወይም ለመከላከል ጥቅም ላይ የሚውል ንጥረነገር ወይም የንጥረ ነገሮች ውሁድ ነው፤
6. “ባዮሎጂካል” ማለት ለላብራቶሪ ምርመራና ለቆላ ዝንብ እርባታ አገልግሎት የሚውል ሪኬጀንት፣ የዝንብ ዘርና የእንስሳ ደምን ያጠቃልላል፤
7. “ቴክኖሎጂ” ማለት የቆላ ዝንብና ገንዳ በሽታን ለመቆጣጠርና ለማጥፋት ጥቅም ላይ የሚውል ማንኛውም ዓይነት ዘዴ ነው፤
8. “የልህቀት ማዕከል” ማለት የቴክኖሎጂ ማመንጫ፣ መጠቀሚያ፣ ማሰራጨና የዕውቀት ማበልፀጫ ማዕከል ነው፤

9. "ሚኒስቴር" ማለት የግብርና ሚኒስቴር ነው፤⁸⁹

10. ማንኛውም በወንድ ያታ የተገለፀው የሴትንም ይጨምራል።

3. መቋቋም

1. ብሔራዊ የቆላ ዝንብና የገንዲ በሽታ መቆጣጠሪያና ማጥፊያ ኢንስቲትዩት (ከዚህ በኋላ "ኢንስቲትዩት" እየተባለ የሚጠራ) የህግ ሰውነት ያለው ራሱን የቻለ የፌደራል የመንግሥት መስሪያ ቤት ሆኖ በዚህ ደንብ ተቋቁሟል።

2. ኢንስቲትዩቱ ተጠሪነቱ ለሚኒስቴሩ ይሆናል⁹⁰።

4. ዋና መሥሪያ ቤት

የኢንስቲትዩቱ ዋና መሥሪያ ቤት በአዲስ አበባ ሆኖ እንደአስፈላጊነቱ በማናቸውም ስፍራ ቅርንጫፍ ሊኖረው ይችላል።

5. ዓላማ

የኢንስቲትዩቱ ዓላማ በቆላ ዝንብና ገንዲ በሽታ የተጠቁ የአገሪቷ አካባቢዎችን ከችግሩ ነፃ በማድረግ፣ የእንስሳትና የሰብል ምርትና ምርታማነትን በማሳደግ እና ጥራቱን የጠበቀ የእንስሳት ምርት ለተጠቃሚ እንዲቀርብ በማድረግ ህብረተሰቡን በምግብ ራሱን በማስቻል ሂደት ተገቢውን አስተዋጾ ማድረግ ይሆናል።

6. ሥልጣንና ተግባር

ኢንስቲትዩቱ የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፦

1. ለቆላ ዝንብና ገንዲ በሽታ ቁጥጥርና ማጥፋት ስራ የሚያስፈልጉ ቴክኖሎጂዎችን ይለያል፣ ይገመግማል፣ ይመዘናል፣ ተግባራዊ ያደርጋል፣ ችግር ፈቺ ጥናትና ምርምሮችን ያካሂዳል፤
2. ከቆላ ዝንብና ከገንዲ በሽታ ቁጥጥርና ማጥፋት ጋር በተያያዘ መመሪያዎችን ያወጣል፤
3. በቆላ ዝንብና ገንዲ በሽታ የተጠቁ አካባቢዎችን በመለየት ለስራ በሚያመች መልኩ ያደራጃል፤ ከሚመለከታቸው አካላት ጋር በመተባበርም ይሠራል፤
4. በቆላ ዝንብና ገንዲ በሽታ ቁጥጥርና ማጥፋት ስራ የልህቀት ማዕከል በመሆን የአገር ውስጥና ዓለምአቀፍ ስልጠናዎችና የአቅም ማሳልበቻ መርሀ ግብሮችን ያዘጋጃል፤

⁸⁹ በ22/12(2008) አ.916 አንቀጽ 9(8) መሰረት የእንስሳት እና አሳ ሀብት ልማት ሚኒስቴር በሚል ይነበብ።

⁹⁰ በ22/12(2008) አ.916 አንቀጽ 38(8)(ሐ) ተሻሽሎ ለእንስሳት እና አሳ ሀብት ልማት ሚኒስቴር ሆኗል።

5. ለቆላ ዝንብና ገንዲ በሽታ ቁጥጥር የሚያስፈልጉ ኬሚካሎች፣ የላብራቶሪ ዕቃዎች፣ የመስክ መገልገያዎች፣ ቋሚ ዕቃዎችና አላቂ ዕቃዎች ስፔስፊኬሽን ያዘጋጃል፤
6. የአገልግሎት አስጣጥን ለማቀላጠፍና ለማስፋፋት የሚረዱ ምቹ ሁኔታዎችን ይፈጥራል፤
7. በዘርፉ የተሻለ ልምድና ተሞክሮ ካላቸው የአገር ውስጥና ዓለም አቀፍ ተቋማት ጋር ጠንካራ ግንኙነት በመፍጠር አቅሙን ይገነባል፤
8. አሠራሩን ለማቀላጠፍና ለማጠናከር በቆላ ዝንብና ገንዲ በሽታ ዘርፍ የተደረጉ አዳዲስ ሳይንሳዊ ግኝቶችን ከአገሪቱ ተጨባጭ ሁኔታ ጋር በማገናዘብና በማጣጣም ጥቅም ላይ ያውላል፤
9. የቆላ ዝንብ፣ የገንዲ በሽታ፣ የሶሾ-አኮኖሚና አካባቢያዊ ሁኔታ መረጃ ይሰበሰባል፤ መረጃውን መሰረት በማድረግ፡-
  - ሀ/ የቁጥጥር ዘዴዎችና ስልቶችን ይለያል፤ ተግባራዊ ያደርጋል፤ ውጤቱን ይገመግማል፤
  - ለ/ በዘርፉ የመረጃ ማዕከል ሆኖ ያገለግላል፤ የወቅታዊ መረጃዎች ተደራሽነትን ያረጋግጣል፤
  - ሐ/ አንደአስፈላጊነቱ የቆላ ዝንብና ገንዲ በሽታ መረጃዎችን ለባለሙያዎች፣ ለተመራማሪዎች፣ ለባለድርሻ አካላትና ለሌሎች ተጠቃሚዎች ያሰራጫል፤
10. ለእርባታና ለምርምር የሚሆኑ የቆላ ዝንቦችና ሌሎች ባዮሎጂካል ውጤቶችን የአገሪቱ ህግ በሚፈቅደው መሰረት ወደ አገር ውስጥ ያስገባል፤ ይጠቀማል፤ ወደ ውጭ አገርም ይልካል፤
11. የቆላ ዝንብ ዕርባታ፣ የጥራት ቁጥጥርና ምርምር በማካሄድ ብቁና ተወዳዳሪ የሆኑ ወንድ የቆላ ዝንቦችን ያመርታል፤ አምክኖ መስክ ላይ ይለቃል፤ ይከታተላል፤
12. ከቆላ ዝንብና ገንዲ በሽታ ቁጥጥር ጋር በተያያዘ መስራት የሚፈልጉ መንግስታዊ ያልሆኑ ድርጅቶች ሊሳተፉ የሚችሉበት መስፈርት ያዘጋጃል፤ በመስፈርቱ መሰረት እንዲሳተፉ ይፈቅዳል፤ ክትትልና ግምገማ ያደርጋል፤ ከመስፈርቱ ውጭ የሚሰሩትን ያግዳል፤
13. ለቆላ ዝንብና ገንዲ በሽታ ቁጥጥር ወይም ለላብራቶሪ አገልግሎት የሚውሉ ኬሚካሎችና መድሃኒቶች የአገልግሎት ጊዜያቸው ከማብቃቱ በፊት ስራ ላይ

መዋላቸውን ይከታተላል፤ የአገልግሎት ጊዜያቸው ያለፈባቸውን ኬሚካሎችና መድሃኒቶች ከሚመለከተው አካል ጋር በመሆን እንዲወገዱ ያደርጋል፤

14. የንብረት ባለቤት ይሆናል፤ ውል ይዋዋላል፤ በራሱ ስም ይከላል፤ ይከሰሳል፤

15. ዓላማውን ለማስፈፀም የሚረዱ ሌሎች ተዛማጅ ተግባራትን ያከናውናል።

7. የኢንስቲትዩቱ አቋም

ኢንስቲትዩቱ፦

1. የቆላ ዝንብና ገንዲ በሽታ ቁጥጥርና ማጥፋት ስራዎች ምክር ቤት (ከዚህ በኋላ "ምክር ቤት" እየተባለ የሚጠራ)

2. በመንግስት የሚሾሙ ዋና ዳይሬክተርና እንደአስፈላጊነቱ ምክትል ዋና ዳይሬክተሮች፤ እና

3. አስፈላጊው ሠራተኞች፤

ይኖሩታል።

8. የምክር ቤቱ አባላት

1. የምክር ቤቱ አባላት አግባብነት ካላቸው የመንግሥት መስሪያ ቤቶችና ከግሉ ዘርፍ የተውጣጡ ሆነው በመንግሥት ይሰየማሉ።

2. የምክር ቤቱ አባላት ቁጥር አንደአስፈላጊነቱ ይወሰናል።

3. የኢንስቲትዩቱ ዋና ዳይሬክተር ድምጽ የመስጠት መብት ሳይኖረው የምክር ቤቱ ጸሐፊ ሆኖ ያገለግላል።

9. የምክር ቤቱ ሥልጣንና ተግባራት

ምክር ቤቱ፦

1. የቆላ ዝንብና ገንዲ በሽታን ለመቆጣጠርና ለማጥፋት እንዲቻል የቁጥጥርና ማጥፋት ስራዎችን ለመተግበር የሚያስፈልጉ በኢንስቲትዩቱ የሚዘጋጁ ስትራቴጂዎችንና እቅዶችን ይመረምራል፤ ያጸድቃል፤

2. በኢንስቲትዩቱ የተዘጋጁ የእቅድ ግንባታ መርሃ ግብሮችን ይመረምራል፤ ያጸድቃል፤

3. የኢንስቲትዩቱን እቅድ አፈጻጸም በየሶስት ወሩ ይገመግማል፤ የማስተካከያ አቅጣጫዎችን ያስቀምጣል።

10. የምክር ቤቱ ስብሰባዎች

1. ምክር ቤቱ በየሶስት ወሩ መደበኛ ስብሰባ ያደርጋል፤ ሆኖም አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ በማንኛውም ጊዜ አስቸኳይ ስብሰባ ሊያደርግ ይችላል።
2. ከምክር ቤቱ አባላት መካከል አብዛኛቹ በስብሰባው ላይ ከተገኙ ምልዓተ ጉባዔ ይሆናል።
3. የምክር ቤቱ ውሳኔዎች በድምጽ ብልጫ ያልፋሉ፤ ሆኖም ድምጽ እኩል በእኩል ከተከፈለ ስብሰባው ወሳኝ ድምጽ ይኖረዋል።
4. የዚህ አንቀጽ ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆኖ ምክር ቤቱ የራሱን የስብሰባ ሥነ ሥርዓት ደንብ ሊያወጣ ይችላል።

11. የዋና ዳይሬክተሩ ሥልጣንና ተግባር

1. ዋና ዳይሬክተሩ የኢንስቲትዩቱ ዋና ስራ አስፈጻሚ በመሆን ከሚኒስቴሩ በሚሰጠው አጠቃላይ መመሪያ መሠረት የኢንስቲትዩቱን ስራዎች ይመራል፤ ያስተዳድራል።
2. የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) አጠቃላይ ድንጋጌ እንደተጠበቀ ሆኖ ዋና ዳይሬክተሩ፡-

ሀ/ በዚህ ደንብ አንቀጽ 6 የተመለከቱትን የኢንስቲትዩቱን ሥልጣንና ተግባራት በሥራ ላይ ያውላል፤

ለ/ የኢንስቲትዩቱን ድጋፍ ሰጭ ሠራተኞች በፌዴራል ሲቪል ሰርቪስ ሕጎች መሰረት እንዲሁም የኢንስቲትዩቱን ዓላማ በማስፈጸም ስራ ላይ የሚስማሩ ባለሙያዎችን የፌዴራል ሲቪል ሰርቪስ ሕጎች መሰረታዊ መርሆዎችን ተከትሎ በመንግሥት በሚጸድቅ መመሪያ መሰረት ይቀጥራል፤ ያስተዳድራል፤

ሐ/ የኢንስቲትዩቱን የስራ ፕሮግራምና በጀት ያዘጋጃል፤ ሲፈቀድም በስራ ላይ ያውላል፤

መ/ በተፈቀደው በጀት መሰረት ገንዘብ ወጪ ያደርጋል፤

ሠ/ ከሦስተኛ ወገኖች ጋር በሚደረጉ ግንኙነቶች ኢንስቲትዩቱን ይወክላል፤

ረ/ የኢንስቲትዩቱን የስራ አፈጻጸምና የሂሳብ ሪፖርቶች አዘጋጅቶ ለሚኒስቴሩ ያቀርባል።

3. ዋና ዳይሬክተሩ ለኢንስቲትዩቱ ስራ ቅልጥፍና በሚያስፈልግ መጠን ሥልጣንና ተግባሩን በከፊል ለኢንስቲትዩቱ ሌሎች ኃላፊዎችና ሠራተኞች በውክልና ሊሰጥ ይችላል።

12. በጀት

የአ.ንስቲትዩቱ በጀት በመንግስት ይመደባል።

13. የሂሳብ መዛግብት

1. አ.ንስቲትዩቱ የተሟሉና ትክክለኛ የሆኑ የሂሳብ መዛግብት ይይዛል።
2. የአ.ንስቲትዩቱ የሂሳብ መዛግብትና ገንዘብ ነክ ሰነዶች በዋናው አዲተር ወይም እርሱ በሚሰይማቸው አዲተሮች በየዓመቱ ይመረመራሉ።

14. ደንቡ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ ደንብ በፌዴራል ነጋሪት ጋዜጣ ታትሞ ከወጣበት ቀን ጀምሮ የፀና ይሆናል።

አዲስ አበባ የካቲት 20 ቀን 2006 ዓ.ም
 ኃይለማርያም ደሳለኝ
 የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ
 ጠቅላይ ሚኒስትር

ሺ/ ለኢንዱስትሪ ሚኒስቴር ተጠሪ የሆኑ ተቋማት ማቋቋሚያ ህጎች

ደንብ ቁጥር 180/2002

የኢትዮጵያ ጨርቃ ጨርቅ ኢንዱስትሪ ልማት ኢንስቲትዩትን ለማቋቋም የወጣ

የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ⁹¹

የሚኒስትሮች ምክር ቤት የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ አስፈጻሚ አካላትን ሥልጣንና ተግባር ለመወሰን በወጣው አዋጅ ቁጥር 471/1998 (በአዋጅ ቁጥር 603/2001 እንተሻሻለ/ በአንቀፅ 5 እና 34 መሠረት ይህን ደንብ አውጥቷል።

1. አጭር ርዕስ

ይህ ደንብ “የኢትዮጵያ ጨርቃ ጨርቅ ኢንዱስትሪ ልማት ኢንስቲትዩት ማቋቋሚያ የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ ቁጥር 180/2002” ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

2. ትርጓሜ⁹²

በዚህ ደንብ ውስጥ።

1. “ሚኒስቴር” ማለት ኢንዱስትሪ ሚኒስቴር ነው⁹³።
2. “ኢንዱስት” እና “የማምረት ሥራ” በንግድ ምዝገባና ፈቃድ አዋጅ ቁጥር 67/1989 አንቀፅ 2 ንዑስ አንቀፅ (11) እና (12) የተሰጣቸው ትርጓሜ ይይዛሉ።⁹⁴
3. “የምርት ሂደት” ማለት በማምረት ሥራ ክንውን የሚኖር ቅብብሎች ነው።
4. “ጥጥ” ማለት ለሰላሳ፣ በቀላሉ የሚተጣጠፍ፣ እርጥበት የሚሰብ፣ ነጭ እና ጭረታማ በቆላማና ሞቃታማ አካባቢዎች የሚበቅል ለጨርቃጨርቅ ምርት በግብዓትነት የሚያገለገል የተፈጥሮ ዕድገት ወይም በዘረመል የተዳቀለን የሚያካትት ነው፤
5. “የጨርቃጨርቅ የእሴት ሠንሰለት” ማለት በጥጥ ልማትና በጨርቃጨርቅ ማኑፋክቸሪንግ ኢንዱስትሪ የአመራረት ሂደት ውስጥ ለግብዓት አቅርቦት እስከ አልባላት ገበያ መዳረሻ የሚኖር ተያያዥነትና ተመጋጋቢነት ነው፤
6. ማንኛውም በወንድ ያታ የተገለፀው ሴትንም ይጨምራል።

3. መቋቋም

⁹¹ በ19/39(2005)ደ.286 አንቀፅ 2(1) መሰረት “የጨርቃ ጨርቅ ኢንዱስትሪ ልማት ኢንስቲትዩት” የሚለው በ“የኢትዮጵያ ጨርቃጨርቅ ኢንዱስትሪ ልማት ኢንስቲትዩት” ተተክቷል።

⁹² የዚህ አንቀፅ ንዑስ አንቀፅ (4) እና (5) በ19/39(2005) ደ.286 አንቀፅ 2(3) መሰረት አዲስ የገቡ ሲሆን ነባሩ ንዑስ አንቀጽ (4) ንዑስ አንቀጽ (6) ሆኖ ተሸጋሽሏል።

⁹³ በ19/39(2005) ደ.286 አንቀፅ 2(2) ተሻሻለ።

⁹⁴ ይህ አዋጅ የተሻረ በመሆኑ ለአቻ ትርጓሜ የ22/101(2008) ኢ.980 አንቀፅ 2(13) እና (14)ን ተመልከት።

1. የኢትዮጵያ ጨርቃ ጨርቅ ኢንዱስትሪ ልማት ኢንስቲትዩት (ከዚህ በኋላ “ኢንስቲትዩት” እየተባለ የሚጠራ) ራሱን የቻለ የሕግ ሰውነት ያለው የፌዴራል መሥሪያ ቤት ሆኖ በዚህ ደንብ ተቋቁሟል።

2. ኢንስቲትዩቱ ተጠሪነቱ ለሚኒስቴሩ ይሆናል።

4. ዋና መስሪያ ቤት

የኢንስቲትዩቱ ዋና መሥሪያ ቤት በአዲስ አበባ ከተማ ሆኖ እንደአስፈላጊነቱ በማናቸውም ሥፍራ ቅርንጫፍ መሥሪያ ቤት ሊኖረው ይችላል።

5. ዓላማ

የኢንስቲትዩቱ ዓላማ የጥጥ ልማትን እና የጨርቃጨርቅና ስፌት ኢንዱስትሪ ቴክኖሎጂዎች ልማትንና ሽግግርን በማፋጠን ኢንዱስትሪዎቹ ተወዳዳሪ እንዲሆኑና ፈጣን ልማት እንዲያስመዘገቡ ማበቃት ይሆናል።⁹⁵

6. የኢንስቲትዩቱ ስልጣንና ተግባር⁹⁶

ኢንስቲትዩቱ የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባሮች ይኖሩታል፦

1. የጨርቃ ጨርቅና ስፌት ኢንዱስትሪዎች ልማትን ለማፋጠን የሚረዱ ፖሊሲዎችና ስትራቴጂዎችንና መርሃ ግብሮችን ማዘጋጀት፤ ሲፈቀድም ተግባራዊ ማድረግ፤
2. ለጨርቃ ጨርቅና ስፌት ኢንዱስትሪዎች ልማት አስፈላጊ የሆኑ መረጃዎችን መሰብሰብ፤ መተንተን፤ በዘርፉ የመረጃ ማዕከል ማስተላለፍና እንደአስፈላጊነቱ ለተጠቃሚዎች ማሰራጨት
3. የጨርቃ ጨርቅና ስፌት ኢንዱስትሪዎች ኢንቨስትመንትን ለማስፋፋት የሚሰችሉ የፕሮጀክት ፕፋይሎችን ማዘጋጀትና ማሰራጨት፤ ወደ ዘርፉ ለሚገቡ ባለሀብቶች የአዋጭነት ጥናት ማድረግ፤ በፕሮጀክት አፈፃፀም ላይ ክትትል ማድረግ እና በአፃፀም ላይ ለሚከሰቱ ችግሮች መፍትሄ መስጠት
4. በጨርቃ ጨርቅና ስፌት ኢንዱስትሪዎች ልማት ዘርፍ ለሚሰማሩ ባለሀብቶች በቴክኖሎጂ መረጣ፤ በድርድር፤ በግንባታ፤ በተከላና በሙከራ ምርት የምክር ድጋፍ መስጠት፤

⁹⁵በ19/39(2005) ደ.286 አንቀፅ 4 ተሻሻለ።

⁹⁶ የዚህ አንቀፅ ንዑስ አንቀፅ 15 እስከ 29 ያሉት በ19/39(2005) ደ.286 አንቀፅ 5 መሰረት አዲስ የገቡ ሲሆን የቀድሞዎቹ ንዑስ አንቀፅ (15) እስከ (18) አንደኛውምተከተላቸው ንዑስ አንቀፅ (30)፣ (31)፣ (32) እና (33) ሆነው ተሸጋሽገዋል።

5. የጨርቃ ጨርቅና ስፌት ኢንዱስትሪዎችን ዘርፍ ልማት የሚያግዙና ተወዳዳሪ የሚያደርጉ የቴክኖሎጂ፣ የቴክኒክ፣ የግብይት፣ የሥራ አመራርና ሌሎች እንደ አስፈላጊነቱ የሚዘጋጁ ተግባር ተኮር ሥልጠናዎችን ማዘጋጀትና መስጠት፤ ለሠልጣኞችም የምስክር ወረቀት መስጠት፤
6. የጨርቃ ጨርቅና ስፌት ኢንዱስትሪዎችን ዘርፍ ለማሳደግ የሚያግዙ የጥናትና የምርምር ሥራዎችን ማክናወን፤
7. በምርት ሂደት፣ በምርት ዕቅድና በጥራት ቁጥጥር ላይ ድጋፍና የማማክር አገልግሎት መስጠት፤
8. ተመሳሳይ አላማ ካላቸው ውስጥ እና በውጭ ከሚገኙ የግልና የመንግሥት ተቋማት ጋር ትብብር ማድረግና እና በግል ተቋማት መካከልም ተመሳሳይ ትብብር ማበረታታት፤
9. የጨርቃ ጨርቅና ስፌት ኢንዱስትሪዎች ልማትን ሊያፋጥኑና ተወዳዳሪ ሊያደርጉ የሚችሉ የምርጥ ተሞክሮዎች ጥናት ማካሄድና በዘርፉ ተመሳሳይ ተግባር የሚያከናውኑትን መደገፍ፤
10. ለጨርቃ ጨርቅና ስፌት ኢንዱስትሪዎች ምርቶች የፍተሻ አገልግሎት መስጠት፤
11. የግብዓትና የምርት ትስስር እንዲፈጠር ድጋፍ መስጠት፤
12. ለጨርቃ ጨርቅና ስፌት፣ ኢንዱስትሪዎች ምርቶች የገበያ ጥናቶችን ማክናወን፤
13. ሊለሙ የሚችሉ ቴክኖሎጂዎችን መለየትና የምርት ልማት ሥራ ማክናወን፤
14. ከዩኒቨርሲቲዎች ጋር የምርት ልማትንና የሰው ኃይል ልማትን በተመለከተ በመተባበር ይሰራል፤ በጋራ የምርምር ሥራዎችን ያካሂዳል እንዲሁም በዘርፉ የሀገር ውስጥ የምርምር አቅም እንዲጠናከር ያግዛል፤
15. የመንግሥትን አገራዊ የጥጥ ልማት ስትራቴጂዎችን፣ ፖሊሲዎችን እና ማናቸውንም ከጥጥ ኢንዱስትሪ ጋር የተያያዙ ጉዳዮች ማስተባበር፤ መቆጣጠር እና ማስፈጸም፤
16. ከሚመለከታቸው አካላት ጋር በመተባበር በጥጥ ልማት ለመሰማራት ለሚያመለክቱ ባለሀብቶች የመሬት አቅርቦትን፣ ማስተላለፍንና ማስተዳደርን በሚመለከት ድጋፍ ማድረግ፤

- 17.ለጥጥ ልማትና ግብይት ፖሊሲ ቀረጸ የሚያግዙ ጥናቶችን ማካሄድ፤ ሲጸድቁም የአፈጻጸም ማኑዎሎችን ማዘጋጀትና እንዲተገበሩ ማድረግ፤ የዘርፉን ቀጣይ እድገት የሚያረጋግጡ ሁኔታዎችን ማመቻቸት፤
- 18.ለጥጥ ልማቱ ድጋፍ የሚያደርጉ መንግሥታዊና መንግሥታዊ ያልሆኑ ተቋማትን ማስተባበር እና በቅንጅት እንዲሰሩ ማድረግ፤
- 19.ሰፋፊ እና ሜካናይዝድ የጥጥ እርሻዎች ሊለሙባቸው የሚችሉ አካባቢዎች መለየትና የመስኖ ልማት እንዲስፋፋ ድጋፍ ማድረግ፤ ሜካናይዝድ የጥጥ እርሻዎችን የሚያለሙ ባለሀብቶች ያላቸውን ይዘታ ለማስፋፋትም ሆነ ዘመናዊ ቴክኖሎጂ ለመጠቀም እንዲችሉ ከሚመለከታቸው ተቋማት የፋይናንስ ድጋፍ የሚያገኙበትን ሁኔታ ማመቻቸት፤
- 20.ለዘርፉ ድጋፍ የሚያደርጉ የምርምር ተቋማትን፣ ዩኒቨርሲቲዎችን፣ የጥጥና የጨርቃጨርቅ አምራች ማህበራትን እና ሌሎች መንግስታዊ ያልሆኑ ድርጅቶችን በማቀናጀት በዘርፉ ችግሮች ላይ ምርምሮች ማካሄድና የምርምር ውጤቶቹ ሲጸድቁ ተግባራዊ ማድረግ፤
- 21.በጥጥ ልማት የተሰማሩ ባለሀብቶች የምርት ጥራትና ምርታማነትን ማሳደግ እንዲችሉ ሁሉን አቀፍ ድጋፍ የሚያገኙበትን እና ከአርሶ አደሩ ጋር በማስተላለር ኅብረተሰቡ ከልማቱ ተጠቃሚ የሚሆንበትን ሁኔታዎች ማመቻቸት፤
- 22.የጥጥ ልማት ኢንቨስትመንት በሚካሄድባቸው አካባቢዎች የመሠረተ ልማት አገልግሎት እንዲስፋፋ ከሚመለከታቸው አካላት ጋር ተባብሮ መሥራት፤
- 23.ከሚመለከታቸው አካላት ጋር በመተባበር የግብይት መሠረተ ልማቶችን መዘርጋት፣ የገበያ ማዕከላትን ማቋቋም፣ የገበያ ማዕከላቱን አቅም መገንባት እና ግብይቱ የጥጥ ጥራትን መሰረት ባደረገ መልኩ እንዲከናወን የአሠራር ሥርዓት መዘርጋት፤
- 24.በጥጥ ልማት የተሠማሩ ባለ ሀብቶችን የሥራ እንቅስቃሴ መከታተልና የማሻሻያ እርምጃዎች እንዲወሰዱ ድጋፍ ማድረግ፤
- 25.የጨርቃጨርቅ ፋብሪካዎችን የገበያ ፍላጎት ሊያሟላ የሚችል ጥራቱን የጠበቀ ጥጥ ለማምረት የሚያግዝ ስልት በመንደፍ ተግባራዊ እንዲደረግ መደገፍ
- 26.በጥጥ ልማቱና ግብይቱ ላይ የነበሩና ያልተፈቱ ችግሮችን መለየትና ችግር ፈቺ አሰራሮችን በመቅረጽ ተግባራዊ እንዲሆኑ መደገፍ ፤

- 27. የጥጥ ልማቱንና ግብይቱን በተሻለ መንገድ ለመምራትና ለመደገፍ የሚያስችል እቅድ መንደፍ፣ አፈፃፀሙን መከታተል ሪፖርት ማቅረብ እና በጥጥ ልማትና ግብይት ላይ መንግሥትን ማማከር
- 28. ለጥጥ ምርት በሚያስፈልጉ ግብዓቶች፣ በአመራረት ሂደቱ እና ምርቱን በማጓጓዝና በማከማቸት ረገድ የጥራት ቁጥጥርና የምክር አገልግሎቶችን መስጠት
- 29. በጥጥ ልማት አካባቢዎች መለስተኛ ላብራቶሪዎችን ማደራጀትና የጥጥ ምርት ጥራት ፍተሻ አገልግሎት መስጠት፤
- 30. ለተጠቃሚዎች የሚሰጣቸውን አገልግሎቶች በአንድ ማዕከል መስጠት፤
- 31. ለሚሰጣቸው አገልግሎቶች እንደአግባቡ ክፍያ መጠየቅ፤
- 32. የንብረት ባለቤት መሆን፣ ውል መዋዋል፣ በራሱ ስም መክሰስና መክሰስ፤
- 33. ዓላማውን ከግብ ለማድረስ የሚረዱ ሌሎች ተዛማጅ ተግባሮችን ማከናወን፡፡

7. የኢንስቲትዩቱ አቋም

ኢንስቲትዩቱ፡-

- 1. አማካሪ ምክር ቤት፤
- 2. በመንግሥት የሚሾሙ አንድ ዋና ዳይሬክተርና እንደአስፈላጊነቱ ምክትል ዋና ዳይሬክተሮች፤ እና⁹⁷
- 3. አስፈላጊ ሠራተኞች፤ ይኖሩታል፡፡

8. የአማካሪ ምክር ቤቱ አባላት

- 1. የአማካሪ ምክር ቤቱ ሰብሳቢና አባላት አግባብነት ካላቸው የመንግሥት መስሪያ ቤቶችና ከግሉ ዘርፍ የተውጣጡ ሆነው በመንግሥት ይሰየማሉ፡፡
- 2. የአማካሪ ምክር ቤቱ አባላት ቁጥር እንዳስፈላጊነቱ ይወሰናል፡፡

9. የአማካሪ ምክር ቤቱ ተግባራት

አማካሪ ምክር ቤቱ፡-

- 1. ኢንስቲትዩቱ በሚያከናውናቸው ተግባራት ላይ ያማክራል፤
- 2. የጥጥ ልማትና ግብይት እና የጨርቃ ጨርቅና ሰፊት ኢንዱስትሪዎች ልማትን ጠቅላይ ለማድረግ የሚያስችሉ ፖሊሲዎችን፣ ስትራቴጂዎችን፣ ዕቅዶችን፣ ጥናቶችን እና ምርምሮችን ገምግሞ አስተያየቱን ይሰጣል፡፡⁹⁸

⁹⁷ በ19/39(2005) ደ.286 አንቀፅ 6 ተሻሻለ፡፡

⁹⁸ በ19/39(2005) ደ.286 አንቀፅ 7 ተሻሻለ፡፡

3. የአቅም ግንባታ መርሃ ግብሮች ላይ አስተያየት ይሰጣል።
4. የኢ.ንስቲትዩቱን የዕቅድ አፈጻጸም በየሶስት ወሩ እየገመገመ ለሚኒስቴሩ ሪፖርት ያቀርባል።

10. የአማካሪ ምክር ቤቱ ስብሰባዎች

1. አማካሪ ምክር ቤቱ ስብሰባዎቹን በየሶስት ወሩ ያደርጋል፤ እንዲሁም በመሀሉ በአስቸኳይ ጉዳዮች ላይ ስብሰባ ሊያደርግ ይችላል።
2. ከምክር ቤቱ አባላት መካከል አብዛኛው በስብሰባ ላይ ከተገኙ ምልዐተ ጉባኤ ይሆናል።

11. የዋና ዳይሬክተሩ ሥልጣንና ተግባር

1. ዋና ዳይሬክተሩ የኢ.ንስቲትዩቱ ዋና ሥራ አስፈጻሚ ሆኖ የኢ.ንስቲትዩቱን ሥራዎች ይመራል፤ ያስተዳድራል።
2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) የተመለከተው አጠቃላይ አነጋገር እንደተጠበቀ ሆኖ ዋና ዳይሬክተሩ፡-
  - ሀ/ በዚህ ደንብ አንቀጽ 6 የተመለከቱትን የኢ.ንስቲትዩቱን ሥልጣንና ተግባሮች በሥራ ላይ ያውላል።
  - ለ/ የፌዴራል መንግሥት ሠራተኞች ሕጎችን መሠረታዊ መርሆዎች ተከትሎ በመንግሥት በሚጸድቅ መመሪያ መሠረት የኢ.ንስቲትዩቱን ሠራተኞች ይቀጥራል፤ ያስተዳድራል።
  - ሐ/ የኢ.ንስቲትዩቱን ስትራቴጂክ ዕቅድ፣ አመታዊ ዕቅድ፣ የሥራ ፕሮግራምና በጀት አዘጋጅቶ ለሚኒስቴሩ ያቀርባል፤ ሲፈቀድም ተግባራዊ ያደርጋል።
  - መ/ ለኢ.ንስቲትዩቱ በተፈቀደው በጀትና የሥራ ፕሮግራም መሠረት ገንዘብ ወጪ ያደርጋል።
  - ሠ/ ከሶስተኛ ወገኖች ጋር በሚደረጉ ግኑኝነቶች ኢ.ንስቲትዩቱን ይወክላል።
  - ረ/ የኢ.ንስቲትዩቱን የሥራ አፈጻጸምና የሂሳብ ሪፖርቶች አዘጋጅቶ ለሚኒስቴሩ ያቀርባል።
3. ዋና ዳይሬክተሩ ለኢ.ንስቲትዩቱ ሥራ ቅልጥፍና በሚያስፈልግ መጠን ሥልጣንና ተግባሩን በከፊል ለኢ.ንስቲትዩቱ ሠራተኞች በውክልና ሊሰጥ ይችላል።

12. በጀት

የኢ.ንስቲትዩቱ በጀት በመንግሥት ይመደባል።

13. የሂሳብ መዛግብት

1. ኢንሰቲትዩቱ የተሟላና ትክክለኛ የሆኑ የሂሳብ መዛግብት ይይዛል።
2. የኢንሰቲትዩቱ የሂሳብ መዛግብትና ገንዘብ ነክ ሰነዶች በዋናው አዲተር ወይም እርሱ በሚሰይመው አዲተር በየዓመቱ ይመረመራሉ።

14. የተሻረ ሕግ

የሚከተሉት በዚህ ደንብ ተሻረዋል፡-

1. የጨርቃ ጨርቅና ስፌት ኢንዱስትሪ ኢንሰቲትዩት ማቋቋሚያ የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ ቁጥር 118/1997፤
2. የጨርቃ ጨርቅና የቆዳ ኢንዱስትሪ ለማት ማዕከል ማቋቋሚያ የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ ቁጥር 125/1998

15. መብትና ግዴታ ስለማስተላለፍ

በሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ ቁጥር 118/1997 ተቋቁሞ የነበረው የጨርቃ ጨርቅና ስፌት ኢንዱስትሪ ኢንሰቲትዩት መብትና ግዴታዎች እንዲሁም በሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ ቁጥር 125/1998 የተቋቁሞ የነበረው የጨርቃ ጨርቅና የቆዳ ኢንዱስትሪ ለማት ማዕከል የጨርቃ ጨርቅና ስፌት ዘርፍን አስመልክቶ የነበሩት መብትና ግዴታዎች በዚህ ደንብ ለኢንሰቲትዩቱ ተላልፈዋል።

16. ደንቡ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ ደንብ በፌዴራል ነጋሪት ጋዜጣ ታትሞ ከወጣበት ቀን ጀምሮ የፀና ይሆናል።

አዲስ አበባ ግንቦት 30 ቀን 2002 ዓ.ም

መለስ ዜናዊ

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ጠቅላይ ሚኒስትር

ደንብ ቁጥር 181/2002

የቆዳ ኢንዱስትሪ ልማት ኢንስቲትዩትን ለማቋቋም የወጣ

የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ

የሚኒስትሮች ምክር ቤት የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ አስፈጻሚ አካላትን ሥልጣንና ተግባር ለመወሰን በወጣው አዋጅ ቁጥር 471/1998 (በአዋጅ ቁጥር 603/2001 እንደተሻሻለ) አንቀጽ 5 እና 34 መሠረት ይህን ደንብ አወጥቷል።

1. አጭር ርዕስ

ይህ ደንብ “የቆዳ ኢንዱስትሪ ልማት ኢንስቲትዩት ማቋቋሚያ የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ ቁጥር 181/2002” ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

2. ትርጓሜ

በዚህ ደንብ ውስጥ፦

1. “ሚኒስቴር” ማለት የንግድና ኢንዱስትሪ ሚኒስቴር ነው፤⁹⁹
2. “ኢንዱስትሪ” እና “የማምረት ሥራ” ማለት በንግድም ዝግባና ፈቃድ አዋጅ ቁጥር 67/1989¹⁰⁰ አንቀጽ 2 ንዑስ አንቀጽ (11) እና (12) የተሰጣቸውን ትርጓሜ ይይዛሉ፤
3. “የምርት ሂደት” ማለት በማምረት ሥራ ክንውን የሚኖር ቅብብሎሽ ነው፤
4. “ቆዳ” ማለት ከትናንሽ ወይም ትላልቅ እንስሳት የሚገኝ ጥሬ ቆዳ ወይም ሌላ ወይም ጥሬ ቆዳው ወይም ሌላው ለፍቶና ለስልሶ ባለቀለት ደረጃ ሲገኝ ነው፤
5. “የቆዳ ውጤቶች” ማለት ከቆዳ፣ ከሸራ፣ ከፍላጎታዊ ወይም ከሰው ሰራሽ ቆዳ የሚሰሩ ጫማዎች፣ ቦርሳዎች፣ ቀበቶዎችና ጓንቶች፣ ወይም ከቆዳ የሚሰሩ ልብሶች እና የመሳሰሉትናቸው፤
6. “የቆዳ ኢንዱስትሪ” ማለት ጥሬ ቆዳ እና ሌላ ወደ አለቀለት ምርት የመቀየር ሥራንና የቆዳ ውጤቶችን የማምረት ሥራን የሚያጠቃልል ነው፤
7. ማንኛውም በወንድ ያታ የተገለፀው አነጋገር ሴትንም ይጨምራል።

3. መቋቋም

⁹⁹ በ22/12(2008) አ.916 አንቀጽ 9(9) መሰረት የኢንዱስትሪ ሚኒስቴር በሚል ይነበብ።

¹⁰⁰ ይህ አዋጅ የተሻረ በመሆኑ ለአቻ ትርጓሜ የ22/101(2008) አ.980 አንቀጽ 2(13) እና (14)ን ተመልከት።

1. የቆዳ ኢንዱስትሪ ልማት ኢንስቲትዩት (ከዚህ በኋላ “ኢንስቲትዩት” እየተባለ የሚጠራን ራሱን የቻለ የሕግ ሰውነት ያለው የፌዴራል መንግሥት መሥሪያ ቤት ሆኖ በዚህ ደንብ ተቋቁሟል።

2. ኢንስቲትዩቱ ተጠሪነቱ ለሚኒስቴሩ ይሆናል።

4. ዋና መስሪያ ቤት

የኢንስቲትዩቱ ዋና መሥሪያ ቤት በአዲስ አበባ ከተማ ሆኖ እንደ አስፈላጊነቱ በማናቸውም ሥፍራ ቅርንጫፍ መሥሪያ ቤት ሊኖረው ይችላል።

5. የኢንስቲትዩቱ ዓላማ

የኢንስቲትዩቱ ዓላማ የቆዳና ቆዳ ውጤቶች ኢንዱስትሪዎች ቴክኖሎጂዎች ልማትንና ሽግግርን በማፋጠን ኢንዱስትሪዎቹ ተወዳዳሪ እንዲሆኑና ፈጣን ልማት እንዲያስመዘገቡ ማብቃት ይሆናል።

6. የኢንስቲትዩቱ ስልጣንና ተግባር

ኢንስቲትዩቱ የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባሮች ይኖሩታል፦

1. የቆዳና የቆዳ ውጤቶች ኢንዱስትሪዎች ልማትን ለማፋጠን የሚረዱ ፖሊሲዎችን፣ ስትራቴጂዎችንና መርሃ ግብሮችን ማዘጋጀት፤ ሲፈቀዱም ተግባራዊ ማድረግ፤
2. የቆዳና የቆዳ ውጤቶች ኢንዱስትሪዎች ልማት አስፈላጊ የሆኑ መረጃዎችን መሰብሰብ፣ መተንተን፣ ማደራጀት፣ ለዘርፉ የመረጃ ማዕከል ማስተላለፍና እንደ አስፈላጊነቱ ለተጠቃሚዎች ማሰራጨት፤
3. የቆዳና የቆዳ ውጤቶች ኢንዱስትሪዎች ኢንቨስትመንትን ለማስፋፋት የሚያስችሉ የፕሮጀክት ነጥብ ደረጃዎችን ማዘጋጀትና ማሰራጨት፤ ወደዘርፉ ለሚገቡ ባለሀብቶች የአዋጭነት ጥናት ማድረግ፤ በፕሮጀክት አፈፃፀም ላይ ክትትል ማድረግ እና በአፈፃፀም ላይ ለሚከሰቱ ችግሮች መፍትሄ መስጠት፤
4. በቆዳና የቆዳ ውጤቶች ኢንዱስትሪዎች ዘርፍ ለሚሰማሩ ባለሀብቶች በቴክኖሎጂ መረጣ፣ በድርድር፣ በግንባታ፣ በተክላና በሙከራ ምርት የምክር ድጋፍ መስጠት፤
5. የቆዳና የቆዳ ውጤቶች ኢንዱስትሪዎችን ዘርፍ ልማት የሚያግዙና ዘርፉን ተወዳዳሪ የሚያደርጉ የቴክኖሎጂ፣ የቴክኒክ፣ የግብይት፣ የሥራ አመራርና ሌሎች እንደ አስፈላጊነቱ የሚዘጋጁ ተግባር ተኮር ሥልጠናዎችን ማዘጋጀትና መስጠት፤ ለሠልጣኞችም የምስክር ወረቀት መስጠት፤

6. የቆዳና የቆዳ ውጤቶች ኢንዱስትሪዎች ዘርፍን ለማሳደግ የሚያግዙ የጥናትና የምርምር ሥራዎችን ማክናወን፤
7. በምርት ሂደት፣ በምርት ዕቅድና በጥራት ቁጥጥር ላይ ድጋፍና የማማከር አገልግሎት መስጠት፤
8. ተመሳሳይ አላማ ካላቸው በሀገር ውስጥ እና በውጭ ሀገር ከሚገኙ የግልና የመንግሥት ተቋማት ጋር ትብብር ማድረግ እና በግል ተቋማት መካከልም ተመሳሳይ ትብብር እንዲደረግ ማበረታታት፤
9. የቆዳና የቆዳ ውጤቶች ኢንዱስትሪዎች ልማትን ሊያፋጥኑና ተወዳዳሪ ሊያደርጉ የሚችሉ የምርጥ ተሞክሮዎች ጥናት ማካሄድና በዘርፉ ተመሳሳይ ተግባር የሚያከናውኑትን መደገፍ፤
10. ለቆዳና የቆዳ ውጤቶች ኢንዱስትሪዎች ምርቶች የፍተሻ አገልግሎት መስጠት፤
11. የግብዓትና የምርት ትስስር እንዲፈጠር ድጋፍ መስጠት፤
12. ለቆዳና የቆዳ ውጤቶች ኢንዱስትሪዎች ምርቶች የገበያ ጥናቶችን ማክናወን፤
13. ሊለሙ የሚችሉ ቴክኖሎጂዎችን መለየትና የምርት ልማት ሥራ ማክናወን፤
14. ከዩኒቨርሲቲዎች ጋር የምርት ልማትንና የሰው ሃይል ልማትን በተመለከተ በመተባበር ይሰራል፤ በጋራ የምርምር ሥራዎችን ያከናውናል እንዲሁም በዘርፉ የሀገር ውስጥ የምርምር አቅም እንዲጠናከር ያግዛል፤
15. ለተጠቃሚዎች የሚሰጣቸውን አገልግሎቶች በአንድ ማዕከል መስጠት፤
16. ለሚሰጣቸው አገልግሎቶች እንደአግባቡ ክፍያ መጠየቅ፤
17. የንብረት ባለቤት መሆን፣ ውል መዋዋል፣ በራሱ ስም መክሰስና መክሰስ፤
18. ዓላማውን ከግብ ለማድረስ የሚረዱ ሌሎች ተዛማጅ ተግባሮችን ማክናወን፡፡

7. የኢንስቲትዩቱ አቋም

ኢንስቲትዩቱ፦

1. አማካሪ ምክር ቤት፤
2. በመንግሥት የሚሾም አንድ ዋና ዳይሬክተር፣ እና
3. አስፈላጊ ሠራተኞች፤ ይኖሩታል።

8. የአማካሪ ምክር ቤቱ አባላት

1. የአማካሪ ምክር ቤቱ ሰብሳቢና አባላት አግባብነት ካላቸው የመንግሥት መስሪያ ቤቶችና ከግሉ ዘርፍ የተውጣጡ ሆነው በመንግሥት ይሰየማሉ።

2. የአማካሪ ምክርቤቱ አባላት ቁጥር እንዳስፈላጊነቱ ይወሰናል።

9. የአማካሪ ምክር ቤቱ ተግባራት

አማካሪ ምክር ቤቱ፦

1. ኢንስቲትዩቱ በግ.ያክናውናቸው ተግባራት ላይ ያማክራል፤
2. የቆዳና የቆዳ ውጤቶች ኢንዱስትሪዎች ልማትን ለማፋጠን የተዘጋጁ ፖሊሲዎችን፣ ስትራቴጂዎችን፣ ዕቅዶችን ጥናቶችንና ምርምሮችን ይገመግማል፤ አስተያየቱንም ይሰጣል፤
3. የአቅም ግንባታ መርሃ ግብሮች ላይ አስተያየት ይሰጣል፤
4. የኢንስቲትዩቱን የእቅድ አፈፃፀም በየሦስት ወሩ እየገመገመ ለሚኒስቴሩ ሪፖርት ያቀርባል።

10. የአማካሪ ምክር ቤቱ ስብሰባዎች

1. አማካሪ ምክር ቤቱ ስብሰባዎቹን በየሦስት ወሩ ያደርጋል ፣ እንዲሁም በመሀሉ በአስቸኳይ ጉዳዮች ላይ ስብሰባ ሊያደርግ ይችላል።
2. ከምክርቤቱ አባላት መካከል አብዛኛው በስብሰባ ላይ ከተገኙ ምልዑጥ ጉባኤ ይሆናል።

11. የዋና ዳይሬክተሩ ስልጣንና ተግባር

1. ዋና ዳይሬክተሩ የኢንስቲትዩቱ ዋና ሥራ አስፈፃሚ ሆኖ የኢንስቲትዩቱን ሥራዎች ይመራል፤ ያስተዳድራል።
2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) የተመለከተው አጠቃላይ አነጋገር እንደተጠበቀ ሆኖ ዋና ዳይሬክተሩ፦
  - ሀ/ በዚህ ደንብ አንቀጽ 6 የተመለከቱትን የኢንስቲትዩቱን ሥልጣንና ተግባሮች በሥራ ላይ ያውላል፤
  - ለ/ የፌዴራል መንግሥት ሠራተኞች ሕጎችን መሠረታዊ መርሆዎች ተከትሎ በመንግሥት በሚጸድቅ መመሪያ መሠረት የኢንስቲትዩቱን ሠራተኞች ይቀጥራል፤ ያስተዳድራል፤
  - ሐ/ የኢንስቲትዩቱን ስትራቴጂክ ዕቅድ፣ አመታዊ ዕቅድ፣ የሥራ ንግግራምና በጀት አዘጋጅቶ ለሚኒስቴሩ ያቀርባል፤ ሲፈቀድም ተግባራዊ ያደርጋል፤
  - መ/ ለኢንስቲትዩቱ በተፈቀደው በጀትና የሥራ ንግግራም መሠረት ገንዘብ ወጪ ያደርጋል፤

ሠ/ ከሦስተኛ ወገኖች ጋር በሚደረጉ ግንኙነቶች ኢንሰቲትዩቱን ይወክላል፤

ረ/ የኢንሰቲትዩቱን የሥራ አፈፃፀምና የሂሳብ ሪፖርቶች አዘጋጅቶ ለሚኒስቴሩ ያቀርባል።

3. ዋና ዳይሬክተሩ ለኢንሰቲትዩቱ ሥራ ቅልጥፍና በሚያስፈልግ መጠን ሥልጣንና ተግባሩን በከፊል ኢንሰቲትዩቱ ሠራተኞች በውክልና ሊሰጥ ይችላል።

12. በጀት

የኢንሰቲትዩቱ በጀት በመንግሥት ይመደባል።

13. ስለሂሳብ መዛግብት

1. ኢንሰቲትዩቱ የተሟሉና ትክክለኛ የሆኑ የሂሳብ መዛግብት ይይዛል።
2. የኢንሰቲትዩቱ የሂሳብ መዛግብትና ገንዘብ ነክ ሰነዶች በዋናው አዲተር ወይም እርሱ በሚሰይመው አዲተር በየዓመቱ ይመረመራሉ።

14. የተሻሩ ህጎች

የቆዳና የቆዳ ውጤቶች ቴክኖሎጂ ኢንሰቲትዩት ማቋቋሚያ የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ ቁጥር 41/1991 (እንደተሻሻለ) በዚህ ደንብ ተሸሯል።

15. መብትና ግዴታ ስለመተላለፍ

በሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ ቁጥር 41/1991 ተቋቁሞ የነበረው የቆዳና የቆዳ ውጤቶች ቴክኖሎጂ ኢንሰቲትዩት መብትና ግዴታዎች እንዲሁም በሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ ቁጥር 125/1998 ተቋቁሞ የነበረው የጨርቃ ጨርቅና የቆዳ ኢንዱስትሪ ልማት ማዕከል መብትና ግዴታዎች፣ የጨርቃ ጨርቅና ስፌት ዘርፍን አሰመልክቶ ከነበሩት መብትና ግዴታዎች በስተቀር፣ በዚህ ደንብ ለኢንሰቲትዩቱ ተላልፏል።

16. ደንቡ የሚጻፍበት ጊዜ

ይህ ደንብ በፌዴራል ነጋሪት ጋዜጣ ታትሞ ከወጣበት ቀን ጀምሮ የፀና ይሆናል።

አዲስ አበባ ግንቦት 30 ቀን 2002 ዓ.ም

መለስ ዜናዊ

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ጠቅላይ ሚኒስትር

ደንብ ቁጥር 182/2002

የብረታ ብረት ኢንዱስትሪ ልማት ኢንስቲትዩትን ለማቋቋም የወጣ

የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ

የሚኒስትሮች ምክር ቤት የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ አስፈጻሚ አካላትን ሥልጣንና ተግባር ለመወሰን በወጣው አዋጅ ቁጥር 471/1998 (በአዋጅ ቁጥር 603/2001 እንደተሻሻለ) አንቀጽ 5 እና 34 መሠረት ይህን ደንብ አውጥቷል፡፡

1. አጭር ርዕስ

ይህ ደንብ “የብረታ ብረት ኢንዱስትሪ ልማት ኢንስቲትዩት ማቋቋሚያ የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ ቁጥር 182/2002” ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል ፡፡

2. ትርጓሜ

በዚህ ደንብ ውስጥ፦

1. “ሚኒስቴር” ማለት የንግድና ኢንዱስትሪ ሚኒስቴር ነው፤¹⁰¹
2. “ኢንዱስትሪ” እና “የማምረት ሥራ” በንግድ ምዝገባና ፈቃድ አዋጅ ቁጥር 67/1989 አንቀጽ 2 ንዑስ አንቀጽ (11) እና (12) የተሰጣቸውን ትርጓሜ ይይዛሉ፤¹⁰²
3. “የምርት ልማት” ማለት በኩረጃ ወይም በፈጠራ አዳዲስ ምርቶችን ወይም ቴክኖሎጂዎችን ማመንጨትና ማሰራጨት ነው፤
4. “የምርት ሂደት” ማለት በማምረት ሥራ ክንውን የሚኖር ቅብብሎሽ ነው፤
5. “የብረታ ብረት ኢንዱስትሪ” ማለት የብረት ማዕድናት ውጤት የሆኑ የተለያዩ የብረታብረት ውጤቶችን ለማምረት ግብአት እንዲሆኑ ብረታ ብረቶችን የሚያመርት ኢንዱስትሪ ነው፤
6. “የኢንጂነሪንግ ኢንዱስትሪ” ማለት ከብረታብረት የሚሰሩና የምህንድስና ውጤት የሆኑ የካፒታል ዕቃዎችን፣ አካላትን፣ መለዋወጫዎችን፣ መገልገያዎችን እና ሌሎች ብረት-ነክ የንግድ ዕቃዎችን የሚያመርት ኢንዱስትሪ ነው፤
7. “ውዳቂ ብረታ ብረት” ማለት የብረታ ብረት ወይም የኢንጂነሪንግ ኢንዱስትሪ ተረፈምርት የሆነ ወይም አገልግሎት ያቆሙ የኢንዱስትሪ መሣሪያዎች፣ የወታደራዊ ወይም የሲቪል መሣሪያዎች ወይም ተሽከርካሪዎች ወይም የእነዚህ

¹⁰¹ በ22/12(2008) አ.916 አንቀጽ 9(9) መሰረት የኢንዱስትሪ ሚኒስቴር ተብሎ ይነበብ፡፡

¹⁰² ይህ አዋጅ የተሻሻረ በመሆኑ ለአቻ ትርጓሜ የ22/101(2008) አ.980 አንቀጽ 2(13) እና (14)ን ተመልከት፡፡

ተቀጽላዎች ወይም መለዋወጫዎች የብረት አካል የሆነ ወይም የተጣለ ብረታብረት ነው፤

8. ማንኛውም በወንድ ስታ የተገለጸው አነጋገር ሴትንም ይጨምራል።

3. መቋቋም

1. የብረታ ብረት ኢንዱስትሪ ልማት ኢንስቲትዩት (ከዚህ በኋላ “ኢንስቲትዩት” እየተባለ የሚጠራ) ራሱን የቻለ የሕግ ሰውነት ያለው የፌዴራል መንግሥት መሥሪያ ቤት ሆኖ በዚህ ደንብ ተቋቁሟል።

2. ኢንስቲትዩቱ ተጠሪነቱ ለሚኒስቴሩ ይሆናል።

4. ዋና መስሪያ ቤት

የኢንስቲትዩቱ ዋና መሥሪያ ቤት በአዲስ አበባ ከተማ ሆኖ እንደ አስፈላጊነቱ በማንኛውም ሥፍራ ቅርንጫፍ መሥሪያ ቤት ሊኖረው ይችላል።

5. የኢንስቲትዩቱ ዓላማ

የኢንስቲትዩቱ ዓላማ የሀገሪቱን የብረታ ብረት እና የኢንጂነሪንግ ኢንዱስትሪዎች ቴክኖሎጂዎች ልማትንና ሽግግርን በማፋጠን ኢንዱስትሪዎቹን ወዳዳሪ አንዲሆኑና ፈጣን ልማት እንዲያስመዘገቡ ማበቃት ይሆናል።

6. የኢንስቲትዩቱ ስልጣንና ተግባር

ኢንስቲትዩቱ የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባሮች ይኖሩታል፦

1. የብረታ ብረት እና የኢንጂነሪንግ ኢንዱስትሪዎች ልማትን ለማፋጠን የሚረዱ ፖሊሲዎችን ስትራቴጂዎችንና መርሃግብሮችን ማዘጋጀት፤ ሲፈቀዱም ተግባራዊ ማድረግ፤

2. የብረታ ብረት እና የኢንጂነሪንግ ኢንዱስትሪዎች ልማት አስፈላጊ የሆኑ መረጃዎችን መሰብሰብ፤ መተንተን፤ ማደራጀት፤ ለዘርፉ የመረጃ ማዕከል ማስተላለፍና እንደአስፈላጊነቱ ለተጠቃሚዎች ማሰራጨት፤

3. የብረታ ብረት እና የኢንጂነሪንግ ኢንዱስትሪዎች ኢንቨስትመንትን ለማስፋፋት የሚያስችሉ የፕሮጀክት ነፍሳይሎችን ማዘጋጀትና ማሰራጨት፤ ወደዘርፉ ለሚገቡ ባለሀብቶች የአዋጭነት ጥናት ማድረግ ፤ በፕሮጀክት አፈፃፀም ላይ ክትትል ማድረግ እና በአፈፃፀም ላይ ለሚከሰቱ ችግሮች መፍትሄ መስጠት፤

4. በብረታ ብረት እና በኢንጂነሪንግ ኢንዱስትሪዎች ዘርፍ ለሚሰማሩ ባለሀብቶች በቴክኖሎጂ መረጣጣ፣ በድርድር፣ በግንባታ፣ በተከላና በሙከራ ምርት የምክር ድጋፍ መስጠት፤
5. የብረታ ብረት እና የኢንጂነሪንግ ኢንዱስትሪዎች ዘርፍን ልማት የሚያግዙና ዘርፉን ተወዳዳሪ የሚያደርጉ የቴክኒክ፣ የግብይት፣ የሥራ አመራርና ሌሎች እንደአስፈላጊነቱ የሚዘጋጁ ተግባር ተኮር ሥልጠናዎችን ማዘጋጀትና መስጠት፤ ለሰልጣኞችም የምስክር ወረቀት መስጠት፤
6. የብረታ ብረት እና የኢንጂነሪንግ ኢንዱስትሪዎች ዘርፍን ለማሳደግ የሚያግዙ የጥናትና የምርምር ሥራዎችን ማከናወን፤
7. በምርት ሂደት፣ በምርት ዕቅድና በጥራት ትቁጥጥር ላይ ድጋፍና የማማከር አገልግሎት መስጠት፤
8. ተመሳሳይ አላማ ካላቸው በሀገር ውስጥ እና በውጭ ሀገር ከሚገኙ የግልና የመንግሥት ተቋማት ጋር ትብብር ማድረግ እና በግል ተቋማት መካከልም ተመሳሳይ ትብብር እንዲደረግ ማበረታታት፤
9. የብረታ ብረት እና የኢንጂነሪንግ ኢንዱስትሪዎች ልማትን ሊያፋጥኑና ተወዳዳሪ ሊያደርጉ የሚችሉ የምርጥ ተምክሮዎች ጥናት ማካሄድና በዘርፉ ተመሳሳይ ተግባር የሚያከናውኑትን መደገፍ፤
10. ለብረታ ብረት እና የኢንጂነሪንግ ኢንዱስትሪዎች ምርቶች የፍተሻ አገልግሎት መስጠት፤
11. የግብዓትና የምርት ትስስር እንዲፈጠር ድጋፍ መስጠት፤
12. የውዳቂ ብረታ ብረት ክምችትና ግብይት ስርዓት የሚዘረጋበትን ሁኔታ ማጥናትና ሲፈቅድም ተግባራዊነቱን መከታተል፤ እንዲሁም ኢኮኖሚያዊ ጠቀሜታቸውና አዋጪነታቸው የተረጋገጠላቸውን የብረትና ተዛማጅ ማዕድናትን የማቅለጥና የማጣራት ሥራዎችን መደገፍ፤
13. ሊለሙ የሚችሉ ቴክኖሎጂዎችን መለየትና የምርት ልማት ሥራ ማከናወን፤
14. ከዩኒቨርሲቲዎች ጋር የምርት ልማትንና የሰው ሃይል ልማትን በተመለከተ በመተባበር ይሰራል፤ በጋራ የምርምር ሥራዎችን ያካሂዳል እንዲሁም በዘርፉ የሀገር ውስጥ የምርምር አቅም እንዲጠናከር ያግዛል፤

- 15. ለብረታ ብረት እና የኢንጂነሪንግ ኢንዱስትሪዎች ምርቶች የገበያ ጥናቶችን ማክናወን፤
- 16. ለተጠቃሚዎች የሚሰጣቸውን አገልግሎቶች በአንድ ማዕከል መስጠት፤
- 17. ለሚሰጣቸው አገልግሎቶች እንደአግባቡ ክፍያ መጠየቅ፤
- 18. የንብረት ባለቤት መሆን፣ ውል መዋዋል፣ በራሱ ስም መክሰስና መክሰስ፤
- 19. ዓላማውን ከግብ ለማድረስ የሚረዱ ሌሎች ተዛማጅ ተግባሮችን ማክናወን፡፡

7. የኢንስቲትዩቱ አቋም

ኢንስቲትዩቱ፦

- 1. አማካሪ ምክር ቤት፤
- 2. በመንግሥት የሚሾም አንድ ዋና ዳይሬክተር፣ እና
- 3. አስፈላጊ ሠራተኞች ይኖሩታል።

8. የአማካሪ ምክር ቤቱ አባላት

- 1. የአማካሪ ምክር ቤቱ ሰብሳቢና አባላት አግባብነት ካላቸው የመንግሥት መስሪያ ቤቶችና ከግሉ ዘርፍ የተውጣጡ ሆነው በመንግሥት ይሰየማሉ።
- 2. የአማካሪ ምክር ቤቱ አባላት ቁጥር እንዳስፈላጊነቱ ይወሰናል።

9. የአማካሪ ቤቱ ተግባራት

አማካሪ ምክር ቤቱ፦

- 1. ኢንስቲትዩቱ በሚያከናውናቸው ተግባራት ላይ ያማክራል፤
- 2. የብረታ ብረት እና የኢንጂነሪንግ ኢንዱስትሪዎች ልማትን ለማፋጠን የተዘጋጁ ፖሊሲዎችን፣ ስትራቴጂዎችን፣ ዕቅዶችን ጥናቶችንና ምርምሮችን ይገመግማል፤ አስተያየቱንም ይሰጣል፤
- 3. የአቅም ግንባታ መርሃ ግብሮች ላይ አስተያየት ይሰጣል፤
- 4. የኢንስቲትዩቱን የዕቅድ አፈፃፀም በየሦስት ወሩ እየገመገመ ለሚኒስቴሩ ሪፖርት ያቀርባል።

10. የአማካሪ ምክር ቤቱ ስብሰባዎች

- 1. አማካሪ ምክር ቤቱ ስብሰባዎቹን በየሦስት ወሩ ያደርጋል፤ እንዲሁም በመሀሉ በአስቸኳይ ጉዳዮች ላይ ስብሰባ ሊያደርግ ይችላል።
- 2. ከምክር ቤቱ አባላት መካከል አብዛኛው በስብሰባ ላይ ከተገኙ ምልዐተ ጉባኤ ይሆናል።

11. የዋና ዳይሬክተሩ ስልጣን እና ተግባር

1. ዋና ዳይሬክተሩ የኢንስቲትዩቱ ዋና ሥራ አስፈጻሚ ሆኖ የኢንስቲትዩቱን ሥራዎች ይመራል፤ ያስተዳድራል።
2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) የተመለከተው አጠቃላይ አነጋገር እንደተጠበቀ ሆኖ ዋና ዳይሬክተሩ፦
  - ሀ/ በዚህ ደንብ አንቀጽ 6 የተመለከቱትን የኢንስቲትዩቱን ሥልጣንና ተግባሮች በሥራ ላይ ያውላል፤
  - ለ/ የፌዴራል መንግሥት ሠራተኞች ሕጎችን መሠረታዊ መርሆዎች ተከትሎ በመንግሥት በሚጸድቅ መመሪያ መሠረት የኢንስቲትዩቱን ሠራተኞች ይቀጥራል፤ ያስተዳድራል፤
  - ሐ/ የኢንስቲትዩቱን ስትራቴጂክ ዕቅድ፣ አመታዊ የሥራ ፕሮግራምና በጀት አዘጋጅቶ ለሚኒስቴሩ ሲፈቀድም ተግባራዊ ያደርጋል፤
  - መ/ ለኢንስቲትዩቱ በተፈቀደው በጀትና የሥራ ፕሮግራም መሠረት ገንዘብ ወጪ ያደርጋል፤
  - ሠ/ በሦስተኛ ወገኖች ጋር በሚደረጉ ግንኙነቶች ኢንስቲትዩቱን ይወክላል፤
  - ረ/ የኢንስቲትዩቱን የሥራ አፈፃፀምና የሂሳብ ሪፖርቶች አዘጋጅቶ ለሚኒስቴሩ ያቀርባል።
3. ዋና ዳይሬክተሩ ለኢንስቲትዩቱ ሥራ ቅልጥፍና በሚያስፈልገው መጠን ሥልጣንና ተግባሩን በከፊል ለኢንስቲትዩቱ ሠራተኞች በውክልና ሊሰጥ ይችላል።

12. በጀት

የኢንስቲትዩቱ በጀት በመንግሥት ይመደባል።

13. የሂሳብ መዛግብት

1. ኢንስቲትዩቱ የተሟሉና ትክክለኛ የሆኑ የሂሳብ መዛግብት ይይዛል።
2. የኢንስቲትዩቱ መዛግብትና ገንዘብ ነክ ሰነዶች በዋናው አዲተር ወይም እርሱ በሚሰይመው በየዓመቱ ይመረመራሉ።

14. ደንቡ የሚፀናት ጊዜ

ደንብ በፌዴራል ነጋሪት ጋዜጣ ታትሞ ከወጣበት ቀን ጀምሮ የፀና ይሆናል።

አዲስ አበባ ግንቦት 30 ቀን 2002 ዓ.ም

መለስ ዜናዊ

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ጠቅላይ ሚኒስትር

ደንብ ቁጥር 287/2005 ዓ.ም

የምግብ፣ የመጠጥ እና የፋርማሲዩቲካል ኢንዱስትሪ ልማት ኢንስቲትዩት ለማቋቋም

የወጣ የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ

የሚኒስትሮች ምክር ቤት የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ የአስፈጻሚ አካላትን ሥልጣንና ተግባር ለመወሰን በወጣው አዋጅ ቁጥር 691/2003 አንቀጽ 5 እና አንቀጽ 34 መሠረት ይህን ደንብ አውጥቷል።

1. አጭር ርዕስ

ይህ ደንብ “የምግብ፣ የመጠጥ እና የፋርማሲዩቲካል ኢንዱስትሪ ልማት ኢንስቲትዩት ማቋቋሚያ የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ ቁጥር 287/2008” ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

2. ትርጓሜ

በዚህ ደንብ ውስጥ የቃላት አገባብ የተለየ ትርጉም የሚያሰጠው ካልሆነ በስተቀር፡

1. “ኢንዱስትሪ” እና “የማምረት ሥራ” በንግድ ምዝገባና ፈቃድ አዋጅ ቁጥር 686/2002¹⁰³ አንቀጽ 2 ንዑስ አንቀጽ (11) እና (12) የተሰጣቸውን ትርጓሜ ይይዛሉ፤
2. “የምርት ሂደት” ማለት በማምረት ሥራ ክንውን የሚኖር ቅብብሎሽ ነው፤
3. “ምግብ” ማለት ማንኛውም በጥሬነቱ በከፊል ወይም ሙሉ በሙሉ የተዘጋጀ በሽያጭ ወይም በሌላ መንገድ ለጎብረተሰቡ ቀርቦ ለሰው ምግብነት የሚውል ነገር ሲሆን፣ የሚታኘክ ማስቲካ፣ ተጨማሪ ምግብ እንዲሁም ምግብ ለማምረት፣ ለማዘጋጀት ወይም ለማከም የሚያገለግል ማንኛውም ንጥረ ነገር የሚያካትት ሆኖ ትምባሆና ለመድኃኒትነት ብቻ የሚያገለግሉ ንጥረ ነገሮችን አይጨምርም፤
4. “መጠጥ” ማለት ለሰው መጠጥነት የሚውል ፈሳሽ ነገር ሲሆን የታሸገ ውኃን፣ የፍራፍሬ ጭማቂን፣ ለስላሳ እና የአልኮል መጠጦችን ያካትታል፤
5. “የሕክምና መሣሪያ” ማለት የሰውን በሽታ ለመመርመር ወይም ለማከም ጥቅም ላይ የሚውል ማንኛውም መሣሪያ ወይም መገልገያ ሲሆን የተለያዩ የመመርመሪያ፣ የላብራቶሪ፣ የቀዶ ሕክምናና የጥርስ ሕክምና መሣሪያዎች፣ የቁስል መስፊያ ክሮችን፣ ሲሪንጆችን፣ መርፌዎችን፣ ፋሻዎችን፣ ጎዝን፣ ጥጥ፣ ሰው

¹⁰³ ይህ አዋጅ የተሻረ በመሆኑ ለአቻ ትርጓሜ የ22/101(2008) ኢ.980 አንቀጽ 2(13) እና (14)ን ተመልከት።

ሠራሽ ጥርሶችን፣ ኬሚካሎችን፣ የጨረር ፊልምችንና ሌሎች መሰል መሣሪያዎችንና መገልገያዎችን ይጨምራል፤

6. “ባሕላዊ መድኃኒት” ማለት የዕዕዋት፣ የእንስሳት ወይም የማዕድን ተዋፆ ሆኖ በነጠላም ሆነ በመቀላቀል ለሰውም መሆነ ለእንስሳት ሕክምና አገልግሎት የሚውል መድኃኒት ነው፤

7. “መድኃኒት” ማለት የሰውን በሽታ ለመመርመር፣ ለማከም፣ ለማስታገስ ወይም ለመከላከል የሚያገለግል ማንኛውም ንጥረ ነገር ወይም የንጥረ ነገሮች ውህድ ሲሆን የናርኮቲክና ሃይኮትሮቲክ መድኃኒቶችን፣ ፕሪከርሰር ኬሚካሎችን፣ የባሕል መድኃኒቶችን፣ ደጋፊ ወይም አማራጭ መድኃኒቶችን፣ መርዞችን፣ ደምና የደም ተዋፆዎችን፣ ክትባቶችን ፣ ጨረራ አፍላቂ መድኃኒቶችን፣ ኮስሙቲኮችን፣ የላኒተሪ ዝግጅቶችን እና የሕክምና መሣሪያዎችን ይጨምራል፤

8. “ኮስሙቲክ” ማለት ሰውነትን ለማጽዳት፣ ለማስዋብ፣ ደምግባት ለማሳመር ወይም የአካልን ቅርጽና አሠራሩን ሳይቀይር ገጽታን ለመቀየር በገላ ላይ የሚደረግ ማንኛውም ዝግጅት ሲሆን የቆዳ ቅባቶችን፣ ሎሽኖችን፣ ሽቶዎችን፣ የከንፊር ቀለሞችን፣ የጥፍር ቀለምና ማስለቀቂያ፣ የዓይንና የፊት ማስዋቢያ፣ የጸጉር ማቅለሚያዎች፣ የጠረን መቀየሪያ ዝግጅቶችን፣ ሜዲኬትድ ሳሙናዎችን እና ለእነዚህ ዝግጅቶች መሥሪያ የሚውሉ ንጥረ ነገሮችን ይጨምራል፤

9. “የምግብ ኢንዱስትሪ” ማለት ማንኛውንም ምግብ የሚያቀነባብር ወይም የሚያመርት ኢንዱስትሪ ነው፤

10. “የመጠጥ ኢንዱስትሪ” ማለት ማንኛውንም መጠጥ የሚያቀነባብር ወይም የሚያመርት ኢንዱስትሪ ነው፤

11. “ፍርማሲዩቲካል ኢንዱስትሪ” ማለት መድኃኒት ፣ ባሕላዊ መድኃኒት ፣ ሕክምና መሣሪያ፣ ኮስሙቲክ ወይም ከእነዚህ የተወሰኑ ዓይነቶችን አንድ ላይ በማድረግ የሚያመርት ኢንዱስትሪ ነው፤

12. “ማሸጊያ” ማለት ምግብን፣ መጠጥን ወይም መድኃኒትን በውስጡ ለመሙላት ወይም ለመክተት ወይም ለመጠቅለል የሚያገለግል ማንኛውም መያዣ ሲሆን ከምግቡ፣ ከመጠጡ ወይም ከመድኃኒቱ ጋር ቀጥታ ግንኙነት ያላቸውን መያዣዎችን ወይም ለመጠቅለያ የሚያገለግሉ ሌሎች ዕቃዎችን ይጨምራል፤

13. “ባዮኢኩቫለንስ ማዕከል” ማለት ሁለት ዓይነት የመድኃኒት ዝግጅቶች በፍቱንነታቸውና ደኅንነታቸው የሚመሳሰሉ መሆናቸው በምርመራ የሚረጋገጥበት ማዕከል ነው፤

14. “ሚኒስቴር” ማለት የኢንዱስትሪ ሚኒስቴር ነው፤

15. ማንኛውም በወንድ ሶታ የተገለፀው የሴትንም ይጨምራል።

3. መቋቋም

1. የምግብ፣ የመጠጥ እና የፋርማሲዩቲካል ኢንዱስትሪ ልማት ኢንስቲትዩት (ከዚህ በኋላ “ኢንስቲትዩት” እየተባለ የሚጠራ) ራሱን የቻለ የሕግ ሰውነት ያለው የፌደራል መንግሥት መስሪያ ቤት ሆኖ በዚህ ደንብ ተቋቁሟል።

2. ኢንስቲትዩቱ ተጠሪነቱ ለሚኒስቴሩ ይሆናል።

4. ዋና መስሪያ ቤት

የኢንስቲትዩቱ ዋና መስሪያ ቤት በአዲስ አበባ ከተማ ሆኖ እንደ አስፈላጊነቱ በማንኛውም ሥፍራ ቅርንጫፍ መስሪያ ቤት ሊኖረው ይችላል።

5. ዓላማ

የኢንስቲትዩቱ ዓላማ ለምግብ፣ ለመጠጥና ለፋርማሲዩቲካል ኢንዱስትሪ ሁለገብ ድጋፍ በመስጠት የቴክኖሎጂ ሽግግር ማፋጠን፣ የልማት እመርታ ማምጣት እና ኢንዱስትሪው በዓለም አቀፍ ደረጃ ተወዳዳሪ እንዲሆኑ ማብቃት ይሆናል።

6. የኢንስቲትዩቱ ስልጣንና ተግባር

ኢንስቲትዩቱ የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፦

1. የምግብ፣ የመጠጥና ፋርማሲዩቲካል ኢንዱስትሪ ልማትን ለማፋጠን የሚረዱ ፖሊሲዎችን፣ ስትራቴጂዎችንና መርሐ-ግብሮችን ማዘጋጀትና በመንግሥት ሲፈቀዱም ተግባራዊ ማድረግ፤

2. በምግብ፣ በመጠጥና በፋርማሲዩቲካል ኢንዱስትሪ ሊለሙ የሚችሉ ቴክኖሎጂዎችን በምርምርና ስርፀት መለየት፤ በባሕላዊ ምርቶች ላይ እና በአዳዲስ ምርቶች ላይ የምርት ሂደትና የምርት ልማት ሥራ ማከናወንና እነዚህን ቴክኖሎጂዎች ወደ ኢንዱስትሪው በማሸጋገር ወደ ገበያ እንዲገቡ መደገፍ፤ ኢንዱስትሪው የምርምርና ሥርፀት ክፍሎች እንዲያቋቋሙ መደገፍ፤

3. የምግብ፣ የመጠጥና ፋርማሲዩቲካል ኢንዱስትሪ ለማሳደግ የሚያግዙ የገበያ ጥናትን ጨምሮ ሌሎች የጥናትና የምርምር ሥራዎችን ማከናወን፤ የኢንዱስትሪ

ምርቶች በአገር ውስጥ እንዲሁም በዓለም ገበያ ለማስተዋወቅ ድጋፍ መስጠት፤
ውጤታማ የግብይት ሥርዓት እንዲዘረጋ ከሚመለከታቸው ባለድርሻ አካላት ጋር
በቅንጅት መሥራት፤

4. ለምግብ፣ መጠጥና ፋርማሲዩቲካል ኢንዱስትሪል ልማት አስፈላጊ የሆኑ የቴክኖሎጂ፣
የገበያ እና ሌሎች መረጃዎችን መሰብሰብ፣ መተንተን፣ ማደራጀት እና እንደ
አስፈላጊነቱ ለተጠቃሚዎች ማሰራጨት፤
5. የምግብ፣ የመጠጥና ፋርማሲዩቲካል ኢንዱስትሪ ኢንቨስትመንትን ለማስፋፋት
የሚያስችሉ የፕሮጀክት ፕሮፋሎችን ማዘጋጀትና ማሠራጨት፤ በፕሮጀክት
አፈጻጸም ላይ ክትትልና ድጋፍ ማድረግ እንዲሁም በአፈፃፀም ላይ ለሚከሰቱት
ችግሮች መፍትሔ መስጠት፤ የኢንቨስትመንት ማነቆዎች እንዲወገዱ ድጋፍ
መስጠትና ፕሮግራምን ማካሄድ፤
6. በምግብ፣ መጠጥና ፋርማሲዩቲካል ኢንዱስትሪ ልማት ዘርፍ ለሚሠማሩ
ባለሀብቶች በቴክኖሎጂ መረጣ፣ በድርድር፣ በግንባታ፣ በተከላ እና በሙከራ ምርት
የምክር ድጋፍ መስጠት፤
7. ከሚመለከታቸው ባለድርሻ አካላት ጋር በመተባበር የምግብ፣ የመጠጥና
ፋርማሲዩቲካል ኢንዱስትሪ ዘርፍ ልማትን የሚያግዙና ተወዳዳሪ የሚያደርጉ
የቴክኖሎጂ፣ የቴክኒክ፣ የግብይት፣ የሥራ አመራር እና ሌሎች አስፈላጊ የሆኑ
ተግባር ተኮር ሥልጠናዎችን ማዘጋጀትና መስጠት፤
8. ለምግብ፣ መጠጥና ፋርማሲዩቲካል ኢንዱስትሪ በምርት ሂደት፣ በምርት፣ ዕቅድና
በጥራት ቁጥጥር ላይ ድጋፍና የማማከር አገልግሎት መስጠት፤ የናሙና ምርት
ማምረቻና ላብራቶሪዎች በማቋቋም መደገፍ፣ ለሚያመርቷቸው ምርቶች ዓለም
አቀፍ ደረጃውን የጠበቀ የፍተሻ አገልግሎት መስጠት፣ ኢንዱስትሪው የፍተሻ
ላብራቶሪዎች እንዲያቋቁም ማበረታታትና በዓለም አቀፍ ደረጃ ተወዳዳሪ
እንዲሆኑ የሚያስችላቸውን ሠርተፊኬትን እንዲያገኙ ማስቻል ፤
9. በዓለም አቀፍ ደረጃ ብቃትን ጠብቆ ኢንዱስትሪውን ለመደገፍ እንዲችል
በቁርኝት መርሐ ግብር አቅሙን መገንባት፤ ተመሳሳይ ዓላማ ካላቸው በአገር
ውስጥ እና በውጭ አገር ከሚገኙ የግልና የመንግሥት ተቋማት ጋር ትብብር
ማድረግ እና በግል ተቋማት መካከልም ተመሳሳይ ትብብር እንዲደረግ
ማበረታታት፤

10. ከዩኒቨርሲቲዎች ጋር የምርትና የሰው ኃይል ልማትን በተመለከተ በመተባበር መሥራትና በጋራ የምርምር ሥራዎችን ማካሄድ፣ ኢንዱስትሪው ከዩኒቨርሲቲዎች ጋር ትስስር እንዲኖረው ማገዝ፣ የኢንዱስትሪውን የዝቅተኛና መካከለኛ የሰው ኃይል ፍላጎት ለማሟላት ከቴክኒክና ሙያ ሥልጠና ተቋማት ጋር በቅንጅት መሥራት፤
11. የምግብ ፣ የመጠጥና የፋርማሲዩቲካል ኢንዱስትሪ ልማትን ሊያፋጥኑና ተወዳዳሪ ሊያደርጉ የሚችሉ የዓለም አቀፍ የምርጥ ተሞክሮዎች ጥናት ማካሄድና የሚቀመሩትን ተሞክሮዎች ተግባራዊ ለማድረግ ለኢንዱስትሪው ድጋፍ መስጠት፤
12. በዘርፉ የግብዓቶች አቅርቦት በዓይነት በመጠንና በጥራት አስተማማኝ እንዲሆን የግብዓት ኢንዱስትሪው እንዲለማ መደገፍ፣ ከጥሬ ዕቃ አመራረት እስከ ዓለም አቀፍ ገበያ ድረስ በምርቶች እሴት ሰንሰለት መሠረት በዘርፉ ተዋናዮች መካከል ያለው ትስስር ውጤታማ እንዲሆን አስፈላጊውን ድጋፍና ክትትል ማድረግ፤ በተለይም በዘርፉ የተሠማሩ የጥቃቅንና አነስተኛ አምራች ኢንዱስትሪው ከመካከለኛና ከፍተኛ ኢንዱስትሪው ጋር ውጤታማ የምርት፣ የቴክኖሎጂና የሥልጠና ትስስር እንዲኖረው መደገፍ፤
13. የአገር ውስጥና የውጪ ባለሀብቶች በዘርፉ ላይ ለመሠማራት እንዲነሳሱ የምግብ፣ የመጠጥና የፋርማሲዩቲካል ኢንዱስትሪ ቀጠናዎች እንዲለሙ ማበረታታት፣ በኢንዱስትሪ ቀጠናዎች ውስጥ የሚሠሩ ባለሀብቶችን መደገፍ፤
14. በዘርፉ አዳዲስና ተወዳዳሪ ባለሀብቶችን ለመፍጠር የኢንተርፕረናይሽን ልማት ፕሮግራም መዘርጋትና የኢንኩቤሽን ማዕከላትን ማቋቋም፤
15. የምግብ፣ የመጠጥና የፋርማሲዩቲካል ኢንዱስትሪው በገበያ ተወዳዳሪ እንዲሆን የማሸጊያ ምርቶች ኢንዱስትሪ ልማትን መደገፍ፤
16. በዘርፉ ተዋናዮች የሚገኙ የምርምርና የቴክኖሎጂ ውጤቶች የአዕምሯዊ ንብረት ባለቤትነት መብት እንዲጠበቅላቸው ድጋፍ መስጠት፤
17. የምግብ፣ የመጠጥ እና የፋርማሲዩቲካል ኢንዱስትሪ ታዳሽ የኃይል ምንጮችን እንዲጠቀም እና የአካባቢ ብክለት እንዳያስከትል ድጋፍ መስጠት፤
18. የባዮ-ኢኬቫለንስ ማዕከል በማጠናከር በኢትዮጵያ ያሉት የፋርማሲዩቲካል ኢንዱስትሪዎች ተወዳዳሪ እንዲሆኑ ከማዕከሉ ድጋፍ እንዲያገኙ ማድረግ፤

19. በድኅረ-ምርት የሚያጋጥሙ የምርት ብክነቶችን ለመቀነስ ድኅረ-ምርት ቴክኖሎጂዎች፣ የማቀዝቀዣ ሰንሰለቶች፣ ዘመናዊ መጋዘኖች፣ ዘመናዊ ትራንስፖርት እና ሌሎች አስፈላጊ የሎጂስቲክስ መሠረተ-ልማቶች እንዲሰፋፉ መደገፍ፤
20. የምግብ፣ የመጠጥ እና የፋርማሲዩቲካል ኢንዱስትሪ ማህበራት ለዘርፉ ንግድና ኢንቨስትመንት ዕድገት የሚጠበቅባቸውን ሚና እንዲጫወቱ የአቅም ግንባታ ድጋፎች መስጠት፤
21. ለሚሰጣቸው አገልግሎቶች በመንግሥት በሚወሰን ተመን መሠረት የአገልግሎት ዋጋ የማስከፈል፤
22. የንብረት ባለቤት መሆን፣ ውል መዋዋል፣ በራሱ ስም መክሰስና መክሰስ፤
23. ዓላማውን ከግብ ለማድረስ የሚረዱ ሌሎች ተዛማጅ ተግባራትን ማከናወን፡፡

7. የኢንስቲትዩቱ አቋም

ኢንስቲትዩቱ፡-

1. የአማካሪ ምክር ቤት (ከዚህ በኋላ “ምክር ቤት”) እየተባለ የሚጠራ፤
2. በመንግሥት የሚሾሙ አንድ ዋና ዳይሬክተር እና እንደአስፈላጊነቱ ምክትል ዋና ዳይሬክተሮች እና
3. አስፈላጊው ሠራተኞች፤ ይኖሩታል።

8. የምክር ቤቱ አባላት

1. የምክር ቤቱ ሰብሳቢና አባላት አግባብነት ካላቸው የመንግሥት መሥሪያ ቤቶችና ከግሉ ዘርፍ የተውጣጡ ሆነው በመንግሥት ይሰየማሉ።
2. የምክር ቤቱ አባላት ቁጥር እንደአስፈላጊነቱ ይወሰናል፡፡

9. የምክር ቤቱ ተግባራት

ምክር ቤቱ፡-

1. ኢንስቲትዩቱ በሚያከናውናቸው ተግባራት ላይ ያማክራል፤
2. የምግብ፣ የመጠጥና የፋርማሲዩቲካል ኢንዱስትሪ ልማትን ለማፋጠን የተዘጋጁ ፖሊሲዎችን፣ ስትራቴጂዎችን፣ ዕቅዶችን፣ ጥናቶችን እና ምርምሮችን ይገመግማል፤ አስተያየቱንም ይሰጣል፤
3. በአቅም ግንባታ መርሐ-ግብሮች ላይ አስተያየት ይሰጣል፤

4. የኢንሰቲትዩቱን የዕቅድ አፈጻጸም በየሶስት ወሩ እየገመገመ የመፍትሄ አቅጣጫ ያስቀምጣል።

10. የምክር ቤቱ ስብሰባዎች

1. ምክር ቤቱ በየሶስት ወሩ ይሰበሰባል፤ ሆኖም አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ በማናቸውም ጊዜ ሊሰበሰብ ይችላል።

2. ከምክር ቤቱ አባላት መካከል ከግማሽ በላይ የሚሆኑት በስብሰባ ላይ ከተገኙ ምልዓተ ጉባዔ ይሆናል።

11. የዋና ዳይሬክተሩ ሥልጣንና ተግባር፤

1. ዋና ዳይሬክተሩ የኢንሰቲትዩቱ ዋና ሥራ አስፈጻሚ ሆኖ የኢንሰቲትዩቱን ሥራዎች ይመራል፤ ያስተዳድራል።

2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) የተመለከተው አጠቃላይ አነጋገር እንደተጠበቀ ሆኖ ዋና ዳይሬክተሩ፡

ሀ/ በዚህ ደንብ አንቀጽ 6 የተመለከቱትን የኢንሰቲትዩቱን ሥልጣንና ተግባራት በሥራ ላይ ያውላል፤

ለ/ የኢንሰቲትዩቱን ድጋፍ ሰጪ ሠራተኞች በፌዴራል ሲቪል ሰርቪስ ሕጎች መሠረት እንዲሁም የኢንሰቲትዩቱን ዓላማ በማስፈጸም ሥራ ላይ የሚሠማሩ ባለሙያዎችን የፌዴራል ሲቪል ሰርቪስ ሕጎችን መሠረታዊ መርሆዎች ተከትሎ በመንግሥት በሚጸድቅ መመሪያ መሠረት ይቀጥራል፤ ያስተዳድራል፤

ሐ/ የኢንሰቲትዩቱን ስትራቴጂክ ዕቅድ፣ ዓመታዊ ዕቅድ፣ የሥራ ፕሮግራምና በጀት አዘጋጅቶ ለሚኒስቴሩ ያቀርባል፤ ሲፈቀድም ተግባራዊ ያደርጋል፤

መ/ ለኢንሰቲትዩቱ በተፈቀደው በጀትና የሥራ ፕሮግራም መሠረት ገንዘብ ወጪ ያደርጋል፤

ሠ/ ከሶስተኛ ወገኖች ጋር በሚደረጉ ግንኙነቶች ኢንሰቲትዩቱን ይወክላል፤

ረ/ የኢንሰቲትዩቱን የሥራ አፈጻጸምና የሂሳብ ሪፖርቶች አዘጋጅቶ ለሚኒስቴሩ ያቀርባል።

3. ዋና ዳይሬክተሩ ለኢንሰቲትዩቱ ሥራ ቅልጥፍና በሚያስፈልግ መጠን ሥልጣንና ተግባሩን በከፊል ለኢንሰቲትዩቱ ሌሎች ኃላፊዎችና ሠራተኞች በውክልና ሊሰጥ ይችላል።

12. በጀት

የኢ.ንስቲትዩቱ በጀት በመንግሥት ይመደባል።

13. የሂሳብ መዛግብት

1. ኢ.ንስቲትዩቱ የተሟሉና ትክክለኛ የሆኑ የሂሳብ መዛግብት ይይዛል።
2. የኢ.ንስቲትዩቱ የሂሳብ መዛግብትና ገንዘብ ነክ ሰነዶች በዋናው አዲተር ወይም እርሱ በሚሰይመው አዲተር በየዓመቱ ይመረመራሉ።

14. ደንቡ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ ደንብ በፌዴራል ነጋሪት ጋዜጣ ታትሞ ከወጣበት ቀን ጀምሮ የፀና ይሆናል።

አዲስ አበባ ሰኔ 13 ቀን 2005 ዓ.ም

ኃይለማርያም ደሳለኝ

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ጠቅላይ ሚኒስትር

ደንብ ቁጥር 288/2005 ዓ.ም

የኬሚካልና የኮንስትራክሽን ግብዓቶች ኢንዱስትሪ ልማት ኢንስቲትዩትን ለማቋቋም የወጣ

የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ

የሚኒስትሮች ምክር ቤት የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ አስፈጻሚ አካላትን ሥልጣንና ተግባር ለመወሰን በወጣው አዋጅ ቁጥር 691/2003 አንቀጽ 5 እና አንቀጽ 34 መሠረት ይህን ደንብ አውጥቷል፡፡

1. አጭር ርዕስ

ይህ ደንብ “የኬሚካልና የኮንስትራክሽን ግብዓቶች ኢንዱስትሪ ልማት ኢንስቲትዩት ማቋቋሚያ የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ ቁጥር 288/2005” ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል፡፡

2. ትርጓሜ

በዚህ ደንብ ውስጥ የቃላት አገባብ የተለየ ትርጉም የሚያሰጠው ካልሆነ በስተቀር፦

1. “ኢንዱስትሪ” እና “የማምረት ሥራ” በንግድ ምዝገባና ፈቃድ አዋጅ ቁጥር 686/2002¹⁰⁴ አንቀጽ 2 ንዑስ አንቀጽ (11) እና (12) የተሰጣቸውን ትርጓሜ ይይዛሉ፡፡
2. “የምርት ሃደት” ማለት በማምረት ሥራ ክንውን የሚኖር ቅብብሎሽ ነው፤
3. “የምርት ልማት” ማለት በቅጂ ወይም በፈጠራ አዳዲስ ምርቶችን ወይም ቴክኖሎጂዎችን ማመንጨትና ማሰራጨት ነው፤
4. “መሠረታዊ ኬሚካሎች” ማለት የኦርጋኒክ እና የኢን-ኦርጋኒክ ኬሚካሎችን የያዙና ለሌሎች ኢንዱስትሪዎችና ለግብርናው ዘርፍ በግብዓትነት የሚያገለግሉ ኬሚካሎች ናቸው፤
5. “የኬሚካል ውጤቶች” ማለት መሠረታዊ ኬሚካሎችን በግብዓትነት በመጠቀም እና እሴት በመጨመር በቀጥታ ለተጠቃሚዎች የሚውሉ የፕላስቲክ፣ የጎማ፣ የሳሙና፣ የዳቄት ወይም ንጽሕና መጠበቂያ እና የወረቀት መሥሪያ የእንጨት ውጤትና የወረቀት ውጤቶችን ይይዛል፤

¹⁰⁴ ይህ አዋጅ የተሻረ በመሆኑ ለአቻ ትርጓሜ የ22/101(2008) አ.980 አንቀጽ 2(13) እና (14)ን ተመልከት፡፡

6. “የኮንስትራክሽን ግብዓት” ማለት ብረት ነክ ያልሆኑ ለኮንስትራክሽን ግንባታ የሚውሉ እንደሲሚንቶ፣ ሴራሚክስ፣ መስታወት፣ የእንጨት ውጤቶችን እና ሌሎች ተመሳሳይነት ያላቸውን ምርቶችን ይጨምራል፤
7. “የኬሚካል ኢንዱስትሪ” ማለት በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (4) እና (5) የተጠቀሱትን ምርቶች የሚያመርት ኢንዱስትሪ ነው፤
8. “የኮንስትራክሽን ግብዓት ኢንዱስትሪ” ማለት በዚህአንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (6) የተጠቀሱትን ምርቶች የሚያመርት ኢንዱስትሪ ነው፤
9. “የኬሚካል ጦር መሣሪያዎች ስምምነት” ማለት በአዋጅ ቁጥር 30/1988 የጸደቀውና የማስፈጸሚያ አዋጅ ቁጥር 331/1995 የወጣለት የኬሚካል ጦር መሳሪያ ማልማት፣ ማምረት፣ ማከማቸትን እና ለጥፋት ጥቅም ላይ ማዋልን የሚከለክልው ዓለም አቀፍ ኮንቬንሽን ነው፤
10. “ሚኒስቴር” ማለት የኢንዱስትሪ ሚኒስቴር ነው፤
11. ማንኛውም በወንድ ያታ የተገለፀው የሴትንም ይጨምራል።

3. መቋቋም

1. የኬሚካልና የኮንስትራክሽን ግብዓቶች ኢንዱስትሪ ልማት ኢንስቲትዩት (ከዚህ በኋላ “ኢንስቲትዩት” እየተባለ የሚጠራ) ራሱን የቻለ የህግ ሰውነት ያለው የፌዴራል መንግሥት መሥሪያ ቤት ሆኖ በዚህ ደንብ ተቋቋሟል።
2. ኢንስቲትዩቱ ተጠሪነቱ ለሚኒስቴሩ ይሆናል።

4. ዋና መስሪያ ቤት

የኢንስቲትዩቱ ዋና መሥሪያ ቤት በአዲስ አበባ ከተማ ሆኖ እንደ አስፈላጊነቱ በማንኛውም ሥፍራ ቅርንጫፍ መሥሪያ ቤት ሊኖረው ይችላል።

5. ዓላማ

የኢንስቲትዩቱ ዓላማ ለኬሚካልና ለኮንስትራክሽን ግብዓቶች ኢንዱስትሪ ሁለገብ ድጋፍ በመስጠት የቴክኖሎጂ ሽግግር ማፋጠን፣ የልማት እመርታ፣ ማምጣት እና ኢንዱስትሪው በዓለም አቀፍ ደረጃ ተወዳዳሪ እንዲሆን ማብቃት ይሆናል።

6. ሥልጣንና ተግባራት

ኢንስቲትዩቱ የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፦

1. የኬሚካልና የኮንስትራክሽን ገብዓቶች ኢንዱስትሪ ልማትን ለማፋጠን የሚረዱ ፓሊሲዎችን፣ ስትራቴጂዎችንና መርሃ ግብሮችን ማዘጋጀት እና በመንግሥት ሲፈቀዱም ተግባራዊ ማድረግ፤
2. ለኬሚካልና የኮንስትራክሽን ገብዓቶች ኢንዱስትሪ ልማት አስፈላጊ የሆኑ የቴክኖሎጂ፣ የገበያ እና ሌሎች መረጃዎችን መሰብሰብ፣ መተንተን፣ ማደራጀት እና እንደ አስፈላጊነቱ ለተጠቃሚዎች ማሰራጨት፤
3. ከሚመለከታቸው ባለድርሻ አካላት ጋር በመተባበር ፣ ለኬሚካልና ለኮንስትራክሽን ገብዓቶች ኢንዱስትሪ ልማት የሚያግዙና ዘርፉን ተወዳዳሪ የሚያደርጉ የቴክኖሎጂ፣ የቴክኒክ፣ የግብይት፣ የስራ አመራርና ሌሎች እንደአስፈላጊነቱ የሚዘጋጁ ተገባር ተኮር ሥልጠናዎችን ማዘጋጀትና መስጠት፤
4. የኬሚካልና የኮንስትራክሽን ገብዓቶች ኢንዱስትሪ ልማት ዘርፍን ለማላደግ የሚያግዙ የጥናትና የምርምር ሥራዎችን ማከናወን፤
5. የኬሚካልና የኮንስትራክሽን ገብዓቶች ኢንዱስትሪ ኢንቨስትመንትን ለማስፋፋት የሚያስችሉ የፕሮጀክት ፕሮፋይሎችን ማዘጋጀትና ማሰራጨት፤ በፕሮጀክት አፈጻጸም ላይ ክትትልና ድጋፍ ማድረግ፤ በአፈጻጸም ላይ ለሚከሰቱት ችግሮች መፍትሔ መስጠት፤ የኢንቨስትመንት ማነቆዎች እንዲወገዱ ድጋፍ መስጠትና ፕሮሞሽን ማካሄድ፤
6. በኬሚካልና በኮንስትራክሽን ገብዓቶች ኢንዱስትሪ ልማት ዘርፍ ለሚሠማሩ ባለሀብቶች በቴክኖሎጂ መረጣ፣ በድርድር፣ በግንባታ፣ በተከላ እና በሙከራ ምርት የምክር ድጋፍ መስጠት፤
7. የኬሚካልና የኮንስትራክሽን ገብዓቶች ኢንዱስትሪ በምርት ሂደት፣ በምርት ዕቅድና በጥራት ቁጥጥር ላይ ድጋፍና የማማከር አገልግሎት መስጠት፣ የናሙና ምርት ማምረቻና ላብራቶሪዎች በማቋቋም መደገፍ፣ ለሚያመርቷቸው ምርቶች ዓለም አቀፍ ደረጃውን የጠበቀ የፍተሻ አገልግሎት መስጠት፣ ኢንዱስትሪዎቹ የፍተሻ ላብራቶሪዎች እንዲያቋቁሙ ማበረታታትና በዓለም አቀፍ ደረጃ ተወዳዳሪ እንዲሆኑ የሚያስችላቸውን ሠርተፊኬትን እንዲያገኙ ማስቻል፤
8. በዓለም አቀፍ ደረጃ ብቃትን ጠብቆ ኢንዱስትሪውን ለመደገፍ እንዲችል በቁርኝት መርሐ ግብር አቅሙን መገንባት፤ ተመሳሳይ ዓላማ ካላቸው በአገር ውስጥ እና በውጭ አገር ከሚገኙ የግልና የመንግሥት ተቋማት ጋር ትብብር

ማድረግ እና በግል ተቋማት መካከልም ተመሳሳይ ትብብር እንዲደረግ ማበረታታት፤

9. ከዩኒቨርሲቲዎች ጋር የምርትና የሰው ኃይል ልማትን በተመለከተ በመተባበር መሥራትና በጋራ የምርምር ሥራዎችን ማካሄድ፤ ኢንዱስትሪው ከዩኒቨርሲቲዎች ጋር ትስስር እንዲኖረው ማገዝ፤ የኢንዱስትሪውን የዝቅተኛና መካከለኛ የሰው ኃይል ፍላጎት ለማሟላት ከቴክኒክና ሙያ ሥልጠና ተቋማት ጋር በቅንጅት መሥራት፤
10. የኬሚካልና የኮንስትራክሽን ግብዓቶች ኢንዱስትሪ ልማትን ሊያፋጥኑና ተወዳዳሪ ሊያደርጉ የሚችሉ የዓለም አቀፍ የምርጥ ተሞክሮዎች ጥናት ማካሄድና የሚቀመሩትን ተሞክሮዎች ተግባራዊ ለማድረግ ኢንዱስትሪዎቹ የሚደገፉበትን ሁኔታ ማመቻቸት፤
11. ለዘርፉ የግብዓቶች አቅርቦት በዓይነት፣ በመጠንና በጥራት አስተማማኝ እንዲሆን የግብዓት ኢንዱስትሪው እንዲለማ መደገፍ፤ ከጥሬ ዕቃ አመራረት እስከ ዓለም አቀፍ ገበያ ድረስ በምርቶች እሴት ሰንሰለት መሠረት በዘርፉ ተዋናዮች መካከል ያለው ትስስር ውጤታማ እንዲሆን አስፈላጊውን ድጋፍና ክትትል ማድረግ፤ በተለይም በዘርፉ የተሠማሩ የጥቃቅንና አነስተኛ አምራቾች ኢንዱስትሪው ከመካከለኛና ከፍተኛ ኢንዱስትሪ ጋር ውጤታማ የምርትጀ የቴክኖሎጂና የሥልጠና ትስስር እንዲኖራቸው መደገፍ፤
12. የአገር ውስጥና የውጭ ባለሀብቶች በዘርፉ ላይ ለመሠማራት እንዲነሳሱ የኬሚካልና የኮንስትራክሽን ግብዓቶች ኢንዱስትሪ ቀጠናዎች እንዲለሙ ማበረታታት፤ በኢንዱስትሪ ቀጠናዎቹ ውስጥ የሚሠሩ ባለሀብቶችን መደገፍ፤
13. በዘርፉ ተዋናዮች የሚገኙ የምርምርና የቴክኖሎጂ ውጤቶች የአዕምሯዊ ንብረት ባለቤትነት መብት እንዲጠበቅላቸው ድጋፍ መስጠት፤
14. የኬሚካልና የኮንስትራክሽን ግብዓቶች ኢንዱስትሪ ታዳሽ የኃይል ምንጮችን እንዲጠቀም እና የአካባቢ ብክለት እንዳያስከትል ድጋፍ መስጠት፤
15. የኬሚካልና የኮንስትራክሽን ግብዓቶች ኢንዱስትሪ ማገበራት ለዘርፉ ንግድና ኢንቨስትመንት ዕድገት የሚጠበቅባቸውን ሚና እንዲጫወቱ የአቅም ግንባታ ድጋፎችን መስጠት፤

16. በኬሚካል ጦር መሣሪያዎች ስምምነት አፈጻጸም ጋር በተያያዘ ከአባልነት የሚገኙ የስልጠና፣ የጥናትና ምርምር እና የላብራቶሪ መሣሪያዎች ድጋፎችን ለኬሚካል ኢንዱስትሪው ልማት አቅም ግንባታ መጠቀም፤

17. የግብዓትና የምርት ትስስር እንዲፈጠር ድጋፍ መስጠት፤

18. ለሚሰጣቸው አገልግሎቶች በመንግሥት በሚወሰን ተመን መሠረት የአገልግሎት ዋጋ የማስከፈል፤

19. የንብረት ባለቤት መሆን ውል መዋዋል፤ በራሱ ስም መክሰስና መክሰስ

20. ዓላማውን ከግብ ለማድረስ የሚረዱ ሌሎች ተዛማጅ ተግባራትን ማከናወን፡፡

7. የኢንስቲትዩቱ አቋም

ኢንስቲትዩቱ ፡

- 1. አማካሪ ምክር ቤት (ከዚህ በኋላ “ምክር ቤት” እየተባለ የሚጠራ)፤
- 2. በመንግሥት የሚሾሙ አንድ ዋና ዳይሬክተር እና እንደአስፈላጊነቱ ምክትል ዋና ዳይሬክተሮች፤ እና
- 3. አስፈላጊው ሠራተኞች፤ ይኖሩታል።

8. የምክር ቤቱ አባላት

- 1. የምክር ቤቱ ሰብሳቢና አባላት አግባብነት ካላቸው የመንግሥት መሥሪያ ቤቶችና ከግሉ ዘርፍ የተውጣጡ ሆነው በመንግሥት ይሰየማሉ።
- 2. የምክር ቤቱ አባላት ቁጥር እንደአስፈላጊነቱ ይወሰናል፡፡

9. የምክር ቤቱ ስልጣንና ተግባር

ምክር ቤቱ የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፡-

- 1. ኢንስቲትዩቱ በሚያከናውናቸው ተግባራት ላይ ያማክራል፤
- 2. የኬሚካልና የኮንስትራክሽን ግብዓቶች ኢንዱስትሪ ልማትን ለማፋጠን የተዘጋጁ ፖሊሲዎችን፣ ስትራቴጂዎችንና ዕቅዶችን እንዲሁም የተከናወኑ ጥናቶችንና ምርምሮችን ይገመግማል፤ አስተያየት ይሰጣል፤
- 3. በአቅም ግንባታ መርሐ ግብሮች ላይ አስተያየት ይሰጣል፤
- 4. የኢንስቲትዩቱን የዕቅድ አፈፃፀም በየሦስት ወሩ እየገመገመ የመፍትሔ አቅጣጫ ያስቀምጣል።

10. የምክር ቤቱ ስብሰባዎች

1. ምክር ቤቱ በየሦስት ወሩ ይሰበሰባል፤ ሆኖም አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ በማናቸውም ጊዜ ሊሰበሰብ ይችላል።
2. ከምክር ቤቱ አባላት መካከል ከግማሽ በላይ የሚሆኑት በስብሰባ ላይ ከተገኙ ምልዓተ ጉባዔ ይሆናል።

11. የዋና ዳይሬክተሩ ስልጣንና ተግባር

1. ዋና ዳይሬክተሩ የኢንስቲትዩቱ ዋና ሥራ አስፈጻሚ ሆኖ የኢንስቲትዩቱን ሥራዎች ይመራል፤ ያስተዳድራል።
2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) የተመለከተው አጠቃላይ አነጋገር እንደተጠበቀ ሆኖ ዋና ዳይሬክተሩ፦
  - ሀ/ በዚህ ደንብ አንቀጽ 6 የተመለከቱትን የኢንስቲትዩቱን ሥልጣንና ተግባራት በሥራ ላይ ያውላል፤
  - ለ/ የኢንስቲትዩቱን ድጋፍ ሰጪ ሠራተኞች በፌዴራል ሲቪል ሰርቪስ ሕጎች መሠረት እንዲሁም የኢንስቲትዩቱን ዓላማ በማስፈጸም ሥራ ላይ የሚሠማሩ ባለሙያዎችን የፌዴራል ሲቪል ሰርቪስ ሕጎችን መሠረታዊ መርሆዎች ተከትሎ በመንግሥት በሚጸድቅ መመሪያ መሠረት ይቀጥራል ያስተዳድራል፤
  - ሐ/ የኢንስቲትዩቱን ስትራቴጂክ ዕቅድ፣ ዓመታዊ ዕቅድ፣ የሥራ ፕሮግራምና በጀት አዘጋጅቶ ለሚኒስቴሩ ያቀርባል፤ ሲፈቀድም ተግባራዊ ያደርጋል፤
  - መ/ ለኢንስቲትዩቱ በተፈቀደው በጀትና የሥራ ፕሮግራም መሠረት ገንዘብ ወጪ ያደርጋል።
  - ሠ/ በሦስተኛ ወገኖች ጋር በሚደረጉ ግንኙነቶች ኢንስቲትዩቱን ይወክላል።
  - ረ/ የኢንስቲትዩቱን የሥራ አፈጻጸምና የሂሳብ ሪፖርቶች አዘጋጅቶ ለሚኒስቴሩ ያቀርባል።
3. ዋና ዳይሬክተሩ ለኢንስቲትዩቱ ሥራ ቅልጥፍና በሚያስፈልግ መጠን ሥልጣንና ተግባሩን በከፊል ለኢንስቲትዩቱ ሌሎች ኃላፊዎችና ሠራተኞች በውክልና ሊሰጥ ይችላል።

12. በጀት

የኢንስቲትዩቱ በጀት በመንግሥት ይመደባል።

13. የሂሳብ መዛግብት

1. ኢንስቲትዩቱ የተሟሉና ትክክለኛ የሆኑ የሂሳብ መዛግብት ይይዛል።

2. የኢንሱራንስ የሂሳብ መዛግብትና ገንዘብ ነክ ሰነዶች በዋናው አዲተር ወይም እርሱ በሚሰይመው አዲተር በየዓመቱ ይመረመራሉ።

14. ደንብ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ ደንብ በፌዴራል ነጋሪት ጋዜጣ ታትሞ ከወጣበት ቀን ጀምሮ የፀና ይሆናል።

አዲስ አበባ ግንቦት 30 ቀን 2005 ዓ.ም

ኃይለማርያም ደሳለኝ

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ጠቅላይ ሚኒስትር

ደንብ ቁጥር 295/2005 ዓ.ም

የኢትዮጵያ ሥጋና ወተት ኢንዱስትሪ ልማት ኢንስቲትዩትን ለማቋቋም የወጣ

የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ

የሚኒስትሮች ምክር ቤት የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ አስፈጻሚ አካላትን ሥልጣንና ተግባር ለመወሰን በወጣው አዋጅ ቁጥር 691/2003 (እንደተሻሻለ) አንቀጽ 5 እና አንቀጽ 35 መሠረት ይህን ደንብ አውጥቷል።

1. አጭር ርዕስ

ይህ ደንብ "የኢትዮጵያ ሥጋና ወተት ኢንዱስትሪ ልማት ኢንስቲትዩት ማቋቋሚያ የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ ቁጥር 295/2005" ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

2. ትርጓሜ

በዚህ ደንብ ውስጥ የቃላት አገባብ የተለየ ትርጉም የሚያሰጠው ካልሆነ በስተቀር፦

1. "ኢንዱስትሪ" እና "የማምረት ሥራ" በንግድ ምዝገባና ፈቃድ አዋጅ ቁጥር 686/2002¹⁰⁵ አንቀጽ 2 ንዑስ አንቀጽ (11) እና (12) የተሰጣቸውን ትርጓሜ ይይዛሉ፤
2. "የምርት ሂደት" ማለት በማምረት ሥራ ክንውን የሚኖር ቅብብሎሽ ነው፤
3. "የሥጋና ወተት ምርት" ማለት የእንስሳት ምርትና ተዋዖን ያጠቃልላል፤
4. "የእንስሳት ምርት" ማለት ሥጋ፣ ወተት፣ አይብ ሲሆን ኢንስቲትዩቱ የእንስሳት ምርት ብሎ የሚሰይማቸውን ያጠቃልላል፤
5. "የእንስሳት ተዋዖ" ማለት እንደ ቀንድ፣ ሽኮና፣ ደም፣ አጥንትና አንጀት የመሳሰሉ ከእንስሳት እርድ የሚገኙና ተፈላጊነት ያላቸው ተረፈ ምርቶች ሲሆኑ ኢንስቲትዩቱ የእንስሳት ተዋዖ ብሎ የሚሰይማቸውን ሌሎች ተረፈ ምርቶችን ያጠቃልላል፤
6. "እንስሳት" ማለት ዳልጋ ከብት፣ በግ፣ ፍየል ፣ ዶሮና ግመል ማለት ሲሆን ኢንስቲትዩቱ እንስሳት ብሎ የሚሰይማቸውን ያጠቃልላል፤
7. "ቴክኖሎጂ" ማለት በምርምር ፣ በሙከራና በአዲስ የአሠራር ስልት የተገኙና ጥቅም ላይ ሲውሉ የምርት ጥራት፣ ምርታማነትና የአሠራር ቅልጥፍን የሚጨምሩ የአሠራር ዘዴዎች ናቸው፤

¹⁰⁵ ይህ አዋጅ የተሻሻረ በመሆኑ ለአቻ ትርጓሜ የ22/101(2008) ኢ.980 አንቀጽ 2(13) እና (14)ን ተመልከት።

8. “ማቀነባበር” ማለት ማንኛውም ምርት በዓይነት፣ በይዘት ወይም በተዛማጅ ሁኔታ ቀድሞ ከነበረው እሴት ለመጨመር የሚደረግ የአሠራር ሂደት ነው፤
9. “ሚኒስቴር” ማለት የኢንዱስትሪ ሚኒስቴር ነው፤
10. “ሰው” ማለት የተፈጥሮ ሰው ወይም በህግ የሰውነት መብት የተሰጠው አካል ነው፤
11. ማንኛውም በወንድ ሶታ የተገለፀው የሴትንም ይጨምራል።

3. መቋቋም

1. የኢትዮጵያ የሥጋና ወተት ኢንዱስትሪ ልማት ኢንስቲትዩት (ከዚህ በኋላ “ኢንስቲትዩት” እየተባለ የሚጠራ) ራሱን የቻለ የሕግ ሰውነት ያለው የፌዴራል መንግሥት መሥሪያ ቤት ሆኖ በዚህ ደንብ ተቋቁሟል።
2. ኢንስቲትዩቱ ተጠሪነቱ ለሚኒስቴሩ ይሆናል።

4. ዋና መሥሪያ ቤት

የኢንስቲትዩቱ ዋና መሥሪያ ቤት ቢሾፍቱ ከተማ ሆኖ እንደ አስፈላጊነቱ በማንኛውም ሥፍራ ቅርንጫፍ መሥሪያ ቤት ሊኖረው ይችላል።

5. ዓላማ

የኢንስቲትዩቱ ዓላማ ለሰጋና ወተት ኢንዱስትሪ ሁለገብ ድጋፍ በመስጠት የቴክኖሎጂ ሽግግር ማፋጠን፣ የልማት እመርታ ማምጣት እና ኢንዱስትሪው በዓለም አቀፍ ደረጃ ተወዳዳሪ እንዲሆን ማብቃት ይሆናል።

6. የኢንስቲትዩቱ ሥልጣንና ተግባር

ኢንስቲትዩቱ የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፦

1. የሥጋና ወተት ኢንዱስትሪ ልማትን ለማፋጠን የሚረዱ ፖሊሲዎችን፣ ስትራቴጂዎችን፣ መመሪያዎችንና መርሐ ግብሮችን ማዘጋጀት፣ ሲፈቀዱም ተግባራዊ ማድረግ፤
2. የሥጋና ወተት ኢንዱስትሪዎች ሊለሙ የሚችሉ ቴክኖሎጂዎችን በምርምርና ሥርዓት በመለየት ወደ ኢንዱስትሪዎች በማሸጋገር ገበያ ውስጥ እንዲገቡ መደገፍ፤ እንዲሁም ኢንዱስትሪዎቹ የምርምርና ሥርዓት ክፍሎች እንዲያቋቁሙ መደገፍ፤
3. የሥጋና ወተት ኢንዱስትሪን ለማሳደግ የሚያግዙ የገበያ ጥናትን ጨምሮ ሌሎች የጥናትና የምርምር ሥራዎችን ማከናወን፣ የኢንዱስትሪ ምርቶች በአገር ውስጥ

- እንዲሁም በዓለም ገበያ ለማስተዋወቅ ድጋፍ መስጠት፤ ውጤታማ የግብይት ሥርዓት እንዲዘረጋ ከሚመለከታቸው ባለድርሻ አካላት ጋር በቅንጅት መሥራት፤
4. ለሥጋና ወተት ኢንዱስትሪው ልማት አስፈላጊ የሆኑ የቴክኖሎጂ፣ የገበያና ሌሎች መረጃዎችን መሰብሰብ፣ መተንተን፣ ማደራጀትና እንደአስፈላጊነቱ ለተጠቃሚዎች ማሰራጨት፤
  5. ለሥጋና ወተት ኢንዱስትሪ በምርት ሃደት፣ በምርት ዕቅድና በጥራት ቁጥጥር ላይ ድጋፍና የማማከር አገልግሎት መስጠት፣ የናሙና ምርት ማምረቻና ላብራቶሪዎች በማቋቋም መደገፍ፣ ለሚያመርቷቸው ምርቶች ዓለም አቀፍ ደረጃውን የጠበቀ የፍተሻ አገልግሎት መስጠት፤ ኢንዱስትሪው የፍተሻ ላብራቶሪዎች እንዲያቋቋም ማበረታታትና በዓለም አቀፍ ደረጃ ተወዳዳሪ እንዲሆኑ የሚያስችላቸውን ሠርተፊኬትን እንዲያገኙ ማስቻል፤
  6. የእንስሳት ሀብትና ኢንዱስትሪውን አስመልክቶ ባሉት የኢንቨስትመንት አማራጮች ላይ የዳሰሳ ጥናት በማድረግ የመረጃ ቋት መመስረት፤ የሥጋና ወተት ኢንዱስትሪ ልማት አስፈላጊ የሆኑ መረጃዎችን መሰብሰብ፣ መተንተን፣ ማደራጀት፣ በየጊዜው እየተገመገሙ ወቅታዊ እንዲሆኑ ማድረግ እና እንደ አስፈላጊነቱ ለተጠቃሚዎች ማሠራጨት፤
  7. ለእንስሳት ገበያ አስፈላጊ የሆኑ መሰረተ ልማቶች እንዲሰፋፉ እንዲሁም ደረጃውን የጠበቀ የእንስሳትና የእንስሳት ምርት የማጓጓዣ ተሽከርካሪዎችና ሌሎች ፋሲሊቲዎች እንዲሟሉና ጥቅም ላይ እንዲውሉ ክትትል የማድረግ፤
  8. የሥጋና ወተት ኢንዱስትሪ ኢንቨስትመንትን ለማስፋፋት የሚያስችሉ የፕሮጀክት ፕሮፋይሎችን ማዘጋጀትና ማሠራጨት፤ ወደ ዘርፉ ለሚገቡ ባለሀብቶች ጠቋሚ ጥናት ማድረግ፤ በፕሮጀክት አፈጻጸም ላይ ክትትል ማድረግና በአፈፃፀም ላይ ለሚከሰቱት ችግሮች መፍትሔ መስጠት፤ የኢንቨስትመንት ፕሮሞሽን ማካሄድና በንዑስ ዘርፉ የተለያዩ የኢንቨስትመንት ማነቆዎች እንዲወገዱ ድጋፍ መስጠት፤
  9. በሥጋና ወተት ኢንዱስትሪ ልማት ዘርፍ ለሚሠማሩ ባለሀብቶች በቴክኖሎጂ መረጣ፣ በድርድር፣ በግንባታ፣ በተከላና በሙከራ ምርት የምክር ድጋፍ መስጠት፤
  10. የሥጋና ወተት ኢንዱስትሪ ዘርፍን ልማት የሚያግዙና ተወዳዳሪ የሚያደርጉ የቴክኖሎጂ፣ የቴክኒክ፣ የግብይት፣ የሥራ አመራርና ሌሎች እንደ አስፈላጊነቱ

የሚዘጋጁ ተግባር ተኮር ሥልጠናዎችን መስጠት፤ በዚህ ረገድ ከሚመለከታቸው ባለድርሻ አካላት ጋርም በመተባበር የዘርፉን የሰው ኃይል ማብቃት፤

11. በዓለም አቀፍ ደረጃ ብቃትን ጠብቆ ኢንዱስትሪውን ለመደገፍ እንዲቻል በቁርኝት መርሐ ግብር የአቅም ግንባታ ማከናወን፤ ተመሳሳይ ዓላማ ካላቸው በአገር ውስጥ እናበውጭ አገር ከሚገኙ የግልና የመንግሥት ተቋማት ጋር ትብብር ማድረግ እና በግል ተቋማት መካከልም ተመሳሳይ ትብብር እንዲደረግ ማበረታታት፤

12. ከዩኒቨርሲቲዎች ጋር የምርትና የሰው ኃይል ልማትን በተመለከተ በመተባበር መሥራት፤ በጋራ የምርምር ሥራዎችን ማካሄድ፤ በዘርፉ የአገር ውስጥ የምርምር አቅም እንዲጠናከርና ኢንዱስትሪዎቹ ከዩኒቨርሲቲዎች ጋር ትስስር እንዲኖራቸው ማገዝ፤ የዘርፉን የዝቅተኛና ከቴክኒክና ሙያ ሥልጠና ተቋማት ጋር በቅንጅት መሥራት፤

13. የሥጋና ወተት ኢንዱስትሪውን ልማት ሊያፋጥኑና ተወዳዳሪ ሊያደርጉ የሚችሉ የዓለምአቀፍ የምርጥ ተሞክሮዎች ጥናት ማካሄድና የሚቀመሩትን ተሞክሮዎች ተግባራዊ ለማድረግ ለኢንዱስትሪዎቹ ድጋፍ መስጠት፤

14. በዘርፉ የግብዓቶች አቅርቦት በዓይነት፤ በመጠንና በጥራት አስተማማኝ እንዲሆን የግብዓት ኢንዱስትሪዎች እንዲለሙ መደገፍ፤ ከጥሬ ዕቃ አመራረት አስከጻጸም አቀፍ ገበያ በምርቶች እሴት ሰንሰለት በዘርፉ ተዋናዮች መካከል ያለው ትስስር ውጤታማ እንዲሆን አስፈላጊውን ድጋፍና ክትትል ማድረግ፤ በተለይም በዘርፉ የተሰማሩ የጥቃቅንና አነስተኛ አምራች ኢንዱስትሪዎች ከመካከለኛና ከፍተኛ ኢንዱስትሪዎች ጋር ውጤታማ የምርት፤ የቴክኖሎጂና የሥልጠና ትስስር እንዲኖራቸው መደገፍ፤

15. የአገር ውስጥና የውጭ ባለሀብቶች በዘርፉ ላይ ለመሰማራት እንዲነሳሱ የሥጋና ወተት ኢንዱስትሪ ዞኖች እንዲለሙ ማበረታታት፤ በኢንዱስትሪ ዞኖች ውስጥ የሚሰሩ ባለሀብቶችን መደገፍ፤

16. በዘርፉ አዳዲስና ተወዳዳሪ ባለሀብቶችን ለመፍጠር ኢንተርፕረንሰርሽፕ ልማት ፕሮግራም መዘርጋትና የኢንኩቤሽን ማዕከላትን ማቋቋም፤

17. በዘርፉ በጥናትና ምርምር የሚገኙ ውጤቶች የፈጠራ ባለቤትነት መብት እንዲጠበቅላቸው ድጋፍ መስጠት፤

18. በድኅረ-ምርት የሚያጋጥሙ የምርት ብክነቶችን ለመቀነስ ድኅረ-ምርት ቴክኖሎጂዎች፣ የማቀዝቀዣ ሰንሰለቶች፣ ዘመናዊ መጋዘኖች፣ ዘመናዊ ትራንስፖርትና ሌሎች አስፈላጊ የሎጂስቲክስ መሠረተ ልማቶች እንዲሰፋፋ መደገፍ፤
19. የሥጋና ወተት አምራች ኢንዱስትሪዎች ማህበራት ለዘርፉ ንግድና ኢንቨስትመንት ዕድገት የሚጠበቅባቸውን ሚና እንዲጫወቱ የአቅም ግንባታ ድጋፎች መስጠት፤
20. የሥጋና ወተት ኢንዱስትሪ ታዳሽ የሀይል ምንጮችን እንዲጠቀም እና የአካባቢ ብክለት እንዳያስከትል ድጋፍ መስጠት፤
21. ለሚሰጣቸው አገልግሎቶች በመንግሥት በሚወሰን ተመን መሠረት የአገልግሎት ዋጋ የማስከፈል፤
22. የንብረት ባለቤት መሆን፣ ውል መዋዋል፣ በራሱ ስም መክሰስና መከሰስ፤
23. ዓላማዎቹን ከግብ ለማድረስ የሚያስፈልጉ ሌሎችተ ዛማጅ ተግባራትን የማከናወን፡፡

7. የኢንቨስትመንት አቋም

ኢንቨስትመንት፡-

1. አማካሪ ምክር ቤት (ከዚህ በኋላ “ምክር ቤት” እየተባለ የሚጠራ)፤
2. በመንግሥት የሚሾሙ አንድ ዋና ዳይሬክተርና አንደኛው አገልግሎት ምክትል ዋና ዳይሬክተሮች፤ እና
3. አስፈላጊው ሠራተኞች፤ ይኖሩታል።

8. የምክር ቤቱ አባላት

1. የምክር ቤቱ ሰብሳቢና አባላት አግባብነት ካላቸው የመንግሥት መሥሪያ ቤቶችና ከግሉ ዘርፍ የተውጣጡ ሆነው በመንግሥት ይሰየማሉ።
2. የምክር ቤቱ አባላት ቁጥር አንደኛው አገልግሎት ይወሰናል፡፡

9. የምክር ቤቱ ተግባራት

ምክር ቤቱ፡-

1. ኢንቨስትመንት በሚያከናውናቸው ተግባራት ላይ ያማክራል፤
2. የሥጋና ወተት ኢንዱስትሪ ልማትን ለማፋጠን የተዘጋጁ ፖሊሲዎችን፣ ዕቅዶችን፣ ጥናቶችንና ምርምሮችን ይገመግማል፤ አስተያየቱንም ይሰጣል፤

3. የአቅም ግንባታ መርሐ ግብሮች ላይ አስተያየት ይሰጣል፤
4. የኢንሰቲትዩቱን የዕቅድ በየሦስት ወሩ እየገመገመ የመፍትሔ አቅጣጫ ያመለክታል።

10. የአማካሪ ምክር ቤቱ ስብሰባዎች

1. ምክር ቤቱ በየሩብ የበጀት ዓመቱ አንድ ጊዜ መደበኛ ስብሰባ ይኖረዋል፤ ሆኖም አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ በማንኛቸውም ጊዜ አስቸኳይ ስብሰባ ሊያደርግ ይችላል።
2. ከምክር ቤቱ አባላት መካከል ከግማሽ በላይ በስብሰባ ላይ ከተገኙ ምልዓተ ጉባዔ ይሆናል።
3. የምክር ቤቱ ውሳኔዎች በጽምጽ ብልጫ ያልፋሉ፤ ሆኖም ድምጽ እኩል በእኩል የተከፈለ እንደሆነ ሰብሳቢው ወሳኝ ድምጽ ይኖረዋል።

11. የዋና ዳይሬክተሩ ሥልጣንና ተግባር

1. ዋና ዳይሬክተሩ የኢንሰቲትዩቱ ዋና ሥራ አስፈጻሚ ሆኖ የኢንሰቲትዩቱን ሥራዎች ይመራል፤ ያስተዳድራል።
2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) የተመለከተው አጠቃላይ አነጋገር እንደተጠበቀ ሆኖ ዋና ዳይሬክተሩ፡-

ሀ/ በዚህ ደንብ አንቀጽ 6 የተመለከቱትን የኢንሰቲትዩቱን ሥልጣንና ተግባራት በሥራ ላይ ያውላል፤

ለ/ የኢንሰቲትዩቱን ድጋፍ ሰጪ ሠራተኞች በፌደራል ሲቪል ሰርቪስ ሕጎች መሠረት እንዲሁም የኢንሰቲትዩቱን ዓላማ በማስፈጸም ሥራ ላይ የሚሠማሩ ባለሙያዎችን የፌደራል ሲቪል ሰርቪስ ሕጎችን መሠረታዊ መርሆዎች ተከትሎ በመንግሥት በሚጸድቅ መመሪያ መሠረት ይቀጥራል፤ ያስተዳድራል፤

ሐ/ የኢንሰቲትዩቱን ስትራቴጂክ ዕቅድ፣ ዓመታዊ ዕቅድ የሥራ ፕሮግራምና በጀት አዘጋጅቶ ለሚኒስቴሩ ያቀርባል፤ ሲፈቀድም ተግባራዊ ያደርጋል፤

መ/ ለኢንሰቲትዩቱ በተፈቀደው በጀትና የሥራ ፕሮግራም መሠረት ገንዘብ ወጪ ያደርጋል፤

ሙ/ ከሦስተኛ ወገኖች ጋር በሚደረጉ ግንኙነቶች ኢንሰቲትዩቱን ይወክላል፤

ረ/ የኢንሰቲትዩቱን የሥራ አፈጻጸምና የሂሳብ ሪፖርቶች አዘጋጅቶ ለሚኒስቴሩ ያቀርባል።

3. ዋና ዳይሬክተሩ ለኢንስቲትዩቱ ሥራ ቅልጥፍና በሚያስፈልግ መጠን ሥልጣንና ተግባሩን በከፊል ለኢንስቲትዩቱ ሌሎች ሃላፊዎችና ሠራተኞች በውክልና ሊሰጥ ይችላል።

12. በጀት

የኢንስቲትዩቱ በጀት በመንግሥት ይመደባል።

13. የሂሳብ መዛግብት

1. ኢንስቲትዩቱ የተሟሉና ትክክለኛ የሆኑ የሂሳብ መዛግብት ይይዛል።
2. የኢንስቲትዩቱ የሂሳብ መዛግብትና ገንዘብ ነክ ሰነዶች በዋናው እዲተር ወይም እርሱ በሚሠይመው እዲተር በየዓመቱ ይመረመራሉ።

14. የተሻረ ደንብ

የኢትዮጵያ የሥጋና ወተት ቴክኖሎጂ ኢንስቲትዩት ማቋቋሚያ የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ ቁጥር 143/2000 (እንደተሻሻለ) በዚህ ደንብ ተሻሯል።

15. ስለመብትና ግዴታዎች መተላለፍ

በሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ 143/2000 (እንደተሻሻለ) ተቋቁሞ የነበረው የኢትዮጵያ የሥጋና ወተት ቴክኖሎጂ ኢንስቲትዩት መብትና ግዴታዎች በዚህ ደንብ ለኢንስቲትዩቱ ተላልፏል።

16. ደንቡ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ ደንብ ከነሃሴ 3 ቀን 2005 ዓ.ም ጀምሮ የፀና ይሆናል።

አዲስ አበባ ጳጉሜ 1 ቀን 2005 ዓ.ም

ኃይለማርያም ደሳለኝ

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ጠቅላይ ሚኒስትር

ደንብ ቁጥር 373/2008

የፌዴራል አነስተኛና መካከለኛ ማኑፋክቸሪንግ ኢንዱስትሪዎች ልማት ኤጀንሲ ለማቋቋም

የወጣ የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ

የሚኒስትሮች ምክር ቤት የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ አስፈጻሚ አካላትን ሥልጣንና ተግባር ለመወሰን በወጣው አዋጅ ቁጥር 916/2008 አንቀጽ 5 እና 39 መሠረት ይህን ደንብ አውጥቷል፡፡

1. አጭር ርዕስ

ይህ ደንብ “የፌዴራል አነስተኛና መካከለኛ ማኑፋክቸሪንግ ኢንዱስትሪዎች ልማት ኤጀንሲ ማቋቋሚያ የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ ቁጥር 373/2008” ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል፡፡

2. ትርጓሜ

በዚህ ደንብ ውስጥ፦

1. “ማኑፋክቸሪንግ” ማለት ማሽንን፣ መሣሪያን ወይም ጉልበትን በመጠቀም ጥሬ ዕቃ ላይ የቅርጽ፣ የመጠን ወይም የይዘት ለውጥ በማድረግ የተሻለ ዋጋ ያለው ምርት ማምረት ነው፤
2. “አነስተኛ ማኑፋክቸሪንግ ኢንዱስትሪ” ማለት የኢንዱስትሪውን ባለቤት፣ የቤተሰቡን አባላትና ተቀጣሪ ሠራተኞችን ጨምሮ ከ6 እስከ 30 ሰዎች የሚያሰማራና የጠቅላላ ካፒታሉ መጠን ሕንጻን ሳይጨምር በማኑፋክቸሪንግ ዘርፍ ከብር 100,000 እስከ 1 ሚሊዮን 500,000 ብር (አንድ መቶ ሺህ አንድ ብር እስከ አንድ ሚሊዮን አምስት መቶ ሺህ ብር) የሆነ ኢንዱስትሪ ነው፤
3. “መካከለኛ ማኑፋክቸሪንግ ኢንዱስትሪ” ማለት የኢንዱስትሪውን ባለቤት፣ የቤተሰቡን አባላትና ተቀጣሪ ሠራተኞችን ጨምሮ ከ31 እስከ 100 ሰዎች የሚያሰማራና የጠቅላላ ካፒታሉ መጠን ሕንጻን ሳይጨምር በማኑፋክቸሪንግ ዘርፍ ከብር 1 ሚሊዮን 500,001 እስከ ብር 20 ሚሊዮን (አንድ ሚሊዮን አምስት መቶ ሺህ አንድ ብር እስከ ሃያ ሚሊዮን ብር) የሆነ አምራች ኢንዱስትሪ ነው፤
4. “ክልል” ማለት በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ሕገ-መንግስት አንቀጽ 47 (1) የተመለከተው ማንኛውም ክልል ሲሆን የአዲስ አበባ እና የድሬዳዋ ከተሞች አስተዳደሮችንም ይጨምራል፤
5. “ሚኒስቴር” ማለት የኢንዱስትሪ ሚኒስቴር ነው፤

6. ማንኛውም በወንድ ሦታ የተገለፀው አነጋገር ሴትንም ይጨምራል።

3. መቋቋም

1. የፌዴራል አነስተኛና መካከለኛ ማኑፋክቸሪንግ ኢንዱስትሪ ልማት ኤጀንሲ (ከዚህ በኋላ “ኤጀንሲ” እየተባለ የሚጠራ) ራሱን የቻለ የሕግ ሰውነት ያለው የፌዴራል መንግስት መሥሪያ ቤት ሆኖ በዚህ ደንብ ተቋቁሟል።

2. የኤጀንሲው ተጠሪነት ለሚኒስቴሩ ይሆናል።

4. ዋና መሥሪያ ቤት

የኤጀንሲው ዋና መሥሪያ ቤት በአዲስ አበባ ሆኖ እንደአስፈላጊነቱ በሌሎች ሥፍራዎች ቅርንጫፎችን ሊከፍት ይችላል።

5. ዓላማ

ኤጀንሲው የሚከተሉት ዓላማዎች ይኖሩታል፦

1. በማኑፋክቸሪንግ ዘርፉ ለከፍተኛ ኢንዱስትሪ ልማት ሰፊ መሠረት የሚጥሉ አነስተኛና መካከለኛ ማኑፋክቸሪንግ ኢንዱስትሪዎችን እንዲስፋፉ በማድረግ ፍትሃዊ የሀብት ክፍፍልን ማረጋገጥና ከግብርና መር አኮኖሚ ወደ ኢንዱስትሪ መር አኮኖሚ የሚደረገውን ሽግግር ማፋጠን፤

2. የአነስተኛና መካከለኛ ማኑፋክቸሪንግ ኢንዱስትሪ ልማት ዘርፍ ተወዳዳሪ፣ ቀጣይነት ያለውና ለኢንዱስትሪው ልማት ጠንካራ መሠረት የሚጥል እንዲሆን ድጋፍ የሚሰጡ ተቋማት ማጠናከርና እንዲፈጠሩ መደገፍና ማስተባበር።

6. ሥልጣንና ተግባር

ኤጀንሲው የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፦

1. የአነስተኛና መካከለኛ ማኑፋክቸሪንግ ኢንዱስትሪ ልማት ለማፋጠን የሚረዱ ፖሊሲዎችን፣ ስትራቴጂዎችን፣ እቅዶችን፣ ፕሮግራሞች እና ፕሮጀክቶች ያዘጋጃል፤ በመንግሥት ሲፈቀዱም ተግባራዊ ያደርጋል፤

2. የአነስተኛና መካከለኛ ማኑፋክቸሪንግ ኢንዱስትሪ ልማት ለማፋጠን የሚረዱ የድጋፍ ማዕቀፎች ይቀርጻል፤ ተግባራዊ ያደርጋል፤

3. ለአነስተኛና መካከለኛ ማኑፋክቸሪንግ ኢንዱስትሪ ልማት ምቹ ሁኔታ እንዲፈጠር ይሰራል፤ ለተወዳዳሪነታቸው እንቅፋት የሆኑ ጉዳዮችን በጥናት በመለየት መፍትሔ እንዲያገኙ ያደርጋል፤

4. የሀገር ውስጥ ባለሃብቶች በአነስተኛ እና መካከለኛ ማኑፋክቸሪንግ ኢንዱስትሪ እንዲሰማሩ የኢንቨስትመንት ፕሮሞሽን ሥራ ይሰራል፤
5. የአነስተኛና መካከለኛ ማኑፋክቸሪንግ ኢንዱስትሪ ልማት የሚደግፉና የሚያስተባብሩ የክልል ተቋማትን የማስፈጸም አቅም ይገነባል፤
6. የማኑፋክቸሪንግ ዘርፉን የእሴት ሰንሰለት መሠረት በማድረግ ድጋፍ ሰጪ ተቋማት ለአነስተኛና መካከለኛ ማኑፋክቸሪንግ ኢንዱስትሪ በፍላጎትና በዕድገት ደረጃ ላይ የተመሠረተ የሥልጠና፣ የፋይናንስ፣ የቴክኖሎጂ ግብዓቶችን ማቅረባቸውን ያረጋግጣል፤
7. የአነስተኛና መካከለኛ ማኑፋክቸሪንግ ኢንዱስትሪ ልማትን ሊያፋጥኑና ተወዳዳሪ ሊያደርጉ የሚችሉ የምርጥ ተሞክሮዎችን ጥናት በሀገር ውስጥና በውጪ ሀገር ያካሂዳል፣ ይለያል፣ ይቀምራል፣ ያሰራጫል፤
8. የአነስተኛና መካከለኛ ማኑፋክቸሪንግ ኢንዱስትሪ የዘርፍ ማገበራት እንዲደራጁ አስፈላጊውን ድጋፍ ያደርጋል፤
9. የአነስተኛና መካከለኛ ማኑፋክቸሪንግ ኢንዱስትሪና ለዘርፉ ልማት ጠቃሚ የሆኑ የአዎጭነት ጥናት እንዲዘጋጁ ያደርጋል፣ መረጃዎችን ይሰበስባል፣ ይተነትናል፣ ያደራጃል፣ ለተጠቃሚዎች ያሰራጫል፤
10. ኢንዱስትሪያሊስቶችን ለማጠናከር እና ለመፍጠር የኢንተርፕረንናሺፕ ፕሮግራም በመቅረጽ ተግባራዊ ያደርጋል፣ የካይዘን የጥራትና ምርታማነት ሥርዓት ተቀናጅቶ እንዲተገበር ያመቻቻል፣ የኢንዱስትሪ ኤክስቴንሽን አገልግሎት ያመቻቻል፣ ተግባራዊ ያደርጋል፣ ሞዴል የኢንቪዩሜሽን ማዕከላትን ያቋቁማል እንዲሁም በክልሎች እንዲቋቋሙ ድጋፍ ያደርጋል፤
11. በክልሎች ለአነስተኛና መካከለኛ ማኑፋክቸሪንግ ኢንዱስትሪ አገልግሎት የሚውሉ የኢንዱስትሪ ክላስተር ልማት በማድራጀት መሠረተ ልማት የተሟላላቸው የኢንዱስትሪ መንደሮች እና የገበያ ማዕከላት እንዲገነቡ ተገቢውን እገዛና የአቅም ግንባታ ድጋፍ ያደርጋል፤
12. በአነስተኛ ወደ መካከለኛ እና ከመካከለኛ ወደ ከፍተኛ ማኑፋክቸሪንግ ኢንዱስትሪ የሚደረገውን ሽግግር ይደግፋል፣ አነስተኛና መካከለኛ ማኑፋክቸሪንግ ኢንዱስትሪዎች እርስ በእርስና ከከፍተኛ ኢንዱስትሪዎች ጋር በግብዓት አቅርቦትና በምርት

እንዲሁም በቴክኖሎጂ ትስስር እንዲፈጠሩ ያደርጋል፤ የሀገር ውስጥና የውጭ ሀገር የገበያ ትስስር ተጠቃሚ እንዲሆኑ ይደግፋል፤

13. ከጥቃቅን ማኑፋክቸሪንግ ኢንዱስትሪ ወደ አነስተኛ ማኑፋክቸሪንግ ኢንዱስትሪ የሚሸጋገሩትን ሥርዓት በመዘርጋት ከሚመለከታቸው አካላት ጋር በቅንጅት ተግባራዊ ያደርጋል፤

14. የአነስተኛና መካከለኛ ማኑፋክቸሪንግ ኢንዱስትሪ ምርታማነትን ለማሳደግ፣ የሚያመርቷቸው ምርቶች የጥራት ደረጃቸውን የጠበቁ እና ተወዳዳሪ እንዲሆኑ ከዩኒቨርሲቲዎች፣ ከጥናትና ምርምር ተቋማት፣ ከዘርፍ ልማት ኢንስቲትዩቶች፣ ከቴክኒክና ሙያ ትምህርትና ሥልጠና ተቋማት፣ ከካፒታል ዕቃዎች ሊዝ ከሚያደርጉ ኩባንያዎች እና ከሌሎች ባለድርሻ አካላት ጋር በሰው ሀብት ልማት፣ በጥናትና ምርምር፣ ቴክኖሎጂ ሽግግርና መሠረተ-ልማት በቅንጅት ይሰራል፤ ከእነዚህ ባለድርሻ አካላት ጋር ያለውን ትስስር ያጠናክራል፤ ያስተባብራል፤

15. አነስተኛና መካከለኛ ማኑፋክቸሪንግ ኢንዱስትሪ ተወዳዳሪ ለማድረግ በጥናት ላይ የተመሰረተ የማበረታቻ፣ የእውቅና እና የሽልማት ሥርዓት እንዲዘረጋ ያደርጋል፤ ተፈጻሚነቱን ያረጋግጣል፤

16. በአገር ውስጥና በውጭ አገር አውደ-ርዕይ፣ አውደ-ጥናት፣ ሴሜናሮችና ተመሳሳይ መድረኮች በማዘጋጀትና በማስተባበር በአነስተኛና መካከለኛ ማኑፋክቸሪንግ ኢንዱስትሪ የተመረቱ ምርቶችና ቴክኖሎጂዎች እንዲተዋወቁና ኢንዱስትሪዎች የልምድ ልውውጥ እንዲያደርጉ ከሚመለከታቸው አካላት ጋር በመቀናጀት ሁኔታዎችን ያመቻቻል፤ ይደግፋል፤

17. ለአነስተኛና መካከለኛ ማኑፋክቸሪንግ ኢንዱስትሪ የአንድ መስኮት አገልግሎት የሚሰጡ ማዕከላትን ያቋቁማል፤ እንዲቋቋሙ ድጋፍ ያደርጋል፤

18. የአነስተኛና መካከለኛ ማኑፋክቸሪንግ ኢንዱስትሪ የብቃት ማረጋገጫ፣ የደረጃ እና የጥራት ሰርተፊኬትን እንዲያገኙ ድጋፍ ያደርጋል፤

19. በዓለም አቀፍ ደረጃ ብቃቱን ጠብቆ አገልግሎት መስጠት እንዲችል የአነስተኛና መካከለኛ ኢንዱስትሪን ለመደገፍ ተመሳሳይ ዓላማ ካላቸው በሀገር ውስጥና በውጭ ሀገር ከሚገኙ የግልና የመንግሥት ተቋማት ጋር ትብብር ያደርጋል፤

20. ተጠሪነታቸው ለሚኒስቴሩ ከሆኑ ተቋማት ጋር በመተባበር የአነስተኛና መካከለኛ ማኑፋክቸሪንግ ኢንዱስትሪዎች ድጋፍ እንዲያገኙ ያደርጋል፤

- 21. ተመሳሳይ ዓላማ ካላቸው የሀገር ውስጥና የውጭ ሀገር የግልና የመንግስት ተቋማት የሚገኙ ድጋፎችን ያስተባብራል፤
- 22. የንብረት ባለቤት ይሆናል፣ ውል ይዋዋላል፣ በስሙ ይከሳል፣ ይከሰሳል፤
- 23. ዓላማውን ከግብ ለማድረስ የሚረዱ ሌሎች ተዛማጅ ተግባራትን ያከናውናል፡፡

7. የኤጀንሲው አቋም

ኤጀንሲው፡-

- 1. የአነስተኛና መካከለኛ ማኑፋክቸሪንግ ኢንዱስትሪ ልማት ምክር ቤት (ከዚህ በኋላ "ምክር ቤት" እየተባለ የሚጠራ)፤
- 2. በመንግስት የሚሾሙ አንድ ዋና ዳይሬክተር እና እንደአስፈላጊነቱ ምክትል ዋና ዳይሬክተሮች፤ እና
- 3. አስፈላጊ ሠራተኞች፤ ይኖሩታል፡፡

8. የምክር ቤቱ አባላት

- 1. የምክር ቤቱ አባላት ሰብሳቢውን ጨምሮ በመንግስት ይሰየማሉ፡፡ ቁጥራቸውም እንደአስፈላጊነቱ ይወሰናል፡፡
- 2. የኤጀንሲው ዋና ዳይሬክተር የምክር ቤቱ አባልና ጸሐፊ ይሆናል፡፡

9. የምክር ቤቱ ሥልጣንና ተግባር

ምክር ቤቱ የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፡-

- 1. የአነስተኛና መካከለኛ ማኑፋክቸሪንግ ኢንዱስትሪ ልማት ዘርፍ የድጋፍ ማዕቀፎችና የአቅም ግንባታ ሥራዎችን አስመልክቶ አግባብ ያላቸው ተቋማትን አፈጻጸም ይገመግማል፤
- 2. የአነስተኛና መካከለኛ ማኑፋክቸሪንግ ኢንዱስትሪ ልማት በሚመለከቱ ጉዳዮች ላይ ይመክራል፤ ሀሳብ ያቀርባል፤
- 3. የአነስተኛና መካከለኛ ማኑፋክቸሪንግ ኢንዱስትሪ ልማት ስትራቴጂና ሀገራዊ ዕቅዶች አፈጻጸም ይገመግማል፤
- 4. ለአነስተኛና መካከለኛ ማኑፋክቸሪንግ ኢንዱስትሪ የሚሰጡ ድጋፎች፣ የሞዴል ኢንዱስትሪዎች መረጣና ማበረታቻ አሰጣጥ ፍትሃዊ በሆነ መንገድ መፈጸማቸውን ይገመግማል፡፡

10. የምክር ቤቱ ሰብሰባዎች

1. የምክር ቤቱ መደበኛ ስብሰባ በየሦስት ወሩ ይካሄዳል፤ ሆኖም እንደአስፈላጊነቱ በማናቸውም ጊዜ አስቸኳይ ስብሰባ ሊደረግ ይችላል።
2. በማንኛውም የምክር ቤቱ ስብሰባ ላይ ከአባላቱ መካከል ከግማሽ በላይ የሚሆኑት ከተገኙ ምልዓተ-ጉባኤ ይሆናል።
3. የምክር ቤቱ ውሳኔዎች በድምጽ ብልጫ ያልፋሉ፤ ሆኖም ድምጽ ዕኩል በዕኩል የተከፈለ እንደሆነ ሰብሳቢው ያለበት ወገን የምክር ቤቱ ውሳኔ ሆኖ ያልፋል።
4. የዚህ አንቀጽ ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆኖ ምክር ቤቱ የራሱን የስብሰባ ሥነ-ሥርዓት ደንብ ሊያወጣ ይችላል።

11. የዋና ዳይሬክተሩ ሥልጣንና ተግባር

1. ዋና ዳይሬክተሩ የኤጀንሲውን ዋና ሥራ አስፈጻሚ በመሆን የኤጀንሲውን ሥራዎች ይመራል፤ ያስተዳድራል።
2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) የተመለከተው አጠቃላይ አገላለጽ እንደተጠበቀ ሆኖ ዋና ዳይሬክተሩ፦
  - ሀ/ በዚህ ደንብ አንቀጽ 6 ሥር የተመለከቱትን የኤጀንሲውን ሥልጣንና ተግባራት በሥራ ላይ ያውላል፤
  - ለ/ የኤጀንሲውን ሠራተኞች በፌዴራል ሲቪል ሰርቪስ ሕጎች መሠረት እንዲሁም እንደተፈለገው ሊገኙ የማይችሉ ባለሙያዎችን የፌዴራል ሲቪል ሰርቪስ ሕጎች መሠረታዊ መርሆዎች ተከተሎ በመንግስት በግፁድቅ መመሪያ መሠረት ይቀጥራል፤ ያስተዳድራል፤
  - ሐ/ የኤጀንሲውን የሥራ ኘሮግራምና በጀት አዘጋጅቶ ለሚኒስቴሩ ያቀርባል፤ በመንግሥት ሲጸድቅም ተግባራዊ ያደርጋል፤
  - መ/ ለኤጀንሲው በተፈቀደው በጀትና የሥራ ኘሮግራም መሠረት ገንዘብ ወጪ ያደርጋል፤
  - ሠ/ ከሦስተኛ ወገኖች ጋር በሚደረጉ ግንኙነቶች ኤጀንሲው ይወክላል፤
  - ረ/ የኤጀንሲውን የሥራ አፈጻጸምና የሂሳብ ሪፖርቶች አዘጋጅቶ ለሚኒስቴሩ ያቀርባል።
3. ዋና ዳይሬክተሩ ለኤጀንሲው ሥራ ቅልጥፍና በሚያስፈልግ መጠን ሥልጣንና ተግባሩን በከፊል ለኤጀንሲው ሌሎች ኃላፊዎችና ሠራተኞች በውክልና ሊሰጥ ይችላል።

12. በጀት

የኤጀንሲው በጀት በመንግስት ይመደባል።

13. ስለሂሳብ መዛግብት

1. ኤጀንሲው የተጠራው ትክክለኛ የሆኑ የሂሳብ መዛግብት ይይዛል።
2. የኤጀንሲው የሂሳብ መዛግብትና ገንዘብ ነክ ሰነዶች በዋናው አዲተር ወይም ዋናው አዲተር በሚሰይማቸው አዲተሮች በየዓመቱ ይመረመራሉ።

14. መመሪያ የማውጣት ሥልጣን

ሚኒስቴሩ ለዚህ ደንብ አፈጻጸም የሚያስፈልጉ መመሪያዎችን ሊያወጣ ይችላል።

15. ስለመብትና ግዴታዎች መተላለፍ

በሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ ቁጥር 201/2003 ዓ.ም ተቋቁሞ የነበረው የፌዴራል የጥቃቅንና አነስተኛ ኢንተርፕራይዞች ልማት ኤጀንሲ አነስተኛና መካከለኛ ማኑፋክቸሪንግ አ.ንዱስትሪ ዘርፍን የሚመለከቱ መብቶችና ግዴታዎች በዚህ ደንብ ለኤጀንሲው ተላልፏል።

16. ደንቡ የሚጸናበት ጊዜ

ይህ ደንብ በፌዴራል ነጋሪት ጋዜጣ ታትሞ ከወጣበት ቀን ጀምሮ የፀና ይሆናል።

አዲስ አበባ የካቲት 6 ቀን 2008 ዓ.ም

ኃይለማርያም ደሳለኝ

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ጠቅላይ ሚኒስትር

ቀ/ ለኢትዮጵያ ሳይንስ እና ቴክኖሎጂ ሚኒስቴር ተጠሪ የሆኑ ተቋማት ማቋቋሚያ ሀጎች

አዋጅ ቁጥር 320/1995 ዓ.ም

የኢትዮጵያ አእምሮአዊ ንብረት ጽሕፈት ቤት ማቋቋሚያ አዋጅ

አእምሮአዊ ንብረትን የሚገዙ ብሔራዊ ሕጎችን የሚያስፈጽም ወይም ተፈጻሚነታቸውን የሚከታተል እንዲሁም አስፈላጊውን አቅም በመገንባት ቀልጣፋና ውጤታማ አገልግሎት የሚሰጥ መንግሥታዊ አካል ማቋቋም በማስፈለጉ፤

በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ሕገመንግሥት አንቀጽ 55(1) መሠረት የሚከተለው ታውጏል።

1. አጭር ርዕስ

ይህ አዋጅ “የኢትዮጵያ አእምሮአዊ ንብረት ጽሕፈት ቤት ማቋቋሚያ አዋጅ ቁጥር 320/1995” ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

2. ትርጓሜ

1. “አእምሮአዊ ንብረት” ማለት የሰው ልጅ አእምሮ ውጤት በሆኑ የፈጠራ ሥራዎች ላይ ያለ ሕጋዊ መብት ሲሆን ፓተንት፣ የንግድ ምልክት፣ የምስክር ወረቀትንና ኮፒራይትን ይጨምራል።
2. “ፓተንት” ማለት የፈጠራ ሥራን ለማስጠበቅ የሚሰጥ መብት ሲሆን በፈጠራ፣ በአነስተኛ ፈጠራና በኢንዱስትሪያዊ ንድፍ አዋጅ ቁጥር 123/1987 መሠረት በፈጠራ፣ በአነስተኛ ፈጠራና በኢንዱስትሪያዊ ንድፍ የሚሰጠውን የአስገቢ ፓተንት፣ የግልጋሎት ሞዴል ምስክር ወረቀትና የኢንዱስትሪያዊ ንድፍ የምዝገባ የምስክር ወረቀትን ይጨምራል።
3. “የንግድ ምልክት” ማለት አንድን ምርት ወይም አገልግሎት ከተመሳሳይ ምርት ወይም አገልግሎት ለመለየት የሚያስችል ምልክት ወይም የምልክቶች ቅንጅት ነው። ምልክቶቹ ፊደላት፣ ቃላት፣ ቁጥሮች፣ ምስሎችና የቀለሞች ቅንጅት ወይም የተዘረዘሩት ምልክቶች ማንኛውም ቅንጅት ሊሆን ይችላል።
4. “ኮፒ ራይት” ማለት እንደ ሥነ ጽሑፍና ኪነ ጥበብ ባሉ ሥራዎች ላይ ያለ መብት ሲሆን አጎራባች መብትንም ይጨምራል።
5. “አጎራባች መብት” ማለት ከዋናው፣ የቀረፀ ድምጽና የኦዲዮቪዥኖች አላታሚዎች የብሮድካስቲንግ ኬብል አሰራጫዎች በሥራዎቻቸው ላይ ያላቸው መብት ነው።

3. መቋቋም

1. የኢትዮጵያ አእምሮዊ ንብረት ጽሕፈት ቤት (ከዚህ በኋላ “ጽሕፈት ቤት” እየተባለ የሚጠራ) ራሱን የቻለ የሕግ ሰውነት ያለው መንግሥታዊ አካል በዚህ አዋጅ ተቋቋሟል።

2. ጽሕፈት ቤቱ ተጠሪነቱ ለኢትዮጵያ ሳይንስና ቴክኖሎጂ ኮሚሽን ይሆናል¹⁰⁶።

4. ዋናው መሥሪያ ቤት

የጽሕፈት ቤቱ ዋና መሥሪያ ቤት አዲስ አበባ ሆኖ እንደአስፈላጊነቱ ድሬዳዋን ጨምሮ በክልሎች ቅርንጫፍ መሥሪያ ቤቶች ሊኖሩት ይችላል።

5. የጽሕፈት ቤቱ ዓላማዎች

ጽሕፈት ቤቱ ቀጥሎ የተዘረዘሩት ዋና ዋና ዓላማዎች ይኖሩታል።

1. አእምሮዊ ንብረት በቂ የሕግ ጥበቃ የሚያገኝበትንና በአገር ውስጥ ጥቅም ላይ የሚውልበትን ሁኔታ ማመቻቸት፤
2. በፓተንት ሰነዶች የታቀፉ የቴክኖሎጂ መረጃዎችን ማሰባሰብ፣ ማደራጀት፣ ማሰራጨትና ጥቅም ላይ እንዲውሉ ማበረታታት፤
3. የአእምሮዊ ንብረት ፖሊሲዎችን ህጎችን ማጥናት፣ መተንተንና ለመንግሥት ሃሳብ ማቅረብ፤
4. በሕዝቡ ዘንድ የአእምሮዊ ንብረት እውቀትና ግንዛቤ እንዲዳብር ማድረግ።

6. የጽሕፈት ቤቱ ሥልጣንና ተግባራት

ጽሕፈት ቤቱ የሚከተሉትን ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል።

1. የፓተንትና የንግድ ምልክት የምዝገባ ምስክር ወረቀት ማመልከቻዎችን በመቀበል አግባብ ባለው ሕግ መሠረት አስፈላጊውን ምርመራ በማካሄድ ወይም እንዲካሄድ በማድረግ ተገቢውን ውሳኔ መስጠት፤
2. በሕጋዊ ሰነድ ጥበቃ የተደረገላቸውን የውጭና የአገርውስጥ የፈጠራ ሥራዎችን በጥቅም ላይ መዋላቸውን መከታተል፤ አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ የግዴታ ፈቃድ መስጠት፤
3. የፓተንት ማመልከቻ ከመቅረቡ ወይም ቴክኒካዊ ችግሮችን ለመፍታት ምርምር ከመደረጉ በፊት በመስኩ የተሰሩ ተመሳሳይ የፈጠራ ሥራዎች መኖራቸውን ለማረጋገጥ የፍለጋ መጠይቆችን መቀበል፤ የፍለጋ አገልግሎት መስጠት፤

¹⁰⁶ተጠሪነቱ በ22/12(2008) አ.916 አንቀፅ 33(11)(ለ) ለሳይንስና ቴክኖሎጂ ሚኒስቴር ሆኗል።

4. የንግድ ምልክት ማመልከቻዎች ከመቅረባቸው በፊትቀደም ሲል ተመሳሳይ ምልክቶች አለመመዘገባቸውን ለማረጋገጥ የፍለጋ መጠይቆችን መቀበል፤ የፍለጋ አገልግሎት መስጠት፤
5. የአእምሮአዊ ንብረት መብቶች ማተምና ማሠራጨት፤
6. የአእምሯዊ ንብረት መብቶችን የሚመለከት የመረጃ ሥርዓት መፍጠርና ለተጠቃሚዎች አገልግሎት መስጠት፤
7. መንግሥት የሚያወጣቸው የአእምሯዊ ንብረት አዋጆችና ደንቦች ሥራ ላይ ማዋል፤
8. በቅድሚያ የትኩረት መስኮች በፓተንት ሰነዶች የታቀፉ የቴክኖሎጂ መረጃዎችን መምረጥና ማሰራጨት እንዲሁም ለማግኘትና ኢኮኖሚያዊ ጠቀሜታ እንዲውሉ ማበረታታት፤
9. የፓተንትና የንግድ ምልክት የጥበቃ ጊዜ ማራዘምና የእድሳት ማመልከቻዎችን መቀበል፤ መሰብሰብና ማደራጀት፤ በሕግ መሠረት ውሳኔ መስጠት፤
10. በሕዝቡ ዘንድ የአእምሯዊ ንብረት ግንዛቤ ለመፍጠርና ለማጠናከር ሰፊና የተቀናጀ የአህዝቦች ስልት መቀየስና ሥራ ላይ ማዋል፤
11. በአእምሯዊ ንብረት ጉዳዮችና ጭብጦች ላይ ጥናቶች ማካሄድ፤ በብሄራዊና በዓለም አቀፍ ደረጃ በአእምሯዊ ንብረት መስክ ያሉትን እድገቶች መከታተል፤ የሕግና የፖሊሲ ሃሳቦችን አዘጋጅቶ ለመንግሥት ማቅረብ፤
12. የአእምሯዊ ንብረት ፖሊሲዎችንና ኢትዮጵያ አባል የሆነችባቸውን ዓለም አቀፍ ስምምነቶች ሥራ ላይ ማዋል እና/ወይም ሥራ ላይ መዋላቸውን መከታተል፤
13. በአእምሯዊ ንብረት ጉዳዮች ላይ ለሕዝብ፣ ለመንግሥት፣ ለግል ድርጅቶችና የሙያ ማህበራት እንዲሁም ለግለሰቦች የምክር አገልግሎት መስጠት፤
14. የፈጠራ ሠራተኞች፣ የደራሲያን፣ የሙዚቀኞችና መሰል ማህበራት እንዲቋቋሙ ሁኔታዎችን ማመቻቸት፣ ማህበራቱን መደገፍና ማጠናከር፤
15. የአእምሯዊ ንብረት ባለቤቶችንና የፈጠራ ሥራቸውን ጥቅም ላይ ለማዋል የሚሹ ባለሀብቶችን ለማገናኘት የሚረዱ ሁኔታዎችን ማመቻቸት፤
16. ስሌሎች የውጪ አገር፣ አህጉራዊና ዓለም አቀፍ የአእምሯዊ ንብረት ጽሕፈት ቤቶች ጋር ግንኙነትና ትብብር መፍጠር፤
17. ለሚሰጠው አገልግሎት ዋጋ ማስከፈል፤

- 18. የንብረት ባለቤት መሆንና ውል መዋዋል፤ በራሱ ስም የመክሰስና መክሰስ፤
- 19. ዓላማውን ለማስፈፀም የሚያስፈልጉትን ሌሎች ተግባሮች ማከናወን።

7. የጽሕፈት ቤቱ አቋም

ጽሕፈት ቤቱ፤

- 1. ብሔራዊ የአእምሯዊ ንብረት ምክር ቤት (ከዚህ በኋላ “ምክር ቤት” እየተባለ የሚጠራ)፤
- 2. በመንግሥት የሚሾም አንድ ዋና ዳይሬክተር¹⁰⁷ እና
- 3. አስፈላጊ ሠራተኞች፤
ይኖሩታል።

8. የምክር ቤቱ አባላት

የምክር ቤቱ ሰብሳቢና አባላት በመንግሥት ይሰየማሉ።

9. የምክር ቤቱ ሥልጣንና ተግባራት

ምክር ቤቱ የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፤

- 1. ለመንግሥት በሚቀርቡ የፖሊሲ ሃሳቦች ላይ ጽሕፈት ቤቱን ማማከር፤
- 2. በጽሕፈት ቤቱ ተዘጋጅተው በሚቀርቡ መመሪያዎች፣ ፕሮግራሞች እና የአፈፃፀም ሪፖርቶች ላይ ማማከር፤
- 3. በዋና ዳይሬክተሩ በሚቀርቡ የጽሕፈት ቤቱ አስተዳደር እና አመራር በሚመለከቱ ሌሎች ጉዳዮች ላይ ማማከር፤ እና
- 4. የራሱን የአሠራር ደንብ ማውጣት።

10. የምክር ቤቱ ስብሰባ

- 1. ምክር ቤቱ በሦስት ወር አንድ ጊዜ መደበኛ ስብሰባ ይኖረዋል። ሆኖም አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ በማናቸውም ጊዜ አስቸኳይ ስብሰባ ሊያደርግ ይችላል።
- 2. ከምክር ቤቱ አባላት ከግማሽ በላይ በስብሰባው ላይ ከተገኙ ምልክተ ጉባዔ ይሆናል።

¹⁰⁷ በ1/17(1998) አ.471 አንቀጽ 33(2) “ዳይሬክተር ጀኔራል” የሚለው “ዋና ዳይሬክተር” በሚል ተተክቷል።

3. ምክር ቤቱ የውሳኔ ሃሳብ የሚያቀርበው በተባበረ ድምፅ ይሆናል። የተባበረ ድምፅ ከሌለ በድምፅ ብልጫ የውሳኔ ሃሳብ ይተላለፋል። የድምጽ አሰጣጡ እኩል በእኩል የተከፈለ ሲሆን ሰብሳቢው ወሳኝ ድምጽ ይኖረዋል።

11. የዋና ዳይሬክተር ሥልጣንና ተግባር

1. ዋና ዳይሬክተር የጽሕፈት ቤቱ ዋና ሥራ አስፈጻሚ በመሆን ጽሕፈት ቤቱን የማስተዳደርና ሥራውንም የመምራት ኃላፊነት አለበት።
2. ከዚህ በላይ በንዑስ አንቀጽ (1) የተመለከተውን አጠቃላይ ድንጋጌ እንደተጠበቀ ሆኖ ዋና ዳይሬክተር ፣
  - ሀ/ በፌዴራል የመንግሥት ሠራተኞች ሕግ መሠረት ሠራተኞችን ይቀጥራል፣ የስተዳድራል፣
  - ለ/ የጽሕፈት ቤቱን የአጭር፣ የመካከለኛና የረጅም ጊዜ እቅዶች አዘጋጅቶ ያቀርባል፣ ሲፈቀድም ተግባራዊ ያደርጋል።
  - ሐ/ የጽሕፈት ቤቱን ዓመታዊ በጀትና የሥራ ፕሮግራም አዘጋጅቶ ያቀርባል፣ ሲፈቀድም ሥራ ላይ ያውላል፣ እንዲሁም የሥራ አፈፃፀም ሪፖርት ያቀርባል፤
  - መ/ ለጽሕፈት ቤቱ በተፈቀደው በጀትና የሥራ ፕሮግራም መሠረት ገንዘብ ወጪ ያደርጋል፤
  - ሠ/ ጽሕፈት ቤቱ ከሦስተኛ ወገኖች ጋር በሚያደርገው ግንኙነት ሁሉ ጽሕፈት ቤቱን ይወክላል።
3. ዋና ዳይሬክተር ተግባሩን በከፊል ለሌሎች የጽሕፈት ቤቱ ሠራተኞች በውክልና ሊሰጥ ይችላል።

12. በጀት

1. የጽሕፈት ቤቱ በጀት ከሚከተሉት ምንጮች የተውጣጣ ይሆናል፤
  - ሀ/ ከፌዴራል መንግሥቱ የሚመደብ ድጎማ፣
  - ለ/ ከሚሰበሰበው የአገልግሎት ክፍያ እና፣
  - ሐ/ ከሌሎች ምንጮች ከሚገኝ ገቢ።
2. ጽሕፈት ቤቱ የሚያገኘውን ገቢ በአገሪቱ የፋይናንስ ሕግና ደንብ መሠረት ሥራ ላይ ያውላል።

13. የሂሳብ መዛግብት

1. የጽሕፈት ቤቱ የተሟሉና ትክክለኛ የሆኑ የሂሳብ መዛግብት ይይዛል፤
2. የጽሕፈት ቤቱ የሂሳብ መዛግብትና ገንዘብ ነክ ሰነዶች በዋናው እዲተር ወይም እርሱ በሚወክለው እዲተር በየዓመቱ ይመረመራሉ፡፡

14. የመተባበር ግዴታ

ማናቸውም ሰው ወይም መንግሥታዊ ወይም የግል ድርጅት ወይም ተቋም ለጽሕፈት ቤቱ ሥራ አፈፃፀም የመተባበር ግዴታ አለበት፡፡

15. ተፈጻሚነት የማይኖራቸው ህጎች

ከዚህ አዋጅ ጋር የሚቃረኑ ማናቸውም ህጎች በዚህ አዋጅ በተሸፈኑ ጉዳዮች ላይ ተፈጻሚነት አይኖራቸውም፡፡

16. መብትና ግዴታን ስለማስተላለፍ

በዚህ አዋጅ፤

1. በአዋጅ ቁጥር 7/19987 ፣ በአዋጅ ቁጥር 123/1987 እና በአዋጅ ቁጥር 90/1990 ፓተንትና የመሳሰሉትን በተመለከተ ለኢትዮጵያ ሳይንስና ቴክኖሎጂ ኮሚሽን የተሰጠውን መብትና ግዴታ፤
2. ከንግድ ምልክት ጋር በተያያዘ በንግድና ኢንዱስትሪ ያሉ አግባብነት ያላቸው ሰነዶችና
3. በአዋጅ ቁጥር 179/1991 ኮፒራይትን በተመለከተ የኢትዮጵያ ብሔራዊ ቤተመዛግብትና ቤተ መጻሕፍት ድርጅት ያለው መብትና ግዴታ፤ ለጽሕፈት ቤቱ ተላልፏል፡፡

17. የመሸጋገሪያ ድንጋጌ

ጽሕፈት ቤቱ የንግድ ምልክት ማመልከቻን የመቀበልና የማስተናገድ ተግባራትን የንግድ ምልክት ሕግ እስኪወጣ ድረስ የንግድና ኢንዱስትሪ ሚኒስቴር ይጠቀምበት በነበረው መመሪያ መሠረት ያከናውናል፡፡

18. አዋጁ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ አዋጅ ከመጋቢት 30 ቀን 1995 ዓ.ም ጀምሮ የፀናይሆናል፡፡

አዲስ አበባ መጋቢት 30 ቀን 1995 ዓ.ም

ግርማ ወልደጊዮርጊስ

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ጠቅላይ ፕሬዝዳንት

ደንብ ቁጥር 193/2003

የኢትዮጵያ የደረጃዎች ኤጀንሲን ለማቋቋም የወጣ የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ

የሚኒስትሮች ምክር ቤት የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ አስፈጻሚ አካላትን ሥልጣንና ተግባር ለመወሰን በወጣው አዋጅ ቁጥር 691/2003 አንቀጽ 5 እና 34 መሠረት ይህን ደንብ አውጥቷል፡፡

ክፍል አንድ

ጠቅላላ

1. አጭር ርዕስ

ይህ ደንብ “የኢትዮጵያ የደረጃዎች ኤጀንሲ ማቋቋሚያ የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ ቁጥር 193/2003” ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል፡፡

2. ትርጓሜ

የቃሉ አገባብ ሌላ ትርጉም የሚያሰጠው በስተቀር በዚህ ደንብ ውስጥ፦

1. “ጥራት” ማለት በቀጥታ የተገለጸንና በተዘዋዋሪ መንገድ የተመለከተን ፍላጎት የማሟላት ችሎታውን የሚገልጽ የአንድ ምርት ወይም አገልግሎት አጠቃላይ ባሕሪ ነው፤
2. “ጥራት ማስፋፋት” ማለት በየደረጃው በሚገኙ የምርትና አገልግሎት ሂደቶች ላይ በተመጣጠነ የሀብት አጠቃቀም የጥራት ተፈላጊ ሁኔታዎችንና አላማዎችን በማሟላት የአንድን የአሰራር ሥርዓትና የአመራረት ብቃት ለማሳደግና ለማሻሻል የሚደረግ ማንኛውም እንቅስቃሴ ነው፤
3. “ደረጃ” ማለት ለጋራና ተደጋጋሚ ጥቅም መሟላት ያለባቸው ህጎች፣ መመሪያዎች ወይም የምርት ባህሪያትን እና ተዛማጅ ሂደቶችን ወይም የማምረቻ ዘዴዎችን የሚያስቀምጥ በጋራ መግባባት ላይ ተመሥርቶ ዕውቅና ባለው አካል የተዘጋጀ ሰነድ ሆኖ የአስተሻሻግና የመለያ ምልክት አደራረግ መስፈርቶችን ያጠቃልላል፤
4. “አስገዳጅ ደረጃ” ማለት ምርቶችና አገልግሎቶች የግድ ሊያሟሏቸው የሚገቡ መስፈርቶች የያዘ ደረጃ ነው፤
5. “የኢትዮጵያ ደረጃ” ማለት ማንኛውም ኤጀንሲው በብሔራዊ የኢትዮጵያ ደረጃነት አዕድቆ የሚያሳውቀው ደረጃ ነው፤

6. “ብሄራዊ የደረጃዎች ምልክት” ማለት ምርቶች አግባብነት ካላቸው የኢትዮጵያ ደረጃዎች ጋር መስማማታቸውን ለማረጋገጥ የሚያገለግል የብቃት ማረጋገጫ ምልክት ነው፤
7. “ምርት” ማለት ማናቸውም የኢንዱስትሪ ወይም የግብርና ውጤት ነው፤
8. “አገልግሎት” ማለት ለተጠቃሚው ጥቅም ሲባል በተጠቃሚው ጥያቄ በዋነኛነት በክፍያ የሚከናወን ማናቸውም ሥራ ነው፤
9. “የገበያ ክትትል” ማለት ለገበያ የቀረበ ምርት ወይም አገልግሎት ተገቢውን የደረጃ መስፈርት ስለሚሟላቱ ለማረጋገጥ የሚደረግ የቁጥጥር ስራ ነው፤
10. “ማሳወቅ” ማለት በህትመት ውጤቶች፣ በኤሌክትሮኒክስ መንገድ፣ በምስል ወይም በሌላ መገናኛ ዘዴ ለሚመለከታቸው አካላት ደረጃን ይፋ ማድረግ ነው፤
11. “የተስማሚነት ምዘና” ማለት ምርትን፣ አገልግሎትን ወይም የሥራ አመራር ሥርዓትን የሚመለከቱ ደረጃዎችና ሕጋዊ መስፈርቶች መሟላታቸውን የማረጋገጥ ሂደት ነው፤
12. “የተስማሚነት ምዘና አካል” ማለት የሠርተፊኬትን፣ የኢንሰፔክሽን ወይም የላቦራቶሪ ፍተሻ አገልግሎት የሚሰጥ አካል ነው፤
13. “የሥራ አመራር ሥርዓት” ማለት ጥራትን፣ ለመጠበቅና አንድን ድርጅት ውጤታማ ለማድረግ የሚያስችል የአሠራር ሥርዓት ነው፤
14. “ብሄራዊ የጥራት መሠረተ ልማት” ማለት በደረጃዎች ዘርፍ ፣ በሜትሮሎጂ ዘርፍ ፣ በተስማሚነት ምዘና እና በአክራዲክን ዘርፍ የተዘረጋ የአሠራር ሥርዓት ነው፤
15. “ሠርተፊኬትን” ማለት በተስማሚነት ምዘና ውጤት ላይ ተመሥርቶ የሚሰጥ ምስክርነት ነው፤
16. “ኢንሰፔክሽን” ማለት የምርት ንድፍ፣ ምርት፣ ሂደት፣ አገልግሎት ወይም የተከላ ስራ ከዝርዝር መስፈርቶች በሙያዊ ምዘና ከሆነ ደግሞ ከጠቅላላ መስፈርቶች ጋር መስማማታቸውን ለማረጋገጥ የሚደረግ ምርመራ ነው፤
17. “የላቦራቶሪ ፍተሻ” ማለት አንድ ወይም ከአንድ በላይ የሆኑ የተስማሚነት ምዘና ባህሪያት መሟላት አለመሟላታቸውን ለማረጋገጥ በግልጽ ተለይቶ የተወሰነ የምርመራ ሥርዓትን ተከትሎ የሚደረግ ምርመራ ነው፤

18. “አክፊዲቴሽን” ማለት የተሰማሚነት ምዘና አካላት አስቀድሞ የተወሰኑ የብቃት መሥፈርቶችን መሟላታቸውን ለማረጋገጥ በሚካሄድ ግምገማ የሚሰጥ ምስክርነት ነው፤
19. “ሚኒስቴር” ማለት የሳይንስና ቴክኖሎጂ ሚኒስቴር ነው፤
20. “ክልል” ማለት በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ሕገ መንግሥት አንቀጽ 47(1) የተመለከተው ማንኛውም ክልል ሲሆን የአዲስ አበባና የድሬዳዋ ከተሞች አስተዳደሮችን ይጨምራል፤
21. “ሰው” ማለት ማንኛውም የተፈጥሮ ሰው ወይም በሕግ የሰውነት መብት የተሰጠው አካል ነው፤
22. ማንኛውም በወንድ ያታ የተገለፀ አነጋገር ሴትንም ይጨምራል።

ክፍል ሁለት

የኢትዮጵያ የደረጃዎች ኤጀንሲ

3. መቋቋም

1. የኢትዮጵያ የደረጃዎች ኤጀንሲ (ከዚህ በኋላ “ኤጀንሲ” እየተባለ የሚጠራ) የሕግ ሰውነት ያለው ራሱን የቻለ የፌዴራል መንግሥት መሥሪያ ቤት ሆኖ በዚህ ደንብ ተቋቁሟል።
2. ኤጀንሲው ተጠሪነቱ ለሚኒስቴሩ ይሆናል።

4. ዋና መስሪያ ቤት

የኤጀንሲው ዋና መስሪያ ቤት በአዲስ አበባ ሆኖ እንደአስፈላጊነቱ በማናቸውም ሥፍራ ቅርንጫፍ መሥሪያ ቤት ሊኖረው ይችላል።

5. ዓላማ

ኤጀንሲው የማከተሉት ዓላማዎች ይኖሩታል።

1. የኢትዮጵያ ደረጃዎችን ማዘጋጀትና ዕቃዎችና አገልግሎቶች ተፈላጊዎቹን ደረጃዎች አሟልተው መቅረባቸውን ለማረጋገጥ የሚያስችል የአሰራር ሥርዓት መዘርጋት፤
2. ደረጃዎችን በመጠቀም የሀገሪቱን የቴክኖሎጂ ሽግግር ማመቻቸት፤
3. ለሀገር በቀል ምርቶችና አገልግሎቶች ብሄራዊ ደረጃዎችን በማዘጋጀት በዓለም ዓቀፍ ገበያ ተወዳዳሪ እንዲሆኑ ማድረግ።

6. ስልጣንና ተግባር

ኤጀንሲው የሚከተሉት ስልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፡-

1. ከሃገሪቱ የልማት መርሃ-ግብር ጋር የተጣጣመ የጥራት ማስፋፋት ተግባርን ለማከናወን የሚያስችል የደረጃ ዝግጅት ስትራቴጂ የማዘጋጀት፣ ተግባራዊ የማድረግና አፈፃፀሙን የመከታተል፤
2. የሚመለከታቸውን አካላት በማሳተፍ የኢትዮጵያ ደረጃዎችን የማዘጋጀት፣ የማጽደቅና የማሳወቅ፤
3. የደረጃዎች ሥራ በሚያከናውኑ ብሔራዊ፣ አህጉራዊ፣ ዓለም ዓቀፋዊ ወይም ሌሎች አካላት ለተዘጋጁ ደረጃዎች እንደየአስፈላጊነቱ እንደ ኢትዮጵያ ደረጃ ዕውቅና የመስጠት፤
4. የኢትዮጵያ ደረጃዎችን የሚያዘጋጁ ብሔራዊ የቴክኒክ ኮሚቴዎችን የመመስረትና የአሠራር መመሪያቸውን የመወሰን፤
5. ብሄራዊ የደረጃዎች ምልክትን ቅርጽና ይዘት የመወሰንና በምልክቱ የመጠቀም፣ ፈቃድ የመስጠት፤
6. የደረጃዎች፣ የተስማሚነት ምዘና መመሪያዎችና የቴክኒክ ደንቦች ብሔራዊ መረጃ ማዕከል የማደራጀትና አገልግሎት የመስጠት፤
7. በተጠቃሚው ዘንድ የጥራትና የደረጃዎች ግንዛቤ ማስጨበጫ ስልቶችን መንደፍና ተግባራዊ የማድረግ፤
8. ደረጃዎችን ተግባራዊ ለማድረግ የሚያስችሉ የቴክኒክ ድጋፎችን፣ ሥልጠናዎችንና የማማከር አገልግሎቶችን በመስጠት የሀገር ውስጥ ኢንዱስትሪዎች የቴክኖሎጂ ሽግግር ተጠቃሚ እንዲሆኑ ማስቻል፤
9. ድርጅቶች የራሳቸውን ደረጃ የማዘጋጀት አቅም እንዲያዳብሩ የቴክኒክ ድጋፎችን፣ ሥልጠናዎችንና የማማከር አገልግሎቶችን የመስጠት፤
10. በምርት ሂደት ላይ ብክለትንና ብክነትን ለማስወገድ የሚያስችሉ ቴክኖሎጂዎችን የመጠቀም ልምድ በኢንዱስትሪዎች ውስጥ የማስፋፋት፤
11. የቴክኒክ ደንቦች አዘገጃጀት የዓለም ንግድ ህግጋት መስፈርቶችን የተከተለ እንዲሆን ለማስቻል ከሚመለከታቸው ብሔራዊና ዓለምአቀፍ ተቋማት ጋር ቅንጅታዊ አሰራርን የመመስረት፤

12. ብሔራዊ የጥራት ሽልማት ሥርዓት ለመመሥረት የሚያስችል ጥናት የማካሄድና ሲፈቀድም የማስተዳደር፤
13. ደረጃዎችን በሚመለከት በዓለም ዓቀፍ መድረክ የሀገሪቱን ጥቅም መወከልና ሀገሪቱ ተዋዋይ ወገን የሆነችባቸውን ዓለም አቀፍ ስምምነቶች ተግባራዊነት የመከታተል፤
14. ለብሔራዊ የጥራት መሰረተ ልማት መጠናከር የተቀናጀ ድጋፍ መኖሩን ለማረጋገጥ ተገቢነት ካላቸው ባለድርሻ አካላት ጋር በቅንጅት የመሥራት፤
15. በደረጃዎች ዝግጅት፣ አተገባበርና በሚያስከትሉ ተፅዕኖና ተዛማጅ ጉዳዮች ምርምሮችን ማካሄድ፤
16. ለሚሰጣቸው አገልግሎቶች በመንግሥት በሚወሰን ተመን መሠረት የአገልግሎት ዋጋ የማስከፈል፤
17. የንብረት ባለቤት የመሆን፣ ውል የመዋዋል፣ በራሱ ስም የመክሰስና የመክሰስ፤
18. ዓላማውን ከግብ ለማድረስ የሚረዱ ሌሎች ተዛማጅ ተግባራትን የማከናወን፡፡

7. የኤጀንሲው አቋም

ኤጀንሲው፡-

1. ብሔራዊ የደረጃዎች ምክር ቤት (ከዚህ በኋላ “ምክር ቤት”) እየተባለ የሚጠራ፤
2. በመንግስት የሚሾም አንድ ዋና ዳይሬክተርና እንደአስፈላጊነቱ ምክትል ዋና ዳይሬክተር፣ እና
3. አስፈላጊው ሠራተኞች፣ ይኖሩታል።

8. የምክር ቤቱ አባላት

1. ምክር ቤቱ አግባብ ካላቸው መንግሥታዊና ሌሎች አካላት ቱውጣጥተው በመንግሥት የሚሰየሙ አባላት ይኖሩታል።
2. የኤጀንሲው ዋና ዳይሬክተር የምክር ቤቱ አባልና ፀሐፊ ይሆናል፡፡

9. የምክር ቤቱ ስልጣንና ተግባር

ምክር ቤቱ የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል።

1. ኤጀንሲው አዘጋጅቶ የሚያቀርባቸውን ብሔራዊ የጥራትና የደረጃዎች ስትራቴጂዎችን ያፀድቃል፤

2. ብሔራዊ የደረጃዎች ምልክትን በአስገዳጅነት መጠቀም የሚገባቸውን ምርቶች ይወስናል፤
3. በብሔራዊ የቴክኒክ ኮሚቴዎች ተዘጋጅተው የሚቀርቡ አስገዳጅ የሆኑ ወይም ያልሆኑ የደረጃ መስፈርቶችን በመገምገም ያፀድቃል፤
4. በዚህ ደንብ አንቀጽ 6 ንዑስ አንቀጽ (3) መሠረት ለሌሎች ደረጃዎች እንደ አትዮጵያ ደረጃ የሚሰጥ እውቅናን ያፀድቃል፤
5. ኤጀንሲው በዚህ ደንብ መሠረት የሚያወጣቸውን መመሪያዎች ያፀድቃል፤
6. ለብሔራዊ የቴክኒክ ኮሚቴ አባላት የሚከፈለውን አበልና ኤጀንሲው ለሚሰጣቸው አገልግሎቶች የሚጠየቁ የክፍያ ተመኖችን ለመንግሥት አቅርቦ ያፀድቃል፤
7. አስፈላጊ ሆኖ ሲያገኘው የዘርፍ አማካሪ ኮሚቴዎችን ያቋቁማል፡፡

10. የምክር ቤቱ ስብሰባ

1. ምክር ቤቱ ለሥራው ባስፈለገ መጠን ይሰበሰባል፡፡
2. በምክር ቤቱ ስብሰባ ላይ ከግማሽ በላይ የሚሆኑት አባላቱ ከተገኙ ምልአተ ጉባዔ ይሆናል፡፡
3. የምክር ቤቱ ውሳኔ የሚተላለፈው ከአባላቱ በአብዛኛው ድምፅ ሲደገፍ ይሆናል፡፡ ሆኖም ድምጽ እኩል በእኩል የተከፈለ እንደሆነ ሰብሳቢው ወሳኝ ድምጽ ይኖረዋል፡፡
4. የዚህ አንቀጽ ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆነው፣ ምክር ቤቱ የራሱን የስብሰባ፣ ሥነ ሥርዓት ደንብ ሊያወጣ ይችላል፡፡

11. የዋና ዳይሬክተሩ ስልጣንና ተግባር

1. ዋና ዳይሬክተሩ የኤጀንሲው ዋና ሥራ አስፈጻሚ በመሆን የኤጀንሲውን ሥራዎች ይመራል፤ ያስተዳድራል፡፡
2. የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) አጠቃላይ አነጋገር እንደተጠበቀ ሆኖ ዋና ዳይሬክተሩ፡-
  - ሀ/ በዚህ አዋጅ በአንቀጽ 6 የተመለከቱትን የኤጀንሲውን ሥልጣንና ተግባሮች በሥራ ላይ ያውላል፤
  - ለ/ የኤጀንሲውን ሠራተኞች በፌዴራል ሲቪል ሰርቪስ ሕጎች መሠረት እንዲሁም እንደተፈለገው ሊገኙ የማይችሉ ባለሙያዎችን የፌዴራል ሲቪል ሰርቪስ

ሕጎችን መሠረታዊ መርሆዎች ተከትሎ በመንግሥት በሚጸድቅ መመሪያ መሠረት ይቀጥራል፤ ያስተዳድራል

ሐ/ የኤጀንሲውን የሥራ ፕሮግራምና በጀት ያዘጋጃል፤ ሲፈቀድም በሥራ ላይ ያውላል፤

መ/ ለኤጀንሲው በተፈቀደው በጀት መሠረት ገንዘብ ወጪ ያደርጋል፤

ሠ/ ኤጀንሲው ከሶስተኛ ወገኖች ጋር በሚያደርጋቸው ግንኙነቶች ሁሉ ኤጀንሲውን ይወክላል፤

ረ/ የኤጀንሲውን የሥራ አፈጻጸምና ሂሳብ ሪፖርቶች አዘጋጅቶ ለሚኒስቴሩ ያቀርባል።

- 3. ዋና ዳይሬክተሩ በኤጀንሲው የሥራ ቅልጥፍና ባስፈለገ መጠን ከሥልጣንና ተግባሩ በከፊል ለኤጀንሲው ሌሎች ኃላፊዎችና ሠራተኞች በውክልና ሊሰጥ ይችላል።

12. በጀት

የኤጀንሲው በጀት በመንግሥት ይመደባል።

13. የሂሳብ መዛግብት

- 1. ኤጀንሲው የተሟሉና ትክክለኛ የሆኑ የሂሳብ መዛግብት ይይዛል።
- 2. የኤጀንሲው የሂሳብ መዛግብትና ገንዘብ ነክ ሰነዶች በዋናው አዲተር ወይም እርሱ በሚሰይማቸው አዲተሮች በየዓመቱ ይመረመራሉ።

ክፍል ሶስት

ልዩ ልዩ ድንጋጌዎች

14. በሥራዊ የደረጃዎች ምልክት

- 1. ለማንኛውም ምርት በሥራዊ የደረጃዎች ምልክትን ለመጠቀም ምርቱ አግባብነት ካለው የኢትዮጵያ ደረጃ ጋር መስማማቱ ኃላፊነት በተሰጠው የተስማሚነት ምዝና አካል ተረጋግጦ በኤጀንሲው መፈቀድ አለበት።
- 2. ማንኛውም በ-በሥራዊ የደረጃዎች ምልክት ለመጠቀም ፈቃድ የተሰጠው ሰው ምልክቱን መጠቀም የሚችለው ለተፈቀደለት ምርት ብቻ ነው።
- 3. ኤጀንሲው የደረጃዎች ምልክት የመጠቀም ፈቃድ የተሰጣቸውን ሰዎች ዝርዝር ሁኔታ የሚያሳይ ለህዝብ ክፍት የሆነ መዝገብ ይይዛል።

- 4. የፈቃድ ተጠቃሚው የተሰጠውን ፈቃድ በድርጅቱ ውስጥ በቀላሉ ሊታይ በሚችልበት ቦታና አኳኋን ማኖር አለበት።
- 5. በብሔራዊ የደረጃዎች ምልክት የመጠቀም ፈቃድ የሚሰጥበት፣ የሚታደስበት፣ የሚታገድበትና የሚሰረዝበት ሁኔታ፣ የምልክቱ አጠቃቀም እንዲሁም ከእነዚህ ጋር በተያያዘ የሚቀርቡ ቅሬታዎች የሚስተናገዱበት ሁኔታ ኤጀንሲው በሚያወጣው መመሪያ ይወሰናል።

15. በሕግ አስፈጻሚ አካላት የሚወሰዱ እርምጃዎች

- 1. አግባብ ያላቸው የፌዴራልና የክልል ሕግ አስፈጻሚ አካላት የሚከተለው ሥልጣን በዚህ ደንብ ተሰጥቷቸዋል።
  - ሀ/ ብሔራዊ የደረጃዎች ምልክትን መጠቀም ግዴታ የሆነባቸው ወይም አስገዳጅ የደረጃዎች መስፈርትን ማሟላት የሚገባቸው ምርቶች ብሔራዊ የደረጃዎች ምልክቱ ሳይደረግባቸው ወይም አስገዳጅ የደረጃዎች መስፈርቱን ለማሟላታቸው ማረጋገጫ ሳይቀርብላቸው ወደ ኢትዮጵያ ግዛት እንዳይገቡ ወይም ከኢትዮጵያ ግዛት እንዳይወጡ የመከልከል፤
  - ለ/ የገበያ ክትትል በማድረግ ለገበያ የሚቀርቡ ምርቶችና አገልግሎቶች አግባብነት ያላቸውን አስገዳጅ የደረጃ መስፈርቶችን ማሟላታቸውን የመቆጣጠር፤
  - ሐ/ አግባብነት ያላቸውን አስገዳጅ የደረጃ መስፈርቶች ባለማሟላታቸው የተያዙ ምርቶች አስፈላጊ ማስተካከያዎች ተደርገውባቸው እንደገና ለገበያ እንዲቀርቡ የመፍቀድ ወይም ሊስተካከሉ የማይችሉና በተጠቃሚው ጤንነት ወይም ደኅንነት ላይ ጉዳት ሊያስከትሉ የሚችሉ ሲሆኑ የሚወገዱበትን ሁኔታ የመወሰን፤ እና
  - መ/ ለገበያ ባቀረቧቸው ሰዎች በተገለጸው ወይም የተስማሚነት ምዘና አካላት የጥራት ምልክት በሰጡበት የደረጃ መስፈርት መሠረት በገበያ ላይ የዋሉ ምርቶች በተባለው የደረጃ መስፈርት መሠረት ለገበያ ስለመቅረባቸው አስተማማኝ አገልግሎት በሚሰጠ የተስማሚነት ምዘና አካላት የማረጋገጥና ውጤቱን በመገናኛ ብዙሀን ለህዝብ የማሳወቅ።

2. ማንኛውም ጉዳዩ የሚመለከተው ሰው የሕግ አስፈጻሚ አካላት በዚህ አንቀጽ የተሰጣቸውን ሥልጣን በሥራ ላይ በሚያውሉበት ወቅት የመተባበር ግዴታ አለበት።

16. ፀንተው የሚቆዩ ደንቦች

ከዚህ ደንብ ጋር የማይቃረኑ የደረጃዎች ማህተምና የአገልግሎት ዋጋ የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ ቁጥር 13/1982 ድንጋጌዎች በአዲስ ደንብ እስከሚተኩ ድረስ ተፈጻሚነታቸው ይቀጥላል።

17. መብትና ግዴታዎች ስለማስተላለፍ

ከሜትሮሎጂ ጋር ከተያያዙት በስተቀር የኢትዮጵያ የጥራትና ደረጃዎች ባለሥልጣን መብትና ግዴታዎች እና የኢትዮጵያ ክሊነር ፕሮዳክሽን ማዕከል በመባል ይታወቅ የነበረው ተቋም መብትና ግዴታዎች በዚህ ደንብ ለኤጀንሲው ተላልፏል።

18. ደንቡ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ ደንብ በፌዴራል ነጋሪት ጋዜጣ ታትሞ ከወጣበት ቀን ጀምሮ የፀና ይሆናል።

አዲስ አበባ የካቲት 3 ቀን 2003 ዓ.ም

መለስ ዜናዊ

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ጠቅላይ ሚኒስትር

ደንብ ቁጥር 194/2003

ብሔራዊ የሰነ-ልክ ኢንስቲትዩት ለማቋቋም የወጣ የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ
የሚኒስትሮች ምክር ቤት የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ አስፈጻሚ አካላትን ሥልጣንና ተግባር ለመወሰን በወጣው አዋጅ ቁጥር 691/2003 አንቀጽ 5 እና 34 መሠረት ይህን ደንብ አውጥቷል፡፡

ክፍል አንድ

ጠቅላላ

1. አጭር ርዕስ

ይህ ደንብ “ብሔራዊ የሰነ-ልክ ኢንስቲትዩት ማቋቋሚያ የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ ቁጥር 194/2003” ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል፡፡

2. ትርጓሜ

የቃሉ አገባብ ሌላ ትርጉም የሚያሰጠው ካልሆነ በስተቀር በዚህ ደንብ ውስጥ፦

1. “ሰነ-ልክ” ማለት የአለካክ ሳይንስ ነው፤
2. “ሕጋዊ ሰነ-ልክ” ማለት በህግ የተቀመጡ መስፈርቶችን መሠረት በማድረግ ልኬት፣ የልኬት አሀዶችን፣ የመለኪያ መሣሪያዎችንና የልኬት ዘዴዎችን ከማረጋገጥ ጋር በተያያዘ በሕግ አስፈጻሚ አካላት የሚከናወን ተግባር ነው፤
3. “ካሊብሬሽን” ማለት በተወሰነ፣ ሁኔታዎች ውስጥ በመለኪያ መሣሪያው የተገለፀው የልኬት መጠን፣ የመለኪያ ሥርዓት ወይም የማመሳከሪያ ስረት በመለኪያ ኢታሎት ላይ ከተገለፀ እሴት ጋር ያለውን አንድነት ወይም ልዩነት ለማወቅ የሚደረግ ንጽጽር ነው፤
4. “ልኬት” ማለት የአንድን የተወሰነ መጠን ለማክናወን የተሟላ የመለኪያ መሣሪያ እና ተያያዥነት ያላቸው መሣሪያዎችን በማቀናጀት የሚገኝ ውጤት ነው፤
5. “የልኬት አሃድ” ማለት የአንድ የተወሰነ መሣሪያወይም ምርት መጠን ወይም ብዛት ከኢታሎን ጋር በማነፃፀር በሁለቱ መካከል ያለው ስምምነት የሚገለፅበት አሃድ ነው፤
6. “ኢታሎን” ማለት አንድን አሃድ ወይም አንድ ወይም ከአንድ በላይ የሆኑ የመጠን እሴቶችን ለመወሰን፣ በተግባር ለመግለጽ፣ ለመጠበቅ ወይም ለመቅዳት የተመደበ

መሠረታዊ መለኪያ፣ የመለኪያ መሣሪያ፣ የማመሳከሪያ ስራት ወይም የአለካክ ቅንብር ነው፤

7. “ብሄራዊ የመለኪያ ኢታሎን” ማለት በሀገር ውስጥ ያሉ የሌሎች ተመሳሳይ አሀዶችን መጠን ለመወሰን እንደመሠረት ሆኖ እንዲያገለግል ክፍተቶች የትክክለኝነት መጠን ያለውና በብሄራዊ ደረጃ ተቀባይነት ያለው ኢታሎን ነው፤
8. “ማመሳከሪያ ስራት” ማለት የመለኪያ መሣሪያዎች ካሊብሬት ለማድረግ፣ የልኬት ዘዴዎችን ለማከናወን ወይም የቁሶችን መጠን ለመወሰን የሚውል ሆኖ አንድ ወይም ከአንድ በላይ የሆኑ የባሕረ እሴቶች አእርስ በርስ ንፅፅር የተረጋገጠበትና በጥሩ ሁኔታ የተያዘ ስራት ነው፤
9. “የተመሰከረለት ማመሳከሪያ ስራት” ማለት የምስክር ወረቀት ያለው የአንድ ወይም ከአንድ በላይ የሆኑ የባሕረ እሴቶች የተረጋገጡት ሥርዓት ባህሪው የተገለጸበትን አሀድ በተዋረድነት በትክክል የሚገልጽ ሆኖ የእያንዳንዱ የተረጋገጠ እሴት እርግጠኛ ያለመሆን መጠን በተወሰነ አስተማማኝነት ደረጃ የተገለጸበት የማመሳከሪያ ስራት ነው፤
10. “የመለኪያ ኢታሎን” ማለት የክብደት፣ የርዝመት፣ የይዘት፣ የጉልበት፣ የጊዜ፣ የሙቀት፣ የአዮን ፈጣሪ ጨረር ልክ ወይም ሌሎች ድርጅቶች የሚወስኗቸውን መጠኖች መስፈሪያ ነው።
11. “የመለኪያ መሣሪያ” ማለት የክብደት፣ የርዝመት፣ የይዘት፣ የጉልበት፣ የጊዜ፣ የሙቀት፣ የአዮን ፈጣሪ ጨረር ልክ ወይም ሌሎች ድርጅቶች የሚወስኗቸውን የልኬት መጠኖች መስፈሪያ መሣሪያ ነው፤
12. “የእርከን ተዋረድ ትስስር” ማለት የልኬት ውጤትን ወይም መደበኛ የመለኪያ መሣሪያ የልኬት መጠንን በሚመለከት የእርግጠኝነት መጠን ንጽጽሩ ከታወቀና አስተማማኝነቱ ከተመሰከረለት የማመሳከሪያ የልኬት መጠን ጋር በማነፃፀር ያላቸውን ልዩነትና አንድነት ለመወሰን እንዲቻል ቀጣይነት ባለው መንገድ ብሔራዊና ዓለም አቀፋዊ ትስስሩን መጠበቅ ነው፤
13. “እርግጠኛ ያለመሆን መጠን” ማለት ከልኬት ሥርዓቱ ውጤት ጋር በተያያዘ ለልኬት በቀረበው የተወሰነ መጠን በትክክል እንዳይገኝ አስተዋፆ የሚያደርጉ ጉዳዮች ተሰልተው የሚገኘው የልኬት ውጤት ነው፤

14. “የሳይንስ መሣሪያ” ማለት ለምርምርና ሥርዓት፣ ለትምህርትና ሥልጠና፣ ለጥራት ቁጥጥርና ፍተሻ፣ ለስነልቦና ወይም ለሰው ወይም ለእንስሳት ሕክምና አገልግሎቶች ሥራ ላይ የሚውል መሣሪያ ነው፤
15. “ሚኒስቴር” ማለት የሳይንስና ቴክኖሎጂ ሚኒስቴር ነው፤
16. “ክልል” ማለት በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ሕገ መንግሥት አንቀጽ 47 (1) የተመለከተው ማንኛውም ክልል ሲሆን የአዲስ አበባና የድሬዳዋ ከተሞች አስተዳደሮችን ይጨምራል፤
17. “ሰው” ማለት ማንኛውም የተፈጥሮ ሰው ወይም በሕግ የሰውነት መብት የተሰጠው አካል ነው፤
18. ማንኛውም በወንድ ያታ የተገለፀው አነጋገር ሴትንም ይጨምራል።

ክፍል ሁለት

የብሔራዊ የስነ-ልቦና ኢንስቲትዩት

3. መቋቋም

1. ብሔራዊ የስነ-ልቦና ኢንስቲትዩት (ከዚህ በኋላ “ኢንስቲትዩት” እየተባለ የሚጠራ) የህግ ሰውነት ያለው ራሱን የቻለ የፌዴራል መንግሥት መሥሪያ ቤት ሆኖ በዚህ ደንብ ተቋቋሟል።
2. ኢንስቲትዩቱ ተጠሪነቱ ለሚኒስቴሩ ይሆናል።

4. ዋና መስሪያ ቤት

የኢንስቲትዩቱ ዋና መስሪያ ቤት በአዲስ አበባ ሆኖ እንደአስፈላጊነቱ በማንኛውም ሥፍራ ቅርንጫፍ መሥሪያ ቤት ሊያቋቁም ይችላል።

5. ዓላማ

ኢንስቲትዩቱ የሚከተሉት ዓላማዎች ይኖሩታል።

1. ከዓለም ዓቀፍ ስነ-ልቦና ስርዓት ጋር የተጣጣመ ብሄራዊ የስነ-ልቦና ስርዓትን የመዘርጋትና በዘርፉ የቴክኖሎጂ ሽግግርን የማምጣት፤
2. የአገሪቱን ብሔራዊ የመለኪያ ኢታሎኖችና የተመሰከረላቸውን የማመሳከሪያ ስረቶች ከዓለም አቀፍ የመለኪያ ኢታሎኖች ጋር ለማመሳከር፣ ለመጠበቅና ለማሰራጨት የሚያስችል የአሰራር ሥርዓት የመዘርጋትና የመተግበር፤
3. በስነ-ልቦና ዘርፍ የትምህርትና የምርምር ተግባራትን የመደገፍ፤

4. የሳይንስ መሣሪያዎችን ጥገና ብሔራዊ አቅም መገንባትና የጥገና አገልግሎት የመስጠት፤
5. ለሳይንስ መሣሪያዎች ተጠቃሚዎች የቴክኒክ፣ የስልጠና፣ የምክርና የመረጃ አገልግሎቶችን በመስጠት ተግባሮቻቸውን በብቃት እንዲያከናውኑ የመደገፍ፡፡

6. ሥልጣንና ተግባራት

ኢንስቲትዩቱ የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፡-

1. ዓለም አቀፍ የአሃዶች ሥርዓትን በማስተዋወቅና ሌሎች ተቀባይነት ያላቸው የልኬት መስፈሪያዎችን በሀገር ውስጥ ጥቅም ላይ እንዲውሉ በማስቻል በሥራ ላይ ያሉ ባህላዊ የመለኪያ መሣሪያዎችን ወደ ዘመናዊነት የማሸጋገር፤
2. ብሔራዊ የመለኪያ ኢታሎኖችን የመጠበቅ፤
3. ብሔራዊ የስነ-ልቦና ሳቦራቶሪ የካሊብሬሽን አገልግሎት የመስጠት፤
4. ለኢንዱስትሪው በስነ-ልቦና ጽንሰ ሃሳብና የተግባር ሥልጠናና የምክር አገልግሎት በመስጠት የራሳቸውን የውስጥ ካሊብሬሽን ሳቦራቶሪ እንዲያቋቁሙ እገዛ የማድረግ፤
5. የሌሎች ሀገሮችን ምርጥ ተሞክሮዎች መሠረት በማድረግ በስነ-ልቦና ዘርፍ የትምህርት ካሪኩለም ተቀርቦ ተግባራዊ እንዲሆን የማድረግና ምርምር የማካሄድ አቅምን በመገንባት ረገድ የዩኒቨርሲቲዎችንና የምርምር ተቋማትን የማገዝ፤
6. በሀገሪቱ ውስጥ በሥራ ላይ ሊውሉ የሚገባቸውን የልኬት አሃዶች፣ የአሃዶቹን ምልክቶችና ብሔራዊ የመለኪያ ኢታሎኖችን በማሳተም ለሕዝብ የማሳወቅ፤
7. ስነ-ልቦናን በሚመለከት በዓለም ዓቀፍ መድረክ የሀገሪቱን ጥቅም መወከልና ሀገሪቱ ተዋዋይ ወገን የሆነችባቸውን ዓለም አቀፍ ስምምነቶች ተግባራዊነት የመከታተል፤
8. ከሌሎች ብሄራዊ አህጉራዊና ዓለም ዓቀፍ የስነ-ልቦና ተቋማት ጋር በሚደረግ የእርስ በእርስ የካሊብሬሽን ውጤት ንዕስር የካሊብሬሽን አገልግሎት አስተማማኝነትን ለማረጋገጥ በሚካሄድ ፕሮግራም ላይ የመሳተፍ፤
9. ለብሔራዊ የጥራት መሰረተ ልማት መጠናከር የተቀናጀ ድጋፍ መኖሩን ለማረጋገጥ ተገቢነት ካላቸው ባለድርሻ አካላት ጋር በቅንጅት የመሥራት፤
10. ከዩኒቨርሲቲዎችና የምርምር ተቋማት ጋር ትብብር በመፍጠር በዘርፉ ምርምር ማካሄድና የምርምር ውጤቶቹን ወደ ኢንዱስትሪዎች የማስረጠ፤

11. ስነ-ልቦናን የተመለከተ የሥርዓተ-ሰነድና መረጃ ማዕከል የማቋቋምና አገልግሎቱን የመስጠት፤
12. የሀገር ስነ-ልቦና ሥራን ውጤታማ ለማድረግ እንዲቻል አስፈላጊውን የቴክኒክና የሙያ ድጋፍ የመስጠት፤
13. ስለሳይንስ መሣሪያዎች መረጣና አያያዝና አጠቃቀም፣ እንክብካቤ፣ ጥገናና አወጋገድ ለተጠቃሚዎች የምክር አገልግሎት ይሰጣል፤
14. ስለሳይንስ መሣሪያዎች ግዥ፣ አያያዝና አጠቃቀም፣ እንክብካቤ፣ ጥገናና አወጋገድ ለተጠቃሚዎች ስልጠና ይሰጣል፤
15. የሳይንስ መሣሪያዎች ተጠቃሚ ተቋማት የራሳቸው የሳይንስ መሣሪያዎች ጥገና ወርክ ሾፕ እንዲያቋቁሙ የሥልጠናና የቴክኒክ ድጋፍ የማድረግ እና ለሚያስለጥናቸው ባለሙያዎች የምስክር ወረቀት የመስጠት፤
16. ለሳይንስ መሣሪያዎች ጥገና ወርክሾፖች የብቃት ማረጋገጫ መስጠት፤
17. ከተቋማት አቅም በላይ የሆኑ የሳይንስ መሣሪያዎች የጥገና አገልግሎቶች መስጠት፤
18. ለሚሰጣቸው አገልግሎቶች በመንግሥት በሚወሰን ተመን መሠረት የአገልግሎት ዋጋ የማስከፈል፤
19. ዓላማውን በብቃት በሥራ ላይ ለማዋል አስፈላጊሆኖ ሊያገኘው ስልጣንና ተግባሩን በክፍል ለሌሎች አካሎች በውክልና የመስጠት፤
20. የንብረት ባለቤት የመሆን፣ ውል የመዋዋል፣ በስሙ የመክሰስና የመከሰስ፤
21. ዓላማውን ከግብ ለማድረስ የሚረዱ ሌሎች ተዛማጅ ተግባራትን የማከናወን፡፡

7. የኢንሲትዩቱ አቋም

ኢንሲትዩቱ፡-

1. በመንግሥት የሚሾም አንድ ዋና ዳይሬክተርና እንደአስፈላጊነቱ ምክትል ዋና ዳይሬክተር፣ እና
2. አስፈላጊው ሠራተኞች፣
ይኖሩታል።

8. የዋና ዳይሬክተሩ ስልጣንና ተግባር

1. ዋና ዳይሬክተሩ የኢንሲትዩቱ ዋና ሥራ አስፈጻሚ በመሆን የኢንሲትዩቱን ሥራዎች ይመራል፣ ያስተዳድራል።

2. የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) አጠቃላይአነጋገር እንደተጠበቀ ሆኖ ዋና ዳይሬክተሩ፦

ሀ/ በዚህ ደንብ አንቀጽ 6 የተዘረዘሩትን የኢንስቲትዩቱን ሥልጣንና ተግባራት በሥራ ላይ ያውላል፤

ለ/ የኤጀንሲውን ሠራተኞች በፌዴራል ሲቪል ሰርቪስ ሕጎች መሠረት እንዲሁም እንደተፈለገው ሊገኙ የማይችሉ ባለሙያዎችን የፌዴራል ሲቪል ሰርቪስ ሕጎችን መሠረታዊ መርሆዎች ተከትሎ በመንግሥት በሚጸድቅ መመሪያ መሠረት ይቀጥራል፤ ያስተዳድራል፤

ሐ/ የኢንስቲትዩቱን የሥራ ፕሮግራምና በጀት ያዘጋጃል፤ ሲፈቀድም ሥራ ላይ ያውላል፤

መ/ ለኢንስቲትዩቱ በተፈቀደው በጀት መሠረት ገንዘብ ወጪ ያደርጋል፤

ሠ/ ኢንስቲትዩቱ ከሦስተኛ ወገኖች ጋር በሚያደርጋቸው ግንኙነቶች ኢንስቲትዩቱን ይወክላል

ረ/ የኢንስቲትዩትን የሥራ እንቅስቃሴና የሂሳብ ሪፖርቶች አዘጋጅቶ ለሚኒስቴሩ ያቀርባል፤

3. ዋና ዳይሬክተሩ ለኢንስቲትዩቱ የሥራቅልጥፍና ባስፈለገ መጠን ከሥልጣኑና ተግባሩ በከፊል ለኢንስቲትዩቱ ሌሎች ኃላፊዎችና ሠራተኞች በውክልና ሊሰጥ ይችላል፡፡

9. በጀት

የኢንስቲትዩቱ በጀት በመንግሥት ይመደባል፡፡

10. የሂሳብ መዛግብት

- 1. ኢንስቲትዩቱ የተሟሉና ትክክለኛ የሆኑ የሂሳብ መዛግብት ይይዛል፡፡
- 2. የኢንስቲትዩቱ የሂሳብ መዛግብትና ገንዘብ ነክ ሰነዶች በዋናው አዲተር ወይም እርሱ በሚሰይማቸው አዲተሮች በየዓመቱ ይመረመራሉ፡፡

ክፍል ሶስት

ልዩ ልዩ ድንጋጌዎች

11. የልኬት አሃዶች እና መሳሪያዎች

በሀገሪቱ ወስጥ በስራ ላይ እንዲውሉ በኢንስቲትዩቱ ታትመው ከተገለጹ የልኬት አሃዶችና ምልክቶች ውጪ ሌሎች አሃዶችና ምልክቶች እንዲሁም ትክክለኛነቷቸው

አስተማማኝ ያልሆነ የልኬት መሣሪያዎች በሥራ ላይ እንዳይውሉ የመቆጣጠር ሥልጣን አግባብ ላላቸው የፌዴራልና የክልል ህግ አስፈጻሚ አካላት በዚህ ደንብ ተሰጥቷል።

12. ብሔራዊ የመለኪያ ኢታሎኖች

1. ከዓለም ዓቀፍ የአሀዶች ሥርዓት ጋር በተያያዘ ብሔራዊ የመለኪያ ኢታሎን የልኬት ውጤት በአገሪቱ ውስጥ የመጨረሻው ትክክለኛ የልኬት መጠን ሆኖ ይቆጠራል።
2. ለማንኛውም የህጋዊ ሜትሮሎጂ ልኬት አገልግሎት የሚውል ብሔራዊ የመለኪያ ኢታሎን ያልሆነ የመለኪያ ኢታሎን፡-
ሀ/ ከአንድ ወይም ከአንድ በላይ የሆኑ ብሔራዊ የመጀመሪያ ደረጃ የመለኪያ ኢታሎኖች ጋር የእርከን ተዋረድ ትስስሩን መጠበቅ ይኖርበታል፤ እና
ለ/ ወቅቱን በጠበቀ መንገድ እውቅና ባለው የካሊብሬሽን ሳቦራቶሪ ትክክለኛነቱ መረጋገጥ አለበት።
3. ማንኛውም የመለኪያ ኢታሎን እርግጠኛ ያለመሆን መጠን ሊኖረው ይገባል።
4. በዚህ አንቀጽ በንዑስ አንቀጽ (1) እና (2) ከተገለጹት የመለኪያ ኢታሎኖች ውጭ የሆኑ የመለኪያ ኢታሎኖች ጥቅም ላይ እንዳይውሉ የመቆጣጠር ሥልጣን አግባብ ላላቸው የፌዴራልና የክልል ህግ አስፈጻሚ አካላት በዚህ ደንብ ተሰጥቷል።

13. የመተባበር ግዴታ

ማንኛውም ጉዳዩ የሚመለከተው ሰው የሕግ አስፈጻሚ አካላት በዚህ ደንብ አንቀጽ 11 እና አንቀጽ 12(4) የተሰጣቸውን ስልጣን በሥራ ላይ በሚያውሉበት ወቅት የመተባበር ግዴታ አለበት።

14. የተሻረ ደንብ

የኢትዮጵያ የሳይንስ መሣሪያዎች ማዕከል ማቋቋሚያ የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ ቁጥር 145/2000 በዚህ ደንብ ተሻሯል።

15. መብትና ግዴታዎች ስለማስተላለፍ

ከሜትሮሎጂ ጋር የተያያዙ የኢትዮጵያ የጥራትና ደረጃዎች ባለሥልጣን መብትና ግዴታዎች የሳይንስ መሣሪያዎች ማዕከል መብትና ግዴታዎች እና ከጨረራ የልኬት

አገልግሎቶች ጋር የተያያዙ የኢትዮጵያ ጨረራ መከላከያ ባለስልጣን መብትና ግዴታዎች በዚህ ደንብ ለኢንሱራንስ ተላልፏል።

16. ደንብ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ ደንብ በፌዴራል ነጋሪት ጋዜጣ ታትም ከወጣበት ቀን ጀምሮ የጸና ይሆናል።

አዲስ አበባ የካቲት 3 ቀን 2003 ዓ.ም

መለስ ዜናዊ

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ጠቅላይ ሚኒስትር

ደንብ ቁጥር 257/2004

የሳይንስና ቴክኖሎጂ መረጃ ማዕከል ለማቋቋም የወጣ

የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ

የሚኒስትሮች ምክር ቤት የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ አስፈጻሚ አካላትን ሥልጣንና ተግባር ለመወሰን በወጣው አዋጅ ቁጥር 691/2003 አንቀጽ 5 እና አንቀጽ 34 መሠረት ይህን ደንብ አውጥቷል፡፡

1. አጭር ርዕስ

ይህ ደንብ “የሳይንስና ቴክኖሎጂ መረጃ ማዕከል” ማቋቋሚያ የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ ቁጥር 257/2004” ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል፡፡

2. ትርጓሜ

የቃሉ አገባብ ሌላ ትርጉም ካላሰጠው በስተቀር በዚህ ደንብ ውስጥ፡-

1. “የሳይንስና ቴክኖሎጂ መረጃ” ማለት ቴክኖሎጂዎችን፣ የምርምር ውጤቶችንና የሳይንስና ቴክኖሎጂ እንቅስቃሴዎችን በሚመለከት በጽሁፍ ወይም በኢ-ዲዩቪዥኖች ወይም በተለያዩ የኤሌክትሮኒክስ ዘዴዎች ተጠናቅሮ የሚገኝ መረጃ ነው፤
2. “ቴክኖሎጂ” ማለት ምርት ለማምረት ወይም አገልግሎት ለመስጠት የሚያስችል በጽንሰ ሃሳብ፣ በመሣሪያና በአመራረት ወይም አገልግሎት አሰጣጥ ሥርዓት የተከማቸ ፅውቀት ነው፤
3. “የቴክኖሎጂ ሽግግር” ማለት ለምርትና ለአገልግሎት የሚውሉ ቴክኖሎጂዎችን ከሚገኙበት ቦታ ወደ ኢኮኖሚው ማስገባትና በተግባር ሁኔታ በመረዳት ለመጠቀም፣ ለመጠገን፣ ለማሻሻልና ብሎም በሀገር ውስጥ ለመሥራት መቻል ነው፤
4. “የቴክኖሎጂ ሽግግር ተቋም” ማለት የመንግሥት የምርምር ተቋም፣ ዩኒቨርሲቲ፣ የቴክኖሎጂ ኢንሰቲትዩት፣ የቴክኒክና የሙያ ትምህርትና ሥልጠና ተቋም ወይም ማንኛውም ሌላ በጥቃቅን፣ በአነስተኛ፣ በመካከለኛና በከፍተኛ ኢንተርፕራይዞች ጥቅም ላይ የሚውለውን ቴክኖሎጂ የማስገባትና የማሸጋገር ስራ ለመደገፍ የሚሠራ አካል ነው፡፡

5. “ሳይንስ” ማለት ተፈጥሯዊ አካላትን፣ ሃይቶችንና ክስተቶችን ለመረዳት ከሚደረግ ምርምር የሚገኝ ዕውቀትና ይህንን ዕውቀት ለማመንጨት ጥቅም ላይ የሚውል ዘዴ ነው፤
6. “ምርምር” ማለት አዲስ ዕውቀትን ለማመንጨትና ጥቅም ላይ ለማዋል ወይም ነባር ዕውቀትን ጥቅም ላይ ለማዋል ሥርዓት ባለው መንገድ የሚከናወን ተግባር ነው፤
7. “አ.ኖቪሽን” ማለት አዳዲስ ቴክኖሎጂዎችን፣ ግንኙነቶችን ወይም የመገበያያ ዘዴዎችን በተቀናጀ መንገድ ጥቅም ላይ ለማዋል የሚደረግ እንቅስቃሴ ነው፤
8. “ሚኒስቴር” ማለት የሳይንስና ቴክኖሎጂ ሚኒስቴር ነው፤
9. ማንኛውም በወንድ ያታ የተገለጸው የሴትንም ይጨምራል፤

3. መቋቋም

1. የሳይንስና ቴክኖሎጂ መረጃ ማዕከል (ከዚህ በኋላ “ማዕከሉ” እየተባለ የሚጠራ) ራሱን የቻለ የሕግ ሰውነት ያለው የፌዴራል መንግሥት መሥሪያ ቤት ሆኖ በዚህ ደንብ ተቋቋሟል፡፡
2. ማዕከሉ ተጠሪነቱ ለሚኒስቴሩ ይሆናል፡፡

4. ዋና መሥሪያ ቤት

የማዕከሉ ዋና መሥሪያ ቤት በአዲስ አበባ ሆኖ እንደአስፈላጊነቱ በማንኛውም ሥፍራ ቅርንጫፍ ሊከፍት ይችላል፡፡

5. የማዕከሉ ዓለማ

የማዕከሉ ዓለማ ለቴክኖሎጂ ሽግግር፣ ለምርምርና ለማምረቻ ተቋማት ግብዓት ሊሆኑ የሚችሉ መረጃዎችን በማፈላለግ፣ በማሰባሰብ፣ በማደራጀት፣ በመተንተንና በማሰራጨት የሀገሪቱን ልማት ማፋጠን ይሆናል፡፡

6. የማዕከሉ ሥልጣንና ተግባር

ማዕከሉ የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፡-

1. የሳይንስና ቴክኖሎጂ መረጃዎችን ለማሰባሰብና ጥቅም ላይ ለማዋል የሚያስችሉ ዘዴዎችንና መርሀ-ግብሮችን ማዘጋጀትና መረጃዎችን ማሰባሰብ
2. የቴክኖሎጂ መረጃዎችን በመተንተን እሴት አክሎ ለተጠቃሚዎች ማቅረብ፤
3. ከሀገር ልማት አንፃር ስትራቴጂያዊ ጠቀሜታ ያላቸውን የቴክኖሎጂ መረጃዎች በመምረጥ ረገድ ተጠቃሚዎችን መደገፍ፤

4. አዳዲስ ቴክኖሎጂዎችን ከውጭ ሲገቡ ዝርዝር መረጃዎችን በመያዝ ምን ዓይነት ቴክኖሎጂ የት እንደሚገኝ የተሟላ የመረጃ ቋት መያዝ፤
5. የሀገሪቱን የሳይንስ፣ ቴክኖሎጂና ኢኖቬሽን አመላካቾች በመለየት የአመላካቾቹን የመረጃ አሰባሰብ ሥርዓት መዘርጋት፤ መረጃዎቹን በየጊዜው ወቅታዊ ማድረግና ተንትኖ ማሳታም፤
6. የቴክኖሎጂ መረጃዎችን በሚመለከት የተጠቃሚዎችን ግንዛቤ ለማሳደግ የሚረዳ መልዕክት የሚያስተላልፉ ጽሑፎችን ያካተቱ መጽሐፍቶችን፣ ሌሎች ፅሑፎችንና የማስተዋወቂያ ቁሶችን እያዘጋጀ ማሰራጨት፤
7. የሳይንስና ቴክኖሎጂ መረጃ ከማደራጀት፣ ከመተንተንና ከማሰራጨት ጋር የተያያዙ ጥናትና ምርምሮችን በማካሄድ አማራጭ ሀሳቦችን ማቅረብ፤
8. የሀገሪቱን የሳይንስና ቴክኖሎጂ መረጃ ሥርዓት በማዕከላዊነት መምራትና ማስተባበር፤
9. ከቴክኖሎጂ መረጃ ትንተና አንጻር የሚታየውን ፈጣን ዕድገት በመከታተል ለምርምርና ለቴክኖሎጂ ሽግግር ተቋማት ድጋፍና ወቅታዊ መረጃ መስጠት፤
10. ሪፖርቶችን፣ መጽሔቶችንና መጻሕፍትን የመሳሰሉ ወቅታዊ የሆኑ የሳይንስና ቴክኖሎጂ የምርምር ጽሑፎችን በማሰባሰብ ለተመራማሪዎች፣ ለክፍተኛ ትምህርት ተቋማትና ለማምረቻ ተቋማት ማሰራጨትና የቤተ መጻሕፍት አገልግሎት መስጠት፤
11. በሀገር ውስጥና በውጭ ሀገር ከሚገኙ ተመሳሳይ ተቋማት ጋር ትብብር መመሥረትና ጠቃሚ ልምዶችን፣ ምርጥ ተሞክሮዎችንና አሠራሮችን ቀምሮ ወደ ሀገራችን ውስጥ ማስገባትና መተግበር፤
12. ጠንካራ የሀገር ውስጥና የውጭ ሀገር የመረጃ ኔትዎርክ መዘርጋት፣ ተመሳሳይ ዓላማ ያላቸው ተቋማት እንዲቋቋሙ መደገፍና የመረጃ ኔትዎርኩን አቅም በየጊዜው እያሳደጉ መሄድ፤
13. ለሚሰጣቸው አገልግሎቶች እንደአግባቡ ተመጣጣኝ ክፍያ መጠየቅ፤
14. የንብረት ባለቤት መሆን፣ ውል መዋዋል፣ በራሱ ስም መክሰስና መክሰስ፤
15. ዓላማውን ከግብ ለማድረስ የሚረዱ ሌሎች ተዛማጅ ተግባራትን ማከናወን፡፡

7. የማዕከሉ አቋም

ማዕከሉ፡-

1. በመንግሥት የሚሾሙ አንድ ዋና ዳይሬክተርና እንዳስፈላጊነቱ ምክትል ዋና ዳይሬክተር፤ እና
2. አስፈላጊው ሠራተኞች ይኖሩታል።

8. የዋና ዳይሬክተሩ ስልጣንና ተግባር

1. ዋና ዳይሬክተሩ የማዕከሉ ዋና ሥራ አስፈጻሚ ሆኖ የማዕከሉን ሥራዎች ይመራል፤ ያስተዳድራል።
2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) የተመለከተው አጠቃላይ አነጋገር እንደተጠበቀ ሆኖ ዋና ዳይሬክተሩ፦
  - ሀ/ በዚህ ደንብ አንቀጽ 6 የተመለከቱትን የማዕከሉን ስልጣንና ተግባራት በስራ ላይ ያውላል።
  - ለ/ የማዕከሉን ድጋፍ ሰጪ ሠራተኞች በፌዴራል ሲቪል ሰርቪስ ሕጎች መሠረት እንዲሁም የማዕከሉን ዓላማ በማስፈጸም ሥራ ላይ የሚሠማሩ ባለሙያዎችን የፌዴራል ሲቪል ሰርቪስ ሕጎችን መሠረታዊ መርሆዎች ተከትሎ በመንግሥት በሚጸድቅ መመሪያ መሠረት ይቀጥራል፤ ያስተዳድራል፤
  - ሐ/ የማዕከሉን ስትራቴጂክ ዕቅድ፣ ዓመታዊ ዕቅድ፣ የስራ ፕሮግራምና በጀት አዘጋጅቶ ለሚኒስቴሩ ያቀርባል፤ ሲፈቀድም ተግባራዊ ያደርጋል፤
  - መ/ ለማዕከሉ በተፈቀደው በጀትና የሥራ ፕሮግራም መሠረት ገንዘብ ወጪ ያደርጋል፤
  - ሠ/ ከሶስት ወገኖች ጋር በሚደረጉ ግንኙነቶች ማዕከሉን ይወክላል፤
  - ረ/ የማዕከሉን የስራ አፈጻጸምና የሂሳብ ሪፖርቶች አዘጋጅቶ ለሚኒስቴሩ ያቀርባል።
3. ዋና ዳይሬክተሩ ለማዕከሉ ሥራ ቅልጥፍና በሚያስፈልግ መጠን ሥልጣንና ተግባሩን በከፊል ለማዕከሉ ሌሎች ኃላፊዎችና ሠራተኞች በውክልና ሊሰጥ ይችላል።

9. በጀት

የማዕከሉ በጀት በመንግሥት ይመደባል።

10. የሂሳብ መዛግብት

1. ማዕከሉ የተጻሉና ትክክለኛ የሆኑ የሂሳብ መዛግብት ይይዛል።

2. የማዕከሉ የሂሳብ መዛግብትና ገንዘብ ነክ ሰነዶች በዋናው እዲተር ወይም እርሱ በሚሰይማቸው እዲተሮች በየዓመቱ ይመረመራሉ፡፡

11. ደንቡ የሚጸናበት ጊዜ

ይህ ደንብ በፌዴራል ነጋሪት ጋዜጣ ታትሞ ከወጣበት ቀን ጀምሮ የፀና ይሆናል፡፡

አዲስ አበባ ታኅሣስ 5 ቀን 2004 ዓ.ም

መለስ ዜናዊ

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ጠቅላይ ሚኒስትር

ደንብ ቁጥር 279/2005 ዓ.ም

የኢትዮጵያ ብሔራዊ አክራዲቲቭን ጽሕፈት ቤትን እንደገና ለማቋቋም የወጣ

የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ

የሚኒስትሮች ምክር ቤት የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ አስፈጻሚ አካላትን ሥልጣንና ተርጉሞች ለመወሰን በወጣው አዋጅ ቁጥር 691/2003 አንቀጽ 5 እና አንቀጽ 34 መሠረት ይህን ደንብ አውጥቷል።

1. አጭር ርዕስ

ይህ ደንብ “ኢትዮጵያ ብሔራዊ አክራዲቲቭን ጽሕፈት ቤት እንደገና ማቋቋሚያ የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ ቁጥር 279/2005” ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

2. ትርጓሜ

የቃሉ አገባብ ሌላ ትርጉም የሚያሰጠው ካልሆነ በስተቀር በዚህ ደንብ ውስጥ፦

1. “አክራዲቲቭን” ማለት አንድ የተስማሚነት ምዘና ድርጅት የተወሰነ የተስማሚነት ምዘና ተግባር ለማከናወን የሚያስችል ብቃት ያለው መሆኑን በሚመለከት የሚሰጥ ምስክርነት ነው፤
2. “የተስማሚነት ምዘና” ማለት ምርት፣ የስራሂደት፣ የአሠራር ስርዓት፣ ሰው ወይም ድርጅት የሚመለከቱትን ደረጃዎችንና መስፈርቶችን ማሟላቱን ማረጋገጥ ነው፤
3. “የተስማሚነት ምዘና አካል” ማለት አክራዲቲቭን ሊሰጠው የሚችል የተስማሚነት ምዘና አገልግሎት የሚሰጥ አካል ነው፤
4. “የክትትል ግምገማ” ማለት አክራዲቲቭን የተሰጣቸው አካላት የብቃት ደረጃቸውን ጠብቀው እየሰሩ ስለመሆኑ በተወሰነ የጊዜ ገደብ ውስጥ በየወቅቱ የሚደረግ ግምገማ ነው፤
5. “ብሔራዊ የጥራት መሠረተ ልማት” ማለት በደረጃዎች ዘርፍ፣ በሜትሮሎጂ ዘርፍ፣ በተስማሚነት ምዘና እና በአክራዲቲቭን ዘርፍ የተዘረጋ የአሠራር ሥርዓት ነው፤
6. “ሚኒስቴር” ማለት የሳይንስና ቴክኖሎጂ ሚኒስቴር
7. ማንኛውም በወንድ ያታ የተገለጸው የሴትንም ይጨምራል።

3. እንደገና መቋቋም

1. የኢትዮጵያ ብሔራዊ የአክራሪ-ቴሽን ጽሕፈት ቤት (ከዚህ በኋላ “ጽሕፈት ቤት” እየተባለ የሚጠራ) ህጋዊ ሰውነት ያለው ራሱን የቻለ የፌደራል መንግሥት መሥሪያ ቤት ሆኖ በዚህ ደንብ እንደገና ተቋቁሟል።

2. የጽሕፈት ቤቱ ተጠሪነት ለሚኒስቴሩ ይሆናል።

4. ዋና መስሪያ ቤት

የጽሕፈት ቤቱ ዋና መሥሪያ ቤት በአዲስ አበባ ሆኖ እንደአስፈላጊነቱ በማናቸውም ሥፍራ ቅርንጫፍ ሊኖረው ይችላል።

5. ዓላማ

ጽሕፈት ቤቱ የሚከተሉት ዓላማዎች ይኖሩታል፦

1. ዓለም ዓቀፍ መመዘኛዎችን የሚያሟላ ብሔራዊ የአክራሪ-ቴሽን ሥርዓትን በመገንባት የአገሪቱ ምርቶችና አገልግሎቶች በአገር ውስጥ ገበያና በዓለም ገበያ ተቀባይነትና ተወዳጅነት እንዲኖራቸው የበኩሉን አስተዋፆ የማድረግ፤ እና
2. በአገር ውስጥ የሚሰጥ የተስማሚነት ምዘና አገልግሎት ዓለም ዓቀፍ እወቅና እንዲያገኝ ለማድረግ የሚያስችል የአክራሪ-ቴሽን ስርዓት መመስረትና ተግባራዊ የማድረግ።

6. ሥልጣንና ተግባር

ጽሕፈት ቤቱ የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፦

1. ለተስማሚነት ምዘና አካላት አግባብነት ባላቸው ብሔራዊና ዓለም ዓቀፍ መስፈርቶች መሠረት የአክራሪ-ቴሽን አገልግሎት የመስጠት፤
2. የብሔራዊ አክራሪ-ቴሽን ምልክትን ቅርጽና ይዘት የመወሰንና በምልክቱ የመጠቀም ፈቃድ የመስጠት፤
3. አክራሪ-ቴሽን በተሰጣቸው አካላት ላይ የክትትል ግምገማ የማካሄድ፤
4. አክራሪ-ቴሽን የተሰጣቸውን፣ የታገደባቸውንና የተሰረዘባቸውን አካላት ዝርዝር መዝገቦ የመያዝና ለሕዝብ ግልጽ የማድረግ፤ እንዲሁም ለሚመለከታቸው የሕግ አስፈፃሚ አካላት የማስተላለፍ፤
5. የአክራሪ-ቴሽን ሂደት የሚመራበትን በተለይም አመልካቾች የሚገመገሙበትንና አክራሪ-ቴሽን የሚሰጥበትን ፣የሚታገድበትንና የሚሠረዘበትን እንዲሁም ከነዚህ ጋር የተያያዙ ቅሬታዎች የሚስተናገዱበትን ሥርዓት የሚመለከቱ መመሪያዎች የማውጣትና በሥራ ላይ የማዋል፤

6. እንደአስፈላጊነቱ የባለድርሻ አካላትን ያካተተ የምክክር መድረክ የማቋቋም፤
7. ለብሔራዊ የጥራት መሰረተ ልማት መጠናከር የተቀናጀ ድጋፍ መኖሩን ለማረጋገጥ ተገቢነት ካላቸው ባለድርሻ አካላት ጋር በቅንጅት የመሥራት፤
8. አክራጂቴሽንን በሚመለከት በዓለም ዓቀፍ መድረክ የአገሪቱን ጥቅም መወከልና አገሪቱ ተዋዋይ ወገን የሆነችባቸውን ዓለም ዓቀፍ ስምምነቶች ተግባራዊነት የመከታተል፤
9. ለሚሰጣቸው አገልግሎቶች በመንግሥት በሚወሰን ተመን መሠረት የአገልግሎት ዋጋ የማስከፈል፤
10. የንብረት ባለቤት የመሆን፣ ውል የመዋዋልና በራሱ ስም የመክሰስና የመክሰስ፤
11. ዓላማውን ከግብ ለማድረስ የሚረዱ ሌሎች ተዛማጅ ተግባራትን የማከናወን፡፡

7. የጽሕፈት ቤቱ አቋም

ጽሕፈት ቤቱ፡-

1. የአክራጂቴሽን ምክር ቤት (ከዚህ በኋላ “ምክር ቤት”) እየተባለ የሚጠራ፤
2. በመንግሥት የሚሾሙ አንድ ዋና ዳይሬክተርና እንደአስፈላጊነቱ ምክትል ዋና ዳይሬክተር፤ እና
3. አስፈላጊው ሠራተኞች ይኖሩታል።

8. የምክር ቤቱ አባላት

ምክር ቤቱ አግባብ ካላቸው መንግሥታዊ አካላትና ከግሉ ዘርፍ ተውጣጥተው በመንግሥት የሚሰየሙ ሰብሳቢውን ጨምሮ ከ13 የማይበልጡ አባላት ይኖሩታል። የጽሕፈት ቤቱ ዋና ዳይሬክተር በምክር ቤቱ ስብሰባዎች በአባልነትና በፀሐፊነት ይሳተፋል።

9. የምክር ቤቱ ሥልጣንና ተግባር

ምክር ቤቱ የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፡-

1. በጽሕፈት ቤቱ ተዘጋጅቶ የሚቀርብለትን የአክራጂቴሽን ስትራቴጂን በመገምገም ያፀድቃል፤
2. ከባለድርሻ አካላት የሚነሱ ከአክራጂቴሽን ጋር ተያያዥነት ባላቸው የፖሊሲና ስትራቴጂ ጉዳዮች ጽሕፈት ቤቱን ያማክራል፤
3. በዚህ ደንብ አንቀጽ 6(5) መሠረት በጽሕፈት ቤቱ የሚወጡ መመሪያዎችን መርምሮ ያጸድቃል፤

4. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (3) በተመለከተው የጽሕፈት ቤቱ መመሪያ መሠረት አክራጊነቱንን በሚመለከቱ ውሳኔዎች ላይ የሚቀርቡለትን ይግባኞች መርምሮ ውሳኔ ይሰጣል፤
5. ጽሕፈት ቤቱ ለሚሰጣቸው አገልግሎቶች የሚጠየቁ የክፍያ ተመኖችን መርምሮ የውሳኔ ሃሳብ ያቀርባል።

10. የምክር ቤቱ ስብሰባ

1. ምክር ቤቱ በሦስት ወር አንድ ጊዜ ይሰበሰባል፤ ሆኖም አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ በማናቸውም ጊዜ ሊሰበሰብ ይችላል።
2. በምክር ቤቱ ስብሰባ ላይ ከግማሽ በላይ የሚሆኑት አባላቱ ከተገኙ ምልዓተ ጉባዔ ይሆናል።
3. የምክር ቤቱ ውሳኔ የሚተላለፈው ከአባላቱ በአብዛኛው ድምፅ ሲደገፍ ይሆናል፤ ሆኖም ድምጽ እኩል በእኩል የተከፈለ እንደሆነ ሰብሳቢው ወሳኝ ድምጽ ይኖረዋል።
4. የዚህ አንቀጽ ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆኖ ምክር ቤቱ የራሱን የስብሰባ ሥነ ሥርዓት ደንብ ሊያወጣ ይችላል።

11. የዋና ዳይሬክተሩ ሥልጣንና ተግባር

1. ዋና ዳይሬክተሩ የጽሕፈት ቤቱ ዋና ሥራ አስፈጻሚ በመሆን የጽሕፈት ቤቱን ሥራ ይመራል፤ ያስተዳድራል።
2. የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) አጠቃላይ አነጋገር እንደተጠበቀ ሆኖ ዋና ዳይሬክተሩ፦
  - ሀ/ በዚህ ደንብ አንቀጽ 6 ላይ የተመለከቱትን የጽሕፈት ቤቱን ሥልጣንና ተግባራት በሥራ ላይ ያውላል፤
  - ለ/ የጽሕፈት ቤቱን ድጋፍ ሰጪ ሠራተኞች በፌዴራል ሲቪል ሰርቪስ ሕጎች መሠረት እንዲሁም የጽሕፈት ቤቱን ዓላማ በማስፈጸም ሥራ ላይ የሚሠማሩ ባለሙያዎችን የፌዴራል ሲቪል ሰርቪስ ሕጎችን መሠረታዊ መርሆዎች ተከትሎ በመንግሥት በሚጸድቅ መመሪያ መሠረት ይቀጥራል፤ ያስተዳድራል፤
  - ሐ/ የጽሕፈት ቤቱ የሥራ ፕሮግራምና በጀት ያዘጋጃል፤ ሲፈቀድም በሥራ ላይ ያውላል፤

መ/ ለጽሕፈት ቤቱ በተፈቀደው በጀት መሠረት ገንዘብ ወጪ ያደርጋል፤

ሠ/ ጽሕፈት ቤቱ ከሶስተኛ ወገኖች ጋር በሚያደርጋቸው ግንኙነቶች ጽሕፈት ቤቱን ይወክላል፤

ረ/ የጽሕፈት ቤቱን የሥራ አፈጻጸምና የሂሳብ ሪፖርቶች አዘጋጅቶ ለሚኒስቴሩ ያቀርባል።

3. ዋና ዳይሬክተሩ ለጽሕፈት ቤቱ የሥራ ቅልጥፍና ባስፈለገ መጠን ከሥልጣንና ተግባሩ በከፊል ለጽሕፈት ቤቱ ሌሎች ኃላፊዎችና ሠራተኞች በውክልና ሊሰጥዎቻቸዋል።

12. በጀት

የጽሕፈት ቤቱ በጀት በመንግሥት ይመደባል።

13. የሂሳብ መዛግብት

1. ጽሕፈት ቤቱ የተሟሉና ትክክለኛ የሆኑ የሂሳብ መዛግብት ይይዛል።
2. የጽሕፈት ቤቱ የሂሳብ መዛግብትና ገንዘብ ነክ ሰነዶች በዋናው አዲተር ወይም እርሱ በሚሰይማቸው አዲተሮች በየዓመቱ ይመረመራሉ።

14. የተሻረ ደንብ

የኢትዮጵያ ብሔራዊ አክራጊቴሽን ጽሕፈት ቤት ማቋቋሚያ የሚኒስትሮች ምክር ደንብ ቁጥር 195/2003 በዚህ ደንብ ተሸሯል።

15. ደንቡ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ ደንብ በፌደራል ነጋሪት ጋዜጣ ታትሞ ከወጣበት ቀን ጀምሮ የፀና ይሆናል።

አዲስ አበባ ታህሳስ 30 ቀን 2005 ዓ.ም

ኃይለማርያም ደሳለኝ

የኢትዮጵያ ፌደራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ጠቅላይ ሚኒስትር

ደንብ ቁጥር 388/2008 ዓ.ም

የኢትዮጵያ ባዮቴክኖሎጂ ምክር ቤትና ባዮቴክኖሎጂ ኢንስቲትዩት ለማቋቋም

የወጣ የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ

የሚኒስትሮች ምክር ቤት የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ አስፈጻሚ አካላትን ስልጣንና ተግባር ለመወሰን በወጣው አዋጅ ቁጥር አንቀጽ 5 እና 39 መሠረት ይህንን ደንብ አወጥቷል፡፡

1. አጭር ርዕስ

ይህ ደንብ “የኢትዮጵያ ባዮቴክኖሎጂ ምክር ቤትና ባዮቴክኖሎጂ ኢንስቲትዩት ማቋቋሚያ የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ ቁጥር 388/2008” ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል፡፡

2. ትርጓሜ

በዚህ ደንብ ውስጥ የቃላት አገባብ ሌላ ትርጉም የሚያሰጠው ካልሆነ በስተቀር ፦

1. “ባዮቴክኖሎጂ” ማለት ሕይወት ያላቸውን ደቂቅ አካላት/ዘአካላት ወይም ሀዋሰ ወይም በእነሱ የሚመረቱ ቁሶችን በዘመናዊ የቤተ ሙከራ ዘዴዎች በመጠቀም የተለያዩ ስነ-ሕይወዊ ወይም ኬሚካላዊ ሂደቶችን በማሻሻል ለሰው ልጅ ጠቃሚ የሆኑ የግብርናና የህክምና፣ የኢንዱስትሪ፣ የአካባቢ ጥበቃና የመሳሰሉትን ተግባራት በማክናወን ውጤት የማምጣት ሂደት ነው፤
2. “ምርምር” ማለት አዕምሯዊ ዕውቀትን በመጠቀም አዲስ ነገር ለማግኘት፣ ዘዴዎችንና አሠራሮችን ለመፍጠር፣ ለመተንተን የሚደረግ ሳይንሳዊ ጥናት ሲሆን የሰጧል ልጆችን ዕውቀት በማሳልበት የሀበረተሰቡንና የልማት ችግሮችን የሚፈታና ኑሮን የሚያሻሽል እንቅስቃሴ ነው፤
3. “የባዮቴክኖሎጂ ምርምርና ልማት” ማለት ሥነ-ሕይወታዊ ሂደቶችንና ባህርያቸውን በማጥናት፣ በመረዳትና በማበልጸግ ወደ ጠቃሚ ውጤቶችና አገልግሎት የመለወጥና በግብርና፣ በጤና፣ በአካባቢ ጥበቃ፣ በኢንዱስትሪና በሌሎች የልማት ዘርፎች በዘመናዊ ዘዴ ምርትና ምርታማነትን ለማሳደግ የሚከናወን ሳይንሳዊ ምርምር ነው፤
4. “አገራዊ የባዮቴክኖሎጂ ምርምርና ልማት ሥርዓት” ማለት በአገሪቱ ውስጥ በባዮቴክኖሎጂ ምርምርና ልማት ተግባር የተሰማሩት ተቋማት ስብስብ ነው፤

5. “ተቋም” ማለት የባዮ-ቴክኖሎጂ ምርምርና ልማትን ለማካሄድ በሀገር የተፈቀደለት የፌደራል፣ የክልል ወይም የከፍተኛ ትምህርት ተቋም፣ ወይም መንግስታዊ የልማት ወይም የግል ድርጅት ነው።
6. “የቴክኖሎጂ ሽግግር” ማለት በኢንዱስትሪዎች፣ በዩኒቨርሲቲዎች፣ በመንግሥትና በሌሎች ተቋማት መካከል የሚደረግ የሙያ የዕውቀት የክህሎት፣ የቴክኖሎጂ ዘዴዎችን የአመራረት ዘዴዎችን የምርትና ሙያዎችን የመለዋወጥ ሂደት ሆኖ በውጤቱም ሳይንሳዊ ቴክኖሎጂአዊ እድገቶች ለተጠቃሚ የሚደርሱበትና ተጠቃሚውም ቴክኖሎጂውን ወደ አዲስ ምርት፣ ሂደት፣ ጥቅም፣ ቁሳቁስ ወይም አገልግሎት የሚቀይርበት ሂደት ነው።
7. “የዕውቀት ኢኮኖሚ” ማለት በሳይንስ ላይ በተመሠረተ ዕውቀት የሚገነባ ኢኮኖሚ ማለት ነው።
8. “ተዛማጅ ሳይንሶች” ማለት ከባዮ-ቴክኖሎጂ ጋር ተመጋግበው ሊተገበሩ የሚችሉ ሥነ-ሽይወታዊ ሂደቶችን የሚያጠኑ ወይም በአገልግሎትና ምርት ዝግጅት ላይ ከሥነ-ሽይወታዊ ሂደቶች ጋር በመጣመር የላቀ ምርትና አገልግሎት ሊያስገኙ የሚችሉ ፊዚካል ኬሚካል፣ ወይም ኮምፒዩቴሽናል መሠረት ያላቸው እንደ ኢንፎርሜሽን ቴክኖሎጂ፣ ናኖ ባዮ-ቴክኖሎጂ፣ ባዮማቴሪያል ሳይንስ፣ ባዮ ኦቶሜሽን እና የመሳሰሉት ናቸው።
9. “በቃይ ወይም ኢመርጂንግ ቴክኖሎጂ” ማለት አዲስ ወይም ነባር በሆነ እና በተሻሻለ እውቀት ላይ መሰረት የሚያደርጉ በፊጣን ልማት ረገድ ከፍተኛ የሆነ የመወዳደሪያ አቅምን መገንባት የሚያስችሉ በኢኮኖሚው በማህበራዊው እና በፖለቲካዊው ምህዳር ተጨባጭና ዘላቂ ለውጥ ወይም እድገት ማስመዘገብ የሚያስችሉ ጠቀሜታቸው ዘርፍ-ብዙ የሆነ፣ ተቀባይነታቸው እያደገ የመጣ እና በዓለም አቀፍም ሆነ በሀገር ደረጃ ለተፈጠሩትና ለሚፈጠሩት ችግሮች መፍትሄ ለማስቀመጥ ዕድሉን የሚፈጥሩ ቴክኖሎጂዎች ማለት ሲሆን ናኖ ቴክኖሎጂ ማቴሪያል ሳይንስ፣ ምልስ ምህንድስና፣ አርቴፊሻል ኢንተሌጅንስ እና የመሳሰሉትን የሳይንስና የቴክኖሎጂ ዘርፎች የሚያጠቃልል ነው።
10. “ናኖ ቴክኖሎጂ” ማለት የንጥረ ነገሮችን ሞለኪዩላራዊ አካላዊ እና ባዮሎጂካዊ ባህሪዎችንና መዋቅሮችን በአንድ ቢሊዮነኛ ሜትር መለኪያ ወይንም በአቶም ወይንም

በሞለኪዩላር ደረጃ በመመራመርና በመቀየር አዳዲስ ባህሪ የተላበሱ ምርቶችን፤ መሣሪያዎችንና ሥርዓቶችን የመፍጠር ሂደት ላይ የሚያጠና ዘርፍ ነው።

11. “ማቴሪያል ሳይንስ” ማለት ስለተለያዩ ቁሶች አካላት (ማቴሪያሎች) ምንነት የዓይነት (ሴራሚክ፣ ሜታል፣ ፖሊመርና ኮምፖዚት)፣ ባህሪ፣ አወቃቀር፣ ጠቀሜታ እና ሌሎች መሰል ጉዳዮችን የሚያጠና፤ በባህሪዎቹም መሠረት መተንተንና መተግበር ላይ የሚያተኩር የሳይንስ ዘርፍ ነው።

12. “ምልስ ምህንድስና” ማለት አንድን የቴክኖሎጂ ዉጤት እንዴት እንደተሰራ በማጥናትና ምርቱን በይበልጥና በቀላል መንገድ እንደገና የመስራት ወይም የማባዛት ሂደት ላይ የሚያተኩር የቴክኖሎጂ ዘርፍ ነው።

13. “አርተፊሻል ኢንተሌጅንስ” ማለት አስተዉሎት ተኮር ስርዓቶችንና የኮምፒዉተር ፕሮግራሞችን በማበልጸግ መሳሪያዎችንና አገልግሎቶችን ሰዉ ሰራሽ አስተዉሎት በተላበሰ መልክ እንዲተገበሩ የሚስያችል የቴክኖሎጂ ዘርፍ ነው።

14. “የገንዘብ ድጋፍ” ማለት መንግሥት ለዘርፉ መሥሪያ ቤቶች ከሚመድበው የምርምርና ልማት ቋሚ የበጀት ድጋፍ በተጨማሪ የሚሰጥ የገንዘብ ድጋፍ ነው።

15. “ክልል” ማለት በኢትዮጵያ ፌደራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ሕገ መንግስት አንቀጽ 37 የተመለከተዉ ማንኛውም ክልል ሲሆን የአዲስ አበባ እና የድሬደዋ ከተሞች አስተዳደሮችን ይጨምራል።

16. “ሚኒስቴር” ወይም “ሚኒስትር” ማለት የሳይንስና ቴክኖሎጂ ሚኒስቴርና ሚኒስትር ነው።

17. “ሰዉ” ማለት የተፈጥሮ ሰው ወይም በሕግ የሰውነት መብት የተሰጠው አካል ነው።

18. ማንኛዉም በወንድ ሦታ የተገለጸው የሴትንም ይጨምራል።

ክፍል ሁለት

የኢትዮጵያ የባዮቴክኖሎጂ ምክር ቤት

3. መቋቋም

የኢትዮጵያ የባዮቴክኖሎጂ ምክር ቤት (ከዚህ በኋላ ምክር ቤት እየተባለ የሚጠራ) በዚህ ደንብ ተቋቁሟል።

4. የምክር ቤቱ አባላት

ምክር ቤቱ የሚከተሉት አባላት ይኖሩታል

- 1. ጠቅላይ ሚኒስትር .....

2. የትምህርት ማኒስትር ..... አባል
3. የእርሻ እና የተፈጥሮ ሀብት ማኒስትር... አባል
4. የጤና ጥበቃ ማኒስትር ..... "
5. የአካባቢ፣ የደንና የአየር ንብረት ለውጥ ማኒስትር...."
6. የኢንዱስትሪ ማኒስትር ..... "
7. የእንስሳት እና የዓሳ ሀብት ልማት ማኒስትር... "
8. የሳይንስና ቴክኖሎጂ ማኒስትር ..... "
9. እንደአስፈላጊነቱ በመንሣሥት ዉሳኔ የሚሰየሙ ዘርፎች ኃላፊዎች ....."
10. የባዮ-ቴክኖሎጂ እዉቀትን ከግምት ውስጥ ያስገባ በመንግስት የሚሰየሙ ተመራማሪዎች ..... "
11. የኢትዮጵያ የባዮ-ቴክኖሎጂ ኢንስቲትዩት ዋና ዳይሬክተር .....አባልና ጸሐፊ

5. የምክር ቤቱ ሥልጣንና ተግባራት

ምክር ቤቱ የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፡-

1. የባዮ-ቴክኖሎጂ ምርምርና ልማት ፖሊሲ ያወጣል፤ አገራዊ ስትራቴጂ ይነድፋል፤ በአገር ደረጃ ቅድሚያ የሚሰጣቸውን ዋና ዋና የምርምርና ልማት ፕሮግራሞች ይለያል፤ በየዘርፉ በተግባር መተርጎማቸውን ይከታተላል ይገመግማል፤ አቅጣጫ ያስቀምጣል፤
2. በቴክኖሎጂ ሽግግርና ምርምር ቅንጅት በመፍጠር፣ በማስተባበር በመምራት፣ አቅጣጫ በማስያዝ እና አቅም በመገንባት የባዮ-ቴክኖሎጂ ምርምርና ልማት በተለይም በግብርና፣ በጤና፣ በኢንዱስትሪና በአካባቢ መስኮች ለሀገሪቱ ፈጣንና ተከታታይ የኢኮኖሚና ማህበራዊ ዕድገት አስተዋጽኦ እንዲያደርግ አቅጣጫ ያስቀምጣል፤
3. የባዮ-ቴክኖሎጂ ምርምርና ልማት አገራዊ የልማት ግብ ላይ ያተኮረ፣ በዕቅድ የሚመራ፣ በቅንጅትና ትስስር የሚፈጸም፣ ለምርትና አገልግሎት መሻሻል ቅድሚያ የሚሰጥ፣ በጥራቱና የውጤት ደረጃው ተወዳዳሪ የሆነ፣ ህዝቡን ተጠቃሚ የሚያደርግና ከበቃ ቴክኖሎጂዎች ተፈላጊዎችን እያካተተ የሚያድግ ዘላቂ አገራዊ አቅም እንዲፈጠርና እንዲጠናከር አመራር ይሰጣል፤
4. የባዮ-ቴክኖሎጂ ትምህርት፣ ምርምርና ልማትን ለማጠናከር ልዩ የምርምርና የአገልግሎት ማዕከላት የሚቋቋሙበትንና በሥርዓት የሚመሩበትን ሁኔታ አቅጣጫ ያስቀምጣል፤ ለአሠራራቸውም መመሪያ ያወጣል፤

5. በባዮቴክኖሎጂ ምርምርና ልማት አርያ ለሆኑ ፈጻሚዎች አና ኢኮኖሚያዊ ጥቅም ላሰገኙ ኢንዱስትሪዎች የስኬት ዕውቅና ይሰጣል፤ ይሸልማል፤
6. ከየዘርፉ የልማት ፍላጎት በመነሳት በባዮቴክኖሎጂ ምርምር ወደ ምርትነት እንዲሻገሩ የሚፈለጉ ቁልፍ የባዮቴክኖሎጂ ውጤቶች የሚመረጡበትን፣ ከበቃይና መፃኢ ባዮቴክኖሎጂዎች ውስጥ አግባብ ያላቸው ለምርምርና ልማት አገልግሎት እየተመረጡ የሚካተቱበትን ሥርዓት ያፀድቃል፤ ተዛማጅ ቴክኖሎጂዎች ተሳስረዉ የሚለሙበትን አቅጣጫ ያስተምጣል፤ ተዛማጅ ቴክኖሎጂዎችን ለማቀፍና ወደ ዕውቀት ኢኮኖሚ ለማደግ የሚያግዝ የሳይንስ ምርምር የሚያጠናክር፣ ፈጠራ የሚያበረታታ እንዲሆን የሚወጡ መመሪያዎች መተግበራቸውን ይከታተላል፤
7. ለሥራው አፈፃፀም አስፈላጊ የሆኑ ኮሚቴዎችን ያቋቁማል፡፡

6. ምክር ቤቱ ስብሰባዎች

1. ምክር ቤት በሦስት ወር አንድ ጊዜ መደበኛ ስብሰባ ይኖረዋል፤ ሆኖም በሰብሳቢው ሲጠራ አስቸኳይ ስብሰባ ሊካሄድ ይችላል፡፡
2. ከምክር ቤቱ አባላት ከግማሽ በላይ ከተገኙ ምልዓተ ጉባዔ ይሆናል፡፡
3. የዚህ አንቀጽ ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆኖ ምክር ቤት የራሱን የስብሰባ ሥነ-ሥርዓት መመሪያ ሊያወጣ ይችላል፡፡

ክፍል ሦስት

የኢትዮጵያ የባዮቴክኖሎጂ ኢንስቲትዩት

7. መቋቋም

1. የኢትዮጵያ የባዮቴክኖሎጂ ኢንስቲትዩት (ከዚህ በኋላ ኢንስቲትዩት ተብሎ የሚጠራ) የሀገር ሰጪነት ያለዉ ራሱን የቻለ የፌዴራል መንግስት መስሪያ ቤት ሆኖ በዚህ ደንብ ተቋቁሟል፡፡
2. ኢንስቲትዩቱ ተጠሪነት ለሚኒስቴሩ ይሆናል፡፡

8. ዋና መሥሪያ ቤት

የኢንስቲትዩቱ ዋና መሥሪያ ቤት በአዲስ አበባ ሆኖ እንደ አስፈላጊነቱ በማናቸውም ሥፍራ ቅርንጫፍ መሥሪያ ቤት ሊኖረው ይችላል፡፡

9. ዓላማ

ኢንስቲትዩቱ የሚከተሉት ዓላማዎች ይኖሩታል፡-

1. በሀገሪቱ በተለያዩ ሴክተሮች ተበታትነው ያሉ የባዮ-ቴክኖሎጂ እና የኢ.መርጂንግ ቴክኖሎጂ ምርምሮችንና የምርምር መሰረተ ልማቶችን ለሀገሪቱ ዕድገት አስተዋጽኦ በሚያመጣ መልኩ በማቀናጀት ሊያሰራ የሚችል ሥርዓት መፍጠር፤
2. የባዮ-ቴክኖሎጂ ምርምርና ልማት በማስተባበርና በመምራት፤ ተፈላጊ ቴክኖሎጂዎችን በአግባቡ ወደ አገር ውስጥ በማስገባት፤ በማላመድና በማበልፀግ፤ አዳዲስ ቴክኖሎጂዎች በአገር ውስጥ እንዲፈጠሩ በማመቻቸትና ለዚህ የሚያስፈልገውን አሰቻይ አቅም በመገንባት ሀገራችን የባዮ-ቴክኖሎጂ ልማት ተጠቃሚ እንድትሆን ለማብቃት መሥራት፤
3. ለሀገር ልማት ከፍተኛ አስተዋፅኦ ባላቸው የባዮ-ቴክኖሎጂና የኢ.መርጂንግ ቴክኖሎጂዎች ላይ የምርምርና ልማት ሥራዎችን ማካሄድና ሌሎች ተመሳሳይ ምርምሮችን መደገፍ፤
4. የባዮ-ቴክኖሎጂ ምርምርና ልማት በግብርና፣ በጤና፣ በኢንዱስትሪ፣ በአካባቢና ተዛማጅ ዘርፎች በፍጥነት እንዲጠናከርና ምርትና አገልገሎት ለሕዝብ ተደራሽ እንዲሆን ለተመራማሪዎች የተመቻቸ የምርምር ዕድል እንዲፈጠር የምርምርና ልማት አጋዥ ማዕከላትን መፍጠር፣ ማጠናከር፣ መምራትና ማስተባበር
5. የባዮ-ቴክኖሎጂን ምርምርና ልማት አቅም በፍጥነት ለመገንባት፣ በአካባቢ ደህንነት ጥበቃና በምርት ጥራት ዓለም አቀፍ ደረጃውን የጠበቀ እንዲሆን ለማስቻልና የምርምርና ልማቱን ዘላቂነት ለማረጋገጥ የሚያግዝ የአመለካከት፣ የአሠራር፣ የአደረጃጀትና የአፈፃፀም አሰቻይ ሁኔታ የሚያረጋግጥ ሁሉን አቀፍ የድጋፍ ሥርዓት እንዲኖር ማስቻል፤ ውጤቱም ለሕብረተሰቡ ኢኮኖሚያዊ፣ ማህበራዊና አካባቢያዊ ጠቀሜታ የሚጠይቁበትን ሁኔታ ማመቻቸት፤
6. የባዮ-ቴክኖሎጂና ኢ.መርጂንግ ቴክኖሎጂ ምርምርና ልማት ሥራዎች የማህበረሰቡን እሴትና ሞራል የማይቃረኑ መሆናቸውን ማረጋገጥ።

10. የኢንሰቲትዩቱ ሥልጣንና ተግባር

ኢንሰቲትዩቱ የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፡-

1. ባዮ-ቴክኖሎጂን እና ኢ.መርጂንግ ቴክኖሎጂ የተመለከቱ ፖሊሲዎችና ስትራቴጂዎችን በማዘጋጀት ለምክር ቤቱ ያቀርባል፤ ሲጸድቁ ተግባራዊ ያደርጋል፤
2. የሀገሪቱን የአዎቅርና ረጅም ጊዜ የባዮ-ቴክኖሎጂና ኢ.መርጂንግ ቴክኖሎጂ ልማት ዕቅዶችን በማዘጋጀት ለምክር ቤቱ ያቀርባል፤ ሲጸድቁ ተግባራዊ ያደርጋል፤

3. በሀገሪቱ በተለያዩ ሴክተሮች ተበታትነው ያሉ የባዮ-ቴክኖሎጂ ምርምሮችንና የምርምር መሠረተ ልማቶችን ለሀገሪቱ ዕድገት አስተዋጽዖ በሚያመጣ መልኩ የሚቀናጁበትን የጋራ አሠራር ሥርዓት ይዘረጋል፤
4. ከምክር ቤቱ በሚሰጠው አቅጣጫ መሠረት የባዮ-ቴክኖሎጂ ምርምርና ልማት ሥርዓቱ አካላት የባዮ-ቴክኖሎጂን ምርምርና ልማት በመደጋገፍ፣ በመቀናጀትና በመናበብ ለምርትና አገልገሎት ውጤታማነት ተባብረው አንዲያካሄዱ አቅማቸውን ይገነባል፤ ይደግፋል፤ ያስተባብራል፤
5. የባዮ-ቴክኖሎጂ አና ኢመርጂንግ ቴክኖሎጂ ዘርፎች ላይ የመንግስትን የትኩረት አቅጣጫዎች በተከተለ መልኩ ችግር ፈቺ ምርምሮችን ማከናወን ሌሎች ተመሳሳይ ምርምሮች እንዲደረጉ መደገፍ፤ በዘርፉ ለሚደረጉ ምርምሮችም ልዩ ልዩ ድጋፍና ማበረታቻ የሚሰጥበትን ሁኔታ ማመቻቸት፤
6. የባዮ-ቴክኖሎጂ ምርምርና ልማት ፖሊሲና ስትራቴጂን መሠረት በማድረግ ቁልፍ ለሆኑ የባዮ-ቴክኖሎጂ ፕሮግራሞች ለቴክኖሎጂ ሽግግርና ከውጪ ሃገራት ጋር ለሚደረጉ የትብብር ስምምነቶች መመሪያና ሥርዓት ያወጣል፤ የቴክኖሎጂ ሽግግር ለማረጋገጥ ፈጻሚና ባለድርሻ አካላት የሚያደርጉትን ጥረት ያስተባብራል፤ በቴክኖሎጂ ምርጫና የሽግግር ሂደት ላይ የቴክኒክና አንዳስፊላጊነቱ የገንዘብ ድጋፍ ያደርጋል፤
7. ከየዘርፉ የልማት ፍላጎት በመነሳት በባዮ-ቴክኖሎጂ ምርምር ወደ ምርትነት እንዲሻገሩ የሚፈለጉ ቁልፍ የባዮ-ቴክኖሎጂ ዉጤቶችን አስቀድሞ በጥናት ይለያል፤ ምርምር ያደርጋል፤ እንዲደረግባቸዉ ያስተባብራል፤ ድጋፍ ይሰጣል፤ ለባዮ-ቴክኖሎጂ ስልጠና፤ ምርምርና ልማት የዕውቀትና ክህሎት ሽግግርና አቅም ግንባታ አጋር ተቋማትን ያፈላልጋል፤
8. ለባዮ-ቴክኖሎጂ አና ኢመርጂንግ ቴክኖሎጂ ምርምርና ልማት የሰው ኃይል አቅም ግንባታ አስፈላጊውን ድጋፍ ያደርጋል፤ ከሚመለከታቸው ተቋማት ጋር በመተጋገዝ እንደአስፊላጊነቱ ሥልጠናዎችን ያዘጋጃል፤ የድሀረ ምረቃ ተማሪዎችን ምርምር በገንዘብ የሚደገፉበትን መንገድ ያመቻቻል፤ የትምህርት፣ የሥልጠናና የምርምር የጥራት ደረጃ ይገመግማል፤ ጥራት በማረጋገጥ ያግዛል፤
9. ውጤታማ የባዮ-ቴክኖሎጂ የትምህርት፣ የምርምርና የልማት የሰው ኃይል የማቆያና የማትጊያ ሥርዓት እንዲኖር ከሚመለከታቸው ተቋማት ጋር በቅርብ ይሠራል፤

አስፈላጊ ጥናቶችን በማድረግ የውሳኔ ሃሳቦችን ለምክር ቤት በማቅረብ ያስፀድቃል፤ ተፈጻሚነታቸውን ይከታተላል፤

10. የባዮ-ቴክኖሎጂን የትምህርትና የምርምር መሠረተ ልማት ፍላጎት አገር አቀፍ ዳሰሳ ያደርጋል፤ የአቅም ግንባታ የረጅምና የአጭር ጊዜ ዕቅድ አዘጋጅቶ በምክር ቤት ያስጸድቃል፤ የባዮ-ቴክኖሎጂን ትምህርት፣ ምርምርና ልማት ለማጠናከር ልዩ የምርምርና የአገልግሎት ማዕከላት የሚቋቋሙበትን ሁኔታ ያመቻቻል፤ ለአተገባበሩ አስፈላጊውን ክትትልና ድጋፍ ያደርጋል፤ የምርምር ተቋማትን የመሠረተ ልማት ፍላጎቶች ለማሟላት ይሠራል፤

11. የባዮ-ቴክኖሎጂን ትምህርት፣ ምርምርና ልማት ለማጠናከር የሚቋቋሙትን ልዩ የምርምርና የአገልግሎት ማዕከላት ያጠናክራል፤ ያስተባብራል፤ ተደራሽ ያደርጋል፤ ከሚመለከታቸው ጋር በመሆን በአጋዥነት አስተዋዕዮ ሊያደርጉ የሚችሉ ተቋማትን ተሳትፎ ያጠናክራል፤ ተቀናጅተው እንዲሰሩ ያመቻቻል፤

12. ከባዮ-ቴክኖሎጂ ምርምርና ልማት ሥርዓቱ አካላት ለወጡ ቴክኖሎጂዎች ዕውቀት፣ አሰራሮችና ኢንፎርሜሽን አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ የአዕምሮአዊ ንብረት መብት ባለቤትነትን እንዲያገኙ አስፈላጊውን ሁኔታዎች ያመቻቻል፤

13. የባዮ-ቴክኖሎጂ ምርምር ተቋማትና ማዕከላትን አቅም ያጠናል፤ የጥራትና የብቃት ደረጃ የመለኪያ መስፈርት በማዘጋጀት በመስፈርቱ መሠረት ይገመግማል፤ ዉጤቱንም አግባብ ላለው አካል በግብዓትነት እንዲያገለግል ያቀርባል፤

14. በባዮ-ቴክኖሎጂ ምርምርና ልማት ሥርዓቱ አካላት የሚቀርቡ አገራዊ መረጃዎችን እና ሳይንሳዊ ጽሁፎችን ያሰባስባል፤ ያደራጃል፤ ጥቅም ላይ እንዲውሉ ሁኔታዎችን ያመቻቻል፤ ለተመራማሪዎች ተማሪዎችና ተጠቃሚዎች ተደራሽ ያደርጋል፤

15. በባዮ-ቴክኖሎጂና ኢ.መርጂንግ ቴክኖሎጂ ዘርፍ የሚደረጉ የምርምርና ልማት ተግባራት የማህበረሰቡን የባህልና ሞራል እሴቶች የጠበቁ የዘርፉን የምርምር ሥነ-ምግባር የሚያከብሩ እና ኢኮኖሚያዊ ጠቀሜታ ያላቸው መሆኑን ማረጋገጥ የሚያስችል ሥርዓት ይዘረጋል፤

16. ወደ ሀገር ውስጥ ለማስገባትና ከሀገር ለማስወጣት ቁጥጥር እንዲደረግባቸው በሕግ የተለዩ የባዮ-ና ኢ.መርጂንግ ቴክኖሎጂ ውጤቶችን አግባብ ካላቸው አካላት ጋር በመተባበር ተገቢውን ምርመራ በማድረግ ፍቃድ መስጠት፣ መቆጣጠጥ አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝም እገዳ ማድረግ፤

- 17. የባዮተክኖሎጂና ኢመርጂንግ ቴክኖሎጂ መመሪያዎች፣ ደረጃዎች ፣ ጋይድላይኖች፣ ማኑዋሎች፣ ያዘጋጃል፤ በምክር ቤቱ ሲጸድቁ ተግባራዊ ያደርጋል፤
- 18. ክሊሎች በውጭ ሀገር ከሚገኙ የተለያዩ አቻ አካላት ጋር ትብብር መመስረትና ጠቃሚ ልምዶችንና አለራሮችን ቀምሮ ወደ ሀገር ውስጥ ማስገባትና ለምርምር አጋዥ የሆኑ የቴክኖሎጂ፣ የቴክኒክ እና የቁሳቁስ ድጋፍ የሚገኝበትን ሁኔታ ያመቻቻል፤
- 19. የንብረት ባለቤት ይሆናል፣ ጧል ይዋዋላል፤ በስሙ ይከሰላል፣ ይከሰሳል፤
- 20. ዓላማውን ለማስፈፀም አስፈላጊ የሆኑ ሌሎች ተዛማጅ ተግባሮችን ያከናውናል።

11. የኢንስቲትዩቱ አቋም

ኢንስቲትዩቱ፡-

- 1. በሚኒስትሩ አቅራቢነት በጠቅላይ ሚኒስትሩ የሚሾሙ ዋና ዳይሬክተር እና እንደአስፈላጊነቱ ምክትል ዋና ዳይሬክተሮች እና
- 2. ከተለያዩ የባዮቴክኖሎጂ ዘርፎች የተውጣጡ ከፍተኛ ባለሙያዎችና ሌሎች አስፈላጊ ሠራተኞች ይኖሩታል።

12. የዋና ዳይሬክተሩ ስልጣንና ተግባር

- 1. ዋና ዳይሬክተሩ የኢንስቲትዩቱ፣ ዋና ሥራ አስፈፃሚ በመሆን ከምክር ቤቱ በሚሰጠው አጠቃላይ መመሪያ መሠረት የኢንስቲትዩቱን ሥራዎች ይመራል፤ ያስተዳድራል።
- 2. የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) አጠቃላይ ድንጋጌ እንደተጠበቀ ሆኖ ዋና ዳይሬክተሩ፡-
  - ሀ/ በዚህ ደንብ አንቀጽ 10 የተመለከቱትን የኢንስቲትዩቱን ሥልጣንና ተግባራት በሥራ ላይ ያውላል፤
  - ለ/ የኢንስቲትዩቱን ሠራተኞች የፌደራል ሲቪል ሰርቪስ ሕጎችን መሠረታዊ መርሆዎች ተከትሎ በመንግሥት በሚፀድቅ መመሪያ መሠረት ይቀጥራል፤ ያስተዳድራል፤
  - ሐ/ የኢንስቲትዩቱን ዓመታዊ የሥራ ፕሮግራም እና በጀት አዘጋጅቶ ለምክር ቤቱ ያቀርባል፤ ሲፈቀድም በሥራ ላይ ያውላል፤
  - መ/ ለኢንስቲትዩቱ በተፈቀደው በበጀትና የሥራ ፕሮግራም መሠረት ገንዘብ ወጪ ያደርጋል፤

ሠ/ የኢንስቲትዩቱን ስትራቴጂ እና ዝርዝር ፕሮግራም ይቀርባል፤ ኢንስቲትዩቱን ያደራጃል፤

ረ/ ከሦስተኛ ወገኖች ጋር በሚደረጉ ግንኙነቶች ኢንስቲትዩቱን ይወክላል፤

ሰ/ የኢንስቲትዩቱን የሥራ ክንወንና የሒሳብ ሪፖርቶች አዘጋጅቶ ለምክር ቤቱ ያቀርባል።

3. የኢንስቲትዩቱ ዋና ዳይሬክተር ለኢንስቲትዩቱ ስራ ቅልጥፍና በሚያስፈልግ መጠን ከስልጣንና ተግባሩ በከፊል ለኢንስቲትዩቱ ሌሎች ኃላፊዎችና ሠራተኞች በውክልና ሊያስተላልፍ ይችላል።

13. የምክትል ዋና ዳይሬክተሮች ሥልጣንና ተግባር

ምክትል ዋና ዳይሬክተሮች የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖራቸዋል፡

1. የኢንስቲትዩቱን ተግባራት በማቀድ በማደራጀት በመምራትና በማስተባበር ዋና ዳይሬክተሩን ያግዛሉ፤
2. በዋና ዳይሬክተሩ ተለይተው የሚሰጡ ስራዎችን ያከናውናሉ፤
3. ዋና ዳይሬክተሩ በማይኖርበት ጊዜ በዋና ዳይሬክተሩ ተለይቶ ውክልና ሲሰጥ ዋና ዳይሬክተሩን ወክሎ ይሠራል።

14. በጀት

የኢንስቲትዩቱ በጀት በመንግሥት ይመደባል።

15. ስለ ሒሳብ መዝገብ

1. ኢንስቲትዩቱ የተሟላና ትክክል የሆኑ የሒሳብ መዝገብን ይይዛል።
2. የኢንስቲትዩቱ የሒሳብ መዝገብንና ገንዘብ ነክ ሰነዶች በየዓመቱ በዋናው አዲተር ወይም እርሱ በሚሰይማቸው ሌሎች አዲተሮች ይመረመራሉ

ክፍል አራት

ልዩ ልዩ ድንጋጌዎች

16. ተባብሮ ስለመስራት

ኢንስቲትዩቱ ከብዙሀ ሕይወትና ከደህንነት ሕይወት ጥበቃ (ባዮሴፍቲ) ጋር ተያያዥነት ባላቸው የባዮቴክኖሎጂ ጉዳዮች ላይ ከሌሎች ክሚመለከታቸው አካላት ጋር በትብብር ይሰራል።

17. ደንቡ የሚጸናበት ጊዜ

ይህ ደንብ በፌዴራል ነጋሪት ጋዜጣ ታትሞ ከወጣበት ቀን ጀምሮ የፀና ይሆናል።

አዲስ አበባ ሰኔ 1 ቀን 2008 ዓ.ም.
ኃይለማርያም ደሳለኝ
የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ
ጠቅላይ ሚኒስትር

ቀ/ ለትራንስፖርት ሚኒስቴር ተጠሪ የሆኑ ተቋማት ማቋቋሚያ ሀገች

አዋጅ ቁጥር 66/1989 ዓ.ም

የመንገድ ፈንድ ለማቋቋም የወጣ አዋጅ

የመንገዶች ልማት፣ ጥገናና ማሻሻያ ለአገሪቱ የተቀላጠፈ ማህበራዊና ኢኮኖሚያዊ ልማት አስፈላጊ በመሆኑ፤

የመንገዶች ጥገና በቂና የማያቋርጥ የገንዘብ ፈሰስ የሚሻ ሆኖ በመገኘቱ፤

በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ሕገመንግሥት አንቀጽ 55(1) መሠረት የሚከተለው ታውጧል፡፡

1. አጭር ርዕስ

ይህ አዋጅ “የመንገድ ፈንድ ማቋቋሚያ አዋጅ ቁጥር 66/1989” ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል፡፡

2. ትርጓሜ

የቃሉ አገባብ ሌላ ትርጉም የሚያሰጠው ካልሆነ በስተቀር በዚህ አዋጅ ውስጥ፡

1. “መንገድ” ማለት አውራጉዳና፣ የገጠር መንገድና የከተማ መንገድ ሲሆን ድልድይን ይጨምራል፡፡
2. “የመንገድ ደገንነት እርምጃዎች” ማለት በመንገድ አጠቃቀም ላይ አደጋ እንዳይደርስ የሚከላከሉ ሥራዎችን መሥራትንና የትራፊክ እንቅስቃሴ መቆጣጠሪያ ምልክቶችንና መሣሪያዎችን በመንገድ ላይ ማኖርን ያጠቃልላል፡፡
3. “የመንገድ ተጠቃሚ” ማለት የተሸከርካሪ ባለቤት ወይም የመንገድ ትራንስፖርት ተጠቃሚ የሆነ ማንኛውም ሰው ነው፡፡
4. “ባለሞተር ተሸከርካሪ” ማለት በሜካኒካል ወይም በኢ.ሊ.ክትሪክ ኃይል የሚንቀሳቀስ ሆኖ የጭነት ማመላለሻ ተሸከርካሪ፣ የሕዝብ ማመላለሻ ተሸከርካሪ፣ የግል አውቶሞቢል፣ ጎታች መኪና ወይም ባለሞተር ብስክሌት በሚል ስያሜ የሚጠራ ተሸከርካሪ ነው፡፡
5. “መንግስት” ማለት የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ መንግሥት ነው፡፡

6. “ክልል” ማለት በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ሕገ መንግስት አንቀጽ 47 የተጠቀሰው ማንኛውም ክልል ሲሆን ለዚህ አዋጅ አፈጻጸም ሲባል የአዲስ አበባ እና የድሬዳዋ አስተዳደርንም ይጨምራል።
7. “የመንገድ ኤጀንሲ” ማለት መንገዶችን ለማልማት፣ ለመጠገንና ለማስተዳደር ኃላፊነት የተሰጠው የመንግሥት፣ የክልል ወይም የከተማ አስተዳደር አካል ነው።
8. “ቦርድ” ማለት በዚህ አዋጅ አንቀጽ 8(1)(ሀ) መሠረት የተቋቋመ የመንገድ ፈንድ ቦርድ ነው።
9. “ሰው” ማለት የተፈጥሮ ሰው ወይም በሕግ የሰውነት መብት የተሰጠው አካል ነው።

3. መቋቋም

የመንገድ ፈንድ (ከዚህ በኋላ “ፈንድ” እየተባለ የሚጠራ) ቋሚ የፋይናንስ ምንጭ ሆኖ የገንዘብ ሚኒስቴር¹⁰⁸ በሚከፍተው ልዩ የባንክ ሂሳብ ውስጥ ተቀማጭ እንዲሆን በዚህ አዋጅ ተቋቁሟል።

4. የፈንዱ ዓላማ

የፈንዱ ዓላማ ለመንገድ ጥገናና ለመንገድ ደህንነት እርምጃዎች የሚያስፈልጉትን ወጪዎችን መሸፈን ይሆናል።

5. የፈንዱ ምንጮች

1. ፈንዱ ከሚከተሉት ምንጮች ይሰበሰባል፦
  - ሀ/ በመንግሥት ከሚመደብ በጀት፤
  - ለ/ ለመንገድ ጥገና ከተጣለ የነዳጅ ታሪፍ፤
  - ሐ/ በክብደት ላይ ከተመሠረተ ዓመታዊ የተሸከርካሪ ፈቃድ ሚደሻ ክፍያ፤
  - መ/ ከተፈቀደው ክብደት በላይ በመጫን ከሚጣል ቅጣት፤
  - ሠ/ እንደአስፈላጊነቱ ከሚጣል ከማናቸውም ሌላ የመንገድ ታሪፍ።
2. የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 (ሐ) ድንጋጌ መንገዶችን በሚጠቀሙ ባለሞቲር ተፎሽከርካሪዎች ላይ ሁሉ ተፈጻሚ ይሆናል።

6. የፈንዱ ተሰብሳቢ ገንዘብ

1. በዚህ አዋጅ አንቀጽ 5(1)(ለ)፣ (ሐ)፣ (መ) እና (ሠ) መሠረት የሚሰበሰበው ገቢ መጠን በሚስትሮች ምክር ቤት ይወሰናል።

¹⁰⁸ በ22/12(2008) አ. 916 አንቀጽ 9(9) መሰረት የገንዘብና ኢኮኖሚ ትብብር ሚኒስቴር በሚል ይነበብ።

2. በመንግሥት የሚመደበው በጀት በየወሩ መጀመሪያ በፈንዳ ሂሳብ ገቢ ይደረጋል፤
3. ለመንገድ ጥገና የተጣለ የነዳጅ ታሪፍ የሚሰበሰበውና በፈንዳ ሂሳብ ገቢ የሚደረገው በኢትዮጵያ ነዳጅ ድርጅት አማካይነት በየወሩ ይሆናል ።
4. በክብደት ላይ የተመሠረተ ዓመታዊ የተሽከርካሪ ፈቃድ ማደሻ ክፍያ የሚሰበሰበውና በፈንዳ ሂሳብ ገቢ የሚደረገው በእያንዳንዱ ክልል የትራንስፖርትና መገናኛ ቢሮ ወይም አግባብ ባለው ሌላ የክልሉ አካል ሲሆን የተሰበሰበው ገንዘብ እስከየወሩ መጨረሻ ገቢ ይሆናል።
5. ከተፈቀደው ክብደት በላይ በመጫን የሚጣል የገንዘብ ቅጣት የሚሰበሰበውና በፈንዳ ሂሳብ ገቢ የሚደረገው የተሽከርካሪ ክብደት መቆጣጠሪያ ደንብን ለማስፈጸም ሥልጣን በተሰጠው አካል ሲሆን የተሰበሰበው ገንዘብ እስከየወሩ መጨረሻ ገቢ ይሆናል።
6. እንደአስፈላጊነቱ ከሚጣል ከማናቸውም ሌላ የመንገድ ታሪፍ የሚገኝ ገቢ የሚሰበሰበውና በፈንዳ ሂሳብ ገቢ የሚደረገው የሚኒስትሮች ምክር ቤት በሚሰይመው አካልና በሚወሰነው ጊዜ ይሆናል ።
7. በዚህ አንቀጽ መሠረት ገንዘብ በፈንዳ ሂሳብ ገቢ ያደረገ ማንኛውም አካልና የገንዘብ ሚኒስቴር በየወሩ ማብቂያ ከ15 ቀናት ባልበለጠ ጊዜ ውስጥ ስለገቢው ለቦርዱ ሪፖርት ያቀርባሉ።

7. ስለክፍያዎች

ከፈንዳ ሂሳብ ገንዘብ ወጭ ሆኖ የሚከፈለው በጸደቀው ዓመታዊ የሥራ ፕሮግራም መሠረት ለተከናወኑ ሥራዎች፣ ለተገዙት ዕቃዎችና አገልግሎቶች ሲሆን አከፋፈሉም ቦርዱ በሚያወጣው መመሪያ መሠረት ይሆናል።

8. ስለፈንዳ አካላት

1. ፈንዳ፡-

ሀ/ ከመንግሥት፣ ከክልሎችና ከመንገድ ተጠቃሚዎች የሚወከሉ አባላት የሚገኙበት ቦርድ፤ እና

ለ/ የሕግ ሰውነት ያለው ራሱን የቻለ ጽሕፈት ቤት ይኖረዋል።

2. የቦርዱ ተጠሪነት ለጠቅላይ ሚኒስትሩ¹⁰⁹ ይሆናል።

¹⁰⁹ በ22/12(2008) አ.916 አንቀጽ አንቀጽ 33 (12)(መ) መሰረት ለትራንስፖርት ሚኒስቴር ሆኗል።

9. ስለቦርዱ አባላት

1. የቦርዱ አባላት ቁጥርና የአወካካላቸው ሥርዓት በመንግሥት ይወሰናል።
2. የቦርዱ ሰብሳቢ በመንግሥት ይሰየማል።
3. የቦርዱ አባላት የሥራ ዘመን ሁለት ዓመት ይሆናል። ሆኖም ማንኛውም አባል በወከለው አካል ለተጨማሪ ሥራ ዘመናት እንደገና ሊመደብ ይችላል።
4. አንድን የቦርድ አባል የመደብ አካል በማናቸውም ጊዜና ምክንያት ሊያነሳውና በሌላ ሊተካው ይችላል ።
5. የቦርድ አባላት ቁጥር በሞት፣ ሥራን በፈቃድ በመልቀቅ ወይም በማናቸውም ሌላ ምክንያት ቢቀነስ ክፍት ቦታው በሦስት ወር ጊዜ ውስጥ ይሞላል።
6. የቦርዱ ሥልጣን በቦርዱ አባላት ቁጥር ማነስ ምክንያት አይነካም።
7. ማንኛውም የቦርድ አባል በቦርዱ ውስጥ ካለው ሥራ ጋር በቀጥታም ሆነ በተዘዋዋሪ መንገድ የሚጋጭ ማንኛውም ተግባር ማከናወን የለበትም። በቦርዱ ውስጥ ካለው ሥራ ጋር በቀጥታም ሆነ በተዘዋዋሪ መንገድ የሚጋጭ ጉዳይ ሲያጋጥመው ይህንኑ ለቦርዱ በማሳወቅ ጉዳዩ ከሚታይባቸው የቦርዱ ስብሰባዎች ሁሉ ራሱን ማግለል አለበት ።

10. የቦርዱ ስልጣንና ተግባር

ቦርዱ የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባሮች ይኖሩታል፤

1. ፈንዳን ያስተዳደራል፤
2. ስለፈንዱ አሰባሰብና ከፈንዱ ገንዘብ ወጪና ተከፋይ ስለሚሆንበት ሥርዓት መመሪያ ያወጣል፤
3. ለፈንዱ መግባት ያለባቸው ገቢዎች በወቅቱ መሰብሰባቸውንና በፈንዱ ሂሳብ መግባታቸውን ያረጋግጣል፤
4. የመንገድ ኤጀንሲዎችን ዓመታዊ የመንገድ ጥገና ፕሮግራሞች ከመጽደቃቸው በፊት ይገመግማል፤ ፕሮግራሞቹ በተቀናበረና በተቀናጀ ዘዴ እንዲዘጋጁ ያማክራል፤
5. በዓመቱ ውስጥ በፈንዱ የሚሸፈኑ ሥራዎችን በተመለከተ ለመንግሥት ሃሳብ ያቀርባል፤ ሲፈቀድም በዕቅዱ መሠረት የፈንዱን ገንዘብ ያከፋፍላል፤
6. በፈንዱ አከፋፈል ላይ ተጠያቂነትና ግልጽ አሠራር መኖሩን ያረጋግጣል፤

7. የመንገድ ኤጀንሲዎችን የሥራ አመራር ሪፖርቶች እየተቀበለ ይገመግማል፤ የፊንዳን አጠቃቀም በተመለከተ የሚጠናቀሩ ሪፖርቶችን አዘገጃጀት ይቆጣጠራል፤
8. በፊንዳ. የተከናወኑትን የመንገድ ጥገና እና የመንገድ ደገንነት እርምጃዎች ተግባራት፣ የፋይናንስና የቴክኒክ አዲት ያስደርጋል፤ የአዲት ሪፖርቶችን ይገመግማል፤ በአዲት ሪፖርቶቹ መሠረት ተገቢ እርምጃዎች መወሰዳቸውን ያረጋግጣል፤
9. ለመንገድ ጥገና ነገራዊም የሚያስፈልጉ ተጨማሪ የፋይናንስ ምንጮችና የታሪፍ ደረጃዎችን በተመለከተ ለመንግሥት ሃሳብ ያቀርባል፤
10. ከመንገድ ጥገናና ከፊንዳ. ጋር በተያያዙ የፖሊሲ ጉዳዮች ላይ መንግሥትን ያማክራል፤
11. በአዲተር የተመረመረ የፊንዳ. ዓመታዊ ሂሳብ እንዲጠናቀርና ይፋ እንዲሆን ያደርጋል፤
12. አስፈላጊ ሆኖ ሲያገኘው አማካሪ ኮሚቴዎችን ያቋቁማል፤ ሥራቸውን ይመራል፤ ያስተባብራል፡፡

11. የቦርዱ ስብሰባዎች

1. የቦርዱ መደበኛ ስብሰባ በየሦስት ወሩ አንድ ጊዜ ይደረጋል፡፡ ሆኖም በስብሰባው ሲጠራ ቦርዱ በማናቸውም ጊዜ አስቸኳይ ስብሰባ ሊያደርግ ይችላል፡፡
2. በቦርዱ ስብሰባ ላይ አብዛኛው አባላት ከተገኙ ምልዓተ ጉባዔ ይሆናል ፡፡
3. የቦርዱ ውሳኔ የሚተላለፈው በስብሰባው ከተገኙ አባላት በአብዛኛው ድምጽ ሲደገፍ ነው፡፡ ሆኖም ድምጹ እኩል በእኩል የተከፈለ እንደሆነ ሰብሳቢው ወሳኝ ድምጽ ይኖረዋል፡፡
4. የዚህ አንቀጽ ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆኖ ቦርዱ የራሱን የስብሰባ ሥነ ሥርዓት ደንብ ሊያወጣ ይችላል፡፡

12. ስለፊንዳ ጽሕፈት ቤት

1. የፊንዳ. ጽሕፈት ቤት ዋና መሥሪያ ቤት በአዲስ አበባ ይሆናል፡፡

2. ጽሕፈት ቤቱ በቦርዱ አቅራቢነት በመንግሥት የሚሾም አንድ ዋና ዳይሬክተርና¹¹⁰ አስፈላጊው ሠራተኞች ይኖሩታል።

13. የጽሕፈት ቤት ስልጣንና ተግባር

ጽሕፈት ቤቱ የሚከተሉት ስልጣንና ተግባሮች ይኖሩታል፦

1. የቦርዱ ውሳኔዎችና መመሪያዎች በትክክል ሥራ ላይ መዋላቸውን ይከታተላል ያረጋግጣል፤
2. የፈንዱን ሂሳብና ሪከርድ ይይዛል፤
3. የቦርዱን ሥራ አመራር ስብሰባዎች ሪከርዶች ይይዛል፤ ለፈንዱ መግባት የሚገባው ገንዘብ ሁሉ በወቅቱ በፈንዱ ሂሳብ ገቢ መደረጉን ይከታተላል፤
4. የፈንዱን የሂሳብ መግለጫዎች እያዘጋጀ በየዓመቱ ለቦርዱ ያቀርባል፤
5. ስለፈንዱ ገቢዎችና አጠቃቀም፣ ስለመንገድ ጥገና ጠቀሜታ መንገድን አለመጠገን ስለሚያስከትላቸው ውጤቶች፣ ጥራት ያለው መንገድ ለተጠቃሚዎች ስለሚያስገኘው ቁጠባና ስለመሳሰሉት የሕዝብ ግንኙነት ሥራዎችንና ወቅታዊ ሕትመቶችን ያመነጫል፤ ያሠራጫል፤
6. የንብረት ባለቤት ይሆናል፤ ውል ይዋዋላል፤ በስሙ ይከላል፤ ይከሰሳል።

14. የጽሕፈት ቤቱ ዋና ዳይሬክተር ስልጣንና ተግባር

1. የጽሕፈት ቤቱ ዋና ዳይሬክተር ከቦርዱ በሚሰጠው አጠቃላይ መመሪያ መሠረት የጽሕፈት ቤቱን ሥራዎች ያቅዳል፤ ይመራል፤ ያስተዳድራል።
2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) አጠቃላይ አነጋገር ሳይወሰን፤ የጽሕፈት ቤቱ ዋና ዳይሬክተር፦
  - ሀ/ በዚህ አዋጅ አንቀጽ 13 የተመለከቱትን የጽሕፈት ቤቱን ስልጣንና ተግባሮች ሥራ ላይ ያውላል፤
  - ለ/ የፌዴራል ሲቪል ሰርቪስ ሕግን መሠረታዊ ዓላማዎች በመከተል ቦርዱ በሚያጸድቀው መመሪያ መሠረት የጽሕፈት ቤቱን ሠራተኞች ይቀጥራል፤ ያስተዳድራል፤
  - ሐ/ የጽሕፈት ቤቱን ዓመታዊ በጀትና የሥራ ፕሮግራም አዘጋጅቶ ለቦርዱ ያቀርባል፤ ሲፈቀድም ተግባራዊ ያደርጋል፤

¹¹⁰ በ1/17(1998) አ.471 አንቀጽ 33(2) "ኃላፊ" የሚለው "ዋና ዳይሬክተር" በሚል ተተካ።

መ/ ለጽሕፈት ቤቱ በተፈቀደው በጀትና የሥራ ፕሮግራም መሠረት ገንዘብ ወጪ ያደርጋል፤

ሠ/ ከሦስተኛ ወገኖች ጋር በሚደረጉ ግንኙነቶች ሁሉ ጽሕፈት ቤቱን ይወክላል ረ/ የጽሕፈት ቤቱን ዓመታዊ እና አስፈላጊ በሆነ ጊዜ ሁሉ የሥራ ክንውን ሪፖርት አዘጋጅቶ ለቦርዱ ያቀርባል፤

ሰ/ ከቦርዱ የሚሰጡትን ሌሎች ተግባሮች ያከናውናል።

- 3. የጽሕፈት ቤቱ ዋና ዳይሬክተር ለጽሕፈት ቤቱ ሥራ ቅልጥፍና በሚያስፈልገው መጠን ሥልጣንና ተግባሩን በከፊል ለጽሕፈት ቤቱ ሠራተኞች በውክልና ሊያስተላልፍ ይችላል።
- 4. እርሱን ሙሉ ለሙሉ ተክቶ ከ30 ቀናት ለሚበልጥ ጊዜ የሚሠራ ኃላፊ ሲወክል ሙክልናው በቅድሚያ ለቦርዱ ቀርቦ መጽደቅ አለበት።

15. በጀት

- 1. የጽሕፈት ቤቱ በጀት በመንግሥት ይመደባል።
- 2. የፈንዳ የበጀት ዓመት ከሐምሌ 1 ቀን ጀምሮ ሰኔ 30 ቀን ያበቃል።

16. ስለአዲት

- 1. ለዋናው አዲተር በሕግ የተሰጠው ሥልጣን እንደተጠበቀ ሆኖ የፈንዳ ሂሳብ ቦርዱ በሚሰይመው የውጭ አዲተር በየዓመቱ ይመረመራል ።
- 2. ሂሳቡ የሚመረመረው በዓለም አቀፍ ደረጃ ተቀባይነት ባለው የሂሳብ ምርመራ መርሆዎችና ሥርዓት መሠረት ሆኖ የአዲት ሪፖርቱ ቦርዱና የገንዘብ ሚኒስቴር አስተያየት እንዲሰጡበት ይቀርብላቸዋል።
- 3. የቴክኒክ ምርመራ በተመረጠ ተግባራት ላይ በየዓመቱ ይከናወናል ።

17. ተፈጻሚነት የሌላቸው ህጎች

ከዚህ አዋጅ ጋር የሚቃረን ማናቸውም ሕግ በዚህ አዋጅ በተደነገገባቸው ጉዳዮች ላይ ተፈጻሚነት አይኖረውም።

18. አዋጁ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ አዋጅ ከየካቲት 27 ቀን 1989 ዓ.ም ጀምሮ የጸና ይሆናል ።

አዲስ አበባ የካቲት 27 ቀን 1989 ዓ.ም

ዶ/ር ነጋሶ ጊዳዳ

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ፕሬዚዳንት

ደንብ ቁጥር 247/2003

የኢትዮጵያ መንገዶች ባለሥልጣን እንደገና ለማቋቋም የወጣ

የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ

የሚኒስትሮች ምክር ቤት የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ አስፈጻሚ አካላትን ሥልጣንና ተግባር ለመወሰን በወጣው አዋጅ ቁጥር 691/2003 አንቀጽ 5 እና አንቀጽ 34 መሠረት ይህን ደንብ አውጥቷል፡፡

1. አጭር ርዕስ

ይህ ደንብ “የኢትዮጵያ መንገዶች ባለሥልጣን እንደገና ማቋቋሚያ የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ ቁጥር 247/2003” ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል፡፡

2. ትርጓሜ

በዚህ ደንብ ውስጥ የቃላት አገባብ ሌላ ትርጉም ካላሰጠው በስተቀር፦

1. “መንገድ” ማለት ባለሥልጣኑ የሚያስተዳድረው ማንኛውም መንገድ ሲሆን በመንገዶች ክልል ውስጥ የሚገኙ ድልድዮችን፣ ፉካዎችን፣ የውሃ መውረጃ ሰዮችን፣ የትራፊክ ደህንነት ምልክቶችንና የመሳሰሉትን ይጨምራል፤
2. “የመንገድ ሥራ” ማለት የመንገድ ግንባታ፣ ጥገና፣ ማሻሻል ወይም መልሶ ግንባታ ሲሆን ተያያዥነት ያላቸውን ተግባራት ይጨምራል፤
3. “ድንገተኛ ሁኔታ” ማለት ትራንስፖርትን ሊያስተጓጉል የሚችል በመንገድ ላይ የሚከሰት ናዳ፣ የመሬት መንሸራተት፣ የመኪናግጭት ወይም ሌላ ክስተት ነው፡፡

3. መቋቋም

1. የኢትዮጵያ መንገዶች ባለሥልጣን (ከዚህ በኋላ “ባለሥልጣን” እየተባለ የሚጠራ) የሕግ ሰውነት ያለው ራሱን የቻለ የፌዴራል መንግሥት መሥሪያ ቤት ሆኖ በዚህ ደንብ እንደገና ተቋቋሟል፡፡
2. ባለሥልጣኑ ተጠሪነቱ ለትራንስፖርት ሚኒስቴር ይሆናል፡፡

4. ዋና መሥሪያ

የባለሥልጣኑ ዋና መሥሪያ ቤት በአዲስ አበባ ሆኖ እንደአስፈላጊነቱ ቅርንጫፍ መሥሪያ ቤቶችን በማናቸውም ሥፍራዎች ማቋቋም ይችላል፡፡

5. የባለሥልጣኑ ዓላማ

የባለሥልጣኑ ዓላማ

1. መንገዶችን ማልማትና ማስተዳደር

2. የመንገድ አውታር በተቀናጀ መልኩ የሚያድግበትን አመቺ ሁኔታ መፍጠር፤ እና
3. በመንገዶች ሥራ የደረጃ ወጥነትን ማረጋገጥ፤ ይሆናል።

6. የባለስልጣኑ ሥልጣንና ተግባር

ባለሥልጣኑ የሚከተሉት ሥልጣንና ይኖሩታል።

1. መንገዶችን የሚመለከቱ ፖሊሲዎችንና ሕጎችን ያመነጫል፤
2. የመንገዶችን አመዳደብ መመሪያ ያወጣል፤ ብሔራዊ የመንገድ አውታርንና የመንገዶች ደረጃን ይመድባል፤ ይሰይማል፤ የመንገዶችን የዲዛይን ደረጃ ያወጣል፤
3. የአገሪቱን የመንገድ አውታር አስመልክቶ የተቀናጀ ዕቅድ ያወጣል፤ ለሚመለከታቸው አካላት ያሰራጫል፤
4. የአጭርና የረጅም ጊዜ የመንገድ ልማት ዕቅዶችንና ነጭ ገራሽዎችን ያዘጋጃል፤ ሲጸድቁም ተገባራዊ ያደርጋል፤
5. ለመንገድ ሥራ የሚያስፈልጉትን ዲዛይኖችና የፊዚዚሊቲ፣ የአካባቢና ተያያዥነት ያላቸውን ጥናቶች ያዘጋጃል ወይም እንዲዘጋጁ ያደርጋል፤
6. የመንገድ ሥራዎች እንዲከናወኑ ያስደርጋል፤ ድንገተኛ ሁኔታዎች ሲያጋጥሙ ወይም በማናቸውም ሌላ ምክንያት አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ በራሱ ኃይል የመንገድ ሥራዎችን ያከናውናል፤
7. የሥራ እና የአማካሪነት አገልግሎት ውሎችን ያዘጋጃል ወይም እንዲዘጋጁ ያደርጋል፤ ይዋዋላል፤ ሥራዎች በየውላቸው መሠረት የሚከናወኑ መሆናቸውን ለማረጋገጥ በበላይነት ይቆጣጠራል ወይም በሌላ አካል ቁጥጥር እንዲካሄድ ያደርጋል፤
8. አግባብነት ያላቸው የኢትዮጵያ ፌዴራል መንግሥት የግዥና ንብረት አስተዳደር አዋጅ ቁጥር 649/2001 ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆኖ የመንገዶችን ዲዛይን የሚሠሩ ወይም የቁጥጥርና ተዛማጅ አገልግሎቶችን የሚሰጡ አማካሪዎችን እንዲሁም በመንገድ ሥራዎች ላይ የሚሠሩ ሥራ ተቋራጮች የሚመረጡበትን ዘዴዎች ይወስናል፤
9. የመንገድ ሥራዎች በአገር ውስጥ ወይም በዓለም አቀፍ ጨረታ የሚከናወኑበትን አማራጭ ይወስናል፤
10. የትራፊክ ደንብን ምልክቶች እንዲዘጋጁና በመንገዶች ላይ እንዲኖሩ ያደርጋል፤
11. የተሻክርካሪ ክብደት ደንቦችን በመንገዶች ላይ ያስከብራል፤

12. ድንገተኛ ሁኔታ ሲያጋጥም አስቸኳይ እርምጃ በመውሰድ መንገዱ አገልግሎቱን እንዲቀጥል ያደርጋል፤ አፈጻጸሙንም ለሚመለከተው የመንግስት አካል ሪፖርት ያደርጋል፤
13. መንገዶችን በሚመለከት ጥናትና ምርምር ያካሂዳል ወይም እንዲካሄድ ያደርጋል፤ የተገኙ ጠቃሚ ውጤቶችም በሥራ ላይ የሚውሉበትን ሁኔታ ያመቻቻል፤
14. ከክልል የመንገድ ኤጀንሲዎችና አግባብነት ካላቸው ሌሎች አካላት ሲጠየቅ የምክርና የቴክኒክ ድጋፍ ይሰጣል፤
15. ለመንገዶች ልማት የሚያስፈልገውን የሰው ኃይል እንደአስፈላጊነቱ ያሰለጥናል፤
16. መንገዶችን ከጉዳትና አለአግባብ ከመጠቀም ይጠበቃል፤ በመንገዶች ላይ የሚከሰቱ መሰናክሎችን ያስወግዳል ወይም እንዲወገዱ ያደርጋል፤
17. ከመንገዶች ግራና ቀኝ ለሥራው የሚያስፈልገውን የመሬት መጠን ይወስናል፤
18. ለመንገድ ሥራዎች እንዲሁም ለመኖሪያ፣ ለቢሮ፣ ለመሣሪያ ማሳረፊያና ለሌሎች ተዛማጅ አገልግሎቶች የሚያስፈልገውን መሬትና ድንጋይ ነክ ሀብቶች ያለክፍያ በጥቅም ላይ እንዲውሉ ያደርጋል፤
19. በሕግ መሠረት ለባይዞታዎችና ለባለንብረቶች ካሳ በመክፈል ለመንገድ ሥራዎች የሚያስፈልግ መሬት ያስለቅቃል፡፡
20. በመንገዶች ክልል ውስጥ የተገኙ ህገወጥ ንብረቶችን ያስነሳል፤
21. በመንገዶች ላይ ጉዳት የሚያደርሱ ወይም በመንገዶች ላይ ማናቸውንም መሰናክሎች የሚያስቀምጡ ወይም ነዳጅና ቅባት ነክ ፈላጾችን የሚያፈሱ ሰዎች አግባብ ባለው ሕግ መስረት እንዲጠየቁ ያደርጋል፤
22. የመንገድ ሥራዎች በሚካሄዱበት ወቅት ለአካባቢ ጥበቃ የሚያስፈልጉትን ጥንቃቄዎች ያደርጋል፤
23. በክፍያ የሚያገለግሉ መንገዶችን ይወስናል፤ ከተጠቃሚዎች የሚሰበሰብ የአገልግሎት ክፍያ ይሰበሰባል፤ ለመንገድ ፈንድ ገቢ ያደርጋል፤
24. የንብረት ባለቤት ይሆናል፣ ውል ይዋዋላል፣ በስሙ ይከላል፣ ይከሰሳል፤
25. ዓላማውን ለማስፈጸም የሚያስፈልጉ ሌሎች ተዛማጅ ተግባራትን ያከናውናል።

7. የባለስልጣኑ አቋም

ባለሥልጣኑ፡-

1. አባላቱና ሰብሳቢው በመንግሥት የሚሰየሙ ቦርድ፤

2. በመንግሥት የሚሾሙ አንድ ዋና ዳይሬክቶርና እንደአስፈላጊነቱ ምክትል ዋና ዳይሬክቶሮች፤ እና
3. አስፈላጊው ሠራተኞች፤
ይኖሩታል።

8. የቦርዱ ስልጣንና ተግባር

ቦርዱ የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፡-

1. ባለሥልጣኑን የሚመለከቱ ፖሊሲዎችንና ሕጎችን እንዲሁም የባለሥልጣኑን የአጭርና የረጅም ጊዜ እቅዶችን፤ ዓመታዊ የሥራ ፕሮግራምና በጀት ለመንግሥት ከመቅረባቸው በፊት ይገመግማል፤ ሲፈቀድም በየጊዜው አፈጻጸማቸውን ይከታተላል፤
2. ባለሥልጣኑ የሚመራባቸውን መመሪያዎች ያጸድቃል፤
3. የባለሥልጣኑን አዲት ሪፖርት ይመለከታል፤ ተገቢውን መመሪያ ይሰጣል፤
4. የባለሥልጣኑ ዋና ዳይሬክቶር በሚያቀርባቸው ሌሎች ጉዳዮች ላይ ይወስናል።

9. የቦርዱ ስብሰባ

1. ቦርዱ በየወሩ አንድ ጊዜ ይሰበሰባል፤ ሆኖም አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ በማናቸውም ጊዜ ሲሰበሰብ ይችላል።
2. በቦርዱ ስብሰባ ላይ አብዛኞቹ አባላት ከተገኙ ምልዓተ ጉባዔ ይሆናል።
3. የቦርዱ ውሳኔ የሚተላለፈው በስብሰባው በተገኙ አባላት በአብዛኛው ድምጽ ሲደገፍ ነው፤ ሆኖም ድምጽ አኩል በእኩል የተከፈለ አንደሆነ ሰብሳቢው ወሳኝ ድምጽ ይኖረዋል።
4. የዚህ አንቀጽ ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆኖ ቦርዱ የራሱን የስብሰባ ሥነ ሥርዓት ደንብ ሊያወጣ ይችላል።

10. የዋና ዳይሬክቶር ሥልጣንና ተግባር

1. ዋናው ዳይሬክቶር የባለሥልጣኑ ዋና ሥራ አስፈጻሚ ሆኖ የባለሥልጣኑን ሥራዎች ይመራል፤ ያስተዳድራል።
2. የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) አጠቃላይ አንጋገር እንደተጠበቀ ሆኖ ዋናው ዳይሬክቶር፡-
ሀ/ በዚህ ደንብ በአንቀጽ 6 የተመለከቱትን የባለሥልጣኑን ሥልጣንና ተግባራት ሥራ ላይ ያውላል፤

ለ/ በፌዴራል ሲቪል ሰርቪስ ሕጎች መሰረት የባለሥልጣኑን ሰራተኞች ይቀጥራል ፤ ያስተዳድራል

ሐ/ የባለሥልጣኑን የአዎጥርና የረጅም ጊዜ እቅዶችን፣ ዓመታዊ የሥራ ንግግራቶችና በጀት በማዘጋጀት ለቦርዱ ያቀርባል፤ በመንግስት ሲፈቀድም በሥራ ላይ ያውላል፤

መ/ ባለሥልጣኑ የሚመራባቸውን መመሪያዎች ያዘጋጃል፤ በቦርዱ ሲጸድቁም ሥራ ላይ ያውላል፤

ሠ/ በጸደቁ የባለሥልጣኑ ንግግራቶችና በጀት መሠረት ገንዘብ ወጪ ያደርጋል፤

ረ/ የባለሥልጣኑን የሥራ አፈጻጸምና የሂሳብ ሪፖርቶች ለቦርዱ ያቀርባል ፤

ሰ/ ከሦስተኛ ወገኖች ጋር በሚደረጉ ግንኙነቶች ሁሉ ባለሥልጣኑን ይወክላል

ሸ/ አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ ቦርዱን በማስፈቀድ ክርክሮችን ከፍርድ ቤት ውጪ ይጨርሳል፡፡

3. ዋናው ዳይሬክተር ለባለሥልጣኑ ሥራ ቅልጥፍና በሚያስፈልገው መጠን ሥልጣንና ተግባሩን በክፍል ለባለሥልጣኑ የሥራ ኃላፊዎችና ሊሎች ሠራተኞች በውክልና ሊሰጥ ይችላል፡፡

11. በጀት

የባለሥልጣኑ በጀት

- 1. በመንግሥት ከሚመደብ በጀት፤ እና
- 2. በአዋጅ ቁጥር 66/1989 መሠረት ከመንገድ ፈንድ ከሚመደብ ገንዘብ፤ የተውጣጣ ይሆናል፡፡

12. የሂሳብ መዛግብት

- 1. ባለሥልጣኑ የተሟሉና ትክክለኛ የሆኑ የሂሳብ መዛግብት ይይዛል፡፡
- 2. የባለሥልጣኑ የሂሳብ መዛግብትና ገንዘብ ነክ ሰነዶች በዋናው አዲተር ወይም ዋናው አዲተር በሚሰይመው አዲተር በየዓመቱ ይመረመራሉ፡፡

13. ደንቡ የሚፀናት ጊዜ

ይህ ደንብ በፌዴራል ነጋሪት ጋዜጣ ታትሞ ከወጣበት ቀን ጀምሮ የጸና ይሆናል፡፡

አዲስ አበባ ሐምሌ 1 ቀን 2003 ዓ.ም

መለስ ዜናዊ

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ጠቅላይ ሚኒስትር

ደንብ ቁጥር 300/2006

የመድን ፈንድ አስተዳደር ኤጀንሲን ለማቋቋም የወጣ

የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ

የሚኒስትሮች ምክር ቤት የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ አስፈፃሚ አካላትን ሥልጣንና ተግባር ለመወሰን በወጣው አዋጅ ቁጥር 691/2003 አንቀጽ 5 እና በተሽከርካሪ አደጋ የሦስተኛ ወገን መድን አዋጅ ቁጥር 799/2005 አንቀጽ 29(1) መሠረት ይህን ደንብ አውጥቷል፡፡

1. አጭር ርዕስ

ይህ ደንብ “የመድን ፈንድ አስተዳደር ኤጀንሲ ማቋቋሚያ የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ ቁጥር 300/2006” ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል፡፡

2. ትርጓሜ

በዚህ ደንብ ውስጥ የቃላት አገባብ ሌላ ትርጉም የሚያሰጠው ካልሆነ በስተቀር፡-

- 1. “አዋጅ” ማለት የተሽከርካሪ አደጋ የሦስተኛ ወገን መድን አዋጅ ቁጥር 799/2005 ነው፤
- 2. በአዋጁ አንቀጽ 2 የተሰጡ ትርጓሜዎች ለዚህ ደንብም ተፈፃሚ ይሆናሉ፤
- 3. “የመድን ፈንድ” ማለት በአዋጁ አንቀጽ 19 መሠረት የተቋቋመው የመድን ፈንድ ነው፤
- 4. “ሚኒስቴር” ወይም “ሚኒስትር” ማለት እንደቅደም ተከተሉ የትራንስፖርት ሚኒስቴር ወይም ሚኒስትር ነው፤
- 5. ማንኛውም በወንድ ጾታ የተገለፀው የሴትንም ይጨምራል፡፡

3. መቋቋም

- 1. የመድን ፈንድ አስተዳደር ኤጀንሲ (ከዚህ በኋላ “ኤጀንሲ” እየተባለ የሚጠራ) የህግ የሰውነት መብት ያለው ራሱን የቻለ የፌዴራል መንግሥት መሥሪያ ቤት ሆኖ በዚህ ደንብ ተቋቋሟል፡፡
- 2. ኤጀንሲው ተጠሪነቱ ለሚኒስቴሩ ይሆናል፡፡

4. ዋና መሥሪያ ቤት

የኤጀንሲው ዋና መሥሪያ ቤት በአዲስ አበባ ሆኖ አንደአስፈላጊነቱ በማናቸውም ሥፍራ ቅርንጫፍ ሊኖረው ይችላል፡፡

5. የኤጀንሲው ስልጣንና ተግባር

ኤጀንሲው የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፡-

1. ስለመድን ፈንዳ. አሰባሰብና ክፈንዳ. ገንዘብ ወጪና ተከፋይ ስለሚሆንበት ሁኔታ ጥናት ያካሂዳል፤ በሥራ ላይ ያውላል፤
2. ለተሸከርካሪ አደጋ ተገጂዎች በአዋጁ አንቀጽ 20 መሠረት ካሳ ይከፍላል፤
3. በተሸከርካሪ አደጋ ምክንያት ለደረሰ ጉዳት ካሳ የተከፈለባቸውን የሞትና የአካል ጉዳት እንዲሁም የንብረት ውድመት መረጃዎች ይሰበሰባል፤
4. አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝና የሚኒስቴሩን ፈቃድ በመጠየቅ የተወሰኑ ተግባራት አግባብነት ባላቸው ተቋማት በውክልና እንዲከናወኑ ያደርጋል፤
5. ለመድን ፈንዳ. የተለየ የሂሳብ መዝገብ ይይዛል፤ ዓመታዊ የሂሳብ መግለጫዎችን ያዘጋጃል፤
6. ለመድን ሽፋን የምስክር ወረቀትና ተለጣፊ ህትመት ክፈንዳ. ሂሳብ ወጪ በማድረግ እንዲታተም ያደርጋል፤ ለመድን ሰጪዎች ባሰራጨው መጠን የህትመቱን ወጪ በማሰባሰብ ወደፈንዳ. ሂሳብ ተመላሽ ያደርጋል፤
7. የመድን ፈንዳ.ን የፋይናንስ ምንጭ ለማግለበት ክፈንዳ. ክምችት ላይ ለመጠባበቂያ የሚይዘውን ቀንሶ ቀሪውን መንግሥት በሚሰጠው መመሪያ መሠረት አንሸስት ያደርጋል፤
8. ስለመድን ፈንዳ ገቢዎችና አጠቃቀም፣ ስለተሸከርካሪ አደጋ የሦስተኛ ወገን መድን ሽፋን እና ስለመሳሰሉት ጉዳዮች ወቅታዊ ህትመቶችን ያዘጋጃል፤ ያሰራጫል፤
9. ከተሸከርካሪ አደጋ የሦስተኛ ወገን መድን ጋር የተያያዙ የፖሊሲ ጉዳዮች ላይ ጥናት በማካሄድ ለሚኒስቴሩ ያቀርባል፤ ሲፈቀድም ተግባራዊ ያደርጋል፤
10. አዋጁን እና አዋጁን ለማስተግበር የወጡ ደንቦችንና መመሪያዎችን ያስፈጽማል፤
11. የንብረት ባለቤት ይሆናል፤ ውል ይዋዋላል፤ በስሙ ይከላል፤ ይከሰሳል፤
12. ዓላማውን ለማሳካት የሚረዱ ሌሎች ተዛማጅ ተግባራትን ያከናውናል።

6. የኤጀንሲው አቋም

ኤጀንሲው፡

1. የመድን ፈንዳ ቦርድ (ከዚህ በኋላ "ቦርድ" እየተባለ የሚጠራ)

2. በመንግስት የሚሾሙ አንድ ዋና ዳይሬክተርና እንደአስፈላጊነቱ ምክትል ዋና ዳይሬክተር፤ እና
3. አስፈላጊ የሆኑ ሠራተኞች፤ ይኖሩታል።

7. የቦርዱ አባላት

1. ቦርዱ ከሚመለከታቸው የመንግሥት መሥሪያ ቤቶችና ከመድን ኩባንያዎች የተውጣጡ በሚኒስትሩ የሚሰየሙ አባላት ይኖሩታል።
2. የቦርዱ አባላት ቁጥር እንደአስፈላጊነቱ ይወሰናል።

8. የቦርዱ ስልጣንና ተግባር

ቦርዱ የሚከተሉት ሥልጣንናጡ ተግባራት ይኖሩታል፦

1. የኤጀንሲውን ሥራዎች በበላይነት ይመራል፤ይቆጣጠራል፤
2. ከተሸከርካሪ አደጋ የሦስተኛ ወገን መድን ሽፋን ጋር የተያያዙ የፖሊሲ ጉዳዮችን እና በአዋጁ አንቀጽ 4(4) እና አንቀጽ 23(2) መሠረት የሚቀርቡ የአረቦንና የመድን ፈንድ ተመን ጥናቶችን ገምግሞ የውሳኔ ሃሳብ ያቀርባል፤
3. ስለመድን ፈንዱ አሰባሰብና ከፈንዱ ገንዘብ ወጪና ተክፋይ ስለሚሆንበት ሁኔታ መመሪያ ያወጣል፤
4. በተሸከርካሪ አደጋ ጉዳት ደርሶባቸው በአዋጁ አንቀጽ 20 መሠረት ተገቢው ካሣ አልተከፈለንም በማለት ቅሬታ የሚያቀርቡ ጉዳተኞችን ጉዳይ መርምሮ ውሳኔ ይሰጣል፤
5. የፈንዱን ሃሳብ ኦዲት ያስደርጋል፤ ሪፖርቱን ይገመግማል፤ በሪፖርቱ መሠረት አስፈላጊው የእርምት እርምጃ መወሰዱን ያረጋግጣል፤
6. የኤጀንሲው የረጅምና የአጭር ጊዜ ዕቅዶች፤ ዓመታዊ ፕሮግራሞችና በጀት ለመንግሥት ከመቅረባቸው በፊት ይገመግማል፤ ሲፈቀዱም አፈፃፀማቸውን ይከታተላል፤
7. በኤጀንሲው በሚቀርቡለት የመድን ፈንድ አስተዳደርን በሚመለከቱ ሌሎች ጉዳዮች ላይ ይመክራል፤ ይወሰናል።

9. የቦርዱ ስብሰባዎች

1. ቦርዱ ለሥራው ባስፈለገ መጠን ይሰበሰባል።
2. ከቦርዱ አባላት መካከል ከግማሽ በላይ በስብሰባክ ተገኙ ምልዓተ ጉባዔ ይሆናል።

3. የቦርዱ ውሳኔ በድምጽ ብልጫ ያልፋል፤ ሆኖም ድምጹ እኩል በእኩል ከተከፈለ ሰብሳቢው ወሳኝ ድምጽ ይኖረዋል።
4. የዚህ አንቀጽ ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆነው ቦርዱ የራሱን የአሠራር ሥነ ሥርዓት ደንብ ሊያወጣ ይችላል።

10. የዋና ዳይሬክተሩ ሥልጣንና ተግባር

1. ዋና ዳይሬክተሩ የኤጀንሲው ዋና ሥራ አስፈጻሚ በመሆን ቦርዱ በሚሰጠው አጠቃላይ መመሪያ መሠረት የኤጀንሲውን ሥራዎች ይመራል፤ ያስተዳድራል።
2. የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) አጠቃላይ ድንጋጌ እንደተጠበቀ ሆኖ ዋና ዳይሬክተሩ፦

ሀ/ በዚህ ደንብ አንቀጽ 5 የተመለከቱትን የኤጀንሲውን ሥልጣንና ተግባራት በሥራላይ ያውላል፤

ለ/ የኤጀንሲውን ድጋፍ ሰጪ ሠራተኞች በፌደራል ሲቪል ሰርቪስ ሕጎች መሠረት እንዲሁም የኤጀንሲውን ዓላማ በማስፈጸም ሥራ ላይ የሚሠማሩ ባለሙያዎችን የፌደራል ሲቪል ሰርቪስ ሕጎችን መሠረታዊ መርሆዎች ተከትሎ በመንግሥት በሚጸድቅ መመሪያ መሠረት ይቀጥራል፤ ያስተዳድራል፤

ሐ/ የኤጀንሲውን የሥራ ፕሮግራምና በጀት አዘጋጅቶ በቦርዱ ከተገመገመ በኋላ ለሚኒስቴሩ ያቀርባል፤ በመንግሥት ሲፈቀድም ተግባራዊ ያደርጋል፤

መ/ ለኤጀንሲው በተፈቀደው በጀትና የሥራ ፕሮግራም መሠረት ገንዘብ ወጪ ያደርጋል፤

ሠ/ ከሦስተኛ ወገኖች ጋር በሚደረጉ ግንኙነቶች ኤጀንሲውን ይወክላል፤

ረ/ የኤጀንሲውን የሥራ አፈፃፀምና የሂሳብ ሪፖርቶች አዘጋጅቶ በቦርዱ ከተገመገመ በኋላ ለሚኒስቴሩ ያቀርባል።

3. ዋና ዳይሬክተሩ ለኤጀንሲው ሥራ ቅልጥፍና በሚያስፈልግ መጠን ሥልጣንና ተግባሩን በክፍል ለኤጀንሲው ሌሎች ኃላፊዎችና ሠራተኞች በውክልና ሊሰጥ ይችላል።

11. በጀት

የኤጀንሲው በጀት በመንግሥት ይመደባል።

12. የሂሳብ መዛግብት

1. ኤጀንሲው የተሟሉና ትክክለኛ የሆኑ የሂሳብ መዛግብት ይይዛል።
2. የኤጀንሲው የሂሳብ መዛግብትና ገንዘብ ነክ ሰነዶች በዋናው አዲተር ወይም እርሱ በሚሰይመው አዲተር በየዓመቱ ይመረመራሉ።

13. ስለመብትና ግዴታ መተላለፍ

በተሸከርካሪ አደጋ ሦስተኛ ወገን መድን ዋስትና አዋጅ ቁጥር 559/2000 ተቋቁሞ የነበረውን የመድን ፈንድ ጽሕፈት ቤት መብትና ግዴታዎች በአዋጁ አንቀጽ 32 መሠረት ለኤጀንሲው ተላልፏል።

14. ደንቡ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ ደንብ በፌዴራል ነጋሪት ጋዜጣ ታትሞ ከወጣበት ቀን ጀምሮ የፀና ይሆናል።

አዲስ አበባ ታህሳስ 2 ቀን 2006 ዓ.ም
ኃይለማርያም ደሳለኝ
የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ
ጠቅላይ ሚኒስትር

በ/ ለከተማ ልማት እና ቤቶች ሚኒስቴር ተጠሪ የሆኑ አስፈፃሚ አካላት ማቋቋሚያ ህጎች

አዋጅ ቁጥር 555/2000 ዓ.ም

የመንግሥት ቤቶች ኤጀንሲን ለማቋቋም የወጣ አዋጅ

የፌዴራል መንግሥት ንብረት የሆኑትን ቤቶች አስተዳደር እንዲሁም ለቤቶቹ የሚደረገውን ጥበቃና እንክብካቤ ማሻሻል በማስፈለጉ፤

የመንግሥት ቤቶች ሽያጭ አስፈፃሚ ጽሕፈት ቤት ቀደም ሲል ከኪራይ ቤቶች ኤጀንሲ ጋር የተዋሃደ በመሆኑ፤

የኪራይ ቤቶች ኤጀንሲን ስያሜና ኃላፊነት በማሻሻል በአዲስ መልክ ማቋቋም አስፈላጊ ሆኖ ስለተገኘ፤

በአ.ት.ዮ.ጽ.ያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ሕገ መንግሥት አንቀጽ 55(1) መሠረት የሚከተለው ታውጧል።

1. አጭር ርዕስ

ይህ አዋጅ “የመንግሥት ቤቶች ኤጀንሲ ማቋቋሚያ አዋጅ ቁጥር 555/2000” ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

2. ትርጓሜ

የቃሉ አገባብ ሌላ ትርጉም የሚያሰጠው ካልሆነ በስተቀር በዚህ አዋጅ ውስጥ፤

1. “የመንግሥት ቤት” ማለት በአዋጅ ቁጥር 47/1967 መሠረት የተወረሰና ከብር 100 በላይ ሊኪራይ የሚችል የከተማ ቤት ወይም የፌዴራል መንግሥት ያሠራው ወይም በማንኛውም መንገድ የፌዴራል መንግሥት ንብረት የሆነ በኪራይ ለመኖሪያ፣ ለንግድ ስራ ወይም ለሌላ አገልግሎት የሚውል ቤት ነው፤
2. “ሚኒስቴር” ወይም “ሚኒስትር” ማለት እንደቅደም ተከተሉ የሥራና ከተማ ልማት ሚኒስቴር ወይም ሚኒስትር ነው¹¹¹።

3. መቋቋም

1. የመንግሥት ቤቶች ኤጀንሲ (ከዚህ በኋላ “ኤጀንሲ” እየተባለ የሚጠራ) የሕግ ሰውነት ያለው ራሱን የቻለ የፌዴራል መንግሥት መስሪያ ቤት ሆኖ በዚህ አዋጅ ተቋቋሟል።
2. ኤጀንው ተጠሪነቱ ለሚኒስቴሩ ይሆናል።

¹¹¹ በ22/12(2008) አ.916 አንቀፅ 9(14) መሰረት የከተማ ልማትና ቤቶች ሚኒስቴር በሚል ይነበብ።

4. ዋና መስሪያቤት

የኤጀንሲው ዋና መስሪያ ቤት በአዲስ አበባ ሆኖ እንደአስፈላጊነቱ በማናቸውም ስፍራ ቅርንጫፍ መስሪያ ቤቶች ሊኖሩት ይችላል።

5. ዓላማ

የኤጀንሲው ዓላማዎች የሚከተሉት ይሆናሉ፤

1. መንግሥት በሚያወጣው ፖሊሲ መሠረት የመንግሥት መኖሪያ ቤቶችን ጥቅም ላይ የማዋል፤
2. የመንግሥት ቤቶችን ኢኮኖሚያዊ ውጤታማና ብቃት ባለው መንገድ ለማስተዳደር ዘመናዊ የሥራ አመራር ሥርዓትን በሥራ ላይ ማዋል፤
3. የመንግሥት ቤቶችን ኪራይ የመሰብሰብ፤
4. አስፈላጊነቱ ሲታመንበት ለመንግሥታዊ አገልግሎት በሚፈለግ መጠን የቤት እጥረትን ለማቃለል በቤቶች ልማት ሥራ የመሳተፍ
5. የመንግሥት ቤቶች በሕጋዊ ሥርዓትና ቅልጥፍና ባለው መንገድ በሽያጭ እንዲተላለፉ የማድረግ
6. ለተወረሱ ቤቶች የቀድሞ ባለንብረቶች በሕገ መሠረት አበል የመክፈል።

6. ስልጣንና ተግባር

ኤጀንሲው የሚከተለው ሥልጣንና ተግባር ይኖረዋል፤

1. የሚያስተዳድራቸውን የመንግሥት ቤቶች የማከራየትና ኪራይ የመሰብሰብ፤
2. የመንግሥት ቤቶችን አስፈላጊውን ጥገናና ዕድሳት በማድረግ የመጠበቅና የመንከባክብ፤
3. በገቡት ውል መሠረት ግዴታቸውን የማይወጡ ተክራሮችንና ውል ሳይኖራቸው የመንግሥት ቤት የያዙትን በራሱ ውሳኔ የማስለቀቅ እንደ አስፈላጊነቱ በመንግሥት ቤቶችና ይዞታዎች ላይ የሚከናወኑ ሕገወጥ ግንባታዎችን የማስፈረስ፤
4. ትርፍ ቤት የተወረሰባቸው በመሆኑ ምክንያት አበል ለሚገባቸው ሰዎች በአዋጅ ቁጥር 47/1967 መሠረት አበል የመክፈል፤
5. የመንግሥት ቤቶች ኤጀንሲን የቤት ኪራይ ተመን አጥንቶ ሥራ ላይ የማዋል፤
6. አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ ለመንግሥታዊ አገልግሎት የሚውሉ ቤቶችን መገንባት፤

7. በሽያጭ እንዲተላለፉ በመንግሥታዊ ውሳኔ የተሰጠባቸውን የመንግሥት ቤቶች ዋጋ አተማመንና ካሳ አከፋፈል ጥናት የማካሄድ፤
8. የመንግሥት ቤቶችን በሽያጭ የማስተላለፉን ተግባር በመንግሥት በፀደቀው ስልት መሠረት የመፈጸም፤
9. በመንግሥት በሚወሰነው መሠረት ከመንግሥት ቤቶች ሽያጭ ገቢ ላይ በአዋጅ ቁጥር 47/1967 አንቀጽ 18 መሠረት ለቀድሞ ባለንብረቶች እንደአስፈላጊነቱ ተገቢውን ካሳ የመክፈል፤
10. የመንግሥት ቤቶች በሽያጭ የሚተላለፉበትንና የካሳ አከፋፈሉን ሂደት ለማሳካት የሚረዱ ሁኔታዎችን የማመቻቸት፤
11. የንብረት ባለቤት የመሆን፣ ጽሑፍ የመዋዋል፣ ክርክሮችን ለግልግል ማቅረብን ጨምሮ በስሙ የመክሰስና የመክሰስ፤
12. ዓላማውን የሚያግዙ ሌሎች ተግባሮችን የማከናወን።

7. የኤጀንሲው አቋም

ኤጀንሲው፦

1. በመንግሥት የሚሾሙ አንድ ዋና ዳይሬክተር እና አንድ ምክትል ዋና ዳይሬክተር፤ እና
2. አስፈላጊው ሠራተኞች፤ ይኖሩታል።

8. የዋና ዳይሬክተሩ ሥልጣንና ተግባር

1. ዋናው ዳይሬክተሩ የኤጀንሲው ዋና ሥራ አስፈጻሚ በመሆን የኤጀንሲውን ሥራዎች ይመራል፤ ያስተዳድራል።
2. የዚህ አንቀጽ ንዑስ ቁጥር (1) አጠቃላይ አነጋገር እንደተጠበቀ ሆኖ ዋና ዳይሬክተሩ፦
  - ሀ/ በዚህ አዋጅ አንቀጽ 6 የተመለከቱትን የኤጀንሲውን ሥልጣንና ተግባር ሥራ ላይ ያውላል፤
  - ለ/ በፌዴራል መንግሥት ሠራተኞች ሕግ መሠረት የኤጀንሲውን ሠራተኞች ይቀጥራል፤ ያስተዳድራል፤
  - ሐ/ የኤጀንሲውን የሥራ ዕቅድና በጀት ያዘጋጃል፤ ሲፈቀድም በሥራ ላይ ያውላል፤
  - መ/ ለኤጀንሲው በተፈቀደው በጀት እና የሥራ ፕሮግራም መሠረት ገንዘብ ወጪ ያደርጋል፤

ሠ/ ኪራይ በወቅቱ መሰብሰቡን፣ የተሰበሰበውም ኪራይ ለዚህ ዓላማ በሚከፈተው የባንክ ሂሳብ ገቢ መደረጉን ያረጋግጣል፤

ረ/ ከሦስተኛ ወገኖች ጋር በሚደረጉ ግንኙነቶች ሁሉ ኤጀንሲውን ይወክላል፤ የኤጀንሲውን የሥራ አፈፃፀምና የሂሳብ ሪፖርት አዘጋጅቶ ለሚኒስቴሩ ያቀርባል፡፡

3. ዋና ዳይሬክተሩ ለኤጀንሲው ሥራ ቅልጥፍና በአስፈላጊ መጠን ከሥልጣንና ተግባሩ በክፍል ለኤጀንሲው ኃላፊዎችና ሠራተኞች በውክልና ሊያስተላልፍ ይችላል፡፡

9. በጀት

1. ኤጀንሲው በገንዘብና በኢኮኖሚ ልማት ሚኒስቴር¹¹² የፋይናንስ ሕግ መሠረት የሚተዳደር ይሆናል፡፡

2. የኤጀንሲው ዓመታዊ በጀት በመንግሥት የሚጸድቅ ሆኖ ከሚያስተዳድራቸው ቤቶች በሚሰበሰበው ኪራይ ይሸፈናል፡፡

3. ኤጀንሲው ከዓመቱ ገቢ ወጪውን ችሎ የሚተርፈውን ለመንግሥት ገቢ ያደርጋል፡፡

4. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (2) የተደነገገው ቢኖርም፣ ኤጀንሲው ከመንግሥት ቤቶች ሽያጭ የሚያገኘው ገቢ በልዩ የባንክ ሂሳብ ተቀምጦ ለካሣ ክፍያ እንዲውል ይደረጋል፡፡

10. የሂሳብ መዛግብት

1. ኤጀንሲው የተሟሉና ትክክለኛ የሆነ፣ የሂሳብ መዛግብት ይይዛል፡፡

2. የኤጀንሲው የሂሳብ መዛግብትና ገንዘብ ነክ ሰነዶች በየዓመቱ በዋናው አዲተር ወይም እርሱ በሚሾማቸው አዲተሮች ይመረመራሉ፡፡

11. ደንብና መመሪያ የማውጣት ሥልጣን

1. የሚኒስትሮች ምክር ቤት አስፈላጊ ሆኖ ሲያገኘው ይህን አዋጅ ለማስፈፀም ደንብ ያወጣል፡፡

2. ሚኒስቴሩ ይህን አዋጅ እና በአዋጁ መሠረት የሚወጣውን ደንብ ለማስፈፀም መመሪያ ሊያወጣ ይችላል፡፡

12. የመተባበር ግዴታ

¹¹² በ22/12(2008) አ.916 አንቀጽ 9(6) መሰረት የገንዘብና ኢኮኖሚ ትብብር ሚኒስቴር ተብሎ ይነበብ፡፡

ኤጀንሲው በዚህ አዋጅ አንቀጽ 6 ንዑስ አንቀጽ (3) የተጠቀሱትን ተግባሮች ለማከናወን የአስተዳደርና የፖሊስ አካላትን ዕገዛ ሲጠይቅ እነዚህ አካላት የመተባበር ግዴታ አለባቸው።

13. የተሻሻሉ ሕጎች

1. የኪራይ ቤቶች አስተዳደር ድርጅትን ለማቋቋም የወጣው አዋጅ ቁጥር 59/1968 (እንደተሻሻለ) በዚህ አዋጅ ተሸሯል።
2. የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ አስፈፃሚ አካላትን ሥልጣንና ተግባር ለመወሰን የወጣው አዋጅ ቁጥር 471/1998 አንቀጽ 33(7) ፊደል "መ" በዚህ አዋጅ ተሸሯል።

14. የመብትና ግዴታ መተላለፍ

በአዋጅ ቁጥር 59/1968 ተቋቁሞ የነበረው የኪራይ ቤቶች አስተዳደር ድርጅት መብትና ግዴታዎች በዚህ አዋጅ ለኤጀንሲው ተላልፈዋል።

15. ደንቡ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ አዋጅ በፌዴራል ነጋሪት ጋዜጣ ታትሞ ከወጣበት ቀን ጀምሮ የፀና ይሆናል።

አዲስ አበባ ታህሣሥ 3 ቀን 2000 ዓ.ም

ግርማ ወልደጊዮርጊስ

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ፕሬዚዳንት

ደንብ ቁጥር 251/2003

የፌዴራል የከተማ መሬትና መሬት ነክ ንብረት ምዝገባና መረጃ ኤጀንሲን ለማቋቋም

የወጣ የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ

የሚኒስትሮች ምክር ቤት የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ አስፈጻሚ አካላትን ሥልጣንና ተግባር ለመወሰን በወጣው አዋጅ ቁጥር 691/2003 አንቀጽ 5 እና አንቀጽ 34 መሠረት ይህን ደንብ አውጥቷል፡፡

1. አጭር

ይህ ደንብ “የፌዴራል የከተማ መሬትና መሬት ነክ ንብረት ምዝገባና መረጃ ኤጀንሲ ማቋቋሚያ የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ ቁጥር 251/2003” ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል፡፡

2. ትርጓሜ

የቃሉ አገባብ ሌላ ትርጉም የሚያሰጠው ካልሆነ በስተቀር በዚህ ደንብ ውስጥ፦

1. “ከተማ” ማለት ማዘጋጃ ቤት የተቋቋመበት ወይም ሁለት ሺ ወይም ከዚያ በላይ የሕዝብ ቁጥር ያለውና ከዚህ ውስጥ 50 በመቶ የሚሆነው የስራ ኃይል ከግብርና ውጭ በሆነ ሥራ የተሰማራ ሆኖ የሚገኝበት አካባቢ ነው፤
2. “የከተማ መሬት” ማለት በማንኛውም ክልል በከተማ አስተዳደር ወሰን ውስጥ ያለ መሬት፤ ነው፤
3. “ይዞታ” ማለት የከተማ ቦታ የሊዝ ሥራት በሚመራበት ሕግ መሠረት አግባብ ባለው አካል ተፈቅዶ በሊዝ የተያዘ የከተማ ቦታ ወይም በዚህ ሕግ መሠረት እውቅና የተሰጠው ነባር የከተማ ቦታ ይዞታ ነው፤
4. “መሬትና መሬት ነክ ንብረት” ማለት መሬትንና በመሬቱ ላይ የሚገኘውን የማይንቀሳቀስ ንብረት ይጨምራል፤
5. “ሕጋዊ ካዳስተር” ማለት አንድን መሬት የሚመለከቱ መረጃዎችን በማሰባሰብና በማደራጀት የቦታው የይዞታ ባለሙያነት የሚረጋገጥበት ሥርዓት ነው፤
6. “የከተማ አስተዳደር” ማለት በሕግ ወይም በሚመለከተው መንግሥታዊ አካል ውክልና የከተማ አስተዳደር ሥልጣንና ተግባር የተሰጠው አካል ነው፤

7. “ክልል” ማለት በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ሕገ መንግሥት አንቀጽ 47(1) የተመለከተው ማንኛውም ክልል ሲሆን የአዲስ አበባንና የድሬዳዋ ከተማ አስተዳደሮችን ይጨምራል፤
8. “ሚኒስቴር” ማለት የከተማ ልማትና ኮንስትራክሽን ሚኒስቴር ነው¹¹³፤
9. “ሰው” ማለት የተፈጥሮ ሰው ወይም በሕግ የሰውነት መብት የተሰጠው አካል ነው፤
10. ማንኛውም በወንድ ጾታ የተገለጸው የሴትንም ይጨምራል።

3. መቋቋም

1. የፌዴራል የከተማ መሬትና መሬት ነክ ንብረት ምዝገባና መረጃ ኤጀንሲ (ከዚህ በኋላ “ኤጀንሲው” እየተባለ የሚጠራ) የሕግ ሰውነት ያለው ራሱን የቻለ የፌዴራል መንግሥት መሥሪያ ቤት ሆኖ በዚህ ደንብ ተቋቁሟል።
2. የኤጀንሲው ተጠሪነት ለሚኒስቴሩ ይሆናል።

4. ዋና መሥሪያ ቤት

የኤጀንሲው ዋና መሥሪያ ቤት በአዲስ አበባ ይሆናል።

5. ዓላማ

ኤጀንሲው፦

1. የተጠናከረ የከተማ መሬትና መሬት ነክ ንብረት ምዝገባ ሥርዓት በመዘርጋት ሀገራዊ የተቀናጀና የተናበበ የህጋዊ ካዳስተር የመረጃ ቋት በማደራጀት፤
2. የይዞታና የንብረት ባለቤትነት አስተማማኝ እንዲሆን ለማድረግ የከተማ መሬትና መሬት ነክ ንብረት ምዝገባ ሥርዓት በአግባቡ ሥራ ላይ እንዲውል መደረጉን በማረጋገጥ፤
3. ለቀልጣፋ የከተማ መሬት ነክ ንብረት ገበያ ምቹ ሁኔታ በመፍጠር ማንኛውም ሰው በንብረቱ የተሻለ ተጠቃሚ እንዲሆን በማስቻል፤
4. የመሬት ባለይዞታና የመሬት ነክ ንብረት ባለቤት በተለያዩ ከተሞች ባፈራው የህብት መጠን ተገቢውን የህብት ፈጠራ ታክስ እንዲከፍል የሚያስችል ሥርዓት ለመዘርጋት የሚመች መረጃ እንዲደራጅ በማድረግ እና
5. ህገወጥነት ከለላ እንዳያገኝና መሬት ያልተገባ የጥቅም ምንጭ የማይሆንበትን ሥርዓት በመፍጠር፤

¹¹³ በ22/12(2008) አ.916 አንቀጽ 29(14) መሰረት የከተማ ልማትና ቤቶች ሚኒስቴር በሚል ይነበብ።

ለልማት የተመቻቸ የፖለቲካና የኢኮኖሚ መሰረት የመጣልና የከተሞችን ልማት የማፋጠን ዓላማ ይኖረዋል።

6. የኤጀንሲው ስልጣንና ተግባር

ኤጀንሲው የሚከተሉት ስልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፡-

1. የከተማ መሬትና መሬት ነክ ንብረትን ለመመዝገብ የሚያስችሉ ፖሊሲዎችንና ህጎችን ያመነጫል፤ የማስፈጸሚያ ስልቶችን ይነድፋል ከሚመለከታቸው ጋር በመሆን የምዝገባ የሕጋዊ ካዳስተር ደረጃዎች እንዲወጡ ያደርጋል፤
2. መሬትና መሬት ነክ ንብረት ምዝገባ ሥርዓት ይዘረጋል፤ በሀገር አቀፍ ደረጃ ተቀባይነት ያላቸው መሬትና መሬት ነክ ንብረት ምዝገባ መለያ ከዶች ሥርዓት ያወጣል፤ እንዲሁም የመለያ ኮዶች በሀገር አቀፍ ደረጃ በከተሞች ተጠቅመው ተፈጻሚ መሆናቸውን ያረጋግጣል፤
3. የከተማ መሬትና መሬት ነክ ንብረት ምዝገባና የመሬት ይዘታን ለማረጋገጥ የወጡ ሕጎች፣ ፖሊሲዎች፣ ደረጃዎችና የአሠራር ሥርዓቶች በተገቢው ሁኔታ በሥራ ላይ መዋላቸውን ይከታተላል፤
4. የፌዴራልና የክልል ከተሞች የምዝገባ ተቋማትን በማስተባበር በቴክኖሎጂ የተደገፈና ወጥ የሆነ የከተማ መሬትና መሬት ነክ ንብረት ምዝገባ የመረጃ ሥርዓት እንዲዘረጋ ያደርጋል፤ በፌዴራልና በክልል ተቋማት መካከል ደረጃውን የጠበቀ፣ የሚናበብና ቀጣይነት ያለው የመረጃ ልውውጥ እንዲኖር በማድረግ የመረጃ ማዕከል ሆኖ ያገለግላል፤ መረጃውን ለተጠቃሚዎች ያስራጫል፤
5. የካዳስተር ባለሙያዎች ስልጠና ፕሮግራም ስለሚሰፋፋበትና የሙያ ብቃት የሚረጋገጥበት ሥርዓት ስለሚጠናከርበት ሁኔታ ከሚመለከታቸው አካላት ጋር በመተባበር ይሠራል፤
6. በከተማ መሬትና መሬት ነክ ንብረት አመዘጋገብና በመሬት ይዘታ ማረጋገጥ የሚያጋጥሙ ችግሮችን በጥናት በመለየትና ተገቢውን መፍትሄ በመፈለግ የምዝገባ ሥርዓቱን ቅልጥፍና ያረጋግጣል፤
7. የከተማ መሬትና መሬት ነክ ንብረት ምዝገባን የሚያከናውኑ ተቋማት እንዲያደራጁ ለክልል ከተሞች ድጋፍ ያደርጋል፤ ተቋማቱ ደረጃውን የጠበቀ ምዝገባ ለማከናወን እንዲችሉም የአቅም ግንባታ ሥራዎችን ይሠራል፤
8. የንብረት ባለቤት ይሆናል፤ ውል ይዋዋላል፤ በስሙ ይከላል ይከሰሳል

9. ዓላማውን ከግብ ለማድረስ የሚረዱ ሌሎች ተዛማጅ ተግባራትን ያከናውናል።

7. የኤጀንሲው አቋም

ኤጀንሲው፡-

1. የፌዴራል የከተማ መሬትና መሬት ነክ ንብረት ምዝገባና መረጃ ምክር ቤት (ከዚህ በኋላ “ምክር ቤት” እየተባለ የሚጠራ)፤
2. በመንግሥት የሚሾም አንድ ዋና ዳይሬክተርና እንደአስፈላጊነቱ ምክትል ዋና ዳይሬክተሮች፤ እና
3. አስፈላጊ የሆኑ ሠራተኞች፤ ይኖሩታል።

8. የምክር ቤቱ አባላት

1. የምክር ቤቱ አባላት ሰብሳቢውን ጨምሮ በመንግስት ይሰየማሉ።። ቁጥራቸውም እንደ አስፈላጊነቱ ይወሰናል።
2. የኤጀንሲው ዋና ዳይሬክተር የምክር ቤቱ አባልና ጸሐፊ ይሆናል።።

9. የምክር ቤቱ ስልጣንና ተግባራት

ምክር ቤቱ የሚከተሉት ስልጣንና ተግባራት ይኖሩታል።

1. የከተማ መሬትና መሬት ነክ ንብረትን ለመመዝገብ በሚነደፉ ዋና ዋና ግቦች ላይ ይመክራል፤ ሀሳብ ያቀርባል፤
2. የከተማ መሬትና መሬት ነክ ንብረትን ለመመዝገብ የሚያስፈልጉ የመረጃ መሠረተ ልማትን የማልማት፣ የማመንጨት፣ የማምረት፣ የማሻሻልና የማስተዳደር ሂደቶችን አፈጻጸም ይገመግማል፤ በጥናትና በግብረ መልስ በተለዩ ችግሮች ላይ ተወያይቶ የመፍትሔ አቅጣጫ ያስቀምጣል፤ ለተፈጻሚነታቸውም ከሚመለከታቸው አካላት ጋር በመተባበር ይሠራል፤
3. የከተማ መሬትና መሬት ነክ ንብረት ምዝገባን ሀገራዊ አፈጻጸምና የመረጃ ልውውጥ ሥርዓቱ በተገቢው ሁኔታ እየተከናወነ መሆኑን ለማረጋገጥ እንዲቻል የሚመለከታቸው ባለድርሻ አካላት አቅም መገንባቱን ይከታተላል ይገመግማል፤
4. በሚመለከታቸው ክልሎች ጥምረት ቻርተር ባላቸው ከተሞች ዙሪያ ያለው ልማትና እድገት የክልሎቹን አጠቃላይ ፕላን የተከተለ መሆኑን

የሚያረጋግጡ ክልሎች አቀፍ መድረኮች እንዲፈጠሩ ያስተባብራል አፈጻጸማቸውንም ይከታተላል፤ ይገመግማል።

10. የምክር ቤቱ ስብሰባዎች

1. የምክር ቤቱ መደበኛ ስብሰባ በየሦስት ወሩ ይካሄዳል ሆኖም እንደአስፈላጊነቱ በማናቸውም ጊዜ አስቸኳይ ስብሰባ ሊደረግ ይችላል።
2. በማንኛውም የምክር ቤቱ ስብሰባ ላይ ከአባላቱ መካከል ከግማሽ በላይ የሚሆኑት ከተገኙ ምልዓተ ጉባዔ ይሆናል።
3. የምክር ቤቱ ውሳኔዎች በድምጽ ብልጫ ያልፉሉ፤ ሆኖም ድምፁ እኩል በእኩል የተከፈለ እንደሆነ ሰብሳቢው ያለበት ወገን የምክር ቤቱ ውሳኔ ሆኖ ያልፋል።
4. የዚህ አንቀጽ ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆኖ ምክር ቤቱ የራሱን የስብሰባ ሥነ ሥርዓት ደንብ ሊያወጣ ይችላል።

11. የዋና ዲይሬክተሩ ሥልጣንና ተግባር

1. ዋና ዲይሬክተሩ የኤጀንሲው ዋና ሥራ አስፈጻሚ በመሆን የኤጀንሲውን ሥራዎች ይመራል፤ ያስተዳድራል።
2. የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) አጠቃላይ አነጋገር እንደተጠበቀ ሆኖ ዋና ዲይሬክተሩ፤
  - ሀ/ በዚህ ደንብ አንቀጽ 6 የተመለከቱትን የኤጀንሲውን ሥልጣንና ተግባራት ሥራ ላይ ያውላል፤
  - ለ/ በፌዴራል መንግሥት ሠራተኞች ሕግ መሠረት የኤጀንሲውን ሰራተኞች ይቀጥራል፤ ያስተዳድራል፤
  - ሐ/ የኤጀንሲውን የረጅምና የአጭር ጊዜ የሥራ ዕቅድ፣ ዓመታዊ የሥራ መርሐ ግብርና በጀት ያዘጋጃል፤ ለሚኒስቴሩ አቅርቦ ሲፈቀድም በሥራ ላይ ያውላል፤
  - መ/ ለኤጀንሲው በተፈቀደለት በጀትና የሥራ መርሐግብር መሠረት ገንዘብ ወጪ ያደርጋል፤
  - ሠ/ ከሦስተኛ ወገኖች ጋር በሚደረጉ ግንኙነቶች ሁሉ ኤጀንሲውን ይወክላል፤
  - ረ/ የኤጀንሲውን የሥራ አፈጻጸምና የሂሳብ ሪፖርቶች አዘጋጅቶ ለሚኒስቴሩ ያቀርባል።

3. ዋና ዳይሬክተሩ ለኤጀንሲው ሥራ ቅልጥፍና አስፈላጊ በሆነ መጠን ከሥልጣንና ተግባሩ በክፍል ለኤጀንሲው ኃላፊዎችና ሰራተኞች በውክልና ሊያስተላልፍ ይችላል።

12. በጀት

ኤጀንሲው ከመንግሥት በሚመደብ በጀት ይተዳደራል።

13. የሂሳብ መዛግብት

1. ኤጀንሲው የተማሉና ትክክለኛ የሆነ የሂሳብ መዛግብት ይይዛል።
2. የኤጀንሲው የሂሳብ መዛግብትና ገንዘብ ነክ ሰነዶች በየዓመቱ በዋናው አዲትር ወይም እርሱ በሚሰይማቸው አዲተሮች ይመረመራሉ።

14. ደንቡ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ ደንብ በፌዴራል ነጋሪት ጋዜጣ ታትሞ ከወጣበት ቀን ጀምሮ የጸና ይሆናል።

አዲስ አበባ ሐምሌ 13 ቀን 2003 ዓ.ም

መለስ ዜናዊ

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ

ጠቅላይ ሚኒስትር

ደንብ ቁጥር 374/2008

የፌዴራል የከተሞች የሥራ ዕድል ፈጠራና የምግብ ዋስትና ኤጀንሲን

ለማቋቋም የወጣ የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ

የሚኒስትሮች ምክር ቤት የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ መንግስት አስፈጻሚ አካላትን ሥልጣንና ተግባር ለመወሰን በወጣው አዋጅ ቁጥር 916/2008 አንቀጽ 5 እና 39 መሠረት ይህን ደንብ አውጥቷል።

1. አጭር ርዕስ

ይህ ደንብ “የፌዴራል የከተሞች የሥራ ዕድል ፈጠራና የምግብ ዋስትና ኤጀንሲ ማቋቋሚያ የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ ቁጥር 374/2008” ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

2. ትርጓሜ

የቃላት አገባብ ሌላ ትርጉም የሚያሰጠው ካልሆነ በስተቀር በዚህ ደንብ ውስጥ፡-

1. “የምግብ ዋስትና” ማለት መጠን እና ጥራትን ባማክል መልኩ በዘላቂነት ምግብ በማግኘት የእያንዳንዱ ግለሰብ የነፍስ ወከፍ የዕለት ፍጆታን እስከ 2,200 ካሎሪ እንዲደርስ እና የተመጣጠነ የሥርዓተ ምግብ ዋስትና እንዲረጋገጥ በማድረግ ጤናማና አምራች ዜጋ እንዲሆን ማድረግ ነው፤
2. “የስረ ዕድል ፈጠራ” ማለት የመሥራት አቅም እያላቸው በተለያዩ ምክንያት ወደ ሥራ ያልገቡ ዜጎችን በጊዜያዊ ወይም በቋሚ የሥራ ዘርፎች ማሠማራት ነው፤
3. “ጥቃቅን ኢንተርፕራይዝ” ማለት የኢንተርፕራይዙን ባለቤት፣ የቤተሰቡን አባላትና ተቀጣሪ ሰራተኞችን ጨምሮ እስከ አምስት ሰዎች የሚያሰማራና የጠቅላላ ካፒታሉ መጠን ሕንፃን ሳይጨምር በአገልግሎት ዘርፍ ከብር 50,000 ወይም በኢንዱስትሪው ዘርፍ 100,000 ያልበለጠ ኢንተርፕራይዝ ነው።
4. “አነስተኛ ኢንተርፕራይዝ” ማለት የኢንተርፕራይዙ ባለቤት፣ የቤተሰቡ አባላትና ተቀጣሪ ሰራተኞችን ጨምሮ ከ 6 እስከ 30 ሰዎች የሚያሰማራና የጠቅላላ ካፒታሉ መጠን ሕንፃን ሳይጨምር በአገልግሎት ዘርፍ ከብር 50,000 እስከ 500,000 ወይም በከተማ ግበርና፣ በባህላዊ ማዕድን ማምረት ስራና በግንባታ ዘርፍ ከብር 100,001 እስከ 1,500,000 ያልበለጠ ኢንተርፕራይዝ ነው።

5. “ክልል” ማለት በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ሕገ መንግሥት አንቀጽ 47(1) የተመለከተው ማንኛውም ክልል ሲሆን የአዲስ አበባ እና ድሬዳዋ ከተሞች አስተዳደሮችንም ይጨምራል፤
6. “ሚኒስቴር” ማለት የከተማ ልማትና ቤቶች ሚኒስቴር ነው፤
7. “ከተማ” ማለት ማዘጋጃ ቤት የተቋቋመበት ወይም 2,000 እና ከዚያ በላይ የሕዝብ ቁጥር ያለውና ከዚህ ውስጥ 50 በመቶ የሚሆነው የሰው ኃይል ከግብርና ውጭ በሆነ ሥራ ላይ የተሰማራ ሆኖ የሚገኝበት አካባቢ ነው፤
8. ማንኛውም በወንድ ጾታ የተገለፀው የሴትንም ፆታ ይጨምራል።

3. መቋቋም

1. የፌዴራል የከተሞች የሥራ ዕድል ፈጠራና ምግብ ዋስትና ኤጀንሲ (ከዚህ በኋላ “ኤጀንሲ” እየተባለ የሚጠራ) ራሱን የቻለ የሕግ ሰውነት ያለው የፌዴራል መንግሥት መሥሪያ ቤት ሆኖ በዚህ ደንብ ተቋቁሟል።
2. የኤጀንሲው ጠሪነት ለሚኒስቴሩ ይሆናል።

4. ዋና መሥሪያ ቤት

የኤጀንሲው ዋና መሥሪያ ቤት በአዲስ አበባ ሆኖ እንደአስፈላጊነቱ በሌሎች ሥፍራዎች ቅርንጫፎች ሊከፍት ይችላል።

5. ዓላማ

ኤጀንሲው የሚከተሉት ዓላማዎች ይኖሩታል፡

1. የከተሞች የሥራ ዕድል ፈጠራና የምግብ ዋስትና ስትራቴጂን መሠረት በማድረግ መሥራት ለማይችሉ ወይም በተለያዩ ምክንያቶች መሥራት እየቻሉ ሥራ ለሌላቸው እና ከድህነት ወለል በታች ላሉ ዜጎች የልማታዊ ሴፍቲኔት ድጋፍ በመስጠት አኗኗራቸውን በቀጣይነት በማሻሻል የምግብ ዋስትናቸውን ማረጋገጥ፤
2. የጥቃቅንና ኢንተርፕራይዞች እና ከማኑፋክቸሪንግ ዘርፍ ውጪ ያሉትን አነስተኛ ኢንተርፕራይዞች ልማት ዘርፍ ተወዳዳሪ፣ ቀጣይነት ያለው፣ ለኢንዱስትሪው ልማት ጠንካራ መሠረት የሚጥል እንዲሆን ድጋፍ የሚሰጡ ተቋማትን መደገፍና ማስተባበር፤
3. በጥቃቅንና ኢንተርፕራይዞች እና ከማኑፋክቸሪንግ ዘርፍ ውጪ ያሉትን አነስተኛ ኢንተርፕራይዞች ልማት ዘርፍ በከተማ ግብርና፣ በግንባታ፣ በንግድ እና በአገልግሎት ዘርፍ የተሰማሩ የሀብረተሰብ ክፍሎችን በመደገፍና በማሳደግ

ተወዳዳሪ፣ ቀጣይነት ያላቸው እንዲሆኑ በማድረግ የሥራ ዕድል በከተሞች እንዲፈጠር፣ የነዋሪዎች ገቢ እንዲሻሻል እና ፍትሃዊ የሀብት ክፍፍል እንዲኖር ማድረግ፤

4. የዜጎችን የተመጣጠነ የሥርዓተ ምግብ ዋስትና ማረጋገጥ፡፡

6. ሥልጣንና ተግባር

ኤጀንሲው የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፡-

1. የከተሞች ምግብ ዋስትናና የሥራ እድል ፈጠራ ሥራዎችን ለማፋጠን የሚረዱ ስትራቴጂዎችን ይነድፋል፤ መርሃ ግብሮችን ያዘጋጃል፤ ሲፈቀድም አፈፃፀሙን ይከታተላል፤
2. የልማታዊ ሴፍቲኔት፣ የኑሮ ማሻሻያ እና የጥቃቅንና ኢንተርፕራይዞች እና ከማኑፋክቸሪንግ ዘርፍ ውጪ ያሉትን አነስተኛ ኢንተርፕራይዞች ልማት የድጋፍ ማዕቀፎች ይቀርጻል፤ ያስተባብራል፤ አፈፃፀሙን ይከታተላል፤
3. ለከተሞች ምግብ ዋስትና መረጋገጥ፣ ለሥራ ዕድል ፈጠራ እና ለጥቃቅንና አነስተኛ ኢንተርፕራይዞች ልማትና ተወዳዳሪነት እንቅፋት የሆኑ ጉዳዮችን በጥናት በመለየት መፍትሔ ይሰጣል፤
4. የከተሞች ምግብ ዋስትናና የሥራ ዕድል ፈጠራ የሚደግፉና የሚያስተባብሩ ተቋማት የድጋፍ ማዕቀፎች የማስፈፀም አቅም ይገነባል፤
5. የከተሞች ምግብ ዋስትናና የሥራ ዕድል ፈጠራ ስትራቴጂ መሠረት በማድረግ የዘርፉን ሀገራዊ የልማት ዕቅድ ያዘጋጃል፤ አፈፃፀሙን ይከታተላል፤
6. የእሴት ሰንሰለትን እና የጥቃቅን ኢንተርፕራይዞች እና ከማኑፋክቸሪንግ ዘርፍ ውጪ ያሉ አነስተኛ ኢንተርፕራይዞችን ልማት ፍላጎት መሠረት በማድረግ ለጥቃቅንና ኢንተርፕራይዞች እና ከማኑፋክቸሪንግ ዘርፍ ውጪ ያሉ አነስተኛ ኢንተርፕራይዞችን ድጋፍ ሰጪ ተቋማት የሚያቀርቡትን የሥልጠና፣ የፋይናንስ፣ የቴክኖሎጂና የምክር አገልግሎት ያስተባብራል፤
7. በማህበረሰቡ ውስጥ ያለውን የተዛባ የሥራ አመለካከት መቀየር የሚያስችሉ የትምህርትና ሥልጠና ሥራዎችን በስፋት እንዲሠሩ የሚያግዝ የህዝብ ንቅናቄ በከተሞች እንዲፈጠር ድጋፍ ያደርጋል፤

8. የሚመለከታቸውን አካላት በማስተባበር በከተሞች የማህበራዊ ኑሮ ችግርና ጠንቅ እንዲሁም ለሕገ ወጥ የሰዎች ዘውውርና ፍልሰት ተጋላጭ የሆኑ ዜጎችን የመከላከልና የተሃድሶ ሥራዎች እንዲሰሩ ያደርጋል፤
9. ከተሞችን በየፈርጃቸው ለማወዳደር በሚወጡ የልማትና የመልካም አስተዳደር ምዘና እና ማወዳደሪያ መስፈርቶች ውስጥ የከተሞች ምግብ ዋስትና ጉዳይ እንደአንድ መስፈርት መካተቱን ይከታተላል፤
10. ጥቃቅን ኢንተርፕራይዞች እና ከማኑፋክቸሪንግ ዘርፍ ውጪ ያሉ አነስተኛ ኢንተርፕራይዞችን በየዘርፎቻቸው በማህበር እንዲደራጁ በመደገፍ ከሀገር ውስጥ የገበያ ትስስር ተጠቃሚ እንዲሆኑ ይደግፋል፤
11. በከተሞች የምግብ ዋስትናን ለማረጋገጥና የሥራ ዕድል ለመፍጠር አስፈላጊ የሆኑ ሥራ የሌላቸውን፣ መሥራት የሚችሉና የማይችሉ ለማህበራዊ ችግር ተጋላጭ የሆኑ ዜጎችን መረጃ በጥናት በመለየት ይሰበስባል፣ ይተነትናል፣ ያደራጃል፣ ያሰራጫል፤
12. ከድህነት ወለል በታች ላሉት ተጠቃሚዎች የተለየ ፓኬጅ ቀርጾ ወደ ሥራ ያወማራል፣ በጊዜ ገደብ እንዲመረቁም ያደርጋል፤
13. ምርጥ ተሞክሮዎችን በማጥናት በመቀመርና በማስፋት የከተሞች ምግብ ዋስትናና የሥራ ዕድል ፈጠራ ሥራዎችን ይተገብራል፤
14. ተመሳሳይ ዓላማ ካላቸው የሀገር ውስጥና የውጭ ሀገር የግልና የመንግሥት ተቋማት የሚገኙ ድጋፎችን ያስተባብራል፤
15. የንብረት ባለቤት ይሆናል፣ ውል ይዋዋላል፣ በስሙ ይከሰሳል፣ ይከሰሳል፤
16. ዓላማውን ከግብ ለማድረስ የሚረዱ ሌሎች ተዛማጅ ተግባራትን ያከናውናል።

7. የኤጀንሲው አቋም

ኤጀንሲው፡-

1. የከተሞች የሥራ ዕድል ፈጠራና ምግብ ዋስትና ልማት ምክር ቤት (ከዚህ በኋላ "ምክር ቤት" እየተባለ የሚጠራ)፤
2. በመንግስት የሚሾም አንድ ዋና ዳይሬክተር እና እንደአስፈላጊነቱ ምክትል ዋና ዳይሬክተሮች፣ እና
3. አስፈላጊ ሰራተኞች ይኖሩታል።

8. የምክር ቤቱ አባላት

1. የምክር ቤቱ አባላት ሰብሳቢውን ጨምሮ በመንግስት ይሰየማሉ፤ ቁጥራቸውም እንደአስፈላጊነቱ ይወሰናል።
2. የኤጀንሲው ዋና ዳይሬክተር የምክር ቤቱ አባልና ፀሐፊ ይሆናል።

9. የምክር ቤቱ ሥልጣንና ተግባር

ምክር ቤቱ የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባሮች ይኖሩታል፡-

1. የከተሞች የሥራ ዕድል ፈጠራና ምግብ ዋስትና ስትራቴጂ፣ የድጋፍ ማዕቀፎች፣ ሀገራዊ ዕቅዶች አፈፃፀምና የአቅም ግንባታ ሥራዎችን አስመልክቶ አግባብ ያላቸው ተቋማትን አፈፃፀም ይገመግማል፤
2. የከተሞች የሥራ ዕድል ፈጠራና ምግብ ዋስትና በሚመለከቱ ጉዳዮች ላይ ይመክራል፤ ሃሳብ ያቀርባል፤
3. በልማታዊ ሴኩቴኒትና በኑሮ ማሻሻያ ለማታቀፉ ተጠቃሚዎች፣ የሥራ ዕድል ለሚፈጠርላቸው ዜጎች እና ለጥቃቅን ኢንተርፕራይዎች እና ከማኑፋክቸሪንግ ዘርፍ ውጪ ላሉት አነስተኛ ኢንተርፕራይዎች የሚሰጡ ድጋፎች፣ የሞዴል ኢንተርፕራይዎች መረጃና ማበረታቻ አሰጣጥ ፍትህዊ በሆነ መንገድ መፈፀማቸውን ይገመግማል፤
4. የከተሞች የሥራ ዕድል ፈጠራ እና ምግብ ዋስትናን ለመደገፍ የሚውሉ የፋይናንስ ምንጮችንና ወጪዎችን ይከታተላል፤ ይደጋፋል፤ ይገመግማል።

10. የምክር ቤቱ ስብሰባዎች

1. የምክር ቤቱ መደበኛ ስብሰባ በየሦስት ወሩ ይካሄዳል፤ ሆኖም እንደአስፈላጊነቱ በማናቸውም ጊዜ አስቸኳይ ስብሰባ ሊደረግ ይችላል።
2. በማንኛውም የምክር ቤቱ ስብሰባ ላይ ከአባላቱ መካከል ከግማሽ በላይ የሚሆኑት ከተገኙ ምልዓተ ጉባዔ ይሆናል።
3. የምክር ቤቱ ውሳኔዎች በድምጽ ብልጫ ያልፋሉ፤ ሆኖም ድምጽ እኩል በእኩል የተከፈለ እንደሆነ ሰብሳቢው ያለበት ወገን የምክር ቤቱ ውሳኔ ሆኖ ያልፋል።
4. የዚህ አንቀጽ ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆኖ ምክር ቤቱ የራሱን የስብሰባ ሥነ ስርዓት ደንብ ሊያወጣ ይችላል።

11. የዋና ዳይሬክተሩ ሥልጣንና ተግባር

1. ዋና ዳይሬክተሩ የኤጀንሲው ዋና ሥራ አስፈጻሚ በመሆን የኤጀንሲውን ሥራዎች ይመራል፤ ያስተዳድራል።

2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) የተመለከተው አጠቃላይ አገላለጽ እንደተጠበቀ ሆኖ ዋና ዳይሬክተሩ፡-

ሀ/ በዚህ ደንብ አንቀጽ 6 ስር የተመለከቱትን የኤጀንሲውን ሥልጣንና ተግባራት በሥራ ላይ ያውላል፤

ለ/ የኤጀንሲውን ሠራተኞች በፌዴራል ሲቪል ሰርቪስ ሕጎች መሠረት እንዲሁም እንደተፈለገው ሊገኙ የማይችሉ ባለሙያዎችን የፌዴራል ሲቪል ሰርቪስ ሕጎች መሠረታዊ መርሆዎች ተከተሎ በመንግስት በሚፀድቅ መመሪያ መሠረት ይቀጥራል፤ ያስተዳድራል፤

ሐ/ የኤጀንሲውን የሥራ ፕሮግራምና በጀት አዘጋጅቶ ለሚኒስቴሩ ያቀርባል፤ በመንግሥት ሲፀድቅም ተግባራዊ ያደርጋል፤

መ/ ለኤጀንሲው በተፈቀደው በጀትና የሥራ ፕሮግራም መሠረት ገንዘብ ወጪ ያደርጋል፤

ሠ/ ከሦስተኛ ወገኖች ጋር በሚደረጉ ግንኙነቶች ኤጀንሲውን ይወክላል፤

ረ/ የኤጀንሲውን የሥራ አፈፃፀምና የሂሳብ ሪፖርቶች አዘጋጅቶ ለሚኒስቴሩ ያቀርባል፡፡

3. ዋና ዳይሬክተሩ ለኤጀንሲው ሥራ ቅልጥፍና በሚያስፈልግ መጠን ሥልጣንና ተግባሩን በክፍል ለኤጀንሲው ሌሎች ኃላፊዎችና ሠራተኞች በውክልና ሊሰጥ ይችላል፡፡

12. በጀት

የኤጀንሲው በጀት በመንግሥት ይመደባል፡፡

13. ስለሂሳብ መዛግብት

1. ኤጀንሲው የተሟላና ትክክለኛ የሆኑ የሂሳብ መዛግብት ይይዛል፡፡
2. የኤጀንሲው የሂሳብ መዛግብት እና ገንዘብ ነክ ሰነዶች በዋናው አዲተር ወይም ዋናው አዲተር በሚሰይማቸው አዲተሮች በየዓመቱ ይመረመራሉ፡፡

14. መመሪያ የማውጣት ሥልጣን

ሚኒስቴሩ ይህንን ደንብ ለማስፈጸም የሚያስፈልጉ መመሪያዎችን ሊያወጣ ይችላል፡፡

15. የተሻሻሉ ሕጎች

የፌዴራል የጥቃቅንና አነስተኛ አንተርፕራይዞች ልማት ኤጀንሲ ማቋቋሚያ የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ ቁጥር 201/2003 በዚህ ደንብ ተሸሯል፡፡

16. መብትና ግዴታ ስለመተላለፍ

በሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ ቁጥር 201/2003 ተቋቁሞ የነበረው የፌዴራል የጥቃቅንና አነስተኛ ኢንተርፕራይዞች ልማት ኤጀንሲ የጥቃቅን ኢንተርፕራይዞች እና ከማኑፋክቸሪንግ ዘርፍ ውጪ ያሉት አነስተኛ ኢንተርፕራይዞችን የሚመለከቱ መብቶችና ግዴታዎች በዚህ ደንብ ለኤጀንሲው ተላልፏል።

17. ደንቡ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ ደንብ በፌዴራል ነጋሪት ጋዜጣ ታትሞ ከወጣበት ቀን ጀምሮ የፀና ይሆናል

አዲስ አበባ የካቲት 8 ቀን 2008 ዓ.ም

ኃይለማርያም ደሳለኝ

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ

ጠቅላይ ሚኒስትር

ተ/ ለኮንስትራክሽን ሚኒስቴር ተጠሪ የሆነ አስፈጻሚ አካል ማቋቋሚያ ህግ

ደንብ ቁጥር 289/2005 ዓ.ም

የኢትዮጵያ ኮንስትራክሽን ፕሮጀክት ማኔጅመንት ኢንስቲትዩት ለማቋቋም

የወጣ የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ

የሚኒስትሮች ምክር ቤት የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ አስፈጻሚ አካላትን ሥልጣንና ተግባር ለመወሰን በወጣው አዋጅ ቁጥር 691/2003 አንቀጽ 5 እና አንቀጽ 34 መሠረት ይህን ደንብ አውጥቷል።

1. አጭር ርዕስ

ይህ ደንብ “የኢትዮጵያ ኮንስትራክሽን ፕሮጀክት ማኔጅመንት ኢንስቲትዩት ማቋቋሚያ የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ ቁጥር 289/2005” ተብሎ ሲጠቀስ ይችላል።

2. ትርጓሜ

በዚህ ደንብ ውስጥ የቃላት አገባብ ሌላ ትርጉም የሚያሰጠው ካልሆነ በስተቀር፦

1. “ሚኒስቴር” ማለት የከተማ ልማትና ኮንስትራክሽን ሚኒስቴር ነው፤¹¹⁴
2. “ፕሮጀክት ማኔጅመንት” ማለት አንድን የግንባታ ፕሮጀክት በተያዘው ጊዜ፣ በተመደበው በጀትና አስቀድሞ በተቀመጡ የመለኪያ መስፈርቶች መሠረት ከግብ ለማድረስ የሚያስችሉ እንቅስቃሴዎችን ያካተተ የማቀድ፣ የማደራጀት፣ የመከታተልና የመቆጣጠር ሥራ ነው፤
3. “ኮንስትራክሽን ፕሮጀክት” ማለት በመንግስትና በግሉ ዘርፍ ባለቤትነት የሚከናወኑ የህንፃ፣ የመንገድ፣ የባቡር፣ የንጹህ ውኃ አቅርቦትና ስርጭት፣ የፍላጎት ማስወገጃ፣ የግድብ፣ የመስኖ ልማት፣ የኃይል ማመንጫ መሠረተ ልማቶችና መሰል ሥራዎችን እና ከአንድ ሜትር በላይ ጥልቀትና ከፍታ ያለው ማናቸውም የምህንድስና ጥናት፣ ዕቅድና ዲዛይን ስራዎችን ያጠቃልላል፤
4. ማንኛውም በወንድ ጾታ የተገለፀው የሴትንም ይጨምራል።

3. መቋቋም

¹¹⁴ በ22/12(2008) አ.916 አንቀጽ 9(15) መሰረት የኮንስትራክሽን ሚኒስቴር በሚል ይነበብ።

1. የኢትዮጵያ ኮንስትራክሽን ፕሮጀክት ማኔጅመንት ኢንስቲትዩት (ከዚህ በኋላ “ኢንስቲትዩት” እየተባለ የሚጠራ) በሕግ የሰውነት መብት ያለው ራሱን የቻለ የፌደራል መንግስት መሥሪያ ቤት ሆኖ በዚህ ደንብ ተቋቁሟል።

2. ኢንስቲትዩቱ ተጠሪነቱ ለሚኒስቴሩ ይሆናል።

4. ዋና መስሪያ ቤት

የኢንስቲትዩቱ ዋና መሥሪያ ቤት በአዲስ አበባ ሆኖ እንደአስፈላጊነቱ በማናቸውም ሥፍራ ቅርንጫፍ ሊኖረው ይችላል።

5. ዓላማ

የኢንስቲትዩቱ ዓላማ የኮንስትራክሽን ፕሮጀክት አስፈጻሚ ዋና ዋና ተዋናዮችን የፕሮጀክት ማኔጅመንት አቅም በመገንባት የአገሪቱን የአጭርና የረጅም ጊዜ የኮንስትራክሽን ፕሮግራሞችና ፕሮጀክቶች አፈፃፀም በጊዜ፣ በፋይናንስና በጥራት የላቀ እንዲሆን ማድረግና በአገሪቱ የተጀመረውን ፈጣን ልማት በላቀ ደረጃ ማስቀጠል ይሆናል።

6. የኢንስቲትዩቱ ስልጣንና ተግባር

ኢንስቲትዩቱ የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፦

1. ተወዳዳሪ የሆነ አገራዊ የኮንስትራክሽን ፕሮጀክት ማኔጅመንት አቅም ለመገንባት የሚረዱ የፖሊሲ ሀሳቦችን፣ ስትራቴጂዎችንና መርሀ-ግብሮችን ማመንጨት እና በመንግሥት ሲፈቀዱም ተግባራዊ ማድረግ፤
2. የኮንስትራክሽን ፕሮጀክት ማኔጅመንት ክፍተቶችን በመለየት ተግባር ተኮር ሥልጠናዎችን ከሚመለከታቸው አካላት ጋር በመተባበር መስጠት፤
3. በኮንስትራክሽን ፕሮጀክቶች ማኔጅመንት ለሚሠማሩ ባለሙያዎች ዓለም አቀፍ ደረጃውን የጠበቀ የሠርተፊኬት ሥርዓት እንዲኖር እና ብቃትና ክህሎት ላይ የተመሠረተ የሥራ ሥምሪት ተግባራዊ እንዲደረግ ሁኔታዎችን ማመቻቸት፤
4. የቴክኖሎጂ አቅም እንዲፈጠርና እንዲሸጋገር የሚያስችሉ የኮንስትራክሽን ፕሮጀክት ማኔጅመንት ዘዴዎችን በመለየት በኢንዱስትሪው ውስጥ የማስረጽ ሥራ መሥራት፤
5. በኮንስትራክሽን ፕሮጀክት ባለቤቶች፣ ሥራ ተቋራጮችና አማካሪዎች በጋራና በተናጠል የሚፈጸሙ ኃላፊነቶችን በመለየት ወጥ የሆነ የፕሮጀክት ሥርዓት አሠራር መቅረጽና ማስተዋወቅ፤

6. በኮንሰትራክሽን ፕሮጀክት ማኔጅመንት መስክ የማማከር አገልግሎት መስጠት
7. ለኮንሰትራክሽን ፕሮጀክት ማኔጅመንት አቅም ግንባታ አስፈላጊ የሆኑ መረጃዎችን መሰብሰብ፣ መተንተን፣ ማደራጀትና እንደ አስፈላጊነቱ ለተጠቃሚዎች ማሠራጨት፤
8. ዘመናዊ የኮንሰትራክሽን ፕሮጀክት ማኔጅመንት ክህሎትና ዕውቀት እንዲስፋፋና እንዲዳብር የጥናትና ምርምር ተግባራትን ማከናወን፤
9. ለኮንሰትራክሽን ፕሮጀክት ማኔጅመንት ክህሎት ዕድገት አጋዥ በሆኑ የቴክኖሎጂ፣ የቴክኒክና ሌሎች እንደ አስፈላጊነቱ የሚዘጋጁ ተግባር ተኮር ሥልጠናዎችን ማዘጋጀትና መስጠት፤
10. ተመሳሳይ ዓላማ ካላቸው በአገር ውስጥ እና በውጭ አገር ከሚገኙ የመንግሥትና የግል ተቋማት እና የሙያ ማህበራት ጋር ትብብር ማድረግ እና በግል ተቋማት መካከልም ተመሳሳይ ትብብር እንዲደረግ ማበረታታት፤
11. በኮንሰትራክሽን ፕሮጀክት አፈጻጸም ተወዳዳሪ ሊያደርጉ የሚችሉ የምርጥ ተምክሮዎች ጥናት ማካሄድና በዘርፉ ተመሳሳይ ተግባር የሚያከናውኑትን መደገፍ፤
12. ከከፍተኛ ትምህርት ተቋማት ጋር የኮንሰትራክሽን ፕሮግራምና ፕሮጀክት ማኔጅመንት ክህሎት ማላደግን በተመለከተ በመተባበር የመሥራት፣ በጋራ የምርምር ሥራዎችን የማካሄድ እንዲሁም በዘርፉ የአገር ውስጥ የምርምር አቅም እንዲጠናከር የማገዝ፤
13. ለሚሠጣቸው አገልግሎቶች በመንግሥት በሚወሰን ተመን መሠረት የአገልግሎት ዋጋ የማስከፈል፤
14. የንብረት ባለቤት መሆን፣ ውል መዋዋል፣ በራሱ ስም መክሰስና መክሰስ፤
15. ዓላማውን ከግብ ለማድረስ የሚረዱ ሌሎች ተዛማጅ ተግባራትን ማከናወን፡፡

7. የኢንሰቲትዩቱ አቋም

ኢንሰቲትዩቱ፦

1. አማካሪ ምክር ቤት (ከዚህ በኋላ “ምክር ቤት” እየተባለ የሚጠራ) በመንግሥት የሚሾመው አንድ ዋና ዳይሬክተር እና እንደ አስፈላጊነቱ ምክትል ዋና ዳይሬክተሮች፣ እና
2. አስፈላጊው ሠራተኞች ይኖሩታል።

8. የምክር ቤቱ አባላት

- 1. የምክር ቤቱ ሰብሳቢና አባላት አግባብነት ካላቸው የመንግሥት መሥሪያ ቤቶችና ከግሉ ዘርፍ የተውጣጡ ሆነው በመንግሥት ይሰየማሉ።
- 2. የምክር ቤቱ አባላት ቁጥር እንደአስፈላጊነቱ ይወሰናል።

9. የምክር ቤቱ ስልጣንና ተግባራት

ምክር ቤቱ የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፡-

- 1. ኢንስቲትዩቱ በሚያከናውናቸው ተግባራት ላይ ያማክራል፤
- 2. የኮንስትራክሽን ፕሮግራምና ፕሮጀክት ማኔጅመንት ልማትን ለማፋጠን የተዘጋጁ ፖሊሲዎችን፣ ስትራቴጂዎችን፣ ዕቅዶችን፣ ጥናቶችንና ምርምሮችን ይገመግማል፤ አስተያየት ይሰጣል፤
- 3. የአቅም ግንባታ መርሃ ግብሮች ላይ አስተያየት ይሰጣል፤
- 4. የኢንስቲትዩቱን የዕቅድ አፈፃፀም በየሦስት ወሩ እየገመገመ የመፍትሔ አቅጣጫ ያመላክታል።

10. የምክር ቤቱ ስብሰባዎች

- 1. ምክር ቤቱ በየሦስት ወሩ ይሰበሰባል፤ ሆኖም አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ በማናቸውም ጊዜ ሊሰበሰብ ይችላል።
- 2. ከምክር ቤቱ አባላት መካከል ከግማሽ በላይ የሚሆኑት በስብሰባ ላይ ከተገኙ ምልዓተ ጉባዔ ይሆናል።

11. የዋና ዳይሬክተሩ ስልጣንና ተግባር

- 1. ዋና ዳይሬክተሩ የኢንስቲትዩቱ ዋና ሥራ አስፈፃሚ ሆኖ ከሚኒስቴሩ በሚሰጠው አጠቃላይ መመሪያ መሠረት የኢንስቲትዩቱን ሥራዎች ይመራል፤ ያስተዳድራል።
- 2. በዚህ አንቀፅ ንዑስ አንቀፅ (1) የተመለከተው አጠቃላይ አነጋገር እንደተጠበቀ ሆኖ ዋና ዳይሬክተሩ፡-
  - ሀ/ በዚህ ደንብ አንቀጽ 6 የተመለከቱትን የኢንስቲትዩቱን ሥልጣንና ተግባራት በሥራ ላይ ያውላል፤
  - ለ/ የኢንስቲትዩቱን ድጋፍ ሰጪ ሠራተኞች በፌዴራል ሲቪል ሰርቪስ ሕጎች መሠረት እንዲሁም የኢንስቲትዩቱን ዓላማ በማስፈጸም ሥራ ላይ የሚሠማሩ ባለሙያዎችን የፌዴራል ሲቪል ሰርቪስ ሕጎችን መሠረታዊ መርሆዎች

ተከትሎ በመንግሥት በሚጸድቅ መመሪያ መሠረት ይቀጥራል፤
ያስተዳድራል፤

ሐ/ የኢንስቲትዩቱን ስትራቴጂክ ዕቅድ፣ ዓመታዊ ዕቅድ፣ የሥራ ፕሮግራምና
በጀት አዘጋጅቶ ለሚኒስቴሩ ያቀርባል፤ ሲፈቀድም በሥራ ላይ ያውላል፤

መ/ ለኢንስቲትዩቱ በተፈቀደው በጀትና የሥራ ፕሮግራም መሠረት ገንዘብ
ወጪ ያደርጋል፤

ሠ/ ከሦስተኛ ወገኖች ጋር በሚደረጉ ግንኙነቶች ኢንስቲትዩቱን ይወክላል፤

ረ/ የኢንስቲትዩቱን የሥራ አፈጻጸምና የሂሳብ ሪፖርቶች አዘጋጅቶ ለሚኒስትሩ
ያቀርባል፡፡

- 3. ዋና ዳይሬክተሩ ለኢንስቲትዩቱ የሥራ ቅልጥፍና በሚያስፈልግ መጠን
ሥልጣንና ተግባሩን በክፍል ለኢንስቲትዩቱ ሌሎች ሃላፊዎችና ሠራተኞች
በውክልና ሊሰጥ ይችላል፡፡

12. በጀት

የኢንስቲትዩቱ በጀት በመንግሥት ይመደባል፡፡

13. የሂሳብ መዛግብት

- 1. ኢንስቲትዩቱ የተሟሉና ትክክለኛ የሆኑ የሂሳብ መዛግብት ይይዛል፡፡
- 2. የኢንስቲትዩቱ የሂሳብ መዛግብትና ገንዘብ ነክ ሰነዶች በዋናው አዲተር ወይም
እርሱ በሚሰይመው አዲተር በየዓመቱ ይመረመራሉ፡፡

14. ደንቡ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ ደንብ በፌዴራል ነጋሪት ጋዜጣ ታትሞ ከወጣበት ቀን ጀምሮ የፀና ይሆናል፡፡

አዲስ አበባ ሐምሌ 16 ቀን 2005 ዓ.ም

ኃይለማርያም ደሳለኝ

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ጠቅላይ ሚኒስትር

**ቸ/ ለውሃ፣ የመስኖ እና ኤሌክትሪክ ሚኒስቴር ተጠሪ የሆኑ አስፈጻሚ አካላት
ማቋቋሚያ ህጎች**

አዋጅ ቁጥር 201/1973

ብሔራዊ የሚቲዎሮሎጂ ኤጀንሲ¹¹⁵ ለማቋቋም የወጣ አዋጅ

ኢትዮጵያ ትቅደም

የአየርን ጠቃሚ ውጤቶች ለኢኮኖሚና ለማኅበራዊ ኑሮ እድገት አንዲውሉ ለማድረግ የአየር ሁኔታና ጠባይን ማጥናትና መመርመር አስፈላጊ በመሆኑ፤

ኢትዮጵያን ከባቢ አየር መቆጣጠር እና መጠበቅ የአየርን ጎጂ ውጤቶች ለማስወገድ የሚረዳ ሆኖ በመገኘቱ፤

እነዚህን ብሔራዊ ፍላጎቶች ለማሟላትና ሚቲዎሮሎጂን በሚመለከት ረገድ አንተርናሽናል ግዴታዎችን ለመወጣት ሚቲዎሮሎጂን መረጃን የሚሰበስብ፣ የሚተነትንና የሚያጠናቅር ማዕከላዊ ተቋም ጠቃሚ በመሆኑ፤

ጊዜያዊ ወታደራዊ አስተዳደር ደርግንና የሚኒስትሮች ምክር ቤት ስልጣንና ሃላፊነት እንደገና ለመወሰን በወጣው አዋጅ ቁጥር 110/1969 ዓ.ም አንቀፅ 5/6 መሰረት ሚከተለው ታውጧል፡

1. አጭር ርዕስ

ይህ አዋጅ “ብሔራዊ የሚቲዎሮሎጂ ኤጀንሲ ማቋቋሚያ አዋጅ ቁጥር 201/1973 ዓ.ም” ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል፡፡

2. ትርጓሜ

የቃሉ አገባብ ሌላ ትርጉም እንዲሰጠው ካላስፈለገ በስተቀር በዚህ አዋጅ ውስጥ፦

1. “የሚቲዎሮሎጂ አገልግሎት” ማለት የሚቲዎሮሎጂን መረጃን በመጠቀም የአየር ሁኔታንና ጠባይን ማወቅ አስፈላጊ ለሚሆንባቸው የኢኮኖሚና የማህበራዊ ኑሮ ስራ መስኮች የሚሰጥ አገልግሎት ነው፤
2. “የሚቲዎሮሎጂ መረጃ” ማለት በሚቲዎሮሎጂ መሳሪያዎችና በሰው ተመዝግቦ የከባቢ አየርን ሁኔታና ባህሪያትን የሚገልፅ ማናቸውም መረጃ ማለት ነው፤
3. “ሚኒስትር” ማለት የማዕድን፣ ሀይል ማመንጫና የውሃ ልማት ሚኒስትር ነው፡፡¹¹⁶

¹¹⁵ በ12/1(1998) አ.471 አንቀፅ 33 (2) መሠረት “ብሔራዊ የሚቲዎሮሎጂ ድርጅት” የሚለው “ብሔራዊ የሚቲዎሮሎጂ ኤጀንሲ” በሚል ተተክቷል፡፡
¹¹⁶ በ22/12 (2008) አ.916 አንቀፅ 9 (16) መሰረት “የውሃ የመስኖ እና ኤሌክትሪክ ሚኒስቴር” በሚል ይነበብ፡፡

4. “ሰው” ማለት በህግ የሰውነት መብት የተሰጠው አካል ወይም የተፈጥሮ ሰው ነው፤

3. መቋቋም

1. የኢትዮጵያ ብሔራዊ የሚቲዎሮሎጂ አገልግሎት ኤጀንሲ (ከዚህ በኋላ “ ኤጀንሲ” እየተባለ የሚጠራ) የራሱ ህጋዊ ሰውነት ያለው የመንግስት ድርጅት ሆኖ በዚህ አዋጅ ተቋቁሟል፡፡

2. ኤጀንሲው ተጠሪነቱ ለሚኒስቴሩ ይሆናል፡፡

4. ዋና መስሪያ ቤት

የኤጀንሲው ዋና መስሪያ ቤት በአዲስ አበባ ሆኖ ቅርንጫፍ መስሪያ ቤቶችን እንደአስፈላጊነቱ በሌላ ቦታ ሊያቋቁም ይችላል፡፡

5. የአዋጁ ተፈጻሚነት ገደብ

ይህ አዋጅ ከፍተኛ ትምህርት ተቋሞች ለምርምር ብቻ በሚያካሂዱትና ለሀገር መከላከያ የሚውል የሚቲዎሮሎጂ ስራ ላይ ተፈጻሚነት የለውም፡፡

6. ዓላማዎች

ኤጀንሲው የሚከተሉት ዓላማዎች ይኖሩታል፡-

- 1. የሚቲዎሮሎጂ አገልግሎት መስጠት፤
- 2. አየር እንዳይበክል መቆጣጠርና የተፈጥሮ ሚዛኑን መጠበቅ፤ እና
- 3. ኢትዮጵያ ሚቲዎሮሎጂን በሚመለከት ረገድ በኢንተርናሽናል ስምምነቶች መሰረት ያለባትን ግዴታ በተሻለ አኳህን መወጣት

7. ስልጣንና ተግባር

ኤጀንሲው ዓላማዎቹን ከግብ ለማድረስ የሚያስፈልገው ተግባርና ስልጣን ይኖረዋል፡፡ ይህም የሚከተሉትን ይጨምራል፤

- 1. የልዩ ልዩ ብሔራዊ የስራ እንቀስቃሴዎችና የልማት ፕሮግራሞችን ፍላጎት የሚያሟሉና የኢትዮጵያን የተፈጥሮ አካባቢዎች የሚወክሉ የሚቲዎሮሎጂ ጣቢያዎችን በሀገሪቱ ወስጥ ማቋቋምና ማካሄድ፤
- 2. የሚቲዎሮሎጂ መረጃን በሙሉ መሰብሰብ፤
- 3. ኢትዮጵያ ተዋዋይ በሆነችባቸው የኢንተርናሽናል ስምምነቶች መሰረት የሚቲዎሮሎጂ መረጃዎችን መለዋወጥ፤
- 4. የሚቲዎሮሎጂ መረጃዎችን ለመሰብሰብና ለማሰራጨት የሚያስችሉ የመገናኛ ዘዴዎችን በህግ መሰረት ማቋቋምና መካሄድ፤

5. የሚቲዎሮሎጂ መረጃዎችንና የሚቲዎሮሎጂ ትንበያ ውጤቶችን ማሳተምና ማሰራጨት፤
6. ለአስጊ የአየር ሁኔታ ቅድሚያ ማስጠንቀቂያ መስጠት፤ ምክርና ትምህርት አዘል መግለጫዎችን በየጊዜው በሕዝብ መገናኛ ዘዴዎች ማሰራጨት እና በሚጠይቅበት ጊዜ ለማንኛውም ሰው የሚቲዎሮሎጂ አገልግሎት መስጠት፤
7. በዚህ አዋጅ አንቀፅ 5 የተመለከተው ድንጋጌ ቢኖርም በአገሪቱ ውስጥ በማንኛውም ሰው የተሰበሰበውን ማናቸውንም የሚቲዎሮሎጂ መረጃ ማዕከላዊ በሆነ መንገድ ማከማቸትና ማስተዳደር፤
8. የአገሪቱ አየር እንዳይበክል መቆጣጠርና የተፈጥሮ ሚዛኑም እንዳይዛባ ማድረግ፤
9. ማንኛውም ሰው የሚቲዎሮሎጂ መረጃ ለመመዝገብና ለመሰብሰብ ሲጠይቅ አስፈላጊነቱን አመዛዝኖ መፍቀድ፤
10. ሚቲዎሮሎጂን በሚመለከት ረገድ በኢንተርናሽናል ደረጃ ተወስነው መንግስት ያጸደቃቸውን ስምምነቶች በስራ ላይ መዋላቸውን ማረጋገጥ፤
11. ስለሚቲዎሮሎጂ ጥናትና ምርምር ማካሄድ፤ ጠቃሚ ውጤቶችንም በስራ ላይ ማዋል፤
12. ለሚሰጠው አገልግሎት የአገልግሎት ዋጋና ልዩ ልዩ ክፍያዎችን አግባብ ባለው የመንግስት መሰሪያ ቤት አሰወሰኖ ዋጋ ማስከፈል፤
13. ሚቲዎሮሎጂን የሚመለከት ማናቸውንም ስብሰባ፤ ጉባኤ ወይም ሴሙናር መንግስትን ወክሎ መሳተፍ፤
14. ውል መዋዋል፤
15. በስሙ መክሰስና መክሰስ፤
16. ዓላማውን ለማሳካት የንብረት ባለቤት መሆን፤ ንብረት መያዝ፤ በመያዣ መስጠት፤ መሸጥ፤ መለወጥ ወይም በማናቸውም ሌላ አኳኋን ማስተላለፍ፡፡

8. የውክልና ስልጣን ስለመስጠት

ኤጀንሲው ስራውን በተቀላጠፈ አኳኋን ለማናወን ከተግባርና ስልጣኑ በከፊል በውክልና ለማንኛውም የመንግስት መሰሪያ ቤት ወይም ሕዝባዊ ድርጅት መስጠት ይችላል፡፡

9. የስራ አመራር

ኤጀንሲው፡-

1. አንድ ዋና ዋና ዳይሬክተር¹¹⁷፤ እና
2. አስፈላጊው ሰራተኞች፤
ይኖሩታል።

10. ዋናው ዳይሬክተር

1. ዋናው ዳይሬክተር በሚኒስትሩ አቅራቢነት በመንግስት ይሾማል።
2. ዋናው ዳይሬክተር ከሚኒስትሩ በሚሰጠው ጠቅላላ መመሪያ መሰረት የኤጀንሲውን ስራና አስተዳደር በበላይነት ይመራል።
3. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 2 በተመለከተው ጠቅላላ አነጋገር ሳይወሰን ዋናው ዳይሬክተር የሚከተሉትን ያከናውናል፤

ሀ/ በመንግስት ሰራተኞች ማስተዳደሪያ ሕግ መሰረት ሰራተኛን ይቀጥራል፤ ያሳድጋል፤ ያዛውራል፤ ያስተዳድራል፤ ከሥራ ያሰናብታል፤

ለ/ አግባብ ባላቸው የፋይናንስ ህጎች መሰረት፤

- 1) የስራ ፕላንና ፕሮግራም እንዲሁም ዓመታዊ በጀት ያዘጋጃል፤
- 2) ለድረጅቱ በተፈቀደለት በጀትና የሥራ ፕሮግራም መሰረት ገንዘብ ወጪ ያደርጋል፤
- 3) የስራ እንቅስቃሴ ሪፖርትና በአዲተር የተረጋገጠ የሂሳብ መግለጫ አዘጋጅቶ ያቀርባል፤ እንዲሁም፤
- 4) ለስራው አግባብ ያለውን ሁሉ ይፈጸማል፤

ሐ/ ለኤጀንሲው የስራ ቅልጥፍና በሚያስፈልገው መጠን ከስልጣንና ተግባሩ በከፊል ለኤጀንሲው ሰራተኞች በውክልና ይሰጣል፤ ሆኖም እርሱ በሌለበት ጊዜ ስለእርሱ ተወክሎ የሚሰራው ሰው ሚኒስትሩ የሚሰማማበት ይሆናል።

መ/ ከሚኒስትሩ በየጊዜው የሚተላለፍለትን ለስራው አግባብ ያላቸውን ሌሎች ተግባሮች ይፈጸማል።

11. የገንዘብ ምንጮች

ኤጀንሲው የሚከተሉት የገቢ ምንጮች ይኖሩታል፤

1. ኤጀንሲ የሚሰበስባቸውን የአገልግሎት ዋጋዎችና ክፍያዎች፤
2. የኤጀንሲውን ተግባር ለማስፈጸም የሚገኘው ማንኛውም ሌላ ገንዘብ፤ እና

¹¹⁷ በ12/1(1998(አ.471 አንቀጽ 33(2) “ዋና ስራ አስኪያጅ” የሚለው “ዋና ዳይሬክተር” በሚል ተተክቷል።

3. እንደአስፈላጊነቱ መንግስት የሚሰጠው የበጀት ደጋፍ።

12. ስለሂሳብ መዛግብት አያያዝ

ኤጀንሲው የተሟላና ትክክለኛ የገቢና የወጪ መዝገብ የሂሳብ አያያዝ ደንብ በሚጠይቀው መሰረት ይይዛል።

13. የሌሎች ግዴታ

1. በዚህ አዋጅ አንቀፅ 5 የተመለከተው ቢኖርም፤ ማንም ሰው ያዘጋጃቸውን የሚቲዎሮሎጂ መረጃዎች ለኤጀንሲው የመስጠት ግዴታ አለበት።
2. ማንኛውም ሕዝባዊ ድርጅት በአካባቢው ሚገኘውን የኤጀንሲውን የሚቲዎሮሎጂ ጣቢያ መጠበቅ ኃላፊነት አለበት።
3. በዚህ አዋጅ አንቀፅ 5 መሠረት ከዚህ አዋጅ ተፈጻሚነት ገደብ ውጪ የሆኑ ድርጅቶች ሚቲዎሮሎጂን በሚመለከት ረገድ የሚያካሄዱትን ስራ ከኤጀንሲው ጋር የማቀናባበር ኃላፊነት አለባቸው።

14. ክልከላ

ማንም ሰው ኤጀንሲውን ሳያስፈቅድ የሚቲዎሮሎጂ መረጃ መሰብሰብ ወይም ማሰራጨት አይችልም።

15. የሚኒስትሩ ስልጣን

ሚኒስትሩ፦

1. በየቦታው የሚያካሄዱትን የሚቲዎሮሎጂ ስራዎችን የማስተባበር፤ እና
2. ይህን አዋጅ በሚገባ ስራ ላይ ለማዋል ደንብ የማውጣት ስልጣን፤ ተሰጥቶታል።

16. ቅጣት

ይህን አዋጅና በዚህ አዋጅ መሰረት የወጡትን ደንቦች የተላለፈ ማንኛውም ሰው በወንጀለኛ መቅጫ ሕግ መሰረት ይቀጣል።

17. አዋጁ የሚፀናበት ጊዜ

ይህን አዋጅ በነጋሪት ጋዜጣ ታትሞ ከወጣበት ቀን ጀምሮ የፀና ይሆናል።

አዲስ አበባ ታኅሳስ 22 ቀን 1973 ዓ.ም

ጊዜያዊ ወታደራዊ አስተዳደር ደርግ

አዋጅ ቁጥር 268/1994 ዓ.ም

የውሃ ልማት ፈንድን ለማቋቋምና አስተዳደርን ለመወሰን የወጣ አዋጅ

ሕብረተሰቡ አስተማማኝና ዘለቄታዊነት ያለው የውሃ አቅርቦትና ሳኒቴሽን አገልግሎት ተጠቃሚ እንዲሆን ለማስቻል የውሃ አቅርቦትንና የሳኒቴሽን አገልግሎትን ማሳልቦትና ማጠናከር አስፈላጊ በመሆኑ፤

በምግብ ራሰን ለመቻል በሚደረገው የልማት እንቅስቃሴ የመስኖ እርሻ ልማት ከፍተኛ ትኩረት ከሚሰጣቸው ተግባራት አንዱ በመሆኑ ለልማቱ መስፋፋት ምቹ ሁኔታ መፍጠር አስፈላጊ ሆኖ በመገኘቱ፤

እነዚህንም ዓላማዎች ተግባራዊ ለማድረግ አስፈላጊ የሆነውን ገንዘብ ከተለያዩ ምንጮች በማእከል በማሰባሰብ ሁሉም ፍትሐዊና ርትኦዊ በሆነ መንገድ ተጠቃሚ የሚሆንበትን አሠራር መቀየስ ተገቢና ለዚህም የውሃ ልማት ፈንድ ማቋቋም አስፈላጊ ሆኖ በመገኘቱ፤

በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ሕገ መንግሥት አንቀጽ 55 (1) መሠረት የሚከተለው ታውጧል፡፡

ክፍል አንድ

ጠቅላላ

1. አጭር ርዕስ

ይህ አዋጅ “የውሃ ልማት ፈንድን ለማቋቋምና አስተዳደርን ለመወሰን የወጣ አዋጅ ቁጥር 268/1994” ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል፡፡

2. ትርጓሜ

የቃሉ አገባብ ሌላ ትርጉም የሚያሰጠው ካልሆነ በስተቀር በዚህ አዋጅ ውስጥ፡-

1. “የውሃ ልማት” ማለት ለዚህ አዋጅ አፈጻጸም የመጠጥ ውሃ አቅርቦት፣ የመስኖ ልማት እና የሳኒቴሽን አገልግሎት ነው፤
2. “ክልል” ማለት በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ሕገ መንግሥት አንቀጽ 47(1) የተጠቀሰው ማንኛውም ክልል ሲሆን ለዚህ አዋጅ አፈጻጸም ሲባል የአዲስ አበባና የድሬዳዋ አስተዳደርንም ይጨምራል፤
3. “ሳኒቴሽን” ማለት ከመኖሪያ ቤት፣ ከኢንዱስትሪ፣ ከመሳሰሉት ተቋማት ሚውጣን ፍሳሽ አሰባሰቦ በማጣራት ተገቢውን የጥራት ደረጃ የጠበቀ ውሃ ማስገኘት ነው፤

4. “የመሰኛ ልማት” ማለት ማንኛውም ለእርሻና ለግጦሽ የሚውል መሬት ለማልማት የሚያስችል የመሰኛ ልማት ነው።
5. “የውሃ አቅርቦት” ማለት ለመጠጥና ለሌሎች ግልጋሎቶች የሚውል ደረጃውን የጠበቀ የተጣራ ውሃ ነው፤
6. “ቦርድ” ማለት የውሃ ልማት ፈንድ ቦርድ ነው፤
7. “ተቋም” ማለት የከተማ መጠጥ ውሃና ሳኒቴሽን አገልግሎት ድርጅት፣ እንዲሁም የመሰኛ የሀብረት ሥራ ማህበር ነው።¹¹⁸
8. “ሚኒስቴር” እና “ሚኒስትር” ማለት እንደቅደም ተከተሉ የውሃ ሀብት ሚኒስቴር እና ሚኒስትር ነው።¹¹⁹
9. “ተዘዋዋሪ ፈንድ” ማለት ከተበዳሪዎች ተመላሽ የሚደረግና ጽሕፈት ቤቱ ለተበዳሪዎች መልሶ የሚያበድረው ገንዘብ ነው።¹²⁰

ክፍት ሁለት

ሰለፈንዱ መቋቋም

3. መቋቋም

1. የውሃ ልማት ፈንድ (ከዚህ በኋላ “ፈንዱ” እየተባለ የሚጠራ) በዚህ አዋጅ ተቋቁሟል።
2. ፈንዱ ቋሚ የፋይናንስ ምንጭ ሆኖ ለዚህ አዋጅ ዓላማ ማስፈጸሚያ ይውላል።

4. የፈንዱ ዓላማ

ፈንዱ የሚከተሉት ዓላማዎች ይኖሩታል፡

1. በውሃ አቅርቦት እና ሳኒቴሽን አገልግሎት ሥራ ላይ የተሰማሩ ተቋማት ሙሉ በሙሉ ራሳቸውን ችለው ለሕብረተሰቡ አስተማማኝና ዘላቂነት ያለው የውሃ አቅርቦት አገልግሎት እንዲሰጡ ማስቻል፤
2. የመሰኛ ልማትን በማስፋፋትና ዘለቂታዊነቱን በማረጋገጥ በምግብ ራስን ለመቻል ለሚደረገው የልማት እንቅስቃሴ ከፍተኛ አስተዋጽኦ እንዲያደርግ ማስቻል፤
3. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) እና (2) የተጠቀሱትን ዓላማዎች ዕውን ለማድረግ ወጪን በማስመለስ መርሆ ላይ የተመሠረተ የረጅም ጊዜ ብድር ማበደር¹²¹፤

¹¹⁸ በ14/37(2000) አ.581 አንቀጽ 2(1) ተሻሻለ።

¹¹⁹ በ22/12(2008) አ.916 9(16) መሰረት የውሃ፣ መሰኛና ኤሌክትሪክ ሚኒስቴር በሚል ይነበብ።

¹²⁰ በ14/37(2000) አ.581 አንቀጽ 2(2) መሰረት አዲስ የገባ ነው።

¹²¹ በ14/37(2000) አ.581 አንቀጽ 2(3) ተሻሻለ።

5. የፈንዳ ምንጮች

1. ፈንዳ ከሚከተሉት ምንጮች የተውጣጣ ይሆናል፡-

ሀ/ ከፈንዳ ዓላማ ጋር በተያያዘ ከውጭ መንግሥታት እና ከዓለም አቀፍ ለጋሽ

ድርጅቶች የሚገኝ የገንዘብ እርዳታና ብድር፡

ለ/ ከፌዴራል መንግሥት ከሚመደብለት በጀት፤

ሐ/ ከልዩ ልዩ ምንጮች፡፡

2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) የተጠቀሰው ገንዘብ ለፈንዳ ሲባል በጽሕፈት ቤቱ

ስም በተከፈተ የባንክ ሂሳብ በገንዘብ እና ኢኮኖሚ ልማት ሚኒስቴር¹²² ተቀማጭ

ይደረጋል፡፡ ጽሕፈት ቤቱ የውጭ ምንዛሪ የባንክ ሂሳብ ሊኖረው ይችላል፡፡

3. አበዳሪዎችና ለጋሽ ድርጅቶች ወለድን በሚመለከት የሚያስቀምጡት ቅድመ

ሁኔታ ከሌለ ቦርዱ የገንዘብና ኢኮኖሚ ልማት ሚኒስቴር ከሚወስነው ጣሪያ

ሳያልፍ በብድር ላይ የሚከፈለውን የወለድ መጠን ይወስናል፡፡¹²³

6. ስለሚለቀቀው ገንዘብ

በፀደቀው ዓመታዊ የሥራ ፕረግራም መሠረት ለሚከናወኑ ሥራዎች ከፈንዳ ሂሳብ

ገንዘብ ወጪ ሆኖ የሚለቀቀው የገንዘብ ብድር መጠን ቦርዱ በሚያጠጣው መመሪያ

መሠረት ይሆናል፡፡

7. በፈንዳ ተጠቃሚ ለመሆን የሚያበቁ መመዘኛዎች

1. በፈንዳ ተጠቃሚ የሚሆን ተቋም ሕጋዊ ሰውነት ያለው መሆን አለበት፡፡

2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) ከተደነገገው በተጨማሪ በዚህ አዋጅ አንቀጽ

14(4) መሠረት በቦርዱ የሚፀድቁ መመዘኛዎች ተፈጻሚ ይሆናሉ፡፡¹²⁴፡፡

8. ስለፈንዳ ሂሳብ

1. ጽሕፈት ቤቱ የፈንዳን ሂሳብ በሚመለከት ትክክለኛና የተሟላ የሂሳብ መዛግብት

በተለይ ይይዛል፡፡

2. የፈንዳ የሂሳብ መዛግብትና ገንዘብ ነክ ሰነዶች ቢያንስ በዓመት አንድ ጊዜ በዋናው

አዲተር ወይም እርሱ በሚወክለው ሰው ይመረመራሉ፡፡ የአዲተሩ የምርመራ

ውጤት የበጀት ዓመቱ ባለቀ በስድስት ወር ጊዜ ውስጥ ለቦርዱ ይቀርባል፡፡

¹²² በ22/12(2008) እ.916 እንቀጽ 9(6) መሰረት የገንዘብና ኢኮኖሚ ትብብር ሚኒስቴር በሚል ይነበብ፡፡

¹²³ በ14/37(2000) እ.581 እንቀጽ 2(4) ተሻሻለ ፡፡

¹²⁴ 14/37(2000) እ.581 እንቀጽ 2(5) ተሻሻለ፡፡

ክፍል ሦስት

ስለፈንዳ አስተዳደር

9. የውሃ ልማት ፈንድ ፅሕፈት ቤት መቋቋም

- 1. የውሃ ልማት ፈንድ ጽሕፈት ቤት (ከዚህ በኋላ “ጽሕፈት ቤት” እየተባለ የሚጠራ) ራሱን የቻለ ሕጋዊ ሰውነት ያለው አካል ሆኖ በዚህ አዋጅ ተቋቁሟል።
- 2. ጽሕፈት ቤቱ ተጠሪነቱ በሚኒስትሩ ይሆናል።

10. ዋና መሥሪያ ቤት

የጽሕፈት ቤቱ ዋና መሥሪያ ቤት በአዲስ አበባ ሆኖ እንደአስፈላጊነቱ በሃገሪቱ በማናቸውም ስፍራ ቅርንጫፎች ሊኖሩት ይችላል።

11. የጽሕፈት ቤቱ ሥልጣንና ተግባር¹²⁵

ጽሕፈት ቤቱ የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባሮች ይኖሩታል፦

- 1. የቦርዱ ጉዳዮችና መመሪያዎች በትክክል በሥራ ላይ መዋላቸውን ይከተታላል፤ ያረጋግጣል፤
- 2. የፈንዱን ሂሳብና ሪከርድ ይይዛል፤
- 3. የቦርዱን ሥራ አመራር የሰብሰባ ሪከርዶችን ይይዛል፤
- 4. ቦርዱ በሚያፀድቀው የብድር አስጣጥ መመዘኛ መሠረት በየዓመቱ የሚቀርቡ የብድር ጥያቄዎችን በመገምገም በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 5 መሠረት የሰበሰበውን ገንዘብ ለተበዳሪዎች ብድር ይሰጣል።
- 5. ለፈንዱ መግባት የሚገባውን የብድር ተመሳሽና ወለድ እንዲሁም በዚህ አዋጅ አንቀጽ 5 ከተጠቀሱት ምንጮች የሚገኘውን ተሰብሳቢ ገንዘብ ሁሉ በወቅቱ ይሰበስባል፤ በፈንዱ ሂሳብም ገቢ በማድረግ በተዘዋዋሪ ፈንድ ይዞ ለተመሳሳይ የብድር አገልግሎት ያውለዋል።
- 6. ፈንዱን የሚመለከቱ የፖሊሲ ሃሳቦችን ለቦርዱ ያቀርባል፤
- 7. የንብረት ባለቤት ይሆናል፤ ውል ይዋዋላል፤ በስሙ ይክሳል፤ ይከሰሳል።

12. የጽሕፈት ቤቱ አቋም

ጽሕፈት ቤቱ፦

- 1. የውሃ ልማት ፈንድ ቦርድ

¹²⁵ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (4) እና (5) በ14/37(2000) አ.581 አንቀጽ 2(6) ተሻሻሉ።

2. በቦርዱ አቅራቢነት በመንግሥት የሚሾም አንድ ዋና ዳይሬክተር¹²⁶፤ እና
3. ሠራተኞች ይኖሩታል።

13. ስለቦርድ አባላት

ቦርዱ ሰብሳቢውን ጨምሮ በመንግሥት የሚሰየሙ አባላት ይኖሩታል።
ቁጥራቸውም እንዳስፈላጊነቱ ይወሰናል።

14. የቦርዱ ሥልጣንና ተግባር

ቦርዱ የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባሮች ይኖሩታል፡-

1. ፈንዳን በበላይነት ያስተዳድራል
2. ስለፈንዱ አሰባሰብና ከፈንዱ ገንዘብ ወጪና ተክፋይ ስለሚሆንበት ሥርዓት መመሪያ ያወጣል፤
3. ለፈንዱ መግባት ያለባቸው ገቢዎች በወቅቱ መሰብሰባቸውን እና በፈንዱ ሂሳብ መግባታቸውን ያረጋግጣል፤
4. የዚህ አዋጅ አንቀጽ 7 ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆነው የብድር አሰጣጥ አወሳሰን መመዘኛዎችን ያወጣል
5. የፈንዱን ኦዲት በኦዲት ሪፖርቶች ይገመግማል፤ በሪፖርቱ መሠረት ተገቢ እርምጃዎች መወሰዱን ያረጋግጣል፡ በኦዲተር የተመረመረው ዓመታዊው የፈንዱ ሂሳብ እንዲጠናቀርና ይፋ እንዲሆን ያስደርጋል፤
6. ፈንዱ ሊያድግ የሚችልበትን መንገድ ይፈልጋል፤
7. ከፈንዱ ጋር በተያያዘ ዓመታዊ የፖሊሲ ጉዳዮች ላይ መንግሥትን ያማክራል፤
8. የጽሕፈት ቤቱን የሥራ ምርምርና በጀት ይመረምራል፡ ለመንግሥት አቅርቦ ያስፀድቃል፤
9. የጽሕፈት ቤቱን ዋና ዳይሬክተር ለመንግሥት በማቅረብ ያሾማል።

15. የቦርዱ ስብሰባዎች

1. የቦርዱ መደበኛ ስብሰባ በየሦስት ወሩ አንድ ጊዜ ይደረጋል፤ ሆኖም በሰብሳቢው ሲጠራ ቦርዱ በማንኛውም ጊዜ አስቸኳይ ስብሰባ ሊያደርግ ይችላል።
2. ስብሰባ ላይ ከግማሽ በላይ አባላት ከተገኙ ምልአት ጉባኤ ይሆናል።

¹²⁶ በ1/17(1998) ኣ.471 አንቀጽ 33(2) “ዋና ሥራ እስኪያጅ” የሚለው “ዋና ዳይሬክተር” በሚል ተተክቷል።

3. የቦርዱ ውሳኔ የሚተላለፈው በስብሰባው ከተገኙ አባላት በአብላጫው ድምጽ ሲደገፍ ነው። ሆኖም ድምፅ እኩል በእኩል የተከፈለ እንደሆነ ሰብሳቢው ወሳኝ ድምጽ ይኖረዋል።
4. የዚህ አንቀጽ ድንጋጌዎች እንደተጠበቀ ሆነው ቦርዱ የራሱን የስብሰባ ሥነ ሥርዓት ደንብ ሊያወጣ ይችላል።

16. የጽሕፈት ቤቱ ዋና ዳይሬክተር ሥልጣንና ተግባር

1. የጽሕፈት ቤቱ ዋና ዳይሬክተር ከቦርዱ በሚሰጠው አጠቃላይ መመሪያ መሠረት የጽሕፈት ቤቱን ሥራዎች ያቅዳል፤ ይመራል።
2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) አጠቃላይ አነጋገር ሳይወሰን ዋና ዳይሬክተሩ፦
  - ሀ/ በዚህ አዋጅ አንቀጽ 11 የተመለከቱትን የጽሕፈት ቤቱን ሥልጣንና ተግባሮች ሥራ ላይ ያውላል
  - ለ/ የፌዴራል ሲቪል ሰርቪስ ሕግን መሠረታዊ ዓላማዎች በመከተል ቦርዱ በሚያፀድቀው መመሪያ መሠረት የጽሕፈት ቤቱን ሠራተኞች ይቀጥራል፤ ያስተዳድራል፤
  - ሐ/ የጽሕፈት ቤቱን ዓመታዊ በጀትና የሥራ ፕሮግራም አዘጋጅቶ ለቦርዱ ያቀርባል፤ ሲፈቀደም ተግባራዊ ያያርጋል።
  - መ/ ለጽሕፈት ቤቱ በተፈቀደው በጀትና የሥራ ፕሮግራም መሠረት ገንዘብ ወጪ የደርጋል።
  - ሠ/ በጽሕፈት ቤቱ ደረጃ ከሦስተኛ ወገኖች ጋር በሚደረገጉ ግንኙነቶች ሁሉ ጽሕፈት ቤቱን ይወክላል።
  - ረ/ ከቦርዱ የሚሰጡትን ሌሎች ተግባራትን ያከናውናል።
3. ዋና ዳይሬክተሩ ለጽሕፈት ቤቱ ሥራ ትልጥፍና በሚያስፈልግ መጠን ሥልጣንና ተግባሩን በከፊል ለጽሕፈት ቤቱ ሠራተኞች በውክልና ሊያስተላልፍ ይችላል።

17. በጀት

1. የጽሕፈት ቤቱ በጀት በመንግሥት ይመደባል።
2. የጽሕፈት ቤቱ የበጀት ዓመት ከሐምሌ 1 ቀን ጀምሮ ሰኔ 30 ቀን ያበቃል።

18. ስለሂሳብ መዛግብት አያያዝ

1. ጽሕፈት ቤቱ ትክክለኛና የተሟሉ መዛግብትን ከደጋፊ ሰነዶች ጋር ይይዛል።

2. የጽሕፈት ቤቱ የሂሳብ መዛግብትና ገንዘብ ነክ ሰነዶች ቢያንስ በዓመት አንድ ጊዜ በዋናው አዲተር ወይም እርሱ በሚወክለው ሰው ይመሪመራሉ። የአዲተሩ የምርመራ ውጤት የበጀት ዓመት ባለቀ በስድስት ወር ጊዜ ውስጥ ለቦርዱ ይቀርባል።

ክፍል አራት

ልዩ ልዩ ድንጋጌዎች

19. ተፈጻሚነት ስለማይኖራቸው ሕጎች

ከዚህ አዋጅ ጋር የሚቃረን ማናቸውም ሕግ በዚህ አዋጅ በተደነገገባቸው ጉዳዮች ላይ ተፈጻሚነት አይኖረውም።

20. አዋጁ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ አዋጅ ከጥር 23 ቀን 1994 ዓ.ም ጀምሮ የፀና ይሆናል።

አዲስ አበባ ጥር 23 ቀን 1994 ዓ.ም

ግርማ ወልደጊዮርጊስ

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ

ፕሬዚዳንት

ደንብ ቁጥር 151/2000

የአባይ ተፋሰስ ከፍተኛ ምክር ቤት እና ባለሥልጣንን ለማቋቋም የወጣ

የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ

የሚኒስትሮች ምክር ቤት የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ አስፈጻሚ አካላትን ሥልጣንና ተግባር ለመወሰን በወጣው አዋጅ ቁጥር 471/1998 አንቀጽ 5 እንዲሁም በተፋሰስ ከፍተኛ ምክር ቤቶችና ባለሥልጣናት አዋጅ ቁጥር 534/1999 አንቀጽ 21 መሠረት ይህን ደንብ አውጥቷል፡፡

1. አጭር ርዕስ

ይህ ደንብ “የአባይ ተፋሰስ ከፍተኛ ምክር ቤት እና ባለሥልጣን ማቋቋሚያ የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ ቁጥር 151/2000” ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል፡፡

2. መቋቋም

1. የአባይ ተፋሰስ ከፍተኛ ምክር ቤት እና ባለሥልጣን (ከዚህ በኋላ “ባለሥልጣን” እየተባለ የሚጠራ) የሕግ ሰውነት ያለው ራሱን የቻለ የመንግሥት መሥሪያ ቤት ሆኖ በዚህ ደንብ ተቋቁሟል፡፡

2. ባለሥልጣኑ በተፋሰስ ከፍተኛ ምክር ቤቶችና ባለሥልጣናት አዋጅ ቁጥር 534/1999 መሠረት ይተዳደራል፡፡

3. ዓላማ

የባለሥልጣኑ አጠቃላይ ዓላማ የተቀናጀ የውሃ ሀብት አስተዳደር ሂደት ፍትሃዊና አሳታፊ በሆነ መንገድ በዓባይ ተፋሰስ ውስጥ ተግባራዊ እንዲሆን ማበረታታትና መቆጣጠር ነው፡፡

4. የባለሥልጣኑ ዋና መሥሪያ ቤት

የባለሥልጣኑ ዋና መሥሪያ ቤት በባህርዳር ከተማ ይሆናል፡፡ እንደአስፈላጊነቱም በተፋሰሱ ውስጥ በንዑስ ተፋሰስ ደረጃ ቅርንጫፍ ሊኖረው ይችላል፡፡

5. የባለሥልጣኑ ከፍተኛ ምክር ቤት አባላት

1. የባለሥልጣኑ ከፍተኛ ምክር ቤት አባላት በመንግሥት ይሰየማሉ፡፡

2. የባለሥልጣኑ ከፍተኛ ምክር ቤት ተጠሪነት ለሚኒስትሮች ምክር ቤት ይሆናል¹²⁷።

6. የባለሥልጣኑ ሥልጣንና ተግባር

የአባይ ተፋሰስ ባለሥልጣን የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፡-

1. የተቀናጀ የውሃ ሀብት አስተዳደርን በተፋሰሱ ውስጥ ተግባራዊ ከማድረግ አኳያ ምቹ ሁኔታን ለመፍጠር የሚረዱ የፖሊሲ ሃሳቦችን በማመንጨት ለምክር ቤቱ ያቀርባል፤ ሲፈቀድም ተግባራዊነቱን ይከታተላል፤
2. በተፋሰሱ ውስጥ የተቀናጀ የውሃ ሀብት አስተዳደር ሂደትን ለማስፈጸም የሚረዱ ተግባራትን ያከናውናል፤ ሁኔታዎችን ያመቻቻል፤
3. በተፋሰሱ ውስጥ ከውሃ ጋር የተገናኙ ፕሮጀክቶች ፣ ተግባሮችና መስተጋብሮች በይዘታቸው፣ በጊዜ ሠሌዳቸው፣ በውጤታቸውና በአመራራቸው ከተቀናጀ የውሃ ሀብት አስተዳደር ሂደቶች ጋር የተጣጣሙ መሆናቸውን ያረጋግጣል፤
4. የተፋሰስ ዕቅድ በማዘጋጀት ለተፋሰሱ ከፍተኛ ምክር ቤት ያቀርባል፤ ሲፀድቅም ተግባራዊነቱን ይከታተላል፤
5. ለክልሎች በሕግ የተሰጠ ሥልጣን እንደተጠበቀ ሆኖ በተፋሰሱ ውስጥ በውሃ ለመጠቀምና ውሃ ነክ ሥራዎች ለመሥራት የሚያስችል ፈቃድ በተፋሰስ ከፍተኛ ምክር ቤቶችና ባለሥልጣናት አዋጅ ቁጥር 534/1999 አንቀጽ 15 መሠረት ይሰጣል፤ በፈቃዱ የተመለከቱ ሁኔታዎች መከበራቸውን ያረጋግጣል፤
6. በተፋሰሱ የሚገኘውን የውሃ ሀብት በተገቢው ሁኔታ ለማቀድ፣ ለማስተዳደርና ለማንቀሳቀስ የሚጠቅሙ መረጃዎችን ይሰበስባል፤ ያጠናቅራል፤ ይተነትናል፤ ያሠራጫል፤
7. የተፋሰሱን ውሃ ሀብት ስትራቴጂክ ዕቅድና የውሃ አስተዳደር ተግባራትን ለመምራትና ለመደገፍ እንዲያስችል የተፋሰስ ሞዴል ያዘጋጃል፤ ይጠቀማል፤
8. የውሃ ምደባንና አጠቃቀምን ስለሚመለከቱ አለመግባባቶች አፈታት ለተፋሰሱ ከፍተኛ ምክር ቤትና ለውሃ ሀብት ሚኒስቴር የምክርና የቴክኒክ ድጋፍ ይሰጣል፤
9. አግባብ ባላቸው አካላት መካከል ውጤታማ የግንኙነት መድረክ በመፍጠር ቀጣይነት ባለው ሁኔታ እንዲካሄድ ያደርጋል፤

¹²⁷ በ22/12(2008) አ.916 አንቀጽ 38(15)(ለ) ተጠሪነቱ ለውሃ፣ መስኖና ኤሌክትሪክ ሚኒስቴር ሆኗል።

10. ከተጠቃሚዎች የውሃ ክፍያ ይሰበሰባል።

11. ከሌሎች አገሮች ጋር ድንበር ዘለል ወንዞችን በሚመለከት ለመወያየት አግባብ ላለው አካል በተፋሰሱ ከፍተኛ ምክር ቤት መመሪያ መሠረት አስፈላጊ መረጃዎችን አዘጋጅቶ ይሰጣል።

12. ተግባሮቹን ለማከናወን የሚረዱ ጥናቶችን፣ ቅኝቶችንና ምርምሮችን ያካሂዳል።

13. የንብረት ባለቤት ይሆናል፣ ውል ይዋዋላል፣ በራሱ ስም ይከሳል ፣ ይከሰሳል።

14. ዓላማውን ለማስፈፀም የሚያስፈልጉ ሌሎች ተግባራትን ያከናውናል።

7. ደንቡ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ ደንብ በፌዴራል ነጋሪት ጋዜጣ ታትሞ ከወጣበት ቀን ጀምሮ የፀና ይሆናል።

አዲስ አበባ ግንቦት 4 ቀን 2000 ዓ.ም

መለስ ዜናዊ

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ

ጠቅላይ ሚኒስትር

ደንብ ቁጥር 156/2000

የአዋሽ ተፋሰስ ከፍተኛ ምክር ቤት እና ባለስልጣንን ለማቋቋም የወጣ

የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ

የሚኒስትሮች ምክር ቤት የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ አስፈጻሚ አካላትን ስልጣንና ተግባር ለመወሰን በወጣው አዋጅ ቁጥር 471/1998 አንቀጽ 5 እንዲሁም በተፋሰስ ከፍተኛ ምክር ቤቶችና ባለስልጣናት አዋጅ ቁጥር 534/1999 አንቀጽ 21 መሰረት ይህን ደንብ አውጥቷል።

1. አጭር ርዕስ

ይህ ደንብ የአዋሽ ተፋሰስ ከፍተኛ ምክር ቤት እና ባለስልጣን ማቋቋሚያ የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ ቁጥር 156/2000" ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

2. መቋቋም

1. የአዋሽ ከፍተኛ ምክር ቤት እና ባለሥልጣን (ከዚህ በኋላ "ባለስልጣን" እየተባለ የሚጠራ) የሕግ ሰውነት ያለው ራሱን የቻለ የመንግስት መስሪያ ቤት ሆኖ ተቋቋሟል።

2. ባለሥልጣኑ በተፋሰስ ከፍተኛ ምክር ቤቶች እና ባለስልጣናት አዋጅ ቁጥር 534/1999 መሰረት ይተዳደራል።

3. ዓላማ

የባለስልጣኑ አጠቃላይ ዓላማ የተቀናጀ የውሃ ሀብት አስተዳደር ሂደት ፍትሃዊና አሳታፊ በሆነ መንገድ በአዋሽ ተፋሰስ ውስጥ ተግባራዊ እንደሆነ ማበረታታትና መቆጣጠር ነው።

4. የባለስልጣኑ ዋና መሥሪያ ቤት

የባለሥልጣኑ ዋና መስሪያ ቤት በአሚባራ ከተማ ይሆናል። እንደአሰፈላጊነቱም በተፋሰሱ ውስጥ በንዑስ ተፋሰስ ደረጃ ቅርንጫፍ ሊኖረው ይችላል።

5. የባለስልጣኑ ከፍተኛ ምክር ቤት አባላት

- 1. የባለስልጣኑ ከፍተኛ ምክር ቤት አባላት በመንግስት ይሰየማሉ።
- 2. የባለስልጣኑ ከፍተኛ ምክር ቤት ተጠሪነት ለሚኒስትሮች ምክር ቤት ይሆናል¹²⁸

¹²⁸ በ22/12(2008) አ.916 አንቀጽ 38(15)(ሀ) ተጠሪነቱ ለውሃ፣ መስኖና ኤሌክትሪክ ሚኒስቴር ሆኗል።

6. የባለስልጣን ስልጣንና ተግባር

ባለስልጣን የሚከተሉት ስልጣንና ተግባራት ይኖሩታል

1. የተቀናጀ የውሃ ሀብት አስተዳደርን በተፋሰሱ ውስጥ ተግባራዊ ከማድረግ አኳያ ምቹ ሁኔታ ለመፍጠር የሚረዱ የፖሊሲ ሃሳቦችን በማመንጨት ለምክር ቤቱ ያቀርባል፤ ሲፈቀድም ተግባራዊነቱን ይከታተላል፤
2. በተፋሰሱ ውስጥ የተቀናጀ የውሃ ሀብት አስተዳደር ሃደትን ለማስፈፀም የሚረዱ ተግባራትን ያከናውናል፤ ሁኔታዎችን ያመቻቻል፤
3. በተፋሰሱ ውስጥ ከውሃ ጋር የተገናኙ ፕሮጀክቶች፣ ተግባሮችና መስተጋብሮች በይዘታቸው ፣ በጊዜ ሠሌዳቸው፣ በውጤታቸውና በአመራራቸው ከተቀናጀ የውሃ ሀብት አስተዳደር ሃደቶች ጋር የተጣጣሙ መሆናቸውን ያረጋግጣል፤
4. የተፋሰስ እቅድ በማዘጋጀት ለተፋሰሱ ከፍተኛ ምክር ቤት ያቀርባል፤ ሲጸድቅም ተግባራዊነቱን ይከታተላል፤
5. ለክልሎች በሕግ የተሰጠ ስልጣን እንደተጠበቀ ሆኖ በተፋሰሱ ውስጥ በመጠቀምና ውሃ ነክ ስራዎች ለመስራት የሚያስችል ፈቃድ በተፈሰስ ከፍተኛ ምክር ቤቶችና ባለስልጠናት አዋጅ ቁጥር 534/1999 አንቀፅ 15 መሰረት ይሰጣል፤ በፈቃዱ የተመለከቱ ሁኔታዎች መከበራቸውን ያረጋግጣል፤
6. በተፋሰሱ የሚገኘውን የውሃ ሀብት በተገቢው ሁኔታ ለማቀድ፣ ለማስተዳደርና ለማንቀሳቀስ የሚጠቅሙ መረጃዎችን ይሰበስባል፣ ያጠናቅራል፣ ይተነትናል፣ ያሰራጫል፤
7. የተፋሰሱን የውሃ ሀብት ስትራቴጂክ ዕቅድና የውሃ አስተዳደር ተግባራትን ለመምራትና ለመደገፍ እንዲያስችል የተፋሰስ ሞዴል ያዘጋጃል፣ ይጠቀማል፤
8. የውሃ ምደባና አጠቃቀምን ስለሚመለከቱ አለመግባባቶች አፈታት ለተፋሰሱ ከፍተኛ ምክር ቤትና ለውሃ ሀብት ሚኒስቴር የምክርና የቴክኒክ ድጋፍ ይሰጣል፤
9. አግባብ ባላቸው አካላት መካከል ውጤታማ የግንኙነት መድረክ ቀጣይነት ባለው ሁኔታ እንዲካሄድ ያደርጋል፤
10. ከተጠቃሚዎች የውሃ ክፍያ ይሰበስባል፤
11. የዋና መስኖ አውታሮችና የዋና መስኖ መንገዶች ጥገና ስራ ያከናውናል፤ ለሚሰጠውም አገልግሎት በመንግሥት በሚወሰን መመሪያ መሠረት ተጠቃሚዎችን የአገልግሎት ክፍያ ያስከፍላል፤

- 12. በመስኖ ልማት ስራዎችና ነገሮቻቸው አካባቢ ጨዋማነት እንዳይከሰት የክርስ ምድር ውሃ እንቅስቃሴን በመቆጣጠር እርምጃዎች እንዲወሰዱ ያደርጋል፤
- 13. የወንዝ አቅጣጫ አመራር ስራ ይሰራል፤
- 14. ተግባሮችን ለማከናወን የሚረዱ ጥናቶችን፣ ቅኝቶችንና ምርምሮችን ያካሂዳል፤
- 15. የንብረት ባለቤት ይሆናል ፣ ውል ይዋዋላል፣ በራሱ ስም ይከሰሳል፣ ይከሰሳል
- 16. ዓላማውን ለማስፈፀም የሚያስፈልጉ ሌሎች ተግባራትን ያከናውናል፡፡

7. ደንቡ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ ደንብ በፌዴራል ነጋሪት ጋዜጣ ታትሞ ከወጣበት ቀን ጀምሮ የፀና ይሆናል።

አዲስ አበባ ጳጉሜ 3 2000 ዓ.ም

መለስ ዜናዊ

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ

ጠቅላይ ሚኒስትር

ደንብ ቁጥር 253/2003

የስምጥ ሸለቆ ሐይቆች ተፋሰስ ከፍተኛ ምክር ቤት እና ባለሥልጣንን ለማቋቋም

የወጣ የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ

የሚኒስትሮች ምክር ቤት የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ አስፈጻሚ አካላትን ሥልጣንና ተግባር ለመወሰን በወጣው አዋጅ ቁጥር 691/2003 አንቀጽ 5 እና አንቀጽ 34 እንዲሁም በተፋሰስ ከፍተኛ ምክር ቤቶችና ባለሥልጣናት አዋጅ ቁጥር 534/1999 አንቀጽ 3 (1) እና አንቀጽ 21 መሠረት ይህንን ደንብ አውጥቷል።

1. አጭር ርዕስ

ይህ ደንብ “የስምጥ ሸለቆ ሐይቆች ተፋሰስ ከፍተኛ ምክር ቤት እና ባለስልጣን ማቋቋሚያ የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ ቁጥር 253/2003” ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

2. ትርጓሜ

በዚህ ደንብ ውስጥ፦

1. “አዋጅ” ማለት የተፋሰስ ከፍተኛ ምክር ቤቶችና ባለሥልጣናት አዋጅ ቁጥር 534/1999 ነው፤
2. “ሚኒስቴር” ማለት የውሃና ኢነርጂ ሚኒስቴር ነው፤¹²⁹
3. ማንኛውም በወንድ ጾታ የተገለጸው የሴትንም ይጨምራል።

3. መቋቋም

1. የስምጥ ሸለቆ ሐይቆች ተፋሰስ ከፍተኛ ምክር ቤት (ከዚህ በኋላ “ከፍተኛ ምክር ቤት” እየተባለ የሚጠራ) በዚህ ደንብ ተቋቋሟል።
2. የስምጥ ሸለቆ ሐይቆች ተፋሰስ ባለሥልጣን (ከዚህ በኋላ “ባለሥልጣን” እየተባለ የሚጠራ) የሕግ ሰውነት ያለው ራሱን የቻለ የፌዴራል መንግሥት መሥሪያ ቤት ሆኖ በዚህ ደንብ ተቋቋሟል።
3. ባለሥልጣኑ በአዋጁ መሠረት ይተዳደራል።

4. ስለከፍተኛ ምክር ቤቱ

1. የከፍተኛ ምክር ቤቱ አባላት በአዋጁ አንቀጽ 5(1) መሠረት በመንግሥት ይሰየማሉ።

¹²⁹ በ22/12(2008) አ.916 አንቀጽ 9(16) የውሃ፣ መስኖና ኤሌክትሪክ ሚኒስቴር በሚል ይነበብ።

2. የክፍተኛ ምክር ቤቱ ተጠሪነት ለሚኒስትሮች ምክር ቤት ይሆናል።¹³⁰
3. ክፍተኛ ምክር ቤቱ በአዋጅ አንቀጽ 6 የተመለከቱት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል።
4. የክፍተኛ ምክር ቤቱ ስብሰባዎች በአዋጅ አንቀጽ 7 ድንጋጌዎች መሠረት ይመራሉ።

5. የባለሥልጣኑ ዓላማ

የባለሥልጣኑ አጠቃላይ ዓላማ የተቀናጀ የውሃ ሀብት አስተዳደር ሂደት ፍትሃዊና አሳታፊ በሆነ መንገድ በስምጥ ሽለቆ ሐይቆች ተፋሰስ ውስጥ ተግባራዊ እንዲሆን ማበረታታትና መቆጣጠር ይሆናል።

6. ዋና መሥሪያ ቤት

የባለሥልጣኑ ዋና መሥሪያ ቤት በሐዋሳ ከተማ ሆኖ እንደአስፈላጊነቱም በተፋሰሱ ውስጥ በንዑስ ተፋሰስ ደረጃ ቅርንጫፍ ሊኖረው ይችላል።

7. የባለስልጣኑ ሥልጣንና ተግባር

ባለሥልጣኑ የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፦

1. የተቀናጀ የውሃ ሀብት አስተዳደርን በተፋሰሱ ውስጥ ተግባራዊ ከማድረግ አኳያ ምቹ ሁኔታን ለመፍጠር የሚረዱ የፖሊሲ ሃሳቦችን በማመንጨት ለክፍተኛ ምክር ቤቱ ያቀርባል፤ ሲፈቀድም ተግባራዊነቱን ይከታተላል፤
2. በተፋሰሱ ውስጥ የተቀናጀ የውሃ ሀብት አስተዳደር ሂደትን ለማስፈጸም የሚረዱ ተግባራትን ያከናውናል፤ ሁኔታዎችን ያመቻቻል፤
3. በተፋሰሱ ውስጥ ከውሃ ጋር የተገናኙ ፕሮጀክቶች ተግባራትና መስተጋብሮች በይዘታቸው፣ በጊዜ ሠሌዳቸው፣ በውጤታቸውና በአመራራቸው ከተቀናጀ የውሃ ሀብት አስተዳደር ሂደቶች ጋር የተጣጣሙ መሆናቸውን ያረጋግጣል ፤
4. የተፋሰስ ዕቅድ በማዘጋጀት ለክፍተኛ ምክር ቤቱ ያቀርባል፤ ሲፀድቅም ተግባራዊነቱን ይከታተላል፤
5. ለክልሎች በሕግ የተሰጠው ሥልጣን እንደተጠበቀ ሆኖ በተፋሰሱ ውስጥ በውሃ ለመጠቀምና ውሃ ነክ ሥራዎች ለመሥራት የሚያስችል ፈቃድ በአዋጅ አንቀጽ

¹³⁰ ተጠሪነቱ በ22/12(2008) አ.916 አንቀጽ 38(15)(ሐ) ተጠሪነቱ ለውሃ፣መስኖና ኤሌክትሪክ ሚኒስቴር ሆኗል።

- 15 መሠረት ይሰጣል፤ በፈቃዱ የተመለከቱ ሁኔታዎች መከበራቸውን ያረጋግጣል፤
- 6. በተፋሰሱ የሚገኘውን የውሃ ሀብት በተገቢው ሁኔታ ለማቀድ፣ ለማስተዳደርና ለማንቀሳቀስ የሚጠቅሙ መረጃዎችን ይሰበስባል፣ ያጠናቅራል፣ ይተነትናል፣ ያሠራጫል፤
- 7. የተፋሰሱ ውሃ ሀብት ስትራቴጂክ ዕቅድና የውሃ አስተዳደር ተግባራትን ለመምራትና ለመደገፍ እንዲያስችል የተፋሰስ ሞዴል ያዘጋጃል፣ ይጠቀማል፤
- 8. የውሃ ምደባንና አጠቃቀምን ስለሚመለከቱ አለመግባባቶች አፈታት ለከፍተኛ ምክር ቤቱና ለሚኒስቴሩ የምክርና የቴክኒክ ድጋፍ ይሰጣል፤
- 9. አግባብ ባላቸው አካላት መካከል ውጤታማ የግንኙነት መድረክ በመፍጠር ቀጣይነት ባለው ሁኔታ እንዲካሄድ ያደርጋል፤
- 10. ከተጠቃሚዎች የውሃ ክፍያ ይሰበስባል፤
- 11. ከሌሎች አገሮች ጋር ድንበር ዘለል ወንዞችን በሚመለከት ለመወያየት አግባብ ላለው አካል በከፍተኛ ምክር ቤቱ መመሪያ መሠረት አስፈላጊ መረጃዎችን አዘጋጅቶ ያቀርባል ፤
- 12. ተግባራትን ለማከናወን የሚረዱ ጥናቶችን፣ ቅኝቶችንና ምርምሮችን ያካሂዳል፤
- 13. በመስኖ ልማት ሥራዎችና ፕሮጀክቶች አካባቢ ጨዋማነት እንዳይከሰት የክርሰ ምድር ውሃ እንቅስቃሴን በመቆጣጠር እርምጃዎች እንዲወሰዱ ያደርጋል፤
- 14. የወንዝ አቅጣጫ አመራር ሥራ ይሠራል፤
- 15. የንብረት ባለቤት ይሆናል፣ ውል ይዋዋላል፣ በራሱ ስም ይከሰላል፣ ይከሰሳል፤
- 16. ዓላማውን ለማስፈጸም የሚያስፈልጉ ሲሎች ተግባራትን ያከናውናል።

8. ደንቡ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ ደንብ በፌዴራል ነጋሪት ጋዜጣ ታትሞ ከወጣበት ቀን ጀምሮ የፀና ይሆናል።

አዲስ አበባ ነሐሴ 23 ቀን 2003 ዓ.ም

መለስ ዜናዊ

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ጠቅላይ ሚኒስትር

ደንብ ቁጥር 293/2005 ዓ.ም

የኢትዮጵያ ውሃ ቴክኖሎጂ ኢንስቲትዩትን ለማቋቋም የወጣ

የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ

የሚኒስትሮች ምክር ቤት የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ አስፈጻሚ አካላትን ስልጣንና ተግባር ለመወሰን በወጣው አዋጅ ቁጥር 691/2003 (አንደተኛኛለ) አንቀጽ 5 እና አንቀጽ 35 መሠረት ይህን ደንብ አውጥቷል፡፡

1. አጭር ርዕስ

ይህ ደንብ “የኢትዮጵያ ውሃ ቴክኖሎጂ ኢንስቲትዩት ማቋቋሚያ የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ ቁጥር 293/2005” ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል፡፡

2. ትርጓሜ

በዚህ ደንብ ውስጥ የቃላት አገባብ ሌላ ትርጉም የሚያስጠው ካልሆነ በስተቀር

1. “የውሃ ቴክኖሎጂ” ማለት ለተለያዩ አገልግሎቶች የሚውል ውሃ መገኛን ለመፈለግ፣ ለመገንባት፣ ለማምረት እና ለማሰራጨት እንዲሁም የመጠጥ ውሃና ፍሳሽ፣ የመስኖ አገልግሎትና የውሃ ኃይል ተቋማት አፕራሽንና ጥገናን በሚገባ ለማስተዳደር በተግባር ላይ የሚውል ቴክኖሎጂ ነው፤
2. “የውሃ ልማት” ማለት የውሃ ቴክኖሎጂን በመጠቀም ለተለያዩ አገልግሎቶች የሚውል ውሃ የማልማት ሥራ ነው፤
3. “የውሃና ተዛማጅ ሥራዎች” ማለት የውሃ ልማትና ከዚህ ጋር ተያያዥነት ያላቸው እንደ ውሃ አቅርቦትና መስኖ ተቋማት ጥገና፣ የውሃ ጉድጓድ መቆፈሪያዎችና የኤሌክትሮ ሜካኒካል መሳሪያዎች ጥገና እና ሌሎች መሰል ተግባራት ናቸው፤
4. “ሰልጠና” ማለት ከውሃ ልማት ጋር በተያያዘ በዘርፉ ለተሰማሩና ወደፊት ለሚሰማሩ ሰልጣኞች የሚሰጥ መደበኛና አጭጭር ተግባር ተኮር ሰልጠና ነው፤
5. “ሚኒስቴር” ማለት የውሃ፣ መስኖና ኢነርጂ ሚኒስቴር ነው፤¹³¹
6. ማንኛውም በወንድ ያታ የተገለፀው የሴትንም ይጨምራል።

3. መቋቋም

¹³¹ በ22/12(2008) አ.916 አንቀጽ 9(16) መሰረት የውሃ፣ መስኖና ኤሌክትሪክ በሚል ይነበብ፡፡

1. የኢትዮጵያ ውሃ ቴክኖሎጂ ኢንስቲትዩት (ከዚህ በኋላ “ኢንስቲትዩት” እየተባለ የሚጠራ) በሕግ የሰውነት ሙብት ያለው ራሱን የቻለ የፌደራል መንግሥት መስሪያ ቤት ሆኖ በዚህ ደንብ ተቋቁሟል።

2. ኢንስቲትዩቱ ተጠሪነቱ ለሚኒስቴሩ ይሆናል።

4. ዋና መስሪያ ቤት

የኢንስቲትዩቱ ዋና መስሪያ ቤት በአዲስ አበባ ከተማ ሆኖ እንደ አስፈላጊነቱ በማናቸውም ስፍራ ቅርንጫፍ ሊኖረው ይችላል።

5. ዓላማ

ኢንስቲትዩቱ የሚከተሉት ዓላማዎች ይኖሩታል፦

1. በውሃ ልማት እና ተያያዥነት ባላቸው ዘርፎች ለተሰማሩ ተቋማት የቴክኖሎጂ ሽግግርን ተደራሽ ማድረግ፤
2. በዘርፉ የተሰማራውንና የሚሰማራውን የሰው ሃይል ከሌሎች በዘርፉ ሙያ ከሚያሰለጥኑ የቴክኒክና ሙያ እና የከፍተኛ ትምህርት ተቋማት ጋር በጋራ በመስራት በተግባር ተኮር ስልጠና ማብቃት፤ እና
3. ለቴክኒክና ሙያ ትምህርትና ስልጠና ተቋማት የሚፈለጉ አሰልጣኞችን ማፍራትና አቅም መገንባት።

6. የኢንስቲትዩቱ ስልጣንና ተግባር

ኢንስቲትዩቱ የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፦

1. ከዓለም አቀፍ አሰራር አንጻር የተለዩ የክህሎት ክፍተቶችን ለመሙላት በሥራ ላይ በተለያዩ ደረጃዎች ለተሰማሩ የውሃና ተዛማጅ ስራዎች ባለሙያዎች አጫጭር ተግባር ተኮር ስልጠና በመስጠት ማብቃት፤
2. በዘርፉ በአገር ውስጥ ማሟላት የማይቻለውን ክፍተት ለማሟላት የሚያስችል የቴክኖሎጂ ሽግግር ማምጣት፤
3. ከዘርፉ የሙያ ደረጃዎችና ከአዳዲስ ቴክኖሎጂዎች ጋር በተያያዘ የቴክኒክና ሙያ ትምህርትና ሥልጠና በሚሰጡ ተቋማት መምህራን ዘንድ ያሉ ክፍተቶችን ለመሙላት አጫጭር ተግባር ተኮር የአሰልጣኝ ስልጠናዎች መስጠት፤
4. በዘርፉ የትምህርትና ስልጠና ፍላጎት መሰረት በውሃና ተዛማጅ ስራዎች ላይ በሚሰሩ የቴክኒክና ሙያ ትምህርትና ስልጠና ተቋማት የሚፈለጉ መምህራንን ማፍራት፤

5. በዘርፉ የሰው ኃይል ፍላጎት መሠረት በሀገሪቱ የቴክኒክና ሙያ ትምህርትና ስልጠና የብቃት ማዕቀፍ ከፍተኛ ደረጃ ፕሮግራሞች ላይ የረጅም ጊዜ ስልጠና መስጠት፤
6. የውሃ ሀብት ልማትን ለማሳደግ የሚረዱ የጥናትና ምርምር ስራዎችን ማከናወን፤
7. በዘርፉ ተፈላጊ ባለሙያዎችን ለሚያፈሩ የትምህርትና የስልጠና ተቋማት የስልጠና ፕሮግራሞች ማደራጀትና አዳዲስ ቴክኖሎጂዎችን በማላመድ ረገድ የቴክኒክና የምክር ድጋፍ መስጠት እና የብቃት ምዘና ማዕከል አገልግሎት መስጠት፤
8. በሌሎች ተቋማት ያሉ ክፍተቶችን በመለየት የዘርፉን ስፔሻላይዥስ ላብራቶሪ በማደራጀት አገልግሎት መስጠት፤
9. በዘርፉ የሚፈለገውን የሰው ኃይል ልማት በተመለከተ ከክፍተኛ የትምህርት ተቋማት ጋር ተባብሮ መስራት፤ በጋራ ምርምሮችን በማካሄድ በዘርፉ የአገር ውስጥ የምርምር አቅም እና የቴክኖሎጂ ሽግግር እንዲጠናከር ማገዝ፤
10. ለሚሰጣቸው አገልግሎቶች በመንግስት በሚወሰን ተመን መሠረት የአገልግሎት ዋጋ ማስከፈል፤
11. የንብረት ባለቤት መሆን፣ ውል መዋዋል፤ በራሱ ስም መክሰስና መክሰስ፤
12. ዓላማውን ከግብ ለማድረስ የሚረዱ ሌሎች ተዛማጅ ተግባራትን ማከናወን፡፡

7. የኢንቲትዩቱ አቋም

ኢንቲትዩቱ፦

1. አማካሪ ምክር ቤት (ከዚህ በኋላ “ምክር ቤት” እየተባለ የሚጠራ)
2. በመንግሥት የሚሾም አንድ ዋና ዳይሬክተርና እንደአስፈላጊነቱ አንድ ምክትል ዋና ዳይሬክተር፤ እና
3. አስፈላጊው ሠራተኞች፤ ይኖሩታል።

8. የምክር ቤቱ አባላት

ምክር ቤቱ ሰብሳቢውን ጨምሮ በመንግሥት የሚሰየሙ አባላት ይኖሩታል። ቁጥራቸውም እንደአስፈላጊነቱ ይወሰናል፡፡

9. የምክር ቤቱ ተግባራት

ምክር ቤቱ የሚከተሉት ተግባራት ይኖሩታል፦

1. ኢንቲትዩቱ በሚያከናውናቸው ተግባራት ላይ ያማክራል፤

2. የውሃ ልማትን ለማፋጠን በኢንስቲትዩቱ የተዘጋጁ ስትራቴጂዎችን፣ አቅዶችን፣ ጥናቶችን እና ምርምሮችን ገምግሞ አስተያየት ይሰጣል፤
3. በኢንስቲትዩቱ የአቅም ግንባታ መርሃ ግብሮች ላይ አስተያየት ይሰጣል፤
4. የኢንስቲትዩትን የአቅድ አፈፃፀም በየሦስት ወሩ በመገምገም አስተያየት ይሰጣል፡፡

10. የምክር ቤቱ ስብሰባዎች

1. ምክር ቤቱ በየሦስት ወሩ መደበኛ ስብሰባ ይኖረዋል፤ ሆኖም አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ በማንኛውም ጊዜ አስቸኳይ ስብሰባ ሊያደርግ ይችላል፡፡
2. በምክር ቤቱ ስብሰባ ላይ ከግማሽ በላይ የሚሆኑት አባላት ከተገኙ ምልዓተ ጉባዔ ይሆናል፡፡
3. የዚህ አንቀጽ ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆኖ ምክር ቤቱ የራሱን የስብሰባ ሥነ-ሥርዓት ደንብ ሊያወጣ ይችላል፡፡

11. የዋና ዳይሬክተሩ ስልጣንና ተግባር

1. ዋና ዳይሬክተሩ የኢንስቲትዩቱ ዋና ሥራ አስፈፃሚ በመሆን ከሚኒስቴሩ በሚሰጠው አጠቃላይ መመሪያ መሰረት የኢንስቲትዩቱን ሥራዎች ይመራል፤ ያስተዳድራል፡፡

2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) የተመለከተው አጠቃላይ አነጋገር እንደተጠበቀ ሆኖ ዋና ዳይሬክተሩ፦

ሀ/ በዚህ ደንብ አንቀጽ 6 የተመለከቱትን የኢንስቲትዩትን ሥልጣንና ተግባራት በሥራ ላይ ያውላል፤

ለ/ የኢንስቲትዩቱን ድጋፍ ሰጪ ሠራተኞች በፌዴራል ሲቪል ሰርቪስ ሕጎች መሠረት እንዲሁም የኢንስቲትዩቱን ዓላማ ለማስፈጸም ሥራ ላይ የሚሠማሩ ባለሙያዎችን የፌዴራል ሲቪል ሰርቪስ ሕጎችን መሠረታዊ መርሆዎች ተከትሎ በመንግሥት በሚጸድቅ መመሪያ መሠረት ይቀጥራል፤ ያስተዳድራል፤

ለ/ የኢንስቲትዩትን ስትራቴጂክ ዕቅድ፣ ዓመታዊ ዕቅድ፣ የሥራ ፕሮግራምና በጀት አዘጋጅቶ ለሚኒስቴሩ ያቀርባል፤ ሲፈቀድም ተግባራዊ ያደርጋል፤

መ/ ለኢንስቲትዩቱ በተፈቀደው በጀትና የሥራ ፕሮግራም መሠረት ገንዘብ ወጪ ያደርጋል፤

ሠ/ ከሦስተኛ ወገኖች ጋር በሚደረጉ ግንኙነቶች ኢንስቲትዩቱን ይወክላል፤
ረ/ የኢንስቲትዩቱን የሥራ አፈፃፀምና የሂሳብ ሪፖርት አዘጋጅቶ ለሚኒስቴሩ
ያቀርባል።

3. ዋና ዳይሬክተሩ ለኢንስቲትዩቱ ሥራ ቅልጥፍና በሚያስፈልግ መጠን ሥልጣንና
ተግባሩን በከፊል ለሌሎች የኢንስቲትዩቱ የሥራ ሃላፊዎችና ሠራተኞች በውክልና
ሊሰጥ ይችላል።

12. በጀት

የኢንስቲትዩቱ በጀት በመንግሥት ይመደባል።

13. የሂሳብ መዛግብት

1. ኢንስቲትዩቱ የተሟሉና ትክክለኛ የሆኑ የሂሳብ መዛግብት ይይዛል።
2. የኢንስቲትዩቱ የሂሳብ መዛግብትና ገንዘብ ነክ ሰነዶች በዋናው አዲተር ወይም
እርሱ በሚሰይመው አዲተር በየዓመቱ ይመረመራሉ።

14. ደንቡ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ ደንብ በፌዴራል ነጋሪት ጋዜጣ ታትሞ ከወጣበት ቀን ጀምሮ የፀና ይሆናል።

አዲስ አበባ ሐምሌ 30 ቀን 2005 ዓ.ም

ኃይለማርያም ደሳለኝ

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ጠቅላይ ሚኒስትር

ደንብ ቁጥር 308/2006

የኢትዮጵያ ኢንሮጂ ባለሥልጣን ለማቋቋም የወጣ

የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ

የሚኒስትሮች ምክር ቤት የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ አስፈጻሚ አካላትን ሥልጣንና ተግባር ለመወሰን በወጣው አዋጅ ቁጥር 691/2003 አንቀጽ 5 እና አንቀጽ 34 እንዲሁም በኢንሮጂ አዋጅ ቁጥር 810/2006 አንቀጽ 3 መሠረት ይህን ደንብ አውጥቷል።

1. አጭር ርዕስ

ይህ ደንብ “የኢትዮጵያ ኢንሮጂ ባለሥልጣን ማቋቋሚያ የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ ቁጥር 308/2006” ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

2. ትርጓሜ

በዚህ ደንብ ውስጥ የቃላት አገባብ የተለየ ትርጉም የሚያሰጠው ካልሆነ በስተቀር፤

1. “አዋጅ” ማለት የኢንሮጂ አዋጅ ቁጥር 810/2006 ነው፤
2. በአዋጁ አንቀጽ 2 የተመለከቱት ትርጓሜዎች ተፈጻሚ ይሆናሉ።።
3. “ሚኒስቴር” ማለት መስኖና ኢንሮጂ ሚኒስቴር ነው።¹³²
4. ማንኛውም በወንድ ጾታ የተገለጸው የሌትንም ይጨምራል።

3. መቋቋም

1. የኢትዮጵያ ኢንሮጂ ባለሥልጣን (ከዚህ በኋላ “ባለሥልጣን” እየተባለ የሚጠራ) የሕግ ሰውነት ያለው ራሱን የቻለ የፌዴራል መንግሥት መሥሪያ ቤት ሆኖ በዚህ ደንብ ተቋቋሟል።።
2. ባለሥልጣኑ ተጠሪነቱ ለሚኒስቴሩ ይሆናል።።

4. ዋና መሥሪያ ቤት

የባለሥልጣኑ ዋና መሥሪያ ቤት በአዲስ አበባ ሆኖ እንደአስፈላጊነቱ በማናቸውም ሥፍራ ቅርንጫፍ ሊኖረው ይችላል።።

5. ዓላማ

ባለሥልጣኑ የሚከተሉት ዓላማዎች ይኖሩታል፡-

1. የኢንሮጂ ዘርፉን ተወዳዳሪነት ማበረታታት፤

¹³² በ22/12(2008) አ.916 አንቀጽ 9(16) መሰረት የውሃ፣ መስኖና ኤሌክትሪክ ሚኒስቴር ሆኗል።።

- 2. ብቃት ያለው፣ አስተማማኝ፣ ፍትሐዊ፣ ኢኮኖሚያዊ እና ከአደጋ ነፃ የሆነ የኢ.ሌ.ክትሪክ አቅርቦትን ማረጋገጥ፤ እና
- 3. የኢ.ነርጂ ብቃትና ቁጠባን ማስፋፋት።

6. የባሥልጣት ሥልጣንና ተግባር

ባለሥልጣት የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፦

- 1. በአዋጁ አንቀጽ 4 የተመለከቱትን ሥልጣንና ተግባራት በሥራ ላይ ያውላል፤
- 2. የንብረት ባለቤት ይሆናል፤ ውል ይዋዋላል፤ በስሙ ይከሰሳል፤ ይከሰሳል፤
- 3. ዓላማዎቹን እውን ለማድረግ የሚያስፈልጉ ሌሎች ተግባራትን ያከናውናል።

7. የባለስልጣት አቋም

ባለሥልጣት፦

- 1. የኢ.ነርጂ ቦርድ (ከዚህ በኋላ “ቦርድ” እየተባለ የሚጠራ)
- 2. በመንግሥት የሚሾም አንድ ዋና ዳይሬክተር እና እንደአስፈላጊነቱ አንድ ምክትል ዋና ዳይሬክተር፤ እና
- 3. አስፈላጊው ሠራተኞች፤ ይኖሩታል።

8. የቦርዱ አባላት

- 1. ቦርዱ አግባብ ካላቸው መንግሥታዊ አካላት ተውጣጥተው በመንግሥት የሚሰየሙ ሰብሳቢውን ጨምሮ ከአምስት የማያንሱ አባላት ይኖሩታል።
- 2. የባለሥልጣት ዋና ዳይሬክተር ድምጽ የማይሰጥ የቦርዱ አባል ይሆናል።
- 3. የማንኛውም የቦርድ አባል የሥራ ዘመን አምስት ዓመት ይሆናል፤ ሆኖም ለተጨማሪ የሥራ ዘመን እንደገና ሊሰየም ይችላል።
- 4. ማንኛውም የቦርድ አባል በቀጥታም ሆነ በተዘዋዋሪ የቦርድ አባልነቱን በሚፃረር ተግባር ላይ መሳተፍ አይኖርበትም።
- 5. አንድ የቦርድ አባል የጥቅም ግዴት ሲያጋጥመው የጥቅም ግዴቱን ለቦርዱ በመግለጽ ይህንኑ ጉዳይ ከሚመለከቱ የቦርዱ ሰብሳቢዎች ራሱን ማግለል ይኖርበታል።

9. የቦርዱ ሥልጣንና ተግባር

የቦርዱ ሥልጣንና ተግባር በአዋጁ አንቀጽ 5 የተመለከተው ይሆናል።

10. የቦርዱ ሰብሰባ

1. ቦርዱ በየሁለት ወሩ አንድ ጊዜ ይሰበሰባል፤ ሆኖም አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ በማናቸውም ጊዜ ሊሰበሰብ ይችላል።
2. በቦርዱ ስብሰባ ላይ ከግማሽ በላይ የሚሆኑ አባላት ከተገኙ ምልዓተ ጉባኤ ይሆናል።
3. የቦርዱ ውሳኔ የሚተላለፈው በስብሰባው ላይ ከተገኙ አባላት በአብዛኛው ድምጽ ሲደገፍ ነው፤ ሆኖም ድምጽ እኩል በእኩል የተከፈለ እንደሆነ ስብሰባው ወሳኝ ድምጽ ይኖረዋል።
4. የዚህ አንቀጽ ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆነው ቦርዱ የራሱን የስብሰባ ሥነ-ሥርዓት ደንብ ሊያወጣ ይችላል።

11. የዋና ዳይሬክተሩ ሥልጣንና ተግባር

1. ዋና ዳይሬክተሩ የባለሥልጣኑ ዋና ሥራ አስፈጻሚ ሆኖ ከሚኒስቴሩ በሚሰጠው አጠቃላይ መመሪያ መሠረት የባለሥልጣኑን ሥራዎች ይመራል፤ ያስተዳድራል።
2. የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) አጠቃላይ ድንጋጌ እንደተጠበቀ ሆኖ ዋና ዳይሬክተሩ፡-
  - ሀ/ በዚህ ደንብ አንቀጽ 6 የተጠቀሱትን የባለሥልጣኑን ሥልጣንና ተግባራት በስራ ላይ ያውላል፤
  - ለ/ የባለሥልጣኑን ድጋፍ ሰጪ ሠራተኞች በፌደራል ሲቪል ሰርቪስ ሕጎች መሠረት እንዲሁም የባለሥልጣኑን ዓላማ በማስፈጸም ሥራ ላይ የሚሰማሩ ባለሙያዎችን የፌደራል ሲቪል ሰርቪስ ሕጎችን መሠረታዊ መርሆዎች ተከትሎ በመንግሥት በሚጸድቅ መመሪያ መሠረት ይቀጥራል፤ ያስተዳደራል፤
  - ሐ/ የባለሥልጣኑን ዓመታዊ በጀት እና የሥራ ነገሮችም ያዘጋጃል፤ በመንግሥት ሲጸድቅም ይፈጽማል፤
  - መ/ ለባለሥልጣኑ በተፈቀደው በጀትና የሥራ ነገሮችም መሠረት ገንዘብ ወጪ ያደርጋል፤
  - ሠ/ ከሦስተኛ ወገኖች ጋር በሚደረጉ ግንኙነቶች ባለሥልጣኑን ይወክላል፤
  - ረ/ የባለሥልጣኑን የሥራ አፈጻጸምና የፋይናንስ ሪፖርቶች አዘጋጅቶ ለሚኒስቴሩ ያቀርባል።

3. ዋና ዳይሬክተሩ ለባለሥልጣኑ ሥራ ቅልጥፍና በሚያስፈልገው መጠን ሥልጣንና ተግባሩን በከፊል ለባለሥልጣኑ ሌሎች ኃላፊዎችና ሠራተኞች በውክልና ሊሰጥ ይችላል።

12. በጀት

የባለሥልጣኑ በጀት በመንግሥት ይመደባል።

13. የሂሳብ መዛግብት

1. ባለሥልጣኑ የተሞሉና ትክክለኛ የሆኑ የሂሳብ መዛግብት ይይዛል።
2. የባለሥልጣኑ የሂሳብ መዛግብትና ገንዘብ ነክ ሰነዶች በዋና አዲተሩ ወይም እርሱ በሚሰይመው አዲተር በየዓመቱ ይመረመራሉ።

14. ስለመብቶችና ግዴታዎች መተላለፍ

በኤሌክትሪክ አዋጅ ቁጥር 86/1989 ተቆቁሞ የነበረው የኤሌክትሪክ ኤጀንሲ መብትና ግዴታዎች በዚህ ደንብ ለባለሥልጣኑ ተላልፈዋል።

15. ደንቡ የሚጻፍበት ጊዜ

ይህ ደንብ በፌዴራል ነጋሪት ጋዜጣ ታትሞ ከወጣበት ቀን ጀምሮ የጻፍ ይሆናል።

አዲስ አበባ ግንቦት 14 ቀን 2006 ዓ.ም
 ኃይለማርያም ደሳለኝ
 የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ
 ጠቅላይ ሚኒስትር

ነ/ ለአካባቢና ደን ልማት እና የአየር ንብረት ለውጥ ሚኒስቴር ተጠሪ የሆኑ አስፈጻሚ አካላት ማቋቋሚያ ህጎች

ደንብ ቁጥር 291/2005 ዓ.ም

የኢትዮጵያ የብዝሃ ህይወት ኢንስቲትዩትን ለማቋቋም የወጣ

የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ

የሚኒስትሮች ምክር ቤት የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ አስፈጻሚ አካላትን ሥልጣንና ተግባር ለመወሰን በወጣው አዋጅ ቁጥር 691/2003 አንቀጽ 5 እና አንቀጽ 34 መሠረት ይህን ደንብ አውጥቷል።

1. አጭር ርዕስ

ይህ ደንብ “የኢትዮጵያ የብዝሃ ህይወት ኢንስቲትዩት ማቋቋሚያ የሚኒስትሮች ምክር ቤት-ደንብ ቁጥር 291/2005” ተብሎ ሲጠቀስ ይችላል።

2. ትርጓሜ

በዚህ ደንብ ውስጥ የቃላት አገባብ ሌላ ትርጉም የሚያሰጠው ካልሆነ በስተቀር፦

1. “ብዝሃ ህይወት” ማለት በየትኛውም ሥርዓተ ምህዳር ውስጥ በሚገኙ ሕይወት ያላቸው ነገሮች መካከል የሚገኝ ተለያይነት እና ከሚገኙበት ሥነ-ምህዳር ጋር ያላቸውን መስተጋብር ሲሆን ይህም በዝርያዎች ውስጥ፣ በዝርያዎች እና በሥርዓተ ምህዳሮች መካከል የሚገኝ ተለያይነትን ይጨምራል፤
2. “የብዝሃ ህይወት ናሙና” ማለት የዕጽዋት፣ የእንስሳት ወይም ደቂቅ አካላት ዘረመል ወይም ዝርያ ናሙና ሲሆን ልውጥ ህያዋንን አይጨምርም፤
3. “ሥርዓተ ምህዳር” ማለት በአንድ የተወሰነ አካባቢ ውስጥ የዕጽዋትና እንስሳትና ደቂቅ አካላት ስብስብ ሕይወት ከሌላቸው ነገሮች ጋር በመስተጋብር ያለመቋረጥ በሚሠራ ዝግመተ-ለውጥ ውስጥ የሚኖሩበት ሥርዓት ነው፤
4. “ኢዘቦታ ጥበቃ” ማለት የዕጽዋት፣ እንስሳትና ደቂቅ አካላትን በራሂ ወይም ዝርያዎች ከተፈጥሮ የመኖሪያ አካባቢያቸው ውጭ መጠበቅ ነው፤
5. “በራሂ” ማለት ህይወት ባለው ነገር ውስጥ የሚገኝ ተወራራሽ ባህሪን ከትውልድ ወደ ትውልድ የሚያስተላልፍና ባህሪን የሚወስን ሞሊኩል ነው፤
6. “ዘቦታ ጥበቃ” ማለት ሥነ ምህዳሮችንና ህይወት ያላቸው ነገሮችን የተፈጥሮ መኖሪያ አካባቢዎችን መጠበቅ እና ዝርያዎችን በተፈጥሮ መኖሪያ አካባቢያቸው ማቆየትና ብዛታቸው ዘላቂ ወደ ሆነ መጠን እንዲያንሰራራ ማድረግ ሲሆን የቤት

እንስሳት ወይም የሰብል ዝርያዎችን በሚመለከት ልዩ ባህሪያቸውን ያገኙበት አካባቢ ነው፤

- 7. “ዘለቁታዊ አጠቃቀም” ማለት ወደፊት የተለያይነት ማሸቆልቆልን በማያስከትል ሁኔታና መጠን ብዝህ ህይወትን መጠቀም ነው፤
- 8. “አርክቦት” እና “የማህበረሰብ ዕውቀት” የሚሉት በጀነቲክ ሀብትና የማህበረሰብ ዕውቀት አርክቦት እና የማህበረሰብ መብቶች አዋጅ ቁጥር 482/1998 የተሰጣቸውን ትርጉም ይይዛሉ፤
- 9. “የአርክቦት ውል” የሚለው ሃረግ በጀነቲክ ሀብትና የማህበረሰብ ዕውቀት አርክቦት እና የማህበረሰብ መብቶች የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ ቁጥር 169/2001 የተሰጠውን ትርጉም ይይዛል፤
- 10. “ሚኒስቴር” ማለት የግብርና ሚኒስቴር ነው¹³³፤
- 11. “ሰው” ማለት የተፈጥሮ ሰው ወይም በህግ የሰውነት መብት የተሰጠው አካል ነው፤
- 12. ማንኛውም በወንድ ጾታ የተገለጸው የሴትንም ይጨምራል፡፡

3. መቋቋም

- 1. የኢትዮጵያ የብዙሀ ህይወት ኢንስቲትዩት (ከዚህ በኋላ “ኢንስቲትዩት” እየተባለ የሚጠራ) የሕግ ሰውነት ያለው ራሱን የቻለ የፌደራል መንግስት አካል ሆኖ በዚህ ደንብ ተቋቋሟል፡፡
- 2. የኢንስቲትዩቱ ተጠሪነት ለሚኒስቴሩ ይሆናል፤

4. ዋና መሥሪያ ቤት

የኢንስቲትዩቱ ዋና መሥሪያ ቤት በአዲስ አበባ ሆኖ እንደ አስፈላጊነቱ በማናቸውም ሥፍራ ቅርንጫፍ መሥሪያ ቤት ሊኖረው ይችላል፡፡

5. ዓላማ

የኢንስቲትዩቱ ዓላማ የአገሪቱ ብዙሀ ህይወት ሀብትና ተያያዥ የማህበረሰቦች ዕውቀት በአግባቡ መጠበቃቸውንና በዘላቂነት ጥቅም ላይ መዋላቸውን እንዲሁም እነዚህን በመጠቀም ከሚገኘው ጥቅም አገሪቷና ማህበረሰብና ፍትህዊና ሚዛናዊ ድርሻ ማግኘታቸውን ማረጋገጥ ይሆናል፡፡

6. ስልጣንና ተግባር

¹³³በ22/12(2008) አ.916 አንቀፅ 9(18) መሰረት የአካባቢ፣ ደንና የአየር ንብረት ለውጥ ሚኒስቴር በሚል ይነበብ፡፡

አንስቲትዩቱ የሚከተሉት ስልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፦

1. የአገሪቱን የብዝሃ ህይወት ሀብትና ተያያዥ የማህበረሰብ ዕውቀቶች ጥበቃ፣ ዘለቄታዊ አጠቃቀም እና ፍትህዊና ሚዛናዊ ጥቅም ተጋሪነትን የሚመለከቱ የፖሊሲና የህግ ሀሳቦችን ማመንጨትና ሲፈቀዱም ሥራ ላይ ማዎልና መዋላቸውን መከታተል፤
2. በአገሪቷ የሚገኘውን የዕጽዋት፣ የእንስሳትና ደቂቅ አካላት፣ ተለያይነትና ስርጭት በመቃኘትና በማሰስ የአገሪቷን ብዝሃ ህይወት ሀብት መጠንና ባህሪያት መለየትና መገምገም እንዲሁም የሚገኙበትን ሁኔታ በየጊዜው መከታተል፤
3. የብዝሃ ህይወት ጥበቃን፣ ዘለቄታዊ አጠቃቀም እንዲሁም አርክቦትና ጥቅም ተጋሪነትን ለማረጋገጥ የሚረዱ ምርምሮችን ማካሄድ፤ እንዲሁም በብዝሃ ህይወት ላይ አሉታዊ ተጽኖ የሚያደርሱ ሂደቶችንና የእንቅስቃሴ ዓይነቶችን በመለየት የሚያደርሱትን ተጽኖ በየጊዜው መከታተል እና የማንበሪያና ዘለቄታዊ አጠቃቀም ስልቶችን መወሰን፤
4. በአዘቦታ መጠበቅ የሚገባቸውን ነባርና የተሻሻሉ ዝርያዎች ናሙና በመሰብሰብ በአዘቦታ ማንበር፣ ባህሪያቸውን መተንተን መገምገም እና ለቀጣይ ምርምርና ልማት የሚውሉበትን ሁኔታ ማመቻቸት፤
5. የአገሪቱን ቁልፍ የብዝሃ ህይወት ቦታዎች በመቃኘት በማሰስና በማጥናት ሥርዓተ ምህዳርን መሠረት ያደረገ የአጠባበቅ ዘዴን በመከተል በዘቦታ መጠበቅ ወይም የሚጠበቁበትን ሁኔታ ማመቻቸት፤
6. ብዝሃ ህይወት የተመናመነባቸው አካባቢዎችን በማጥናትና በመለየት በአዘቦታ ተጠብቀው ከሚገኙት የጀነቲክ ሀብቶች በመጠቀም ተመልሰው እንዲተኩ ማድረግ ወይም ሁኔታዎችን ማመቻቸት፤
7. የአገሪቷ ማህበረሰቦች እያካሄዱ ያሉትን ጠቃሚ ልማዳዊ የዝርያዎች አጠቃቀም፣ጥበቃና ልውውጥ ሥርዓትን በማበረታታት፣ የተለያዩ የብዝሃ ህይወት ዝርያዎችን እንደአስፈላጊነቱ ከውጭ አገር በማስሞጣትና ቀደም ሲል ከአገር የወጡትን ዝርያዎች በማስመለስ የአገሪቱን የብዝሃ ህይወት ሀብት ማበልጸግ፤
8. አገሪቷ ለተቀበለቻቸው ብዝሃ ህይወትን የሚመለከቱ ዓለም አቀፍ ስምምነቶች ተጠሪ በመሆን ከክልሎችና ከሚመለከታቸው አካላትጋር በመተባበር ተግባራዊ እንዲሆኑ ማድረግ፤

9. የብዝሀ ህይወት ጥበቃ፣ ዘለቄታዊ አጠቃቀም እና አርክቦትና ጥቅም ተጋሪነትን በሚመለከት የክልሎችንና ባለድርሻ አካላትን አቅም ለመገንባት የሚውሉ መመሪያዎችና ማንዋሎችን አዘጋጅቶ መስጠት፣ ማሰልጠን እና ሌሎች አስፈላጊ ቴክኒካዊ ድጋፎችን መስጠት፣ ተግባራዊነታቸውን መከታተል፤
10. በአገሪቱ የሚገኙ የብዝሀ ህይወት ሀብቶችን በራሂ አሻራ በመለየት መዝግቦ እንዲጠበቁ እና በባለቤትነት እንዲታወቁ ማድረግ፤
11. በአርክቦት ህግ መሠረት የአርክቦት ውሎችን ተደራድሮ መዋዋል፣ የአርክቦት ፈቃድ መስጠት እና ተግባራዊነታቸውን መከታተል፤
12. አግባብ ባላቸው የአገሪቱ ህጎችና ዓለም አቀፍ ስምምነቶች መሰረት አገሪቷ በብዝሀ ህይወት ሀብቷ ላይ ያላትን የሉዓላዊነትና የጥቅም ተጋሪነት መብት ለማስከበር አግባብነት ያላቸው እርምጃዎችን መውሰድ፤
13. የብዝሀ ህይወት ናሙና ከውጭ አገር ለማስመጣት የሚያስችል መመሪያ ማውጣትና የማስገቢያ ፈቃድ መስጠት፤
14. የአገሪቱ የብዝሀ ህይወት መረጃዎች የሚጠበቁበትንና ጥቅም ላይ የሚውሉበትን ሥርዓት መዘርጋት፤
15. በህብረተሰቡ ዘንድ ስለብዝሀ ህይወት ሀብት ጥበቃ፣ ዘለቄታዊ አጠቃቀም እንዲሁም አርክቦትና ጥቅም ተጋሪነት ተገቢው ግንዛቤ እንዲሰርጽ ከመገናኛ ብዙሀን፣ ከትምህርት ተቋማትና ሌሎች ባለድርሻ አካላት ጋር በመተባበር የአህዝቦት ተግባራትን ማከናወን፤
16. የዕጽዋትና የእንሰሳት ቤተመዘክር በማደራጀት ለተመራማሪዎችና ሌሎች ተጠቃሚዎች አገልግሎት መስጠት፤
17. ከብዝሀ ህይወት ጋር የተያያዙ የአገሪቷ ማህበረሰቦች ዕውቀቶችን በመለየትና በማጥናት እንዲጠበቁ ማድረግ እንዲሁም እንዲከበሩና በሚመለከታቸው ማህበረሰቦች ፍትሃዊና ሚዛናዊ ጥቅም ተጋሪነት ጥቅም ላይ እንዲውሉ ሁኔታዎችን ማመቻቸት፤
18. የአገሪቷ ማህበረሰቦች ዕውቀቶች ያለ ህጋዊ የአርክቦት ፈቃድ ሌላ ወገን እጅ ገብተው ጥቅም እያሰገኙ ከሆነ ጉዳዩን በመከታተል የሚመለከታቸው ማህበረሰቦች ከጥቅሙ ፍትሃዊና ሚዛናዊ ድርሻ እንዲያገኙ ተገቢውን እርምጃ መውሰድ፤

19. የአገሪቱ ብዙሀን ህይወት ከውጭ በሚገቡ ልውጥ ህያዎች እና ወራሪ መጫወት ዝርያዎች እንዳይበክልና ጥፋት እንዳይደርስበት ቁጥጥርና ክትትል ማድረግ፤
20. የዕጽዋት አጸዶች ማቋቋምና ማስተዳደር፤
21. የብዙሀን ህይወት ሀብትና የማህበረሰብ ዕውቀቶች ጥበቃ፣ ዘለቄታዊ አጠቃቀም እና አርክቦትና ጥቅም ተጋሪነትን በተመለከተ ከሚመለከታቸው የፌዴራልና የክልል አካላት ጋር በመተባበር መስራት፤
22. የብዙሀን ህይወት ጥበቃ፣ ዘላቂ አጠቃቀም እና አርክቦትና ጥቅም ተጋሪነትን በሚመለከት የማማከር አገልግሎት መስጠት፤
23. የአገሪቱ የብዙሀን ህይወት ሀብት ስለሚገኝበት ሁኔታ በየጊዜው ዘገባ እያዘጋጀ ለመንግስትና ለህዝብ እንዲደርስ ማድረግ፤
24. አስፈላጊ ሆኖ ሲያገኘው ከሀላፊነቶቹ በክፍል ለሚመለከታቸው መንግስታዊ መሥሪያቤቶች በውክልና መስጠት፤
25. ለሚሰጠው አገልግሎት በመንግሥት በሚወሰን ተመን መሠረት የአገልግሎት ክፍያ መሰብሰብ፤
26. የንብረት ባለቤት መሆን፣ ውል መዋዋል፣ በስሙ መክሰስና መክሰስ፤
27. ዓላማውን ለማስፈጸም የሚያስፈልጉ ሌሎች ተግባራትን ማከናወን፡፡

7. የኢንስቲትዩቱ አቋም

ኢንስቲትዩቱ፦

1. በመንግሥት የሚሾም ዋና ዳይሬክተር፤ እና
2. አስፈላጊው ሰራተኞች፤
ይኖሩታል።

8. የዋናው ዳይሬክተሩ ሥልጣንና ተግባር

1. ዋና ዳይሬክተሩ የኢንስቲትዩቱ ዋና ሥራ አስፈጻሚ በመሆን በሚኒስቴሩ በሚሰጠው አጠቃላይ መመሪያ መሠረት የኢንስቲትዩቱን ሥራዎች ይመራል፤ ያስተዳድራል፡፡
2. የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) አጠቃላይ አነጋገር እንደተጠበቀ ሆኖ ዋና ዳይሬክተሩ፦
ሀ/ በዚህ አዋጅ አንቀጽ 6 የተመለከቱትን የኢንስቲትዩቱን ስልጣንና ተግባራት በሥራ ላይ ያውላል፤

ለ/ በፌዴራል ሲቪል ሰርቪስ ህጎች መሠረት የኢንስቲትዩቱን ሠራተኞች ይቀጥራል፤ ያስተዳድራል፤

ሐ/ የኢንስቲትዩቱን የሥራ ፕሮግራምና በጀት እቅድ ያዘጋጃል፤ ሲፈቀድም በሥራ ላይ ያውላል፤

መ/ ለኢንስቲትዩቱ በተፈቀደለት በጀትና የሥራ ፕሮግራም መሠረት ገንዘብ ወጪ ያደርጋል፤

ሠ/ ኢንስቲትዩቱ ከሦስተኛ ወገኖች ጋር በሚያደርጋቸው ግንኙነቶች ኢንስቲትዩቱን ይወክላል፤

ረ/ የኢንስቲትዩቱን የሥራ አፈጻጸምና የፋይናንስ ሪፖርቶች አዘጋጅቶ ለሚኒስቴሩ ያቀርባል።

3. ዋና ዳይሬክተሩ ለኢንስቲትዩቱ የሥራ ቅልጥፍና በሚያስፈልግ መጠን ከስልጣንና ተግባሩ በከፊል ለኢንስቲትዩቱ የሥራ ሃላፊዎችና ሠራተኞች በውክልና ሊሰጥ ይችላል።

9. በጀት

የኢንስቲትዩቱ በጀት በመንግስት ይመደባል።

10. የሂሳብ መዛግብት

- 1. ኢንስቲትዩቱ የተሟሉና ትክክለኛ የሆኑ የሂሳብ መዛግብት ይይዛል።
- 2. የኢንስቲትዩቱ የሂሳብ መዛግብትና ገንዘብ ነክ ሰነዶች በዋናው አዲተር ወይም እርሱ በሚሰይመው አዲተር በየዓመቱ ይመረመራሉ።

11. የመብትና ግዴታዎች መተላለፍ

በአዋጅ ቁጥር ቁጥር 120/1990 (በአዋጅ ቁጥር ቁጥር 381/1996 እንደተሻሻለ) ተቋቁሞ የነበረው የብዝሃ ህይወት ጥበቃ ኢንስቲትዩት መብትና ግዴታዎች በዚህ ደንብ ለኢንስቲትዩቱ ተላልፏል።

12. ደንቡ የሚጸናበት ጊዜ

ይህ ደንብ በፌዴራል ነጋሪት ጋዜጣ ታትሞ ከወጣበት ቀን ጀምሮ የጸና ይሆናል።

አዲስ አበባ ሐምሌ 16 ቀን 2005 ዓ.ም

ኃይለማርያም ደሳለኝ

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ጠቅላይ ሚኒስትር

ደንብ ቁጥር 327/2007 ዓ.ም

የኢትዮጵያ የአካባቢና የደን ምርምር ኢንስቲትዩት ለማቋቋም የወጣ

የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ

በሀገራችን የሚካሄዱት የልማት ስራዎች ዘላቂ የአካባቢ ጥበቃ የደን ልማት አያያዝና አጠቃቀምን የሚያረጋግጡ በማድረግ የታቀደውን ለአየር ንብረት ለውጥ የማይበገር የአረንጓዴ ልማት ስትራቴጂ ግብን ለማሳካትና ሀገራችን ከተፈጥሮ ሀብቶቿ ተገቢውን ጥቅም እንድታገኝ ማስቻል በማስፈለጉ፤

ለአካባቢና ለደን ምርምር ሥራዎች ትኩረት በመስጠት የሀገሪቱን ከፍተኛ ተጠቃሚነት በሚያረጋግጥ ሁኔታ በተቀናጀና በአንድ ወጥ የምርምር ሥርዓት ውስጥ ማደራጀት በማስፈለጉ፤

መንግሥት ለአካባቢ ጥበቃ፣ ለደን ልማት ጥበቃና አጠቃቀም ሥራዎች ተገቢውን ትኩረት በመስጠት የአካባቢና ደን ሚኒስቴርን ያቋቋመበትን ዓላማ ለማሳካት የደን ምርምርን ከአካባቢ ጥበቃ ምርምር ጋር በኢንስቲትዩት ደረጃ ማስተሳሰር በማስፈለጉ፤

የሚኒስትሮች ምክር ቤት የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ አስፈጻሚ አካላትን ሥልጣንና ተግባር ለመወሰን በወጣው አዋጅ ቁጥር 691/2003 (በአዋጅ ቁጥር 803/2005 እንደተሻሻለው) አንቀጽ 5 እና 45¹³⁴ መሠረት ይህንን ደንብ አውጥቷል፡፡

1. አጭር ርዕስ

ይህ ደንብ “የኢትዮጵያ የአካባቢና የደን ምርምር ኢንስቲትዩት ማቋቋሚያ የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ ቁጥር 327/2007” ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል፡፡

2. ትርጓሜ

የቃሉ አገባብ ሌላ ትርጉም የሚያሰጠው ካልሆነ በስተቀር በዚህ ደንብ ውስጥ፦

1. “የአካባቢና የደን ምርምር” ማለት በደንና ጥምር እርሻ ደን ልማት፣ አያያዝ፣ ጥበቃ፣ አጠቃቀም እና የአካባቢ ጥበቃ ላይ ምርምር ማካሄድ፣ ቴክኖሎጂዎች፣ መረጃዎችና ዕውቀቶችን ማውጣት፣ ማሰራጨት እና ማስተቀወቅ ነው፤

¹³⁴ የአማርኛ ቅጅ ላይ “አንቀጽ 45” የሚለው በእንግሊዝኛው ቅጅ ደግሞ “አንቀጽ 35” የሚል ሲሆን ትክክለኛው የእንግሊዘኛው ቅጅ ነው፡፡

2. “ሥነ-ምህዳር” ማለት በአንድ በተወሰነ አካባቢ ውስጥ የዕጽዋት፣ እንስሳት እና ደቂቀ አካላት ስብስብ ሕይወት ከሌላቸው ነገሮች ጋር በመስተጋብር ያለማቋረጥ በዝግመተ ለውጥ ውስጥ የሚኖሩበት ሥርዓት ነው፤
3. “አካባቢ” እና “ብክለት” የሚሉት ቃላት እንደየቅደም ተከተላቸው በአካባቢ ብክለት ቁጥጥር አዋጅ 300/1995 አንቀጽ 2 (6) እና (12) የተሰጣቸውን ትርጉም ይይዛሉ፤
4. “ክልል” ማለት በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ሕገ መንግሥት አንቀጽ 47 የተመለከተው ማንኛውም ክልል ሲሆን የአዲስ አበባና የድሬዳዋ ከተሞች አስተዳደርንም ይጨምራል፤
5. “ማዕከል” ማለት የአካባቢና የደን ምርምር ሥራዎችን የሚያካሂድ የአካባቢና ደን ምርምር ኢንስቲትዩቱ ቅርንጫፍ መስሪያ ቤት ነው፤
6. “ሚኒስቴር” ማለት የአካባቢና የደን ሚኒስቴር ነው¹³⁵፤
7. “ሰው” ማለት የተፈጥሮ ሰው ወይም በሕግ የሰውነት መብት የተሰጠው አካል ነው፤
8. በወንድ የታ የተገለፀው ማንኛውም አነጋገር ሴትንም ያካትታል።

3. መቋቋም

1. የኢትዮጵያ የአካባቢና የደን ምርምር ኢንስቲትዩት (ከዚህ በኋላ “ኢንስቲትዩት” እየተባለ የሚጠራ) የሕግ ሰውነት ያለው ራሱን የቻለ የፌዴራል መንግሥት መሥሪያ ቤት ሆኖ በዚህ ደንብ ተቋቋሟል።
2. የኢንስቲትዩቱ ተጠሪነት ለሚኒስቴሩ ይሆናል።

4. ዋና መስሪያ ቤት

የኢንስቲትዩቱ ዋና መሥሪያ ቤት በአዲስ አበባ ሆኖ እንደ አሰፈላጊነቱ በማናቸውም ሥፍራ ቅርንጫፍ ሊኖረው ይችላል።

5. ዓላማ

ኢንስቲትዩቱ የሚከተሉት ዋና ዋና ዓላማዎች ይኖሩታል፡-

1. በሀገራችን የትኩረት አቅጣጫዎች እና የተጠቃሚዎች ፍላጎት ላይ ያተኮሩ ለደን ልማት፣ የአካባቢ ጥበቃ ጉልህ አስተዋፅኦ የሚያበረክቱ ቴክኖሎጂዎችን መለየት፣ ማስገባት፣ ማላመድ፣ ጥቅም ላይ ማዋል እና ማፍለቅ፤

¹³⁵ በ22/16(2008) አ.916 አንቀጽ 9(18) መሰረት የአካባቢ፣ደን እና አየር ንብረት ለውጥ ሚኒስቴር በሚል ይነበብ።

2. በአካባቢና ደን ምርምር ማዕከላት ወይም በውል አማካይነት የአካባቢና ደን ምርምር በሚያከናውኑ የከፍተኛ ትምህርት ተቋማት እና ሌሎች መሰል ተቋማት የሚካሄዱትን የአካባቢና ደን ምርምር ተግባራትን ማስተባበር፤
3. የአካባቢና ደን ምርምርን ቀልጣፋ፣ ውጤታማ እና በልማት ፍላጎት ላይ ያተኮረ ለማድረግ የሚያስችል አቅም መገንባት እና ሥርዓት መዘርጋት፤
4. የአካባቢና ደን ምርምር ውጤቶችን ለተጠቃሚዎች ማስተዋወቅ፡፡

6. ሥልጣንና ተግባራት

ኢንሰቲትዩቱ የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፦

1. የሀገሪቱን የልማትና የምርምር ፖሊሲዎች መሰረት በማድረግ የአካባቢና ደን ጥበቃ ምርምር ስትራቴጂ የመንደፍ፣ የስራ ፕሮግራምና እቅድ የማዘጋጀት፣ ሲፀድቅም ተግባራዊ የማድረግ እንዲሁም በሚመለከታቸው ክፍሎች ተግባራዊ መሆኑን የመከታተላል፤
2. ከአገሪቱ የልማት አቅጣጫ እና ከተጠቃሚዎች ፍላጎት ጋር የሚጣጣሙ የአካባቢና ደን ምርምር ፕሮጀክቶች ለመቅረጽ የሚያስችል መመሪያ የማዘጋጀት፤ እንደ አግባቡ ተዘጋጅተው የሚቀርቡ ፕሮግራሞችና ፕሮጀክቶችን በጀታቸውን በመገምገም በመመሪያው መሠረት መዘጋጀታቸውን የማረጋገጥ እና ለመንግሥት አቅርቦ የማስጸደቅ፤
3. መንግሥት በሚፈቅደው በጀት መሠረት የአካባቢና ደን ምርምር ማዕከላትን፣ ላቦራቶሪዎችን እና ጣቢያዎችን የማደራጀት፣ አዳዲስ ማዕከላትንና ጣቢያዎችን እንደ አስፈላጊነቱ በተለያዩ ክልሎች እና ስነ ምህዳሮች እንዲቋቋሙ የማድረግ ወይም የተቋቋሙት እንዲታጠፉም የማድረግ ፤
4. ጠቃሚነታቸው የተረጋገጠ የአካባቢና ደን ምርምር ውጤቶችን ተጠቃሚው እንዲያውቃቸው ለማድረግ አግባብ ካላቸው ሌክሰቴንሽን አካላት ጋር በመተባበር የአህዝቦት ተግባር የማከናወን፤
5. በሀገሪቱ ጎልቶ የሚታየውን የአካባቢ መራቆት፣ የበረሃማነት መስፋፋት እንዲሁም የዝርያዎች መጥፋትን ለመቀነስና የደን ውጤቶች የአቅርቦት ችግርን ለመፍታት የሚያስችሉ ፈጣን እድገት ያላቸውን የዕድሜ ገርያዎችን የማላመድ እና የማሰራጨት፤

6. በማህበራዊና በኢኮኖሚያዊ የልማት እንቅስቃሴዎች ምክንያት በአካባቢ ላይ የሚደርሰውን የሚዛን መዘባት፣ ብክለትን እና ተዛማጅ ችግሮችን በመለየት የሚቀንሱበትን እና መልሰው የሚያገግሙበትን መንገድ የማመቻቸት፤
7. በሀገር ውስጥና በውጭ አገራት የተካሄዱና የሚካሄዱ ለአካባቢና ደን ምርምር የሚጠቅሙ ምርምሮችንና የምርምር ውጤቶችን የሚመለከቱ መረጃዎችን የማሰባሰብ፣ የማከማቸት እና የማሰራጨት፤ የመረጃ ቅብብሎሽ ሥርዓትን የመገንባት እና የማስተባበር፤
8. ለክልል የግብርና፣ የአካባቢና የደን ምርምር ማዕከላት እና ለሌሎች ተገልጋዮች ተገቢውን የመረጃ አገልግሎት የመስጠት፤ ጥያቄም ሲቀርብ አቅም በፈቀደ መሰረት የቴክኒክ ድጋፍ የማድረግ፤
9. በኢንስቲትዩቱ እና በሌሎች አካላት በሚከናወኑ የምርምር ፕሮጀክቶች መካከል አስፈላጊ ያልሆነ ድግግሞሽና የሀብት ብክነት እንዳይኖር ለመከላከል የሚያስችል የፕሮጀክቶች ክትትል እና ግምገማ ሥርዓት አግባብ ካላቸው አካላት ጋር በመተባበር የመዘርጋት እና አፈፃፀሙንም የመከታተል፤
10. ከዓለም አቀፍ፣ አህጉራዊ፣ አካባቢ እና ሀገራዊ የደን ምርምር ተቋማት እና ደጋፊ ድርጅቶች እንዲሁም ተመሳሳይ ዓላማ ካላቸው አካላት ጋር ግንኙነት መመሥረትና ትብብር የማድረግ፤
11. በአካባቢና የደን ምርምር ላይ የተሰማራን ማንኛውም ሰው መዝግቦ ዝርዝሩን የመያዝ፤
12. በመንግሥት በሚወሰን ተመን መሠረት ከአገልግሎት ተቀባዮች የአገልግሎት ክፍያ የመሰብሰብ፤
13. የንብረት ባለቤት የመሆን፣ ውል የመዋዋል፣ በስሙ የመክሰስና የመክሰስ፤
14. ዓላማዎቹን ከግብ ለማድረስ አስፈላጊ የሆኑ ሌሎች ተዛማጅ ተግባራትን የማከናወን፡፡

7. የኢንስቲትዩቱ አቋም

አ.ንስቲትዩቱ፦

1. በመንግሥት የሚሾም ዋና ዳይሬክተርና እንደአስፈላጊነቱ ምክትል ዋና ዳይሬክተሮች፤ እና
2. አስፈላጊ ሠራተኞች፤

ይኖሩታል።

8. የዋና ዳይሬክተሩ ሥልጣንና ተግባራት

1. ዋና ዳይሬክተሩ የኢንስቲትዩቱ ዋና ሥራ አስፈጻሚ በመሆን ከሚኒስቴሩ በሚሰጠው አጠቃላይ መመሪያ መሠረት የኢንስቲትዩቱን ሥራዎች በበላይነት ይመራል፤ ይቆጣጠራል።

2. የዚህ አንቀጽንዑስ አንቀጽ (1) አጠቃላይ ድንጋጌ እንደተጠበቀ ሆኖ ዋና ዳይሬክተሩ፦

ሀ/ በዚህ ደንብ አንቀጽ 6 የተመለከቱትን የኢንስቲትዩትን ሥልጣንና ተግባራት በሥራ ላይ ያውላል፤

ለ/ የኢንስቲትዩቱን የድጋፍ ሰጪ ሰራተኞች በፌዴራል ሲቪል ሰርቪስ ህጎች መሰረት፤ እንዲሁም የኢንስቲትዩቱን ዓላማ በማስፈፀም ሥራ ላይ የሚሰማሩ ባለሙያዎች መንግስት ለግብርና ተመራማሪዎች ባጸደቀው መመሪያ መሰረት ይቀጥራል፤ ያስተዳድራል፤

ሐ/ የኢንስቲትዩትን ስትራቴጂክ ዕቅድ፣ ዓመታዊ ዕቅድ፣ የሥራ ፕሮግራምና በጀት አዘጋጅቶ ለሚኒስቴሩ ያቀርባል፤ በመንግሥት ሲጸድቅም ተግባራዊ ያደርጋል፤

መ/ ለኢንስቲትዩቱ በተፈቀደው በጀትና የሥራ ፕሮግራም መሠረት ገንዘብ ወጪ ያደርጋል፤

ሠ/ ከሦስተኛ ወገኖች ጋር በሚደረጉ ግንኙነቶች ኢንስቲትዩቱን ይወክላል፤

ረ/ የኢንስቲትዩቱን የሥራ አፈጻጸምና የሂሳብ ሪፖርት አዘጋጅቶ ለሚኒስቴሩ ያቀርባል።

3. ዋና ዳይሬክተሩ ለኢንስቲትዩቱ ሥራ ቅልጥፍና በሚያስፈልግ መጠን ሥልጣንና ተግባሩን በከፊል ለሌሎች የኢንስቲትዩቱ የሥራ ኃላፊዎችና ሠራተኞች በውክልና ሊሰጥ ይችላል።

9. በጀት

የኢንስቲትዩቱ በጀት በመንግሥት ይመደባል።

10. የሂሳብ መዛግብት

1. ኢንስቲትዩቱ የተሟላና ትክክለኛ የሆኑ የሒሳብ መዛግብት ይይዛል።

2. የኢንሰራትዮቱ የሒሳብ መዛግብትና ገንዘብ ነክ ሰነዶች በዋናው አዲተር ወይም እርሱ በሚሰይመው አዲተር በየዓመቱ ይመረመራሉ።

11. የመብትና ግዴታ መተላለፍ

በኢትዮጵያ ግብርና ምርምር ድርጅት ማቋቋሚያ አዋጅ ቁጥር 79/7989 (በአዋጅ ቁጥር 382/1996 እንደተሻሻለው) አንቀጽ 16 መሠረት ለኢትዮጵያ ግብርና ምርምር ድርጅት የተላለፉ የደን ምርምር እና የደን ጢጤቶች አጠቃቀም ምርምር ተቋማት መብቶችና ግዴታዎች በዚህ ደንብ ለኢንሰራትዮቱ ተላልፈዋል።

12. ደንቡ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ ደንብ በፌዴራል ነጋሪት ጋዜጣ ታትሞ ከወጣበት ቀን ጀምሮ የፀና ይሆናል።

አዲስ አበባ ታህሳስ 17 ቀን 2007 ዓ.ም
ኃይለማርያም ደሳለኝ
የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ
ጠቅላይ ሚኒስትር

ኘ/ ለትምህርት ሚኒስቴር ተጠሪ የሆኑ አስፈጻሚ አካላት ማቋቋሚያ ህጎች

ደንብ ቁጥር 199/2003

የቴክኒክና ሙያ ትምህርትና ሥልጠና ኤጀንሲ ለማቋቋም የወጣ

የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ

የሚኒስትሮች ምክር ቤት የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ አስፈጻሚ አካላትን ሥልጣንና ተግባር ለመወሰን በወጣው አዋጅ ቁጥር 691/2003 አንቀጽ 5 እና 34 መሠረት ይህን ደንብ አውጥቷል፡፡

1. አጭር ርዕስ

ይህ ደንብ “የቴክኒክና ሙያ ትምህርትና ሥልጠና ኤጀንሲ ማቋቋሚያ የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ ቁጥር 199/2003” ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል፡፡

2. ትርጓሜ

የቃሉ አገባብ ሌላ ትርጉም ካላሰጠው በስተቀር በዚህ ደንብ ውስጥ፦

1. “ማሰልጠኛ ተቋም” ማለት የቴክኒክና ሙያ ትምህርትና ሥልጠና በመስጠት ላይ የተሰማራ የመንግሥት፣ የግል ወይም መንግሥታዊ ያልሆነ ተቋም ነው፤
2. “የትብብር ሥልጠና” ማለት የማሰልጠኛ ተቋሞችና የልማት ድርጅቶች በትብብር የሚሰጡት ሥልጠና ነው፤
3. “የሙያ ብቃት ምዘና” ማለት ተፈላጊ ብቃት ላይ የተደረሰ ስለመሆኑ ለማረጋገጥ የሚከናወን ማስረጃ የማሰባሰብና በተገኘው መረጃ መሠረት ተፈላጊው ብቃት መያዙን የማረጋገጥ ሂደት ነው፤
4. “ክልል” ማለት በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ህገ መንግስት አንቀጽ 47(1) የተመለከተው ማንኛውም ክልል ሲሆን የአዲስ አበባና የድሬዳዋ ከተሞች አስተዳደሮችን ይጨምራል፤
5. “ሚኒስቴር” ማለት የትምህርት ሚኒስቴር ነው፤
6. ማንኛውም በወንድ ያታ የተገለጸው አነጋገር ሴትንም ይጨምራል።

3. መቋቋም

1. የቴክኒክና ሙያ ትምህርትና ሥልጠና ኤጀንሲ (ከዚህ በኋላ “ኤጀንሲ” እየተባለ የሚጠራ) የሕግ ሰውነት ያለው ራሱን የቻለ የፌዴራል መንግሥት መሥሪያ ቤት ሆኖ በዚህ ደንብ ተቋቋሟል፡፡
2. ኤጀንሲው ተጠሪነቱ ለሚኒስቴሩ ይሆናል፡፡

4. ዋና መሥሪያ ቤት

የኤጀንሲው ዋና መሥሪያ ቤት በአዲስ አበባ ሆኖ እንደአስፈላጊነቱ በሌሎች ሥፍራዎች ቅርንጫፎችን ሲከፍት ይችላል።

5. ዓላማዎች

ኤጀንሲው የሚከተሉት ዓላማዎች ይኖሩታል፦

1. የሀገሪቱን የኢኮኖሚና ማህበራዊ እድገት ዓላማዎች ተግባራዊ ለማድረግ የሚያስችል የቴክኒክና ሙያ ትምህርትና ሥልጠና በአግባቡ ተደራጅቶና ጥራቱ ተጠብቆ በዘላቂነት እንዲካሄድ የማድረግ፤
2. ዜጎች ፍትሀዊ በሆነ መንገድ ተገቢውን ሥልጠና ማግኘታቸውንና የሚሰጡት ሥልጠናዎችም የሀገሪቱን የልማት ትልምና የሰለጠነ የሰው ኃይል ፍላጎትን መሠረት ያደረጉ መሆናቸውን የመከታተልና የሥራ ፈጣሪነትን ባህል የማጎልበት፤
3. የጥቃቅንና የአነስተኛ ኢንተርፕራይዞችን አቅም የማጎልበት።

6. የኤጀንሲው ሥልጣንና ተግባራት

ኤጀንሲው የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፦

1. የሀገሪቱን የቴክኒክና ሙያ ትምህርትና ሥልጠና ስትራቴጂ ለማስፈጸም የሚያስችል ስታንዳርድና የሕግ ማእቀፍ ረቂቆች ያዘጋጃል፤ ሲፀድቁም ተግባራዊነታቸውን ይከታተላል
2. የቴክኒክና ሙያ ትምህርትና ሥልጠና አቅራቢዎች የቴክኖሎጂ አቅም ግንባታ ማዕከላት መሆናቸውንና በቴክኖሎጂ ሽግግሩም በገበያ ተወዳዳሪ የሆኑ ጥቃቅንና አነስተኛ ኢንተርፕራይዞች መፈጠራቸውን ያረጋግጣል፤
3. ጉዳዩ ከሚመለከታቸው ባለድርሻዎች ጋር በመተባበር በዘርፉ ሀገር አቀፍ የሙያ ብቃት ማእቀፍ ያዘጋጃል፤ ተግባራዊነቱንም ይከታተላል፤
4. ከሚመለከታቸው አካላት ጋር በመተባበር የሥራ ገበያውን ፍላጎት መሠረት ያደረገ የሙያ ደረጃዎች ያዘጋጃል፤ ተግባራዊነቱንም ይከታተላል፤
5. በጸደቁት የሙያ ደረጃዎች ላይ ተመሥርቶ የምዘና መሣሪያዎችን ያዘጋጃል፤ የቴክኒክና ሙያ ትምህርትና ሥልጠና ሥርዓተ ትምህርቶች ከጸደቁት የሙያ ደረጃዎች በመነሳት መዘጋጀታቸውንና ተግባራዊ መደረጋቸውን ያረጋግጣል፤
6. የሙያ ብቃት ምዘናና ሀገር አቀፍ የብቃት ምስክር ወረቀት አሰጣጥ ሥርዓት ይዘረጋል፤ አፈፃፀሙንም ይቆጣጠራል

7. የማሰልጠኛ ተቋማትና የሙያ ምዘና ማዕከላት እውቅና የሚያገኙበትን መመዘኛ መመሪያ ይመጣል፤ አፈጻጸሙን ይቆጣጠራል፤
8. የትብብር ሥልጠና አፈጻጸም መመሪያ ያወጣል፤ ተግባራዊነቱንም ይከታተላል፤
9. የቴክኒክና ሙያ ትምህርትና ሥልጠና የሥራኃላፊዎችንና አሰልጣኞችን የብቃት መስፈርት ይወስናል፤ ተግባራዊነቱን ይከታተላል፤
10. እንደአስፈላጊነቱ በፌዴራል መንግሥት የሚቋቋሙ የቴክኒክና ሙያ ትምህርትና ስልጠና መምህራንና አሰልጣኞችን፣ ማሰልጠኛ ተቋማትን ያስተዳድራል፤
11. የቴክኒክና ሙያ ትምህርትና ሥልጠና ፕሮግራሞች ስኬታማ እንዲሆኑ ለክልሎች ተገቢውን እገዛ ያደርጋል፤
12. የግል ባለሀብቶችና መንግሥታዊ ያልሆኑ ተቋማት የሀገሪቱን የልማት እቅድና የሥራ ገበያውን ፍላጎት መሠረት እስካደረጉ ድረስ ጥራቱን የጠበቀ የቴክኒክና ሙያ ትምህርትና ሥልጠና በመስጠት የሚሳተፉበትን ሁኔታ ያመቻቻል፤ የልማት ድርጅቶች በትብብር ሥልጠና እንዲሳተፉ ያበረታታል፤
13. በቴክኒክና ሙያ ትምህርትና ስልጠና እሴቶች፣ ልዩ ፍላጎት ያላቸው ወገኖች እና የገጠሩ ማህበረሰብ አባላት ተመጣጣኝ የተሳትፎ እድል ማግኘታቸውን ያረጋግጣል፤
14. የውጤት ተኮር የቴክኒክና ሙያ ትምህርትና ሥልጠና ትግበራ በጥናትና ምርምር እንዲጎለብት ያደርጋል፤
15. የቴክኒክና ሙያ ትምህርትና ሥልጠና ሥርዓቱን ውጤታማነት ለማረጋገጥ የድህረ ሥልጠና ክትትል ጥናቶችን ያካሂዳል፤
16. የንብረት ባለቤት ይሆናል፣ ውል ይዋዋላል፣ ይከሰሳል ይከሰሳል
17. ዓላማዎቹን ከግብ ለማድረስ የሚረዱ ሌሎች ህጋዊ ተግባሮችን ያከናውናል፡፡

7. የኤጀንሲው አቋም

ኤጀንሲው፡-

1. የቴክኒክና ሙያ ትምህርትና ሥልጠና ምክር ቤት (ከዚህ በኋላ “ምክር ቤት” እየተባለ የሚጠራ)፣
2. በመንግሥት የሚሾሙ አንድ ዋና ዳይሬክቶርና እንደአስፈላጊነቱ ምክትል ዋና ዳይሬክተር፤ እና
3. አስፈላጊው ሠራተኞች ይኖሩታል።

8. የምክር ቤቱ አባላት

1. የምክር ቤቱ አባላት ሰብሳቢውን ጨምሮ በመንግስት ይሰየማሉ። ቁጥራቸውም እንደአስፈላጊነቱ ይወሰናል።
2. የኤጀንሲው ዋና ዳይሬክተር የምክር ቤቱ አባልና ጸሐፊ ይሆናል።

9. የምክር ቤቱ ስልጣንና ተግባር

ምክር ቤቱ የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፦

1. በቴክኒክና ሙያ ትምህርትና ሥልጠና ፖሊሲ፣ ስትራቴጂና ሕግ ረቂቆች ላይ ይመክራል፤ የውሳኔ ሃሳብ ለሚኒስቴሩ ያቀርባል፤
2. ኤጀንሲው የሚያዘጋጀውን የቴክኒክና ሙያ ትምህርትና ሥልጠና የሙያ ብቃት ማእቀፍ ያጸድቃል
3. ኤጀንሲው አግባብ ባለው ሕግና በዚህ ደንብ መሠረት የሚያወጣቸውን መመሪያዎች መርምሮ ያጸድቃል፤
4. የቴክኒክና ሙያ ትምህርትና ሥልጠና ሥርዓቱን አፈጻጸም ለማሳካት የባለድርሻዎችን ትብብር ያጠናክራል፤ በሂደትም አንዱስትሪው የባለቤትነት ሚናውን እየያዘ መሄዱን ያረጋግጣል፤
5. የቴክኒክና ሙያ ትምህርትና ሥልጠና ስትራቴጂና ፕሮግራሞችን አፈጻጸም ይገመግማል፤ የማሻሻያ ሃሳቦችን ይቀርባል፤
6. የኤጀንሲውን ዓላማዎች ለማሳካት በሚረዱ ሌሎች ተዛማጅ ጉዳዮች ላይ ይመክራል፤ ሃሳብ ያቀርባል፤
7. ለሥራው አስፈላጊ ሆኖ ሊያገኘው ከአባላቱ መካከል ወይም ሌሎች ባለሙያዎችን የያዙ ቋሚ ወይም ጊዜያዊ ኮሚቴዎችን ያቋቁማል።

10. የምክር ቤቱ ስብሰባዎች

1. የምክር ቤቱ መደበኛ ስብሰባ በየሦስት ወሩ ይካሄዳል፤ ሆኖም እንደአስፈላጊነቱ በማናቸውም ጊዜ አስቸኳይ ስብሰባ ሊደረግ ይችላል።
2. በማንኛውም የምክር ቤቱ ስብሰባ ላይ ከአባላቱ መካከል ከግማሽ በላይ የሚሆኑት ከተገኙ ምልዓተ ጉባዔ ይሆናል።
3. የምክር ቤቱ ውሳኔዎች በድምጽ ብልጫ ያልፋሉ፤ ሆኖም ድምፁ እኩል በእኩል የተከፈለ እንደሆነ ሰብሳቢው ያለበት ወገን የምክር ቤቱ ውሳኔ ሆኖ ያልፋል።
4. የዚህ አንቀጽ ድንጋጌዎች እንደተጠበቀ ሆኖ ምክር ቤቱ የራሱን የስብሰባ ሥነ ሥርዓት ደንብ ሊያወጣ ይችላል።

11. የዋና ዳይሬክተሩ ሥልጣንና ተግባር

1. ዋና ዳይሬክተሩ የኤጀንሲው ዋና ሥራ አስፈጻሚ በመሆን የኤጀንሲውን ሥራዎች ይመራል፤ ያስተዳድራል።
2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) የተመለከተው አጠቃላይ አገላለጽ እንደተጠበቀ ሆኖ ዋና ዳይሬክተሩ፦
  - ሀ/ በዚህ ደንብ አንቀጽ 6 ሥር የተመለከቱትን የኤጀንሲውን ሥልጣንና ተግባራት በሥራ ላይ ያውላል፤
  - ለ/ በፌዴራል ሲቪል ሰርቪስ ሕጎች መሠረት የኤጀንሲውን ሠራተኞች ይቀጥራል፤ ያስተዳድራል፤
  - ሐ/ የኤጀንሲውን የሥራ ፕሮግራምና በጀት አዘጋጅቶ ለሚኒስቴሩ ያቀርባል፤ ሲጸድቅም ተግባራዊ ያደርጋል፤
  - መ/ ለኤጀንሲው በተፈቀደው በጀትና የሥራ ፕሮግራም መሠረት ገንዘብ ወጪ ያደርጋል፤
  - ሠ/ ከሦስተኛ ወገኖች ጋር በሚደረጉ ግንኙነቶች ኤጀንሲውን ይወክላል፤
  - ረ/ የኤጀንሲውን የሥራ አፈፃፀምና የሂሳብ ሪፖርቶች አዘጋጅቶ ለሚኒስቴሩ ያቀርባል።
3. ዋና ዳይሬክተሩ ለኤጀንሲው ሥራ ቅልጥፍና በሚያስፈልግ መጠን ሥልጣንና ተግባሩን በክፍል ለኤጀንሲው ሌሎች ኃላፊዎችና ሠራተኞች በውክልና ሊሰጥ ይችላል።

12. በጀት

የኤጀንሲው በጀት በመንግሥት ይመደባል።

13. የሂሳብ መዛግብት

1. ኤጀንሲው የተሟሉና ትክክለኛ የሆኑ መዛግብት ይይዛል።
2. የኤጀንሲው የሂሳብ መዛግብትና ገንዘብ ነክ ሰነዶች በዋናው አዲተር ወይም ዋናው አዲተር በሚሰይማቸው አዲተሮች በየዓመቱ ይመረመራሉ።

14. ስለመብትና ግዴታዎች መተላለፍ

ከቴክኒክና ሙያ ትምህርትና ሥልጠና ዘርፍ ሥራዎች ጋር የተያያዙ የሚኒስቴሩ መብቶችና ግዴታዎች በዚህ ደንብ ለኤጀንሲው ተላልፏል።

15. ደንቡ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ ደንብ በፌዴራል ነጋሪት ጋዜጣ ታትሞ ከወጣበት ቀን ጀምሮ የፀና ይሆናል፡፡

አዲስ አበባ መጋቢት 25 ቀን 2003 ዓ.ም

መለስ ዜናዊ

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ

ጠቅላይ ሚኒስትር

ደንብ ቁጥር 245/2003

የቴክኒክና ሙያ ትምህርትና ስልጠና ኢንስቲትዩትን ለማቋቋም የወጣ

የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ

የሚኒስትሮች ምክር ቤት የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ አስፈጻሚ አካላትን ስልጣንና ተግባር ለመወሰን በወጣው አዋጅ ቁጥር 691/2003 አንቀጽ 5 እና በከፍተኛ ትምህርት አዋጅ ቁጥር 650/2001 አንቀጽ 5(1) መሠረት ይህን ደንብ አውጥቷል።

1. አጭር ርዕስ

ይህ ደንብ “የቴክኒክና ሙያ ትምህርትና ስልጠና ኢንስቲትዩት ማቋቋሚያ የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ ቁጥር 245/2003” ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

2. ትርጓሜ

የቃላት አገባብ ሌላ ትርጉም የሚያሰጠው ካልሆነ በስተቀር በዚህ ደንብ ውስጥ፦

1. “አዋጅ” ማለት የከፍተኛ ትምህርት አዋጅ ቁጥር 650/2001 ነው፤
2. “ሚኒስቴር” ወይም “ሚኒስትር” ማለት እንደቅደም ተከተሉ የትምህርት ሚኒስቴር ወይም ሚኒስትር ነው፤
3. “ክልል” ማለት በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ህገ መንግስት አንቀጽ 47(1) ላይ የተመለከተው ማንኛውም ክልል ሲሆን የአዲስ አበባና የድሬዳዋ ከተሞች አስተዳደሮችን ይጨምራል
4. ማንኛውም በወንድ ጾታ የተገለጸው የሴትንም ይጨምራል።

3. መቋቋም

1. የቴክኒክና ሙያ ትምህርትና ስልጠና ኢንስቲትዩት (ከዚህ በኋላ “ኢንስቲትዩት” እየተባለ የሚጠራ) የህግ ሰውነት ያለውና ራሱን የቻለ የከፍተኛ ትምህርት ተቋም ሆኖ በዚህ ደንብ ተቋቋሟል።
2. የኢንስቲትዩቱ ተጠሪነት ለትምህርት ሚኒስቴር ይሆናል።

4. ዋና መስሪያ ቤት

የኢንስቲትዩቱ ዋና መስሪያ ቤት በአዲስ አበባ ሆኖ እንደ አስፈላጊነቱ በማንኛውም ቦታዎች ቅርንጫፎች ማቋቋም ይችላል።

5. ዓላማ

ኢንስቲትዩቱ የሚከተሉት ዓላማዎች ይኖሩታል፦

1. ዓለምአቀፍ ደረጃውን የጠበቀ የቴክኒክና ሙያ መምህራን ቴክኒሺያኖችን እንዲሁም የአመራር አካላትን በቅድመ ምረቃና በድህረ ምረቃ እንዲሁም ሌሎች ተጨማሪ አጫጭር ስልጠናዎችን በመስጠት ማብቃት፤
2. የቴክኒክና ሙያ ትምህርትና ስልጠና ዘርፍ የማሰፈጸም አቅምን መገንባት፤
3. የአገሪቱን ኢንዱስትሪ በተለይም የጥቃቅንና አነስተኛ ተቋማትን ምርታማነትና ተወዳዳሪነት የሚያጎለብት የቴክኖሎጂ ሽግግር መደገፍ፤
4. ውጤታማ የምርምር ሥራዎችን በማካሄድ ውጤት ተኮር የስልጠና ስርአትን መደገፍ፡፡

6. የኢንሰቲትዩቱ ስልጣንና ተግባር

ኢንሰቲትዩቱ የሚከተሉት ስልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፦

1. ለቴክኒክና ሙያ ትምህርትና ስልጠና መምህራን የሚሰጡ የክፍተኛ ትምህርት የቅድመ ምረቃና የድህረ ምረቃ ፕሮግራሞች መቅረጽና ስራ ላይ ማዋል፤
2. በቴክኒክና ሙያ ትምህርትና ስልጠና ተቋሞች ለተሰማሩ ባለሙያዎች በክፍተኛ ትምህርት ደረጃ የንድፈ ሃሳብና የተግባር ስልጠና መስጠት፤
3. ጥራቱን የጠበቀ የቴክኒክና ሙያ ትምህርትና ስልጠና ለመስጠት የሚያግዙ አጫጭር ስልጠናዎችና የምክር አገልግሎት መስጠት፤
4. በቴክኒክና ሙያ ትምህርትና ስልጠና ዘርፍ በተሻለ ደረጃ ላይ ከሚገኙ የውጪ ሀገር ተቋማት እና ተዛማጅ ዓላማ ካላቸው የሀገር ውስጥ ተቋማት ጋር የትብብር ግንኙነት መመስረት፤
5. አግባብነት ላላቸው የክልል ተቋማት የቴክኒክ እገዛና ምክር መስጠት፤
6. ስልጣኞች ለሰለጠኑበት ደረጃ የሚመጥን የስልጠና ምስክር ወረቀት መስጠት፤ በቴክኒክና ሙያ ትምህርትና ስልጠና ዘርፍ የላቀ አስተዋጾ ላበረከቱ ሰዎች ሜዳሊያ ወይም ሌላ ሽልማት መስጠት፤
7. በቴክኒክና ሙያ ትምህርትና ስልጠና ዘርፍ ሴሚናሮች፣ አውደ ጥናቶች፣ ሲምፖዥየሞችና ሌሎች ስብሰባዎች ማዘጋጀት፣ ለቴክኒክና ሙያ ትምህርትና ስልጠና ዘርፍ ጠቃሚ የሆኑ ምርምርና ጥናቶችን በማካሄድ ውጤቶችን ለተጠቃሚዎች ማሰራጨት፤
8. የንብረት ባለቤት መሆን፣ ውል መዋዋል፤ በራሱ ስም መክሰስና መክሰስ
9. ዓላማዎቹን ከግብ ለማድረስ የሚያስፈልጉ ሌሎች ተዛማጅ ተግባራትን ማከናወን፤

7. የኢንስቲትዩቱ አቋም

ኢንስቲትዩቱ

- 1. አስተዳደር ቦርድ (ከዚህ በኋላ “ቦርድ” እየተባለ የሚጠራ)፤
- 2. ዳይሬክተር፤ እና
- 3. አስፈላጊው ይኖሩታል።

8. የቦርዱ አባላት

- 1. ቦርዱ ሰብሳቢውን ጨምሮ ከመንግስት መስሪያ ቤቶችና ከግሉ ዘርፍ የተውጣጡ በሚኒስትሩ የሚሰየሙ የቦርድ አባላት ይኖሩታል። ቁጥራቸውም እንደአስፈላጊነቱ ይወሰናል።
- 2. የኢንስቲትዩቱ ዳይሬክተር ድምፅ የማይሰጥ ሆኖ የቦርዱ አባልና ፀሐፊ ይሆናል።

9. የቦርዱ ስልጣንና ተግባር

ቦርዱ የሚከተሉት ስልጣንና ተግባር ይኖሩታል፦

- 1. አግባብነት ያላቸው የአዋጅን ድንጋጌዎች መሰረት በማድረግ ኢንስቲትዩቱ የሚተዳደሩባቸው አካዳሚያዊና አስተዳደራዊ ፖሊሲዎችና መመሪያዎችን ያወጣል፤
- 2. የኢንስቲትዩቱ ድርጅታዊ መዋቅር ገምግሞ እንዲጸድቅ ለሚኒስቴሩ ያቀርባል፤
- 3. ለሚኒስቴሩ በሚቀርበው የኢንስቲትዩቱ እቅድና በጀት እንዲሁም የሥራ አፈጻጸምና የሂሳብ ሪፖርት ላይ ይመክራል።

10. የቦርዱ ስብሰባ

- 1. ቦርዱ በየሩብ ዓመቱ አንድ ጊዜ መደበኛ ስብሰባ ይኖረዋል፤ ሆኖም አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ በማናቸውም ጊዜ አስቸኳይ ስብሰባ ሊያደርግ ይችላል።
- 2. ከግማሽ በላይ የሚሆኑት የቦርዱ አባላት በስብሰባው ላይ ከተገኙ ምልዓተ ጉባኤ ይሆናል።
- 3. የቦርዱ ውሳኔዎች በድምፅ ብልጫ ያልፋሉ፤ ሆኖም ድምፅ እኩል በእኩል የተከፈለ እንደሆነ ሰብሳቢው ወሳኝ ድምፅ የኖረዋል።
- 4. የዚህ አንቀፅ ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆነው ቦርዱ የራሱን የስብሰባ ስነ ስረዓት ደንብ ሊያወጣ ይችላል።

11. የዳይሬክተሩ ስልጣንና ተግባር

- 1. ዳይሬክተሩ የኢንስቲትዩቱ ዋና ስራ አስፈጻሚ በመሆን ከቦርዱ በሚሰጠው አጠቃላይ መመሪያ መሰረት የኢንስቲትዩትን ስራዎች ይመራል፤ ያስተዳድራል።

2. የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) አጠቃላይ አነጋገር እንደተጠበቀ ሆኖ ዋና ዳይሬክተሩ፦

ሀ/ በዚህ ደንብ አንቀጽ 6 የተመለከቱትን የኢንስቲትዩቱን ስልጣንና ተግባራት በስራ ላይ ያውላል፤

ለ/ በዚህ ደንብ አንቀጽ 9(1) መሠረት በወጡ ፖሊሶዎችና መመሪያዎች እንዲሁም አግባብ ባለው አካል በጸደቀ የደመወዝ ስኬል መሰረት የኢንስቲትዩቱ ሰራተኞች ይቀጥራል፤ ያስተዳድራል፤

ሐ/ የኢንስቲትዩቱ የስራ ፕሮግራምና በጀት አዘጋጅቶ አዘገጅቶ በቦርዱ ከተመከረበት በኋላ ለሚኒስቴሩ ያቀርባል፤ ሲፀድቅም ተግባራዊ ያደርጋል

መ/ ለኢንስቲትዩቱ በተፈቀደው በጀትና የስራ ፕሮግራም መሰረት ክፍያዎችን ይፈፅማል፤

ሠ/ ከሦስተኛ ወገኖች ጋር በሚደረጉ ግንኙነቶች ኢንስቲትዩቱን ይወክላል፤

ረ/ የኢንስቲትዩቱ የስራ አፈፃፀምና የፋይናንስ ሪፖርቶች አዘጋጅቶ በቦርዱ ከተመከረበት በኋላ ለሚኒስቴሩ ያቀርባል፤

ሰ/ በሚኒስቴሩ የሚሰጡትን ሌሎች ተግባራት ያከናውናል፡፡

3. ዳይሬክተሩ ለኢንስቲትዩቱ የስራ ቅልጥፍና በሚያስፈልግ መጠን ስልጣንና ተግባሩን በከፊል ለኢንስቲትዩቱ ሌሎች ሃላፊዎችና ሰራተኞች በውክልና ሊሰጥ ይችላል፡፡

12. በጀት

የኢንስቲትዩቱ በጀት በአዋጁ አንቀጽ 62 መሰረት ይመደባል፡፡

13. ስለሂሳብ መዛግብት

1. ኢንስቲትዩቱ የተሟሉና ትክክለኛ የሆኑ የሂሳብ መዛግብት ይይዛል፡፡
2. የኢንስቲትዩቱ የሂሳብ መዛግብትና ገንዘብ ነክ ሰነዶች በዋናው አዲተር ወይም ዋናው አዲተር በሚሰይማቸው አዲተሮች በየዓመቱ ይመረመራሉ፡፡

14. መብትና ግዴታን ስለማስተላለፍ

በአዲስ አበባ ከተማ መስተዳደር ስር የነበረውና የኢትዮ-ቻይና ፖሊቴክኒክ ኮሌጅ በመባል ይታወቅ የነበረው ተቋም መብትና ግዴታዎች በዚህ ደንብ ለኢንስቲትዩቱ ተላልፏል፡፡

15. ደንቡ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ ደንብ በፌዴራል ነጋሪት ጋዜጣ ታትሞ ከወጣበት ቀን ጀምሮ የፀና ይሆናል።

አዲስ አበባ ግንቦት 22 ቀን 2003 ዓ.ም

መለስ ዜናዊ

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ

ጠቅላይ ሚኒስትር

ደንብ ቁጥር 260/2004

ሀገር አቀፍ የትምህርት ምዘናና ፈተናዎች ኤጀንሲን ለማቋቋም የወጣ

የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ

የሚኒስትሮች ምክር ቤት የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ አስፈጻሚ አካላትን ሥልጣንና ተግባር ለመወሰን በወጣው አዋጅ ቁጥር 691/2003 አንቀጽ 5 እና አንቀጽ 34 መሠረት ይህን ደንብ አውጥቷል፡፡

1. አጭር ርዕስ

ይህ ደንብ “አቀፍ የትምህርት ምዘናና ፈተናዎች ኤጀንሲ ማቋቋሚያ የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ ቁጥር 260/2004” ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል፡፡

2. ትርጓሜ

የቃላት አገባብ ሌላ ትርጉም የሚያሰጠው ካልሆነ በቀር በዚህ ደንብ ውስጥ፡-

1. “ሀገር አቀፍ ፈተና” ማለት የሀገሪቱን የትምህርትና ስልጠና ፖሊሲና ስርዓተ ትምህርት መሠረት በማድረግ በሀገር ደረጃ የሚተዳደር ፈተና ነው፤
2. “የፈተና አስተዳደር ” ማለት የተፈታኞች ምዝገባን፣ የፈተና ዝግጅትን የፈተና ህትመትን፣ የፈተና አሰጣጥን፣ እርማትን፣ ውጤት አጠናቀቅንና ውጤትን በምስክር ወረቀት መግለጽን ያጠቃልላል ፤
3. “ክልል” ማለት በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ሕገ መንግስት አንቀጽ 47(1) የተመለከተው ማንኛውም ክልል ሲሆን የአዲስ አበባና የድሬዳዋ ከተሞች አስተዳደሮችንም ይጨምራል ፤
4. “ሚኒስቴር” ማለት የትምህርት ሚኒስቴር ነው፤
5. ማንኛውም በወንድ ጾታ የተገለጸው የሴትንም ይጨምራል፡፡

3. መቋቋም

1. ሀገር አቀፍ የትምህርት ምዘናና ፈተናዎች ኤጀንሲ (ከዚህ በኋላ “ኤጀንሲ” እየተባለ የሚጠራ) የሕግ ሰውነት ያለው ራሱን የቻለ የፌዴራል መንግስት ውሥሪያ ቤት ሆኖ በዚህ ደንብ ተቋቋሟል፡፡
2. ኤጀንሲው ተጠሪነቱ ለሚኒስቴሩ ይሆናል፡፡

4. ዋና መስሪያ ቤት

የኤጀንሲው ዋና መስሪያ ቤት በአዲስ አበባ ሆኖ እንደአስፈላጊነቱ በሌሎች ስፍራዎች ቅርንጫፎች ሊከፍት ይችላል፡፡

5. ዓላማዎች

ኤጀንሲው የሚከተሉት ዓላማዎች ይኖሩታል፡

1. ሀገር አቀፍ ፈተናዎችን በማስተዳደር ወደ ሚቀጥለው የትምህርት እርከን የሚዛወሩ ተማሪዎችን መለየት፤
2. ወደ መንግስት የከፍተኛ ትምህርት ተቋማት የሚገቡ ተማሪዎችን በሚመለከት ፍትሃዊ የተማሪዎች ምደባ ማከናወን፤
3. የትምህርት ምዘና ማከናወንና የሚመለከታቸውን የክልል መሥሪያ ቤቶች አቅም ለማዳበር ድጋፍ መስጠት፡፡

6. የኤጀንሲው ሥልጣንና ተግባር

ኤጀንሲው የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፡-

1. ሀገር አቀፍ ፈተናዎችን ያስተዳድራል፤ ሚስጥራዊነታቸውና ደህንነታቸው መጠበቁን ያረጋግጣል፤
2. ሀገር አቀፍ ፈተናዎች የሚሰጡባቸው የትምህርት መስኮችን ይለያል፤ ሲፈቀዱም ተግባራዊ ያደርጋል፤
3. የሀገር አቀፍ ፈተናዎችን ውጤትና ተከታታይ ምዘናዎችን በመተንተን የትምህርት ምዘና ያካሂዳል፤
4. በትምህርት ምዘና ውጤትና በአህጉራዊና ዓለም አቀፋዊ መልካም ተሞክሮዎች ላይ በመመሥረት ለሚመለከታቸው የክልል አካላት ሙያዊ ድጋፍና ምክር ይሰጣል፤
5. የሀገር አቀፍ ፈተና ውጤት ማስረጃዎች ማከማቻ ማዕከል ያደራጃል፤ ያስተዳድራል፤ ለተፈታኞች የፈተና ውጤት የምስክር ወረቀት ይሰጣል፤
6. በመንግስት የከፍተኛ ትምህርት ተቋማት የተማሪዎችን ፍላጎት፣ የፈተና ውጤታቸውንና የተቋሞቹን የቅበላ አቅም መሰረት በማድረግ የተማሪዎች ምደባ ያከናውናል፤
7. በመንግሥት በጸደቀ ተመን መሠረት ለሚሰጣቸው አገልግሎቶች የአገልግሎት ዋጋ ያስከፍላል ፤
8. የንብረት ባለቤት ይሆናል፣ ውል ይዋዋላል፣ በስሙ ይከሰላል፣ ይከሰሳል፤
9. ዓላማውን ከግብ ለማድረስ የሚያስፈልጉ ሌሎች ተዛማጅ ተግባራትን ያከናውናል፡፡

7. የኤጀንሲው አቋም

ኤጀንሲው፡-

1. ሀገር አቀፍ የትምህርት ምዘናና ፈተናዎች ቦርድ (ከዚህ በኋላ “ቦርድ” እየተባለ የሚጠራ)፤
2. በመንግስት የሚሾሙ ዋና ዳይሬክተርና እንደአስፈላጊነቱ ምክትል ዳይሬክተሮች፤ እና
3. አስፈላጊው ሠራተኞች፤
ይኖሩታል።

8. የቦርዱ አባላት

1. የቦርዱ አባላት ሰብሳቢውን ጨምሮ በመንግስት ይሰየማሉ፤ ቁጥራቸውም እንደአስፈላጊነቱ ይወሰናል።
2. የኤጀንሲው ዋና ዳይሬክተር የቦርዱ አባልና ጸሃፊ ይሆናል።

9. የቦርዱ ሥልጣንና ተግባር

ቦርዱ የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፡-

1. በኤጀንሲው በተዘጋጁ የሀገር አቀፍ ፈተናዎች አስተዳደር፤ የትምህርት ምዘና እና የተማሪዎች ምደባ ስትራቴጂዎች ላይ ይመክራል፤ በሚኒስቴሩ ሲጸድቁም ተግባራዊነታቸውን ይከታተላል፤
2. የሀገር አቀፍ ፈተናዎች አስተዳደር፤ የትምህርት ምዘና እና የተማሪዎች ምደባ የሥራ መመሪያዎችን ያወጣል፤ አፈጻጸማቸውን ይከታተላል፤
3. ሀገር አቀፍ ፈተናዎች እንዲሰጡባቸው በተለዩ የትምህርት መስኮች ላይ ይመክራል፤ ሲፈቀድም ተግባራዊነታቸውን ይከታተላል
4. የኤጀንሲውን አገልግሎት አሰጣጥ በሚመለከት የሚቀርቡ ቅሬታዎች የሚስተናገዱበትን ሥርዓት መዘርጋቱን ያረጋግጣል።

10. የቦርዱ ስብሰባዎች

1. ቦርዱ ለሥራው ባስፈለገ መጠን ይሰበሰባል
2. ከግማሽ በላይ የሚሆኑ የቦርዱ አባላት በስብሰባ ከተገኙ ምልአተ ጉባኤ ይሆናል።
3. የቦርዱ ውሳኔዎች በድምጽ ብልጫ ያልፋሉ፤ ሆኖም ድምጽ እኩል በእኩል የተከፈለ እንደሆነ ሰብሳቢው የሚደግፈው ውሳኔ ያልፋል።
4. የዚህ አንቀጽ ድንጋጌዎች አንደተጠበቁ ሆነው ቦርዱ የራሱን የስብሰባ ሥነ ሥርዓት ደንብ ሊያወጣ ይችላል።

11. የዋና ዳይሬክተሩ ሥልጣንና ተግባር

1. ዋና ዳይሬክተሩ የኤጀንሲው ዋና ሥራ አስፈጻሚ በመሆን ከሚኒስቴሩ በሚሰጠው አጠቃላይ መመሪያ መሠረት የኤጀንሲውን ሥራዎች ይመራል፤ ያስተዳድራል።

2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ(1) የተመለከተው አጠቃላይ አገላለጽ እንደተጠበቀ ሆኖ ዋና ዳይሬክተሩ፦

ሀ/ በዚህ ደንብ አንቀጽ 6 የተመለከቱትን የኤጀንሲውን ሥልጣንና ተግባራት በስራ ላይ ያውላል፤

ለ/ የኤጀንሲውን ድጋፍ ሰጪ ሠራተኞች በፌዴራል ሲቪል ሰርቪስ ሕጎች መሠረት እንዲሁም የኤጀንሲውን ዓላማ በማስፈጸም ሥራ ላይ የሚሰማሩ ባለሙያዎችን የፌዴራል ሲቪል ሰርቪስ ሕጎችን መሠረታዊ መርሆዎች ተከትሎ በመንግሥት በሚጸድቅ መመሪያ መሠረት ይቀጥራል፤ ያስተዳድራል፤

ሐ/ የኤጀንሲውን ስራ ፕሮግራምና በጀት አዘጋጅቶ ለሚኒስቴሩ ያቀርባል፤ ሲጸድቅም ተግባራዊ ያደርጋል፤

መ/ ለኤጀንሲው በተፈቃደው በጀትና የሥራ ፕሮግራም መሰረት ክፍያዎችን ይፈጽማል፤

ሠ/ ከሦስተኛ ወገኖች ጋር በሚደረጉ ግንኙነቶች ኤጀንሲውን ይወክላል፤

ረ/ የኤጀንሲውን የሥራ አፈጻጸምና የሂሳብ ሪፖርቶች አዘጋጅቶ ለሚኒስቴሩ ያቀርባል።

3. ዋና ዳይሬክተሩ ለኤጀንሲው ሥራ ቅልጥፍና በሚያስፈልግ መጠን ሥልጣንና ተግባሩን በከፊል ለኤጀንሲው ሌሎች ኃላፊዎችና ሠራተኞች በውክልና ሊሰጥ ይችላል።

12. በጀት

የኤጀንሲው በጀት በመንግስት ይመደባል።

13. ስለሂሳብ መዛግብት

1. ኤጀንሲው የተሟሉና ትክክለኛ የሆኑ የሂሳብ መዛግብት ይይዛል።

2. የኤጀንሲው የሂሳብ መዛግብትና ገንዘብ ነክ ሰነዶች በዋናው አዲተር ወይም ዋናው አዲተር በሚሰይመው አዲተር በየዓመቱ ይመረመራሉ።

14. መብትና ግዴታ ስለማስተላለፍ

ሀገር አቀፍ የፊትናዎች ድርጅት በመባል ከሚታወቀው አካል ጋር የተያያዙ የሚኒስቴሩ መብትና ግዴታዎች በዚህ ደንብ ለኤጀንሲው ተላልፏል።

15. ደንቡ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ ደንብ በፌዴራል ነጋሪት ጋዜጣ ታትሞ ከወጣበት ቀን ጀምሮ የጸና ይሆናል።

አዲስ አበባ ጥር 17 ቀን 2004 ዓ.ም

መለስ ዜናዊ

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ

ጠቅላይ ሚኒስትር

ደንብ ቁጥር 261/2004

የከፍተኛ ትምህርት አግባብነትና ጥራት ኤጀንሲን ለማቋቋም የወጣ

የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ

የሚኒስትሮች ምክር ቤት የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ አስፈጻሚ አካላትን ሥልጣንና ተግባር ለመወሰን በወጣው አዋጅ ቁጥር 691/2003 አንቀጽ 5 እና አንቀጽ 34 መሠረት ይህን ደንብ አውጥቷል፡፡

1. አጭር ርዕስ

ይህ ደንብ “የከፍተኛ ትምህርት አግባብነትና ጥራት ኤጀንሲ ማቋቋሚያ የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ ቁጥር 261/2004” ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል፡፡

2. ትርጓሜ

የቃላት አገባብ ሌላ ትርጉም የሚያሰጠው ካልሆነ በስተቀር በዚህ ደንብ ውስጥ፡-

1. “አዋጅ” ማለት የከፍተኛ ትምህርት አዋጅ ቁጥር 650/2001 ነው፤
2. “የከፍተኛ ትምህርት ተቋም” ማለት የመንግሥት ወይም የግል የከፍተኛ ትምህርት ተቋም ነው፤
3. “ከፍተኛ ትምህርት”፣ “የግል ተቋም” እና “የመንግሥት ተቋም” እንደቅደም ተከተላቸው በአዋጁ አንቀጽ 2 ንዑስ አንቀጽ (8)፣ (12) እና (13) የተሰጣቸውን ትርጓሜ ይይዛሉ፤
4. “ሚኒስቴር” ማለት የትምህርት ሚኒስቴር ነው፤
5. ማንኛውም በወንድ ጾታ የተገለጸው የሴትንም ይጨምራል፡፡

3. መቋቋም

1. የከፍተኛ ትምህርት አግባብነትና ጥራት ኤጀንሲ (ከዚህ በኋላ “ኤጀንሲ” እየተባለ የሚጠራ) የሕግ ሰውነት ያለው ራሱን የቻለ የፌዴራል መንግሥት መሥሪያ ቤት ሆኖ በዚህ ደንብ ተቋቁሟል፡፡
2. ኤጀንሲው ተጠሪነቱ ለሚኒስቴሩ ይሆናል፡፡

4. ዋና መሥሪያ ቤት

የኤጀንሲው ዋና መሥሪያ ቤት በአዲስ አበባ ሆኖ እንደአስፈላጊነቱ በሌሎች ስፍራዎች ቅርንጫፎች ሊኖሩት ይችላል፡፡

5. ዓላማ

የኤጀንሲው ዓላማ በከፍተኛ ትምህርት ተቋማት የሚሰጠውን ትምህርትና ሥልጠና አግባብነትና ጥራት ማረጋገጥ ይሆናል።

6. የኤጀንሲው ስልጣንና ተግባር

ኤጀንሲው የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል።

1. በአዋጁ አንቀጽ 89 የተመለከቱትን ሥልጣንና ተግባራት በሥራ ላይ ያውላል፤
2. የከፍተኛ ትምህርት ምሩቃን የሙያ ብቃት ምዘና የሚካሄድበትን ስርዓት ይዘረጋል፤
3. የትምህርት አግባብነትና ጥራትን በተመለከተ የሕብረተሰቡን ግንዛቤ ያሳድጋል፤
4. በመንግሥት በፀደቀ ተመን መሠረት ለሚሰጣቸው አገልግሎቶች የአገልግሎት ዋጋ ያስከፍላል፤
5. የንብረት ባለቤት ይሆናል፣ ውል ይዋዋላል፣ በስሙ ይከሰላል፣ ይከሰሳል፤
6. ዓላማውን ከግብ ለማድረስ የሚያስፈልጉ ሌሎች ተዛማጅ ተግባራትን ያከናውናል።

7. የኤጀንሲው አቋም

ኤጀንሲው፦

1. የከፍተኛ ትምህርት አግባብነትና ጥራት ቦርድ (ከዚህ በኋላ “ቦርድ” እየተባለ የሚጠራ)፤
2. በመንግሥት የሚሾሙ አንድ ዋና ዳይሬክተርና እንደ አስፈላጊነቱ ምክትል ዋና ዳይሬክተሮች፤ እና
3. ለሥራው አስፈላጊ የሆኑ ሠራተኞች፤ ይኖሩታል።

8. የቦርዱ አባላት

1. የቦርዱ አባላት ስብሰቤውን ጨምሮ በመንግስት ይሰየማሉ፤ ቁጥራቸውም እንደአስፈላጊነቱ ይወሰናል።
2. የኤጀንሲው ዋና ዳይሬክተር የቦርዱ አባልና ጸሃፊ ይሆናል።

9. የቦርዱ ስልጣንና ተግባር

ቦርዱ የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፦

1. ኤጀንሲው በሚያመነጨው የትምህርት አግባብነትና ጥራት የሚሻሻልበትንና የሚጎለብትበት አጠቃላይ ፖሊሲ ላይ ይመክራል፤ በመንግሥት ሲጸድቅም ተግባራዊነቱን ይከታተላል፤
2. አግባብ ባላቸው የአዋጅ ድንጋጌዎች መሠረት የከፍተኛ ትምህርት ተቋማትን ግምገማና እውቅና አሰጣጥ በሚመለከት በኤጀንሲው የሚዘጋጁ መመዘኛዎችን፣ መመሪያዎችንና የአሠራር ሥርዓቶችን ያጸድቃል፤
3. ኤጀንሲው የሚያስከፍላቸው የአገልግሎት ክፍያዎች የሚመለከት የወሳኔ ሃሳብ ለሚኒስቴሩ ያቀርባል።

10. የቦርዱ ስብሰባዎች

1. ቦርዱ ለሥራው ባሰፈለገ መጠን ይሰበሰባል።
2. ከግማሽ በላይ የሚሆኑ የቦርዱ አባላት በስብሰባ ከተገኙ ምልአተኑባኤ ይሆናል።
3. የቦርዱ ውሳኔዎች በድምጽ ብልጫ ያልፋሉ፤ ሆኖም ድምጽ እኩል በእኩል የተከፈለ እንደሆነ ስብሰባው የሚደግፈው ውሳኔ ያልፋል።
4. የዚህ አንቀጽ ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆነው ቦርዱ የራሱን የስብሰባ ሥነሥርዓት ደንብ ሊያወጣ ይችላል።

11. የዋና ዳይሬክተሩ ሥልጣንና ተግባር

1. ዋና ዳይሬክተሩ የኤጀንሲው ዋና ሥራ አስፈጻሚ በመሆን ከሚኒስቴሩ በሚሰጠው አጠቃላይ መመሪያ መሠረት የኤጀንሲውን ሥራዎች ይመራል፤ ያስተዳድራል።
2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) የተመለከተው አጠቃላይ አገላለጽ እንደተጠበቀ ሆኖ ዋና ዳይሬክተሩ፦
  - ሀ/ በዚህ ደንብ አንቀጽ 6 የተመለከቱትን የኤጀንሲውን ሥልጣንና ተግባራት በሥራላይ ያውላል፤
  - ለ/ የኤጀንሲውን ድጋፍ ሰጪ ሠራተኞች በፌዴራል ሲቪል ሳርቪስ ሕጎች መሠረት እንዲሁም የኤጀንሲውን ዓላማ በማስፈጸም ሥራ ላይ የሚሠማሩ ባለሙያዎችን የፌዴራል ሲቪል ሳርቪስ ሕጎችን መሠረታዊ መርሆዎች ተከትሎ በመንግሥት በሚጸድቅ መመሪያ መሠረት ይቀጥራል፤ ያስተዳድራል፤
  - ሐ/ የኤጀንሲውን የሥራ ፕሮግራምና በጀት አዘጋጅቶ ለሚኒስቴሩ ያቀርባል፤ ሲጸድቅም ተግባራዊ ያደርጋል፤

መ/ ለኤጀንሲው በተፈቀደው በጀትና የሥራ ፕሮግራም መሰረት ክፍያዎችን ይፈጽማል፤

ሠ/ ከሦስተኛ ወገኖች ጋር በሚደረጉ ግንኙነቶች ኤጀንሲውን ይወክላል፤

ረ/ የኤጀንሲውን የሥራ አፈጻጸምና የሂሳብ ሪፖርቶች አዘጋጅቶ ለሚኒስቴሩ ያቀርባል።

3. ዋና ዳይሬክተሩ ለኤጀንሲው ሥራ ቅልጥፍና በሚያስፈልግ መጠን ሥልጣንና ተግባሩን በክፍል ለሌሎች ኃላፊዎችና ሠራተኞች በውክልና ሊሰጥ ይችላል።

12. በጀት

የኤጀንሲው በጀት በመንግስት ይመደባል።

13. ስለሂሳብ መዛግብት

- 1. ኤጀንሲው የተሟሉና ትክክለኛ የሆኑ የሂሳብ መዛግብት ይይዛል።
- 2. የኤጀንሲው የሂሳብ መዛግብትና ገንዘብ ነክ ሰነዶች በዋናው አዲተር ወይም ዋናው አዲተር በሚሰይመው አዲተር በየዓመቱ ይመረመራሉ።

14. የመብትና ግዴታ መተላለፍ

ከከፍተኛ ትምህርት አግባብነትና ጥራት ሥራዎች ጋር የተያያዙ የሚኒስቴሩ መብቶችና ግዴታዎች በዚህ ደንብ ለኤጀንሲው ተላልፈዋል።

15. ደንቡ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ ደንብ በፌዴራል ነጋሪት ጋዜጣ ታትሞ ከወጣበት ቀን ጀምሮ የጸና ይሆናል።

አዲስ አበባ ጥር 19 ቀን 2004 ዓ.ም
 መለስ ዜናዊ
 የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ
 ጠቅላይ ሚኒስትር

ደንብ ቁጥር 276/2005 ዓ.ም

የትምህርት ስትራቴጂ ማዕከልን ለማቋቋም የወጣ

የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ

የሚኒስትሮች ምክር ቤት የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ አስፈጻሚ አካላትን ሥልጣንና ተግባር ለመወሰን በወጣው አዋጅ ቁጥር 691/2003 አንቀጽ 5 እና አንቀጽ 34 መሠረት ይህን ደንብ አውጥቷል፡፡

1. አጭር ርዕስ

ይህ ደንብ “የትምህርት ስትራቴጂ ማዕከል ማቋቋሚያ የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ ቁጥር 276/2005” ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል፡፡

2. ትርጓሜ

የቃላት አገባብ ሌላ ትርጉም የሚያሰጠው ካልሆነ በስተቀር በዚህ ደንብ ውስጥ፦

1. “አዋጅ” ማለት የከፍተኛ ትምህርት አዋጅ 650/2001 ቁጥር ነው፤
2. “ከፍተኛ ትምህርት” ማለት በአዋጁ አንቀጽ 2(8) የተሰጠው ትርጓሜ ይኖረዋል፤
3. “ሚኒስቴር” ወይም “ሚኒስትር” ማለት እንደቅደም ተከተሉ የትምህርት ሚኒስቴር ወይም ሚኒስትር ነው፤
4. ማንኛውም በወንድ ጾታ የተገለጸው የሌትንም ይጨምራል፡፡

3. መቋቋም

1. የትምህርት ስትራቴጂ ማዕከል (ከዚህ በኋላ “ማዕከል” እየተባለ የሚጠራ) የሕግ ሰውነት ያለው ራሱን የቻለ የፌዴራል መንግሥት መሥሪያ ቤት ሆኖ በዚህ ደንብ ተቋቋሟል፡፡
2. የማዕከሉ ተጠሪነት ለሚኒስቴሩ ይሆናል፡፡

4. ዋና መስሪያ ቤት

የማዕከሉ ዋና መስሪያ ቤት በአዲስ አበባ ሆኖ እንደ አስፈላጊነቱ በማናቸውም ሥፍራ ቅርንጫፍ ጽሕፈት ቤት ሊኖረው ይችላል፡፡

5. የማዕከሉ ዓላማ

የማዕከሉ ዓላማ የአገሪቱ የትምህርት ጥራትና ብቃት ወደ ላቀ ደረጃ እንዲሸጋገር ለማስቻል በትምህርትና ሥልጠና ዘርፍ ጥናትና ምርምር በማካሄድ በትምህርት አስተዳደር፣ በትምህርት ፕሮግራሞች፣ በምርምር፣ በመምህራን ልማትና በሰው ኃይል

ልማት የፖሊሲና ስትራቴጂ መነሻ ሃሳቦችን ማመንጨትና አስተማማኝ አገራዊ የመረጃ ማዕከል ሆኖ ማገልገል ይሆናል።

6. የማዕከሉ ስልጣንና ተግባር

ማዕከሉ የሚከተሉት ስልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፦

1. በአዋጁ አንቀጽ 90 እና አግባብ ባላቸው ሌሎች አንቀጾች የተመለከቱትን ስልጣንና ተግባራት በሥራ ላይ ያውላል፤
2. አገር አቀፍ የትምህርትና ሥልጠና የብቃትማ ዕቀፍ ያዘጋጃል፤ አፈጻጸሙን እየገመገመ ለሚኒስቴሩ ያቀርባል፤
3. አገራዊ የትምህርት ጥራት ደረጃዎች ላይ ሚኒስቴሩን ያማክራል፤ ለአፈጻጸሙም መመሪያዎችን ያዘጋጃል፤
4. በጥናትና ምርምር ጡጢቶችና የህዝብ ወቅታዊ ጥያቄዎች በሆኑ ትምህርት ነክ ጉዳዮች ዙሪያ በባለድርሻ አካላት መካከል ውይይትና ክርክር እንዲካሄድ ያደርጋል፤ የህዝብ አስተያየት ያሰባስባል፤ ግኝቱን አጠቃሎ ለሚኒስቴሩ ሪፖርት ያቀርባል፤
5. በትምህርት ዘርፍ አመራርና ኮሚሽን አግባብነት ያላቸውን አካላት ያማክራል፤
6. የንብረት ባለቤት ይሆናል፤ ውል ይዋዋላል፤ በስሙ ይከላል፤ ይከስላል፤
7. ዓላማውን ከግብ ለማድረስ የሚረዱ ሌሎች ተዛማጅ ተግባራትን ያከናውናል።

7. የማዕከሉ አቋም

ማዕከሉ፦

1. አማካሪ ካውንስል፤
2. በመንግሥት የሚሾሙ አንድ ዋና ዳይሬክተርና እንደአስፈላጊነቱ ምክትል ዋና ዳይሬክተሮች፤ እና
3. አስፈላጊው ሠራተኞች፤ ይኖሩታል።

8. የአማካሪ ካውንስል አባላት

1. የአማካሪ ካውንስሉ አባላት አግባብነት ካላቸው የመንግሥት መሥሪያ ቤቶችና ከከፍተኛ የትምህርት ተቋማት የተውጣጡ ባለሙያዎች ሆነው በሚኒስትሩ ይሰየማሉ።
2. የአማካሪ ካውንስሉ አባላት ቁጥር እንደአስፈላጊነቱ ይወሰናል።

9. የአማካሪ ካውንስሉ ተግባራት

አማካሪ ካውንስሉ፡-

1. የትምህርትና ሥልጠና ፖሊሲዎችንና ስትራቴጂዎችን በማመንጨት፣ የትምህርት ጥናትና ምርምር ጥራትና ልህቀትን በማሻሻል፣ ለክፍተኛ ትምህርት ተቋማት በአዋጁ መሠረት በሚሰጥ ጥቅል በጀትና የመንግሥት ድጎማ አመዳደብ እና በተመሳሳይ ጉዳዮች ላይ ማዕከሉን ያማክራል፤
2. በፖሊሲና ዕቅዶች ተፈጻሚነት ላይ የሚፈጠሩ ክፍተቶችን ይለያል፣ ምክንያቶችን ያጣራል፣ የማሻሻያና የማስተካከያ ሃሳቦችን ያቀርባል፤
3. በትምህርትና ሥልጠና ሥርዓቱ በተመዘገበው ለውጥና ዕድገት ላይ ሙያዊ ግምገማና ምዘና ያደርጋል፤
4. ለማዕከሉ ዓላማ መሳካት ወሳኝ በሆኑ ሌሎች ጉዳዮች ላይ ማዕከሉን ያማክራል፡፡

10. የአማካሪ ካውንስሉ ሰብሰባዎች

1. አማካሪ ካውንስሉ ለሥራው ባስፈለገ መጠን ይሰበሰባል፡፡
2. ከካውንስሉ አባላት መካከል ከግማሽ በላይ የሚሆኑት በሰብሰባ ላይ ከተገኙ ምልዓተ ጉባዔ ይሆናል፡፡
3. የካውንስሉ ውሳኔዎች በድምጽ ብልጫ ያልፋሉ፤ ሆኖም ድምጽ እኩል በእኩል ከተከፈለ ሰብሰቢው ወሳኝ ድምጽ ይኖረዋል፡፡
4. የዚህ አንቀጽ ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆኖ ካውንስሉ የራሱን የሰብሰባ ሥነ ሥርዓት ደንብሊ ያወጣ ይችላል፡፡

11. የዋና ዳይሬክተሩ ሥልጣንና ተግባር

1. ዋና ዳይሬክተሩ የማዕከሉ ዋና ሥራ አስፈጻሚ በመሆን ከሚኒስቴሩ በሚሰጠው አጠቃላይ መመሪያ መሠረት የማዕከሉን ሥራዎች ይመራል፣ ያስተዳድራል፡፡
2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) የተመለከተው አጠቃላይ አገላለጽ እንደተጠበቀ ሆኖ ዋና ዳይሬክተሩ፡-
  - ሀ/ በዚህ ደንብ አንቀጽ 6 የተመለከቱትን የማዕከሉን ሥልጣንና ተግባራት በሥራ ላይ ያውላል፤
  - ለ/ የማዕከሉን ድጋፍ ሰጪ ሠራተኞች በፌደራል ሲቪል ሰርቪስ ሕጎች መሠረት እንዲሁም የማዕከሉን ዓላማ በማስፈጸም ሥራ ላይ የሚሠማሩ ባለሙያዎችን

- የፌደራል ሲቪል ሰርቪስ ሕጎችን መሠረታዊ መርሆዎች ተከትሎ በመንግሥት በሚጸድቅ መመሪያ መሰረት ይቀጥራል፤ ያስተዳድራል፤
- ሐ/ የማዕከሉን የሥራ ፕሮግራምና በጀት አዘጋጅቶ ለሚኒስቴሩ ያቀርባል፤ ሲጸድቅም ተግባራዊ ያደርጋል፤
- መ/ ለማዕከሉ በተፈቀደው በጀትና የሥራ ፕሮግራም መሰረት ክፍያዎችን ይፈጽማል፤
- ሠ/ ከሦስተኛ ወገኖች ጋር በሚደረጉ ግንኙነቶች ማዕከሉን ይወክላል፤
- ረ/ የማዕከሉን የሥራ አፈጻጸምና የሂሳብ ሪፖርቶች አዘጋጅቶ ለሚኒስቴሩ ያቀርባል።

3. ዋና ዳይሬክተሩ ለማዕከሉ ሥራ ቅልጥፍና በሚያስፈልግ መጠን ሥልጣንና ተግባሩን በከፊል ለማዕከሉ ሌሎች ኃላፊዎችና ሰራተኞች በውክልና ሊሰጥ ይችላል።

12. በጀት

የማዕከሉ በጀት በመንግስት ይመደባል።

13. ስለሂሳብ መዛግብት

1. ማዕከሉ የተሟሉና ትክክለኛ የሆኑ የሂሳ መዛግብት ይይዛል።
2. የማዕከሉ የሂሳብ መዛግብትና ገንዘብ ነክ ሰነዶች በዋናው አዲተር ወይም ዋናው አዲተር በሚሰይመው አዲተር በየዓመቱ ይመረመራሉ።

14. የመብትና ግዴታ መተላለፍ

ከከፍተኛ ትምህርት ስትራቴጂ ማዕከል ጋር የተያያዙ የሚኒስቴሩ መብቶችና ግዴታዎች በዚህ ደንብ ለማዕከሉ ተላልፈዋል።

15. ደንቡ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ ደንብ በፌደራል ነጋሪት ጋዜጣ ታትሞ ከወጣበት ቀን ጀምሮ የጸና ይሆናል።

አዲስ አበባ ታህሳስ 24 ቀን 2005 ዓ.ም
 ኃይለማርያም ደሳለኝ
 የኢትዮጵያ ፌደራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ
 ጠቅላይ ሚኒስትር

አ/ ለጤና ጥበቃ ሚኒስቴር ተጠሪ የሆኑ አስፈጻሚ አካላት ማቋቋሚያ ህጎች

አዋጅ ቁጥር 276/1994

ሀገር አቀፍ የኤች.አይ.ቪ/ኤድስ መከላከያና መቆጣጠሪያ ምክር ቤት እና

የኤች.አይ.ቪ/ኤድስ መከላከያና መቆጣጠሪያ ጽሕፈት ቤትን ለማቋቋም አዋጅ አዋጅ

የኤች.አይ.ቪ/ኤድስ በአ.ትዮጵያ በከፍተኛ ደረጃ በመስፋፋት ላይ የሚጋኝ ተላላፊ በሽታ በመሆኑ፤

በሽታው በግለሰቦች ላይ ከሚፈጥረው የሕመም ስቃይና ሞት፤ በተጨማሪ በርካታና ውስብስብ ማኅበራዊና ኢኮኖሚያዊ ችግሮችን የሚያስከትል በመሆኑ፤

ኤች.አይ.ቪ/ኤድስ ቅንጅት ያለውና በሕዝብ ተሳትፎ ላይ የተመሠረተ የመከላከልና የቁጥጥር ዘመቻ ተደርጎበት ሥርጭቱ ካልተገታ በስተቀር ሊያስከትል የሚችለው የጤና፣ የማኅበራዊና የኢኮኖሚ ቀውስ እጅግ የሚያስፈራ በመሆኑ፤

የኤች.አይ.ቪ/ኤድስ ሥርጭትን ለመግታት የተለያዩ መንግሥታዊና መንግሥታዊ ያልሆኑ ድርጅቶችንና ልዩ ልዩ የኅብረተሰብ ክፍሎችን ያካተተና በስፋት የሚያሳትፍ ሀገር አቀፍ አካል እንዲሁም ራሱን የቻለ መንግሥታዊ አስፈጻሚ መሥሪያ ቤት ማቋቋም አስፈላጊ ሆኖ በመገኘቱ፤

በአ.ትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ህገ መንግሥት አንቀጽ 55(1) መሠረት የሚከተለው ታውጇል፡፡

1. አዋር ርዕስ

ይህ አዋጅ “ሀገር አቀፍ የኤች.አይ.ቪ/ኤድስ መከላከያና መቆጣጠሪያ ምክር ቤት እና የኤች.አይ.ቪ/ኤድስ መከላከያና መቆጣጠሪያ ጽሕፈት ቤት ማቋቋሚያ አዋጅ ቁጥር 276/1994” ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል፡፡

2. ትርጓሜ

የቃሉ አገባብ ሌላ ትርጉም የሚያሰጠው ካልሆነ በስተቀር በዚህ አዋጅ ውስጥ፡-

- 1. “ምክር ቤት” ማለት በዚህ አዋጅ አንቀጽ 3 የተቋቋመው ሀገር አቀፍ የኤች.አይ.ቪ/ኤድስ መከላከያና መቆጣጠሪያ ምክር ቤት ነው፤
- 2. “ጽሕፈት ቤት” ማለት በዚህ አዋጅ አንቀጽ 8 የተቋቋመው የኤች.አይ.ቪ/ኤድስ መከላከያና መቆጣጠሪያ ጽሕፈት ቤት ነው፤

3. “ክልል” ማለት በሕገ መንግሥቱ አንቀጽ 47 (1) በተደነገገው መሠረት የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ አባል የሆነ ሲሆን የአዲስ አበባ ከተማ መስተዳደርና የድሬዳዋ ከተማ ምክር ቤትን ይጨምራል፤
4. “መንግሥታዊ ያልሆነ ድርጅት” ማለት በሀገር አቀፍ ደረጃ ለመንቀሳቀስ የሚያስችል ሕጋዊ አቋም ያለውና የኤች.አይ.ቪ/ኤድስ በመከላከልና በመቆጣጠር ተግባር ተሳትፎ ያለው ማኅበር፣ የቦን አድራጎት ድርጅት ወይም የሃይማኖት ተቋም ነው፡፡

ክፍል ሁለት

ሀገር አቀፍ የኤች.አይ.ቪ/ኤድስ መከላከያና መቆጣጠሪያ ምክር ቤት

3. መቋቋም

ሀገር አቀፍ የኤች.አይ.ቪ/ኤድስ መከላከያና መቆጣጠሪያ ምክር ቤት በዚህ አዋጅ ተቋቁሟል፡፡

4. የምክር ቤቱ አባላት

ምክር ቤቱ በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ፕሬዚዳንት ሰብሳቢነት የሚመራ ሆኖ የሚከተሉት አባላት ይኖሩታል፡-

1. የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ምክትል ጠቅላይ ሚኒስትር፤
2. የፌዴራል መንግሥት ሚኒስትሮች፤
3. የሕዝብ ተወካዮች ምክር ቤት አፈ ጉባዔ፤
4. የክልል ርዕሳዊ መስተዳድር፤
5. በጠቅላይ ሚኒስትር ጽሕፈት ቤት የሴቶች ጉዳይ ኃላፊ፤
6. የአደጋ መከላከልና ዝግጁነት¹³⁶ ኮሚሽነር፤
7. የፌዴራል ሲቪል ሰርቪስ ኮሚሽነር፤¹³⁷
8. የኢትዮጵያ ሳይንስና ቴክኖሎጂ ኮሚሽነር፤¹³⁸
9. የጽሕፈት ቤቱ ኃላፊና የሥራ አመራር ቦርድ አባላት፤
10. የሚከተሉት የመገናኛ ብዙሃን ተቋማት ኃላፊዎች፤

¹³⁶ በ22/15(2008) ደ.363 መሰረት “ብሔራዊ የአደጋ ስጋት ስራ አመራር ኮሚሽን ኮሚሽነር” በሚል ይነበብ፡፡

¹³⁷ በ22/12(2008) አ.916 አንቀጽ 9(5) መሰረት “የፕብሊክ ሰርቪስ እና የሰው ሀብት ልማት ሚኒስትር” በሚል ይነበብ፡፡

¹³⁸ በ22/12(2008) አ.916 አንቀጽ 9(11) መሰረት “የሳይንስና ቴክኖሎጂ ሚኒስትር” በሚል ይነበብ፡፡

ሀ/ የኢትዮጵያ ሬዲዮና ቴሌቪዥን ድርጅት፤¹³⁹

ለ/ የኢትዮጵያ ዜና አገልግሎት ድርጅት፤

ሐ/ የኢትዮጵያ ፕሬስ ድርጅት፤

መ/ በምክር ቤቱ የሚሰየሙ ሌሎች የመገናኛ ብዙሃን ተቋሞች፤

11. የሚከተሉት የሃይማኖት ተቋሞች መሪዎች፡-

ሀ/ የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋህዶ ቤተክርስቲያን፤

ለ/ የኢትዮጵያ የእስልምና ጎዳዮች ጠቅላይ ምክር ቤት፤

ሐ/ የኢትዮጵያ ካቶሊካዊት ቤተክርስቲያን፤

መ/ የኢትዮጵያ ወንጌላዊት መካከለኛ ቤተክርስቲያን፤

ሠ/ የኢትዮጵያ አብይተ ክርስቲያናት ኅብረት፤

12. የክርስቲያን በጎ አድራጎትና ልማት ድርጅት ዲሬክተር፤

13. የኢትዮጵያ ቀይ መስቀል ማህበር ፕሬዝዳንት፤

14. የኢትዮጵያ ቤተሰብ መምሪያ ማኅበር ፕሬዚዳንት፤

15. የኢትዮጵያ ህክምና ማኅበር ኮንፌዴሬሽን ፕሬዚዳንት፤

16. ¹⁴⁰

17. የኢትዮጵያ አሠሪዎች ማኅበር ፌዴሬሽን ፕሬዚዳንት፤

18. የኢትዮጵያ ንግድ ምክር ቤት ፕሬዚዳንት፤

19. የኢትዮጵያ መምህራን ማኅበር ፕሬዚዳንት፤

20. የኤች.አይ.ቪ/ኤድስ ጋር የሚኖሩ ዜጎች ማኅበራት መሪዎች፤

21. የዚህ አዋጅ አንቀጽ ድንጋጌ እንደተጠበቀ ሆኖ በምክር ቤቱ የሚሰየሙ ሌሎች መንግሥታዊ ያልሆኑ ድርጅቶች ኃላፊዎች፤

22. በምክር ቤቱ የሚሰየሙ ታዋቂ ግለሰቦች፡፡

5. የምክር ቤቱ ዓላማዎች

ምክር ቤቱ የሚከተሉት ዓላማዎች ይኖሩታል፡-

1. የኤች.አይ.ቪ/ኤድስ ለመከላከልና ለመቆጣጠር አግባብ ያላቸው አካላት ለችግሩ ይበልጥ ትኩረት ሰጥተው እንዲንቀሳቀሱ በማድረግና የኅብረተሰቡን ግንዛቤ

¹³⁹ 20/79(2006) አ.858 "የኢትዮጵያ ብርድካስቲንግ ኮርፖሬሽን" ሆኗል፡፡

¹⁴⁰ ይህ ንዑስ አንቀጽ በአማርኛው ላይ የተዘለለ ሲሆን ሆኖም በእንግሊዥው ላይ "the president of the Ethiopian labor unions confederations" በሚል ተቀምጧል፡፡

እንዲያገለብቱ በማበረታታት ጤናማ አመለካከትና ባህሪ የሚዳብርበትን ሁኔታ መቀየስ፤

2. በሀገር አቀፍ ደረጃ የሚደረጉት የኤች.አይ.ቪ/ኤድስን የመከላከልና የመቆጣጠር ጥረቶች በተናጠል ሳይሆን በተቀናጀ መልክ እንዲካሄዱና ወጣቶችና ሴቶችን ጨምሮ ለበሽታው ይበልጥ የተጋለጡ የጎብረተሰብ ክፍሎች ራሳቸውን ከበሽታው ለመከላከል እንዲችሉ አስፈላጊውን እርዳታና ድጋፍ የሚያገኙበትን ሁኔታ ማመቻቸት፤

3. ከኤች.አይ.ቪ/ኤድስ ጋር የሚኖሩ የጎብረተሰብ ክፍሎችና በኤድስ ምክንያት ወላጅ አልባ የሆኑ ልጆች የጤና፣ የሥነ ልቦናና የምክር አገልግሎትና አስፈላጊውን የማቴሪያል ድጋፍ የሚያገኙበትን እንዲሁም ሰብአዊ መብታቸው የሚከበርበትን ሁኔታ ማመቻቸት፤

4. የአገሪቱ የኤድስ ፖሊሲ ከአጠቃላይ የጤና ፖሊሲው ጋር ተቀናጅተ ተግባር ላይ የሚውልበትን መንገድ ለመቀየስና የበሽታውን ሥርጭት ለመከታተልና ለመገምገም የሚያስችል ዕቅድና ስትራቴጂ ለመንደፍ የሚረዱ ሃሳቦችን ማመንጨትና ከዚህ ጋር የተያያዙ የጥናትና የምርምር ተግባሮችን ማበረታታት፤

5. በተጠናክረና በተቀናጀ መልክ ፕሮግራሞችን ለማስፈጸም ከአገር ውስጥና ከውጭ እርዳታ የሚሰበሰብበትን ሁኔታ ማመቻቸት።

6. የምክር ቤቱ ሥልጣንና ተግባር

ምክር ቤቱ የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባሮች ይኖሩታል፡

- 1. ዓላማውን ለማስፈጸም በሚረዱ ጉዳዮች ላይ ይመክራል፤ ሃሳብ ያመነጫል፤
- 2. ከአገር ውስጥና ከውጭ እርዳታ ለማሰብሰብ ለለጋሾች ጥሪ ያቀርባል፤ ስለዕርዳታው አጠቃቀም አጠቃላይ አመራር ይሰጣል፤ አፈጻጸሙን ይከታተላል፤
- 3. የኤች.አይ.ቪ/ኤድስ ፕሮግራሞችን አፈጻጸምና በዚህ ዙሪያ የመንግሥታዊና መንግሥታዊ ያልሆኑ ድርጅቶችን ቅንጅታዊ እንቅስቃሴ ይገመግማል፤ የማሻሻያና የማጠናከሪያ ሃሳቦችን ያቀርባል፤
- 4. በኤች.አይ.ቪ/ኤድስ መከላከልና ቁጥጥር ተግባራት አመርቂ ውጤት ላስገኙ ተቋማትና ግለሰቦች ሽልማት ይሰጣል፤
- 5. የራሱን ዓርማ ቅርጽና ይዘት ይወስናል፤
- 6. ዓላማውን ለማስፈጸም የሚረዱ ሃሳቦችን የሚያመነጩ ኮሚቴዎች ያቋቁማል።

7. የምክር ቤቱ ስብሰባዎች

1. የምክር ቤቱ መደበኛ ስብሰባ በየሰድስት ወሩ ይካሄዳል፤ ሆኖም በማናቸውም ጊዜ አስቸኳይ ስብሰባ ሊደረግ ይችላል፤
2. ከምክር ቤቱ አባላት መካከል ከግማሽ በላይ ከተገኙ ምልክት ጉባዔ ይሆናል፤
3. የምክር ቤቱ ውሳኔ በድምጽ ብልጫ ያልፋል፤ ሆኖም ድምጽ እኩል በእኩል የተከፈለ እንደሆነ ስብሰባው ወሳኝ ድምጽ ይኖረዋል፡፡
4. የዚህ አንቀጽ ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆኖ፣ ምክር ቤቱ የራሱን የስብሰባ ሥነሥርዓት ደንብ ሊያወጣ ይችላል፡፡

ክፍል ሦስት

የኤች.አይ.ቪ/ኤድስ መከላከያና መቆጣጠሪያ ጽሕፈት ቤት

8. መቋቋም

1. የኤች.አይ.ቪ/ኤድስ መከላከያና መቆጣጠሪያ ጽሕፈት ቤት ራሱን የቻለ የሕግ ሰውነት ያለው የፌዴራል መንግሥት መሥሪያ ቤት ሆኖ በዚህ አዋጅ ተቋቁሟል፡፡
2. የጽሕፈት ቤቱ ተጠሪነት ለጠቅላይ ሚኒስትሩ¹⁴¹ ይሆናል፤

9. ዋና መሥሪያ ቤት

የጽሕፈት ቤቱ ዋና መሥሪያ ቤት በአዲስ አበባ ሆኖ አንደአስፊላጊነቱ በማናቸውም ሥፍራ ቅርንጫፍ ሊኖረው ይችላል፡፡

10. ዓላማ

የጽሕፈት ቤቱ ዓላማ የአገሪቱን የኤች.አይ.ቪ/ኤድስ ፖሊሲ አፈጻጸም ማስተባበርና መምራት ይሆናል፡፡

11. ሥልጣንና ተግባር

ጽሕፈት ቤቱ የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባሮች ይኖሩታል፦

1. የምክር ቤቱ ሴክራታሪያት ሆኖ ያገለግላል፤
2. የምክር ቤቱን አስተያየት አካቶ የተዘጋጀ አገር አቀፍ የኤች.አይ.ቪ/ኤድስ መከላከያና መቆጣጠሪያ ፕሮግራም ለመንግሥት አቅርቦ ያስጸድቃል፤ አፈጻጸሙን ይከታተላል፤ ያስተባብራል፤

¹⁴¹ በ17/1(2003) አ.691 አንቀጽ 33(20) ተጠሪነቱ ለጤና ፕቢክ ሚኒስቴር ሆኗል፡፡

3. ኤች.አይ.ቪ/ኤድስን ለመከላከልና ለመቆጣጠር የሚንቀሳቀሱ የፌዴራልና የክልል መንግሥታዊ አካላትንና መንግሥታዊ ያልሆኑ ድርጅቶችን እንቅስቃሴ ያስተባብራል፤ የሥራ ቅንጅት እንዲኖር ሁኔታዎችን ያመቻቻል፤
4. ኅብረተሰቡ ስለኤች.አይ.ቪ/ኤድስ ግንዛቤ እንዲኖረው አገር አቀፍና ዓለም አቀፍ ስብሰባዎችና ዓውደ ጥናቶች ያዘጋጃል፤ እንዲዘጋጁም ሁኔታዎችን ያመቻቻል፤
5. የኤች.አይ.ቪ/ኤድስን ለመከላከልና ለመቆጣጠር በሚደረጉ አኅጉራዊና ዓለም አቀፋዊ ስብሰባዎች ይሳተፋል፤
6. በአገሪቱ ያለውን የኤች.አይ.ቪ/ኤድስ ገፅታ መረጃዎች ያሰባሰባል፤ ያጠናቅራል፤ አንዳስፈላጊነቱ ለሚመለከታቸው ሁሉ ያሰራጫል፤
7. ከተለያዩ ለጋሾች ጋር ግንኙነት ለመፍጠር ድጋፍ የሚገኝበትን ዘዴ ይቀይሳል፤
8. በልገሳ የተገኘው ገንዘብና ከመንግሥት የሚመደበው በጀት በአግባቡ ሥራ ላይ መዋሉን ያረጋግጣል፤
9. የንብረት ባለቤት ይሆናል፤ ውል ይዋዋላል፤ በስሙ ይከላል ይከሰሳል፤
10. ዓላማውን ከግብ ለማድረስ የሚያስፈልጉ ሌሎች ተግባሮችን ያከናውናል።

12. የጽህፈት ቤቱ አቋም

ጽሕፈት ቤቱ፦

1. የሥራ አመራር ቦርድ፤
2. በመንግሥት የሚሾም አንድ ኃላፊ እና
3. አስፈላጊው ሠራተኞች ይኖሩታል።

13. ስለቦርድ አባላት

1. የሥራ አመራር ቦርዱ የኤች.አይ.ቪ/ኤድስን ፖሊሲን በማስፈጸም ረገድ ጉልህ ሚና ካላቸው የመንግሥት መሥሪያ ቤቶችና የምክር ቤቱ አባላት ከሆኑ መንግሥታዊ ያልሆኑ ድርጅቶች የተውጣጡ በመንግሥት የሚሰየሙ አባላት ይኖሩታል። ቁጥራቸውም እንዳስፈላጊነቱ ይወሰናል።
2. የቦርዱ ሰብሳቢ ከአባላቱ መካከል በመንግሥት ይመደባል።

14. የቦርዱ ሥልጣንና ተግባር

የሥራ አመራር ቦርዱ፤

1. ጽሕፈት ቤቱ የሚከታተላቸው ፕሮግራሞችና ፕሮጀክቶች በተቀናጀ መልኩ መፈጸማቸውን ለማረጋገጥ በበላይነት ይመራል፤ ይቆጣጠራል፤

2. ከፕሮግራምችና ፕሮጀክቶች አፈጻጸም ጋር ተያይዘው በሚነሱና አመራር በሚሹ ጉዳዮች ላይ እንደ አግባቡ ውሳኔ ይሰጣል፤ ወይም ከአስተያየቱ ጋር ለመንግሥት ያቀርባል፤
3. የጽሕፈት ቤቱን መዋቅርና የሰው ኃይል ፕላን መርምሮ ለመንግሥት ያቀርባል፤
4. ለመንግሥት የሚቀርበውን የጽሕፈት ቤቱን በጀትና ሪፖርት ያጸድቃል፤
5. በጽሕፈት ቤቱ ኃላፊ በሚቀርቡለት ሌሎች ጉዳዮች ላይ ይመክራል፤ ይወስናል።

15. የቦርዱ ስብሰባ

1. ቦርዱ በወር አንድ ጊዜ ይሰበሰባል፤ ሆኖም አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ በስብሰባው ጥሪ በማናቸውም ጊዜ ሊሰበሰብ ይችላል፤
2. ከቦርዱ አባላት ከግማሽ በላይ የሚሆኑት በስብሰባ ላይ ከተገኙ ምልዓተ ጉባዔ ይሆናል፤
3. ቦርዱ ውሳኔ የሚያሳልፈው በድምጽ ብልጫ ይሆናል፤ ሆኖም ድምጽ እኩል በእኩል የተከፈለ እንደሆነ ስብሰባው ያለበት ወገን ሃሳብ የቦርዱ ውሳኔ ሆኖ ያልፋል፤
4. የዚህ አንቀጽ ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆነው፣ ቦርዱ የራሱን የስብሰባ ሥነ ሥርዓት ደንብ ሊያወጣ ይችላል።

16. የጽሕፈት ቤቱ ኃላፊ ሥልጣንና ተግባር

1. የጽሕፈት ቤቱ ኃላፊ የጽሕፈት ቤቱ ዋና ሥራ አስፈጻሚ ሆኖ በቦርዱ በሚሰጠው አጠቃላይ መመሪያ መሠረት የጽሕፈት ቤቱን ሥራዎች ይመራል፤ ያስተዳድራል።
2. የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) አጠቃላይ አነጋገር እንደተጠበቀ ሆኖ የጽሕፈት ቤቱ ኃላፊ፡-
  - ሀ/ በቦርዱ ስብሰባዎች በአባልነት ይሳተፋል፤
  - ለ/ በዚህ አዋጅ አንቀጽ 11 የተመለከቱትን የጽሕፈት ቤቱን ሥልጣንና ተግባሮች በሥራ ላይ ያውላል፤
  - ሐ/ በፌዴራል መንግሥት ሠራተኞች ሕግ መሠረት የጽሕፈት ቤቱ ሠራተኞች ይቀጥራል ያስተዳድራል፤
  - መ/ የጽሕፈት ቤቱን የሥራ ፕሮግራምና በጀት አዘጋጅቶ ለሥራ አመራር ቦርዱ ያቀርባል፤ ሲፈቀድም በሥራ ላይ ያውላል፤

ሠ/ ለጽሕፈት ቤቱ በተፈቀደለት በጀትና የሥራ ፕሮግራም መሠረት ገንዘብ ወጭ ያደርጋል፤

ረ/ ከሦስተኛ ወገኖች ጋር በሚደረጉ ግንኙነቶች ሁሉ ጽሕፈት ቤቱን ይወክላል

ሰ/ የጽሕፈት ቤቱን የሥራ አፈጻጸምና የሂሳብ ሪፖርት አዘጋጅቶ ለቦርዱ ያቀርባል።

3. የጽሕፈት ቤቱ ኃላፊ ለጽሕፈት ቤቱ የሥራ ቀልጥፍና ባስፈለገ መጠን ሥልጣንና ተግባሩን በክፍል ለጽሕፈት ቤቱ ኃላፊዎችና ሌሎች ሠራተኞች በውክልና ሊያስተላልፍ ይችላል፤ ሆኖም እርሱ በማይኖርበት ጊዜ የሚወከለው ሰው ከ30 ቀናት በላይ የሚሠራ ከሆነ ውክልናው አስቀድሞ ለቦርዱ ቀርቦ መፈቀድ አለበት።

17. በጀት

1. የጽሕፈት ቤቱ መደበኛ በጀት በመንግሥት ይመደባል።
2. ጽሕፈት ቤቱ ለሚያስፈጽማቸው ፕሮጀክቶች የሚያስፈልገው በጀት ከመንግሥት፤ በለጋሽ ድርጅቶችና በኅብረተሰቡ ከሚደረግ የገንዘብ መዋጮና ከውጭ ከሚገኝ የመንግሥት ብድር የተውጣጣ ይሆናል።
3. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 2 የተመለከተው በጀት የገንዘብ መዋጮዎቹ ከተደረጉበት የብድርና የዕርዳታ ስምምነቶች ጋር በተጣጣመ መልኩና በሥራ አመራር ቦርዱ በጸደቀ የጽሕፈት ቤቱ የግዥና የውጭ አፈጻጸም ሥርዓት መሠረት በጥቅም ላይ ይውላል።

18. የባንክ ሂሳብ

በዚህ አዋጅ አንቀጽ 17(2) የተመለከተው ገንዘብ በጽሕፈት ቤቱ ስም በባንክ ተቀማጭ ይሆናል።

19. የሂሳብ መዛግብት

1. ጽሕፈት ቤቱ በዚህ አዋጅ አንቀጽ 17 ንዑስ አንቀጽ (1) እና (2) ለተመለከቱት የገንዘብ ምንጮች የተለያዩ የሂሳብ መዝገቦች ይይዛል፤
2. የጽሕፈት ቤቱ የሂሳብ መዘግብትና ገንዘብ ነክ ሰነዶች በዋናው አዲተር ወይም ዋናው አዲተር በሚሰይመው አዲተር ይመረመራሉ።

ክፍል አራት

ልዩ ልዩ ድንጋጌዎች

20. የመተባበር ግዴታ

ጽሕፈት ቤቱ የኤች.አይ.ቪ/ኤድስ ፖሊሲ አፈጻጸምን በማስተባበርና በመምራት ረገድ የተሰጠውን ኃላፊነት በብቃት ለመወጣት እንዲችል ጉዳዩ የሚመለከታቸው የፌዴራልና የክልል መንግሥት መሥሪያ ቤቶችና መንግሥታዊ ያልሆኑ ድርጅቶች የመተባበር ግዴታ አለባቸው።

21. ተፈጻሚ የማይሆኑ ሕጎች

ይህን አዋጅ የሚቃረን ማንኛውም ሕግ፣ ደንብ፣ መመሪያ ወይም የአሠራር ልምድ በዚህ አዋጅ በተሸፈኑ ጉዳዮች ላይ ተፈጻሚነት አይኖረውም።

22. የመብትና ግዴታ መተላለፍ

የኤች.አይ.ቪ/ኤድስ መከላከያና መቆጣጠሪያ ሴክራታሪያት በመባል የሚታወቀው አካል መብትና ግዴታዎች በዚህ አዋጅ ለጽሕፈት ቤቱ ተላልፏል።

23. አዋጁ የሚጸናበት ጊዜ

ይህ አዋጅ ከሰኔ 4 ቀን 1994ዓ.ም ጀምሮ የፀና ይሆናል።

አዲስ አበባ ሰኔ 4 ቀን 1994 ዓ.ም
ግርማ ወልደጊዮርጊስ
የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ
ፕሬዚዳንት

አዋጅ ቁጥር 553/1999

የመድኃኒት ፈንድን እና የመድኃኒት አቅርቦት ኤጀንሲን ለማቋቋም የወጣ አዋጅ

ጤና ለሕዝብ የተደላደለ ሕይወትና ምርታማነት መሠረት በመሆኑንና መድኃኒትም በጤና አገልግሎት ውስጥ ወሳኝ ድርሻ ያለው በመሆኑ፤

ለጤና አገልግሎት ከሚመደበው መዋዕለ ንዋይ ለመድኃኒት የሚውለው ወጭ ከፍተኛ በመሆኑ፤

ጥራታቸው የተረጋገጠ መሠረታዊ መድኃኒቶችን በተመጣጣኝ ዋጋና ቀጣይነት ባለው መልኩ ለተጠቃሚው ሀብረተሰብ ማቅረብ አስፈላጊ በመሆኑ፤

በመንግሥት የጤና ተቋማት አስተማማኝና ዘለቁታ ያለው የመድኃኒት አቅርቦት እንዲኖር ለማስቻል የሚያስፈልግ ገንዘብ ከተለያዩ ምንጮች በማሰባሰብ ሀብረተሰቡ ፍትሃዊ ቢሆን መንገድ ተጠቃሚ የሚሆንበትን አሠራር መቀየስ ተገቢ በመሆኑ፤

በአ.ት.ዮ.ጽ.ያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ሕገመንግሥት አንቀጽ 55(1) መሠረት የሚከተለው ታውጇል፤

ክፍል አንድ

ጠቅላላ

1. አጭር ርዕስ

ይህ አዋጅ “የመድኃኒት ፈንድን እና የመድኃኒት አቅርቦት ኤጀንሲ ማቋቋሚያ አዋጅ ቁጥር 553/1999” ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል፡፡

2. ትርጓሜ

የቃሉ አገባብ ሌላ ትርጉም የሚያሰጠው ካልሆነ በስተቀር በዚህ አዋጅ ውስጥ፡

1. “መድኃኒት” ማለት በሽታን ለመመርመር፣ ለመከላከል፣ ለማስታገስ ወይም ለማከም የሚያገለግል ማንኛውም ንጥረ ነገር ወይም የንጥረ ነገሮች ውህድ ሲሆን የሕክምና መገልገያዎችንና የሕክምና መሣሪያዎችን ይጨምራል፤
2. “የሕክምና መገልገያ” ማለት በሽታን ለመመርመር ወይም ለማከም በውስጥ ወይም በውጭ የሰውነት አካል ጥቅም ላይ የሚውል ማንኛውም መገልገያ ሲሆን፣ የቁስል መስፈያ ክሮችን፣ ሲሪንጆችን፣ መርፌዎች፣ ፋሻ፣ ጉዝ፣ ጥጥና መሰል ዝግጅቶች፣ ኬሚካሎችንና ፊልሞችን ይጨምራል፤
3. “የሀክምና መሣሪያ” ማለት በሽታን ለመመርመር ወይም ለማከም በውስጥ ወይም በውጭ የሰውነት አካል ጥቅም ላይ የሚውል ማንኛውም መሣሪያ ሲሆን የተለያዩ

የመመርመሪያ፣ የላቦራቶሪ፣ የቀዶ ጥገናና የጥርስ ሕክምና መሣሪያዎችን ይጨምራል፤

- 4. “የመንግሥት የጤና ተቋም” ማለት በፌዴራል ወይም በክልል መንግሥት ባለቤትነት የሚተዳደር የጤና አገልግሎት የሚሰጥ ተቋም ነው፤
- 5. “ክልል” ማለት በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ሪፐብሊክ ሕገመንግሥተ አንቀጽ 47(1) የተጠቀሰው ማንኛውም ክልል ሲሆን የአዲስ አበባና የድሬዳዋ ከተማ አስተዳደሮችንም ይጨምራል፤
- 6. “አግባብ ያለው አካል” ማለት የጤና ተቋማትን ብቃትና የመድኃኒትን ደህንነት፣ ፈዋሽነትና ጥራት ለማረጋገጥ ሥልጣን የተሰጠው አካል ነው፤
- 7. “ሚኒስቴር” እና “ሚኒስትር” ማለት እንደ ቅደም ተከተሉ የጤና ጥበቃ ሚኒስቴር እና ሚኒስትር ነው፡፡

ክፍል ሁለት

የመድኃኒት ፈንድ

3. መቋቋም

የመድኃኒት ፈንድ (ከዚህ በኋላ “ፈንድ” እየተባለ የሚጠራ) በዚህ አዋጅ ተቋቁሟል፡

4. የፈንዱ ምንጮች

ፈንዱ የሚከተሉት ምንጮች ይኖሩታል፡-

- 1. በዚህ አዋጅ መሠረት ከመድኃኒት አቅርቦት ከሚገኝ የተጣራ ገቢ፤
- 2. ከመንግሥት በዓይነት ወይም በገንዘብ የሚሰጥ ድጋፍ፤ እና
- 3. ከለጋሽ አካላት በዓይነት ወይም በገንዘብ የሚሰጥ እርዳታ፡፡

5. የፈንዱ አጠቃቀም

ፈንዱ የሥራ ማስኬጃ ወጪዎችን እንዲሸፍን ከተደረገ በኋላ ተመልሶ በማዟዟር ለመድኃኒት ግዥ እና ለመድኃኒት አገልግሎት ማስፋፊያና ማጠናከሪያ እንዲውል ይደረጋል፡፡

ክፍል ሦስት

የመድኃኒት አቅራቢ ኤጀንሲ

6. መቋቋም

1. የመድኃኒት አቅራቢ ኤጀንሲ (ከዚህ በኋላ “ኤጀንሲ” እየተባለ የሚጠራ) የህግ ሰውነት ያለው ራሱን የቻለ የፌዴራል መንግሥት መሥሪያ ቤት ሆኖ በዚህ አዋጅ ተቋቁሟል።
2. ኤጀንሲው ተጠሪነቱ ለሚኒስቴሩ ይሆናል።

7. ዋና መሥሪ ቤት

የኤጀንሲው ዋና መሥሪያ ቤት በአዲስ አበባ ሆኖ እንደአስፈላጊነቱ በማናቸውም ሥፍራ ቅርንጫፎች ሊኖሩት ይችላል።

8. ዓላማ

የሚከተሉት ዓላማዎች ይኖሩታል፡-

1. የመንግሥት ጤና ተቋማት ጥራታቸው የተረጋገጠ መሠረታዊ መድኃኒቶችን በተመጣጣኝ ዋጋ ቀጣይነት ባለው መልኩ ለተጠቃሚው ሕብረተሰብ እንዲያቀርቡ የማስቻል፤
2. የመድኃኒት አቅርቦቱን በማጠናከርና ዘለቄታዊነቱን በማረጋገጥ የጤና አገልግሎቱን ለማስፋፋትና ለማጠናከር በሚደረገው የልማት እንቅስቃሴ አስተዋጽኦ የማድረግ፤
3. ፈንዳ ወጪውን እንዲሸፍን ከተደረገ በኋላ ተመልሶ በማዟዟር እራሱን በማሳደግ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) እና (2) የተጠቀሱትን ዓላማዎች እውን ለማድረግ ሁኔታዎችን የማመቻቸት።

9. የኤጀንሲው ሥልጣንና ተግባር

ኤጀንሲው የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፡

1. በመድኃኒት ፈንድ በመጠቀም በሀገሪቱ ዋና ዋና የጤና ችግሮች ላይ ያተኮሩ ጥራታቸው የተረጋገጠ መሠረታዊ መድኃኒቶችን በበቂ መጠን፣ በተመጣጣኝ ዋጋና ቀጣይነት ባለው መልኩ ለመንግሥታዊ የጤና አገልግሎት ተቋማት ማቅረብ የሚያስችል ቀልጣፋና ብቃት ያለው የግዥና የስርዓት ሥርዓት ይዘረጋል፤ ይተገብራል፤

2. ዘመናዊ የክምችት አስተዳደር ለማስፈን የሚያስችል አሰራር በመዘርጋት ተመጣጣኝና ተገቢ የመድኃኒት ክምችትና ያልተቋረጠ አቅርቦት እንዲኖር ያደርጋል፤
3. የክምችትና የሥርዓት አውታሮችን ፍትሃዊና ውጤታማ በሆነ መልኩ ያስፋፋል፤ ያጠናክራል፤
4. አግባብ ባለው አካል ደህንነታቸው፣ ፈቃደኝነታቸውና ጥራታቸው የተረጋገጠ መድኃኒቶችን ለመንግሥት የጤና ተቋማት ያቀርባል፤ አግባብ ሆኖ ሲገኝ በበቂ መጠን ሊቀርቡ ያልቻሉ የተመረጡ መድኃኒቶችን ቦርዱ በሚያወጣው መመሪያ መሠረት መንግሥታዊ ላይሆነና ለግል የጤና ተቋማት ያቀርባል፤
5. የማንጓዣ ሥርዓትን በማመቻቸት መድኃኒቶችን በቀጥታ ለወረዳዎች ሆስፒታሎችና እንደአመቺነቱ ለጤና ጣቢያዎች ያደርሳል፡፡
6. በዘርፉ ከሚዘረጋው ስርዓት ጋር የሚጣጣም ዘመናዊ የሎጅስቲክስ መረጃ ልውውጥ ስርዓት ይዘረጋል፤
7. የአጭር፣ የመካከለኛና የረጅም ጊዜ የግዥ፣ የስርዓት፣ የማከማቸትና የማንጓዝ ዕቅድ በማዘጋጀት ይተገብራል፤ አፈፃፀሙም ይገመግማል፤
8. በሚያከናውናቸው የሥራ ዘርፎች ላይ ሙያዊ የምክር አገልግሎትና ሥልጠና ይሰጣል፡፡
9. አስፈላጊ ሆኖ ሲያገኘው ኮማቴዎችን ያቋቁማል፤ ሥራቸውን ይመራል፤ ያስተባብራል፤
10. ለሚሰጠው አገልግሎት ቦርዱ በሚያወጣው መመሪያ መሠረት ክፍያ ያስከፍላል፤
11. የንብረት ባለቤት ይሆናል፤ ውል ይዋዋላል፤ በራሱ ስም ይከሰሳል፤ ይከሰሳል፤
12. ዓላማውን ለማስፈጸም የሚረዱ ሌሎች ተግባሮችን ያከናውናል፡፡

10. የኤጀንሲው አቋም

ኤጀንሲው ፦

1. አንድ ቦርድ፤
2. በመንግሥት የሚሾሙ አንድ ዋና ዳይሬክተርና ሁለት ምክትል ዋና ዳይሬክተሮች፤ እና
3. አስፈላጊው ሠራተኞች፤ ይኖሩታል፡፡

11. የቦርዱ አባላት

1. ቦርዱ ሰብሳቢውን ጨምሮ በሚኒስትሩ አቅራቢነት አግባብ ካላቸው የፌደራል መንግስት አካላት በመንግስት የሚሰየሙና ከክልሎች የተውጣጡ አባላት ይኖሩታል።
2. የቦርዱ አባላት ቁጥር እንደአስፈላጊነቱ በመንግሥት ይወሰናል።

12. የቦርዱ ስልጣንና ተግባር

ቦርዱ የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፤

1. ኤጀንሲውን በበላይነት ይመራል፤ ይቆጣጠራል፤
2. የኤጀንሲውን ስትራቴጂዎችና የአፈጻጸም መመሪያዎች መርምሮ ያፀድቃል፤ በሥራ ላይ መዋላቸውን ይከታትላል፤ ይቆጣጠራል፤
3. የኤጀንሲው ዓመታዊ የሥራ ፕሮግራምና በጀት ያፀድቃል፤ በሥራ ላይ መዋሉንም ክትትል በማድረግ ያረጋግጣል፤
4. የመድኃኒት ፈንድን አሰባሰብና ከፈንዱም ላይ ገንዘብ ወጪና ተከፋይ የሚሆንበትን የአሰራር ሥርዓት ያፀድቃል፤ በሥራ ላይ መዋሉንም ይከታትላል፤
5. የመድኃኒት ግዢ፣ ክምችትና ሥርዓት አሰራር መመሪያዎችን ያጸድቃል፤ በሥራ ላይ መዋላቸውንም ይከታትላል፤
6. ኤጀንሲው ከባንክ የሚበደረውን የገንዘብ መጠንና አከፋፈሉን ይወስናል፤
7. ለኤጀንሲው ዳይሬክቶሮች ተጠሪ የሆኑ የሥራ ኃላፊዎችን ቅጥር፣ ምደባና ስንብት ያፀድቃል፤
8. ዓመታዊ የሒሳብ ሪፖርት ያፀድቃል፤ የውጪ ኦዲትሮችን ሪፖርት ይሰማል፤ በቀረበለት የኦዲት ሪፖርት ተመስርቶ አስፈላጊውን የእርምት እርምጃ ይወስዳል፤ ሪፖርቱንም ይፋ ያደርጋል፤
9. ስለሚሸጡ ቋሚ ንብረቶችና ከመዝገብ የሚፋቁ ሂሳቦችን በተመለከተ ውሳኔ ይሰጣል፤
10. አስፈላጊ ሆኖ ሲያገኘው አማካሪ ኮሚቴዎችን ያቋቁማል፤ ኮሚቴውን ይመራል፤ ያስተባብራል፤
11. ኤጀንሲው የሚያስከፍለውን የአገልግሎት ክፍያ መጠን ይወስናል

13. የቦርዱ ስብሰባዎች

1. ቦርዱ በሦስት ወር አንድ ጊዜ ይሰበሰባል። ሆኖም አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ በሰብሳቢው ጥሪ በማናቸውም ጊዜ ይሰበሰባል።

2. በቦርዱ ስብሰባ ላይ ሁለት ሶስተኛ አባላት ከተገኙ ምልዓተ ጉባኤ ይሆናል።
3. የቦርዱ ውሳኔ የሚተላለፈው በስብሰባው ከተገኙ አባላት በአብዛኛው ድምጽ ሲደገፍ ይሆናል። ሆኖም ድምጹ እኩል በእኩል የተከፈለ እንደሆነ ሰብሳቢው ወሳኝ ድምጽ ይኖረዋል።
4. የዚህ አንቀጽ ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆኖ ቦርዱ የራሱን የስብሰባ ሥነ-ሥርዓት ደንብ ሊያወጣ ይችላል።

14. የዋና ዳይሬክተሩ ሥልጣንና ተግባር

1. የቦርዱ አጠቃላይ አመራር እንደተጠበቀ ሆኖ ዋና ዳይሬክተሩ የኤጀንሲው ዋና ሥራ አስፈጻሚ በመሆን የኤጀንሲውን ሥራዎች ይመራል፤ ያስተዳድራል።
2. የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) አጠቃላይ አነጋገር እንደተጠበቀ ሆኖ ዋና ዳይሬክተሩ፡

ሀ/ በዚህ አዋጅ አንቀጽ 9 የተመለከቱትን የድርጅቱን ሥልጣንና ተግባራት ሥራ ላይ ያውላል፤

ለ/ የፌዴራል ሲቪል ሰርቪስ ሕግን መሠረታዊ መርሆዎች በመከተል ቦርዱ በሚያፀድቀው መመሪያ መሠረት የኤጀንሲውን ሠራተኞች ይቀጥራል፤ ያስተዳድራል፤

ሐ/ የኤጀንሲውን ዓመታዊ የሥራ ነገራዎችና በጀት አዘጋጅቶ ለቦርዱ ያቀርባል፤ ሲፈቀድም በሥራ ላይ ያውላል፤

መ/ የኤጀንሲውን ሂሳቦች በአግባቡ እንዲያዝ ያደርጋል የባንክ ሂሳብ ይክፍታል፤ ያንቀሳቅሳል፤

ሠ/ ኤጀንሲው ከሶስተኛ ወገኖች ጋር በሚያደርጋቸው ግንኙነቶች ሁሉ ኤጀንሲውን ይወክላል፤

ረ/ ስለኤጀንሲው የሥራ እንቅስቃሴ ለቦርዱ ሪፖርት ያቀርባል፤ ከቦርዱ የሚሰጡትን ሌሎች ተዛማጅ ተግባራትን ያከናውናል።

3. ዋና ዳይሬክተሩ ለኤጀንሲው የሥራ ቅልጥፍና በሚያስፈልግ መጠን ከሥልጣንና ተግባሩ በከፊል ለኤጀንሲው ምክትል ዋና ዳይሬክተሮችና ለሌሎች ሠራተኞች በውክልና ሊያስተላልፍ ይችላል።

15. የመድኃኒት ግዢና የአገልግሎት ክፍያ አፈፃፀም ስርዓት

1. አጠቃላይ የመንግሥት ግጥም መርሆዎች እንደተጠበቁ ሆኖ፣ ኤጀንሲው የራሱ የሆነ የግጥም መመሪያ ይኖረዋል።
2. መንግሥታዊ የጤና ተቋማት በሙሉ የመሠረታዊ መድኃኒቶች አቅርቦት ፍላጎቶቹን በቀጥታ ለኤጀንሲው ብቻ ጥያቄ በማቅረብ ይገለገላሉ። ኤጀንሲው የተጠቀሱትን መድኃኒቶች ለማቅረብ በማይችልበት ወቅት ለጠያቂዎች ተገቢውን አማራጭ መፍትሔ ይሰጣል። ዝርዝር አፈፃፀሙ በመመሪያ ይወሰናል።
3. የመሠረታዊ መድኃኒቶች አቅርቦትና አገልግሎት የተሰጣቸው መንግሥታዊ የጤና ተቋማት እና ሌሎች አካላት በዚህ አዋጅና አዋጁን ለማስፈጸም በሚወጣው መመሪያ መሠረት ለኤጀንሲው ተገቢውን ክፍያ ይፈጽማሉ።

16. በጀትና የኃላፊነት መጠን

1. የኤጀንሲው በጀት በዚህ አዋጅ አንቀጽ 15(3) መሠረት ከሚሰበሰበው ገቢ የሚሸፈን ሆኖ በቦርዱ መጽደቅ አለበት።
2. ኤጀንሲው ካለው ጠቅላላ ንብረት በላይ በዕዳ ተጠያቂ አይሆንም።

17. የባንክ ሂሳብ

በዚህ አዋጅ አንቀጽ 4 የተጠቀሰው ገንዘብ በኤጀንሲው ስም በተከፈተ የባንክ ሂሳብ ተቀማጭ ይሆናል።

18. ስለክፍያዎች

ከመድኃኒት ፈንድ ገንዘብ ወጪ ሆኖ የሚከፈለው በጸደቀው ዓመታዊ የሥራ ፕሮግራምና በቦርዱ መመሪያ መሠረት ይሆናል።

19. ስለሂሳብ መዛግብት

ኤጀንሲው የመድኃኒት ፈንዱን የተሟሉና ትክክለኛ የሆኑ የሂሳብ መዛግብት ይይዛል።

20. አዲት

የኤጀንሲው የሂሳብ መዛግብትና ገንዘብ ነክ ሰነዶች በየዓመቱ በውጪ አዲተኞች ይመረመራሉ። በአዲተር የተመረመሩ የሂሳብ መግለጫዎች የበጀት ዓመቱ ባለቀ በአራት ወራት ጊዜ ውስጥ ለቦርዱ ይቀርባሉ።

ክፍል አራት

ልዩ ልዩ ድንጋጌዎች

21. መብትና ግዴታ ስለማስተላለፍ

የመድኃኒትና የሕክምና መገልገያዎች አስመጪና ጅምላ አከፋፋይ አክሲዮን ማኅበር መብትና ግዴታዎች በዚህ አዋጅ ለኤጀንሲው ተላልፏል።

22. ደንብና መመሪያ የማውጣት ሥልጣን

1. የሚኒስትሮች ምክር ቤት ይህን አዋጅ ለማስፈጸም የሚያስፈልጉ ደንቦችን ሊያወጣ ይችላል።
2. ቦርዱ ይህን አዋጅ ለማስፈጸም የሚያስፈልጉ መመሪያዎችን ሊያወጣ ይችላል።

23. የተሻሻሉና ተፈጻሚ የማይሆኑ ሕጎች

ይህን አዋጅ የሚቃረን ማናቸውም ህግ፣ ደንብ፣ መመሪያ ወይም የአሠራር ልምድ በዚህ አዋጅ በተሸፈኑ ጉዳዮች ላይ ተፈጻሚነት አይኖረውም።/

24. አዋጁ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ አዋጅ በፌዴራል ነጋሪት ጋዜጣ ታትሞ ከወጣበት ቀን ጀምሮ የፀና ይሆናል።

አዲስ አበባ ነሐሴ 29 ቀን 1999 ዓ.ም

ግርማ ወልደ ጊዮርጊስ

ኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያ ሪፐብሊክ ፕሬዝዳንት

ደንብ ቁጥር 189/2002

የኢትዮጵያ የምግብ፣ የመድኃኒትና የጤና ክብካቤ አስተዳደርና ቁጥጥር ባለሥልጣንን

ለማቋቋም የወጣ የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ

የሚኒስትሮች ምክር ቤት የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ አስፈጻሚ አካላትን ሥልጣንና ተግባር ለመወሰን በወጣው አዋጅ ቁጥር 471/1998 (በአዋጅ ቁጥር 603/2001 እንደተሻሻለ) አንቀጽ 5 እና 34 እና በምግብ፣ መድኃኒትና የጤና ክብካቤ አስተዳደርና ቁጥጥር አዋጅ ቁጥር 661/2002 አንቀጽ 2(43) እና 55(1) መሰረት ይህን ደንብ አውጥቷል፡፡

1. አጭር ርዕስ

ይህ ደንብ “የኢትዮጵያ የምግብ፣ የመድኃኒትና የጤና ክብካቤ አስተዳደርና ቁጥጥር ባለሥልጣን ማቋቋሚያ የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ ቁጥር 189/2002” ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል፡፡

2. ትርጓሜ

የቃሉ አገባብ ሌላ ትርጉም የሚያሰጠው ካልሆነ በስተቀር በዚህ ደንብ ውስጥ፦

1. “አዋጅ” ማለት የምግብ፣ የመድኃኒትና የጤና ክብካቤ አስተዳደርና ቁጥጥር አዋጅ ቁጥር 661/2002 ነው፤
2. “ምግብ”፣ “መድኃኒት”፣ “የጤና ባለሙያ”፣ “የህክምና ባለሙያ”፣ “የጤና ተቋም” እና “ክልል” በአዋጁ አንቀጽ 2 የተሰጣቸውን ትርጉም ይይዛሉ፤
3. “የመድኃኒት ባለሙያ” ማለት አግባብ ባለው አካል የሙያ ስራ ፍቃድ የተሰጠው ፋርማሲስት፣ ድራጊስት ወይም ፋርማሲ ቴክኒሻን ነው፤
4. “ሚኒስቴር” እና “ሚኒስትር” ማለት እንደቅደም ተከተሉ የጤና ጥበቃ ሚኒስቴር እና ሚኒስትር ነው፤
5. ማንኛውም በወንድ ጾታ የተገለጸው አነጋገር ሌትንም ይጨምራል።

3. መቋቋም

1. የኢትዮጵያ የምግብ፣ የመድኃኒትና የጤና ክብካቤ አስተዳደርና ቁጥጥር ባለሥልጣን (ከዚህ በኋላ “ባለሥልጣን” እየተባለ የሚጠራ) የሕግ ሰውነት ያለው ራሱን የቻለ የመንግሥት መሥሪያ ቤት ሆኖ በዚህ ደንብ ተቋቁሟል፡፡

2. ባለሥልጣኑ ተጠሪነቱ ለሚኒስቴሩ ይሆናል፡፡

4. ዋና መስሪያ ቤት

የባለሥልጣን ዋና መስሪያ ቤት በአዲስ አበባ ሆኖ እንደ አስፈላጊነቱ በማናቸውም ሥፍራ ቅርንጫፍ መሥሪያ ቤት ሊኖረው ይችላል።

5. ዓላማ

የባለሥልጣን ዓላማ፡-

1. የምግብ ደህንነትና ጥራትን፤
2. የመድኃኒት ደህንነት፣ ፈቃደኝነት፣ ጥራትና አግባባዊ አጠቃቀምን፤
3. የጤና፣ የህክምናና የመድኃኒት ባለሙያዎችን ሙያዊና የስነ ምግባር ብቃትን፤
4. የጤና ተቋሞችን ድርጅታዊ ብቃትን፤ እና
5. የሀይጂንና አካባቢ ጤና አጠባበቅ ለግልና ለሕብረተሰብ ጤና ተስማሚ መሆኑን፤ በማረጋገጥ የተጠቃሚውን ጤንነት መጠበቅ ይሆናል ።

6. የባለስልጣን ስልጣንና ተግባር

1. ባለሥልጣን የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባሮች ይኖሩታል፡-
  - ሀ/ በአዋጅ አንቀጽ 4 የተመለከቱትን ሥልጣንና ተግባሮች በሥራ ላይ ያውላል፤
  - ለ/ ለሚሰጠው አገልግሎት ክፍያ ያስከፍላል፤
  - ሐ/ የንብረት ባለቤት ይሆናል፤ ውል ይዋዋላል፤ በራሱ ስም ይከላል፤ ይከሰላል፤
  - መ/ ዓላማውን ለማስፈጸም የሚረዱ ሌሎች ህጋዊ ተግባሮችን ያከናውናል።
2. ባለስልጣን አስፈላጊ ሆኖ ሲያገኘው ከስልጣንና ተግባሩ በከፊል አግባብ ላላቸው የክልል አካላት በውክልና ሊሰጥ ይችላል።

7. የባለስልጣን አቋም

ባለሥልጣን፡-

1. አማካሪ ቦርድ፤
2. በመንግሥት የሚሾሙ ዋና ዳይሬክተር እና ሁለት ምክትል ዋና ዳይሬክተሮች፤ እና
3. አስፈላጊው ሠራተኞች፤ ይኖሩታል።

8. የአማካሪ ቦርዱ አባላት

1. የአማካሪ ቦርዱ አባላት በዋና ዳይሬክተሩ አቅራቢነት በሚኒስትሩ ይሰየማሉ። የአባላቱ ስብጥርም፡-
  - ሀ/ ከጤና ባለሙያዎች ማህበራት፤

ለ/ ከከፍተኛ ትምህርት ተቋማት፤

ሐ/ ከተጠቃሚዎች ማህበራት፤ እና አግባብ ካላቸው ሌሎች ማኅበራት፤ ተቋማትና ባለሙያዎች፤

የተውጣጣ ይሆናል።

2. የቦርዱ ሰብሳቢ ከአባላቱ መካከል የሚሰየም ይሆናል።

9. የአማካሪ ቦርዱ ተግባርና አላፊነት

አማካሪ ቦርዱ፦

- 1. ባለሥልጣኑን በፖሊሲና ስትራቴጂ ነክ ጉዳዮች ላይ ያማክራል፤
- 2. እንደ አስፈላጊነቱ የቴክኒክ ኮሚቴዎችን ሊያቋቁም ይችላል፤
- 3. የራሱን የሰብሰባና የአሰራር ሥነ ሥርዓት ደንብ ያወጣል።

10. የዋና ዳይሬክተሩ ሰልጣንና ተግባር

1. ዋና ዳይሬክተሩ የባለ ሥልጣኑ ሥራ አስፈጻሚ በመሆን የባለሥልጣኑን ሥራዎች ይመራል፤ ያስተዳድራል።

2. የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) አጠቃላይ አነጋገር እንደተጠበቀ ሆኖ ዋና ዳይሬክተሩ፦

ሀ/ በዚህ ደንብ አንቀጽ 6 የተመለከተውን የባለሥልጣኑን ሥልጣንና ተግባሮች ሥራ ላይ ያውላል፤

ለ/ የፌዴራል መንግስት ሰራተኞች ህግን መሠረታዊ መርሆዎች ተከትሎ በመንግሥት በሚጸድቅ መመሪያ መሠረት የባለስልጣኑን ሰራተኞች ይቀጥራል፤ ያስተዳድራል።

ሐ/ የባለስልጣኑን አመታዊ ስራ እቅድና በጀት አዘጋጅቶ ለሚኒስቴሩ ያቀርባል፤ ሲፈቀድም በስራ ላይ ያውላል፤

መ/ ለባለሥልጣኑ በተፈቀደለት በጀትና የሥራ ዕቅድ መሠረት ገንዘብ ወጪ ያደርጋል፤

ሠ/ ባለሥልጣኑ ከሦስተኛ ወገኖች ጋር በሚያደርጋቸው ግንኙነቶች ሁሉ ባለሥልጣኑን ይወክላል፤

ረ/ የባለሥልጣኑን የሥራ ክንውንና የሂሳብ ሪፖርቶች አዘጋጅቶ ለሚኒስቴሩ ያቀርባል።

3. ዋና ዳይሬክተሩ ለባለሥልጣኑ የሥራ ቅልጥፍና በሚያስፈልግ መጠን ከሥልጣንና ተግባሩ በከፊል ለባለሥልጣኑ ምክትል ዋና ዳይሬክተሮችና ሠራተኞች በውክልና ሊያስተላልፍ ይችላል።

11. የምክትል ዋና ዳይሬክተሮች ስልጣንና ተግባር

1. ምክትል ዋና ዳይሬክተሮች፦

ሀ/ የባለሥልጣኑን ተግባራት በማቀድ በማደራጀት፣ በመምራትና በማስተባበር ዋና ዳይሬክተሩን ያግዛሉ፤ እና

ለ/ በዋና ዳይሬክተሩ ተለይተው የሚሰጣቸውን ሥራዎች ያከናውናሉ።

2. ዋና ዳይሬክተሩ በማይኖርበት ጊዜ ተለይቶ ውክልና የተሰጠው ምክትል ዋና ዳይሬክተር ለዋና ዳይሬክተሩ የተሰጡትን ተግባራት ያከናውናል።

12. በጀት

የባለሥልጣኑ በጀት በመንግሥት ይመደባል።

13. የሂሳብ መዛግብት

1. ባለሥልጣኑ የተሟሉና ትክክለኛ የሆኑ የሂሳብ መዛግብት መያዝ አለበት።

2. የባለሥልጣኑ የሂሳብ መዛግብትና ገንዘብ ነክ ሰነዶች በዋናው አዲተር ወይም ዋናው አዲተር በሚሰይመው አዲተር በየዓመቱ ይመረመራሉ።

14. መብትና ግዴታ ስለመተላለፍ

በአዋጅ ቁጥር 176/1991 ተቋቁሞ የነበረው የመድኃኒት አስተዳደርና ቁጥጥር ባለሥልጣን መብትና ግዴታዎች በዚህ ደንብ ለባለሥልጣኑ ተላልፈዋል።

15. ደንቡ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ ደንብ በፌዴራል ነጋሪት ጋዜጣ ታትሞ ከወጣበት ቀን ጀምሮ የጸና ይሆናል።

አዲስ አበባ ነሐሴ 17 ቀን 2002 ዓ.ም

መለስ ዜናዊ

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ

ጠቅላይ ሚኒስትር

ደንብ ቁጥር 191/2003

የኢትዮጵያ የጤና መድሀን ኤጀንሲ ለማቋቋም የወጣ የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ
የሚኒስትሮች ምክር ቤት የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ አስፈጻሚ አካላትን ሥልጣንና ተግባር ለመወሰን በወጣው አዋጅ ቁጥር 691/2003 አንቀጽ 5 እና 34 እና በማህበራዊ ጤና መድሀን አዋጅ ቁጥር 690/2002 አንቀጽ 10 መሠረት ይህንን ደንብ አውጥቷል፤

1. አጭር ርዕስ

ይህ ደንብ “የኢትዮጵያ የጤና መድሀን ኤጀንሲ ማቋቋሚያ የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ ቁጥር 191/2003” ተብሎ ሲጠቀስ ይችላል፡፡

2. ትርጓሜ

የቃላት አገባብ ሌላ ትርጉም የሚያስጠው ካልሆነ በስተቀር በዚህ ደንብ ውስጥ፡-

- 1. “አዋጅ” ማለት የማህበራዊ ጤና መድሀን አዋጅ ቁጥር 690/2002 ነው፡
- 2. “ሚኒስቴር” ማለት የጤና ጥበቃ ሚኒስቴር ነው፡፡
- 3. ማንኛውም በወንድ ጾታ የተገለጸው አነጋገር ሴትንም ይጨምራል፤፤

3. መቋቋም

- 1. የኢትዮጵያ የጤና መድሀን ኤጀንሲ (ከዚህ በኋላ “ኤጀንሲ” እየተባለ የሚጠራ) የሕግ ሰውነት ያለው የፌዴራል መንግሥት መሥሪያ ቤት ሆኖ በዚህ ደንብ ተቋቋሟል፡፡
- 2. ኤጀንሲው ተጠሪነቱ በሚኒስቴሩ ይሆናል፡፡

4. ዋና መስሪያ ቤት

የኤጀንሲው ዋና መሥሪያ ቤት በአዲስ አበባ ሆኖ እንደ አስፈላጊነቱ በማንኛውም ሥፍራ ቅርንጫፎች ሊኖሩት ይችላል፡፡

5. ዓላማ

የኤጀንሲው ዓላማ የጤና መድን ስርዓትን ለማስፈጸም ይሆናል፡፡

6. የኤጀንሲው ሥልጣንና ተግባር

ኤጀንሲው የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፤

- 1. የጤና መድሀን ሥርዓትን ለማስፈጸም ቀልጣፋና ብቃት ያለው አሠራር ይዘረጋል፤ ይተገብራል፤
- 2. ለጤና መድሀን ሥርዓት የሚከፈለውን ወርሃዊ መዋጮ ይሰበሰባል፤ ያስተዳድራል፤

3. ብቃታቸው ከተረጋገጠ የጤና ተቋማት ጋር ውል ይዋዋላል፤ ክፍያ ይፈጽምላቸዋል፤ የአገልግሎት አሰጣጣቸውን ይከታተላል፤
4. አባላት በአገልግሎት አሰጣጥ ላይ ያላቸውን አስተያየትና ቅሬታ ይቀበላል፤ ይመረምራል፤ ተገቢውንም መፍትሄ ይሰጣል፡፡
5. የጤና መድሀን መተግበር ባለባቸው ተቋማት ሁሉ እየተተገበረ መሆኑን ያረጋግጣል፤
6. የጤና መድሀን የሚሰፋፋቦትንና የሚጠናከርቦትን መንገድ ያመቻቻል፤ በዚህ መስክ የተሰማሩትን ያበረታታል፤ ያስተባብራል፤
7. የጤና መድሀን ሥርዓቱን በተመለከተ ተከታታይነት ያለው የሕዝብ ግንዛቤ ማስጨበጫ ትምህርት ይሰጣል፤
8. የጤና አገልግሎት ፓኬጅንና የመዋጮውን መጠን ለመክለስ አስፈላጊውን ጥናት ያደርጋል፤ ጡጤቱንም ከአስተያየት ጋር ለሚኒስቴሩ ያቀርባል በመንግሥት ሲፈቀድም ተግባራዊ ያደርጋል፤
9. ለሥራው አስፈላጊ የሆኑ ኮሚቴዎችን ያቋቁማል፤ ተግባሮቻቸውን ይመራል፤ ያስተባብራል፤
10. መንግሥት በሚሰጠው መመሪያ መሠረት ኢንቨስት ሊያደርግ ይችላል፤
11. የጤና መድሀን ሥርዓቱን የፋይናንስ አቋም ዘላቂነት የሚያረጋግጡ እርምጃዎች ይወስዳል፤
12. የንብረት ባለቤት ይሆናል፤ ውል ይዋዋላል በስሙ በስሙ ይከሰሳል፤ ይከሰሳል
13. አስፈላጊ ሆኖ ካገኘው ሥልጣንና ተግባሩን በክፍል በውክልና አግባብ ላላቸው ተቋማት ይሰጣል፡፡
14. ዓላማውን ከግብ ለማድረስ የሚረዱ ሌሎች ተግባራትን ያከናውናል፡፡

7. የኤጀንሲው አቋም

ኤጀንሲው፦

1. የስራ አመራር ቦርድ (ከዚህ በኋላ “ቦርድ” እየተባለ የሚጠራ)፤
2. በመንግስት የሚሾሙ አንድ ዋና ዳይሬክተርና ምክትል ዋና ዳይሬክተሮች፤ እና
3. ለስራው አስፈላጊ የሆኑ ሠራተኞችን ይኖሩታል፤

8. ስለቦርዱ አባላት

1. ቦርዱ በመንግስት የሚሰየሙ የሚከተሉት አባላት ይኖሩታል፤

ሀ/ ከአ.ት.ዮ.ጵ.ያ ሠራተኞች ማህበር ኮንፌዴሬሽን አንድ ተወካይ፤

ለ/ ከአ.ት.ዮ.ጵ.ያ አሠሪዎች ፌዴሬሽን አንድ ተወካይ፤

ሐ/ ከሌሎች አግባብ ካላቸው አካላት የተውጣጡ አባላት፤

2. የኤጀንሲው ዋና ዳይሬክተር ድምጽ ሳይኖረው በቦርዱ ስብሰባዎች ላይ ይሳተፋል፡፡

3. የቦርድ አባላት በመንግሥት የሚወሰን ወርሃዊ አበል ይከፈላቸዋል፤፤

9. የቦርዱ ስልጣንና ተግባር

ቦርዱ የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፤

1. ኤጀንሲውን በበላይነት ይመራል፤ ይቆጣጠራል፤
2. የኤጀንሲውን መዋቅርና የደመወዝ ስኬል በመንግሥት ለማፀደቅ ለሚኒስቴሩ ያቀርባል፤
3. ለኤጀንሲው ዳይሬክተሮች ተጠሪ የሆኑ የሥራ ኃላፊዎችን ቅጥር፣ ምደባና ስንብት ያፀድቃል፤
4. የኤጀንሲውን ስትራቴጂዎችና የውስጥ አሠራር መመሪያዎችን መርምሮ ያጸድቃል፤ በሥራ ላይ መዋላቸውንም ይከታተላል፤ ይቆጣጠራል፤
5. የኤጀንሲውን ዓመታዊ የሥራ ዕቅድና በጀት በመንግሥት ለማጸደቅ ለሚኒስቴሩ ያቀርባል፤ በሥራ ላይ መዋሉንም ያረጋግጣል፤
6. የኤጀንሲውን ዓመታዊ የሥራ አፈጻጸምና የሒሳብ ሪፖርት ያፀድቃል፤ የውጭ ኦዲተሮችን ይሰይማል፤ በቀረበለት የኦዲት ሪፖርት ላይ ተመስርቶ አስፈላጊውን የእርምጃ እርምጃ ይወስዳል፤ ሪፖርቱንም ለባለድርሻዎች ይፋ ያደርጋል፤
7. ኢንቨስትመንትን ጨምሮ ለጤና መድሀን ገቢ የሚያስገኙ ሥራዎችን ያፀድቃል፤
8. አግባብ ባላቸው የጤና መድሀንን በሚመለከቱ ጉዳዮች ዙሪያ ሚኒስቴሩን ያማክራል፤
9. በኤጀንሲው ተግባር ስር በሚሸፈኑ ጉዳዮች ላይ መመሪያዎችን ያወጣል፡፡

10. የቦርዱ ስብሰባ

1. ቦርዱ በሦስት ወር አንድ ጊዜ የሰበሰባል፤ ሆኖም አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ በስብሰባው ወይም ከአባላት ውስጥ በአንድ ሦስተኛው ሲጠየቅ አስቸኳይ ስብሰባ በማናቸውም ጊዜ ሊሰበሰብ ይችላል፤

2. ከቦርድ አባላት በስብሰባው ላይ ከግማሽ በላይ የሚሆኑት ከተገኙ ምልዓተ ጉባዔ ይሆናል።
3. የቦርዱ ውሳኔ የሚተላለፈው በስብሰባው ከተገኙ አባላት በአብላጫ ድምጽ ሲደገፍ ይሆናል፤ ሆኖም ድምጹ እኩል ለእኩል ከተከፈለ ሰብሳቢው ወሳኝ ድምጽ ይኖረዋል።
4. የዚህ አንቀጽ ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆኖ ቦርዱ የራሱን የስብሰባ ሥነ-ሥርዓት መመሪያ ሊያወጣ ይችላል።

11. የቦርድ አባላት የሥራ ዘመን

1. የአንድ የቦርድ አባል የሥራ ዘመን አምስት ዓመት ይሆናል ሆኖም ለአንድ ተጨማሪ የሥራ ዘመን ብቻ እንደገና እንዲያገለግል ሊደረግ ይችላል።
2. ማንኛውም የቦርድ አባል የአገልግሎት ጊዜው ከመጠናቀቁ በፊት ከአባልነት መሰናበት ቢፈልግ ይህንኑ ለቦርዱ ማሳወቅ አስበት።
3. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) የተደነገገው ቢኖርም የቦርድ አባላት የሥራ ዘመን ሲጠናቀቅ የነባሩ ቦርድ፣ ስብሰባ ከስድስት ወራት ለማይበልጥ ጊዜ በቀጣዩ ቦርድ ውስጥ በአባልነት እንዲቀጥል ይደረጋል።

12. የዋና ዳይሬክተሩ ሥልጣንና ተግባር

1. የቦርዱ አጠቃላይ አመራር እንደተጠበቀ ሆኖ ዋና ዳይሬክተሩ የኤጀንሲው ዋና ሥራ አስፈጻሚ በመሆን የኤጀንሲውን ሥራዎች ይመራል፤ ያስተዳድራል፤
2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) የተጠቀሰው እንደተጠበቀ ሆኖ ዋና ዳይሬክተሩ፡-
  - ሀ/ በዚህ ደንብ አንቀጽ 6 ስር የተመለከቱትን የኤጀንሲውን ሥልጣንና ተግባራት ሥራ ላይ ያውላል፤
  - ለ/ የፌዴራል መንግሥት ሠራተኞች ህግን መሠረታዊ መርሆዎች ተከትሎ በመንግሥት በሚፀደቅ መመሪያ መሠረት የኤጀንሲውን ሰራተኞች ይቀጥራል ያስተዳድራል፤
  - ሐ/ የኤጀንሲውን ዓመታዊ የሥራና የበጀት ዕቅድ አዘጋጅቶ ለቦርዱ ያቀርባል፤ ሲፈቀድም በሥራ ላይ ያውላል፤
  - መ/ የኤጀንሲውን መመሪያዎች አዘጋጅቶ ለቦርዱ ያቀርባል፤ ሲጸድቁም ተግባራዊ ያደርጋል።

ሠ/ ስለኤጀንሲው የሥራ አንቅስቃሴ የሚገልፅ ረፖርት በቦርዱ አስጸድቆ ለሚኒስቴሩ ያቀርባል፤

ረ/ ከሰዕተኛ ወገን ጋር በሚደረግ ግንኙነት ሁሉ ኤጀንሲውን ይወክላል፤

ሰ/ ከቦርዱ የሚሰጡትን ሌሎች ተግባራት ያከናውናል።

- 3. ዋና ዳይሬክተሩ ለቦርዱ የሥራ ቅልጥፍና በሚያስፈልግ መጠን ከሥልጣንና ተግባሩ በከፊል ለኤጀንሲው ሠራተኞች በውክልና ሊያስተላልፍ ይችላል።

13. የምክትል ዋና ዳይሬክተሮች ሥልጣንና ተግባር

- 1. ምክትል ዋና ዳይሬክተሮች፤

ሀ/ የኤጀንሲውን ተግባራት በማቀድ፣ በመምራትና በማስተባበር ዋና ዳይሬክተሩን ያግዛሉ፤

ለ/ በዋና ዳይሬክተሩ ተለይተው የሚሰጧቸውን ሥራዎች ያከናውናሉ።

- 2. ዋና ዳይሬክተሩ በማይኖርበት ጊዜ ውክልና የተሰጠው ምክትል ዋና ዳይሬክተር ለዋና ዳይሬክተሩ የተሰጡትን ተግባራት ያከናውናል።

14. በጀትና የኃላፊነት መጠን

- 1. ኤጀንሲው ለሠራተኞች ደመወዝና ለአስተዳደራዊ ወጪዎች መሸፈኛ የሚያስፈልገው በጀት ከፌዴራል መንግሥት ይመደብለታል።

- 2. ኤጀንሲው ለአገልግሎት ወጪዎች ክፍያ የሚያስፈልገውን በጀት በአዋጁ አንቀጽ 6 ከተጠቀሱት ምንጮች ያገኛል።

- 3. ኤጀንሲው ካለው ጠቅላላ ንብረት በላይ በዕዳ ተጠያቂ አይሆንም፤፤

15. የባንክ ሂሳብ

ኤጀንሲው በስሙ የባንክ ሂሳብ ይክፍታል፣ ያንቀሳቅሳል።

16. ስለክፍያዎች

ገንዘብ ወጪ ሆኖ የሚከፈለው በጸደቀው የኤጀንሲው ዓመታዊ የሥራ መርሐ ግብርና በቦርዱ መመሪያ መሠረት ይሆናል።

17. የሂሳብ መዛግብት

- 1. ኤጀንሲው የጤና መድሀን ሥርዓትን ገንዘብ በተመለከተ የተሟሉና ትክክለኛ የሆኑ የሂሳብ መዛግብት ይይዛል።

- 2. የኤጀንሲው የሂሳብ መዛግብትና ገንዘብ ነክ ሰነዶች በየዓመቱ በዋናው አዲተር ወይም እርሱ በሚሰይማቸው አዲተሮች ይመረመራሉ።

3. በአዲተር የተመረመሩ የሂሳብ መግለጫዎች የበጀት ዓመቱ ባለቀ በአራት ወራት ውስጥ ለቦርዱ ይቀርባሉ፡፡

18. ተፈጻሚነት ስለማይኖራቸው ህጎች

ይህን ደንብ የሚቃረን ማንኛውም ደንብ፣ መመሪያ ወይም የአሰራር ልምድ በዚህ ደንብ ውስጥ በተሸፈኑ ጉዳዮች ላይ ተፈጻሚነት አይኖረውም፡፡

19. ደንቡ የሚጸናበት ጊዜ

ይህ ደንብ በፌዴራል ነጋሪት ጋዜጣ ታትሞ ከወጣበት ቀን ጀምሮ የፀና ይሆናል፡፡

አዲስ አበባ ህዳር 23 ቀን 2003 ዓ.ም

መለስ ዜናዊ

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ጠቅላይ ሚኒስቴር

ደንብ ቁጥር 301/2006 ዓ.ም

የኢትዮጵያ የህብረተሰብ ጤና ኢንስቲትዩትን ለማቋቋም የወጣ

የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ

የሚኒስትሮች ምክር ቤት የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ አስፈጻሚ አካላትን ሥልጣንና ተግባር ለመወሰን በወጣው አዋጅ ቁጥር 691/2003 (በአዋጅ ቁጥር 803/2005 እንደተሻሻለው) አንቀጽ 5 እና አንቀጽ 35 መሠረት ይህን ደንብ አውጥቷል፡፡

1. አጭር ርዕስ

ይህ ደንብ “የኢትዮጵያ የህብረተሰብ ጤና ኢንስቲትዩት ማቋቋሚያ የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ ቁጥር 301/2006” ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል፡፡

2. ትርጓሜ

የቃሉ አገባብ ሌላ ትርጉም የሚያሰጠው ካልሆነ በስተቀር በዚህ ደንብ ውስጥ፡-

1. “ምርምር” ማለት አዕምሯዊ እውቀትን በመጠቀም አዲስ ነገር ለማግኘት፣ ዘዴዎችንና አስራሮችን ለመፍጠር፣ ለመተንተን የሚደረግ ጥናት ሲሆን የሰው ልጆችን እውቀት በማሳልበት የጤና ችግሮችን የሚፈታና ኑሮን የሚያሻሽል እንቅስቃሴ ነው፤
2. “ቴክኖሎጂ ሽግግር” ማለት በኢንዱስትሪዎች፣ በዩኒቨርሲቲዎች፣ በመንግሥትና በሌሎች ተቋማት መካከል የሚደረግ የሙያ፣ የእውቀት፣ የቴክኖሎጂ፣ የአመራረት ዘዴዎችን፣ የምርትና የሙያዎችን የመለዋወጥ ሂደት ሆኖ በውጤቱም ሳይንሳዊና ቴክኖሎጂያዊ እድገቶች ለተጠቃሚ የሚደርሱበትና ተጠቃሚውም ቴክኖሎጂውን ወደ አዲስ ምርት፣ ሂደት፣ ጥቅም፣ ቁሳቁስ ወይም አገልግሎት የሚቀይርበት ሂደት ነው፤
3. “በስርዓተ ጤና ላይ የሚደረግ ምርምር” ማለት የህክምና አገልግሎት አሰጣጥን፣ የህክምና መሳሪያዎችና መድሃኒቶችን አቅርቦት፣ የሰው ኃይል ሥልጠናና አመዳደብ፣ የበጀት አመዳደብና አጠቃቀም፣ የጤና መረጃ ስርዓትን፣ የጤናውን ዘርፍ ፖሊሲና አስተዳደርን በተመለከተ የሚደረግ ችግር ፈቺ ጥናት ነው፤
4. “ድንገተኛ የህብረተሰብ ጤና አደጋ ቁጥጥር” ማለት የህብረተሰብ ጤና ችግሮችን ለመቀነስ የሚደረግ የጤና ቅኝት፣ የመተንበይ፣ አደጋውን የመለየት፣ የመከላከል፣

የመዘጋጀት፣ ተገቢ ምላሽ የመስጠት፣ የመቆጣጠርና ከህብረተሰብ ጤና አደጋ ተፅዕኖ ቶሎ የማገገም ሂደት ነው፤

5. “ሪ.ሪ.ሪ. ዲያግኖስቲክ ምርመራ” ማለት በሌላ ላብራቶሪ ሊሠራ የማይችል የምርመራ ዓይነት ወይም በሌላ ላብራቶሪ ተሠርቶ ተጨማሪ ማረጋገጫ የሚሻ የምርመራ ዓይነት ነው፤

6. “ሪ.ሪ.ሪ. አናሊቲካል ምርመራ” ማለት ከሌላ የምግብ፣ የውሃና የአካባቢ ናሙና ምርመራ ላብራቶሪዎች አቅም በላይ የሆነና ተጨማሪ የጥራት ማረጋገጫ የሚፈልግ የምርመራ ዓይነት ነው፤

7. “ክልል” ማለት በኢትዮጵያ ፌደራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ህገ መንግስት አንቀጽ 47 የተመለከተው ማንኛውም ክልል ሲሆን የአዲስ አበባ እና የድሬዳዋ ከተሞች አስተዳደሮችን ይጨምራል፤

8. “ሚኒስቴር” ማለት የጤና ጥበቃ ሚኒስቴር ነው፤

9. ማንኛውም በወንድ ጾታ የተገለጸው የሴትንም ይጨምራል፡፡

3. መቋቋም

1. የኢትዮጵያ የህብረተሰብ ጤና አ.ንስቲትዩት (ከዚህ በኋላ “አ.ንስቲትዩት” እየተባለ የሚጠራ) የህግ ሰውነት ያለው የፌደራል መንግስት መሥሪያ ቤት ሆኖ በዚህ ደንብ ተቋቁሟል፡፡

2. አ.ንስቲትዩቱ ተጠሪነቱ ለሚኒስቴሩ ይሆናል፡፡

4. ዋና መሥሪያ ቤት

የአ.ንስቲትዩቱ ዋና መሥሪያ ቤት በአዲስ አበባ ሆኖ እንደ አሰፈላጊነቱ በማናቸውም ሥፍራ ቅርንጫፍ መሥሪያ ቤቶች ሊኖሩት ይችላል፡፡

5. የአ.ንስቲትዩቱ ዓላማዎች

አ.ንስቲትዩቱ የሚከተሉት ዓላማዎች ይኖሩታል፤

1. በአገር አቀፍ የህብረተሰብ ጤና ምርምር አጀንዳ ላይ ተመሥርቶ ቅድሚያ ትኩረት በተሰጣቸው የጤናና ሥነ ምግብ ችግሮች ላይ ምርምር ማድረግ እና ላይንላዊና ቴክኖሎጂያዊ እውቀትን በማመንጨት በመቅሰምና በማሰራጨት የህብረተሰቡን ጤና ማሻሻል፤

2. የህብረተሰብ ጤና አደጋዎች ቁጥጥርን በተመለከተ ከሚመለከታቸው አካላት ጋር በመተባበር ቅኝት በማካሄድ ስጋቶችን ቀድሞ መለየትና በቂ ዝግጅት በማድረግ

ሊደርስ የሚችለውን አደጋ በተገቢ ሁኔታ መከላከል፣ ሲከሰትም ማንቂያ ማስጠንቀቂያና ወቅታዊ መረጃ ማስተላለፍ፣ ፈጣንና ብቁ ምላሽ መስጠት እንዲሁም የተጎዳውን የህብረተሰብ ክፍል ከጤና አደጋው ተጽኖ በፍጥነት እንዲያገግም ማድረግ፤

3. የኢንስቲትዩቱን ላብራቶሪዎችን በሰለጠነ የሰው ኃይልና ከፍተኛ ቴክኖሎጂ በማጠናከር ችግር ፈቺ ምርምሮችን ማካሄድ፤ ለህብረተሰብ ጤና አደጋ ውጤታማ ምላሽ መስጠት፤ ሪፈራል ዲያግኖስቲክና አናላቲካል ምርመራዎችን ማካሄድ፤ በአገር አቀፍ ደረጃ የጤናና የምግብ ሳይንስ ላብራቶሪዎችን አቅም በመገንባት ጥራት ያለው አገልግሎት እንዲሰጡ ማስቻል፡፡

6. የኢንስቲትዩቱ ሥልጣንና ተግባራት

ኢንስቲትዩቱ የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፡-

1. የህብረተሰብ ጤናና ሥነ ምግብን በተመለከተ አገራዊ የምርምር አጀንዳ ይቀርባል፤ በአጀንዳው ላይ የተመረከዘ ምርምር ያካሂዳል፤ በተገኙ የምርምር ውጤቶች ላይ ተመርኩዞ የፖሊሲ ሐሳብ ያቀርባል፤ የምርምር ውጤቶችን ያሰራጫል፤ የተሰሩ ምርምሮችን ፋይዳ ይገመግማል፤
2. በአገሪቱ ውስጥ የሚከናወኑ ምርምሮች የሚቀናጁበትና ውጤታማ የሚሆኑበት አሰራር ይዘረጋል፤ አገር አቀፍ የምርምር መረጃ ቋት ይመሰርታል፤ ክልሎችና ሌሎች ተቋማት ለሚያከናውኗቸው ምርምሮች ድጋፍ ይሰጣል፤
3. ለህብረተሰቡ ዋና ዋና የጤና ችግሮች የቴክኖሎጂ ሽግግርን በማስረጽ ክትባትን፣ የበሽታ መመርመሪያ ኪቶችን፣ የምግብ ሳይንስና ሥነ ምግብ ምርምር ውጤቶችን እና ሌሎች ለጤና አገልግሎት ጠቃሚ የሆኑ ግብዓቶችንና ውጤቶችን እንደአስፈላጊነቱ ያመርታል ወይም በአገር ውስጥ በስፋት እንዲመረቱ ሳይንሳዊ ድጋፍ ይሰጣል፤
4. በስርዓተ ጤናውና ተዛማጅ ጉዳዮች ላይ ምርምሮች እና ግምገማዎችን በማድረግ በሽታን ለመከላከል እና ጤናን ለማበልፀግ የሚደረገውን ጥረት ያግዛል፤
5. የአካባቢና የሥራ ቦታ ደህንነትና ጤና መሠረት ያደረጉ የህብረተሰብ ጤና ምርምሮች ይሰራል፤

6. በተላላፊና ተላላፊ ያልሆኑ በሽታዎች፣ በሥነ ምግብ፣ በአካባቢ ጤና አጠባበቅ፣ በጤና ሥርዓቱ ላይ እና በሌሎች መሰል የጤና ጉዳዮች ላይ አገራዊ ዳሰሳና ቅኝቶችን ያካሂዳል፤
7. የምግብ እጥረትና ያለመመጣጠን የሚያስከትሏቸው በሽታዎች የሚወገዱበትን መንገድና በቤተሰብ ደረጃ የአመጋገብ ሁኔታ እንዲሻሻል የሚያስችል ምርምር ያካሂዳል፤ መረጃዎችን ይሰበስባል፤ ያጠናቅራል፤
8. በባህል መድሃኒቶችና ሕክምና ዘዴዎች እንዲሁም በዘመናዊ መድሃኒቶች ላይ ምርምር ያካሂዳል፤ ፍቱንነታቸው፣ ደህንነታቸው እና ጥራታቸው የተረጋገጠላቸው የባህል መድሃኒቶች በዘመናዊ መንገድ የሚመረቱባቸውን ስልቶች ይቀይሳል፤ በጤና አገልግሎት ሥርዓት ውስጥ እንዲካተቱ የሚያስችላቸው ሃሳብ ያቀርባል፤ ከሚመለከታቸው አካላት ጋር በመተባበር ለባህል መድሃኒቶች የሚውሉ ዕዕዎቶች እንዳይጠፉ ለመጠበቅ ለሚደረጉ ሥራዎች የበኩሉን ድጋፍ ይሰጣል፤
9. በማንኛውም የህብረተሰብ ጤና ምርምር ላይ የምርምር ተሳታፊውን ደህንነት፣ መረጃ አያያዝ፣ በአጠቃላይ የምርምር ስነምግባርን እና መልካም የምርምር አሠራርን የሚመለከቱ የአፈ.ታፀም መመሪያዎችና ማንዋሎችን ያወጣል፤
10. ከአገር ውስጥና የውጭ አገር ተቋማት ጋር የጋራ ምርምሮችን ይሰራል፤ እንደአስፈላጊነቱ ምርምሮችን የገንዘብ ድጋፍ በመስጠት በሌሎች አካላት አማካኝነት እንዲሰሩ ያደርጋል፤
11. በህብረተሰብ ጤና ምርምር በድንገተኛ የህብረተሰብ ጤና አደጋዎች ቁጥጥርና የላብራቶሪ ጥራት ስርዓት በሚመለከት ተጨባጭ ፍላጎቶችን መሰረት ያደረጉ የአጭር ጊዜና የሥራ ላይ ስልጠናዎች ይሰጣል፤ የረጅም ጊዜ ሥልጠናዎችን በመስጠት ረገድም ከከፍተኛ የትምህርት ተቋማት ጋር ይተባበራል፤ እንደአስፈላጊነቱም የምክር አገልግሎት ይሰጣል፤
12. በተመረጡ የጤና ሥጋቶች፣ በወረርሽኝ መልክ የሚከሰቱ በሽታዎች፣ የሥነ ምግብ ችግር እና የአካባቢ ጤና ችግሮችን በተመለከተ ቅኝት ያካሂዳል፤ ይተነትናል፤ ወቅታዊ መረጃ ያሰራጫል፤
13. የህብረተሰብ ጤና አደጋዎችን ለመከላከልና ለመቀነስ ስልቶችን ይቀይሳል፤ የአፈ.ፃፀም መመሪያዎችን ያወጣል፤ የዝግጁነትና የምላሽ ዕቅድ ያዘጋጃል አቅም ይገነባል፤ ጠንካራ የቅንጅትና የትብብር ሥርዓት ነድፎ ተግባራዊ ያደርጋል፤

የህብረተሰብ ጤና አደጋ ተጋላጭነት ዳሰሳና የጤና አደጋ ሥጋት ትንተና ያካሂዳል፤ ድጋፍ ይሰጣል፤

14. ወረርሽኝ ወይም ሌላ የህብረተሰብ ጤና አደጋ ወይም የህብረተሰብ ጤና አደጋ ሥጋቶች ሲከሰቱ እንደአግባብነቱ በቦታው ተገኝቶ ምርመራ ያካሂዳል፤ ክስተቶችን ያረጋግጣል፤ ያነቃል፤ ያስጠነቅቃል፤ መረጃዎችን ለሚመለከተው አካል ያሰራጫል፤ ግብዓቶችን ያንቀሳቅሳል ወይም እንዲንቀሳቀሱ ያደርጋል፤ እንደ አስፈላጊነቱ በወረዳ፣ በዞንና በክልል ደረጃ ለሚደረጉ የምላሽ ሥራዎች ድጋፍ ይሰጣል፤

15. ክሌሎች አካላት ጋር በመተባበር በሰው ሰራሽ ወይም በተፈጥሮ አደጋዎች ምክንያት ጤናን በተመለከተ የደረሰውን ጉዳት በማጥናት ወደነበረበት እንዲመለስ ድጋፍ ያደርጋል፤

16. በዓለም አቀፍ ደረጃ ከፍተኛ ቀውስ የሚያስከትሉ የህብረተሰብ ጤና አደጋዎችን በተመለከተ ዓለም አቀፍ የጤና ህጎችን ተግባራዊ ያደርጋል፤

17. የሪፈራል ዲያግኖስቲክ እና አናሌቲካል የላብራቶሪ ምርመራ አገልግሎት ይሰጣል፤

18. የአገሪቱ ላብራቶሪዎች ብሔራዊና ዓለም አቀፍ የላብራቶሪ ጥራት ሥርዓትን የሚመለከቱ መስፈርቶችን እንዲያሟሉ የሚያስችላቸውን ስራዎችን ይሰራል፤

19. ለሚሰጠው የማማከር፣ ሪፈራል፣ ዲያግኖስቲክ እና አናሌቲካል የላብራቶሪ አገልግሎቶች መንግሥት ባጸደቀው ተመን መሠረት ክፍያ ያስከፍላል፤

20. የንብረት ባለቤት ይሆናል፣ ውል ይዋዋላል፣ በስሙ ይከሰላል፣ ይከሰሳል፤

21. ዓላማውን ለማስፈፀም የሚረዱ ሌሎች ተዛማጅ ተግባራትን ያከናውናል።

7. የኢንስቲትዩቱ አቋም

ኢንስቲትዩቱ፦

- 1. አማካሪ ቦርድ፤
- 2. በመንግሥት የሚሾሙ አንድ ዋና ዳይሬክተር እና እንደአስፈላጊነቱ ምክትል ዋና ዳይሬክተሮች፤ እና
- 3. አስፈላጊው ሠራተኞች፤
ይኖሩታል።

8. የአማካሪ ቦርድ አባላት

የአማካሪ ቦርዱ አባላት ሰብሳቢውን ጨምሮ በመንግሥት ይሰየማሉ፤ ቁጥራቸውም እንደአስፈላጊነቱ ይወሰናል።

9. የአማካሪ ቦርዱ ተግባርና ኃላፊነት

አማካሪ ቦርዱ፦

1. ኢንስቲትዩቱን በፖሊሲ፣ ስትራቴጂ እና ሌሎች አንኳር ተቋማዊ ጉዳዮች ላይ ያማክራል፤
2. እንደ አስፈላጊነቱ የቴክኒክ ኮሚቴዎችን ሊያቋቁም ይችላል።

10. የአማካሪ ቦርዱ ስብሰባዎች

1. አማካሪ ቦርዱ ለሥራው ባስፈለገ መጠን ይሰበሰባል።
2. ከአማካሪ ቦርዱ አባላት መካከል ከግማሽ በላይ በስብሰባ ከተገኙ ምልዓተ ጉባዔ ይሆናል።
3. የአማካሪ ቦርዱ ውሳኔ በድምጽ ብልጫ ያልፋል ፤ ሆኖም ድምጽ እኩል በእኩል ከተከፈለ ሰብሳቢው ወሳኝ ድምጽ ይኖረዋል።
4. የዚህ አንቀጽ ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆኖ አማካሪ ቦርዱ የራሱን የስብሰባ ሥነ ሥርዓት ደንብ ሊያወጣ ይችላል።

11. የዋና ዳይሬክተሩ ሥልጣንና ተግባር

1. ዋና ዳይሬክተሩ የኢንስቲትዩቱ ዋና ሥራ አስፈጻሚ በመሆን ከሚኒስቴሩ በሚሰጠው አጠቃላይ መመሪያ መሠረት የኢንስቲትዩቱን ሥራዎች ይመራል፤ ያስተዳድራል።
2. የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) አጠቃላይ ድንጋጌ እንደተጠበቀ ሆኖ ዋና ዳይሬክተሩ፦

ሀ/ በዚህ ደንብ አንቀጽ 6 የተመለከተውን የኢንስቲትዩቱን ሥልጣንና ተግባራት ሥራ ላይ ያውላል፤

ለ/ የኢንስቲትዩቱን ድጋፍ ሰጪ ሠራተኞች በፌደራል ሲቪል ሰርቪስ ሕጎች መሠረት እንዲሁም የኢንስቲትዩቱን ዓላማ በማስፈጸም ሥራ ላይ የሚሠማሩ ባለሙያዎችን የፌደራል ሲቪል ሰርቪስ ሕጎችን መሠረታዊ መርሆዎች ተከትሎ በመንግሥት በሚጸድቅ መመሪያ መሠረት ይቀጥራል፤ ያስተዳድራል፤

ሐ/ የኢንስቲትዩቱን ዓመታዊ የሥራ ፕሮግራምና በጀት አዘጋጅቶ ለሚኒስቴሩ

ያቀርባል፤ ሲጸድቅም ተግባራዊ ያደርጋል፤

መ/ ለኢንሰቲትዩቱ በተፈቀደው በጀትና የሥራ ፕሮግራም መሠረት ገንዘብ ወጪ ያደርጋል፤

ሠ/ ከሦስተኛ ወገኖች ጋር በሚደረጉ ግንኙነቶች ኢንሰቲትዩቱን ይወክላል፤

ረ/ የኢንሰቲትዩቱን የሥራ አፈጻጸምና የሂሳብ ሪፖርቶች አዘጋጅቶ ለሚኒስቴሩ ያቀርባል።

3. ዋናዳይሬክተሩ ለኢንሰቲትዩቱ ሥራ ቅልጥፍና በሚያስፈልግ መጠን ሥልጣንና ተግባሩን በክፍል ለኢንሰቲትዩቱ ሌሎች ኃላፊዎችና ሠራተኞች በውክልና ሊሰጥ ይችላል።

12. በጀት

የኢንሰቲትዩቱ በጀት በመንግሥት ይመደባል።

13. የሂሳብ መዛግብት

- 1. ኢንሰቲትዩቱ የተሟሉና ትክክለኛ የሆኑ የሂሳብ መዛግብት ይይዛል።
- 2. የኢንሰቲትዩቱ የሂሳብ መዛግብትና ገንዘብ ነክ ሰነዶች በዋናው አዲተር ወይም ዋናው አዲተር በሚሰይመው አዲተር በየዓመቱ ይመረመራሉ።

14. የተሻረ ደንብ

የኢትዮጵያ የጤናና ሥነ ምግብ ምርምር ኢንሰቲትዩት ማቋቋሚያ የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ ቁጥር 4/1988 በዚህ ደንብ ተሽሯል።

15. የመብትና ግዴታ መተላለፍ

በደንብ ቁጥር 4/1988 ተቋቁሞ የነበረው የኢትዮጵያ የጤናና ሥነ ምግብ ምርምር ኢንሰቲትዩት መብትና ግዴታዎች በዚህ ደንብ ለኢንሰቲትዩቱ ተላልፏል።

16. ደንቡ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ ደንብ በፌደራል ነጋሪት ጋዜጣ ታትሞ ከወጣበት ቀን ጀምሮ የፀና ይሆናል።

አዲስ አበባ ጥር 7 ቀን 2007 ዓ.ም

ኃይለማርያም ደሳለኝ

የኢትዮጵያ ፌደራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ጠቅላይ ሚኒስቴር

ደንብ ቁጥር 330/2007

የብሔራዊ ደም ባንክ አገልግሎት ለማቋቋም የወጣ የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ

የሚኒስትሮች ምክር ቤት የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ አስፈፃሚ አካላትን ሥልጣንና ተግባር ለመወሰን በወጣው አዋጅ ቁጥር 691/2003 (በአዋጅ ቁጥር 803/2005 እንደተሻሻለ) አንቀጽ 5 እና 35 መሠረት ይህንን ደንብ አውጥቷል፡፡

1. አጭር ርዕስ

ይህ ደንብ “የብሔራዊ ደም ባንክ አገልግሎት ማቋቋሚያ የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ ቁጥር 330/2007” ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል፡፡

2. ትርጓሜ

የቃሉ አገባብ ሌላ ትርጉም የሚያሰጠው ካልሆነ በስተቀር በዚህ ደንብ ውስጥ፡-

1. “ደም” ማለት በሰውነት ውስጥ የሚዘዋዋወር ፈሳሽ ሆኖ በውስጡ ነጭና ቀይ የደም ሴሎች፣ ፕላትሌቶችን፣ እና ፕላዝማ የያዘ ነው፤
2. “ደም ልገላ” ማለት በፍቃደኝነት ላይ የተመሰረተ ከሰብዓዊ አገልግሎቶች ውስጥ አንዱ የሆነ፤ የሀይማኖት፣ የፆታ እና የዘር ልዩነት የማይደርግ የአብዛኛውን ኅብረተሰብ ክፍል ተሳትፎ የሚጠይቅ ደም የመስጠት ሂደት ነው፤
3. “አገልግሎት” ማለት ንጹህ እና በቂ ደም በመሰብሰብ፣ በማዘጋጀትና በማሰራጨት ላይ የሚሠራ ተቋም ነው፤
4. “የደም ህክምና” ማለት ደም እና የደም ተዋጽኦ ህመምተኛው መውሰድ እንዳለበት በሕክምና ባለሙያ ሲረጋገጥ የሚሰጥበት ሂደት ነው፤
5. “የደም ተዋጽኦ” ማለት ቀይ እና ነጭ የደም ሴሎች፣ ፕላትሌቶች እና ፕላዝማ ናቸው፤
6. “የደም ተዋጽኦዎችን ማዘጋጀት” ማለት ከተሰበሰበው ደም ላይ ቀይ እና ነጭ የደም ሴሎችን፣ ፕሌትሌቶች እና ፕላዝማ በመለየት በየምድባቸው ማዘጋጀት ነው፤
7. “ክልል” ማለት በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ሕገ መንግሥት አንቀጽ 47(1) የተመለከተው ማንኛውም ክልል ሲሆን የአዲስ አበባ እና የድሬዳዋ ከተሞች አስተዳደሮችን ይጨምራል፤

8. “ሚኒስቴር” ወይም “ሚስትር” ማለት እንደ ቅደም ተከተሉ የጤና ጥበቃ ሚኒስቴር እና ሚኒስትር ነው፤

9. ማንኛውም በወንድ ስታ የተገለፀ አነጋገር ሴትንም ይጨምራል።

3. መቋቋም

1. የብሔራዊ ደም ባንክ አገልግሎት (ከዚህ በኋላ “አገልግሎት” እየተባለ የሚጠራ) የሕግ ሰውነት ያለው የፌደራል መንግሥት መሥሪያ ቤት ሆኖ በዚህ ደንብ ተቋቁሟል።

2. የአገልግሎቱ ተጠሪነት ለሚኒስቴሩ ይሆናል።

4. ዋና መሥሪያ ቤት

የአገልግሎቱ ዋና መሥሪያ ቤት በአዲስ አበባ ሆኖ እንደ አስፈላጊነቱ በማንኛውም ስፍራ ቅጥንጫፎች ይኖሩታል።

5. የአገልግሎቱ ዓላማ

የአገልግሎቱ ዓላማ በቂ፣ ደህንነቱ የተረጋገጠ እና በወቅቱ የተዘጋጀ ደምና የደም ተዋጽዖዎችን እንዲሁም ተያያዥነት ያላቸውን አገልግሎቶች በኢትዮጵያ ውስጥ ደም የሚያስፈልጋቸው ሁሉ እንዲያገኙ ማድረግ ይሆናል።

6. የአገልግሎቱ ሥልጣን ተግባራት

የአገልግሎቱ የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ያኖሩታል፦

1. የተለያዩ ስልቶችን በመጠቀም በመገናኛ ብዙሃን እና በሌሎች ዘዴዎች ለህብረተሰቡ ግንዛቤ በመፍጠር የበጎ ፍቃድ የደም ለጋሾችን ቁጥር ማበራከት፤

2. በትምህርት፣ በጤና፣ መንግስታዊ መንግስታዊ ባልሆኑ፣ በሃይማኖት እና በሌሎች መሰል ተቋማት ጨምሮ በሕብረተሰቡ ውስጥ በተቋቋሙት እና ወደፊት ለሚቋቋሙት የደም ለጋሾች ክበባት ቴክኒካዊ ድጋፍ ማድረግ፤

3. ደምና የደም ተዋጽዖዎች ክበባ ፈቃድ ለጋሾች መገኘቱን ማረጋገጥ፣ ደምና የደም ተዋጽዖዎች መሰብሰብ፣ አስፈላጊውን የሳቦራቶሪ ምርመራ ማድረግ፣ ማዘጋጀት፣ ተገቢ በሆነ መልኩ በማከማቸትና ደህንነቱ ተመርምሮ የተረጋገጠ ደም የደም ተዋጽዖዎች ህክምና ለሚሰጡ ጤና ተቋማት ማስረጨት፤

4. የጤና ተቋማትን የደም አገልግሎት ወይም የደም አጠቃቀም ለማሻሻል ማጠናከር፣ በማንኛውም ጊዜ የደም ክምችት በየጤና ተቋማቱ መኖሩን ማረጋገጥ፣ የሆስፒታል ደም ህክምና ኮሚቴዎች መመስረታቸውንና በአግባቡ መስራታቸውን ማረጋገጥ፤

5. ለጤና ተቋማት በቂና ደህንነቱ የተጠበቀ ደምና የደም ተዋጽኦ ማቅረብ፤
6. በብሔራዊ ደረጃ የደም ክምችት መኖሩን ማረጋገጥ፤ የክልል የደም ባንኮችን ማስተባበር፤ ትሰሰር መፍጠር እና የቴክኒክ ድጋፍ መስጠት፤
7. እንደ አስፈላጊነቱ ከሚሰጠው አገልግሎት ጋር የተገናኙ ምርምሮችን ማከናወን፤ የአጭር ጊዜና የሥራ ላይ ስልጠና ለሠራተኞች መስጠት እና የአገልግሎት አሰጣጡን በመስኩ ከሚገኘው ዘመናዊ እውቀትና ቴክኖሎጂ ጋር በማዛመድ ማሳደግ፤
8. ደም ለመሰብሰብ፣ ለመለየት፣ ለማዘጋጀት፣ ለማሠራጨት፣ ለማስወገድ እና የደም እና የደም ተዋጽኦን ለክሊኒክ አገልግሎት ለማዋል የሚያስችል የአሰራር መመሪያዎችን ማውጣት፤
9. የንብረት ባለቤት መሆን፣ ውል መዋዋል፣ በራሱ ስም መክሰስና መክሰስ፤
10. ዓላማውን ከግብ ለማድረስ የሚረዱ ሌሎች ተዛማጅ ተግባራትን ማከናወን፡፡

7. የአገልግሎቱ አቋም

አገልግሎቱ፡-

1. በሚኒስትሩ የሚመደብ ዋና ዳይሬክተርና እንደአስፈላጊነቱ ምክትል ዋና ዳይሬክተሮች፤ እና
2. አስፈላጊ ሠራተኞች ይኖሩታል።

8. የዋና ዳይሬክተሩ ሥልጣንና ተግባር

1. ዋና ዳይሬክተሩ የአገልግሎቱ ዋና ሥራ አስፈጻሚ በመሆን ከሚኒስቴሩ በሚሰጠው አጠቃላይ መመሪያ መሠረት የአገልግሎቱን ሥራዎች ይመራል፤ ያስተዳድራል።
2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) የተመለከተው አጠቃላይ አነጋገር እንደተጠበቀ ሆኖ ዋና ዳይሬክተሩ፡-
  - ሀ/ በዚህ ደንብ አንቀጽ 6 የተመለከተውን የአገልግሎቱን ሥልጣንና ተግባራትን ሥራ ላይ ያውላል፤
  - ለ/ የአገልግሎቱን ሠራተኞች በፌደራል ሲቪል ሰርቪስ ሕጎች መሠረት ይቀጥራል፤ ያስተዳድራል፤
  - ሐ/ የአገልግሎቱን ስትራቴጂክ ዕቅድ፣ ዓመታዊ ዕቅድ፣ የሥራ ፕሮግራምና

በጀት አዘጋጅቶ ለሚኒስቴሩ ያቀርባል፤ በመንግሥት ሲፈቀድም ተግባራዊ ያደርጋል፤

መ/ ለአገልግሎቱ በተፈቀደው በጀትና የሥራ ፕሮግራም መሠረት ገንዘብ ወጪ ያደርጋል፤

ሠ/ ከሦስተኛ ወገኖች ጋር በሚደረጉ ግንኙነቶች አገልግሎቱን ይወክላል፤

ረ/ የአገልግሎቱን የሥራ አፈጻጸምና የሂሳብ ሪፖርቶች አዘጋጅቶ ለሚኒስቴሩ ያቀርባል፡፡

3. ዋና ዳይሬክተሩ ለአገልግሎቱ ሥራ ቅልጥፍና በሚያስፈልግ መጠን ሥልጣንና ተግባሩን በከፊል ለአገልግሎቱ ሌሎች ኃላፊዎችና ሠራተኞች በውክልና ሊሰጥ ይችላል፡፡

9. የምክትል ዋና ዳይሬክተሮች ስልጣንና ተግባር

ምክትል ዋና ዳይሬክተሮች የሚከተሉ ሥልጣንና ተግባራት ኖራቸዋል፦

1. የአገልግሎቱን ተግባራት በማቀድ፣ በማደራጀት፣ በመምራት እና በማስተባበር ዋና ዳይሬክተሩን ያግዛሉ፤
2. በዋና ዳይሬክተሩ ተለይተው የሚሰጡት ሌሎች ስራዎችን ያከናውናሉ፤
3. ዋና ዳይሬክተሩ በማይኖርበት ጊዜ በዋና ዳይሬክተሩ ተለይተው በውክልና የሚሰጣቸውን ተግባራት ያከናውናሉ፡፡

10. በጀት

የአገልግሎቱ በጀት በመንግሥት ይመደባል፡፡

11. የሂሳብ መዛግብት

1. አገልግሎቱ የተሟሉና ትክክለኛ የሆኑ የሂሳብ መዛግብት ይይዛል፡፡
2. የአገልግሎቱ የሂሳብ መዛግብትና ገንዘብ ነክ ሰነዶች በዋናው አዲተር ወይም ዋናው አዲተር በሚሰይመው አዲተር በየዓመቱ ይመረመራሉ፡፡

12. መመሪያ የማውጣት ሥልጣን

አገልግሎቱ ይህንን ደንብ ለማስፈጸም የሚያስፈልጉ መመሪያዎችን ከሚኒስቴሩ ጋር በመመካከር ሊያወጣ ይችላል፡፡

13. ደንቡ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ ደንብ በነጋሪት ጋዜጣ ታትሞ ከወጣበት ቀን ጀምሮ የፀና ይሆናል፡፡

አዲስ አበባ ታህሳስ 30 ቀን 2007 ዓ.ም

ኃይለማርያም ደሳለኝ

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ጠቅላይ ሚኒስትር

ደንብ ቁጥር 376/2008

የአርማወር ሐንሰን የምርምር ኢንሰቲትዩትን ለማቋቋም የወጣ

የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ

የሚኒስትሮች ምክር ቤት የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ አስፈጻሚ አካላትን ሥልጣንና ተግባር ለመወሰን በወጣው አዋጅ ቁጥር 916/2008 አንቀጽ ቁጥር 5 እና 39 መሠረት ይህንን ደንብ አውጥቷል፡፡

1. አጭር ርዕስ

ይህ ደንብ “የአርማወር ሐንሰን የምርምር ኢንሰቲትዩት ማቋቋሚያ የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ ቁጥር 376/2008” ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል፡፡

2. ትርጓሜ

የቃሉ አገባብ ሌላ ትርጉም የሚያሰጠው ካልሆነ በስተቀር በዚህ ደንብ ውስጥ ፦

1. “ምርምር” ማለት አዕምሯዊ እውቀትን በመጠቀም አዲስ ነገር ለማግኘት፣ ዘዴዎችን እና አሰራሮችን ለመፍጠር፣ ለመተንተን፣ የምርምር ውጤቶችን ለማላመድ፣ ለማሻሻል በቤተ ሙከራም ሆነ ከቤተ ሙከራ ውጭ የሚደረግ ተግባር ነው፤
2. “የሕክምና ምርምር” ማለት ቅድመ ክሊኒካል፣ ክሊኒካል እና ተሸጋጋሪ ምርምር በማካሄድ አዳዲስ ወይም የተሻሻሉ ዕውቀቶች ለማስገኘት የሚደረግ ምርምር ነው፤
3. “ቅድመ ክሊኒካል ምርምር” ማለት ከክሊኒካል ሕክምና ሙከራ በፊት የሚደረግ ማንኛውም ዓይነት ጤና ነክ ምርምር ሆኖ ባዮኢንፎርሜሽን፣ ጅነቲክስ፣ ሞለኪዩላር ባዮሎጂ፣ ኢሚዩኖሎጂ፣ ማይክሮባዮሎጂ የመሳሰሉትን የሚያካትት ከሰውነት ውጭም ሆነ በላብራቶሪ እንስሳት ላይ የሚደረግ ምርምር ነው፤
4. “የሕክምና ሙከራ” ማለት አዲስ ለሆነ ወይም ስለተሻሻለ መድሀኒት፣ ክትባት፣ የሕክምና ዘዴ እና ስለመሳሰሉት ፈዋሽነትና ደህንነት ሳይንሳዊና አስተማማኝ ማረጋገጫ ለማግኘት ፈቃደኛ በሆኑ ሰዎች ላይ ቁጥጥር እየተካሄደ የሚደረግ ሙከራ ነው፤
5. “ባዮሜዲካል ምርምር” ማለት የህክምናውን ዘርፍ ዕውቀት ሊያሳደግ የሚችል ቅድመ ክሊኒካል ምርምር ሆኖ በውስጡም መሠረታዊ፣ ተግባራዊ፣ ኦፕሬሽናል እና ተሸጋጋሪ የሆኑ ምርምሮችን የሚያቅፍ ነው፤

6. “መሠረታዊ የህክምና ምርምር” ማለት የአንድን ነባራዊ ሁኔታ በጥልቀት ከመሠረቱ ለመረዳት እና አዳዲስ ዕውቀቶችን ለማስገኘት በተደራጀ ሁኔታ የሚከናወን ምርምር ነው፤
7. “ተግባራዊ የህክምና ምርምር” ማለት የጤና ችግርን ለመፍታት የሚያስችልና በቀጥታ ምርምሩ እንዳለቀ ወደ ተግባር ሊገባ የሚችል ምርምር ነው፤
8. “ተሸጋጋሪ የህክምና ምርምር (ትራንስፎርሜሽን ሪሶርች)” ማለት መሠረታዊ የሆኑ የህክምና ምርምር ዉጤቶችን በመውሰድ የጤና ችግሮችን ሊፈታ ወደሚችል ሳይንሳዊ ዘዴ ለማሸጋገር የሚያስችል ጥናት ነው፤
9. “ኦፕሬሽንል የህክምና ምርምር” ማለት በህክምና ወይም ጤና እንክብካቤ ሥራ አፈፃፀም ላይ ለውጤታማነት እንቅፋት የሆኑ ወይም የሚሆኑ ችግሮችን ለመፍታት የሚደረግ ምርምር ነው፤
10. “ሜዲካል ባዮ ቴክኖሎጂ ምርምር” ማለት የሥነ-ሕይወት (ባዮሎጂካል) አካላትን ነባራዊ ሂደቶችን ወይም ከዚያ የሚወለዱ ዘዴዎችን በመጠቀም የጤና ክብካቤ እና ህክምናን ሊያሻሽሉ የሚችሉ ምርምሮች እና የተለያዩ ውጤቶችን ወይም ለዚህ የሚያግዙ ዕውቀቶችን ለማስገኘት የሚደረግ ምርምር ነው፤
11. “ባዮኢንፎርሜሽን” ማለት የኮምፒዩተር ቴክኖሎጂን በመጠቀም የሥነ ሕይወት መረጃን በማከማቸት፣ ለመተንተን እና ለማደራጀት የሚያስችል ሳይንሳዊ መንገድ ነው፤
12. “ክልል” ማለት በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ሕገ መንግስት አንቀጽ 47(1) የተመለከተው ማንኛውም ክልል ሲሆን የአዲስ አበባ እና የድሬዳዋ ከተማ አስተዳደሮችን ይጨምራል፤
13. “ሚኒስቴር እና ሚኒስትር” ማለት እንደ ቅደም ተከተላቸው የጤና ጥበቃ ሚኒስቴር እና ሚኒስትር ነው፤
14. ማንኛውም በወንድ ፆታ የተገለጸው የሴትንም ፆታ ይጨምራል፡፡

3. መቋቋም

1. የአርማወር ሐንሰን የምርምር ኢንስቲትዩት (ከዚህ በኋላ “ኢንስቲትዩት” እየተባለ የሚጠራ) የሕግ ሰውነት ያለው የፌዴራል መንግስት መሥሪያ ቤት ሆኖ በዚህ ደንብ ተቋቁሟል፡፡
2. የኢንስቲትዩቱ ተጠሪነት ለሚኒስቴሩ ይሆናል፡፡

4. ዋና መሰሪያ ቤት

የኢንሰቲትዩቱ ዋና መሰሪያ ቤት አዲስ አበባ ሆኖ እንደአስፈላጊነቱ በማንኛውም ሥፍራ ቅርንጫፍ መሰሪያ ቤቶች ሊኖሩት ይችላል።

5. የኢንሰቲትዩቱ ዓላማ

ኢንሰቲትዩቱ የሚከተሉት ዓላማዎች ይኖሩታል፦

1. የባዮሜዲካል፣ የህክምና እና የሚዲካል ባዮቴክኖሎጂ የምርምር ሥራዎችን በማከናወን፣ በመቅሰም እና በማላመድ የሕብረተሰቡን የተሻለ የሕክምና አገልግሎት፣ ጤንነት እና ደህንነት ማረጋገጥ፤
2. አዳዲስ እና የተሻሻሉ የሕክምና ምርመራ ዘዴዎች፣ ክትባቶች እና መድሀኒቶች ላይ የህክምና የክሊኒካል ሙሙራዎችን በማካሄድ የሕብረተሰቡን ጤና ማሻሻል፤
3. በባዮሜዲካል፣ ክሊኒካል እና በሚዲካል ባዮቴክኖሎጂ ምርምር ዘርፎች ላይ ለከፍተኛ የትምህርት እና ሌሎች መሰል ተቋማት የአቅም ግንባታ ሥራ መስራት፤ እና
4. በኢትዮጵያ እና በአፍሪካ በህክምና ምርምርና ሥልጠና ዘርፍ የልህቀት ማዕከል ሆኖ ማገልገል።

6. የኢንሰቲትዩቱ ስልጣንና ተግባራት

ኢንሰቲትዩቱ የሚከተሉት ስልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፦

1. ለሕክምና አገልግሎት ማደግ ቀዳሚ ትኩረት የሚሰጣቸውን የባዮሜዲካል ቴክኖሎጂ፣ የሚዲካል፣ የክሊኒካል፣ ጀነቲክስ፣ ባዮኢንፎርማቲክስጃ ሲሰተምስ ኢፒዲሞሎጂ እና የሚዲካል ባዮቴክኖሎጂ የምርምር ሥራዎችን አጀንዳ ይቀርጻል፤ በአጀንዳው ላይ ተመርኩዞ ምርምሮችን ያካሂዳል፤ የውጤቶችን ፋይዳ ይገመግማል፤
2. በተገኙ የህክምና ምርምር ውጤቶች ላይ ተመርኩዞ የፖሊሲ ምክረ ህላብ ለሚመለከተው አካል ያቀርባል፤
3. የምርምር ውጤቶችን ለሚመለከታቸው አካላት ያሰራጫል፤ የምርምር ግኝቶችን ወደ ምርት ሊቀይሩ ለሚችሉ አካላት ያስተላልፋል፤ እንደአስፈላጊነቱም ቴክኒካዊ ድጋፍ ይሰጣል፤ የህክምና ምርምር ዘርፉን ለማጠናከር የሚያስችሉ የገንዘብ ምንጮችን፣ የቴክኒክ ድጋፎችን እና ሌሎች ዓብአቶችን ያፈላልጋል፤ ከባለድርሻ እና ከሌሎች አካላት ጋር ትስስር ይፈጥራል፤

4. ከሀገር ውስጥ እና ከውጪ ሀገር ተቋማት ጋር በመተባበር የሕክምና ምርምር ሥራዎችን ይሠራል፤ እንደአስፈላጊነቱ ምርምሮችን በጋራ ለማካሄድ ለሌሎች አካላት የቴክኒክ ድጋፍ ይሰጣል፤
5. በተቋሙ የተሰሩ የምርምር ግኝቶች በሀገር አቀፍ እና በአለም አቀፍ ደረጃ የአዕምሮአዊ ንብረት ባለቤትነት መብት እንዲያገኙ ጥረት ያደርጋል፤
6. በሕክምና ምርምር ላይ በተሰማሩ ተመራማሪዎች የተገኙ የምርምር ውጤቶች የሚቀርቡበት፣ የሚገመገሙበት እና የወደፊት የሕክምና ምርምር አቅጣጫዎች ላይ የውይይት መድረክ ያዘጋጃል፤
7. የህክምና ሙከራ ለማካሄድ የሚያስችል አገራዊ አቅም ይገመግማል፤ ክሊኒካል የህክምና ሙከራ ለማካሄድ አቅም ያላቸውን አጋር ድርጅቶች ይለያል፤
8. የሕክምና ሙከራ ለማካሄድ የሚያስችል ሀገራዊ አቅም ይገነባል፤ አገር አቀፍ እና ዓለም አቀፍ ድርጅቶች የህክምና ሙከራ ሊያከናውኑላቸው የሚችሉባቸውን ቦታዎች እና የሕክምና ሙከራ ዓይነቶች ፍላጎት ይለያል፤ በአዳዲስ እና በተሻሻለ የምርመራ ዘዴዎች፣ መድሀኒቶች እና ክትባቶች ላይ የሕክምና ሙከራ ያካሂዳል፤
9. በማንኛውም የሕክምና ምርምር ላይ የምርምር ተሳታፊውን ደህንነት፣ የመረጃ ሚስጢራዊነት እና የምርምር ሥነ ምግባር የሚመለከቱ ሀገራዊ እና ዓለም አቀፍ የምርምር መርሆዎችን በሚያከናውናቸው የምርምር ሥራዎች ላይ ተግባራዊ እንዲሆኑ ያደርጋል፤
10. ለሕክምና አገልግሎት ማደግ አስተዋጽኦ ያላቸውን የፈጠራ፣ የተሸጋጋሪ፣ የእኑፊሽናል እና የትግበራ ምርምሮችን ለመስራት የሚያስችል ተቋማዊ መዋቅር ይዘረጋል፤ የግንዛቤ ደረጃን ያጎለብታል፤ የሰለጠነ የሰው ኃይል ያሟላል ከዘመኑ ቴክኖሎጂ ጋር በተዛመደ ሁኔታ መሠረታዊ የህክምና ምርምር መሣሪያዎችን ያሟላል፤
11. በሕክምና ምርምር ዘርፍ ላይ የአጭር እና የረጅም ጊዜ ሥልጠናዎችን በመስጠት ረገድ ከከፍተኛ የትምህርት ተቋማት ጋር ይተባበራል፤ የባለሙያዎችን የትምህርት አቅም ያጎለብታል፤ ጠቃሚ የሆኑ የቴክኖሎጂ ሽግግሮችን ያደርጋል እንደአስፈላጊነቱም የምክር አገልግሎት ይሰጣል፤
12. በህክምና ምርምር ዘርፍ ከፍተኛ ውጤት ላስመዘገቡ ተመራማሪዎች በየዓመቱ ሽልማት ይሰጣል፤

- 13. በህክምና ምርመራና ስልጠና ከክልሎች እና ከጎረቤት ሀገራት ጋር ያለውን ትብብር ያጠናክራል፤ የዕውቀት ሽግግር እና የጋራ ተጠቃሚነት ያጎለብታል፤
- 14. በሌሎች አካላት የማይሰሩ የዲያግኖስቲክ እና አናሊቲካል የላብራቶሪ ምርምራ ጥያቄ ሲቀርብለት አገልግሎት ይሰጣል፤ መንግስት በሚያጸድቀው የአገልግሎት ተመን መሰረት ክፍያ ያስከፍላል፤
- 15. የንብረት ባለቤት ይሆናል፤ውል ይዋዋላል፤ በስሙ ይከሰሳል፤ ይከሰሳል፤
- 16. ዓላማውን ከግብ ለማድረስ የሚረዱ ሌሎች ተዛማጅ ሥራዎችን ያከናውናል፡፡

7. የኢንስቲትዩቱ አቋም

- 1. ኢንስቲትዩቱ
  - ሀ/ አማካሪ ቦርድ (ከዚህ በኋላ “ቦርድ” እየተባለ የሚጠራ)፤
  - ለ/ በሚኒስትሩ አቅራቢነት በመንግስት የሚሾም ዋና ዳይሬክተር እና እንደአስፈላጊነቱ ምክትል ዋና ዳይሬክተሮች፤ እና
  - ሐ/ አስፈላጊ ሠራተኞች፤ ይኖሩታል።
- 2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) የሚሾሙት ዋና ዳይሬክተሮች በህክምና ምርምር ዘርፍ በቂ ልምድ እና አስፈላጊው የትምህርት ዝግጅት ያላቸው መሆን አለባቸው።

8. የቦርድ አባላት

- 1. የቦርዱ አባላት ሰብሳቢውን ጨምሮ በሚኒስትሩ ይሰየማሉ፤ ቁጥራቸውም እንደአስፈላጊነቱ ይወሰናል፡፡
- 2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) መሠረት የሚሰየሙት የቦርድ አባላት አሰያያም የሙያ ስብጥርን ከግምት ውስጥ ያስገባ ይሆናል፡፡
- 3. የቦርዱ አባላት የሥራ ዘመን 5 ዓመት ሲሆን ከሁለት ጊዜ በላይ ሊመረጡ አይችሉም።

9. የቦርዱ ተግባርና ኃላፊነት

- ቦርዱ፡-
- 1. ኢንስቲትዩቱን በምርምር፣ በፖሊሲ፣ እስትራቴጂ እና ሌሎች አንጻር ተቋማዊ ጉዳዮች ላይ ያማክራል፤
  - 2. የሳይንስ እና እንደ አስፈላጊነቱ ሌሎች የቴክኒክ ኮሚቴዎችን ሊያቋቁም ይችላል።

10. የቦርዱ ስብሰባዎች

- 1. ቦርዱ እንደአስፈላጊነቱ መደበኛና አስቸኳይ ስብሰባዎችን ያደርጋል።

2. ከቦርዱ አባላት መካከል ከግማሽ በላይ በስብሰባ ከተገኙ ምልዓተ ጉባዔ ይሆናል።
3. የቦርዱ ውሳኔ በድምጽ ብልጫ ያልፋል፤ ሆኖም ድምጽ እኩል በእኩል ከተከፈለ ሰብሳቢው ወሳኝ ድምጽ ይኖረዋል።
4. የዚህ አንቀጽ ድንጋጌዎች እንደተጠበቀ ሆነው ቦርዱ የራሱን የስብሰባ ሥነ ሥርዓት መመሪያ ሊያወጣ ይችላል።

11. የዋና ዳይሬክተሩ ሥልጣንና ተግባር

1. ዋና ዳይሬክተሩ የኢንስቲትዩቱ ዋና ሥራ አስፈጻሚ በመሆን ከሚኒስቴሩ በሚሰጠው አጠቃላይ መመሪያ መሠረት ኢንስቲትዩቱን ይመራል፤ ያስተዳድራል፤
2. የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) አጠቃላይ ድንጋጌ እንደተጠበቀ ሆኖ ዋና ዳይሬክተሩ፦

ሀ/ በዚህ ደንብ አንቀጽ 6 የተመለከተውን የኢንስቲትዩቱን ሥልጣንና ተግባራት ሥራ ላይ ያውላል፤

ለ/ የኢንስቲትዩቱን ድጋፍ ሰጪ ሠራተኞች በፌዴራል ሲቪል ሰርቪስ ሕጎች መሠረት እንዲሁም የኢንስቲትዩቱን ዓላማ በማስፈጸም ሥራ ላይ የሚሠማሩ ባለሙያዎችን የፌዴራል ሲቪል ሰርቪስ ሕጎችን መሠረታዊ መርሆዎች ተከትሎ በመንግሥት በሚጸድቅ መመሪያ መሠረት ይቀጥራል፤ ያስተዳድራል፤

ሐ/ የኢንስቲትዩቱን ዓመታዊ የሥራ ፕሮግራምና በጀት አዘጋጅቶ ለሚኒስቴሩ ያቀርባል፤ በመንግሥት ሲጸድቅም ተግባራዊ ያደርጋል፤

መ/ ለኢንስቲትዩቱ በተፈቀደው በጀትና የሥራ ፕሮግራም መሠረት ገንዘብ ወጪ ያደርጋል፤

ሠ/ ከሦስተኛ ወገኖች ጋር በሚደረጉ ግንኙነቶች ኢንስቲትዩቱን ይወክላል፤

ረ/ የኢንስቲትዩቱን የሥራ አፈጻጸምና የሂሳብ ሪፖርቶች አዘጋጅቶ ለሚኒስቴሩ ያቀርባል።

3. ዋና ዳይሬክተሩ ለኢንስቲትዩቱ ሥራ ቅልጥፍና በሚያስፈልግ መጠን ሥልጣንና ተግባሩን በከፊል ለኢንስቲትዩቱ ሌሎች የሥራ ኃላፊዎችና ሠራተኞች በውክልና ሊሰጥ ይችላል።

12. የምክትል ዋና ዳይሬክተሮች ሥልጣንና ተግባር

ምክትል ዋና ዳይሬክተሮች የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሯቸዋል፦

1. የኢንሰቲትዩቱን ተግባራት በማቀድ፣ በማደራጀት፣ በመምራት እና በማስተባበር ዋና ዳይሬክተሩን ያግዛሉ፤
2. በዋና ዳይሬክተሩ ተለይተው የሚሰጡ ሌሎች ስራዎችን ያከናውናሉ፤
3. ዋና ዳይሬክተሩ በማይኖርበት ጊዜ በዋና ዳይሬክተሩ ተለይቶ ውክልና ሲሰጥ ዋና ዳይሬክተሩን ወክሎ ይሠራል።

13. በጀት

የኢንሰቲትዩቱ በጀት ከመንግስት የሚመደብ ይሆናል።

14. የሂሳብ መዛግብት

1. ኢንሰቲትዩቱ የተሟሉ እና ትክክለኛ የሆኑ የሂሳብ መዛግብት ይኖሩታል።
2. የኢንሰቲትዩቱ የሂሳብ መዛግብት እና ገንዘብ ነክ ሰነዶች በዋናው አዲተር ወይም ዋናው አዲተር በሚሰይሙው አዲተር በየዓመቱ ይመረመራል።

15. ደንቡ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ ደንብ በነጋሪት ጋዜጣ ታትሞ ከወጣበት ቀን ጀምሮ የፀና ይሆናል።

አዲስ አበባ የካቲት 11 ቀን 2008 ዓ.ም

ኃይለማርያም ዳሳለኝ

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ መንግስት ጠቅላይ ሚኒስትር

አ/ ለማዕድን፣ ነዳጅና ተፈጥሮ ጋዝ ሚኒስቴር ተጠሪ ሆኑ አስፈጻሚ አካላትን ማቋቋሚያ ህጎች

አዋጅ ቁጥር 194/1992 ዓ.ም

የኢትዮጵያ ጂኦሎጂካል ሰርቪዬ ማቋቋሚያ አዋጅ

ስለሀገሪቱ መልክዐ ምድርና ከመሬት በታች ስላለው ተፈጥሮ የሥነ ምድር መረጃዎችን መሰብሰብ ለኢንዱስትሪ፣ ለኢነርጂና ለእርሻ መስፋፋት መሠረትና ወሳኝ በመሆኑ፤

የማዕድን ሀብትን መፈለግ፣ መመርመር፣ ማጥናትና የጂኦሎጂ መረጃ መሰብሰብ ለሀገሪቱ የኢኮኖሚ ዕድገት ጠቃሚ በመሆኑ፤

ማናቸውንም የሀገሪቱን የሥነ ምድር መረጃዎች መሰብሰብ፣ ማስቀመጥና በባለቤትነት መያዝ አስፈላጊ በመሆኑ፤

ከላይ የተጠቀሱትን ዓላማዎች ተግባራዊ ለማድረግ የኢትዮጵያ ጂኦሎጂካል ሰርቪዬን ማቋቋም በማስፈለጉ፤

በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ሕገ መንግሥት አንቀጽ 55(1) መሠረት የሚከተለው ታውጧል፡፡

1. አጭር ርዕስ

ይህ አዋጅ “የኢትዮጵያ ጂኦሎጂካል ሰርቪዬን ማቋቋሚያ አዋጅ ቁጥር 194/1992” ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል፡፡

2. ትርጓሜ

በዚህ አዋጅ ውስጥ፡-

1. “ሥነ ምድር” ማለት ምድርን፣ ምድር የተገነባባቸውን ነገሮች፣ በምድር ላይና በምድር ውስጥ የተከናወኑትን ወይም በመከናወን ላይ ያሉ ለውጦችንና ሌሎችን በመሬት ውስጥ የሚካሄዱ የተፈጥሮ ክስተቶችን የሚያጠና ሣይንስ ሆኖ በጂኦሎጂ፣ በጂኦፊዚክስ፣ በጂኦኬሚስትሪ፣ እንዲሁም በሌሎችም ዘዴዎች በመጠቀም ስለምድር የሚከናወኑ ጥናቶችን ይጨምራል፤
2. “ምርመራ” ማለት ማዕድናትን ለማግኘትና ልዩ ልዩ የሥነምድር መረጃዎችን መሰብሰብ በጂኦሎጂ፣ በጂኦፊዚክስ፣ በጂኦኬሚስትሪ፣ ወይም በሌሎች አመቺ የሥነምድር ሣይንስ ዘዴዎች በመጠቀም የሚካሄድ ሥራ ነው፡፡

3. “ስባት” ማለት ክብደቱ ወይም ይዘቱ በታወቀና በተወሰነ የምድር አካል ውስጥ የሚገኝ የማዕድን መጠን ነው።
4. “መረጃ” ማለት ከጂኦሎጂካል፣ ከሀይድሮጂኦሎጂካል፣ ከጂኦተርማል፣ ከጂኦፊዚካል፣ ከጂኦኬሚካል፣ ከቁፋሮና ከላቦራቶሪ ጥናት የተገኙ ማናቸውንም መረጃዎችን የሚያጠቃልል ሆኖ ሪፖርቶችን፣ ካርታዎችን ፎቶግራፎችን፣ ፕላኖችን፣ ቻርቶችን፣ ግራፎችን፣ ሴክሽኖችን፣ ሌጎችን እንዲሁም የማዕድናት፣ የድንጋዮችንና የሌሎች ናሙናዎችን ሁሉ ይጨምራል።
5. “ማዕድን” ማለት ማናቸውም ዋጋ ያለው የምድር ክፍል ሆኖ በምድር ላይ ወይም ምድር ውስጥ በተፈጥሮ ተከማችቶ የሚገኝ ነው።
6. “የማዕድን ሀብት ክምችት” ማለት በአንድ በተወሰነ ሥፍራ በከርሰ ምድር ውስጥ በአካባቢው ከሚገኝ የማዕድን ስባትና መጠን በላይ በሆነ ሁኔታና ለምርት ብቁነት አለኝታ ያለው በተፈጥሮ ተሰብስቦ የሚገኝ የአንድ ማዕድን ወይም የስብስብ ማዕድናት ክምችት ነው።
7. “ሚኒስትር” እና “ሚኒስቴር” ማለት እንደቅደም ተከተላቸው የማዕድንና ኢነርጂ ሚኒስትርና ሚኒስቴር ነው።
8. “ሪፑብሊክ ኤንጅነሪንግ” ማለት ለምርመራ የሚውል በአውሮፕላንና በሰው ሰራሽ የመሬት ሳተላይት አማካይነት መረጃ ለመሰብሰብ የሚያስችል የጥናት ዘዴ ነው።

3. መቋቋም

1. የኢትዮጵያ ጂኦሎጂካል ሰርቪዬ (ከዚህ በኋላ “ሰርቪዬ” እየተባለ የሚጠራ) ራሱን የቻለና የሕግ ሰውነት ያለው የፌዴራል መንግሥት መሥሪያ ቤት ሆኖ በዚህ አዋጅ እንደገና ተቋቁሟል።
2. ሰርቪዬ ተጠሪነቱ ለሚኒስቴሩ ይሆናል።

4. ዋና መሥሪያ ቤት

የሰርቪዬ ዋና መሥሪያ ቤት በአዲስ አበባ ሆኖ እንደአስፈላጊነቱ ቅርንጫፍ መሥሪያ ቤቶች ሊኖሩት ይችላል።

5. የሰርቪዬ ዓላማ

የሰርቪዬ ዓላማ በሥነምድር ጥናት ዘዴዎች ስለምድርና በውስጡ ስለሚገኙ ማዕድናት ምርምር ማካሄድና ማናቸውንም የማዕድን ሀብት ክምችት መፈለግ፣ መመርመር፣ እንደአስፈላጊነቱም መገመትና ማዕድኑ የሚገኝበትን ድንበር ለይቶ ማመልከት ነው።

6. የሰርቪዩ ሥልጣንና ተግባር

ሰርቪዩ የሚከተለው ሥልጣንና ተግባር ይኖረዋል፡-

1. የጂኦግራፊ ካርታ ሥራ መሥራት፣ ማዘጋጀትና ማተም፣
2. የአየርና የመሬት ጂኦግራፊካልና የሪፖርት ሴንሲንግ ጥናት ማካሄድ፣
3. የማዕድን፣ የነዳጅ ዘይትና የተፈጥሮ ጋዝ፣ የጂኦተርሚል፣ የሀይድሮጂኦሎጂ እና የኢንጂነሪንግ ጂኦሎጂ መሠረታዊ መረጃዎችን ለመሰብሰብ በየብስና በውሃ አካላት ላይ ጥናትና ምርምር ማካሄድ፣ አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ የክምችቱን መጠን መገመትና ክምችቱ የሚገኝባቸውን ሥፍራዎች ድንበር ለይቶ ማመልከት፣
4. ዓላማውን ለማሳካት ባስፈለገ መጠን የእሳተ ገሞራ፣ የመሬት መንቀጥቀጥ፣ የመሬት መደርመስ፣ የሚትዮራይት መውደቅና የመሳሰሉትን የተፈጥሮ ክስተቶችና ጡጤቶችን የሚመለከት ጥናት ማካሄድ፣ ጡጤቱንም እንደሁኔታው ለሚያስፈልጋቸው ማሳወቅ፣
5. በሰርቪዩ የአጭርና የረጅም ጊዜ የሰው ኃይል ፍላጎት መሠረት ሠራተኞችን ማሰልጠን፣
6. የሥነምድር ሳይንስ ጥናትን በሚመለከት መረጃ መሰብሰብ፣ በባለቤትነት መያዝ፣ እንደአስፈላጊነቱ ዋጋ በማስከፈል ወይም ያለክፍያ ለተጠቃሚዎች ማቅረብ፣ እንዲሁም መጽሔቶችን ማዘጋጀትና ማሠራጨት፣
7. ከሥራው ጋር አግባብ ያለውን መረጃ ሁሉ ከማንኛውም ምንጭ መጠየቅና ማግኘት፣
8. የሥነምድር ምርምርና ጥናትን በሚመለከት በማንኛውም ስብሰባ፣ ጉባዔና ሴሚናር ላይ መንግሥትን ወክሎ መሳተፍ፣
9. ከመንግሥት በሚሰጠው አጠቃላይ መመሪያ መሠረት ለሚሰጠው አገልግሎት የአገልግሎት ዋጋ ማስከፈል፣
10. የንብረት ባለቤት መሆን፣ ማስተላለፍ፣ ውል መዋዋል፣ በስሙ መክሰስና መክሰስ እና ዓላማውን ከግቡ ለማድረስ የሚያስፈልገውን ሌሎች ተመሳሳይ ተግባሮች ማከናወን።

7. የሰርቪዩ ድርጅታዊ አቋም

ሰርቪዩ፡-

1. አንድ ዋና ሥራ አስኪያጅ፤

- 2. አንድ ዋና ጂኦሎጂስት፤ እና
- 3. የሚያስፈልጉት ሠራተኞች ይኖሩታል።

8. ስለዋናው ሥራ አስኪያጅ መሾም

የሰርቪዩ ዋና ሥራ አስኪያጅ በሚኒስትሩ አቅራቢነት በመንግሥት ይሾማል።

9. ስለዋናው ሥራ አስኪያጅ ሥልጣንና ተግባር

1. ዋናው ሥራ አስኪያጅ የሰርቪዩ ዋና ሥራ አስፈጻሚ ሆኖ ከሚኒስትሩ በሚሰጠው አጠቃላይ መመሪያ መሠረት የሰርቪዩ ሥራ በሚገባ ለመከናወኑ የበላይ ኃላፊ ይሆናል።

2. ከዚህ በላይ በ30-ስ አንቀጽ (1) የተጠቀሰው ጠቅላላ አነጋገር እንደተጠበቀ ሆኖ ዋናው ሥራ አስኪያጅ፤

ሀ/ በመንግሥት ሠራተኞች ሕግ መሠረት ሠራተኞችን ይቀጥራል፤ ያስተዳድራል፤ ያዛውራል፤ ያሳድጋል፤ ከሥራ ያሰናብታል፤ ሆኖም የሰርቪዩ ሠራተኞች የደመወዝ ስኬልና የአበል መጠን መንግሥት በሚያወጣው መመሪያ መሠረት የሚወሰን ይሆናል፤

ለ/ የሰርቪዩን የአኖር፣ የመካከለኛና የረጅም ጊዜ ዕቅድ እያዘጋጀ ለሚኒስትሩ ያቀርባል፤

ሐ/ የሰርቪዩን ዓመታዊ በጀትና የሥራ ፕሮግራም አዘጋጅቶ ለሚኒስትሩ ያቀርባል፤

መ/ ለሰርቪዩ በተፈቀደው በጀትና የሥራ ፕሮግራም መሠረት ገንዘብ ወጪ ያደርጋል፤

ሠ/ የሰርቪዩን የሥራ ክንውንና የሥራ እንቅስቃሴ የሚገልጽ ሪፖርት ለሚኒስትሩ ያቀርባል፤

ረ/ የሰርቪዩን ዋና ጂኦሎጂስትና የመምሪያ ኃላፊዎችን በመምረጥ ለሚኒስትሩ አቅርቦ ያሾማል፤

ሰ/ ሰርቪዩ ከሦስተኛ ወገኖች ጋር በሚያደርገው ግንኙነት ሁሉ ሰርቪዩን ይወክላል።

3. ዋናው ሥራ አስኪያጅ በዚህ አዋጅ አንቀጽ 6 የተመለከተውን የሰርቪዩን ሥልጣንና ተግባር በሥራ ላይ ያውላል።

4. ለሰርቪዩ የሥራ ቅልጥፍና በሚያስፈልግ መጠን ሥልጣኑንና ተግባሩን ለዋናው ጂኦሎጂስትና ለሰርቪዩ ሠራተኞች በውክልና ሊያስተላልፍ ይችላል።

10. የዋናው ጂኦሎጂስት ሥልጣንና ተግባር

- 1. የሰርቪዩን የጂኦሎጂ ጥናትና ተዛማጅ ሥራዎችን በበላይነት ይመራል።
- 2. ዋናው ሥራ አስኪያጅ በሌለበት ጊዜ እሱን ወክሎ ይሠራል።

11. የበጀት ምንጭ

የሰርቪዩ በጀት ከሚከተሉት ምንጮች የሚገኝ ይሆናል፤

- 1. ከመንግሥት የሚሰጥ ድጎማ፤
- 2. ሰርቪዩ የሚያስከፍለው የአገልግሎት ዋጋና ሌሎች ክፍያዎች፤ እና
- 3. ከሌሎች ምንጮች የሚገኝ ገንዘብ።

12. የሂሳብ መዛግብት ስለመያዝ

- 1. ሰርቪዩ የተሟላና ትክክለኛ የሆኑ የሂሳብ መዛግብትና ሌሎች ገንዘብ ነክ ሰነዶችን ይይዛል፤
- 2. የሰርቪዩ የሂሳብ መዛግብትና ገንዘብ ነክ ሰነዶች ዋናው አዲተር ወይም እሱ በሚሰይማቸው አዲተሮች በየዓመቱ ይመረመራሉ።

13. የተሻረ ሕግ

የኢትዮጵያ ጂኦሎጂ ጥናት ኢንስቲትዩትን ለማቋቋም የወጣው አዋጅ ቁጥር 230/1975 በዚህ አዋጅ ተሻሻሏል።

14. ደንብ የማውጣት ሥልጣን

የሚኒስትሮች ምክር ቤት ይህን አዋጅ ለማስፈጸም አስፈላጊ የሆኑትን ደንቦች ሊያወጣ ይችላል።

15. አዋጁ የሚጸናበት ጊዜ

ይህ አዋጅ ከየካቲት 28 ቀን 1992 ዓ.ም ጀምሮ የፀና ይሆናል።

አዲስ አበባ የካቲት 28 ቀን 1992 ዓ.ም

ዶ/ር ነጋሶ ጊዳዳ

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ፕሬዚዳንት

ገ/ ለሰራተኛና እና ማህበራዊ ጉዳይ ሚኒስቴር ተጠሪ የሆኑ አስፈጻሚ አካላት ማቋቋሚያ ህጎች

ደንብ ቁጥር 202/2003

የግል ድርጅቶች ሠራተኞች ማህበራዊ ዋስትና ኤጀንሲን ለማቋቋም የወጣ

የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ

የሚኒስትሮች ምክር ቤት የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ አስፈጻሚ አካላትን ሥልጣንና ተግባር ለመወሰን በወጣው አዋጅ ቁጥር 691/2003 አንቀጽ 5 እና 34 መሠረት ይህን ደንብ አውጥቷል፡፡

1. አጭር ርዕስ

ይህ ደንብ “የግል ድርጅቶች ሠራተኞች ሠራተኞች ማህበራዊ ዋስትና ኤጀንሲ ማቋቋሚያ የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ ቁጥር 202/2003” ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል፡፡

2. መቋቋም

1. የግል ድርጅቶች ሠራተኞች ማህበራዊ ዋስትና ኤጀንሲ (ከዚህ በኋላ “ኤጀንሲ” እየተባለ የሚጠራ) የሕግ ሰውነት ያለው ራሱን የቻለ የፌዴራል መንግሥት መሥሪያ ቤት ሆኖ በዚህ ደንብ ተቋቋሟል፡፡

2. የኤጀንሲው ተጠሪነት ለሠራተኛና ማህበራዊ ጉዳይ ሚኒስቴር ይሆናል፡፡

3. ዋና መሥሪያ

የኤጀንሲው ዋና መሥሪያ ቤት በአዲስ አበባ ሆኖ እንደአስፈላጊነቱ በማናቸውም ሥፍራ ቅርንጫፍ ሊኖረው ይችላል፡፡

4. ዓላማ

የኤጀንሲው ዓላማ የግል ድርጅቶች ሠራተኞች ማህበራዊ ዋስትና ፕሮግራሞች እንዲጠናክሩና እንዲስፋፉ ማድረግ ይሆናል፡፡

5. ሥልጣንና ተግባር

ኤጀንሲው የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፡-

1. የግል ድርጅቶች ሠራተኞች ማህበራዊ ዋስትና ሕጎችን፣ ደንቦችንና መመሪያዎችን በሥራ ላይ ያውላል፤

2. የግል ድርጅቶች ሠራተኞች ጡረታ ዕቅድን ለማስፈጸም ቀልጣፋና ብቃት ያለው አሠራር ይዘረጋል፤ ይተገብራል፤

3. የግል ድርጅቶች ሠራተኞች ጡረታ መዋጮ አሰባሰብ ሥርዓት ይዘረጋል፤ መዋጮ ይሰበስባል፤ በሚመለከተው የመንግሥት አካል በኩል በተገቢው ጊዜና መጠን መሰብሰቡን ያረጋግጣል፤ የግል ድርጅቶች ሥርዓቱን ተግባራዊ ማድረጋቸውን ይቆጣጠራል፤ አስፈላጊ ሲሆን ሰነዶችንና መዛግብትን አሰቀርቦ ወይም በግል ድርጅቶች ተገኝቶ ይመረምራል፤
4. የግል ድርጅት ሠራተኞች ጡረታ ፈንዶችንና ክፈንዶቹ ጋር የተያያዙ ሀብቶችን ያስተዳድራል፤
5. የግል ድርጅት ሠራተኞችን ለጡረታ መብት ብቁ የሚያደርጉ ማስረጃዎችን በቅድሚያ አሰባሰቦ ይይዛል፤
6. የጡረታ መዋጮ በወቅቱ በማይከፍለ፤ የጡረታ መዋጮ ሂሳብ መዝገብ በማይዙ፤ ማስረጃ በማይልኩ እና መረጃ በማይሰጡ የግል ድርጅቶችና ግለሰቦች ላይ ሕጋዊ እርምጃ ይወስዳል፤
7. የግል ድርጅቶች ሠራተኞች የጡረታ መብትን ለማስከበር የሚቀርቡ ማስረጃዎችን ብቃትና ተቀባይነት፣ የጥቅም ዓይነት እና መጠኑን ይወስናል፤ ክፍያ ይፈጽማል፤
8. የግል ድርጅቶች ሠራተኞች የጡረታ መብትና ጥቅም ጥያቄዎች ላይ ውሳኔ ይሰጣል፤
9. የግል ድርጅቶች ሠራተኞች ጡረታ ፈንድን በትሬገፍሪ ቦንዶችና የገንዘብና አኮኖሚ ልማት ሚኒስቴር በሚያወጣው መመሪያ በሚወሰኑ ትርፋማና አስተማማኝ በሆኑ ሌሎች ኢቨኑትመንቶች ላይ ያውላል፤
10. የግል ድርጅቶች ሠራተኞች ጡረታ ፈንድ በየተወሰነ ጊዜ በሂሳብ ስሌት አዋቂዎች እንዲጠና ያደርጋል፤
11. የግል ድርጅቶች ሠራተኞች ጡረታ ፕሮግራሞች ስለሚጠናከሩበት ሁኔታ ጥናት እያካሄደ ለመንግሥት ያቀርባል፤ ሲፈቀድም ተግባራዊ ያደርጋል፤
12. በሥልጣንና ተግባሩ ሥር የሚካተቱ ጉዳዮችን በሚመለከት መመሪያዎችን ያወጣል፤
13. የንብረት ባለቤት ይሆናል፤ ውል ይዋዋላል፤ በስሙ ይከሰላል፤ ይከሰሳል፤
14. ዓላማውን ለማድረስ የሚያስፈልጉ ሌሎች ተግባራትን ያከናውናል።

6. የኤጀንሲው አቋም

ኤጀንሲው፡-

1. የሥራ አመራር ቦርድ (ከዚህ “ቦርድ” እየተባለ የሚጠራ)፤
2. በመንግሥት የሚሾሙ ዋና ዳይሬክተርና እንደአስፈላጊነቱ ምክትል ዋና ዳይሬክተሮች፤ እና
3. አስፈላጊው ሠራተኞች ይኖሩታል።

7. የቦርዱ አባላት

1. ቦርዱ የመንግሥት፣ የአሠሪና የሠራተኛ ተወካዮች ይኖሩታል፤ የተወካዮቹም ቁጥር እኩል ይሆናል።። ጠቅላላ ብዛታቸውም እንዳስፈላጊነቱ ይወሰናል።።
2. የቦርዱ ሰብሳቢና መንግሥትን የሚወክሉ አባላት በመንግሥት ይሰየማሉ።። የአሠሪና የሠራተኛ ተወካዮች የሆኑ የቦርዱ አባላት የሚመረጡበት ሥርዓት በመንግሥት ይወሰናል።።
3. የኤጀንሲው ዋና ዳይሬክተር የቦርዱ አባልና ፀሐፊ ይሆናል።።

8. የቦርዱ ሥልጣንና ተግባር

1. ቦርዱ የኤጀንሲውን ሥራዎች በበላይነት ይመራል፤ ይቆጣጠራል።።
2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) የተመለከተው አጠቃላይ አነጋገር እንደተጠበቀ ሆኖ ቦርዱ፦
  - ሀ/ የኤጀንሲውን ዕቅድ፣ በጀትና የሥራ አፈጻጸም ሪፖርት ያፀድቃል፤
  - ለ/ የግል ድርጅቶች ሠራተኞች ጡረታ ዐቅዱንና ፈንዱን የሚመለከቱ አጠቃላይ የፖሊሲ ጉዳዮችን ለመንግሥት አቅርቦ ያስወስናል፤
  - ሐ/ ኤጀንሲው በዚህ ደንብ አንቀጽ 5 ንዑስ አንቀጽ (12) መሠረት የሚያወጣቸውን መመሪያዎች ያጸደቃል።።

9. የቦርዱ ስብሰባ

1. ቦርዱ በሦስት ወር አንድ ጊዜ ይሰበሰባል፤ ሆኖም አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ በማናቸውም ጊዜ ሊሰበሰብ ይችላል።።
2. በቦርዱ ስብሰባ ላይ አብዛኛቹ አባላት ከተገኙ ምልዓተ ጉባኤ ይሆናል።።
3. የቦርዱ ውሳኔ የሚተላለፈው በስብሰባው ላይ ከተገኙት አባላት በአብዛኛው ድምጽ ሲደገፍ ነው።። ሆኖም ድምጹ አኩል ለአኩል የተከፈለ እንደሆነ ሰብሳቢው ወሳኝ ድምጽ ይኖረዋል።።
4. የዚህ አንቀጽ ደንጋጌዎች እንደተጠበቀ ሆኖ ቦርዱ የራሱን የአሠራር ሥነ ሥርዓት ደንብ ሊያወጣ ይችላል።።

10. የዋና ዳይሬክተሩ ሥልጣንና ተግባር

1. ዋና ዳይሬክተሩ የኤጀንሲው ዋና ሥራ አስፈጻሚ ሆኖ ቦርዱ በሚሰጠው አጠቃላይ መመሪያ መሠረት የኤጀንሲውን ሥራዎች ይመራል፤ ያስተዳድራል።
2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ የተመለከተው አጠቃላይ አነጋገር እንደተጠበቀ ሆኖ ዋና ዳይሬክተሩ፦
  - ሀ/ በዚህ ደንብ አንቀጽ 5 የተመለከተውን የኤጀንሲውን ሥልጣንና ተግባራዊ በሥራ ላይ ያውላል፤
  - ለ/ የኤጀንሲውን ሠራተኞች በፌዴራል ሲቪል ሰርቪስ ሕጎች መሠረት ይቀጥራል፤ ያስተዳድራል፤
  - ሐ/ የኤጀንሲውን ስትራቴጂ፣ ዕቅድና በጀት አዘጋጅቶ ለቦርዱ ያቀርባል፤ ሲፈቀድም በሥራ ላይ ያውላል፤
  - መ/ ለኤጀንሲው በተፈቀደለት በጀት መሠረት ገንዘብ ወጪ ያደርጋል፤
  - ሠ/ ከሦስተኛ ወገኖች ጋር በሚደረጉ ግንኙነቶች ኤጀንሲውን ይወክላል፤
  - ረ/ የኤጀንሲውን የሥራ አፈጻጸምና የሂሳብ ሪፖርቶች ለቦርዱ ያቀርባል ሲጸድቁም ለሚመለከታቸው የመንግሥት አካላት ያስተላልፋል።
3. ዋና ዳይሬክተሩ ለኤጀንሲው ሥራ ቅልጥፍና ባስፈለገ መጠን ከሥልጣንና ተግባሩ በክፍል በኤጀንሲው ኃላፊዎችና ሌሎች ሠራተኞች በውክልና ሊያስተላልፍ ይችላል።

11. በጀት

ኤጀንሲው ከጡረታ ፈንድ በሚመደብ በጀት ይተዳደራል። ሆኖም ኤጀንሲው ሥራውን ለመጀመር እንዲችል በመንግሥት የማቋቋሚያ በጀት ይመደባል።

12. የሂሳብ መዛግብት

1. ኤጀንሲው የተሟሉና ትክክለኛ የሆኑ የሂሳብ መዛግብት ይይዛል።
2. የኤጀንሲው የሂሳብ መዛግብትና ገንዘብ ነክ ሰነዶች በየዓመቱ በዋናው አዲተር ወይም እርሱ በሚሰይማቸው አዲተሮች ይመረመራሉ።

13. ደንቡ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ ደንብ በፌዴራል ነጋሪት ጋዜጣ ታትሞ ከወጣበት ቀን ጀምሮ የፀና ይሆናል።

አዲስ አበባ መጋቢት 16 ቀን 2003 ዓ.ም
 መለስ ዜናዊ
 የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ጠቅላይ ሚኒስትር

ደንብ ቁጥር 203/2003

የመንግሥት ሠራተኞች ማህበራዊ ዋስትና ኤጀንሲን ለማቋቋም የወጣ

የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ

የሚኒስትሮች ምክር ቤት የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ አስፈጻሚ አካላትን ሥልጣንና ተግባር ለመወሰን በወጣው አዋጅ ቁጥር 691/2003 አንቀጽ 5 እና 34 መሠረት ይህን ደንብ አውጥቷል፡፡

1. አጭር ርዕስ

ይህ ደንብ “የመንግሥት ሠራተኞች ማህበራዊ ዋስትና ኤጀንሲ ማቋቋሚያ የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ ቁጥር 203/2003” ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል፡፡

2. መቋቋም

1. የመንግሥት ሠራተኞች ማህበራዊ ዋስትና ኤጀንሲ (ከዚህ በኋላ “ኤጀንሲ” እየተባለ የሚጠራ የሕግ ሰውነት ያለው ራሱን የቻለ የፌዴራል መንግሥት መሥሪያ ቤት ሆኖ በዚህ ደንብ ተቋቋሟል፡፡

2. የኤጀንሲው ተጠሪነት ለሠራተኛና ማህበራዊ ጉዳይ ሚኒስቴር ይሆናል፡፡

3. ዋና መስሪያ ቤት

የኤጀንሲው ዋና መሥሪያ ቤት በአዲስ አበባ ሆኖ እንደአስፈላጊነቱ በማናቸውም ስፍራ ቅርንጫፍ ሊኖረው ይችላል፡፡

4. ዓላማ

የኤጀንሲው ዓላማ የመንግሥት ሠራተኞች የማህበራዊ ዋስትና ፕሮግራሞች እንዲጠናከሩና እንዲስፋፉ ማድረግ ይሆናል፡፡

5. ሥልጣንና ተግባር

ኤጀንሲው የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፡-

1. የመንግሥት ሠራተኞች ማህበራዊ ዋስትና ሕጎችን፣ ደንቦችንና መመሪያዎችን በሥራ ላይ ያውላል፤

2. የመንግሥት ሠራተኞች ጡረታ እቅድን ለማስፈጸም ቀልጣፋና ብቃት ያለው አሠራር ይዘረጋል ይተገብራል፤

3. የመንግሥት ሠራተኞች ጡረታ መዋጮ አሰባሰብ ሥርዓት ያዘረጋል፤ መዋጮ ይሰበስባል፤ በሚመለከተው የመንግሥት አካል በኩል በተገቢው ጊዜና መጠን መሰብሰቡን ያረጋግጣል፤ አሠሪ መሥሪያ ቤቶች ሥርዓቱን ተግባራዊ

ማድረጋቸውን ይቆጣጠራል። አስፈላጊ ሲሆን ሰነዶችንና መዛግብትን አስቀርቦ ወይም በአሠሪ መሥሪያ ቤቶች ተገኝቶ ይመረምራል፤

4. የመንግሥት ሠራተኞች ጡረታ ፈንዶችንና ክፈንዶቹ ጋር የተያያዙ ሀብቶችን ያስተዳድራል፤
5. የመንግሥት ሠራተኞችን ለጡረታ መብት ብቁ የሚያደርጉ ማስረጃዎችን በቅድሚያ አሰባስቦ ይይዛል፤
6. የጡረታ መዋጮ በወቅቱ በማይክፍለ፣ የጡረታ መዋጮ ሂሳብ መዝገብ በማይዙ፣ ማስረጃ በማይልኩ እና መረጃ በማይሰጡ የመንግሥት መሥሪያ ቤቶችና ግለሰቦች ላይ ሕጋዊ አርምጃ ይወስዳል፤
7. የመንግሥት ሠራተኞች ጡረታ መብት ለማስከበር የሚቀርቡ ማስረጃዎችን ብቃት እና ተቀባይነት፣ የጥቅም ዓይነት እና መጠኑን ይወሰናል፣ ክፍያ ይፈጽማል፤
8. የመንግሥት ሠራተኞች ጡረታ መብትና ጥቅም ጥያቄዎች ላይ ውሳኔ ይሰጣል፤
9. የመንግሥት ሠራተኞች ጡረታ ፈንዶችን በትሬገሪ ቦንዶችና የገንዘብና ኢኮኖሚ ልማት ሚኒስቴር በሚያወጣው መመሪያ በሚወሰኑ ትርፋማና አስተማማኝ በሆኑ ሌሎች ኢንቨስትመንቶች ላይ ያውላል፤
10. የመንግሥት ሠራተኞች ጡረታ ፈንዶችን በየተወሰነ ጊዜ በሂሳብ ስሌት አዋቂዎች እንዲጠኑ ያደርጋል፤
11. የመንግሥት ሠራተኞች ጡረታ ፕሮግራሞች ስለሚጠናከሩበት ሁኔታ ጥናት እያካሄደ ለመንግሥት ያቀርባል፤ ሲፈቀድም ተግባራዊ ያደርጋል፤
12. በሥልጣንና ተግባሩ ሥር የሚካተቱ ጉዳዮችን በሚመለከት መመሪያዎችን ያወጣል፤
13. የንብረት ባለቤት ይሆናል፣ ውል ይዋዋላል በስሙ ይከሰላል፣ ይከሰሳል፤
14. ዓላማውን ከግብ ለማድረስ የሚያስፈልጉ ሌሎች ተግባራትን ያከናውናል።

6. የኤጀንሲው አቋም

ኤጀንሲው፦

1. የሥራ አመራር ቦርድ (ከዚህ በኋላ “ቦርድ” እየተባለ የሚጠራ)፣
2. በመንግሥት የሚሾም ዋና ዳይሬክተርና እንደአስፈላጊነቱ ምክትል ዋና ዳይሬክተሮች፣ እና
3. አስፈላጊው ሠራተኞች፣

ይኖሩታል።

7. የቦርዱ አባላት

- 1. የቦርዱ ሰብሳቢና አባላት በመንግሥት ይሰየማሉ፤ ቁጥራቸውም እንደአስፈላጊነቱ ይወሰናል፤
- 2. የኤጀንሲው ዋና ዳይሬክተር የቦርዱ አባልና ፀሐፊ ይሆናል።

8. የቦርዱ ስልጣንና ተግባር

- 1. ቦርዱ የኤጀንሲውን ሥራዎች በበላይነት ይመራል፤ ይቆጣጠራል።
- 2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) የተመለከተው አጠቃላይ አነጋገር እንደተጠበቀ ሆኖ ቦርዱ፦
  - ሀ/ የኤጀንሲውን ስትራቴጂ፣ ዕቅድ፣ በጀትና የሥራ እፈጻጸም ሪፖርት ያጸድቃል፤
  - ለ/ የመንግሥት ሠራተኞች ጡረታ ዐቅድንና ፈንዶቹን የሚመለከቱ አጠቃላይ የፖሊሲ ጉዳዮችን ለመንግሥት አቅርቦ ያስወስናል፤
  - ሐ/ ኤጀንሲው በዚህ ደንብ አንቀጽ 5 ንዑስ አንቀጽ (12) መሠረት የሚያወጣቸውን መመሪያዎች ያጸድቃል።

9. የቦርዱ ስብሰባ

- 1. ቦርዱ በሦስት ወር አንድ ጊዜ ይሰበሰባል፤ ሆኖም አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ በማናቸውም ጊዜ ሲሰበሰብ ይችላል።
- 2. በቦርዱ ስብሰባ ላይ አብዛኞቹ አባላት ከተገኙ ምልዓተ ገባኤ ይሆናል።
- 3. የቦርዱ ውሳኔ የሚተላለፈው በስብሰባው ላይ ከተገኙት አባላት በአብዛኛው ድምጽ ሲደገፍ ነው። ሆኖም ድምጹ አኩል ለአኩል የተከፈለ እንደሆነ ሰብሳቢው ወሳኝ ድምጽ ይኖረዋል።
- 4. የዚህ አንቀጽ ደንጋጌዎች እንደተጠበቀ ሆኖ ቦርዱ የራሱን የአሠራር ሥነ ሥርዓት ደንብ ሊያወጣ ይችላል።

10. የዋና ዳይሬክተሩ ሥልጣንና ተግባር

- 1. ዋና ዳይሬክተሩ የኤጀንሲው ዋና ሥራ አስፈጻሚ ሆኖ ቦርዱ በሚሰጠው አጠቃላይ መመሪያ መሠረት የኤጀንሲውን ሥራዎች ይመራል፤ ያስተዳድራል።
- 2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) የተመለከተው አጠቃላይ አነጋገር እንደተጠበቀ ሆኖ ዋና ዳይሬክተሩ፦

ሀ/ በዚህ ደንብ አንቀጽ 5 የተመለከተውን የኤጀንሲውን ሥልጣንና ተግባር በሥራ ላይ ያውላል፤

ለ/ የኤጀንሲውን ሠራተኞች በፌዴራል ሲቪል ሰርቪስ ሕጎች መሠረት ይቀጥራል፤ ያስተዳድራል፤

ሐ/ የኤጀንሲውን ስትራቴጂ፣ ዕቅድና በጀት እዘጋጅቶ ለቦርዱ ያቀርባል፤ ሲፈቀድም በሥራ ላይ ያውላል፤

መ/ ለኤጀንሲው በተፈቀደለት በጀት መሠረት ገንዘብ ጠጪ ያደርጋል፤

ሠ/ ከሦስተኛ ወገኖች ጋር በሚደረጉ ግንኙነቶች ኤጀንሲውን ይወክላል፤

ረ/ የኤጀንሲውን የሥራ አፈጻጸምና የሂሳብ ሪፖርቶች ለቦርዱ ያቀርባል፤ ሲጸድቁም ለሚመለከታቸው የመንግስት አካላት ያስተላልፋል።

3. ዋና ዳይሬክተሩ ለኤጀንሲው ሥራ ቅልጥፍና ባስፈለገ መጠን ከሥልጣንና ተግባሩ በክፊል ለኤጀንሲው ኃላፊዎችና ሌሎች ሠራተኞች በውክልና ሊያስተላልፍ ይችላል።

11. በጀት

ኤጀንሲው ከጡረታ ፈንዳ በሚመደብ በጀት ይተዳደራል።

12. ስለሂሳብ መዛግብት

- 1. ኤጀንሲው የተሟሉና ትክክለኛ የሆኑ የሂሳብ መዛግብትን ይይዛል።
- 2. የኤጀንሲው የሂሳብ መዛግብትና ገንዘብ ነክ ሰነዶች በየዓመቱ በዋናው አዲተር ወይም አርሱ በሚሰይማቸው አዲተሮች ይመረመራሉ።

13. ስለመብቶችና ግዴታዎች መተላለፍ

በአዋጅ ቁጥር 495/1998 እንደገና ተቋቁሞ የነበረው የማኅበራዊ ዋስትና ኤጀንሲ መብትና ግዴታዎች በዚህ ደንብ ለኤጀንሲው ተላልፏል።

14. ደንቡ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ ደንብ በፌዴራል ነጋሪት ጋዜጣ ታትሞ ከወጣበት ቀን ጀምሮ የፀና ይሆናል።

አዲስ አበባ መጋቢት 16 ቀን 2003 ዓ.ም
መለስ ዜናዊ
 የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ጠቅላይ ሚኒስትር

ከ/ ለባህልና ቱሪዝም ሚኒስቴር ተጠሪ የሆኑ አስፈጻሚ አካላት ማቋቋሚያ ህጎች

አዋጅ ቁጥር 575/2000 ዓ.ም

የዱር እንስሳት ልማትና ጥበቃ ባለሥልጣንን ለማቋቋም የወጣ አዋጅ

አ.ት.ዮ.ጵ.ያ ልዩ ልዩ ዓይነት የተፈጥሮ ውበት ያላቸው ብርቅዬ የዱር እንስሳት ዝርያዎች ባለቤት በመሆኗና ይህም ሀብቷ በአገሪቱ የልማት እንቅስቃሴ ውስጥ የጎላ ሚና ያለው ሆኖ ለቱሪዝም፣ ለትምህርትና ለሳይንስ አስተዋጽኦ የሚያደርግ በመሆኑ፤

ይህ ሀብት በተገቢው መንገድ እንዲጠበቅና እንዲለማ በማድረግ ቀጣይነት ያለው ጥቅም ለመስጠት እንዲችል ማድረግ አስፈላጊ ሆኖ በመገኘቱ፤

መንግሥት በአገሪቱ የዱር እንስሳት ሀብት ላይ እተባባሰ የመጣውን የእልቂት አደጋ ለመግታትና ከሀብቱ አገሪቱ ማግኘት የሚገባትን ኢኮኖሚያዊና ማህበራዊ ጠቀሜታዎች እንድታገኝ ከአገሪቱ ተጨባጭ ሁኔታና አሁን ካለው ዓለም አቀፍ የዱር እንስሳት ሀብት ጥበቃ ልማትና አጠቃቀም አኳያ ንዑስ ዘርፉን ማጠናከር በማስፈለጉ፤

በአገሪቱ የዱር እንስሳት ልማት፣ ጥበቃና አጠቃቀምን ትኩረት ሰጥቶ ለመንቀሳቀስና ከመስኩ የሚገኘውን ጥቅም ለማጎልበት በፌዴራል ደረጃ ይህን የሚያስፈጽም አካል ማቋቋም በማስፈለጉ፤

በአ.ት.ዮ.ጵ.ያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ሕገ መንግሥት አንቀጽ 55(1) መሠረት የሚከተለው ታውጇል።

1. አዋር ርዕስ

ይህ አዋጅ “የዱር እንስሳት ልማትና ጥበቃ ባለሥልጣን ማቋቋሚያ አዋጅ ቁጥር 575/2000” ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

2. ትርጓሜ

የቃሉ አገባብ ሌላ ትርጉም የሚያሰጠው ካልሆነ በስተቀር በዚህ አዋጅ ውስጥ፤

1. “የዱር እንስሳት አዋጅ” ማለት የዱር እንስሳት ልማት፣ ጥበቃና አጠቃቀም አዋጅ ቁጥር 541/1999 ነው፤
2. “የዱር እንስሳት”፣ “የዱር እንስሳት ሀብት”፣ “የዱር እንስሳት ጥበቃ ቦታ” እና “የዱር እንስሳት ውጤት” በዱር እንስሳት አዋጅ አንቀጽ 2 ሥር የተሰጣቸው ትርጓሜ ይኖራቸዋል፤

3. “ሚኒስቴር” ወይም “ሚኒስትር” ማለት እንደቅደም ተከተሉ የባህልና ቱሪዝም ሚኒስቴር ወይም ሚኒስትር ነው።

3. መቋቋም

1. የኢትዮጵያ የዱር እንስሳት ልማትና ጥበቃ ባለሥልጣን (ከዚህ በኋላ “ባለሥልጣን” እየተባለ የሚጠራ) የሕግ ሰውነት ያለው ራሱን የቻለ የፌዴራል መንግሥት መሥሪያ ቤት ሆኖ በዚህ አዋጅ ተቋቁሟል።

2. ባለሥልጣኑ ተጠሪነቱ ለሚኒስቴሩ ይሆናል።

4. ዋና መሥሪያ ቤት

የባለሥልጣኑ ዋና መሥሪያ ቤት በአዲስ አበባ ሆኖ እንደአስፈላጊነቱ የዱር እንስሳት ጥበቃ ቦታ ጽሕፈት ቤቶች በሌሎች ሥፍራዎች ይኖሩታል።

5. ዓላማ

የባለሥልጣኑ ዓላማ የአገሪቱ የዱር እንስሳት ሀብት እንዲለማ፤ እንዲጠበቅና ዘላቂነት ባለው መልኩ ጥቅም ላይ እንዲውል የማድረግ ይሆናል።

6. የባለሥልጣኑ ሥልጣንና ተግባር

ባለሥልጣኑ የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፡

1. የዱር እንስሳት ሀብት ልማትን፣ ጥበቃንና አጠቃቀምን በተመለከተ የፖሊሲና የሕግ ረቂቅ እያዘጋጀ ለሚኒስቴሩ ያቀርባል፤ በመንግሥት ሲፈቀዱም በተግባር ላይ መዋላቸውን ይከታተላል፤
2. በሥሩ የተቀቋሙትን የዱር እንስሳት ጥበቃ ቦታዎች ያለማል፣ ያስተዳድራል፤ ሕገ ወጥ ተግባራት እንዳይፈጸሙባቸው ይከላከላል፤
3. በውጭ ቱሪስቶች ለሚካሄድ አደን ፈቃድ ይሰጣል፤
4. ሆቴል፣ ካምፕ፣ ሎጅና ሌሎች አገልግሎቶች በዱር እንስሳት ጥበቃ ቦታዎች ውስጥ እንዲቋቋሙ ፈቃድ ይሰጣል፤
5. ማናቸውንም የዱር እንስሳት ወይም የዱር እንስሳት ውጤቶችን ከአገር ለማስወጣት ወይም ወደ አገር ውስጥ ለማስገባት የሚያስችል ፈቃድና የጤና ምስክር ወረቀት ይሰጣል፤
6. የዱር እንስሳት ውጤት በተሰጠው ፈቃድ ውስጥ ለተመለከተው ዓላማ መዋሉን ይቆጣጠራል፤ ውጤቱንም ይለካል፤

7. የዱር እንስሳት ጥበቃ ቦታዎች በዓለም የተፈጥሮ ሀብት ጥበቃ ሀብረት እንዲመዘገቡ ለማስቻል ዓለም አቀፋዊ መስፈርት ማሟላታቸውን ያረጋግጣል፤ እነዚህን መስፈርቶች ጠብቀው መተዳደራቸውን ይከታተላል፤
8. ለዱር እንስሳት ልማትና ጥበቃ የቴክኒክ ዕርዳታና ሌላም ድጋፍ ሊሰጡ ከሚችሉ ወገኖች ጋር ዓለም አቀፍ ግንኙነት ይመሰርታል፤
9. የዱር እንስሳት ሀብትን አስመልክቶ ኢትዮጵያ አባል የሆነችባቸው ዓለም አቀፍ ስምምነቶች ተግባራዊ መደረጋቸውን ያረጋግጣል፤ ለሚመለከታቸው ዓለም ዓቀፍ ተቋማትም በየጊዜው ሪፖርት እያዘጋጀ ያስተላልፋል።
10. የዱር እንስሳትን በተመለከተ በማናቸውም ዓለም አቀፍ ስብሰባ ወይም ጉባዔ መንግሥትን ይወክላል፤
11. የዱር እንስሳት ጥበቃ፣ ልማትና አጠቃቀምን በሚመለከት ጥናትና የሥልጠና ፕሮግራም ያካሂዳል፤ ወቅታዊ መረጃዎችን ያሰባስባል፤ ያቀናባብራል፤ ለተጠቃሚዎች ያሰራጫል፤
12. ለክልሎች በዱር እንስሳት ልማትና ጥበቃ ረገድ አስፈላጊውን እገዛ ይሰጣል፤ አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ ሥልጣንና ተግባሩን ለሌሎች የፌዴራልና የክልል መንግሥት አካላት በውክልና ይሰጣል፤
13. በዱር እንስሳት ጥበቃ ቦታዎችም ሆነ ከጥበቃ ቦታዎች ውጪ በሚገኙ የዱር እንስሳት ላይ ሊደርሱ የሚችሉ በሽታዎችን ይከላከላል፤ ይቆጣጠራል፤
14. ከፌዴራል መንግሥት ጋር በተገባ የኮንሴሽን ውል መሠረት በግል ባለሀብቶች የሚተዳደሩትን የዱር እንስሳት ጥበቃ ቦታዎች ይቆጣጠራል፤
15. በመንግሥት በጸደቀ ተመን መሰረት ለሚሰጠው አገልግሎት ዋጋ ያስከፍላል፤
16. የንብረት ባለቤት ይሆናል፤ ውል ይዋዋላል፤ በስሙ ይከላል. ይከሰሳል፤
17. ዓላማውን ከግብ ለማድረስ የሚያስፈልጉ ሌሎች ተግባራት ያከናውናል።

7. የባለሥልጣኑ አቋም

ባለሥልጣኑ፡

1. በሚኒስትሩ አቅራቢነት በመንግሥት የሚሾም ዋና ዳይሬክተር፤ እና
2. አስፈላጊው ሠራተኞች፤ ይኖሩታል።

8. የዋና ዳይሬክተሩ ስልጣንና ተግባር

1. ዋና ዳይሬክተሩ የባለሥልጣት ዋና ሥራ አስፈጻሚ በመሆን ከሚኒስቴሩ በሚሰጠው አጠቃላይ መመሪያ መሠረት የባለሥልጣትን ሥራዎች ይመራል፤ ያስተዳድራል።
2. የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) አጠቃላይ አነጋገር እንደተጠበቀ ሆኖ ዋና ዳይሬክተሩ፦
  - ሀ/ በዚህ አዋጅ አንቀጽ 6 የተመለከተውን የባለ ሥልጣትን ሥልጣንና ተግባሮች በሥራ ላይ ያውላል፤
  - ለ/ በፌደራል ሰብ.ል ሰርቪስ ሕግ መሰረት የበለሰልጣትን ሰራተኞች ይቀጥራል፤ ያስተዳድራል፤
  - ሐ/ የባለሥልጣትን የሥራ ፕሮግራምና በጀት ያዘጋጃል፤ ሰፊቀድም በሰራ ላይ ያውላል፤
  - መ/ ለባለሥልጣት በተፈቀደለት በጀትና የሥራ ፕሮግራም መሠረት ገንዘብ ወጪ ያደርጋል፤
  - ሠ/ ባለ ሥልጣት ክሦስተኛ ወገኖች ጋር በሚያደርጋቸው ግንኙነቶች ሁሉ ባለሥልጣትን ይወክላል፤
  - ረ/ የባለሥልጣትን የሥራ እንቅስቃሴ ለሚኒስቴሩ ሪፖርት ያቀርባል።
3. ዋና ዳይሬክተሩ ለባለሥልጣት የሥራ ቅልጥፍና በሚያስፈልግ መጠን ከሥልጣንና ተግባሩ በከፊል ለሌሎች ሠራተኞች በውክልና ሊያስተላልፍ ይችላል።

9. በጀት

የባለሥልጣት በጀት በመንግሥት ይመደባል።

10. የሂሳብ መዛግብት

1. ባለሥልጣት የተሟሉና ትክክለኛ የሆኑ የሂሳብ መዛግብትን ይይዛል።
2. የባለሰልጣት የሂሳብ መዛግብትና ገንዘብ ነክ ሰነዶች በዋናው አዲተር ወይም እርሱ በሚሰየማቸው አዲተሮች በየዓመቱ ይመረመራሉ፤

11. የተሻሻሉና የተሻሩ ሀጎች

1. የዱር እንስሳት አዋጅ አንቀጽ 2 ንዑስ አንቀጽ (17) ተሰርዞ በሚከተለው አዲስ ንዑስ አንቀጽ (17) ተተክቷል፤

“17/ “ባለሰልጣን” ማለት የኢትዮጵያ የዱር እንስሳት ልማትና ጥበቃ ባለሥልጣን ነው”

2. በዱር እንስሳት አዋጅ አንቀጽ 4 ንዑስ አንቀጽ (2) እና አንቀጽ 17 ንዑስ አንቀጽ (2) ውስጥ “ሚኒስቴሩ” የሚለው ቃል ተሰርዞ “የባህልና ቱሪዝም ሚኒስቴር” በሚለው ተተክቷል።
3. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) እና (2) ከተጠቀሱትን በስተቀር በዱር እንስሳት አዋጅ ውስጥ በማናቸውም ሥፍራ “ሚኒስቴሩ” የሚለው ቃል ተሰርዞ “ባለሥልጣኑ” በሚለው ተተክቷል።
4. የዱር እንስሳት አዋጅ አንቀጽ 13 ተሰርዞ አንቀጽ 14፣15፣16፣17፣18፣19 እና 20 እንደቅደም ተከተላቸው አንቀጽ 14፣15፣16፣17፣18 እና 19 ሆነዋል።

12. የመብትና ግዴታ መተላለፍ

የዱር እንስሳት የሥራ ዘርፍን የሚመለከቱ የግብርናና የገጠር ልማት ሚኒስቴር መብትና ግዴታዎች በዚህ አዋጅ ለባለሥልጣኑ ተላልፈዋል።

13. አዋጁ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ አዋጅ በፌዴራል ነጋሪት ጋዜጣ ታትሞ ከወጣበት ቀን ጀምሮ የፀና ይሆናል።

አዲስ አበባ ግንቦት 14 ቀን 2000 ዓ.ም

ግርማ ወልደጊዮርጊስ

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ፕሬዚዳንት

ደንብ ቁጥር 174/2002

የሆቴልና ቱሪዝም ሥራ ማሰልጠኛ ማዕከልን ለማቋቋም የወጣ

የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ

የሚኒስትሮች ምክር ቤት የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ አስፈጻሚ አካላትን ሥልጣንና ተግባር ለመወሰን በወጣው አዋጅ ቁጥር 471/1998 (በአዋጅ ቁጥር 603/2001 እንደተሻሻለ) አንቀጽ 5 እና 34 መሠረት ይህን ደንብ አውጥቷል።

1. አጭር ርዕስ

ይህ ደንብ “የሆቴልና ቱሪዝም ሥራ ማሰልጠኛ ማዕከል ማቋቋሚያ የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ ቁጥር 174/2002” ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

2. ትርጓሜ

የቃሉ አገባብ ሌላ ትርጉም የሚያሰጠው ካልሆነ በስተቀር በዚህ ደንብ ውስጥ፡-

1. “ሚኒስቴር” የባህልና ቱሪዝም ሚኒስቴር ነው፤
2. “ሞዴል ሆቴል” ማለት ማዕከሉ በሥልጠና ወቅት ለተግባር መለማመጃ የሚጠቀምበት ሆቴል ነው፤
3. “የቱሪስት አገልግሎት ሰጪ ድርጅት” ማለት
 ሀ/ የመኝታ፣ የምግብና መጠጥ ፣ የመዝናኛ እና መሰል አገልግሎቶችን፤ ወይም
 ለ/ የማስጎብኘት፣ የጉዞ ሙክልና እና መሰል አገልግሎቶች የሚሰጥ ድርጅት፤
 ነው፤
4. “ሰው” ማለት የተፈጥሮ ሰው ወይም በሕግ የሰውነት መብት የተሰጠው አካል ነው፤
5. ማንኛውም በወንድ ስታ የተገለጸው አነጋገር ሴትንም ይጨምራል።

3. መቋቋም

1. የሆቴልና ቱሪዝም ሥራ ማሰልጠኛ ማዕከል (ከዚህ በኋላ “ማዕከል” እየተባለ የሚጠራ) ራሱን የቻለ የሕግ ሰውነት ያለው የፌዴራል መንግሥት መሥሪያ ቤት ሆኖ በዚህ ደንብ ተቋቋሟል።
2. የማዕከሉ ተጠሪነት ለሚኒስቴሩ ይሆናል።

4. ዋና መሥሪያ ቤት

የማዕከሉ ዋና መሥሪያ ቤት በአዲስ አበባ ከተማ ሆኖ እንደአስፈላጊነቱ በሌሎች ቦታዎች ቅርንጫፍ መሥሪያ ቤቶች ሊኖሩት ይችላል።

5. ዓላማ

ማዕከሉ የሚከተሉት ዓላማዎች ይኖሩታል፦

1. የቱሪዝም ኢንዱስትሪን ዕድገትና ልማት ለማፋጠን የሚያስፈልገውን በጽንሰ ሐሳብና በተግባር የሰለጠነ የሰው ኃይል በጥራትና በብቃት ለማፍራት የቅድመ ሥራ ስምሪት ሥልጠና መስጠት፤
2. በቱሪዝም ኢንዱስትሪ ለተሰማሩ የሥራ ኃላፊዎችና ሠራተኞች የአጭርና የረጅም ጊዜ የሙያ ማሻሻያና የሥራ ላይ ሥልጠና መስጠት፤
3. በሆቴልና በቱሪዝም ሙያ ጥናትና ምርምር ማካሄድ፤ በዘርፉ የልህቀት ማዕከል በመሆን ለመሰል ተቋማት የአቅም ግንባታ ድጋፍ መስጠት፤
4. ለቱሪስት አገልግሎት ሰጭ ድርጅቶች አስፈላጊ የምክር አገልግሎት መስጠት፡፡

6. የማዕከሉ ሥልጣንና ተግባር

ማዕከሉ የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባሮች ይኖሩታል፤

1. የአጭር የመካከለኛና የረጅም ጊዜ እቅዶችን በማውጣት ለቱሪዝም ኢንዱስትሪ የሚያስፈልገውን የሰለጠነ የሰው ኃይል ለማፍራት የቅድመ ሥራ ስምሪት እና የሥራ ላይ ሥልጠና ይሰጣል፤
2. ለሆቴልና ቱሪዝም መስክ እድገትና ልማት ጠቃሚ የሆነ ጥናትና ምርምር ያካሂዳል፤ ግኝቶችንም ያሠራጫል፤
3. ለቱሪስት አገልግሎት ሰጭ ድርጅቶች የምክር አገልግሎት ይሰጣል፤
4. በሆቴልና ቱሪዝም መስክ በዓበይትና ወቅታዊ ጉዳዮች፤ በምርምር ውጤቶችና አዳዲስ አስተሳሰቦች ላይ ሲሚናሮችን፤ ሲምፖዚየሞችንና ወርክ ሾፖችን ከሚመለከታቸው ጋር በመተባበር ያዘጋጃል፤
5. በመንግሥት የልማት ድርጅቶች አዋጅ ቁጥር 25/1984 መሠረት ሞዴል ሆቴሉን ይቆጣጠራል፤ የአገልግሎት ጥራቱንም ያሳድጋል፤
6. በዘመናዊ ቴክኖሎጂና በሌሎች ዘዴዎች እየተገለገለ አቅሙን በመገንባት የሰልጠና ብቃቱን ያሻሽላል፤
7. በሀገር ውስጥና በሌሎች ሃገሮች ከሚገኙ ተመሳሳይ ዓላማ ካላቸው ተቋማት ጋር የትብብር ግንኙነት ይመሠርታል፤
8. ለሚሰጣቸው የሥልጠና እና የምክር አገልግሎቶች ተመጣጣኝ ዋጋ ያስከፍላል፤
9. የንብረት ባለቤት ይሆናል፤ ውል ይዋዋላል፤ በስሙ ይከላል፤ ይከሰሳል፤

10. ዓላማውን ከግብ ለማድረስ የሚያስፈልጉ ሌሎች ህጋዊ ተግባራትን ያከናውናል።

7. የማዕከሉ አቋም

ማዕከሉ፡-

- 1. የሥራ አመራር ቦርድ (ከዚህ በኋላ “ቦርድ” እየተባለ የሚጠራ)
- 2. በመንግሥት የሚሾሙ ዋና ዳይሬክተርና ምክትል ዋና ዳይሬክተር፤
- 3. አካዳሚክ ጉባዔ፤ እና
- 4. አስፈላጊው ሠራተኞች፤

ይኖሩታል።

8. የቦርዱ አባላት

ቦርዱ ሰብሳቢውን ጨምሮ በመንግሥት የሚሰየሙ አባላት ይኖሩታል። ቁጥራቸውም እንዳስፈላጊነቱ ይወሰናል።

9. የቦርዱ ሥልጣንና ተግባር

ቦርዱ የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባሮች ይኖሩታል፡-

- 1. የማዕከሉን ሥራዎች በበላይነት ይመራል፤
- 2. የማዕከሉን መዋቅርና የሥራ መመሪያዎችን ያፀድቃል፤
- 3. የማዕከሉን ዓመታዊ የሥልጠናና የሥራ ፕሮግራም፣ የአጭርና የረጅም ጊዜ እቅድ እንዲሁም በጀት መርምሮ ለሚኒስቴሩ ያቀርባል፤ በሚኒስቴሩ አማካይነት ለመንግሥት ቀርቦ የፀደቀው ዕቅድ፣ በጀትና ፕሮግራም በማዕከሉ ተግባራዊ መሆኑንም ያረጋግጣል፤
- 4. የማዕከሉን ሥራ አፈፃፀም ሪፖርት እየገመገመ ለሚኒስቴሩ ያቀርባል፤
- 5. የማዕከሉን ሥልጠናና የአካዳሚክ መመሪያዎችን ያፀድቃል ተግባራዊነታቸውንም ይከታተላል፤ ይቆጣጠራል፤
- 6. ማዕከሉ በአገር ውስጥና በውጭ አገር ካሉ መሰል ተቋሞች ጋር የሚያደርጋቸውን ስምምነቶች መርምሮ ያፀድቃል።

10. የቦርዱ ስብሰባ

- 1. ቦርዱ በወር አንድ ጊዜ ይሰበሰባል፤ ሆኖም አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ በማንኛውም ጊዜ ሊሰበሰብ ይችላል።
- 2. ከቦርዱ አባላት ከግማሽ በላይ የሚሆኑት በቦርዱ ስብሰባ ላይ ከተገኙ ምልዓተ ጉባዔ ይሆናል።

3. የቦርዱ ውሳኔዎች በድምፅ ብልጫ ያልፋሉ፤ ሆኖም ድምፅ እኩል በእኩል የተከፈለ እንደሆነ ሰብሳቢው ያለበት ወገን ሀሳብ የቦርዱ ውሳኔ ሆኖ ያልፋል።
4. የዚህ አንቀጽ ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆኖ ቦርዱ የራሱን የሰብሰባ ሥነ ሥርዓት ደንብ ሊያወጣ ይችላል።

11. የዋና ዳይሬክተሩ ስልጣንና ተግባር

1. ዋና ዳይሬክተሩ የማዕከሉ ዋና ሥራ አስፈጻሚ በመሆን ከቦርዱ በሚሰጠው አጠቃላይ መመሪያ መሠረት የማዕከሉን ሥራዎች ይመራል፤ ያስተዳድራል።
2. የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) አጠቃላይ አነጋገር እንደተጠበቀ ሆኖ ዋናው ዳይሬክተር፦

ሀ/ በዚህ ደንብ አንቀጽ 6 የተመለከቱትን የማዕከሉን ሥልጣንና ተግባሮች ሥራ ላይ ያውላል፤

ለ/ የፌዴራል ሲቪል ሰርቪስ ሕጎችን መሠረታዊ ዓላማ ተከትሎ በመንግሥት በሚጸድቅ መመሪያ መሠረት የማዕከሉን የአካዳሚክ ሠራተኞች እንዲሁም በፌዴራል ሲቪል ሰርቪስ ሕግ መሠረት ሌሎቹን የማዕከሉን ሠራተኞች ይቀጥራል፤ ያስተዳድራል፤

ሐ/ የማዕከሉን ዓመታዊ ሥራ ዕቅድና በጀት አዘጋጅቶ ለቦርዱ ያቀርባል፤ በመንግሥት ሲፈቀድም በሥራ ላይ ያውላል፤

መ/ ለማዕከሉ በተፈቀደው በጀት መሠረት ገንዘብ ወጪ ያደርጋል፤

ሠ/ ከሦስተኛ ወገኖች ጋር በሚደረጉ ግንኙነቶች ሁሉ ማዕከሉን ይወክላል፤

ረ/ የማዕከሉን አካዳሚክ ጉባዔ በሰብሳቢነት ይመራል፤

ሰ/ በቦርዱ ስብሰባዎች ላይ ድምፅ የመስጠት መብት ሳይኖረው ይሳተፋል፤

ሸ/ የማዕከሉን የሥራ አፈጻጸምና የሂሳብ ሪፖርቶች አዘጋጅቶ ለቦርዱ ያቀርባል፤

ቀ/ በቦርዱ የሚሰጡትን ሌሎች ተግባሮች ያከናውናል።

3. ዋና ዳይሬክተሩ ለማዕከሉ ሥራ ቅልጥፍና ባሰፈለገ መጠን ሥልጣንና ተግባሩን በክፊል ለሌሎች የማዕከሉ ኃላፊዎችና ሠራተኞች በውክልና ሊሰጥ ይችላል።

12. የምክትል ዋና ዳይሬክተሩ ሥልጣንና ተግባር

ምክትል ዋና ዳይሬክተሩ፦

1. የማዕከሉ ዋና ዳይሬክተር በማይኖርበት ጊዜ ተክቶ ይሠራል፤
2. በዋና ዳይሬክተሩ ተለይተው የሚሰጡትን ሌሎች ሥራዎች ያከናውናል።

13. የአካዳሚክ ጉባኤው አባላት

የማዕከሉ አካዳሚክ ጉባኤ የሚከተሉት አባላት ይኖሩታል፡-

1. የማዕከሉ ዋና ዳይሬክተር ..... ሰብሳቢ
2. የማዕከሉ ምክትል ዋና ዳይሬክተር ..... አባል
3. የማዕከሉ የትምህርት ዲፓርትመንት ኃላፊዎች ..... አባላት
4. የማዕከሉ ሬጂስትራር ..... አባል
5. በማዕከሉ ቋሚ መምህራን የሚመረጡ ሁለት (አንድ ሴት) የመምህራን ተወካዮች .....አባላት
6. በማዕከሉ ተማሪዎች የሚመረጡ ሁለት (አንድ ሴት) የተማሪዎች ተወካዮች.....አባላት

14. የአካዳሚክ ጉባኤው ስልጣንና ተግባር

የማዕከሉ አካዳሚክ ጉባኤ የሚከተሉት ስልጣንና ተግባሮች ይኖሩታል፡-

1. የማዕከሉን የአካዳሚክ መመሪያ ያዘጋጃል፤ በቦርዱ ሲጸድቅም ተግባራዊ ያደርጋል፤
2. የማዕከሉን የሥልጠና ፕሮግራሞች እየመረመረ እንዲፀድቁ ለቦርዱ ያቀርባል፤
3. ማዕከሉ አዲስ የሥልጠና መስክ ለመጀመር ወይም ያለውን ሥርዓተ ትምህርት ለማሻሻል ሲያቅድ ይዘቱን መርምሮ እንዲፀድቅ ለቦርዱ ያቀርባል፤
4. የማዕከሉን አካዳሚክ ካሌንደር መርምሮ ያፀድቃል፤
5. የሠልጣኞችን ፈተናና ምዘና በተመለከተ መመሪያዎችን ያወጣል፤ ተግባራዊነታቸውንም ይከታተላል፤
6. በየሴሚስተሩ፣ በየዓመቱና በየኮርሱ ማጠቃለያ የሰልጣኞችን የትምህርት ውጤትና ደረጃ ይገመግማል፤ የተመራቁ ሰልጣኞች ውጤት መርምሮ ያጸድቃል፤
7. ለሰልጣኞች ሠርቲፊኬት፣ ዲፕሎማና ሽልማት የሚሰጥበትን ሁኔታ ያጠናል፤ በቦርድ ሲፈቀድም ተግባራዊ ደርጋል፤
8. ለማዕከሉ መምህራንና ሠልጣኞች የሥነ ምግባር መመሪያ ያዘጋጃል፤ ሲፈቀድም ተግባራዊ፤ ያደርጋል፤
9. የራሱን የስብሰባ ሥነሥርዓት ደንብ ያወጣል፤
10. ሌሎች በቦርዱ የሚሰጡ የአካዳሚክና የሥልጠና ጉዳዮችን ያከናውናል፡፡

15. በጀት

የማዕከሉ በጀት ከሚከተሉት ምንጮች የተውጣጣ ይሆናል፡-

1. በመንግሥት ከሚመደብለት በጀት፤ እና
2. ከሥልጠናና ከምክር አገልግሎት የሚገኝ ገቢ፡፡

16. ስለ ሂሳብ መዛግብት

1. ማዕከሉ የተሟሉና ትክክለኛ የሆኑ የሂሳብ መዛግብት ይይዛል፡፡
2. የማዕከሉ የሂሳብ መዛግብትና ገንዘብ ነክ ሰነዶች በዋናው አዲተር ወይም በእርሱ በሚሰየም አዲተር በየዓመቱ ይመረመራሉ፡፡

17. የመብትና ግዴታ መተላለፍ

የሆቴልና ቱሪዝም ሥራ ማሰልጠኛ ኢንስቲትዩት በመባል የሚታወቀው አካል መብትና ግዴታዎች በዚህ ደንብ ለማዕከሉ ተላልፏል፡፡

18. ደንቡ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ ደንብ በፌዴራል ነጋሪት ጋዜጣ ታትሞ ከወጣበት ቀን ጀምሮ የፀና ይሆናል፡፡

አዲስ አበባ የካቲት 26 ቀን 2002 ዓ.ም

መለስ ዜናዊ

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ጠቅላይ ሚኒስትር

ደንብ ቁጥር 254/2003

የኢትዮጵያ ብሔራዊ ትያትርን ለማቋቋም የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ

የሚኒስትሮች ምክር ቤት የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ አስፈጻሚ አካላትን ሥልጣንና ለመወሰን በወጣው አዋጅ ቁጥር 691/2003 አንቀጽ 5 እና አንቀጽ 34 መሠረት ይህን ደንብ አውጥቷል፡፡

1. አጭር ርዕስ

ይህ ደንብ “የኢትዮጵያ ብሔራዊ ትያትር ማቋቋሚያ የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ ቁጥር 254/2003” ተብሎ ሲጠቀስ ይችላል፡፡

2. ትርጓሜ

በዚህ ደንብ ውስጥ፡-

- 1. “ሚኒስቴር” ማለት የባህልና ቴሪዝም ሚኒስቴር ነው፤
- 2. ማንኛውም በወንድ ስታ የተገለጸው የሌትንም ይጨምራል፡፡

3. መቋቋም

- 1. የኢትዮጵያ ብሔራዊ ትያትር (ከዚህ በኋላ “ብሔራዊ ትያትር” እየተባለ የሚጠራ) ራሱን የቻለ የህግ ያለው የፌዴራል መንግሥት መሥሪያ ቤት ሆኖ በዚህ ደንብ ተቋቋሟል፡፡
- 2. የብሔራዊ ትያትር ተጠሪነት ለሚኒስቴሩ ይሆናል፡፡

4. ዋና መሥሪያ ቤት

የብሔራዊ ትያትር ዋና መሥሪያ ቤት በአዲስ አበባ ከተማ ይሆናል፡፡

5. ዓላማ

ብሔራዊ ትያትር የሚከተሉት ዓላማዎች ይኖሩታል፡-

- 1. የኢትዮጵያ ብሔሮች፣ ብሔረሰቦችና ህዝቦች ትውልዳዊ ትውን ጥበባትን ማሳደግ፣ መጠበቅና ማራመድ፤
- 2. በፈጠራ ጥበብ ውበት እያዝናኑ ቁምነገር በማስተላለፍና የእስተሳሰብ ለውጥ በማምጣት ሕብረተሰቡ በሀገር ልማት፣ በዲሞክራሲ ሥርዓት ግንባታና መልካም አስተዳደር በማስፈን እንቅስቃሴ ውስጥ ተሳታፊና ተጠቃሚ እንዲሆን የሚያበረታቱ ልዩ ልዩ ኪነ-ጥበባዊ ሥራዎችን በማዘጋጀት ማቅረብ፡፡

6. የብሔራዊ ትያትር ሥልጣንና ተግባር

ብሔራዊ ትያትር የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፦

1. የኢትዮጵያ ብሔሮች፣ ብሔረሰቦችና ህዝቦች ትውፊታዊ ትውን ጥበባት ባህላዊ እሴታቸው ተጠብቆና ኪነጥበባዊ ውበት ይዘው በአገር አቀፍና በዓለም አቀፍ ደረጃ በሚዛናዊነት እንዲቀርቡና እንዲታወቁ የማድረግ፤
2. የብሔሮች ብሔረሰቦችና ሕዝቦችን ትክክለኛ ባህላዊ ገፅታ የሚያንፀባርቁ ትውፊታዊ ትውን ጥበባትን ከምንጫቸው በማጥናትና በፅሁፍ፣ በምስልና በናሙና ቁሳቁሳነት በማደራጀትና በመጠበቅ ለመጨመር ትውልድ እንዲተላለፉና በአገልገሎት ላይ እንዲውሉ የማድረግ፤
3. የሀገሪቱን የኪነጥበብ እንቅስቃሴ እድገት ወደፊት ለማራመድ የዘርፉ ባለሙያዎች ኪነጥበባዊ ሥራዎቻቸውን በክልል፣ በአገር አቀፍና በዓለም አቀፍ መድረኮች እንዲያቀርቡ የቴክኒክና የመረጃ እገዛ የማድረግና የማበረታታት፤
4. የአገሪቱን የኪነጥበብ እድገት ወደፊት ለማራመድ የሚያገዙ ሴሚናሮች፣ ወርክሾፖች፣ ኮንፈረንሶችንና የምክክር መድረኮችን የማዘጋጀትና የማካሄድ፤
5. በኪነጥበባት ዘርፍ የተሠማሩ ሙያተኞችና አመራሮችን አቅም ለማሳደግ የትያትር፣ የሙዚቃ፣ የውዝዋዜ፣ የመድረክ አጠቃቀም እና የአመራር ስልጠና የመስጠት፤
6. ኅብረተሰቡን ለሰላም፣ ለዲሞክራሲና ለልማት ለማንሳሳት፣ ኪነጥበባዊ ብቃት ያላቸው ተውኔቶችና ሙዚቃዎችን በማዘጋጀት በመድረክና አመቺ በሆኑ መገናኛ ብዙኃን የማቅረብ፤
7. ለኪነጥበባዊ ሥራዎች ዝግጅት አገልግሎት የሚውሉ መድረኮችን የማደራጀት
8. በኪነጥበብ መስክ የተሰማሩ የፈጠራና የምርምር ባለሙያዎችን የማበረታታትና የመደገፍ፤
9. የሀገሪቱን ትውን ጥበባት ለአፍሪካ ህዝቦች በማስተዋወቅና የልምድ ልውውጦችን በማድረግ የአህጉሩን አንድነትና የባህል ትስስር የማጠናከር፤
10. ዓለም አቀፋዊ ኅብረትና ወዳጅነትን ለማጎልበት የሌሎች አገሮች ኪነጥበባዊ ቡድኖችን ማስተናገድ እና ለኪነ ጥበባት ዕድገት በትብብር የመስራት፤
11. ከሚያቀርባቸው የትያትርና የሙዚቃ ትርጉሞች እና ከሌሎች አገልግሎቶች የሚገኝ ገቢን የመሰብሰብ፣ የንብረት ባለቤት የመሆን ውል የመዋዋል፣ በስሙ የመክሰስና የመክሰስ፤

12. ዓላማውን ከግብ ለማድረስ የሚያስፈልጉ ሌሎች ተግባራትን የማከናወን፡፡

7. የብሔራዊ ትያትር አቋም

ብሔራዊ ትያትር፡-

- 1. በመንግሥት የሚሾም አንድ ዋና ዳይሬክተር፤ እና
- 2. አስፈላጊው ሠራተኞች
ይኖሩታል።

8. የዋናው ዳይሬክተር ሥልጣንና

1. ዋና ዳይሬክተሩ የብሔራዊ ትያትር ዋና ሥራ አስፈጻሚ ሆኖ ከሚኒስቴሩ በሚሰጠው አጠቃላይ መመሪያ መሠረት የብሔራዊ ትያትር ሥራዎችን ይመራል፤ ያስተዳድራል።

2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) የተመለከተው አጠቃላይ አነጋገር እንደተጠበቀ ሆኖ ዋና ዳይሬክተሩ፡-

ሀ/ በዚህ ደንብ አንቀጽ 6 የተመለከቱትን የብሔራዊ ትያትር ሥልጣንና ተግባራት ሥራ ላይ ያውላል፤

ለ/ የብሔራዊ ትያትርን የሥራ ፕሮግራምና ዓመታዊ በጀት አዘጋጅቶ ለሚኒስቴሩ ያቀርባል፤ በመግሥት ሲፈቀድም በሥራ ላይ ያውላል፤

ሐ/ በፌዴራል ሲቪል ሰርቪስ ህግ መሠረት የብሔራዊ ትያትርን ሠራተኞች ይቀጥራል፤ ያስተዳድራል፤

መ/ ለብሔራዊ ትያትር በተፈቀደው የሥራ ፕሮግራምና በጀት መሠረት ገንዘብ ወጪ ያደርጋል፤

ሠ/ ከሦስተኛ ወገኖች ጋር በሚደረጉ ግንኙነቶች ሁሉ ብሔራዊ ትያትርን ይወክላል፤

ረ/ የብሔራዊ ትያትርን የሥራ አፈፃፀምና የሂሳብ ሪፖርት አዘጋጅቶ ለሚኒስቴሩ ያቀርባል፡፡

3. ዋና ዳይሬክተሩ ለብሔራዊ ትያትር ሥራ ቅልጥፍና በሚያስፈልገው መጠን ሥልጣንና ተግባሩን በከፊል ለትያትር ቤቱ ሌሎች የሥራ ኃላፊዎችና ሠራተኞች በውክልና ሊሰጥ ይችላል፡፡

9. በጀት

የብሔራዊ ትያትር በጀት በመንግሥት ይመደባል።

10. የሂሳብ መዛግብት

1. ብሔራዊ ትያትር የተሟሉና ትክክለኛ የሆኑ የሂሳብ መዛግብት ይይዛል።
2. የብሔራዊ ትያትር የሂሳብ መዛግብትና ገንዘብ ነጻ ሰነዶች በዋናው አዲተር ወይም እርሱ በሚሰይመው አዲተር በየዓመቱ ይመረመራሉ።

11. የመብትና ግዴታ መተላለፍ

የኢትዮጵያ ብሔራዊ ትያትር በመባል ይታወቅ የነበረው ተቋም መብትና ግዴታዎች በዚህ ደንብ ለብሔራዊ ትያትር ተላልፏል።

12. ደንቡ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ ደንብ በፌዴራል ነጋሪት ጋዜጣ ታትሞ ከወጣበት ቀን ጀምሮ የፀና ይሆናል።

አዲስ አበባ ነሐሴ 28 ቀን 2003 ዓ.ም

መለስ ዜናዊ

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ጠቅላይ ሚኒስትር

ደንብ ቁጥር 258/2004

የኢትዮጵያ ብሔራዊ የባህል ማዕከልን ለማቋቋም የወጣ

የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ

የሚኒስትሮች ምክር ቤት የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ አስፈጻሚ አካላትን ሥልጣንና ተግባር ለመወሰን በወጣው አዋጅ ቁጥር 691/2003 አንቀጽ 5 እና አንቀጽ 34 መሠረት ይህን ደንብ አውጥቷል።

1. አጭር ርዕስ

ይህ ደንብ “የኢትዮጵያ ብሔራዊ የባህል ማዕከል ማቋቋሚያ የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ ቁጥር 258/2004” ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

2. ትርጓሜ

የቃሉ አገባብ ሌላ ትርጉም የሚያሰጠው ካልሆነ በስተቀር በዚህ ደንብ ውስጥ፦

1. “ባህል” ማለት አንድ ህብረተሰብ በታሪካዊ ሂደት ውስጥ የፈጠራቸው ከሌላው ተለይቶ የሚታወቅባቸውና ማንነቱን ለመግለጽ የሚያገለግሉት መንፈሳዊና ቁሳዊ ገጽታዎች ሲሆኑ እነሱንም ለማዳበርና ለመጪው ትውልድ ለማስተላለፍ በጋራ የሚጠቀሙባቸውን ዘዴዎችን ያጠቃልላል፤
2. “የባህል እሴት” ማለት በአንድ ማህበረሰብ ባህል ዘንድ ቦታ የሚሰጠው አመለካከት፣ እምነት ወይም ድርጊት ነው፤
3. “የባህል መገለጫ” ማለት አንድ ማህበረሰብ ከሌላው የሚለይበት ቁሳዊ፣ መንፈሳዊ ወይም አእምሯዊ ማንነት ማሳያ ነው፤
4. “ሚኒስቴር” ማለት የባህልና ቱሪዝም ሚኒስቴር ነው፤
5. ማንኛውም በወንድ ጾታ የተገለጸው የሴትንም ይጨምራል።

3. መቋቋም

1. የኢትዮጵያ ብሔራዊ የባህል ማዕከል (ከዚህ በኋላ “ማዕከል” እየተባለ የሚጠራ) የሕግ ሰውነት ያለው ራሱን የቻለ የፌዴራል መንግሥት መሥሪያ ቤት ሆኖ በዚህ ደንብ ተቋቁሟል።
2. ማዕከሉ ተጠሪነቱ ለሚኒስቴሩ ይሆናል።

4. ዋና መሥሪያ ቤት

የማዕከሉ ዋና መሥሪያ ቤት በአዲስ አበባ ይሆናል።

5. ዓላማ

የማዕከሉ ዓላማ የኢትዮጵያ ብሔሮች፣ ብሔረሰቦችና ሕዝቦች የባህል እሴቶች፣ መገለጫዎችና ሙያዎች በልጽገው ማህበራዊ፣ ኢኮኖሚያዊና ፖለቲካዊ ጠቀሜታ እንዲያስገኙ አስተዋጾ ማድረግ ይሆናል።

6. የማዕከሉ ስልጣንና ተግባር

ማዕከሉ የሚከተሉት ስልጣንና ተግባራት ይኖሩታል።

1. ከሚመለከታቸው አካላት ጋር በመተባበር የኢትዮጵያ ብሔሮች፣ ብሔረሰቦችና ሕዝቦች የባህል እሴቶችንና መገለጫዎችን ያጠናል፣ ያበልጽጋል፣ ያስተዋውቃል፤
2. የኢትዮጵያ ብሔሮች፣ ብሔረሰቦችና ሕዝቦችን የባህል ማምገም ፕሮግራሞች ያዘጋጃል፣ ያስተናግዳል፤
3. ከሚመለከታቸው አካላት ጋር በመተባበር ባህላዊ የእደ ጥበብ ውጤቶችን ለማሳደግ በዲዛይን ልማትና በቴክኖሎጂ አጠቃቀም ረገድ የሥልጠና ድጋፍ ይሰጣል፤
4. በኪነ ጥበብና የሥነ ጥበብ ሥራዎች ላይ የሚካሄዱ ሂሶች የሚሰተናገዱባቸው መድረኮችን እንዲሁም የተመረጡ የሥነ ጥበብና የኪነ ጥበብ ሥራዎችና ባለሙያዎች የሚዘክሩባቸውን መድረኮች ያዘጋጃል፤
5. ሁለገብ የአዳራሽ አገልግሎት ይሰጣል፤
6. ከክልሎችና ከሌሎች አገሮች መሰል ተቋማት ጋር የሥራ ግንኙነት ይፈጥራል፣ የልምድ ልውውጥም ያደርጋል፤
7. ከሚሰጣቸው አገልግሎቶች የሚገኝ ገቢን ይሰበሰባል፤
8. የንብረት ባለቤት ይሆናል፣ ውል ይዋዋላል፣ በስሙ ይክሳል፣ ይከሰሳል፤
9. ዓላማውን ከግብ ለማድረስ የሚረዱ ሌሎች ተዛማጅ ተግባራትን ያከናውናል።

7. የማዕከሉ አቋም

ማዕከሉ፡-

1. በመንግሥት የሚሾም ዋና ዳይሬክተር፤ እና
  2. አስፈላጊው ሠራተኞች፤
- ይኖሩታል።

8. የዋና ዳይሬክተሩ ስልጣንና ተግባር

1. ዋና ዳይሬክተሩ የማዕከሉ ዋና ሥራ አስፈጻሚ ሆኖ ከሚኒስቴሩ በሚሰጠው አጠቃላይ መመሪያ መሠረት የማዕከሉን ሥራዎች ይመራል፣ ያስተዳድራል።

2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) የተመለከተው አጠቃላይ አገላለጽ እንደተጠበቀ ሆኖ ዋና ዳይሬክተሩ፦

ሀ/ በዚህ ደንብ አንቀጽ 6 የተመለከቱትን የማዕከሉን ሥልጣንና ተግባራት

በሥራ ላይ ያውላል፤

ለ/ በፌዴራል ሲቪል ሰርቪስ ሕግ መሠረት የማዕከሉን ሠራተኞች ይቀጥራል፤

ያስተዳድራል፤

ሐ/ የማዕከሉን ዓመታዊ በጀትና የሥራ ሪፖርት አዘጋጅቶ ለሚኒስቴሩ ያቀርባል፤

ሲፈቀድም በሥራ ላይ ያውላል፤

መ/ ለማዕከሉ በተፈቀደው በጀትና የስራ ፕሮግራም መሠረት ገንዘብ ወጪ

ያደርጋል፤

ሠ/ ከሦስተኛ ወገኖች ጋር በሚደረጉ ግንኙነቶች ሁሉ ማዕከሉን ይወክላል፤

ረ/ የማዕከሉን የሥራ አፈፃፀምና የሂሳብ ሪፖርት አዘጋጅቶ ለሚኒስቴሩ

ያቀርባል።

3. ዋና ዳይሬክተሩ ለማዕከሉ ሥራ ቅልጥፍና ባስፈለገ መጠን ሥልጣንና ተግባሩን በክፍል ለሌሎች የማዕከሉ ኃላፊዎችና ሠራተኞች በውክልና ሊሰጥ ይችላል።

9. በጀት

የማዕከሉ በጀት በመንግሥት ይመደባል።

10. ስለሂሳብ መዛግብት

1. ማዕከሉ የተሟሉና ትክክለኛ የሆኑ የሂሳብ መዛግብት ይይዛል።

2. የማዕከሉ የሂሳብ መዛግብትና ገንዘብ ነክ ሠነዶች በዋናው አዲተር ወይም በእርሱ በሚሰየም አዲተር በየዓመቱ ይመረመራሉ።

11. የተሻረ ደንብ

አ.ት.ዮ.ጵ.ያ ስብሰባ ማዕከል ማቋቋሚያ የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ ቁጥር 23/1990 በዚህ ደንብ ተሸሯል።

12. የመብትና ግዴታ መተላለፍ

በደንብ ቁጥር 23/1990 ተቋቁሞ የነበረው የአ.ት.ዮ.ጵ.ያ ስብሰባ ማዕከል መብቶችና ግዴታዎች በዚህ ደንብ ለማዕከሉ ተላልፈዋል።

13. ደንብ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ ደንብ በፌዴራል ነጋሪት ጋዜጣ ታትሞ ከወጣበት ቀን ጀምሮ የፀና ይሆናል።

አዲስ አበባ ታህሳስ 19 ቀን 2004 ዓ.ም

መለስ ዜናዊ

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ጠቅላይ ሚኒስትር

ደንብ ቁጥር 294/2005 ዓ.ም

የቱሪዝም ትራንስፎርሜሽን ምክር ቤት እና የኢትዮጵያ ቱሪዝም ድርጅትን

ለማቋቋም የወጣ የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ

የሚኒስትሮች ምክር ቤት የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ አስፈጻሚ አካላትን ሥልጣንና ተግባር ለመወሰን በወጣው አዋጅ ቁጥር 691/2003 (እንደተሻሻ) አንቀጽ 5 እና አንቀጽ 35 መሠረት ይህን ደንብ አውጥቷል፡፡

ክፍል አንድ

ጠቅላላ

1. አዋር ርዕስ

ይህ ደንብ “የቱሪዝም ትራንስፎርሜሽን ምክር ቤት እና የኢትዮጵያ ቱሪዝም ድርጅት ማቋቋሚያ የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ ቁጥር 294/2005” ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል፡፡

2. ትርጓሜ

የቃሉ አገባብ ሌላ ትርጉም የሚያሰጠው ካልሆነ በስተቀር በዚህ ደንብ ውስጥ፦

1. “ቱሪስት” ማለት በቋሚነት ከሚኖርበት አካባቢ ለጉብኝት፣ ለመዝናናት፣ ዘመድ ወይም ወዳጅ ለመጠየቅ፣ ለስብሰባ፣ ዓለምአቀፍ ጉባዔዎችን ለመሳተፍ፣ ለጥናትና ምርምር፣ ሀይማኖታዊ ግዴታዎችን ለመወጣት፣ የስፖርት ዝግጅቶችን ለመከታተል ወይም ለማንኛውም ሌላ ጉዳይ ወደ አገሪቱ የተለያዩ አካባቢዎች በመጓዝ በደረሰበት ቦታ ከአንድ ዓመት ላልበለጠ ጊዜ የሚቆይ ሰው ነው፤
2. “ቱሪዝም” ማለት ቱሪስቶች በሚያደርጉት ጉዞ፣ ጉብኝትና ቆይታ በሚያካሂዱት እንቅስቃሴና ግንኙነት የሚፈጠር ኢኮኖሚያዊና ማኅበራዊ ክስተት ነው፤
3. “የቱሪዝም ልማት” ማለት በማንኛውም የአገሪቱ ክልል የሚገኙ ባህላዊ እሴቶችን፣ ታሪካዊና ተፈጥሯዊ ሀብቶችን፣ ነባርና አዳዲስ የቱሪስት መዳረሻዎችን በዘላቂነት በማልማት እንዲጠበቁና ለህዝቦች ኢኮኖሚያዊና ማኅበራዊ ጠቀሜታ እንዲሰጡ ለማድረግ የሚከናወን ሥራ ነው፤
4. “የቱሪዝም ማርኬቲንግ” ማለት የዓለም አቀፍና የአገር ውስጥ ጉብኝቶችን ፍላጎት በማጥናት የአገሪቱን የቱሪዝም መስህቦች፣ የቱሪስት መዳረሻዎች፣ የቱሪዝም ምርቶችና አገልግሎቶች የሚመለከቱ መረጃዎችን በማደራጀትና በመተንተን፣ የቱሪስት ፋሲሊቲሽን ሥራዎችን በማከናወን የቱሪዝም ሀብቶችን በስፋት

በማስተዋወቅና የሽያጭ ተግባራትን በማካሄድ አገሪቱ ከቱሪዝም ዘርፍ የምታገኘውን ጠቀሜታ ለማሳደግ የሚከናወን ሥራ ነው።

5. “የቱሪዝም ተዋናይ” ማለት በቱሪዝም ዘርፍ ውስጥ ተሳትፎ የሚያደርጉ አካላትን፣ መንግስትን፣ የግል ባለሀብቱን፣ ማኅበረሰቡንና ቱሪስቱንም ጭምር የሚያጠቃልል ነው።
6. “የቱሪስት መረጃ ማዕከል” ማለት ቱሪስቶች አገሪቱን ለመጎብኘትና በአገሪቱ ለሚኖራቸው ቆይታ የሚያስፈልጉ መረጃዎች የሚደራጁበትና በአካል፣ በስልክ ፣ በፋክስ፣ በኢ-ሜይል እና በመሳሰሉት መንገዶች መረጃ የሚሰጥበት ተቋም ነው።
7. “ሚኒስቴር” ወይም “ሚኒስትር” ማለት እንደ ቅደም ተከተሉ የባህልና ቱሪዝም ሚኒስቴር ወይም ሚኒስትር ነው።
8. “ክልል” ማለት በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ህገ መንግስት አንቀጽ 47(1) የተመለከተው ማንኛውም ክልል ሲሆን የአዲስ አበባ እና የድሬደዋ ከተሞች አስተዳደሮችንም ይጨምራል።
9. ማንኛውም በወንድ ጾታ የተገለጸው የሌትንም ይጨምራል።

ክፍል ሁለት

የቱሪዝም ትራንስፎርሜሽን ምክር ቤት

3. መቋቋም

የቱሪዝም ትራንስፎርሜሽን ምክር ቤት (ከዚህ በኋላ “ምክር ቤት” እየተባለ የሚጠራ) በዚህ ደንብ ተቋቁሟል።

4. የምክር ቤቱ አባላት

1. ምክር ቤቱ የሚከተሉት አባላት ይኖሩታል፦

ሀ/ ጠቅላይ ሚኒስትሩ ..... ሰብሳቢ፤

ለ/ ሚኒስትሩ ..... ምክትል ሰብሳቢ፤

ሐ/ የቱሪዝም ቦርድ ሰብሳቢ ..... አባል፤

መ/ በሰብሳቢው የሚሰየሙ አግባብ ያላቸውን ሚኒስቴሮች የሚመሩ ሚኒስትሮች፣ የክልል ፕሬዚዳንቶች እና የአዲስ አበባና የድሬደዋ ከተሞች አስተዳደሮች ከንቲባዎች ..... አባላት፤

ሠ/ የኢትዮጵያ አየር መንገድ ዋና ሥራ አስፈጻሚ ..... አባል፤

ረ/ የኢትዮጵያ ቱር ኦፕሬተርስ አሶሲየሽን ፕሬዚዳንት ..... አባል፤

- ሰ/ የሆቴሎች እና ሬስቶራንቶች አሰሪዎች ማኅበር ፕሬዚዳንት ..... አባል፤
- ሸ/ የሆቴል ባለሙያዎች ማኅበር ፕሬዚዳንት..... አባል፤
- ቀ/ የቱሪዝም ባለሙያዎች ማኅበር ፕሬዚዳንት ..... አባል፤
- በ/ የኢትዮጵያ ንግድ ምክር ቤት ፕሬዚዳንት..... አባል፤
- ተ/ የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋህዶ ቤተክርስቲያን ተወካይ ..... አባል፤
- ቸ/ የኢትዮጵያ እስልምና ጉዳዮች ጠቅላይ ምክር ቤት ተወካይ ..... አባል፤
- ጎ/ የኢትዮጵያ ካቶሊካዊት ቤተክርስቲያን ተወካይ ..... አባል፤
- ነ/ የኢትዮጵያ ወንጌላዊያን አብያተ ክርስቲያናት ህብረት ተወካይ .....አባል፤
- ኘ/ የኢትዮጵያ ወንጌላዊት ቤተክርስቲያን መካነ ኢየሱስ ተወካይ ..... አባል፤
- አ/ በሰብሳቢው የሚሰየሙ የግል ባለሀብቶችና ታዋቂ ግለሰቦች ..... አባላት፤
- ከ/ የድርጅቱ ዋና ዳይሬክተር ..... ፀሃፊ።

2. የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) ድንጋጌ ቢኖርም ምክር ቤቱ አስፈላጊ ሆኖ ሲያገኘው ሌሎች የፌደራልና የክልል ባለስልጣናት እንዲሁም የኤክስፐርት አስተያየት እንዲያቀርቡ የሚጋበዙ ባለሙያዎች በስብሰባው እንዲሳተፉ ሊፈቅድ ይችላል።

5. የምክር ቤቱ ሥልጣንና ተግባራት

ምክር ቤቱ የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፡-

- 1. በአሃገሪቱ የሚካሄዱ የቱሪስት መዳረሻዎች ልማት እና የቱሪዝም ማርኬቲንግ ሥራዎች የእድገትና የልማት አቅጣጫዎችን በበላይነት የመምራት፤
- 2. የቱሪዝም ሴክተርን እድገት የሚገቱ ዋና ዋና ማነቆዎችና ቁልፍ ችግሮች እንዲፈቱ አስፈላጊውን መመሪያ ለሚመለከታቸው አካላት የመስጠትና ተፈጻሚነታቸውን የማረጋገጥ፤
- 3. ለቱሪዝም ልማትና ማርኬቲንግ ሥራዎች ስኬታማነት የተለያዩ ተቋማት ድጋፍና ቅንጅታዊ አሰራር እንዲኖር አስፈላጊውን መመሪያ የመስጠት፤
- 4. ድርጅቱ ሊከተላቸው በሚገቡ ስትራቴጂያዊ ጉዳዮች ላይ አቅጣጫ የመስጠት።

6. የምክር ቤቱ ስብሰባዎች

- 1. ምክር ቤቱ በስድስት ወር አንድ ጊዜ ይሰበሰባል፤ ሆኖም አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ በሰብሳቢው ወይም በምክትል ሰብሳቢው ጥሪ በማናቸውም ጊዜ ሲሰበሰብ ይችላል።

2. ከግማሽ በላይ የሚሆኑት የምክር ቤቱ አባላት በስብሰባ ላይ ከተገኙ ምልዓተ ጉባዔ ይሆናል።
3. የምክር ቤቱ ውሳኔዎች በድምጽ ብልጫ ያልፉሉ፤ ሆኖም ድምጽ እኩል በእኩል የተከፈለ እንደሆነ ስብሰባው ያለበት ወገን ወሳኝ ይሆናል።
4. የዚህ አንቀጽ ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆነው ምክር ቤቱ የራሱን የስብሰባ ስነ-ሠርዓት ደንብ ሊያወጣ ይችላል።

ክፍል ሶስት

የኢትዮጵያ ቱሪዝም ድርጅት

7. መቋቋም

1. የኢትዮጵያ ቱሪዝም ድርጅት (ከዚህ በኋላ "ድርጅት" እየተባለ የሚጠራ) የሕግ ሰውነት ያለው ራሱን የቻለ የፌዴራል መንግስት መስሪያ ቤት ሆኖ በዚህ ደንብ ተቋቁሟል።
2. ድርጅቱ ተጠሪነቱ ለሚኒስቴሩ ይሆናል።

8. ዋና መስሪያ ቤት

የድርጅቱ ዋና መስሪያ ቤት በአዲስ አበባ ሆኖ እንደአስፈላጊነቱ በሌሎች ሥፍራዎች ቅርንጫፎችን ሲከፍት ይችላል።

9. የድርጅቱ ዓላማ

የድርጅቱ ዓላማ በአገሪቱ የተፈጥሮ፣ ታሪካዊ፣ ባህላዊ እንዲሁም ሌሎች መስህቦች ላይ ተመስርቶና የቱሪዝም ተዋጊነትና ባለድርሻ አካላትን በማቀናጀትና በመምራት የቱሪስት መዳረሻ ልማትና የቱሪዝም ማርኬቲንግ ሥራዎች ዘላቂና ዓለም አቀፍ ተወዳዳሪነታቸው እንዲረጋገጥ በማድረግ ከቱሪዝም የሚገኘውን ጠቀሜታ ማሳልበት ይሆናል።

10. የድርጅቱ ስልጣንና ተግባር

ድርጅቱ የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፡-

1. የምክር ቤቱ ሴክራታሪያት ሆኖ የማገልገል፤
2. የተለያዩ የቱሪዝም ባለድርሻ አካላት የሚያከናውኗቸውን የቱሪዝም ማርኬቲንግ እንቅስቃሴዎች በማቀናጀትና በመምራት የአገሪቱን የቱሪዝም ሃብቶች በውጭ አገርና በአገር ውስጥ የማስተዋወቅ፤

3. የአገሪቱ የቱሪዝም መስህቦችና አገልግሎቶች መረጃ ማዕከላትን በመግቢያ በሮችና በማዕከል የማደራጀት፣ የማስተባበርና የመምራት፤
4. የአገሪቱን የቱሪዝም መስህቦች ምርትና አገልግሎቶች መለያ በመቅረጽና በየጊዜው በማሻሻል በሥራ ላይ እንዲውል የማድረግ፤
5. የማርኬቲንግ ተግባራትን ለማክናወን የሚረዱ መረጃዎችንና የጥናት ዓይነቶችን የመለየት ፣ የማሰባሰብ፣ የመተንተን፣ የማደራጀት እና የማሰራጨት፤
6. የቱሪዝም ልማትና ማርኬቲንግ የአገልግሎት ክፍተት በመለየት የሰልጠና ፍላጎቶች የሚሟሉበትን ሁኔታ የማመቻቸት፤
7. ከቱሪዝም ተዋናዮች ጋር አጋርነትና ትብብር የመፍጠር፤
8. ነባርና አዳዲስ የቱሪስት መዳረሻዎችን የልማት ክፍተት በጥናት በመለየት የሚለሙበትን ሁኔታ የማመቻቸት፣ የግል ባለሀብቶችም በልማቱ እንዲሳተፉ የማበረታታት፤
9. ዓላማውን ከግብ ለማድረስ የሚያስችሉ ጥናትና ምርምሮች የማካሄድ፤
10. ከክልል የቱሪዝም አካላት ጋር በጋራ የሚሰራበትን ማዕቀፎች በማዘጋጀት ስራ ላይ የማዋል፤
11. በውጭ አገር ከሚገኙ አቻ ተቋማት ጋር ትብብራዊ ግንኙነት የመመሥረት፤
12. የንብረት ባለቤት የመሆን፣ ውል የመዋዋል፣ በስሙ የመክሰስና የመክሰስ፤
13. ዓላማውን ለማስፈጸም የሚረዱ ሌሎች ተዛማጅ ተግባራትን የማክናወን፡፡

11. የድርጅቱ አቋም

ድርጅቱ፦

1. የቱሪዝም ቦርድ (ከዚህ በኋላ "ቦርድ" እየተባለ የሚጠራ)፤
2. በመንግስት የሚሾሙ አንድ ዋና ዳይሬክተርና እንደ አስፈላጊነቱ ምክትል ዋና ዳይሬክተሮች፤ እና
3. አስፈላጊው ሠራተኞች፤ ይኖሩታል፡፡

12. የቦርዱ አባላት

ቦርዱ ሰብሳቢውን ጨምሮ ከሚመለከታቸው መንግሥታዊ አካላትና ከግሉ ዘርፍ ተውጣጥተው በመንግሥት የሚሰየሙ አባላት ይኖሩታል፡፡ ቁጥራቸውም እንደአስፈላጊነቱ ይወሰናል፡፡

13. የቦርዱ ሥልጣንና ተግባራት

ቦርዱ የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፡-

1. በምክር ቤቱ በሚሰጡ አጠቃላይ አቅጣጫዎች ላይ በመመስረት የአገሪቱን መልካም ገጽታና ዘላቂ ተወዳዳሪነትን ሊያረጋግጡ የሚችሉ የቱሪስት መዳረሻዎች ልማት እና የቱሪዝም ማርኬቲንግ ሥራዎች በድርጅቱ መከናወናቸውን የመከታተል፤
2. በአገሪቱ የቱሪስት መዳረሻ ልማት ስራዎች እንዲጠኑና የቱሪዝም አማራጮች እንዲሰፋፉ አቅጣጫ የመስጠት፤
3. ለዘላቂ የቱሪዝም ልማትና ማርኬቲንግ ስራዎች አስፈላጊ የሆኑ የድጋፍ አግባቦችን እየለየ ለተግባራዊነታቸው ክትትል የማድረግ፤
4. የድርጅቱን አጠቃላይ የሥራ እንቅስቃሴ በበላይነት የመምራት፣ የሥራ ፕሮግራምና በጀት ለሚኒስቴሩ ከመተላለፉ በፊት የመመርመርና የማጽደቅ፣ የሥራ አፈፃፀሙን የመገምገም፤
5. የድርጅቱን የሥራ መመሪያዎች የማጽደቅ፤
6. እንደአስፈላጊነቱ ልዩ ልዩ ኮሚቴዎችን የማቋቋም፡፡

14. የቦርዱ ስብሰባዎች

1. ቦርዱ በወር አንድ ጊዜ ይሰበሰባል፤ ሆኖም አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ በሰብሳቢው ጥሪ በማናቸውም ጊዜ ሊሰበሰብ ይችላል፡፡
2. ከግማሽ በላይ የሚሆኑት የቦርዱ አባላት በስብሰባ ላይ ከተገኙ ምልዓተ ጉባዔ ይሆናል፡፡
3. የቦርዱ ውሳኔዎች በድምጽ ብልጫ ያልፏሉ፤ ሆኖም ድምጽ እኩል በእኩል የተከፈለ እንደሆነ ሰብሳቢው ያለበት ወገን ወሳኝ ይሆናል፡፡
4. የዚህ አንቀጽ ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆነው ቦርዱ የራሱን የስብሰባ ስነ-ሥርዓት ደንብ ሊያወጣ ይችላል፡፡

15. የዋና ዳይሬክተሩ ስልጣንና ተግባር

1. ዋና ዳይሬክተሩ የድርጅቱ ዋና ሥራ አስፈፃሚ በመሆን ከቦርዱ በሚሰጠው አጠቃላይ መመሪያ መሠረት የድርጅቱን ሥራዎች ይመራል፤ ያስተዳድራል፡፡
2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) የተመለከተው አጠቃላይ አነጋገር እንደተጠበቀ ሆኖ ዋና ዳይሬክተሩ፡-
 ሀ/ በዚህ ደንብ አንቀጽ 10 የተመለከቱትን የድርጅቱን ሥልጣንና ተግባራት

በሥራ ላይ ያውላል፤

ለ/ የድርጅቱን ድጋፍ ሰጪ ሠራተኞች በፌዴራል ሲቪል ሰርቪስ ሕጎችን መሰረት እንዲሁም የድርጅቱን ዓላማ በማስፈጸም ስራ ላይ የሚሰማሩ ባለሙያዎች በፌዴራል ሲቪል ሰርቪስ ሕጎችን መሠረታዊ ዓላማ ተከትሎ በመንግሥት በሚጸድቅ መመሪያ መሠረት ይቀጥራል፤ ያስተዳድራል፤

ሐ/ የድርጅቱን ዓመታዊ የሥራ ፕረግራምና በጀት አዘጋጅቶ በቦርዱ ሲፀደቅ ለሚኒስቴሩ ያቀርባል፤ ሲፈቀድም በሥራ ላይ ያውላል፤

መ/ ለድርጅቱ በተፈቀደለት በጀትና የስራ ዕቅድ መሠረት ገንዘብ ወጪ ያደርጋል፤

ሠ/ ድርጅቱ ከሦስተኛ ወገኖች ጋር በሚያደርጋቸው ግንኙነቶች ሁሉ ድርጅቱን ይወክላል፤

ረ/ የድርጅቱን የሥራ ክንውንና የሒሳብ ሪፖርቶች አዘጋጅቶ ለሚኒስቴሩ ያቀርባል፡፡

16. በጀት

የድርጅቱ በጀት በመንግስት ይመደባል፡፡

17. የሂሳብ መዛግብት

1. ድርጅቱ የተሟሉና ትክክለኛ የሆኑ የሂሳብ መዛግብትን ይይዛል፡፡
2. ድርጅቱ የሂሳብ መዛግብትና ገንዘብ ነክ ሰነዶች በዋናው አዲተር ወይም ዋናው አዲተር በሚሰይመው አዲተር በየዓመቱ ይመረመራሉ፡፡

18. ደንቡ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ ደንብ በፌዴራል ነጋሪት ጋዜጣ ታትሞ ከወጣበት ቀን ጀምሮ የፀና ይሆናል፡፡

አዲስ አበባ ነሃሴ 21 ቀን 2005 ዓ.ም

ኃይለማርያም ደሳለኝ

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ጠቅላይ ሚኒስትር

ወ/ ለወጣቶች እና ስፖርት ሚኒስቴር ተጠሪ የሆኑ አስፈጻሚ አካላት ማቋቋሚያ ህጎች

ደንብ ቁጥር 249/2003

የኢትዮጵያ ወጣቶች የስፖርት አካዳሚ ለማቋቋም የወጣ የሚኒስትሮች ምክር

ቤት ደንብ የሚኒስትሮች ምክር ቤት

የሚኒስትሮች ምክር ቤት የኢትዮጵያ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ አስፈጻሚ አካላትን ስልጣንና ተግባር ለመወሰን በወጣው አዋጅ ቁጥር 691/2003 አንቀጽ 5 እና አንቀጽ 34 መሠረት ይህን ደንብ አውጥቷል፡

1. አጭር ርዕስ

ይህ ደንብ “የኢትዮጵያ ወጣቶች የስፖርት አካዳሚ ማቋቋሚያ የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ ቁጥር 249/2003” ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል፡፡

2. ትርጓሜ

የቃላት አገባብ ሌላ ትርጉም የሚያሰጠው ካልሆነ በስተቀር በዚህ ደንብ ውስጥ፦

1. “ኮሚሽን” ማለት በአዋጅ ቁጥር 692/2003 የተቋቋመው የስፖርት ኮሚሽን ነው፡፡¹⁴²
2. “የአካዳሚክ ሠራተኛ” ማለት በማስተማር፤ በማሰልጠን እና/ወይም በምርምር ሥራ የተሰማራ ሠራተኛ ነው፤
3. “የአስተዳደር ድጋፍ ሰጪ ሠራተኛ” ማለት የአስተዳደር፣ የቢዝነስ አመራር፣ የፋይናንስና የሂሳብ ሥራ፣ የአገልግሎቶች አቅርቦት፣ የጥገና፣ የጥበቃና ደህንነት ወይም የመሳሰሉትን ተግባራት የሚያከናውን የአካዳሚው ሠራተኛ ነው፤
4. “ክልል” ማለት በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ሕገ መንግሥት አንቀጽ 47 ንዑስ አንቀጽ (1) የተመለከተው ማንኛውም ክልል ሲሆን የአዲስ አበባ ከተማና የድሬዳዋ ከተማ አስተዳደሮችንም ይጨምራል፤
5. “ሰው” ማለት የተፈጥሮ ሰው ወይም በሕግ የሰውነት መብት የተሰጠው አካል ነው፤
6. ማንኛውም በወንድ ያታ የተገለፀው የሴትንም ይጨምራል፡፡

3. መቋቋም

¹⁴² በ22/12(2008) አ.916 አንቀጽ 40(1)(ለ) አዋጁ ተሸር የኮሚሽኑ ስልጣንና ተግባር ለወጣቶችና ስፖርት ሚኒስቴር የተላለፈ በመሆኑ “ኮሚሽን” የሚለው “ሚኒስቴሩ” በሚል ይነበብ፡፡

1. የኢትዮጵያ ወጣቶች የስፖርት አካዳሚ (ከዚህ በኋላ “አካዳሚው” እየተባለ የሚጠራ) ራሱን የቻለ የሕግ ሰውነት ያለው የፌዴራል መንግስት የስፖርት ትምህርትና ስልጠና ተቋም ሆኖ በዚህ ደንብ ተቋቁሟል።

2. አካዳሚው ተጠሪነቱ ለኮሚሽኑ ይሆናል ።

4. ዋና መስሪያ ቤት

የአካዳሚው ዋና መስሪያ ቤት በአዲስ አበባ ሆኖ እንደ አስፈላጊነቱ በማናቸጠም ሥፍራ የማሠልጠኛ ማዕከሎች ሊኖሩት ይችላል።

5. ዓላማዎች

አካዳሚው የሚከተሉት ዓላማዎች ይኖሩታል፡-

- 1. ለሀገር አቀፍና ለዓለም አቀፍ ውድድሮች በአካልና በአእምሮ ከፍተኛ ብቃት ያላቸውንና ሥነምግባራቸውን የጠበቁ ምርጥ ወጣት ስፖርተኞች ማፍራት፤
- 2. በተለያዩ የስፖርት መስኮች ለባለሙያዎች የአቅም ግንባታ ስልጠና መስጠት፤
- 3. ለስፖርቱ ጥራት አስተዋጾ ሊያደርጉ የሚችሉ የጥናትና ምርምር ሥራዎችን በተለያዩ የስፖርት ዓይነቶች ላይ ማካሄድና የተገኙ ውጤቶችን ማሰራጨት፤
- 4. በሀገር ደረጃ ለተለያዩ የስፖርት ዓይነቶች የእውቀት ማዕከል ሆኖ ማገልገል።

6. የአካዳሚው ስልጣንና ተግባር

አካዳሚው የሚከተሉት ስልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፡-

- 1. የስፖርት ዘርፍ የሙያ ደረጃዎችና ስልጠና ሥርዓተ ትምህርት የማዘጋጀትና በትምህርት ሚኒስቴር እውቅና ሲያገኝ ተግባራዊ የማድረግ፤
- 2. የክልሎችን፣ የኢትዮጵያ አሎምፒክ ኮሚቴንና የብሔራዊ የስፖርት ፌዴሬሽኖችን ፍላጎት እና ዓለም አቀፍ ምርጥ ተሞክሮዎችን ከግምት ውስጥ በማስገባት የሰልጣኞችን ምልመላ፣ ቅበላና ስልጠና የማካሄድ፤
- 3. ከክልሎች ታዳጊ ሕፃናትን በመመልመል፣ በመቀበልና በተለያዩ የስፖርት ዓይነቶች በማሰልጠን ለሀገር አቀፍና አለም አቀፍ ውድድሮች በአካላዊ፣ አእምሮአዊና ማህበራዊ ስብዕናቸው ከፍተኛ ብቃትና ተወዳዳሪነት ያላቸውን ምርጥ ወጣት ስፖርተኞች የማፍራትና ስልጠናውን በሚገባ ላጠናቀቁ የሙያ ብቃት ማረጋገጫ የምስክር ወረቀት የመስጠት፤
- 4. ሠልጣኞች ከስፖርት ስልጠና ጎን ለጎን መደበኛ ትምህርታቸውን እንዲቀጥሉና ውጤታማ እንዲሆኑ ሁኔታዎችን የማመቻቸት፤

5. ሠልጣኞች በሀገሪቱ የማህበራዊና የኢኮኖሚ ልማት እንዲሁም የዲሞክራሲ ሥርዓት ግንባታ በተለያዩ መንገዶች እንዲሳተፉ የማስቻል፤
6. በሚዘጋጁት የሙያ ደረጃዎች መሰረት በስፖርት አሰልጣኝነት፣ በስፖርት አስተዳደር፣ በስፖርት ሕክምና፣ በስፖርት ሕግና በመሳሰሉት ስፖርት ነክ መስኮች ለባለሙያዎች የአድቦር ጊዜና ተከታታይ የአቅም ግንባታ ስልጠናዎችን የመስጠትና የብቃት ምዘና ፈተናውን ለሚያልፉ ሰልጣኞች የምስክር ወረቀትና ዲፕሎማ የመስጠት፤
7. በተለያዩ የስፖርት ዓይነቶች ምርምር የማካሄድ፤
8. በክፍያ ወይም ያለ ክፍያ የማማከርና የስልጠና አገልግሎት የመስጠት፤
9. ከሀገር ውስጥና ከውጭ ሀገር የስፖርት ሥልጠናና የምርምር ተቋማትና ተመሳሳይ ዓላማ ካላቸው ሌሎች ተቋማት ጋር ግንኙነት የመመስረት፤
10. የንብረት ባለቤት የመሆን ፣ ውል የመዋዋል ፣ በስሙ የመክሰስና የመክሰስ፤
11. ዓላማውን ለማሳካት የሚረዱ ሌሎች ተዛማጅ ተግባራትን የማከናወን፡፡

7. የአካዳሚው አቋም

አካዳሚው ፡-

1. የአስተዳደር ቦርድ (ከዚህ በኋላ “ ቦርድ ” እየተባለ የሚጠራ)፤
  2. በመንግሥት የሚሾሙ ዋና ዳይሬክተርና እንደ አስፈላጊነቱ ምክትል ዋና ዳይሬክተሮች፤ እና
  3. አስፈላጊው ሠራተኞች፤
- ይኖሩታል።

8. የቦርዱ አባላት

1. ቦርዱ ሰብሳቢውን ጨምሮ በመንግሥት የሚሰየሙ አባላት ይኖሩታል፤ ቁጥራቸውም እንደ አስፈላጊነቱ ይወሰናል፡፡
2. የአካዳሚው ዋና ዳይሬክተር ድምፅ የማይሰጥ ሆኖ የቦርዱ አባልና ፀሐፊ ይሆናል፡፡

9. የቦርዱ ስልጣንና ተግባር

ቦርዱ የሚከተሉት ስልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፡-

1. የአካዳሚውን ሥራዎች በበላይነት ይመራል፤
2. የአካዳሚውን የአሰራር መመሪያዎች ያፀድቃል፤

3. የአካዳሚውን ልዩ ልዩ የአካዳሚክና የምርምር ክፍሎች አመሰራረትና አሰራር እንዲሁም የአስፈጻሚ አካላቱን ምደባ ያፀድቃል፤
4. የትምህርትና ስልጠና ፣ የምርምርና የቴክኖሎጂ ሽግግር ሥራዎች የአካዳሚውን ተልዕኮና ዓላማ መሠረት ያደረጉና የዘርፉን ፍላጎት ለማሳካት የሚረዱ መሆናቸውን ያረጋግጣል፤
5. የአካዳሚውን ስልጣኖች የቅበላ መስፈርት የትምህርት ሚኒስቴርን በማማከር ይወስናል፤ በሥራ ላይ እንዲውል መደረጉንም ያረጋግጣል፤
6. አካዳሚው የሚያስከፍላቸው የአገልግሎት ክፍያዎች እና ያለክፍያ የሚሰጡት አገልግሎቶች በመንግሥት እንዲወሰኑ ለኮሚሽኑ ሃሳብ ያቀርባል፤
7. አካዳሚው ከሀገር ውስጥና ከውጭ አገር የትምህርት እና ስልጠና ተቋማት ጋር የሚያደርጋቸውን ስምምነቶች መርምሮ ያፀድቃል፤
8. የአካዳሚውን አርማ ያፀድቃል፤
9. በአካዳሚው አካላት በተሰጡ ውሳኔዎች ላይ የሚቀርቡ እቤቱታዎችን መርምሮ ይወስናል፤
10. የአካዳሚው የሥራ ዕቅድና በጀት ለኮሚሽኑ ከመቅረባቸው በፊት ይመረምራል፤
11. ለኮሚሽኑ የሚቀርቡትን የአካዳሚውን ዓመታዊ የሥራ አፈፃፀምና ሪፖርቶች ያፀድቃል፤
12. የአካዳሚውን የአዲት ሪፖርት በመመርመር በሪፖርቱ መሠረት አስፈላጊው እርምጃ መወሰዱን ያረጋግጣል።

10. የቦርዱ ስብሰባ

1. ቦርዱ በሦስት ወር አንድ ጊዜ መደበኛ ስብሰባ ይኖረዋል፤ ሆኖም አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ በሰብሳቢው ጥሪ በማናቸውም ጊዜ አስቸኳይ ስብሰባ ሊያደርግ ይችላል።
2. ከግማሽ በላይ የሚሆኑት የቦርድ አባላት በማንኛውም ስብሰባ ላይ ከተገኙ ምልዓተ ጉባዔ ይሆናሉ።
3. የቦርዱ ውሳኔዎች በድምጽ ብልጫ ያልፋሉ፤ ሆኖም ድምጽ እኩል በእኩል የተከፈለ እንደሆነ ሰብሳቢው ወሳኝ ድምጽ ይኖረዋል።
4. የዚህ አንቀፅ ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆነው ቦርዱ የራሱን የስብሰባ ሥነ-ሥርዓት ደንብ ሊያወጣ ይችላል።

11. የዋና ዳይሬክተሩ ስልጣንና ተግባር

1. ዋና ዳይሬክተሩ የአካዳሚው ዋና ስራ አስፈጻሚ ሆኖ ቦርዱ በሚሰጠው አጠቃላይ መመሪያ መሠረት የአካዳሚውን ስራዎች ይመራል፤ ያስተዳድራል።
2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) የተመለከተው አጠቃላይ አነጋገር እንደተጠበቀ ሆኖ ዋና ዳይሬክተሩ፡-
  - ሀ/ በዚህ ደንብ አንቀጽ 6 የተመለከቱትን የአካዳሚውን ስልጣንና ተግባራት በስራ ላይ ያውላል፤
  - ለ/ የአካዳሚውን የአስተዳደር ድጋፍ ሰጪ ሠራተኞች በፌዴራል ሲቪል ሰርቪስ ሕጎች መሠረት እንዲሁም የአካዳሚክ ሠራተኞችን የፌዴራል ሲቪል ሰርቪስ ሕጎችን መሠረታዊ መርሆዎች ተከትሎ በመንግሥት በሚጸድቅ መመሪያ መሠረት ይቀጥራል፤ ያስተዳድራል፤
  - ሐ/ የአካዳሚውን የሥራ ንግግራምና በጀት አዘጋጅቶ በቦርዱ ከተመከረበት በኋላ ለኮሚሽኑ ያቀርባል፤ ሲፀድቅም ተግባራዊ ያደርጋል፤
  - መ/ ለአካዳሚው በተፈቀደው በጀትና የሥራ ንግግራም መሠረት ክፍያዎችን ይፈጽማል፤
  - ሠ/ የአካዳሚውን የሥራ አፈጻጸምና የፋይናንስ ሪፖርቶች አዘጋጅቶ በቦርዱ ከተመከረበት በኋላ ለኮሚሽኑ ያቀርባል፤
  - ረ/ ከሦስተኛ ወገኖች ጋር በሚደረጉ ግንኙነቶች ሁሉ አካዳሚውን ይወክላል፤
  - ሰ/ በቦርዱ የሚሰጡትን ሴሎች ተግባራት ያከናውናል።
3. ዋና ዳይሬክተሩ ለአካዳሚው የሥራ ቅልጥፍና በሚያስፈልግ መጠን ስልጣንና ተግባሩን በከፊል ለአካዳሚው ሌሎች ኃላፊዎችና ሠራተኞች በውክልና ሊሰጥ ይችላል።

12. በጀት

የአካዳሚው በጀት በመንግሥት የሚመደብ ይሆናል።

13. የሂሳብ መዛግብት

1. አካዳሚው የተሟሉና ትክክለኛ የሆኑ የሂሳብ መዛግብት ይይዛል።
2. የአካዳሚው የሂሳብ መዛግብትና ገንዘብ ነክ ሰነዶች በዋናው አዲተር ወይም ዋናው አዲተር በሚሰይማቸው አዲተሮች በየዓመቱ ይመረመራሉ።

14. መብትና ግዴታን ስለማስተላለፍ

ጥሩነሽ ዲባባ ብሔራዊ አትሌቲክስ ማሰልጠኛ ማዕከል በመባል የሚታወቀው ተቋም መብትና ግዴታዎች በዚህ ደንብ ለአካዳሚው ተላልፏል ።

15. ደንቡ የሚጸናበት ጊዜ

ይህ ደንብ በፌዴራል ነጋሪት ጋዜጣ ታትሞ ከወጣበት ቀን ጀምሮ የፀና ይሆናል።

አዲስ አበባ ሐምሌ 18 ቀን 2003 ዓ.ም

መለስ ዜናዊ

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ጠቅላይ ሚኒስትር

ዘ/ ለመንግስት ኮሚሽኔሽን ጉዳዮች ጽህፈት ቤት ተጠሪ የሆኑ አስፈጻሚ አካላት ማቋቋሚያ ህጎች

አዋጅ ቁጥር 113/1987 ዓ.ም

የኢትዮጵያ ፕሬስ ድርጅትን ለማቋቋም የወጣ አዋጅ

በመንግሥት ባለቤትነት ያሉ የመገናኛ ብዙሃን በጎብረተሰቡ መካከል ሐሳቦችና አመለካከቶች ሕገ መንግሥቱ በደነገገው መሠረት በነፃ መንሸራሸራቸውን ለማረጋገጥ የተቋምና የአሠራር ነፃነት እንዲኖራቸው ማድረግ ስለሚያስፈልግ፤

የኢትዮጵያ ፕሬስ ድርጅትን በአዲስ መልክ በማዋቀር የድርጅቱ የሥራ ዕድገትና ቅልጥፍና በተሻለ መንገድ እንዲራመድ ማድረግ አስፈላጊ ሆኖ በመገኘቱ፤

በሕገ መንግሥት ጉባኤ የመሸጋገሪያ ውሳኔ መሠረት የሚከተለው ታውጧል፡፡

1. አጭር ርዕስ፤

ይህ አዋጅ “የኢትዮጵያ ፕሬስ ድርጅት ማቋቋሚያ አዋጅ ቁጥር 113/1987” ተብሎ ሊጠቀስ ይቻላል፡፡

2. መቋቋም፤

የኢትዮጵያ ፕሬስ ድርጅት (ከዚህ በኋላ “ድርጅት” እየተባለ የሚጠራ) የሕግ ሰውነት ያለው ራሱን የቻለ የመንግሥት ድርጅት ሆኖ በዚህ አዋጅ ተቋቋሟል፡፡

3. ዋናው መሥሪያ ቤት፤

የድርጅቱ ዋና መሥሪያ ቤት አዲስ አበባ ውስጥ ሆኖ በአገር ውስጥና በውጭ አገር ቅርንጫፎች እና ወኪሎች ሊኖሩት ይችላል፡፡

4. የድርጅቱ ዓላማ፤

የድርጅቱ ዓላማ በመገናኛ ብዙሃን፣ በፕሬስና በሌሎች አግባብ ባላቸው ሕጎች መሠረት በሀገር ውስጥና በውጭ ሀገር ስለሚፈጸሙ አበይትና ወቅታዊ ጉዳዮች እንዲሁም ትምህርታዊና አዝናኝ ዝግጅቶችን ለሕዝብ ማቅረብ ይሆናል፡፡

5. የድርጅቱ ሥልጣንና ተግባር፤

ድርጅቱ የሚተሉት ሥልጣንና ተግባሮች ይኖሩታል፤

1. የመንግሥት ጋዜጦችን፣ መጽሔቶችንና ልዩ ልዩ ጽሑፎች በልዩ ልዩ ቋንቋዎች ያዘጋጃል፣ ያሳትማል፣ ያሰራጫል፤

2. ኢትዮጵያን በሚመለከት ልዩ ልዩ ጉዳዮች በውጭ ቋንቋዎች ጽሑፎችን ያዘጋጃል፤ ያሳትማል፤ ያሰራጫል፤
3. ሕዝቡ ስለሰብአዊና ዲሞክራሲያዊ መብቶች ያለው ግንዛቤ እንዲዳብር የሚረዱ ዝግጅቶችን ያቀርባል፤
4. ነፃ የሕዝብ አስተያየቶችንና ጥቆማዎችን ተቀብሎ ያስተናግዳል፤
5. የሕዝቡን ዕውቀት የሚያዳብሩና የመዘናናት ፍላጎቱን የሚያረኩ ልዩ ልዩ ጽሑፎችን ያቀርባል፤
6. ለሥራው አስፈላጊ የሆኑ የጎትመት አገልግሎቶች ያቋቁማል፤ ያስተዳድራል፤
7. በሀገር ውስጥና በውጭ ካሉ ተመሳሳይ ድርጅቶች ጋር ግንኙነት ይመሠርታል፤
8. ከክልል የፕሬስ ድርጅቶች ጋር የሥራ ትብብር ይፈጥራል፤
9. የፎቶግራፍ ዶክመንቴሽን፣ የጎትመትና የማስታወቂያ አገልግሎት ይሰጣል፤
10. ለሚሰጠው አገልግሎት ዋጋ ያስከፍላል፤ እንደ አስፈላጊነቱ በክፍል ወይም በሙሉ ከክፍያ ነፃ ያደርጋል፤
11. የፕሬስ አገልግሎት ስለሚሰፋፋብትና በተስማሚ ቴክኖሎጂ የሚደራጅበትን ሁኔታ በማጥናት ሐሳብ ያቀርባል፤ ሲፈቅድም በሥራ ላይ ያውላል፤
12. የንብረት ባለቤት ይሆናል፤ ውል ይዋዋላል፤ በስሙ ይከላል፤ ይከሰሳል፤
13. ዓላማውን ከግብ ለማድረስ ሌሎች ሕጋዊ ተግባሮችን ያከናውናል፡፡

6. የድርጅቱ አቋም፤

ድርጅቱ፤

1. ቦርድ፤
2. ዋና ሥራ አስኪያጅ እና
3. አስፈላጊ የሆኑ ሠራተኞች፤ ይኖሩታል፡፡

7. የቦርዱ አባላት፤

የቦርዱ አባላት አግባብ ካላቸው ተቋሞችና ክልዩ ልዩ የንብረተሰብ ክፍሎች በሕግ አስፈጻሚው አካል አቅራቢነት በተወካዮች ምክር ቤት ወይም በተተኪው አካል ይሾማሉ፡፡ የቦርዱ ተጠሪነት ለተወካዮች ምክር ቤት ወይም ለተተኪው አካል ይሆናል፡፡

8. የቦርዱ ሥልጣንና ተግባር፤¹⁴³

ቦርዱ ከዚህ የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባር ይኖሩታል፤

1. መገናኛ ብዙሃንን የሚመለከቱ የመንግሥት ፖሊሲዎች፣ ሕጎችና መመሪያዎች በድርጅቱ ተግባራዊ መሆናቸውን ያረጋግጣል፤
2. በሕዝብ መታወቅ ያለባቸው የመንግሥት ፖሊሲዎችን፣ ሕጎችና መመሪያዎችን ድርጅቱ በወቅቱ ማቅረብን ያረጋግጣል፤
3. ድርጅቱ በሚሰጠው አገልግሎት ሕዝቡ ተጠቃሚ መሆኑን ይገመግማል፤ ይበልጥ ተጠቃሚ ስለሚሆንበትም ሁኔታ ሐሳብ ያቀርባል፤
4. የተለያዩ አመለካከት ያላቸው የፖለቲካ ድርጅቶችና የኅብረተሰብ ክፍሎች ሚዛናዊ የሆነ የጋዜጣና የመጽሔት ዓምድ ማግኘታቸውን ያረጋግጣል፤
5. ድርጅቱ የሚያሳትግባቸውን ጋዜጠኞችና መጽሔቶች ይዘት ይገመግማል፤ ስለሚሻሻልበትም ሁኔታ ሐሳብ ያቀርባል፤
6. ከእንባቢ በድርጅቱ ላይ የሚቀርቡ ስሞታዎችን ይመረምራል፤ ተገቢውን ውሳኔ ይሰጣል፤
7. የድርጅቱን ጋዜጠኞችና የቴክኒክ ሰራተኞች የደመወዝ ስኬል፣ የቅጥርና የአስተዳደር መመሪያ ያወጣል፡፡
8. ድርጅቱ የሚጠናከርበትንና አሠራሩ የሚሻሻልበትን መንገድ ይቀይሳል፤
9. የድርጅቱን ዓመታዊ የሥራ ፕሮግራምና በጀት እንዲሁም የሥራ እንቅስቃሴ ሪፖርት ገምግሞ ለተወካዮች ምክር ቤት ወይም ለተተኪው አካል ያቀርባል፤
10. ድርጅቱን በሚመለከቱ ሌሎች የፖሊሲ ጉዳዮች ላይ ይመክራል፤ ሐሳብ ያቀርባል፡፡

9. የቦርዱ ስብሰባዎች፤

1. ቦርዱ ቢያንስ በሁለት ወር አንድ ጊዜ መደበኛ ስብሰባ ያደርጋል፡፡
2. አስቸኳይ ሁኔታ ሲያጋጥም በቦርዱ ስብሰባ ጥሪ ወይም ከቦርዱ አባሉት መካከል ቢያንስ ሁለቱ አባላት ሲጠይቁ በማናቸውም ጊዜ ሊሰበሰብ ይችላል፡፡
3. በስብሰባ ላይ ከግማሽ በላይ አባላት ከተገኙ ምልዓተ ጉባኤ ይሆናል፡፡

¹⁴³ የዚህ አንቀጽ ገጽ 7 በ3/38(1989) እ.75 አንቀጽ 2 (1) መሰረት አዲስ የገባ ሲሆን ገጽ 7፣ 8 እና 9 የነበሩት እንደቀደም ተከተላቸው ገጽ 8፣ 9 እና 10 ሆነው ተሸጋሽገዋል፡፡

4. ቦርዱ ውሳኔ የሚያስተላልፈው በድምጽ ብልጫ ይሆናል፤ ሆኖም ድምጽ እኩል ለእኩል የተከፈለ እንደሆነ ሰብሳቢው ያለበት ወገን ሐሳብ የቦርዱ ውሳኔ ይሆናል።
5. ቦርዱ የራሱን የስብሰባ ሥነ ሥርዓት ደንብ ሊያወጣ ይችላል።

10. የድርጅቱ ዋና ሥራ አስኪያጅ፡

1. ዋናው ሥራ አስኪያጅ በሕግ አስፈጻሚው አካል ይሾማል።
2. ሥራ አስኪያጁ የድርጅቱ ዋና ሥራ አስፈጻሚ በመሆን ከቦርዱ በሚሰጠው አጠቃላይ መመሪያ መሠረት የድርጅቱን ሥራ ይመራል፤ ያስተዳድራል፤
3. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ /2/ የተመለከተው አጠቃላይ አነጋገር እንደተጠበቀ ሆኖ ዋናው ሥራ አስኪያጅ፡

ሀ/ በዚህ አዋጅ አንቀጽ 5 ለድርጅቱ የተሰጡትን ሥልጣንና ተግባሮች ሥራ ላይ ያውላል፤

ለ/ ቦርዱ በሚያወጣው መመሪያ መሰረት ጋዜጠኞችንና የቴክኒክ ሰራተኞችን ይቀጥራል፤ ያስተዳድራል፤ ደመወዝና አበላቸውንም ይወስናል። የድርጅቱን ሌሎች ሰራተኞች በፌደራል ሲቪል ሰርቪስ ህግ መሰረት ይቀጥራል፤ ያስተዳድራል።¹⁴⁴

ሐ/ የድርጅቱን ዓመታዊ የሥራ ፕሮግራምና በጀት እንዲሁም የሥራ እንቅስቃሴ ሪፖርት አዘጋጅቶ ለቦርዱ ያቀርባል፤

መ/ ለድርጅቱ በተፈቀደው በጀትና የሰራ ፕሮግራም መሠረት ገንዘብ ወጪ ያደርጋል፤

ሠ/ ከሰስተኛ ወገኖች ጋር በሚደረጉ ግንኙነቶች ሁሉ ድርጅቱን ይወክላል፤

4. ዋናው ሥራ አስኪያጅ ለድርጅቱ ሥራ ቅልጥፍና በሚያሰፈልገው መጠን ሥልጣንና ተግባሩን በከፊል ለድርጅቱ ኃላፊዎችና ሠራተኞች በውክልና ሊያስተላልፍ ይችላል፤ ሆኖም እርሱን ተክቶ የሚሠራው ከሠላሳ ቀናት ለሚበልጥ ጊዜ የሚሠራ ከሆነ ውክልናው አስቀድሞ ለቦርዱ ቀርቦ መጽደቅ ይኖርበታል።

11. የድርጅቱ በጀት፡

1. የድርጅቱ በጀት ከሚከተሉት ምንጮች የተውጣጣ ይሆናል፡

ሀ/ በመንግሥት ከሚመደብለት የድጋፍ በጀት፡

¹⁴⁴ በ3/38(1989) ኢ.75 አንቀጽ 2 (3) መሰረት ተሻሻለ።

ለ/ በዚህ አዋጅ መሠረት ከሚሰበሰቡ የአገልግሎት ክፍያ፣ እና ሌሎች ምንጫዎች፤

2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ /1/ የተመለከተው ገንዘብ በድርጅቱ ስም በሚከፈት የባንክ ሂሳብ ተቀማጭ ሆኖ የድርጅቱን ሥራዎች ለማከናወን ወጪ ይደረጋል።

12. የሂሳብ መዛግብት፤

- 1. ድርጅቱ የተሟላና ትክክለኛ የሆነ የሂሳብ መዛግብትና ሰነዶች ይይዛል።
- 2. የድርጅቱ የሂሳብ መዛግብትና ሰነዶች በዋናው አዲተር ወይም እርሱ በሚሰይማቸው ሌሎች አዲተሮች በየዓመቱ ይመረመራል።

13. አዋጁ የሚጸናበት ጊዜ፤

ይህ አዋጅ በነጋሪት ጋዜጣ ታትሞ ከወጣበት ቀን ጀምሮ የጸና ይሆናል።

አዲስ አበባ የካቲት 22 ቀን 1987 ዓ.ም
መለስ ዜናዊ
የኢትዮጵያ የሽግግር መንግሥት ፕሬዚዳንት

ደንብ ቁጥር 319/2006

የኢትዮጵያ ዜና አገልግሎት ኤጀንሲን ለማቋቋም የወጣ የሚኒስትሮች

ምክር ቤት ደንብ

የሚኒስትሮች ምክር ቤት የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ አስፈጻሚ አካላትን ሥልጣንና ተግባር ለመወሰን በወጣው አዋጅ ቁጥር 691/2003 (በአዋጅ ቁጥር 803/2006 እንደተሻሻለው) አንቀጽ 5 እና አንቀጽ 35 መሠረት ይህን ደንብ አውጥቷል፡፡

1. አጭር ርዕስ

ይህ ደንብ “የኢትዮጵያ ዜና አገልግሎት ኤጀንሲ ማቋቋሚያ የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ ቁጥር 319/2006” ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል ፡፡

2. ትርጓሜ

የቃሉ አገባብ ሌላ ትርጉም የሚያሰጠው ካልሆነ በስተቀር በዚህ ደንብ ውስጥ ፡-

1. “ዜና” ማለት በበርካታ ሰዎች ወይም ብሔሮች፤ ብሔረሰቦችና ሕዝቦች ላይ አዎንታዊም ሆነ አሉታዊ ተጽዕኖ የሚፈጥር፤ አዲስ ክስተት የሚያመለክት፤ ተሞክሮ ማስተላለፍ የሚችል፤ የታዳሚዎችን ፍላጎት በማሟላት ህዝቦችን ክራሳቸውና ከአካባቢያቸው ጋር ሊያገናኛቸው የሚችል ሀሳብ ፤ ሁኔታ ፤ ክስተት ወይም መረጃ ሲሆን የህዝብ አስተያየት ጥናት፤ የሞኒተሪንግ ውጤት፤ ወቅታዊ ትንታኔን ያካትታል፤
2. “ዜና ነክ መረጃዎች” ማለት በዜና እንዲገለጽ የተፈለገውን ጉዳይ፤ ክስተት፤ ሀሳብ ወይም ፍሬ ነገር የበለጠ ለማብራራት፤ ዜናውን ከዜናነቱ ባሻገር በተለያዩ አቀራረብ ለታዳሚው ለማቅረብ እንዲቻል የሚዘጋጁ ተዛማጅ፤ ተያያዥነት ያላቸው ይፋዊ የሆኑ ወይም ይፋዊ እንዲሆኑ በመረጃው ባለቤትና በሕግ ፈቃድ ያላቸው መረጃዎች ናቸው፡፡

3. መቋቋም

1. የኢትዮጵያ ዜና አገልግሎት ኤጀንሲ (ከዚህ በኋላ “ኤጀንሲ” እየተባለ የሚጠራ) ራሱን የቻለ የሕግ ሰውነት ያለው የፌዴራል መንግስት ተቋም ሆኖ በዚህ ደንብ ተቋቁሟል፡፡
2. የኤጀንሲው ተጠሪነት ለመንግስት ኮሙዩኒኬሽን ጉዳዮች ጽሕፈት ቤት ይሆናል፡፡

4. ዋና መሥሪያ ቤት

የኤጀንሲው ዋና መሥሪያ ቤት በአዲስ አበባ ሆኖ ፤ እንደ አስፈላጊነቱ በአገር ውስጥ እና በውጭ አገር ቅርንጫፎች እና ወኪሎች ሊኖሩት ይችላል።

5. ዓላማ

ኤጀንሲው የሚከተሉት ዓላማዎች ይኖሩታል።

1. አግባብ ባላቸው ፖሊሲዎች እና ሕጎች መሠረት ኢትዮጵያን እና የተቀረውን ዓለም የሚመለከት ሚዛናዊ እና ትክክለኛ የሆነ ዜና እና ዜና ነክ መረጃዎችን ማሰባሰብ ማደራጀት፤ መተንተን እና ማሰራጨት፤
2. በተለያዩ ጉዳዮች ላይ የሕዝብ አስተያየት ጥናት ማካሄድ፤ እንደ አስፈላጊነቱ ማሳተምና ማሰራጨት፤ ኢትዮጵያን በሚመለከቱ ጉዳዮች በአገር ውስጥና ከአገር ውጭ ዋና የዜና ምንጭ ሆኖ ማገልገል፤
3. ኢትዮጵያን በሚመለከቱ ጉዳዮች በአገር ውስጥና ከአገር ውጭ ዋና የዜና ምንጭ ሆኖ ማገልገል።

6. የኤጀንሲው ስልጣንና ተግባር

ኤጀንሲው የሚከተሉት ሥልጣን እና ተግባራት ይኖሩታል፡-

1. የዜና እና ዜና ነክ መረጃዎችን የመሰብሰብ፤ የማጠናቀር እና የማሰራጨት፤
2. ከዜና እና ዜና ነክ መረጃዎች ጋር ተጓዳኝ የሆኑ የፎቶግራፍና የፕሮግራሞችን አገልግሎቶችን የመስጠት፤
3. በወቅታዊና ሀገራዊ ጉዳዮች ላይ የህዝብ አስተያየት ጥናት የማካሄድ፤ እነዚህን የማሳተምና የማሰራጨት፤
4. ዓላማውን ለማስፈፀም እንደ አስፈላጊነቱ የራሱ የኢ.ሌ.ክትሮኒክስና የህትመት ማዲያ የማቋቋም፤
5. ለሥራው አፈፃፀም አስፈላጊ የሆኑትን የዜና መቀበያ፣ ማስተላለፊያ፣ ማሸጋገሪያና ማደራጃ መሣሪያዎችን በተገቢ ሥፍራዎች የማቋቋምና የማስተዳደር፤
6. በሀገር ውስጥ እና በውጭ ካሉ ተመሳሳይ ተቋማት ጋር ግንኙነት የመመስረት፤
7. ለክልል የዜና አገልግሎት ድርጅቶች የቴክኒክ እና የስልጠና ድጋፍ የመስጠት፤
8. ለሚሰጣቸው አገልግሎቶች በሕግ መሠረት ከፊል ወይም ሙሉ ክፍያ የማስከፈል፤
9. የዜና አገልግሎት አውታሮች ስለሚሰፋፋቸው እና በተስማሚ ቴክኖሎጂ ስለሚደራጁበት ሁኔታ እያጠና ሀሳብ የማቅረብ፤ ሲፈቀድም በሥራ ላይ የማዋል፤
10. የንብረት ባለቤት መሆን፣ ውል መዋዋል፣ በስሙ መክሰስና መክሰስ፤

11. ዓላማውን ለማስፈጸም የሚረዱ ሌሎች ተግባሮችን የማከናወን፡፡

7. የኤጀንሲው አቋም

ኤጀንሲው

- 1. የኢትዮጵያ ዜና አገልግሎት ሥራ አመራር ቦርድ (ከዚህ በኋላ "ቦርድ" እየተባለ የሚጠራ)፤
- 2. በመንግስት የሚሾም ዋና ዳይሬክተር እና ምክትል ዋና ዳይሬክተሮች፤ እና
- 3. አስፈላጊው ሠራተኞች፤
ይኖሩታል።

8. የቦርዱ አባላት

- 1. የቦርዱ አባላት ሰብሳቢውን ጨምሮ በመንግስት ይሰየማሉ። ቁጥራቸውም እንደ አስፈላጊነቱ ይወሰናል።
- 2. የቦርዱ አባላት ጥንቅር የተለያዩ ተቋማትና የገብረተሰብ ክፍሎችን የሚወክል ይሆናል።
- 3. የኤጀንሲው ዋና ዳይሬክተር የቦርዱ አባልና ሀሐፊ ይሆናል።

9. የቦርዱ ስልጣንና ተግባራት

ቦርዱ የሚከተሉት ስልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፡-

- 1. ኤጀንሲውን በሚመለከቱ የፖሊሲ ጉዳዮች ላይ ይመክራል፤ ሀሳብ ያቀርባል፤
- 2. በዚህ ደንብ አንቀጽ 5 እና አንቀጽ 6 የተመለከቱ የኤጀንሲው ዓላማዎችና እንዲሁም ስልጣንና ተግባሮች ስራ ላይ መዋላቸውን ይከታተላል፤
- 3. በኤጀንሲው የሚመረቱ ዜናዎችና ዜና ነክ መረጃዎች የተለያዩ አመለካከቶችንና አስተያየቶችን በሚያስተናግድ መልኩ መቅረባቸውን ያረጋግጣል፤
- 4. በኤጀንሲው ተቀርጸው የሚቀርቡትን አዲቶሪያል ፖሊሲና መመሪያዎች በመገምገም ያፀድቃል፤
- 5. መገናኛ ብዙሃንን በሚመለከት በመንግሥት የወጡ ፖሊሲዎች፣ ሕጎች እና መመሪያዎች ተግባራዊ መሆናቸውን ያረጋግጣል፤
- 6. የኤጀንሲውን የውስጥ አስተዳደራዊ መመሪያ ያወጣል፤ አደረጃጀቱን ይወስናል፤ የሚሰፋፋቦትንና አሰራሩ የሚሻሻልበትን መንገድ ይቀይሳል፤

7. በዚህ ደንብ በአንቀጽ 11 ንዑስ አንቀጽ 2 ፊደል ተራ ቁጥር (ለ) መሠረት የተዘጋጁ መመሪያዎች ለመንግሥት ውሳኔ ከመቅረባቸው በፊት መርምሮ አስተያየት ይሰጣል፤
8. ኤጀንሲው ለአገልግሎት የሚያስከፍለውን ክፍያና የዜና ስርጭት ሁኔታን ይወስናል፤
9. ኤጀንሲው ከአገር ውስጥና ከውጭ አገር አቻ ተቋማትና ከሌሎች ጋር የሚያደርጋቸውን ስምምነቶች መርምሮ ያፀድቃል፤
10. የኤጀንሲውን ዓመታዊ የሥራ ፕሮግራም ዕቅድ፣ በጀት እና የሥራ አፈፃፀም ሪፖርት ይገመግማል፤
11. የኤጀንሲውን መለያ ምልክት ይወስናል፤
12. የኤጀንሲውን የውጪ እዲት ሪፖርት መርምሮ ያፀድቃል፡፡

10. የቦርዱ ስብሰባዎች

1. ቦርዱ ቢያንስ በሁለት ወር አንድ ጊዜ ይሰበሰባል፤ ሆኖም አስቸኳይ ሁኔታ ሲያጋጥም በሰብሳቢው ጥሪ ወይም ከቦርዱ አባላት መካከል አንድ ሶስተኛ የሚሆኑት ሲጠይቁ በማናቸውም ጊዜ ሊሰበሰብ ይችላል፡፡
2. በቦርዱ ስብሰባ ላይ ከግማሽ በላይ አባላት ከተገኙ ምልዓተ ጉባዔ ይሆናል፡፡
3. የቦርዱ ውሳኔ የሚተላልፈው በድምጽ ብልጫ ይሆናል፤ ድምጽ እኩል በእኩል የተከፈለ እንደሆነ ሰብሳቢው ያለበት ወገን ሀሳብ የቦርዱ ውሳኔ ይሆናል፡፡
4. የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆነው ቦርዱ የራሱን የስብሰባ ሥነ-ሥርዓት ደንብ ሊያወጣ ይችላል፡፡

11. የዋና ዳይሬክተሩ ሥልጣንና ተግባር

1. ዋና ዳይሬክተሩ የኤጀንሲው ዋና ሥራ አስፈጻሚ በመሆን ከቦርዱ በሚሰጠው አጠቃላይ መመሪያ መሰረት የኤጀንሲውን ሥራዎች በበላይነት ይመራል፤ ያስተዳድራል፡፡
2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) የተመለከተው አጠቃላይ አነጋገር እንደተጠበቀ ሆኖ ዋና ዳይሬክተሩ፡-

ሀ/ በዚህ አዋጅ አንቀጽ 6 ለኤጀንሲው የተሰጡትን ስልጣንና ተግባራት ሥራ ላይ ያውላል፤

ለ/ የኤጀንሲውን ድጋፍ ሰጪ ሠራተኞች በፌደራል ሲቪል ሰርቪስ ሕጎች

መሠረት እንዲሁም የኤጀንሲውን ዓላማ ፈጻሚ ባለሙያዎችን የፌደራል ሲቪል ሰርቪስ ሕጎችን መሠረታዊ መርሆዎች ተከትሎ በመንግሥት በሚፀድቅ መመሪያ መሰረት ይቀጥራል፤ ያስተዳድራል፤

ሐ/ የኤጀንሲውን ዓመታዊ በጀትና የሥራ ፕሮግራም ያዘጋጃል ፣ ሲፈቀድ ሥራ ላይ ያውላል፤

መ/ ኤጀንሲው በተፈቀደው በጀትና የሥራ ፕሮግራም መሰረት ገንዘብ ወጪ ያደርጋል፤

ሠ/ ኤጀንሲው ከሦስተኛ ወገኖች ጋር በሚያደርጋቸው ግንኙነቶች ሁሉ ኤጀንሲውን ይወክላል፤

ረ/ የኤጀንሲውን የሥራ አፈጻጸምና የሂሳብ ሪፖርት በየሦስት ወፍ በማዘጋጀት ለመንግሥት የኮሙዩኒኬሽን ጉዳዮች ጽሕፈት ቤት ያቀርባል፤

ሰ/ በቦርዱ የሚሰጡትን ሌሎች ተዛማጅ ተግባራትን ያከናውናል።

3. ዋና ዳይሬክተሩ ለኤጀንሲው ሥራ ቅልጥፍና በሚያስፈልግ መጠን ስልጣንና ተግባሩን በከፊል ለኤጀንሲው ምክትል ዋና ዳይሬክተር፣ ለሌሎች ኃላፊዎች እና ሠራተኞች በውክልና ሊያስተላልፍ ይችላል።

12. በጀት

የኤጀንሲው በጀት በመንግሥት ይመደባል።

13. የሂሳብ መዛግብት

1. ኤጀንሲው የተሟላና ትክክለኛ የሆኑ የሂሳብ መዛግብት ይይዛል።
2. የኤጀንሲው የሂሳብ መዛግብት እና ገንዘብ ነክ ሰነዶች በዋናው አዲተር ወይም እርሱ በሚሰይማቸው ሌሎች አዲተሮች በየዓመቱ ይመረመራል።

14. የመብቶችና ግዴታዎች መተላለፍ

በአዋጅ ቁጥር 115/1987 (በአዋጅ ቁጥር 74/1989 እንደተሻሻለው) ተቋቁሞ የነበረው የኢትዮጵያ ዜና አገልግሎት ድርጅት መብቶችና ግዴታዎች ለኤጀንሲው ተላልፏል።

15. ደንቡ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ ደንብ በፌደራል ነጋሪት ጋዜጣ ታትሞ ከወጣበት ቀን ጀምሮ የፀና ይሆናል።

አዲስ አበባ መስከረም 21 ቀን 2007 ዓ.ም
ኃይለማርያም ደሳለኝ
የኢትዮጵያ ፌደራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ጠቅላይ ሚኒስትር

ፕ/ ለብሔራዊ ፕላን ኮሚሽን ተጠሪ የሆኑ ተቋማት ማቋቋሚያ ህጎች

አዋጅ ቁጥር 442/1997 ዓ.ም

የማዕከላዊ ስታቲስቲክስ ኤጀንሲ¹⁴⁵ ለማቋቋም የወጣ አዋጅ

የአገሪቱን የስታቲስቲክስ ክንውን በተቀላጠፈና በተቀናጀ መንገድ በማደራጀት ወቅታዊና አስተማማኝ ስታቲስቲካዊ መረጃዎችን ለኢኮኖሚያዊና ለማኅበራዊ ልማት ዕቅድ ዝግጅትና ክትትል፣ ለምርምርና ቁጥጥር፣ ለፖሊሲ ቅየሳና ለአስተዳደራዊ ጉዳዮች በሚያገለግሉበት ሁኔታ አሰባሰብ፣ አቀናባብሮና ተንትኖ ለተጠቃሚዎች ማቅረብ አስፈላጊ ሆኖ በመገኘቱ፤

ከአገሪቱ የስታቲስቲክስ የዕድገት ደረጃ ጋር የሚጣጣም የስታቲስቲክስ መረጃ ሰጪዎችን፣ የመረጃ አመንጨዎችንና ተጠቃሚዎችን እንደዚሁም የባለሥልጣኑንና የሠራተኞቹን ኃላፊነትና ግዴታ የሚወስን ሕግ ማውጣት አስፈላጊ ሆኖ በመገኘቱ፤

በአ.ት.ዮ.ጽ.ያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ሕገ-መንግሥት አንቀጽ 55(1) መሠረት የሚከተለው ታውጇል፡፡

1. አጭር ርዕስ

ይህ አዋጅ “የማዕከላዊ ስታቲስቲክስ ኤጀንሲ ማቋቋሚያ አዋጅ ቁጥር 442/1997” ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል፡፡

2. ትርጓሜ

የቃሉ አገባብ ሌላ ትርጉም ካላሰጠው በስተቀር በዚህ አዋጅ ውስጥ፤

1. “ሚኒስቴር” ወይም “ሚኒስትር” ማለት እንደቅደም ተከተሉ የገንዘብና የኢኮኖሚ ልማት ሚኒስቴር ወይም ሚኒስትር ነው፤¹⁴⁶
2. “ኤጀንሲ” ማለት የማዕከላዊ ስታቲስቲክስ ኤጀንሲ ነው፤
3. “ስታቲስቲክስ” የሚለው ነጠላት ትርጉሙ እውነታዎችን የመሰብሰብና የመተንተን ሳይንሳዊ የአጠናን ስልትን ሲመለከት በብዙ ትርጉሙ ደግሞ ዕውነታዎችን የሚገልፁ አሃዳዊ መረጃዎችን የሚያመለክት ነው፤
4. “ውህብን” ማለት በቆጠራ ወይም በመለካት የተሰበሰበ አሃዳዊ የመረጃ ክምችት ነው፤

---

¹⁴⁵ በ12/1 (1998) አ.471 አንቀጽ 33 (2) “ባለስልጣን” የሚለው “ኤጀንሲ” በሚል ተተክቷል፡፡
¹⁴⁶ በ22/12(2008) አ.916 አንቀጽ 9(6) መሰረት የገንዘብና ኢኮኖሚ ትብብር ሚኒስቴር በሚል ይነበብ፡፡

5. “ቆጠራ” ማለት ወሰኑ በውል በታወቀና በተወሰነ የጊዜ ገደብ ውስጥ በኢኮኖሚያዊ፣ ማኅበራዊና ዲሞክራሲያዊ ዘርፎች ላይ የሚደረግ አጠቃላይ ወይም ሙሉውን የሚሸፍን ቆጠራን በማካሄድ መሠረታዊ መረጃዎችን የመሰብሰብ፣ የማጠናቀር፣ የመገምገምና ውጤቱንም ለተጠቃሚዎች የማሠራጨት ተግባር ነው፤
6. “የናሙና ጥናት” ማለት መረጃ ከሚፈለግበት ከጠቅላላው ውስጥ በክፍል ወይም የሚያስፈልገውን ያህል በመምረጥ በየትኛውም የኢኮኖሚያዊ፣ የማኅበራዊና የዲሞክራሲያዊ ዘርፎች ወካይ የሆኑ መረጃዎች የመሰብሰብና በዚህም መሠረት የማጠናቀር፣ የመገምገምና ውጤቱንም ለተጠቃሚዎች የማሰራጨት ተግባር ነው፤
7. “የማያቋርጥ ምዝገባ” ማለት የአስተዳደር ክፍፍልን ተከትሎ በሀገር አቀፍ፣ በክልል ወይም በአካባቢዎች የአስተዳደር እርከን ደረጃ በሕጋዊ የማያቋርጥ ምዝገባ ሥርዓት የወላኝ ኩነቶችን ወይም የኢኮኖሚና የማህበራዊ ድርጅቶችን ተከታታይነት ባለው ሁኔታ የመመዘገብ ተግባር ነው፤
8. “አስተዳደራዊ መዛግብት” ማለት የመንግሥት መሥሪያ ቤቶች ወይም ተቋሞች ወይም መንግሥታዊ ያልሆኑ ድርጅቶች ከዕለት ተዕለት ሥራቸው የሚመነጨ መረጃዎችን በማጠናቀርና በማቀናበር የሚያዘጋጁባቸው ሰነዶች ናቸው፤
9. “ሀገራዊ የስታቲስቲክስ ፕሮግራም” ማለት የባለሥልጣኑ የሥራ መመሪያ ሰነድ ሆኖ እንዲያገለግል በየተወሰነ ጊዜ የሚዘጋጅ ሕጋዊ የስታቲስቲክስ ዕቅድና መርሃ ግብር ነው፤
10. “ሀገር አቀፍ ባህርይ ያለው ስታቲስቲክስ” ማለት ወካይ በሆነ መልኩ ከመስክ ተሰብስቦ ሲጠቃለል በአገሪቱ ከተሞች ወይም ገጠር ወይም በአገር ደረጃ ውጤት የሚያስገኝ መረጃ ማለት ነው።
11. “መደበኛ ስታቲስቲክስ” ማለት በባለሥልጣኑ መደበኛ ስታቲስቲክስ ተብሎ የተወሰነ ነው፤
12. “ክልል” ማለት በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ሕገ መንግሥት አንቀጽ 47 የተጠቀሰው ክልል ሲሆን ለዚህ አዋጅ አፈፃፀም ሲባል የአዲስ አበባና የድሬዳዋ ከተሞች አስተዳደሮችንም ይጨምራል፡
13. “የመንግስት መሥሪያ ቤት ወይም ተቋም” ማለት የፌዴራል ወይም የክልል መንግስት አካል ሲሆን የፌዴራል ወይም የክልል መንግስት ልማት ድርጅትን ይጨምራል፡፡

14. "ሰው" ማለት የተፈጥሮ ሰው ወይም በሕግ የሰውነት መብት የተሰጠው አካል ነው።

3. የተፈጻሚነት ወሰን

- 1. ይህ አዋጅ አኮኖሚያዊ፣ ማኅበራዊና ዲሞክራሲያዊ መረጃዎችን በመሰብሰብ፣ በማጠናቀርና በማሰራጨት ተግባር ሁሉ ተፈጻሚ ይሆናል፤
- 2. የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) ቢኖርም ይህ አዋጅ የአገር መከላከልና የደህንነት ጉዳዮችን በተመለከተ በሚያዙ ሚስጢራዊ መረጃዎች ላይ ተፈጻሚ አይሆንም።

4. መቋቋም

- 1. የማዕከላዊ ስታቲስቲክስ ኤጀንሲ (ከዚህ በኋላ "ኤጀንሲ" እየተባለ የሚጠራ) በሕግ የሰውነት መብት የተሰጠው ራሱን የቻለ የፌዴራል መንግሥት መሥሪያ ቤት ሆኖ በዚህ አዋጅ ተቋቁሟል፤
- 2. ኤጀንሲው ተጠሪነቱ ለሚኒስቴሩ ይሆናል።

5. ዋና መሥሪያ ቤት

የኤጀንሲው ዋና መሥሪያ ቤት በአዲስ አበባ ከተማ ሆኖ እንደአስፈላጊነቱ በማናቸውም ሥፍራ ቅርንጫፍ ሊኖረው ይችላል።

6. የኤጀንሲው ዓላማ

የኤጀንሲው ዓላማ፡-

- 1. በቆጠራ፣ በናሙና ጥናት፣ በማያቋርጥ ምዝገባና ከአስተዳደር መዛግብት የተሰበሰቡ የአኮኖሚያዊ፣ የማኅበራዊና የዲሞክራሲያዊ የስታቲስቲክስ መረጃዎችን በተቀናጀ አሠራር ሰብስቦ፣ አቀናባብሮና ተንትኖ ለተጠቃሚዎች የማሠራጨት፣ እና
- 2. የመንግሥት መሥሪያ ቤቶችና ሌሎች አካላት የስታቲስቲክስ መዝገብ አያ ያዝ፣ የማያቋርጥ የምዝገባ አሠራርና የሪፖርት ሥርዓት እንዲዘረጉ የቴክኒክ ምክርና ድጋፍ የማድረግ፣ እንዲሁም ስለማያቋርጥ ምዝገባ፣ የአስተዳደራዊ መዛግብት መረጃ ክምችቶች በመፍጠርና የአያያዝ ሥርዓት በማደራጀት ምክርና ድጋፍ ለመስጠት የማያስችል አቅም የመገንባት ይሆናል።

7. የኤጀንሲው ሥልጣንና ተግባር

ኤጀንሲው የአገሪቱ የስታቲስቲክስ ማዕከል ሆኖ የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባሮች ይኖሩታል፤

1. የስታቲስቲክስ መረጃዎችን በቆጠራ፣ በናሙና ጥናቶች፣ በማያቋርጥ ምዝገባና ከአስተዳደር መዛግብት ይሰበሰባል፤ እንዲሰበሰቡም ያደርጋል፤ የተሰበሰቡ መረጃዎችን ያደራጃል፤ ያቀነባብራል፤ ይተነትናል፤ በጽሑፍ ያወጣል፤ ያሰራጫል፤
2. በየወቅቱ የአጭር፣ የመካከለኛና የረጅም ጊዜ የስታቲስቲክስ ፕሮግራሞችን ያዘጋጃል፤ የበጀት ረቂቅ ያቀርባል፤ ሲፈቀድም በሥራ ላይ ያውላል፤ ሌሎች የመንግሥት መ/ቤቶችና ተቋማትም በሥራ ላይ ማዋላቸውን ያረጋግጣል፤
3. ከመንግሥታዊ መሥሪያ ቤቶች ወይም ተቋማት ወይም የግል ድርጅቶች በሚቀርብለት ጥያቄ መሠረት የስታቲስቲክስን ሥራ በተመለከተ የምክር አገልግሎት ይሰጣል፤
4. የስታቲስቲክስ አሠራር ዘዴዎችን በተመለከተ የጥናትና ምርምር ተግባር ያከናውናል፤ የተገኙ ውጤቶችንም በሥራ ላይ እንዲውሉ ያደርጋል፤
5. በመንግሥት መ/ቤቶችና ተቋማት፣ መንግሥታዊ ባልሆኑ ድርጅቶችና በግሉ ዘርፍ ውስጥ በስታቲስቲክስ ሥራ ለተሰማሩ ሠራተኞች መሠረታዊ አጫጭር ስታቲስቲክስ የአቅም ግንባታ ሥልጠና ይሰጣል፤
6. አገራዊ የስታቲስቲክስ ሥራን ለማሻሻልና የሥራ መደራረብን ለማስወገድ የሥራ አፈጻጸም ፕሮግራሞችና መመሪያዎችን ያወጣል፤ በሥራ ላይ መዋላቸውንም ያረጋግጣል
7. የሚሰበሰቡትን መረጃዎች በተመለከተ ሥርዓት ይወስናል፤ ትርጉምና ምደባ ያወጣል፤ የሚሰበሰበውን መረጃ ዓይነትና ዝርዝር እንደዚሁም የሚሰበሰብበትን ጊዜ ይወስናል፤ በዚህ መሠረት እንዲፈጸም ያደርጋል፤
8. ዓለም አቀፍ ስታቲስቲካዊ ደረጃን ለመጠበቅ በአገሪቱ የሚሰበሰቡ ስታቲስቲካዊ መረጃዎች ከሌሎች ሀገሮች፣ ዓለም አቀፍ ድርጅቶችና ከተባበሩት መንግስታት ድርጅት ጋር ተነጻጻሪ እንዲሆኑ ያደርጋል፡፡
9. በሀገራዊ የቆጠራና ናሙና ጥናት አማካይነት የሚሰበሰቡ ኢኮኖሚያዊ፣ የማህበራዊና የዲሞክራሲያዊ መረጃዎች የክልል መንግሥታትን ፍላጎት የሚያሟሉ መሆናቸውን ያረጋግጣል፡፡
10. የክልል መንግሥታት ጥያቄ ሲያቀርቡ አስፈላጊውን የስታቲስቲክስ መረጃ የመሰብሰብ፣ የማደራጀት፣ የመተንተንና በጽሑፍ የማውጣትና የማሠራጨት

ዝግጅትን በመምራትና በማስተባበር ረገድ ይረዳል፤ እንደዚህም የስታቲስቲክስ መዝገብ አያያዝ ሥርዓት መቋቋሙን ያረጋግጣል፤

- 11. የስታቲስቲክስ ተግባራትን ለማከናወን ከለጋሽ አገሮችና ዓለም አቀፍ ድርጅቶች የገንዘብ፣ የማቴሪያልና የቴክኒክ ዕርዳታ የሚገኝበትን ሁኔታ በማመቻቸት በሚኒስቴሩ እንዲፀድቅለት ያቀርባል፤
- 12. ከተያዘው ዕቅድና ፕሮግራም ውጪ ለሚቀርቡ የጥናት ጥያቄዎች ከዓለም አቀፍ ድርጅቶች፣ ከመንግሥት መ/ቤቶችና ተቋማት እንዲሁም ከሌሎች አካላት ጋር በመተባበር ለጥናቶቹ የሚያስፈልጉ የተወሰኑ ወጪዎችን እንዲሸፍኑ በማድረግና ቅደም ተከተል በማውጣት ጥናቶችን ያከናውናል፤
- 13. በሁሉም የስታቲስቲክስ ዘርፎች በስታቲስቲክስ ሙያ ሥልጠና ለሚሰጡ ማዕከላት ከውጪ ስለሚገኝ የሥልጠናና የቴክኒክ ዕርዳታ አጠቃቀም አስፈላጊውን ምክር ይሰጣል፤
- 14. የስታቲስቲክስ መዝገብ አያያዝና ሪፖርት አቀራረብን በሚመለከት የመንግሥት መ/ቤቶች ወይም ተቋማትና ሌሎች አካላት በተግባር ሊያሟሉትና ሊከተሉት የሚገባውን ስልት ይቀይሳል፤ ተግባራዊነቱን ያረጋግጣል፤
- 15. በስታቲስቲክስና ተመሳሳይ ዘርፍ ከተቋቋሙ አገራዊ የሙያ ማህበራት ጋር ትብብር ይፈጥራል፤ እንደ አስፈላጊነቱ ኮንፈረንሶች በሚካሄዱበት ጊዜ አስፈላጊውን ዕርዳታ ይሰጣል፤
- 16. ለሚያሰራጩት የጥናትና የቆጠራ ውጤቶች እንዲሁም ጥሬ መረጃዎች ለመጠቀም የአገልግሎት ክፍያ ሊጠይቅ ይችላል፤
- 17. በስታቲስቲክስ ጉዳይ ሁሉ ለመንግሥት ምክር ይሰጣል፡፡
- 18. በዚህ አዋጅ እና በሌሎች ድንጋጌዎችና አግባብ ባላቸው ሌሎች ህጎች የተሰጡትን ተግባሮች ያናውናል፡፡ ስታቲስቲክስን የሚመለከቱ ሕጎች፣ ደንቦችና መመሪያዎች በሥራ ላይ መዋላቸውን ያረጋግጣል፡፡

8. የኤጀንሲው አቋም

ኤጀንሲው፡-

- 1. በሚኒስትሩ አቅራቢነት በጠቅላይ ሚኒስትሩ የሚሾም አንድ ዋና ዳይሬክተር¹⁴⁷፤

¹⁴⁷ በ17/1 (1998) አ.471 አንቀጽ 33(2) “ዋና ሥራ አስኪያጅ” የሚለው “ዋና ዳይሬክተር” በሚል ተተካ፡፡

- 2. ከዋና ዳይሬክተሩ ጋር በመመካከር በሚኒስትሩ አቅራቢነት በጠቅላይ ሚኒስትሩ የሚሾሙ እንዳስፈላጊነቱ ምክትል ዋና ዳይሬክተሮች፣ እና
- 3. አስፈላጊ የሆኑ ሠራተኞች፣ ይኖሩታል።

9. የዋና ዳይሬክተሩ ሥልጣንና ተግባር

- 1. ዋና ዳይሬክተሩ የባለሥልጣኑ ዋና ሥራ አስፈጻሚ ሆኖ በሚኒስቴሩ በሚሰጠው አጠቃላይ መመሪያ መሠረት የባለሥልጣኑን ሥራዎች ይመራል፣ ያስተዳድራል፣
- 2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) የተመለከተው አጠቃላይ አነጋገር እንደተጠበቀ ሆኖ ዋና ዳይሬክተሩ፡
  - ሀ/ በዚህ አዋጅ ለባለሥልጣኑ የተሰጡትን ሥልጣንና ተግባሮች በሥራ ላይ ያውላል፣
  - ለ/ በፌዴራል መንግሥት ሠራተኞች ሕግ መሠረት የባለሥልጣኑን ሠራተኞች ይቆጥራል፣ ያስተዳድራል፣
  - ሐ/ የባለሥልጣኑን የሥራ ፕሮግራምና በጀት እንዲሁም የሥራ አፈጻጸም ሪፖርት አዘጋጅቶ ለሚኒስቴሩ ያቀርባል፣
  - መ/ ለባለሥልጣኑ በተፈቀደው በጀትና የሥራ ፕሮግራም መሠረት ገንዘብ ወጪ ያደርጋል፣
  - ሠ/ ባለሥልጣኑ ከሦስተኛ ወገኖች ጋር በሚያደርጋቸው ግንኙነቶች ሁሉ ባለሥልጣኑን ይወክላል።
- 3. ዋና ዳይሬክተሩ የባለሥልጣኑን የሥራ አፈጻጸም ለማሳካት ባስፈለገ መጠን ሥልጣንና ተግባሩን በክፍል ለባለሥልጣኑ ኃላፊዎችና ሌሎች ሠራተኞች በውክልና ሊያስተላልፍ ይችላል።

10. የምክትል ዋና ዳይሬክተሮች ሥልጣንና ተግባር

- ምክትል ዋና ዳይሬክተሮች፡
- 1. በሥራቸው የተመደቡትን መምሪያዎች እና አገልግሎቶች ሥራ ያስተባብራሉ፣ ይመራሉ፣
  - 2. ዋና ዳይሬክተሩ በማይኖርበት ጊዜ ተለይቶ በሚሰጣቸው የውክልና ሥልጣን መሠረት ዋና ዳይሬክተሩን ተክተው ይሠራሉ፣
  - 3. በዋና ዳይሬክተሩ የሚሰጡዋቸውን ሌሎች ተግባራት ያከናውናሉ።

11. የስታትስቲክስ ምክር ቤት መቋቋም

1. የስታቲስቲክስ አገር አቀፍ ምክር ቤት (ከዚህ በኋላ “ምክር ቤት” እየተባለ የሚጠራ) በዚህ አዋጅ ተቋቁሟል።
2. ምክር ቤቱ አግባብ ካላቸው የፌዴራል መሥሪያ ቤቶች፣ ከዘጠኙ ክልሎች፣ ከአዲስ አበባ፣ ድሬዳዋ መስተዳድሮች እና ከሌሎችም የሚቋቋም ይሆናል።
3. የምክር ቤቱን አባላት ሚኒስትሩ ከዋና ሥራ አስኪያጁ ጋር በመመካከር ይሰይማል።
4. ሚኒስትሩ የምክር ቤቱ ሰብሳቢ ይሆናል።

12. የምክር ቤቱ ሥልጣንና ተግባር

ምክር ቤቱ የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባሮች ይኖሩታል።

1. በባለሥልጣኑ ተዘጋጅቶ የሚቀርብለትን ሀገራዊ የስታቲስቲክስ ፕሮግራም የማዕደቅ፣
2. በሥራ ላይ የዋለውን ሀገራዊ የስታቲስቲክስ ፕሮግራም የመገምገም፣
3. ከአስተዳደራዊ መዛግብትና ከተለያዩ ምዝገባዎች የሚሰበሰቡ የእስታቲስቲክስ መረጃ ክምችቶች በስርዓቱ የሚያዘቡትን ተስማሚ ስልት የመምረጥና የማዕደቅ፣
4. አገር አቀፍ የስታቲስቲክስ ሥርዓትን ለማሻሻልና የአቅም ግንባታና የሰው ኃይል ልማትን ለማሳደግ የሚያስችሉ መመሪያዎችን የማውጣት፣
5. አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ ንዑሳን ኮሚቴዎችን የማቋቋም።

13. የምክር ቤቱ ስብሰባ

1. ምክር ቤቱ በዓመት አንድ ጊዜ ይሰበሰባል፤ ሆኖም አስፈላጊ ሆኖ ከተገኘ በማንኛውም ጊዜ ስብሰባ ሊጠራ ይችላል።
2. ምክር ቤቱ ምልዐተ ጉባኤ የሚኖረው ከአባላቱ ከግማሽ በላይ ሲገኙ ነው።
3. ምክር ቤቱ ውሳኔ የሚያሳልፈው በድምጽ ብልጫ ይሆናል፤ ሆኖም ድምጹ እኩል በእኩል የተከፈለ እንደሆነ ሰብሳቢው ወሳኝ ድምጽ ይኖረዋል።
4. የዚህ አንቀጽ ድንጋጌዎች አንደተጠበቁ ሆኖ፣ ምክር ቤቱ የራሱን የስብሰባ ሥነ ሥርዓት ደንብ ሊያወጣ ይችላል።

14. በጀት

ኤጀንሲው የሚከተሉት የገንዘብ ምንጮች ይኖሩታል፡ አጠቃቀሙም በሃገሪቱ የበጀት አስተዳደርና አጠቃቀም መሠረት ይሆናል።

1. መንግሥት ከሚመድብለት በጀት፣
2. ኤጀንሲው ከሚያስከፍለው የአገልግሎት ዋጋ፣ እና

3. የቆጠራዎችና የጥናቶች ውጤት ከሆኑ ሪፖርቶች፣ ከጥሬ መረጃዎችና ከሌሎች የስታቲስቲክስ መጽሔቶችና ደክመንቶች ሽያጭ ገቢ።

15. የሂሳብ መዛግብት

1. ኤጀንሲው የተሟሉና ትክክለኛ የሆኑ የሂሳብ መዛግብት ይይዛል።
2. የኤጀንሲው ሂሳብና ገንዘብ ነክ ሰነዶች በዋናው አዲተር ወይም ዋናው አዲተር በሚሰይመው ሌላ አዲተር በየዓመቱ ይመረመራሉ።

16. የእስታትስቲክስ መረጃዎች የመስጠት ግዴታ

1. የንግድ ሥራ ፈቃድ ያለው ወይም አዲስ የሚያወጣ ማንኛውም ተቋም ፈቃዱን በሰጠው የመንግሥት መሥሪያ ቤት በኩል በኤጀንሲው ተዘጋጅቶ በሚቀርብ መጠይቅ ወይም ቅጽ ላይ ስለተቋሙ አጠቃላይ ሁኔታ የሚገልጽ መረጃ በመሙላት የመመዝገብ ግዴታ አለበት።
2. ማንኛውም ሰው መረጃ እንዲሰጥ በኤጀንሲው ሲጠየቅ መረጃውን በተወሰነው የጊዜ ገደብ ውስጥ መስጠት አለበት።
3. ማንኛውም የመሬት፣ የሕንጻ፣ የንግድ ተሽከርካሪ፣ የአውሮፕላን፣ የመርከብ ወይም የመኖሪያ ቤት ባለቤት ወይም ባለይዞታ በኤጀንሲው ሠራተኛ ወይም ውክልና የተሰጠው ሰው የባለሥልጣኑን መታወቂያ ወረቀት ወይም የውክልና ደብዳቤ በማሳየት ከጥዋቱ 12 ሰዓት እስከ ቀኑ 12 ሰዓት ባለው ጊዜ ውስጥ ገብቶ አስፈላጊውን የስታቲስቲክስ መረጃ እንዲሰጥበት መፍቀድ አለበት።
4. ማንኛውም ሰው ወይም የመንግሥት መሥሪያ ቤት ወይም ተቋም በቃለ መጠይቅ፣ በስልክ ወይም መጠይቅ ሞልቶ በፖስታ በመላክ መረጃ እንዲሰጥ ሲጠየቅ የሚፈለገውን የስታቲስቲክስ መረጃ የመስጠት ግዴታ አለበት።
5. በማንኛውም ሰው የሚሰጥ የስታቲስቲክስ መረጃ ትክክለኛ፣ የተሟላና ኤጀንሲው በሚወስነው የጊዜ ገደብ ካለምንም ክፍያ የሚገኝ መሆን አለበት።
6. መረጃውን የሚሞላው ራሱ መረጃ ሰጪው ከሆነና ኤጀንሲው በሚልከው መጠይቅ ላይ ትክክለኛውን መረጃ ሞልቶና ፈርሞ እንዲልክ ከተጠየቀ ይህንን የማድረግ ግዴታ አለበት።
7. ማንኛውም ሰው ወይም የመንግሥት መሥሪያ ቤት ወይም ተቋም የሠራቸውን የስታቲስቲክስ ጥናታዊ ሪፖርቶች ቅጂ ለኤጀንሲው የመስጠት ግዴታ አለበት።

17. የመረጃ ሚስጥራዊነት

1. ኤጀንሲው በፍርድ ቤት ካልታዘዘ በስተቀር፤

ሀ/ ማንኛውም ሰው የሰጠውን መግለጫ በሙሉም ሆነ በክፊል፤

ለ/ ለሰዎች ለቀረበ ጥያቄ የተሰጠ ማንኛውንም መልስ፤ ወይም

ሐ/ መግለጫውን ወይም መልሱን የሰጠውን ግለሰብ ለመለየት በሚያስችል ሁኔታ ከመግለጫው ወይም ከመልሱ የተዘጋጀ ሪፖርት፤ ተዋጽኦ ወይም ጽሑፍ ማሳተም፤ በማስረጃነት ማቅረብ ወይም በዚህ አዋጅ የተመለከተውን ሥራ ለማይሰራ ሰው ማሳየት አይችልም።

2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1)(ሐ) የተደነገገው በተባለው ሪፖርት ተዋጽኦ ወይም ጽሑፍ ውስጥ የሚገኙት መረጃዎች ልዩ በመሆናቸውና የሚመለከቱትም የንግድ ወይም የሥራ ዓይነት በመስኩ ብቸኛ በመሆኑ ምክንያት መግለጫውን ወይም መልሱን የሰጠውን ሰው ለመለየት የሚቻል ቢሆንም የተባለውን ሪፖርት፤ ተዋጽኦ ወይም ጽሑፍ ከማሳተም አይከለክልም። ሆኖም ሪፖርቱ፤ ተዋጽኦው ወይም ጽሑፉ ምን ጊዜም ቢሆን የንግዱን ወይም የሥራውን የመሥሪያ ቤቅም ሆነ የሚገኘውን ትርፍ ለማወቅ የማያስችል መሆን የለበትም።

18.ክልከላ

ማንኛውም ሰው ከኤጀንሲው ፈቃድ ሳያገኝ አገር አቀፍ ባህሪ ያላቸውን የስታቲስቲክስ ጥናቶች ማካሄድ አይችልም።

19.ቅጣት

1. በወንጀለኛ መቅጫ ሕጉ መሠረት የበለጠ ቅጣት የሚያስከትል ካልሆነ በስተቀር ማንኛውም የስታቲስቲክስ ሥራ የሚያከናውን ሰው፤

ሀ/ በሥራው ምክንያት ያገኘውን የስታቲስቲክስ መረጃ በቀጥታ ወይም በተዘዋዋሪ መንገድ ለግል ጥቅም ያዋለ እንደሆነ፤ ወይም የተባለውን መረጃ ያለሕጋዊ ሥልጣን ያሳተመ ወይም ለማንኛውም ሰው ያስተላለፈ እንደሆነ፤ እስከ ሦስት ዓመት ሊደርስ በሚችል እሥራት ይቀጣል።

ለ/ እያወቀ ሐሰተኛ የስታቲስቲክስ መረጃ ያዘጋጀ፤ ያወጣ እንደሆነ፤ ወይም የመረጃ መሰብሰቢያ ቅጾችን ወይም መጠይቆችን ከመረጃ አመንጨው ሣይጠይቅ በራሱ የፈጠራ መረጃ የሞላ እንደሆነ ወይም የዚህ ዓይነቱን ትክክለኛ ያልሆነ መረጃ ያስተላለፈ እንደሆነ፤ ከሦስት ወር በማያንስ ቀላል እሥራት ወይም ወንጀሉ መረጃ በመሰብሰብ፤ በማጠናቀርና በማሰራጨት ሂደት ከላይ

ያስከተለው ተፅዕኖ በጣም ከባድ ከሆነ እስከ ሶስት ዓመት በሚደርስ እስራት ይቀጣል።

2. በወንጀለኛ መቅጫ ህጉ የበለጠ ቅጣት የማያስከትል ካልሆነ በስተቀር ማንኛውም ሰው፤

ሀ/ በዚህ አዋጅ መሰረት የእስታሲቲክስ መረጃ ተጠይቆ ያዘገዩ እንደሆነ እስከ ስድስት ወራት በሚደርስ እሥራት ወይም በገንዘብ መቀጫ ይቀጣል።

ለ/ በዚህ አዋጅ መሠረት የስታቲስቲክስ መረጃ እንዲያቀርብ ተጠይቆ መረጃውን ለመስጠት ፈቃደኛ ያልሆነ እንደሆነ እስከ አንድ ዓመት በሚደርስ እሥራት ይቀጣል።

3. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 2(ሀ) የተመለከተው ወንጀል ሕጋዊ ሰውነት በተሰጠው አካል የተፈጸመ እንደሆነ፤ እስከ አሥር ሺህ ብር በሚደርስ የገንዘብ መቀጮ ይቀጣል።

4. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 2(ለ) የተመለከተው ወንጀል ሕጋዊ ሰውነት በተሰጠው አካል የተፈጸመ እንደሆነ፤ እስከ ሰላሳ ሺህ ብር በሚደርስ የገንዘብ መቀጮ ይቀጣል።

5. በዚህ አንቀጽ ንዕስ አንቀጽ 2 የተመለከተው ወንጀል የተፈፀመው ህጋዊ ሰውነት በተሰጠው አካል በሚሆንበት ጊዜ ሥራው የሚመለከተው ኃላፊ ወይም ሠራተኛ በአንቀጽ 2(ሀ) ወይም 2 (ለ) በተመለከተው መሠረት ይቀጣል።

6. ማንኛውም ሰው በዚህ አዋጅ መሠረት የስታቲስቲክስ መረጃ እንዲያቀርብ ተጠይቆ ሀሰተኛ መረጃ ያቀረበ ወይም እንዲቀርብ ያደረገ እንደሆነ በወንጀለኛ መቅጫ ሕግ መሠረት የበለጠ ቅጣት የሚያስከትል ካልሆነ በስተቀር አስከ ሦስት ዓመት ሊደርስ በሚችል እሥራት ይቀጣል።

7. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 6 የተመለከተው ወንጀል ሕጋዊ ሰውነት በተሰጠው አካል የተፈጸመ እንደሆነ እስከ ሃምሳ ሺህ ብር በሚደርስ የገንዘብ መቀጮ ይቀጣል።

8. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 6 የተመለከተው የተፈፀመው ህጋዊ ሰውነት በተሰጠው አካል በሚሆንበት ጊዜ ሥራው የሚመለከተው ኃላፊ ወይም ሠራተኛ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 6 በተመለከተው መሠረት ይቀጣል።

20.ደንብና መመሪያ የማውጣት ሥልጣን

1. ሚኒስትሮች ምክር ቤት ይህንን አዋጅ ለማስፈጸም የሚያስፈልጉ ደንቦችን ሊያወጣ ይችላል።
2. ኤጀንሲው ይህንን አዋጅ ለማስፈጸም የሚያስፈልጉ መመሪያዎችን ሊያወጣ ይችላል።

21. ስለተሻሩና ተፈጻሚነት ስለማይኖራቸው ሕጎች

1. የስታቲስቲክስ ጠቅላይ ጽሕፈት ቤት ትዕዛዝ ቁጥር 79/1964 እና የስታቲስቲክስ ጠቅላይ ጽሕፈት ቤት አዋጅ ቁጥር 303/1964 በዚህ አዋጅ ተሸረዋል።
2. ይህንን አዋጅ የሚቃረን ማንኛውም ሕግ፣ ደንብ፣ መመሪያ ወይም የአሠራር ልምድ በዚህ አዋጅ የተሸፈኑ ጉዳዮችን በሚመለከት ተፈጻሚነት አይኖረውም።

22. የመብትና ግዴታዎች መተላለፍ

በአዋጅ ቁጥር 8/1980 አንቀጽ 41(11) መሠረት ተቋቁሞና በአዋጅ ቁጥር 41/1985 አንቀጽ 57 መሠረት ሥራውን ቀጥሎ የነበረው የጠቅላይ ስታቲስቲክስ መሥሪያ ቤት መብትና ግዴታዎች በዚህ አዋጅ ለተቋቋመው ለኤጀንሲው ተላልፈዋል።

23. አዋጁ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ አዋጅ ከሚያዝያ 12 ቀን ጀምሮ የፀና ይሆናል።

አዲስ አበባ ሚያዝያ 12 ቀን 1997 ዓ.ም

ግርማ ወልደጊዮርጊስ

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ፕሬዚዳንት

አዋጅ ቁጥር 193/1973 ዓ.ም

የኢትዮጵያ ካርታ ስራ ኤጀንሲን¹⁴⁸ ለማቋቋም የወጣ አዋጅ

“ኢትዮጵያ ትቅደም”

በብሔራዊ ዲሞክራሲያዊ አብዮት ፕሮግራም መሰረት የኢትዮጵያን የሶሻልና የኢኮኖሚ ልማት ለማራመድ መሠረታዊ ከሆኑት ነገሮች አንዱ የስራ ዘርፍ የቅየሳና ካርታ አነሳስ ስራ፤ የጂኦግራፊ ምርምሮችና የጥናቶች እንዲሁም ተመሳሳይ ተግባሮችን ማከናወን በመሆኑ፤ በአገር ውስጥ የሚከናወኑ የቅየሳና የካርታ ስራች ተገቢውን የአሰራር ዘዴ እንዲከተሉ መቆጣጠርና ጥራታቸውም እንዲጠበቅ ማድረግ አስፈላጊ ስለሆነ፤ የቅየሳና የካርታ ስራዎች፤ የጂኦግራፊ ጥናቶች እንዲሁም ምርምሮችን ተመሳሳይ መረጃዎች በአንድ ማዕከላዊ ስፍራ እንዲገኙ ማድረግ እንዲሁም ተግባሮች መስመር ባለው ሁኔታና ለማልማት በሚጠቅም መንገድ እንዲካሄድ ለማድረግ ስለሚረዳ፤ ይህ ዓላማ በሚገባ በተግባር ሊተረጎም የሚችለው አስፈላጊው ስልጣንና ሃላፊነት የተሰጠው ድርጅት ሲቋቋም መሆኑ ስለታመነበት፤ የጊዜያዊ ወታደራዊ አስተዳደር ደርግንና የሚኒስትሮች ምክር ቤትን ሥልጣንና ሃላፊነት እንደገና ለመወሰን በወጣው አዋጅ ቁጥር 110/1969 ዓ.ም አንቀጽ 5(6) መሰረት የሚከተለው ታውጇል፡፡

1. አጭር ርዕስ

ይህ አዋጅ “ኢትዮጵያ ካርታ ስራ ኤጀንሲ ማቋቋሚያ አዋጅ ቁጥር 193/1973 ዓ.ም” ተብሎ ሊተቀስ ይችላል፡፡

2. ትርጓሜ

የቃሉ አገባብ ሌላ ትርጉም የሚያሰጠው ካልሆነ በስተቀር በዚህ አዋጅ ውስጥ፦

- 1. “የአየር ፎቶግራፍ” ማለት ለቅየሳ፣ ለካርታ አነሳስ ተግባር ወይም የመሬትን ሀብት ለማጥናት የመሬትን ገጽ ከአየር ላይ በማንሳት በፖዘቲቭ ወይም በኔጋቲቭ የተቀረፀ ፎቶግራፍ ነው፤
- 2. “ጠቅላይ መምሪያ” ማለት በአዋጅ ቁጥር 156/1971 ዓ.ም የተቋቋመው ብሔራዊ አብዮታዊ የምርት ዘመቻና የማዕከላዊ ፕላን ጠቅላይ መምሪያ ነው፤

¹⁴⁸በ1/17(1998) አ.471 አንቀጽ 33(2) “ድርጅት” የሚለው “ኤጀንሲ” በሚል ተተክቷል፡፡

3. “ካርታ አነሳስ” ማለት ከመሬት ክፍል ማናቸውንም አካባቢ በመውሰድ የተፈጥሮና ሰራሽ አካሎችን በሥዕላዊ ቴክኒክ ነድፎ ለማሳየት የሚከናወን ተግባር ነው።
4. “ካርታ” ማለት የካርታ አነሳስ ተግባር ከተከናወነ በኋላ በሥዕላዊ ቴክኒክ ተመዝግቦ የሚታየው የመሬት አካል።
5. “የጠቅላላ ተግባር ካርታ” ማለት ለማንኛውም ተጠቃሚ አገልግሎት የሚዘጋጅ ካርታ ነው።
6. “የተለየ ተግባር ካርታ” ማለት ለአንድ ለተወሰነ አገልግሎት የሚዘጋጅ ካርታ ነው።
7. “ቅየሳ” ማለት ከመሬት አካል አንድን ክፍል በመውሰድ አቅጣጫውን፤ እርቀቱን ከፍታውን በመለካት የቦታውን መጠንና ቅርጽ በካርታ መልክ ለማሳየት የሚከናወን ተግባር።
8. “ሰው” ማለት የተፈጥሮ ሰው ወይም በህግ የሰውነት መብት የተሰጠው ድርጅት ነው።

3. መቋቋም

1. የኢትዮጵያ ካርታ ስራ ኤጀንሲ (ከዚህ በኋላ “ኤጀንሲ” እየተባለ ሚጠራ) ራሱን የቻለ የሕግ ሰውነት መብት የተሰጠው ኤጀንሲ ሆኖ በዚህ አዋጅ ተቋቋሟል።
2. ድርጅቱ ተጠሪነቱ ለጠቅላይ መምሪያው ይሆናል።¹⁴⁹

4. ዋና መስሪያ ቤት

የኤጀንሲው ዋና መስሪያ ቤት አዲስ አበባ ሆኖ ቅርንጫፍ መስሪያ ቤቶች እንደአስፈላጊነቱ በኢትዮጵያ ውስጥ በማናቸውም ቦታ ሊኖረው ይችላል።

5. ዓላማዎች

ኤጀንሲው ከዚህ የሚከተሉት ዓላማዎች ይኖሩታል፦

1. የቅየሳና የካርታ አነሳስ ሥራዎችን ማቀድና ማካሄድ፤
2. የጂኦግራፊ ምርምሮችንና ጥናቶችን ማካሄድና የሚገኙትን ውጤቶች መዝግቦ መያዝ፤
3. የአየር ፎቶግራፍ ማንሳትና ማዘጋጀት፤

4. የቅየሳ፣ የካርታ አነሳስ፣ የጂኦግራፊ ምርምር ውጤቶችንና የአየር ፎቶግራፎችን ለተጠቃሚው ሰው እንዲዳረሱ ማድረግ፤
5. በሀገሪቱ ውስጥ የሚካሄዱትን የካርታ አነሳስ እና ቅየሳ ተግባሮችን መቆጣጠርና ማስተባበር፡፡

6. ስልጣንና ተግባር

አጀንሲው ዓላማዎችን ከግብ ለማድረስ የሚያስፈልጉ ስልጣኖች ሁሉ ይኖሩታል፡፡ ይህም የሚከተሉትን ይጨምራል፤

1. የአየር ፎቶግራፍ፣ የቅየሳ፣ ካርታ አነሳስና የጂኦግራፊ ምርምርና ጥናት ተግባሮችን ማከናወን፤
2. የጠቅላላ ተግባር ካርታ ማዘጋጀት፣ መስራት ወይም ማተም፤
3. የተለየ ተግባር ካርታ በተጠየቀ ጊዜ ወይም በራሱ አነሳሽነት ማዘጋጀት፣ መስራት ወይም ማተም፤
4. የአየር ፎቶግራፎችን በተጠየቀ ጊዜ ወይም በራሱ አነሳሽነት ማንሳትና ማዘጋጀት፤
5. አጀንሲው የተሰማራባቸውን የስራ መስክ የሚመለከቱ መጽሔቶችን ማዘገጀት እና ማሰራጨት፤
6. የጂኦግራፊ ምርምርና ጥናት በማድረግ የብሔር አቀፍ ወይም የአካባቢ አትላሲቶችንና ሌሎች መረጃዎችን ማዘጋጀት፤
7. በማንኛውም ሰው የሚከናወኑ የአየር ፎቶግራፍ፣ የቅየሳ፣ የካርታ አነሳስና የጂኦግራፊ ምርምርና ጥናት ተግባሮችን መቆጣጠርና ማስተባበር፤
8. ኤጀንሲው ከሌሎች ሰዎች የሚቀበለውን የቅየሳ ወይም የአየር ፎቶግራፍ ማንሳት ወይም የካርታ አነሳስ ስራ በተጠየቀው መሰረት በራሱ አቅም ለማከናወን ያልቻለ እንደሆነ ይህንኑ ተግባር ተገቢ ችሎታ ያለው ሌላ ሰው እንዲያከናውን መፍቀድ፤
9. የዓለም የአየር ምርመራ መረጃን በሚመለከት ረገድ መንግስት የገባው ግዴታ እንደተጠበቀ ሆኖ የቅየሳ፣ የካርታ አነሳስ፣ የአየር ፎቶግራፍ ማንሳት፣ ፍቃድ መስጠት፤
10. የቅየሳ፣ የካርታ አነሳስ፣ የአየር ፎቶግራፍ ማንሳትና የመሳሰሉትን ለማድረግ አግባብ ላለው የመንግስት መስሪያ ቤት ውክልና መስጠት፤
11. አቅጣጫን፣ ርቀትንና ከፍታን ለመወሰን በሀገር ውስጥ የተዘረጉ የጂኦ-ዲቲክ የመሬት መቆጣጠሪያ ምልክቶችን መጠበቅና ማስጠበቅ፤

12. የጂኦግራፊ ምርምሮችና ጥናቶች፤ የቅየሳ፤ የካርታ አነሳስና ከእነዚህ ጋር ግንኙነት ያለቸው ለሎች መረጃዎች ሁሉ ማዕከላዊ በሆነ መንገድ የሚከማቹበትንና የሚጠበቁበትን መንገድ ማዘጋጀትና ማስተዳደር ፤
13. ኤጀንሲው ለሚሰጠው ማንኛውም አገልግሎት ጠቅላይ መምሪያውን አስቀድሞ በማስፈቀድ የአገልግሎት ዋጋ መወሰንና መሰብሰብ፤
14. ተግባሩን ለማከናወን አስፈላጊ የሆነውን ንብረት ማግኘት፤ ባለቤት መሆን፤ መያዝ፤ መሸጥ፤ ወይም በሌላ መንገድ ማስተላለፍ፤
15. ውል መዋዋል፤
16. በራሱ ስም መክሰስ ወይም መክሰስ፤
17. እርዳታ ማግኘት፤ ስጦታ መቀበል፤
18. ዓላማዎቹን ከግብ ለማድረስ አስፈላጊ የሆኑትን ሌሎች ተግባሮችን ማከናወን፤
19. ከጠቅላይ መምሪያው የሚሰጡትን ሌሎች ተግባሮችን መፈፀም፤

7. የኤጀንሲው አቋም

ኤጀንሲው፤

1. አንድ ዋና ዳይሬክተር¹⁵⁰፤ እና
2. አስፈላጊው ሰራተኞች ይኖሩታል፡፡

8. ዋናው ዳይሬክተር

1. ዋናው ዳይሬክተር በጠቅላይ መምሪያው ዋና ጸሐፊ አቅራቢነት በመንግስት ይሾማል፡፡
2. ዋናው ዳይሬክተር ከጠቅላይ መምሪያው በሚሰጠው አጠቃላይ መምሪያ መሰረት የኤጀንሲው ዋና ስራ አስፈጻሚ በመሆን የኤጀንሲውን ስራ በበላይነት ይመራል ይቆጣጠራል፤ በተለይም፡-
  - ሀ/ በመንግስት ሰራተኞች ማስተዳደሪያ ጠቅላይ መስሪያ ቤት እና በመንግስት ሰራተኞች ማስተዳደሪያ ህግ ተመለከቱትን መሰረታዊ ዓላማዎች በመከተል ሰራተኞችን ይቀጥራል፤ ያሳድጋል፤ ያዛውራል፤ ያሰናብታል፤ ያስተዳድራል፤ ደመወዛቸውንና አበላቸውን ይወስናል፤

---

¹⁵⁰ በ17/1 (1998) አ.471 አንቀጽ 33(2) “ዋና ሥራ አስኪያጅ” ሚለው “ዋና ዳይሬክተር” በሚል ተተካ፡፡

ለ/ የአጭር፣ የመካከለኛና ረጅም ጊዜ የሥራ ፕሮግራም አዘጋጅቶ እንዲያጸድቅለት ለጠቅላይ መምሪያው ያቀርባል፤

ሐ/ የኤጀንሲው የሥራ ፕሮግራምና የዓመት በጀት እያዘጋጀ ለጠቅላይ መምሪያው ያቀርባል፤

መ/ ለኤጀንሲው በተፈቀደው ዓመታዊ በጀትና የሥራ ፕሮግራም መሰረት ገንዘብ ወጪ ያደርጋል፤

ሠ/ ስለኤጀንሲው ስራ ዓመታዊ ሪፖርት እያዘጋጀ ለጠቅላይ መምሪያው ያቀርባል፤

ረ/ ከፍርድ ቤት ውጪ ጉዳዮችን በግልግል ይጨርሳል፤

ሰ/ በየጊዜው ከጠቅላይ መምሪያው የሚተላለፉለትን ሌሎች ተመሳሳይ ተግባሮችን ያከናውናል፤

ሸ/ የኤጀንሲው ተግባር በተቀላጠፈና በቀና መንገድ እንዲከናወን ለማድረግ አስፈላጊ መስሎ ሲታየው ስልጠንና ተግባሩን በከፊል ለኤጀንሲው ሰራተኞች በውክልና ሊሰጥ ይችላል፡፡

9. ስለገንዘብ ምንጮች

1. ኤጀንሲው ሂሳብ ከሚከተሉት ምንጮች የተውጣጣ ይሆናል፤

ሀ/ ኤጀንሲው ከአገልግሎት ዋጋ የሚሰበስበውና ከካርታ፣ ከአየር ፎቶግራፍ፣ ከአትላሶች፣ ከመጽሔቶችና ከሌሎች ተመሳሳይ እትሙቶች ሽያጭ የሚያገኘው ገንዘብ፤

ለ/ እንደአስፈላጊነቱ መንግስት የሚመድብለት ገንዘብ፤

ሐ/ ከሌላ ምንጭ የሚገኝ ገንዘብ፡፡

2. ኤጀንሲው ከተፈቀደለት ዓመታዊ በጀት ላይዘል ከሚሰበስበው ገቢ በቀጥታ ወጪ ማድረግ ይችላል፡፡

3. ኤጀንሲው ከተፈቀደለት በጀት በላይ የሚያገኘው ማናቸውም ገቢ መንግስት ግምጃቤት ገቢ ያደርጋል፡፡

10. ስለሂሳብ መዛግብት፣ የሂሳብ ምርመራና የበጀት ዓመት

1. ኤጀንሲው የሂሳብ መዛግብትና ማስረጃ ሠነዶችን ይይዛል፡፡

2. የኤጀንሲው የሂሳብ መዛግብትና ሂሳብ ነክ የሆኑት ሰነዶች ሁሉ ቢያንስ በዓመት አንድ ጊዜ በዋናው አዲተር ወይም እርሱ በሚመርጠው አዲተር ይመረመራሉ፤ የምርመራው ውጤትም ለጠቅላይ መምሪያው ይቀርባል።
3. የየኤጀንሲው የበጀት ዓመት የመንግስት በጀት ዓመት ይሆናል።

11. ስለዓመታዊ ሪፖርት

ኤጀንሲው በዓመት ውስጥ ያከናወናቸውን ስራዎችና የድርጅቱን ገቢና ወጪ የሚገልፅ ዓመታዊ ሪፖርት እና በአዲተር የተመረመረ ዓመታዊ የሂሳብ ሪፖርት ጭምር የበጀት ዓመቱ ባለቀ በአራት ወር ጊዜ ውስጥ ለጠቅላይ መምሪያው ያቀርባል።

12. ክልከላ

የዚህ አዋጅ አንቀፅ 6(9) እንደተጠበቀ ሆኖ፤ ማንም ሰው፤

1. የጠቅላላ አገልግሎት ካርታ ማዘጋጀት፤
2. ኤጀንሲው አስቀድሞ ሳያስፈቅድ የአየር ፎቶግራፍ ወይም የተለየ ተግባር ካርታ ማንሳት፤ ማዘጋጀት፤ ማባዛት፤ ማሳተም፤ ማሠራጨት፤ ወይም መሸጥ፤ አይችልም።

13. የባለቤትነት መብት

ኤጀንሲው በሚያዘጋጃቸውና እንዲዘጋጁ በሚያደርጋቸው ካርታዎች፤ የአየር ፎቶግራፎች፤ እትሞች፤ መጽሔቶችና አትላሶች ላይ የባለቤትነት መብቱ የተጠበቀ ነው።

14. ደንብ የመውጣት ስልጣን

የጠቅላይ መምሪያው ዋና ጸሃፊ¹⁵¹ በኤጀንሲው አሳሳቢነት ይህን አዋጅ በሚገባ ለማስፈፀም የሚያስፈልጉትን ደንቦች ማውጣት ይችላል።

15. ቅጣት

ይህን አዋጅ ወይም በዚህ አዋጅ መሰረት የወጡትን ደንቦች የጣሰ ወይም በስራ ላይ እንዳይውሉ ያሰናከለ ማናቸውም ሰው በወንጀለኛ መቅጫ ህግ መሰረት ይቀጣል።

16. አዋጁ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ አዋጅ በነገሪት ጋዜጣ ታትሞ ከወጣበት ቀን ጀምሮ የጸና ይሆናል።

አዲስ አበባ ጥቅምት 10 ቀን 1973 ዓ.ም
ጊዜያዊ ወታደራዊ አስተዳደር ደርግ

¹⁵¹ በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ህግ መንግስት መሰረት ደንቦችን የማውጣት ስልጣን የሚከተሉት ምክር ቤት ነው።